

Sbö Tjlõkwo

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe
(PM:tfr:Teribe)

Sbö Tjlö_{kwo}

New Testament and Shorter Old Testament in Teribe (PM:tfr:Teribe)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Teribe

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Teribe [tfr], Panama

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Teribe

© 2008, 2007, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Contents

Génesis	1
Rut	57
Jonás	61
Mateo	63
Marcos	109
Lucas	139
Juan	188
Hechos	223
Romanos	272
1 Corintios	291
2 Corintios	309
Gálatas	321
Efesios	328
Filipenses	335
Colosenses	340
1 Tesalonicenses	345
2 Tesalonicenses	349
1 Timoteo	352
2 Timoteo	358
Tito	362
Filemón	365
Hebreos	367
Santiago	382
1 Pedro	387
2 Pedro	393
1 Juan	397
2 Juan	402
3 Juan	403
Judas	404
Apocalipsis	406

Génesis

Kjok weno sorë

¹ Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga Sbö kjok shäryono uunkong, kjopkwo, klung bakoe. ² Klung ëre ïgöy llëm obi, dlung rong, kjing yët eröe. Eshko ga Sbö Sëya wir pjang dlung kjing pjluk wleni erä.

Dbar kjwara

³ Eshko ga Sbö tjlë ga «Kjok, pja ber shjiye» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ⁴⁻⁵ ïya ga kjok shjiy li beno pjlúe. Kjok shjiy li kowara «dba», kjok sî li kowara «shkë», ga iara beno tjeng dboy dboye. Eshko ga öötong dbar kjwara.

Dbar pjök

⁶ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja opkjös ber dboye» le. ⁷ Lara sorë ga shäryono beno eni. Dlung li iara beno buk töshko, dira iara beno pjang kjomo, ⁸ beno pjang ba tjrëko li kowara «kjok dogo». Eshko ga öötong dbar pjök.

Dbar mya

⁹ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, pja tönzong ber tjeng shtor, kjok dogro li wen wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹⁰ Kjok dogro li kowara beno «klung», dlung li kowara beno «dlung». Eshko ga ïya ga beno pjlúe.

¹¹ Eshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go kjlo sho wenzong, kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹² Klung li kjing go kjlo sho weno oblë oblë dwlayo tjok wleniyo, kjor weno bo tjok wleniyo bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjlúe. ¹³ Eshko ga öötong dbar mya.

Dbar pkëng (4)

¹⁴ Wëshko ga tjlë ga «Kjopkwo, pja goshko iök wenzong, shkë, dba, e ber tjeng dboy dboy wlo, dbar llë, mok llë, lu llë, e miy-doklo wlo bakoe. ¹⁵ Iök, pjây ber kãlã shjiy klung kong» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ¹⁶ Iök shäryara pjök, kjwara kësbang ber shjiy dba wlo, kjwara chirawa ber shjiy shkë wlo. Dbala shäryara uunkong bakoe.

¹⁷ Iök li iara beno lok kjopkwo go, klung kjing li ber shjiy wlo. ¹⁸ Iara beno tjeng shjiy dba wlo, shkë wlo bakoe. Ga kjok shjiy li, kjok ro sî li, e kjara beno tjeng dboy dboy eni. Eshko ga ïya ga beno pjlúe. ¹⁹ Eshko ga öötong dbar pkëng (4).

Dbar shkëng (5)

²⁰ Wëshko ga tjlë ga «Dlung, di, pjây roshko mã wenzong oblë oblëe. Kjok dogo, pja go sënwa wenzong llërba pogo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni. ²¹ Äya kësks chila dlung roy so, di roy so, e shäryara uunkong, sënwa, e shäryara uunkong bakoe. Eshko ga ïya ga beno pjlúe.

²² Eshko ga tjlë llëbo wena tjeng li kong ga «Pjây wapga shdärzong dlung kjwang jïkong, di uunkong roshko bakoe. Sënwa, pjây wapga shdärzong kjok kjwang jïkong bebi» le. Llëbo shäryara beno pjlú ba kong lok eni. ²³ Eshko ga öötong dbar shkëng (5).

Dbar tjer (6)

²⁴ Wëshko ga tjlë ga «Klung, pja kjing go äya kjloshko so wenzong, öng wenzong bakoe» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

²⁵ Eshko ga ïya ga beno pjlúe.

²⁶ Eshko ga tjlë obi ga «No shäryëy shara, so shji kjoyoe. E ber tjwlo ara, dbo ara, llëbo oblë oblë tjeng li kjinmo, mã, sënwa, öng, äya kjloshko so bakoe» le.

²⁷ Eni ga no, e shäryara Sbörë so e om go kjoyoe.

Shäryara domer, walë.

²⁸ Eshko ga tjlëno beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Pjây shdärzong ara, tira llëme. Kjok ëre dlimia. Pjây iër ber löng ba ïga. Mã, sënwa, öng, äya kjloshko so, pjây iër ber löng ba ïga bakoe» le.

²⁹ E irgo ga tjlë ga «Kjok ïzã. Kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo, e twër ber bomi kong, uëmi wlo. E bomi dli uunkong. ³⁰ Gueniyo ga öng, sënwa, äya kjloshko so, e kong kjlo sho twër ber ba kong, ue wlo» le. Lara sorë ga shäryono beno eni.

³¹ Eshko ga ïya ga uunkong li beno pjlú, owa llëme. Eshko ga öötong dbar tjer (6).

2

¹ Kajok uunkong, llëbo tjeng kës, e shäryara beno pjir eni.

Dbar kjäk (7)

²⁻³ Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjir lishko ga woshtonoe. Ga woshtono eshko dbaryo kjïshko ga llëbo shäryara dbar kjäk (7) li kong pjlúe. E iara beno pjang dboye.

⁴ Kajok shäryara Sbö Jehovárë uunkong eni.

Domer, walë, e löng Edén kjokyo

Eshko ga ⁵ kyor, kjlo sho, e wentë llëm obi. Shunyo ichayde Sbö Jehovárë shrë klung kjing go llëm obi. Èye parkaga klung kjing go llëm bakoe. Llëye wentë llëm obi e kjïshko. ⁶ Gueniyo eshko ga di tur tëm klung dirko, e sguin klung kjing go.

⁷ Eshko ga domer, e shäryara Sbörë kjlara klung sho go. Ga pjluk bakwara ba ne roy ber shäng së wlo, ga beno shäng së. ⁸ Ga Sbö kjok poshäryono buk kjrina ko Edén, kjok, e buk dlo wen tëm shwo lëkong. Ga domer shäryara li iara beno shäng eshko.

⁹ Eshko ga kyor shäryara oblë oblë kjlëböso, wolësowa, bo uako wleniyo. Ga kjok buk li roworbëshko ga kyor iara beno lok do pjök. Kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Kjlara obi, e llëbo pjlú, llëbo owa, e miydoklo.

¹⁰ Edén kjokyo lishko ga di wen pjang pjlara. E jer pjang shdär kyor li gloroy. Ey ga shdöktong beno pjloglo pkëng (4). ¹¹ Di bäm go li ko Pisón. E jer pjriya buk Javilá kjokyo worbo tjok. Kajok eshko, e dbur sho shöylör ara. ¹² Dbur sho shöylör kjok eshko so li owa llëm, shöylör anmoyö. Poshtikklo lō pjlëblë ko *bedelio* eshko tjok. Akkwo tjwlō ara ko *ónice* eshko tjok bakoe. ¹³ Di pjlara obi li ko Guijón. E jer buk sjöng Cus kjokyo go. ¹⁴ Di pjlara obi li ko Tigris. E jer buk Asiria kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong. Di pjlara obi li ko Éufrates.

¹⁵ Domer li iara Sbörë beno shäng Edén kjokyo roshko, kjok li ïga, kjok li daga bakoe. ¹⁶ Eni ga tjlë ba kong ga «Kajok ëreshko ga kyor bo twër ber bop kong uunkong, uëp wlo. ¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú, llëbo owa, e

miydoklo kjoryo bo, era uëy llëme. Uorop ga pja wolon jlökoyo» le.

¹⁸ Eshko ga tjlë obi ga «Domer ber sök kjlaraso ga pjlú llëme. Kong ba yorkaga shäryër kjlara, ba kjimté wlo» le. ¹⁹ Eni ga öng, äya kjloshko so, sënwa, e shäryak beno klung sho go, ga söra uunkong, pina domer li kong, koie wlo. ²⁰ Ga koiara uunkong eni. Gueniyo e tjrëko llëye wlëna ber ba kjimtoklo wlo llëme.

²¹ E kjïshko ga domer li iara Sbörë beno buk pë ronge. Buk pë wopro ga shgling shira kjwangna, ga sho llira jek iröng obi. ²² Ba shgling li go ga walë shäryara kjlara. E irgo ga söra, pina ba kong.

²³ ïya domer lirë ga tjlë ga

«ïzong! Èrera so tja kjoyoe.

Ba sho kjwe botoya dik.

Ba dboglo kjwe botoya dik.

Koiër ber “walë”,*

shira domer go dwayo kjïshko» le.

²⁴ E kjïshko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni.

²⁵ Eshko ga löng kjwor, gueniyo llëye lökyokjre lok llëme.

3

Adán, Eva, e Sbö kolono llëme

¹ Dgur, e oblë jyäpgwë äe, äya kjloshko so oblë oblë shäryara Sbö Jehovárë li kjinmo. Pjlara ga tjlë walë li kong ga «Jlökoyo ga Sbö tjlëno bomi kong ga “Kajok ëreshko ga kyor bo uëy uunkong llëme” lara eni jlöre?»

² «Kyor bo uërwa uunkong ga pjlúe.

³ Gueniyo ga kyor jong kjlara kjok roworbëshko, era uërwa ga äe. Sbö tjlëno borwa kong ga “Kjwe uëy llëme. Porwëy llëm bakoe. Llëm ga pjäy wolon” lara eni» le dgur kong.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «E jyö. Pjäy wolon llëme. ⁵ Miyde Sbörë pjir ga kyor ëre bo uoromi ga pjäy bokkwo roshwing, ga pjäy ber long llëbo pjlú, llëbo owa miydë. Eni ga pjäy ber löng Sbö dik» le.

⁶ Kuya ga ïya ga kyor bo, e wolësowae. Ga iara beno uayuae. E kjok miydoklo bakoe le. Eni ga kyor bo li kjrara, ga uarae. E

* **2:23** Hebreo tjlökwo go ga tjlökwo walë, e so tjlökwo domer kjoyoe.

irgo ga twara ba lanma kong, ga omuono bakoe. ⁷ Jekdo eshko ga bokkwo roshwingö, ga opmiydono lok ga löng kjwor. Eni ga kjor ko *higuera* li korga sera, pjirira ba dop go, ber löng kjwor llëm wlo.

⁸ Kjek sëng, pjluk ri rishko ga Sbö jëk jek shäng kjor gloroy li kura lok. Ga töktong lok zron ĩ, ga opjneno kjor li pjlör go, ĩya llëm wlo.

⁹ Eshko ga domer li rokara Sbörë. Tjlë ga «¿Pja shäng kjone?»

¹⁰ «Kuror ga pja jëk shäng kjor gloroy ga pja bangkjröror ara, ga tja shäng kjwor kjĩshko ga tja opjnenoe» le ba kong.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿“Pja shäng kjwor” laga ërë bop kong? ¿Eni li kjor bo uëy llëme loror bop kong li uoropde?»

¹² «Kjor bo li twaga walë tworop bor kong lirë bor kong ga uorore» le ba kong.

¹³ Eni ga jakrokara walë li kong ga «¿Llëye shäryoropdo?»

«Tja jyäpgwaga dgurdë. E kjĩshko ga kjor bo li uorore» le ba kong.

¹⁴ Kuya ga tjlë dgur li kong ga «Llëbo owa shäryorop. E kjĩshko ga pja shdun pja kjlaraso, öng, äya kjloshko so llamo tjeng lira llëme. Pja eröe. Eeri jek lëkong ga pja iër ber buk dopshik ĩ klung kjing go, ga klung sho dwëp bakoe. ¹⁵ Pja, walë, pjäy ber löng ëng moskwo, bop tjëyo, ba tjëyo, e ber eni bakoe. Ba tjëyo, pja kä shguiya. Ga pjara omuë ba kjuktushko» le.

¹⁶ Ga tjlë walë li kong ga «Pja chida buk döröshko ga iër ber bop kong bang ara, woyotjlĩnor bäm go sorë li kjinmo. Ga pja wo pjang bop lanma go. Ga e ber bop ichaga» le.

¹⁷ Ga tjlë domer li kong ga «“Kjor bo kjwe uëy llëme” loror bop kong, gueniyo tja kolorop llëm, bop boy wlera kolorop. E kjĩshko ga klung ëre äyoshtoror, ioror beno llëbo uëp wlo ga pakyo shäryëp kjang enido.

¹⁸ Klung, e kjing go kjlo sho wen ara shkö tjok, kjillgwo shkökyo tjok bakoe. Ga pja ber shäng kjlo sho kjloshko so uako, e uopdë. ¹⁹ Eshko ga pja parkë shorya go llëm ga pja ië llëme. Pja tek shäryak klung sho go, klung sho li pja. Ga llono ga pja

kworkwë jek ber klung sho iröng obishko ga pja parkë pjir äär ber eshko» le.

²⁰ E irgo ga walë li koiara domer lirë Eva, e nopga uunkong mekë kjĩshko.

²¹ Shwong pjüya lok wlo ga shwong shäryara Sbörë öng kwota go. ²² Ga tjlë ga «Era domer li öötong llëbo pjlú miydë, llëbo owa miydë, beno so shji kjoyoe. Kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Uara lok ga ber löng së ĩyado, e woydër llëme» le. ²³ E kjĩshko ga domer li shira Edén kjokyo dwayo ba boy tjok. Bäm goshko ga domer li shäryara klung sho go. Shirashko ga beno shäng parkë klung sho li kjing go shara. ²⁴ Shira pjir ga Edén kjokyo dlo wen tëm shwo lëkong ga Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo iara beno löng kjlëbö eshko. Dröng iara pjang kjwangna lletlet iök wleni, pjriya pjang llaw ëre pogo, e beno pjang irbo li dë, ëye jek äär kjor kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëm jong lishko ga ä wlo.

4

Caín, Abel

¹ E irgo ga Adán pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer. Ga Eva tjlë ga «Tja wa buk kjlara domer, e twaga Jehováre bor kong» le. E kjĩshko ga koiara Caín.* ² E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Abel. E pak beno öng daga. Caínda pak beno dwla dgaga.

³ Dbar kjwara ga Caín öör ba dwla dgara li bo kjrë, ga söra jek, twara Jehová kong ba sëngglo. ⁴ Abelda, ba öng wlëp ushko so weno bäm ĩ wleniyo li zröra pjökde myare. Ga ba sho pjlú li söra jek, twara Jehová kong ba sëngglo bakoe. Eni ga Jehová beno wopjlú Abel tjok, ba öng twara ba sëngglo li tjok bakoe. ⁵ Gueniyo beno wopjlú Caín tjok llëm, ba dwla bo twara ba sëngglo li tjok llëm bakoe. E kjĩshko ga Caín iirkono träk llëm, bokkwo keyeng erä.

⁶ Eni ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Pja iirkë ara ega? ⁷ Llëbo pjlú shäryorop kjwe ga tja ber wopjlú bop tjok. Gueniyo llëbo owa shäryëp ĩyado ga bong kjönma ga pja ber shäng llëbo owa li shäryë llëm ga äe. Bek wlo

* 4:1 Hebreo tjlökwo Caín, e kjrara loklo.

ga llëbo pjlú li shäryëp, llëbo owa li shäryëp ame wlo» le.

⁸ Dbar jek ga Abel mana Caíndë jëk ba tjok. Öötong löng pjola ga ba lëng li shakza pjä, ga zrörae.

⁹ E irgo ga Jehová tjlë ba kong ga «¿Bop lëng Abel kwonllo?»

«Miydër llëme. ¿Eni li tja iak shäng bor lëng dagare?» le ba kong.

¹⁰⁻¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Bop lëng zröröp. Ba srëng tjeng klung kjing li ñor. E kjishko ga pja shdun. Bop lëng srëng kwono klung kjing go kjishko ga pja parkë ber shäng klung kjing ame. ¹² Pja parkë ara klung kjing ëmdë ga llëye botjyë bop kong ame. Pja to shäng jëk klung kjing kjone pogo ëmdë ga pja shto woshtozlong wlo drete» le ba kong.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shdungglo ëre ber kjang anmoyö. ¹⁴ Tja kuzong. Tja parkë klung kjing ame kjishko ga tja to jongya shäng jëk kjok pjola, tja ber bop soshko ame. Tja to shäng tök wleni. Ga tja wlëna ë pogorë ga tja zröya jekdo» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja zröga ërë ga e shdun, pja shdunor li kjinmo» le. Eni ga poglo jyã tara, wlëngga ërë ga zröya llëm wlo. ¹⁶ Ga Caín opshino to lano shänglishko dwayo ga jek öötong sök Nod kjokyo, e ber buk Edén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong.

Caín tjëyo tek beno ba irgo

¹⁷ Dbar jek ga Caín pono ba boy tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ko Enoc. E dbaryoshko ga Caín shäng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok li kowara Enoc, ba wa li ko. ¹⁸ Enoc, e Irad data. Irad, e Mejuyael data. Mejuyael, e Metusael data. Metusael, e Lamec data.

¹⁹ Lamec, e boy do pjök, kjlara ko Ada, kjlara ko Zila. ²⁰⁻²¹ Ada, e wapga domerga do pjök, kjlara ko Jabal, kjlara ko Jubal. Nopga to löng öng daga kjok shto oblë oblë, ba u shäryak öng kwota go li, shäryaga shäng bäm go li Jabal. Nopga dbonmo të, nopga kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo li të, e shäryaga bäm go li Jubal. ²² Ga Zilara wa buk kjlara domer ko Tubal

Caín. Nopga parkoklo shäryë dröng shosho oblë oblë go li, shäryaga shäng bäm go li Tubal Caín. E dor shäng kjlara ko Noamá.

²³ Pjlara ga Lamec tjlë ba boyga kong ga «Llëye lër bomi kong li kuzi yötso.

Domer zröröp kjlara, tja zara kjishko.

Dwlas zröröp kjlara bako, tja shpora kjishko.

²⁴ Caín zröga ërë ga e shdüya Sbörë, Caín shduna li kjinmo.

Tjara zröga ërë ga shdüya, Caín zröga li kjinmo obi» le.

Set

²⁵ Dbar jek ga Adán, Eva, e wa buk kjlara domer obi, ga koiara Set. Eshko ga Eva tjlë ga «Tja kjimtara Sbörë, tja kong wa twara kjlara obi. E ber shäng Abel, zröra Caíndë li äska. E kjishko ga koiër Set»† le.

²⁶ E irgo ga Set, e wa buk kjlara domer, ga koiara Enós. Enós dbaryo ga oba syöshtono Jehová kong kjwlëe.

5

Adán tjëyo tek beno ba irgo

¹⁻² Nopga shäryara Sbörë so e om go kjoyoe. Shäryara domer, walë. E kjimtara, ga koiara «nopga». Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo.

³ Adán, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak myashko (130) ga wa buk kjlara domer so e om go kjoyo, ga koiara Set. ⁴⁻⁵ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ño öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak myashko (930) ga wolonoe.

⁶ Set, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho shkëngshko (105) ga wa buk kjlara ko Enós. ⁷⁻⁸ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ño öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak kwara kjingsho pjökshko (912) ga wolonoe.

⁹ Enós, e öötong lu pjloglo sak shkawshko (90) ga wa buk kjlara ko Cainán. ¹⁰⁻¹¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ño öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho shkëngshko (905) ga wolonoe.

¹² Cainán, e öötong lu pjloglo sak kjäkshko (70) ga wa buk kjlara ko Malalel. ¹³⁻¹⁴ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ño

† 4:25 Hebreo tjlökwo Set, e twara loklo.

öötong sak dbäw p̄jloglo shkaw kjingsho sak kjwarashko (910) ga wolonoe.

¹⁵ Malalel, e öötong lu p̄jloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjlara ko Jared. ¹⁶⁻¹⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄jloglo kjwong kjingsho sak shkaw kjingsho shkëngshko (895) ga wolonoe.

¹⁸ Jared, e öötong lu p̄jloglo sak dbäw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (162) ga wa buk kjlara ko Enoc. ¹⁹⁻²⁰ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄jloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (962) ga wolonoe.

²¹ Enoc, e öötong lu p̄jloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjlara ko Matusalén. ²²⁻²⁴ E irgo ga wapga weno obi. Enoc, e Sbö woydë owa llëm, ga jëk shäng ba tjok ñyado. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄jloglo mya kjingsho sak tjer kjingsho shkëngshko (365) ga söra Sbörë to, ñnaba ame.

²⁵ Matusalén, e öötong lu p̄jloglo sak dbäw kjingsho sak kjwong kjingsho kjäkshko (187) ga wa buk kjlara ko Lamec. ²⁶⁻²⁷ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄jloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho shkawshko (969) ga wolonoe.

²⁸ Lamec, e öötong lu p̄jloglo sak dbäw kjingsho sak kjwong kjingsho pjökshko (182) ga wa buk kjlara domer. ²⁹ Ga tjlë ga «Shji parkë ara kjok ëre kjing go, kjok li äyoshtara Jehovärë kjïshko. Gueniyo chida ërera shji ie ber löng woshtë» le. E kjïshko ga ba wa li kowara Noé.* ³⁰⁻³¹ E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw p̄jloglo kjäk kjingsho sak kjäk kjingsho kjäkshko (777) ga wolonoe.

³² Noé, e öötong lu p̄jloglo sak dbäw p̄jloglo shkëngshko (500) ga wapga tjeng domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

6

Nopga jëk löng owa eröe

¹⁻² Nopga, e wapga shdöktong träk llëm kjok ëre kjing goshko. Ga wapga walëga kjong kjong wolësowa. E kjïshko ga Sbö wapga orkwosmono walëga woyde kjone

dey li tjok. ³ Eni ga Jehová tjlë ga «Nopga, e iër ber löng së ñyado llëm, e wolon wlo kjïshko. Eni ga iër ber löng së lu p̄jloglo sak dbäw kjingsho sak pjök (120) eröe» le.

⁴ Sbö wapga orkwosmono walëga kjok ëre so tjokshko ga wapga weno sok kësks, oblë kjinmo. Ga nopga tjlwö ara tek dënashko so li epga.

⁵ Ñya Jehovärë ga nopga löng llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga wotjlïk owa erä. ⁶ Eni ga wotjlïk ga «Nopga shäryoror llëm kjwe dey, bangyo ara bor p̄jlúshko» le. ⁷ Ga tjlë ga «Nopga shäryoror tjeng klung kjing ëre kjër jüshko dwayo. Shäryër öng, äya kjloshko so, sënwa tjok eni bakoe. Woyotjlïn ga shäryoror llëm kjwe dey» le.

⁸ Gueniyo ga domer shäng kjlara ko Noé. Jehová wopjlú ba tjok.

Noé kjang shäryono kësbange

⁹ Ère llëye shäryara Noërë dö li kjibokwoyo. E domer p̄jlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Llëye woyde Sbörë li shärye eni, ga jëk shäng ba tjok ñyado. Nopga oblë oblë omshäryono eni llëm, Noé eröe. ¹⁰ E wapga domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

¹¹⁻¹² Ga ñya Sbörë ga klung ëre kjing go llëbo owa ara, nopga ëngkjwë ara ëng tjok, llgwega ërë llëme. Nopga löng kës li beno löng llëbo owa shäryë eröe. ¹³ E kjïshko ga Sbö tjlë Noé kong ga «Tja wotjlïk nopga pjik uunkong lër. Löng ëngkjwë ara ëng tjok. Löng llëbo owa shäryë erä. E kjïshko ga e pjir ber dret, llëbo tjeng klung ëre kjing go li tjok.

¹⁴ »Eni ga kjorkwang wlës p̄jlú, owa llëm wleniyo, ga kjang* shäryos kjlara kësbange. Kjang bängyos pjir kjoko, ro lëkong bako, di opzrëk llëm wlo. ¹⁵ Shäryos jyäglo eni: kur orkwo jyäglo† p̄jloglo sak dbäw p̄jloglo mya (300); bam orkwo jyäglo p̄jloglo sak shkëng (50); jem kjomo lëkong wop orkwo jyäglo p̄jloglo sak mya (30). ¹⁶ Shäryos yongyo kjringgwo mya, kjëryo tjok tjok. U dbo kjing shäryos tuk, ba dirko shäryos ber ojong pjiribri, kur orkwo

* **5:29** Hebreo tjlökwo Noé, e woshtë loklo. * **6:14** Kjang, e beno llëbo bapkwö kësbange kjoyoe. Ne llëm kar kar. Ro bek sdoke. Roshko beno u wleni. † **6:15** Orkwo jyäglo p̄jlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

jiäglo kjwara. U bäng shäryos ber jong kjwara ba poglo go, e opzrëkklo.

¹⁷ »Di ichër kësband, kjok ëre pir wlo. Eshko ga llëye löng së kjok kjwang jïkong kjing go ga e kjer drete. ¹⁸ Gueniyo ga tjlokwo twër bop kong, ber ïyado wlo. Pja jem opzrëk kjiyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok, pjäy wolon llëm wlo.

¹⁹⁻²⁰ »Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li, e jem sös pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, kjer llëm wlo. Woydër ga ber löng së, pjäy dik. ²¹ Dli tös llërba pogo, ga jem sös bomi tjok, e bomi kong, e öng, äya kjloshko so, sënwa tjeng li kong bakoe» le.

²² Llëye lara ba kong li shäryara Noéré uunkong eni.

7

Kjok ëre piktonge

¹ E irgo ga Jehovahä tjlä Noé kong ga «No kjlaraso wlënor shäng pjlo bek bor bokso li pja. E kjïshko ga pja opzrës jem kjiyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ²⁻³ Öng ber pjlu bor poshrëkklo wlo oblë oblë, sënwa oblë oblë, e sös wlënggla doglo kjäk kjäk (7), popga doglo kjäk kjäk (7). Llamo sös wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Shäryos eni, jer kjok ëre kjing go llëm wlo. ⁴ Sondë kjwara go ga shunyo ichër shrë dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshko ga llëye shäryoror tek dämärshko löng së li pjiga tjarë ber drete» le.

⁵ Kuya ga llëye lara ba kong li shäryara eni.

⁶ Kjok ëre piktongshko ga Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer (600). ⁷ Era eni ga opzrëno jem kjiyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok, shtëya dirë llëm wlo. ⁸⁻⁹ Ga öng uako wleniyo, öng uako llëm wleniyo, äya kjloshko so, sënwa, e öötong löng ba shwoy, ga söra jem pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

¹⁰ Öötong dbargwo kjäk (7) ga shunyo shrono, kjok ëre pir wlo. ¹¹⁻¹⁸ Mok pjök, dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo

ga Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer (600). E dbaryo ga opzrëno jem kjiyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e opzrëno jem lok pjök pjök kjiyong li roy ba tjok bakoe. Opzrëno jem wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Lara Sbörë ba kong sorë li shäryara eni.

E irgo ga u bäng bängzara Jehovahäre beno jong tuke. E dbaryo ga dlung kësband buk kjok dorong li dloktong, tuktong kjone pogo. Kjok dogo ëmdë ga di börgak tjeng li böptuktonge. Shunyo shrono pjang kjok ëre kjing go dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshkoshko ga di jem poyong llögong llögong, ga kjiyong li beno buk di kjing wëng erä. ¹⁹ Di poyono ara, öötong dlup llë lok kjok ëre kjing go kjökshko li jnena beno drete. ²⁰ E irgo ga dlup llë jnena pjirshko ga di li poyono jem, öötong wop orkwo jiäglo pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ²¹ Nopga löng kjok ëre kjing go kës li wolono eni. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li kjëtong eni bakoe. ²² Llëye löng së kjok ëre kjing go, tjwlö shrë wleniyo, e kjëtong drete. ²³ Gueniyo Noéra beno sök së, löng kjiyong li roshko ba tjok bakoe. Epga eröe. Llamo pjitong dret, nopga, öng, äya kjloshko so, sënwa bakoe. ²⁴ Ga kjok ëre piktong beno eni, öötong dbargwo sak dbäw kjingsho sak shkëng (150).

8

¹ Eshkoshko ga Noé woyojera Sbörë llëm, öng, äya kjloshko so, e löng ba tjok kjiyong roy li woyojera llëm bakoe. Eni ga pjluk ichara di kjing go kjrina. Wop sira ga di klän jer iröng obi. ² Dlung kësband buk kjok dorong dloktong li sjëktong, ga shunyo ter shrono kjok dogo dwayo ame bakoe. ³ Eni ga di klän jer jong worae. Kjok ëre piktong beno dbargwo sak dbäw kjingsho sak shkëngshko (150) ga di kläno jer dëgong. ⁴ Mok kjäk (7), dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga kjiyong li dano beno buk Ararat kjokyo, dlup lëkong. ⁵ Eshko ga di kläno jer dëgong obi. Ga öötong mok sak kjwara (10), dbar kjwara dbaryo ga dlup llë kjökshko li dlup dbo go ïya ga wen lok wëllëe.

⁶ Öötong dbargwo sak pkëng (40) obi ga Noé sökshko ga u bäng shäryara li döra. ⁷ Ga sënwa shira kjwara so ëp uaga kjoyo, ga ichara dbuk pjang jek'lë, tek'lë, kjok dano li koshë. ⁸ E irgo ga sënwa shira kjwara obi, e dunggwo shara, klung kjing di dano beno buk dogrore ik wlo. ⁹ Gueniyo shto wlëno opyë wlo ga ä, klung buk li kjing go di obi kjishko. Eni ga shrono iröng obishko ga Noé orkwo shino kjoko, ga kjrara, iara jek ba shtoshko.

¹⁰ Koshara dbargwo kjäk (7) irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi. ¹¹ Kjok ro zar kjwlë ga dunggwo li shrono tek pjang iröng, kjor korga* tjaqlën söra tjeng kara ba kowo go. Miydara e go ga klung dogrotkë jeke. ¹² Koshara dbargwo kjäk (7) obi irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi, ga shrono ame.

¹³ Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer kjingsho kjwarashko (601) ga di beno klung kjing go ame. Mok kjlara, dbar kjwara dbaryo ga kjoyong li kjing, e kjara ga iya ga klung kjing li beno buk dogro. ¹⁴ Öötong mok pjök, dbar sak pjök kjingsho kjäk (27) dbaryo ga klung dano beno buk kjange.

¹⁵ Eni ga Sbö tjlë Noé kong ga ¹⁶ «Pja opshis kjoyong wle roy dwayo, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ¹⁷ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e tjeng bop tjok kës li shis dret bako, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

¹⁸ Kuya ga opshino kjoyong roy dwayo, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. ¹⁹ Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng oblë oblë eshko li opshino tjë jikong bakoe.

²⁰ E irgo ga Noé akkwo tönö dluw ëng kjing go kjökshko, ga öng zröra, sho sura e kjing go, pjono dret, Jehová poshrëkklo. Ga öng uako wleniyo shara oblë oblë kjlara kjlara, sënwa uako wleniyo shara oblë oblë kjwara kjwara bakoe. Eshko ga zröra uunkong, ga sho sura Jehová kong.

²¹ Öng sho sura li lö beno pjlu, owa llëm Jehová kong. Ga wotjlik ga «Nopga, e tek miteshko ga wotjlik llëbo owa shäryë eröe. Eni ëmdë ga kjok ëre äyoshtër nopga

li kjishko ame. Öng kës, äya kjloshko so kës, e pjiror sorë ga shäryër eni ame bakoe.

²² »Kjok ëre pjang obishko ga dwla dgozlong dbaryo tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo tjok, kjok kjlik dbaryo tjok, kjok zengteng dbaryo tjok, shunyo dbaryo tjok, dlo të dbaryo tjok, dba tjok, shkë tjok bakoe» le.

9

Sbö tjlökwo twono Noé kong, beno iyado wlo

¹ Eshko ga Sbö tjlëno beno pjlu Noé, ba wapga kong bakoe. Tjlë ga «Pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo. ² Öng kës, äya kjloshko so kës, e ber bomi bangkjre ara, dete erä, kjok dirko so, kjok ëre so, dlung roy so, e ber eni bakoe. E ber löng ichaga pjäydë. ³ Dënashko ga llëbo dguëy klung kjing botjyë wleniyo, llamo oblë oblë, e tworor bomi kong uëmi wlo. Eeri ga llëbo löng së, jëk löng i, e twër bomi kong. E ber bomi dli bakoe. ⁴ Gueniyo llëbo löng së li laga ba srëngdë. E kjishko ga sjëngna srëng tjok, e uëy llëme.

⁵⁻⁶ »Nopga shäryoror so tja kjoyoe.

E kjishko ga

ëye no zröno ga
e shdungga tjarë,
zröga äya kjloshko sorë, zröga öng
ushko sorë ëmdë ga
e shdun eni bakoe.
No zröga ërë ga e zröy.

Lër jlökoyo ga eni.

⁷ »Gueniyo bomi kong ga pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

⁸ Eshko ga tjlë ba kong obi ga ⁹ «i Tja kuzia! Tjlökwo twër bomi kong, ber iyado wlo. E twër bomi tjëyo tek ber bomi irgo li kong bakoe. ¹⁰ E twër sënwa, öng, äya kjloshko so, e ter söromi bomi tjok kjoyong kësbang roy dwayo kës li kong bakoe. ¹¹ Eni ga tjlökwo twër bomi kong, ber iyado wlo. Di ichër kjok ëre kjing go, nopga, öng, äya kjloshko so, e pjir uunkong wlo ame. Di ichër, kjok kjwang jikong pjir wlo ame bakoe. ¹²⁻¹³ Tjlökwo ëre twër bomi kong,

* **8:11** Kjor korga le li, e kjor ko olivo korga.

öng, äya kjloshko so uunkong kong, kjok kjwang jikong kong bakoe. E twër bomi kong, ber iyado wlo. Bor donku ère iër ber pjang kjok dogo. E ber pjang tjlökwö ère jyäglo. ¹⁴ Pjäng ichër ïmi wen pjang kjok dogo, ga donku wen pjang ba tjrëkoshko ga ¹⁵ woyoshrër ga tjlökwö tworor bomi kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong ga shunyo ichër tjwe e kjoyo kjok pjikklo ame. ¹⁶ Donku wen pjang pjäng tjrëkoshko ga e ïn, ga tjlökwö tworor nopga uunkong kong, öng, äya kjloshko so uunkong kong li woyoshrër eshko. ¹⁷ Donku, e ber pjang tjlökwö ère jyäglo. Ber eni» le.

Noé, ba wapga

¹⁸ Noé wapga opshino kjoyong kësbang roy dwayo li, e Sem, Jafet, Cam. (Cam wa buk kjlara ko Canaán.) ¹⁹ Shji löng kjok kjwang jikong kës ère beno löng Noé wapga mya li, e tjëyo.

²⁰ Noé beno shäng dwla dgaga. Ga kjillgwo bo dyo dbo ara shärye wlo ga kjillgwo eniyo li dwlayo dgara kjwöbö. Kjillgwo eniyo dgaga bäm li e. ²¹ Pjlara ga kjillgwo bo dyo dbo ara li iara, ga nelötkonoe. Ga shwong skwono beno buk kjwor ba u shäryak öng kwota go li roshko. ²² Eni ga Canaán data Cam, e opzrëno jek ba data u li roshko, ga wlëna, ïna buk nelö, kjwor. Eshko ga opshino jek, ga roy lara ba shjiyga kong. ²³ Eni ga Sem, Jafet, e kjinyoklo kjrono kara, iara lok ba dbopdo, ga jëktong kokso lëkong ba data buk lishko, ga kjingara e go.

²⁴ Noé nelö jenoshko ga wolleno. Llëye shäryara ba wa iröng wleniyorë li miydarashko ga ²⁵ tjlä ba kong ga «¡Bop wa Canaán, e äyoshtër!

¡E ber shäng bop shjiyga kjwe parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo!» le.

²⁶ Ga tjlä Jehová kong ga

«Jehová, pja tjwlä kësbage. Pja Sem Sbö.

Canaán, e ber shäng ba parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo ga pjlúe.

²⁷ Sbö, kjok twos tira llëm Jafet kong.

Ba tjëyoga ios ber löng uunkong Sem tjok.

Ga Canaán ios ber shäng ba parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo bakoe» le.

²⁸ Kjok piktong irgo ga Noé lu ïno pjloglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak shkëng (350). ²⁹ E lu ïno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak shkëngshko (950) ga wolonoe.

10

Noé tjëyo tek beno ba irgo

¹ Sem, Jafet, Cam, e Noé wapga. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo. Kjok piktong irgo ga mya jikong li wapga tjok.

Jafet tjëyo tek beno ba irgo

² Jafet, e wapga domerga ko eni: Gómer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mésec, Tirás.

³ Gómer, e wapga domerga ko eni: Asquenaz, Rifat, Togarma.

⁴ Javán, e wapga domerga ko eni: Elisá, Tarsis, Quitín, Dodanín.

⁵ Ère Jafet tjëyo tek beno ba irgo. Ga beno to löng dlung kjako. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwö baïya tjok.

Cam tjëyo tek beno ba irgo

⁶ Cam, e wapga domerga ko eni: Cus, Misrayin, Fut, Canaán.

⁷ Cus, e wapga domerga ko eni: Seba, Javilá, Sabtá, Ragama, Sabteca.

Ragama, e wapga domerga ko eni: Sabá, Dedán.

⁸ Cus, e wa buk kjlara domer obi ko Nimrod. E ëngkjwaga dbo ara wleniyo.

⁹ Kjimtara Jehováre kjishko ga e wlo pjlúe. E kjishko ga oba tjlä ga «Kjwe kjimtara Jehováre kjishko ga kjwe wlo pjlú, Nimrod ï dik» lëba eni.

¹⁰ Kjok tjeng pkëng (4)

ko Babel, Érec, Acad, Calné. Pkëng jikong, e Sinar kjokyo oblë oblë.

Kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok eshko sopga ichaga Nimroddë bäm go.

¹¹ E irgo ga opshino jek shäng Asiria kjokyo lëkong.

Eshko ga kjok shto oblë oblë u ywara kjwöböso. Kjok kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko.

Kjok, e ko Nínive, Rejobot Ir, Cala, ¹² Resén. Resén, e kjokyo kësbage. E ber buk Nínive kjokyo, Cala kjokyo, e tjrëko.

¹³ Misrayin, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Lud tjëyo, Anam tjëyo,

Lehab tjëyo, Naftu tjëyo, ¹⁴ Patrus tjëyo,

Caslu tjëyo, Caftor tjëyo. Filisteoga, e Caftor tjëyo obi.

¹⁵ Canaán, ba wa domer bäm ïyo li ko Sidón. E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Het. ¹⁶ Canaán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Jebús sopga, amorreoga, gergeseoga, ¹⁷ heveoga, araceoga, sineoga, ¹⁸ Arvad sopga, zemareoga, jamatitaga. E irgo ga Canaán so tjëyoga shdöktonge. ¹⁹ Ba kjok, e ber buk Guerar kjokyo, Sidón kjokyo, e dwayo äär jong Gaza kjokyo go. Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, Admá kjokyo, Zeboyín kjokyo, e shwo lëkong äär jong Lasa kjokyo go.

²⁰ Ère Cam tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwö baïya tjok.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

²¹ Jafet shjiy Sem, * e wapga tjeng bakoe. Éber tjëyo tek beno ba irgo li, e beno löng Sem tjëyo.

²² Sem, e wapga domerga ko eni: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram.

²³ Aram, e wapga domerga ko eni: Uz, Hul, Guéter, Mas.

²⁴ Arfaxad, e wa buk kjlara domer ko Selaj. Selaj, e wa buk kjlara domer ko Éber. ²⁵ Éber, e wapga domerga do pjök, kjlara koiara Péleg,† eshko dbaryo ga nopga shdöktong beno tjeng dboy dboy kjishko. Péleg, e löng ko Joctán.

²⁶ Joctán, e wapga domerga ko eni: Almodad, Sélef, Jazar Mávét, Yeraj, ²⁷ Hadorán, Uzal, Diclá, ²⁸ Obal, Abimael, Sabá, ²⁹ Ofir, Javilá, Jobab. Epga uunkong Joctán wapga. ³⁰ Ba kjok, e beno buk Mesá kjokyo dwayo äär jong Sefar kjokyo go. Sefar, e ber buk dlup lok dlo wen tëm shwo lëkong tjrëko.

³¹ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjlökwö baïya tjok.

³² Tjëyoga uunkong ère, e Noé wapga tjëyoga. Tjëyo kjrina kjrina tak beno lok kji-bokwo ère go ba kjokëso tjok, ba kjok baïya tjok bakoe. Klung piktong irgo ga epga

shdöktong beno löng kjone pogo. Eeri ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jìkong, e Noé wapga tjëyoga.

11

Babel kjokyo

¹ Dbar eshkoshko ga nopga uunkong tjlä tjlökwö kjwaraso. ² Opshino jek löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga jek öötong löng Sinar kjokyo kjing goshko ga sdam wlëna buk kjrina, ga beno löng eshko. ³⁻⁴ Pjlara ga tjlä èng kong ga «Shji klung shosho shäryë, piy iök go ber kjang ak dik wlo, u shäryë e go wlo, ak äska. Sho smoy èng go ba smokklo dishäng kjoyo, gueniyo sho sï go, ak smokklo sho äska. E go ga kjweri shji u ywë kjwöböso, kjëryo shäryë ak go pjribri kjókshko. Ga u shäryë klung akyo go, e shäryë jem äär jong kjok dogo. E go ga shji shdär llëm, gueniyo shji roy shdär ber kjok kjwang jìkong. Eni ga shji ber tjwlo ara» le.

⁵ Gueniyo ga nopga löng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko, ga löng u shäryë klung akyo go jem jong kjok dogo lëshko ga Jehová ter öör eshko ba pak li ìk. ⁶ Eshko ga wotjlik ga «Nopga kjwe tjëyo kjrinaso, tjlökwö jong kjwaraso bakoe. Eni ga llëye shärye woydë kës li, e slongga èrè llëme. ⁷ Shji to jer ba tjlökwö kjlopswë, tjlä ber löng oblë oblë wlo, tjlä ga llë layde èng kong li miyde llëm wlo. Shäryë eni dey» le.

⁸ Nopga iara Jehováre beno tjeng dboy dboy kjok shto oblë oblë eni. Ga ba pak shärye löng li rayarae. ⁹ Kjok eshko ga tjlökwö kjlopswara Jehováre beno wëllë llëmshko ga nopga shdöktong to beno löng dboy dboy kjok kjwang jìkong. E kjishko ga kjok ère kowëba Babel.*

Sem tjëyo tek beno ba irgo

¹⁰ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Kjok piktong irgo ga öötong lu pjloglo pjök ga Sem, e lu pjloglo sak dbawshko (100) ga wa buk kjlara domer ko Arfaxad. ¹¹ E irgo ga lu ìno sak dbaw pjloglo shkëng (500) obi, ga wapga weno obi.

* **10:21** Hebreo tjlökwö ère llë loklo miydëy yötso llëme. E Jafet shji Sem loklo, llëm ga Sem shjiy Jafet loklo. Kjone dey miydëy yötso llëme. † **10:25** Hebreo tjlökwö Péleg, e shdök loklo. * **11:9** Hebreo tjlökwö Babel, e tjlökwö wëllë llëm loklo.

¹² Arfaxad, e lu p̄loglo sak mya kjingsho shkēngshko (35) ga wa buk k̄lara domer ko Selaj. ¹³ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pkēng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁴ Selaj, e lu p̄loglo sak myashko (30) ga wa buk k̄lara domer ko Éber. ¹⁵ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pkēng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁶ Éber, e lu p̄loglo sak mya kjingsho shkēngshko (34) ga wa buk k̄lara domer ko Péleg. ¹⁷ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pkēng kjingsho sak mya (430) obi, ga wapga weno obi.

¹⁸ Péleg, e lu p̄loglo sak myashko (30) ga wa buk k̄lara domer ko Reú. ¹⁹ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pjök kjingsho shkaw (209) obi, ga wapga weno obi.

²⁰ Reú, e lu p̄loglo sak mya kjingsho pjökshko (32) ga wa buk k̄lara domer ko Serug. ²¹ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pjök kjingsho kjäk (207) obi, ga wapga weno obi.

²² Serug, e lu p̄loglo sak myashko (30) ga wa buk k̄lara domer ko Najor. ²³ E irgo ga lu ño sak dbāw p̄loglo pjök (200) obi, ga wapga weno obi.

²⁴ Najor, e lu p̄loglo sak pjök kjingsho shkawshko (29) ga wa buk k̄lara domer ko Taré. ²⁵ E irgo ga lu ño sak dbāw kjingsho sak kwara kjingsho shkaw (119) obi, ga wapga weno obi.

²⁶ Taré, e lu p̄loglo sak kjäkshko (70) ga wapga tjeng domerga ko Abram, Najor, Jarán.

Taré tjëyo tek beno ba irgo

²⁷ Ère Taré tjëyo tek beno ba irgo. Ba wapga ko Abram, Najor, Jarán. Jarán, e wa k̄lara ko Lot. ²⁸ Jarán li wolono buk Caldea so kjokyo ko Ur, e weno bukshko. Wolonoshko ga ba data sök së obi.

²⁹ Walë shäng k̄lara ko Saray. Abram, e orkwosmono ba tjok. Jarán, e wapga walëga ko Milca, Iscá. Najor, e orkwosmono Milca tjok. ³⁰ Saray, e wapga llëm, e k̄rong kjïshko.

³¹ Taré wlo opshino Caldea so kjokyo ko Ur dwayo, jongya jong Canaán kjokyo wlo. Ga ba wa Abram, e söra jek Abram boy Saray tjok, ba tjër Lot tjok bakoe. Gueniyo

ga öötong löng Jarán kjokyo ga beno löng eshko. ³² Kjøk eshko ga Taré lu ño öötong sak dbāw p̄loglo pjök kjingsho shkēngshko (205) ga wolonoe.

12

Abram ichara Sbörë to Canaán kjokyo

¹ P̄lara ga Jehová t̄lë Abram kong ga «Bop kjok, bop tjëyo, bop pjeyoga, e rayos ber uunkong, ga p̄a nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko. ² Eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li, e iër ber shdär träk llëm, ber tjëyo kësbang wlo. P̄a kjimtër, p̄a ber tjwłõ ara wlo. Eni ga nopga uunkong kjimtër bebi. ³ Èye wotjlik p̄lú bop kong ga t̄a wotjlik p̄lú ba kong bebi. Èye wotjlik owa bop kong ga t̄a wotjlik owa ba kong bebi bakoe. Bop kjïshko ga tjëyoga löng kjok ère k̄jing go kjimtër uunkong» le.

⁴ Kuya ga toe. Abram lu p̄loglo sak kjäk kjingsho shkēngshko (75) ga opshino Jarán kjokyo dwayo. ⁵ Ba boy Saray, ba shtop Lot, ba llëbo uunkong, ba parkagaga löng ba tjok, e söra jek uunkong Canaán kjokyo. Öötong löng eshko ga ⁶ jëktong ara ga öötong löng Moré kjokyo, k̄jor jong k̄lara kësbang lishko, Siquén kjokyo ber buk soshko. Eshkoshko ga Canaán sopga löng eshko obi. ⁷ Eshko ga Jehová weno shäng Abram kong, ga t̄lë ba kong ga «Kjøk ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong» le.

Jehová weno shäng ba kong eshko kjïshko ga akkwo tōna d̄luw èng k̄jing go kjókshko, Jehová poshrëkklo. ⁸ P̄jir ga jëk öötong löng d̄lup shwo lëkong, Betel kjokyo ber buk soshko. Eshko ga ba u shäryak öng kwota go söya jek ba tjok li iara jong Betel kjokyo, Hai kjokyo, e t̄jrëko. Eshko ga akkwo tōna d̄luw èng k̄jing go kjókshko, Jehová poshrëkklo obi. Shäryara p̄jir ga syöshtono Jehová kong eshko. ⁹ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Néguev kjokyo shwo lëkong.

Abram öör Egipto kjokyo

¹⁰ Eshko ga öötong löng lishko ga p̄li shrono arae. E kjïshko ga Abram wlo opshino to lok ey dwayo, jongya jong Egipto kjokyo, ber löng eshko dbar kjwöbö wlo. ¹¹ Jek löng ääto Egipto kjokyo ga Abram

tjlë ba boy kong ga «Miydër pjlú ga pja wolësowa. ¹² Pja İya Egipto sopgarë ga pja bor boy le, ga tja zröya lok bop kjîshko, pja ber ba kong wlo dani. ¹³ E kjîshko ga tja zröya lok bop kjîshko llëm wlo ga pja bor dor lëp ba kong eni» le.

¹⁴ Eni ga öötong löng Egipto kjokyo ga kjok eshko sopga tjlë ëng kong ga «Ba boy kjwe wolësowa» le. ¹⁵ Egipto so pjluyo parkagaga omıno lok bakoe. Ga tjlë ba pjluyo kong ga «Walë shrono shäng kjlara wolësowa» le, ga Saray li söra lok jekdo pjluyushko.

¹⁶ Eni ga Saray kjîshko ga Abram wlokjrara, dara lok pjlúe. Sëna öng kësks chila, ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo twara ba kong bakoe. ¹⁷ Gueniyo ga Saray kjîshko ga pjluy li shduna Jehovärë, ba pjeyoga uunkong tjok, swlo ichara träk llëm ba ushko. ¹⁸ E kjîshko ga Abram rokara pjluy lirë tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Pja llëbo shäryono bor kong kjweni ega? ¿“Walë ëre bor boy” lorop bor kong llëm ega? ¹⁹ “Kjwe bor dor” lorop bor kong kuzong ga sirashko ga kjwe kjwe kjroror bor boy. Bop boy shäng ëre. ¡Sös bop tjok, ga pjây nomo!» le. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara Abram ichë jek Egipto kjokyo dwayo, ba boy, ba llëbo uunkong tjok.

13

Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboye

¹ Abram opshino to Egipto kjokyo dwayoshko ga jek öötong shäng Néguev kjokyo, ba boy, ba shtop Lot, ba llëbo tjeng kës li tjok. ² Eshko ga Abram dbur sho shöylör ara, dbur sho pjlublún ara, öng ara bakoe. ³⁻⁴ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Betel kjokyo shwo lëkong. Dëna sök lishko ga akkwo tona dluw ëng kjing go kjókshko, Jehová poshrëkklo. Kjok eshko, e buk Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Öötong löng eshko iröng obi ga syöshtono Jehová kong obi.

⁵ Eshko ga Abram shtop Lot, e öng ara, parkaga ara, ba kjokwa dik. ⁶ Ba kjok löng lishko ga öng ara anmoyö kjîshko ga ba öng dli pjitënge. E kjîshko ga ber löng

eshko uunkong ga äe. ⁷ Dli ara llëm kjîshko ga Abram öng dagaga ëngkjwë lok ara Lot İ tjok. Eshko dbaryo ga Canaán sopga, ferezeoga, e löng eshko obi.

⁸ Eni ga pjlara ga Abram tjlë Lot kong ga «Shji epenga döe. E kjîshko ga shji iirkë ëng tjok kar kar ga äe. Bi parkagaga ëngkjwë ëng tjok ga ä bakoe. ⁹ Rokër bop kong sira ga pja opkjos ber sök dboye. Kjok ëre İzong. Woydëp kjone dey ga kjrozong. Pja jek mlëkong ga tja jek kële. Pja jek këlëkong ga tja jek mlë» le.

¹⁰ Kuya ga İya Jordán sdamyo kjok kjwang jikong. İna ga Jordán diyo kjwo kar kar äär jong Zoar kjokyo go, e diyo bayo ara, so kjok shäryara Jehovärë Adán kong li kjoyo, so Egipto kjokyo kjoyo bakoe. (Eshko ga Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjiyde Jehovärë llëm obi.) ¹¹⁻¹³ Eni ga kjok kjrara Jordán sdamyo shwo lëkong, ga to jek dlo wen tëm shwo lëkong, öötong sök eshko, Sodoma kjokyo ber buk soshko. (Sodoma sopga, e wotjlik owa erä. Llëbo owa shäryara lok ara Jehová bokso.) Abramda beno sök Canaán kjokyo. Abram, Lot, e opkiono lok dboy dboy eni.

¹⁴ Lot to irgo ga Jehová tjlë Abram kong ga «Kjok İs yötso llaw pogo. ¹⁵ Pja bokkwo dbo äär kjone lishko ga kjok, e twër uunkong ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, ber bomi kong İyado wlo. ¹⁶ Bop tjëyo li iër shdär lok träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. ¹⁷ İEni ga pja jëkzong! Kjok İs kjwang jikong, e twër ber bop kong kjîshko» le.

¹⁸ E irgo ga poshäryono ga toe. Domer sök kjlara ko Mamré. E kjor kësks lok arae. Kjok eshko ga Hebrón kjokyo ber buk soshko. Abram wlo öötong löng eshko ga akkwo tona Abramdë dluw ëng kjing go kjókshko, Jehová poshrëkklo.

14

Lot wlikara Abramdë

¹⁻² Eshkoshko ga pjlupga doglo pkëng (4), e ëngkjwono pjlupga doglo shkëng (5) tjok. Pjlupga doglo pkëng (4) li, e Sinar so pjluyo ko Amrafel, Elasar so pjluyo ko Arioc, Elam so pjluyo ko Quedorlaómer, Goyim so pjluyo ko Tidal. Pjlupga doglo shkëng (5)

li, e Sodoma so pjluyo ko Bera, Gomorra so pjluyo ko Birsá, Admá so pjluyo ko Sinab, Zeboyín so pjluyo ko Semeber, Bela so pjluyo. (Bela kjokyo, e ko Zoar kjokyo bakoe.)³⁻⁴ Eshko dbaryo ga pjlupga doglo shkëng (5) li ichaga Pjlu Quedorlaómer lirë sök lu sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Gueniyo öötong luyo sak kjwara kjingsho myashko (13) ga epga wotjlino ëngkjwë ba tjok. Eni ga shkëng (5) jikong li ëng tño lok, ga ba ëngkjwagaga söra jek lok Sidín sdamyó, Di Bäng Buk Kësbang Dlek lishko.

⁵ Öötong lu pjlara obi ga Pjlu Quedorlaómer jongya jong eshko, pjlupga löng ba shwo lëkong li tjok, ëngkjwë wlo. Jek löng eshko wopro ga refaitaga zana lok Astarot Carnayin kjokyo, zuzitaga zana lok Jam kjokyo, emitaga zana lok Save Quiriatayin kjokyo. ⁶ Horeoga zana lok Seir kjokyo dlup shwo lëkong, irpjana lok äär löng Parán kjokyo. E ber buk kjok dogro no llëmshko li worbo go. ⁷ Tek iröng shrono löng Enmispát kjokyo, e ko Cades kjokyo bakoe. Eshko ga Amalec tjëyoga zana lok pjire. Amorreoga löng Jazezón Tamar kjokyo li zana lok pjir bakoe.

⁸⁻⁹ Epga zana lok pjir irgo ga jek öötong löng Sidín sdamyó shara. Eshko ga pjlupga doglo pkëng (4) li ëngkjwono pjlupga doglo shkëng (5) li tjok. ¹⁰ Sidín sdamyó lishko ga pjlebgo lok träk llëm, roshko di shäng sho sî tjeng tjunge. Eni ga Sodoma so pjluyo, Gomorra so pjluyo, e tök le lokshko ga lono jer lok pjlebgo li roshko. Eshko ga pjlupga zana lok pjir doglo mya obi li, e töktong jem lok dlup shwo lëkong.

¹¹ Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo ga dli llë, llëbo tjeng kës tjwlö tjok li, e söra lok pjlupga ba kjangyoga lirë drete. ¹² Abram shtop Lot, e sök Sodoma kjokyo kuzong ga shara lok, söra to ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe. ¹³ Gueniyo ga no töktong kjlara, ga Lot roy söra jek öötong Abram, hebreo li kong.

Eshkoshko ga Abram sök Mamré kjor këskës lok lishko. Mamré, e amorreo. E lënga tjeng do pjök, kjlara ko Escol, kjlara ko Aner. Pjlara ga domerga doglo mya li tjlökwö lono ëng kong Abram tjok. Tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Oba ëngkjwë woydë bi

tjok wleni ga shji ëng wlikë sharae» lara eni.

¹⁴ Eni ga roy kura Abramdë ga ba shtop söra ba toe. Eshko ga Abram ëngkjwagaga tjeng doglo sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak kjwara kjingsho kjwong (318). Epga kuno jem löng uunkong ba tjok. Eni ga söra jek pjlupga pkëng (4) li irpjang, äär jong Dan tjëyoga kjokyo. ¹⁵ E shkëyo ga ba ëngkjwagaga li shdöra beno tjeng dboy dboy, ga pjlupga li kopjrina lok pjiribrie. Eshko ga popdara, irpjana lok öötong löng Hobá kjokyo, e Damasco kjokyo pjlor kalëkong. ¹⁶ Eni ga llëbo kjrara, söra tjeng ba tjok li döra Abramdë ba shjiryó drete. Ba shtop Lot, ba llëbo, ba walëga, ba nopga uunkong, e döra eni.

Melquisedec tjlökwö lono beno pjlu Abram kong

¹⁷ Quedorlaómer, pjlupga löng ba shwo lëkong li, e zana pjir ga Abram bojono tek iröng obi. Öötong shäng Save sdamyó ga Sodoma so pjluyo opshino jek ba wlojkrë irbo. ¹⁸ Domer shäng kjlara ko Melquisedec. E Salem so pjluyo. E omwlokjrono bakoe. E syöshtaga Sbö Tjwlö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko. Eshko ga pjlung shosho suk pjir shira, twara Abram kong, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok. ¹⁹ Ga tjlëno beno pjlu ba kong. Tjlë ga «Pja kjimte Sbö Tjwlö Kësbangyorë ara. E kjok uunkong shäryaga.

²⁰ Pja kjimtara, bop moskwoga iara beno tjeng bop wloshko, ga zanop song erä. E kjishko ga e poshrëy kësbang iyado» le.

Eni ga llëbo wlëna Abramdë kës li shtara äär ba sakyó (10) go, ba sakyó (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara beno Melquisedec kong.

²¹ E irgo ga Sodoma so pjluyo tjlë Abram kong ga «Llëbo uunkong dörop kjwe ber tjeng bop kong ga pjlu, gueniyo bor nopga kjwera twos bor kong iröng obi» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno Jehová kong jlökoyo. E Sbö Tjwlö Kësbangyo. E kjok uunkong shäryaga. ²³ Loror ba kong jlökoyo ga llëye bopoya kjrër llëm, trer kjwara llëm, drepkwota pjrikklo pjlara

llëm bakoe. Eni ga llono ga tja llëbo ara wleni ga twaga pjarë bor kong lëp ga äe. ²⁴ Llëye woydër ber bor kong llëm, dli uara bor nopgarë li döe. Gueniyo ga domerga bor yorkaga Aner, Escol, Mamré, kjwepga wle kongda llëbo twos kjrina kjrinae» le.

15

Jehová tjlökwo twono Abram kong, beno ÿyado wlo

¹ E irgo ga Jehová weno shäng Abram kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «Abram, llëye bangkjрэp llëme. Tja bop wlikaga. Llono ga pja iër ber tjlwö ara. E kjïshko ga llëye bangkjрэp llëme» le.

²⁻³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jehová, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe. ¿Tja ber tjlwö ara llëno? Miydëp pjlú ga tja wapga drete. Tja kong wapga tworop llëme. E kjïshko ga tja wolonoshko ga bor llëbo uunkong ber bor parkaga tjlwëk shäng pjir wleniyo ko Eliezer kong. E bor pjeyo llëm, e Damasco so» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bop llëbo uunkong ber ba kong llëm, e ber bop wa domer onmo li kong» le. ⁵ Eshko ga Abram söra jek kjoko, ga tjlë ba kong obi ga «Kjok dogo ïs yötso. Dbala shtozong, shtëp ga pjlúre ïp wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li ber träk llëm kjweni bakoe» le.

⁶ Kuya ga tjlökwo kjrara, ga mär beno shäng ba go. E kjïshko ga iara Jehováre beno pjlo bek ba bokso. ⁷ Ga tjlë ba kong ga «Jehová li tja. Pja shiror tek Caldea so kjokyo ko Ur li dwayo, kjok ëre twër ber bop kong wlo, kjok ëre twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo bakoe» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga Jehová, ¿kjok ëre ber bor kong jlökoyo miydër sorë?»

⁹ «Öng tek sös bor kong kop eni: sögla popga wapga llëm obi wleniyo kjlara, shwling ushko so popga kjlara, öng wlëp ushko so wlënggla kjlara, mya jikong mikbo lu pjloglo mya döe. Dunggwo tek sös kjwo pjok oblë oblë bako, kjwara kësbang wleniyo, kjwara chirawa wleniyo» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga llëbo rokara li söra uunkong Jehová kong. E irgo ga zröra, sho shora wok, ga iara tjeng ëng gomyo. Dunggwora shora

llëme. ¹¹ Ba öng sho shora, iara tjeng lishko ga lä tjwe lok träk llëm ba kjing go, gueniyo shgawe Abramdë shäng eshko. ¹² Kjok ro zar wleni ga Abram sjeno, opbuno, ga pono rong anmoyö. Buk pëshko ga ÿya yoshko go ga kjok ro beno yët, ga bangkjrara ara.

¹³⁻¹⁵ Eshko ga Jehová tjlë ba kong ga «Pja äär tjlablashko, ga pja wolon döröshko ga pja sök wlëp ÿyado. Gueniyo ga lër bop kong jlökoyo ga bop tjëyo tek ber bop irgo li äär löng kjok shto oblë. Eshko ga ber löng parkagaga tjlwëk löng pjir wleniyo, ga bokrotkëba, ga opshik ga ä, äär jong lu pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400). Gueniyo ba bokrotkagaga li, e shdunga tjarë. Bop tjëyoga opshik ey dwayoshko ga llëbo tjeng kës li söya lok jek ba tjok pjire.

¹⁶ Eeri ga amorreoga löng kjok ëre kjing go, llëbo owa shärye lok ara, gueniyo llëbo owa shärye löng li äätë ba dbo go llëm obi. E kjïshko ga bop tjëyoga tjwe iröng maling llëme. Lu äär pjloglo sak dbäw pjloglo pkëngshko (400) ga bop tjëyoga tjwe löng kjok ëreshko iröng obi» le.

¹⁷ Kjok ro zoktongshko ga kjok ro beno yët erä. Eshko ga sbi weno pjang kjwara, roshko yö sho tur jonge. Kjor weno pjang bok kjwara dbo go iök pjë jong ri rie. Pjöyïkong jëk lok ba öng sho shora tjeng li tjrëko. ¹⁸ Eshko ga Jehová tjlë Abram kong ga «Tjlökwo twër bop kong, ber ÿyado wlo. Kjok ëre twër bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, tek Egipto diyo dwayo äär jong Éufrates diyo kësbang li go. ¹⁹ Eeri ga kjok ëre, e quenitaga kjokyo, Cenaz tjëyoga kjokyo, cadmoneoga kjokyo, ²⁰ Het tjëyoga kjokyo, ferezeoga kjokyo, refaitaga kjokyo, ²¹ amorreoga kjokyo, Canaán so kjokyo, gergeseoga kjokyo, Jebús so kjokyo bakoe» le.

16

Agar, ba wa Ismael

¹⁻³ Abram sök Canaán kjokyo lu pjloglo sak kjwarashko (10) ga ba boy Saray wapga llëm obi. Gueniyo ga walë Egipto so shäng kjlara ko Agar, e Saray parkaga tjlwëk shäng pjir wleniyo.

Pjlara ga Saray tjlë ba lanma kong ga «Tja kuzong. Jehová kjïshko ga tja kjrang. E

kjishko ga rokër bop kong ga pja pë Agar tjok. Ba kjishko ga tja wapga tjok kjwe» le.

Kuya ga «Jöölö» le ba kong.

Eni ga Agar twara Abram kong, pë ba tjok wlo. ⁴ Eshko ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. Eshko jek lëkong ga ba pju Saray bangkjre ame.

⁵ Eni ga Saray tjëlë ba lanma kong ga «iBop kjishko ga tja bangkjre ame! Twak tjarë bop kong, bop boy wlo. Era wloshko dörö kjishko ga wotjlik ga e tjwlo ara, bor kjinmo le. Eye diktong li ë, pjare, de tja miydaga ber Jehovärë» le.

⁶ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja kuzong. Bop parkaga li shäng bop wloshko. Llëye shäryëp woydë ba tjok li miydaga ber pjarë» le. Eshko jek lëkong ga Agar bokrotke Saraydë ara.

E kjishko ga töktong to ey dwayo. ⁷ Jëk shäng kjok dogro nò llëmshko ga öötong woshtë sök di bäng buk kjwara li zlong bäng, e buk irbo jek jong äär Sur kjokyo li sor go. Eni ga wlëna Jehová parkaga kjok dogo so lirë* sök eshko. ⁸ Ga tjëlë ba kong ga «Agar, ¿pja tek kjone dwayo? ¿Pja to kjone?»

«Tja to shäng bor sogo Saray töywë» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja nom jek bop pju Saray ushko iröng obi. Llëye le bop kong li kolozong» le. ¹⁰ Ga tjëlë ba kong obi ga

«Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm,

shtëy ga äär llëme.

¹¹ Pja shäng kjlaraso llëme.

Llono ga pja wa buk kjlara domer,

e koiëp Ismael,†

pja woydë ara li miyde Jehovärë pjir kjishko.

¹² Bop wa, e ber shäng tjëkso llëm,

sëgro äya kjloshko so wleni.

E ber nopga uunkong moskwo.

Eye wotjlik pju ba kong llëme.

E ber shäng ëngkjwë ba pjeyoga tjok iyado» le.

¹³ Kuya ga wotjlik ga «Tja ñna Sbörë, ga tja sök së obi» le. E kjishko ga Jehová, e tjëlëno

ba tjok li kowara Sbö, Bor İga. ¹⁴ E kjishko ga di bäng buk Cades kjokyo, Béred kjokyo, e tjrëko li kowëba Sbö Sök İyado, Bor İga li di bäng.

¹⁵ E irgo ga wa buk kjlara domer, ga koiara ba data Abramdë Ismael. ¹⁶ Eshko ga Abram lu pjloglo sak kjwong kjingsho tjer (86).

17

Sbö tjlökwö twono Abraham kong, beno iyado wlo

¹ Abram lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkawshko (99) ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjëlë ba kong ga «Tja ëre Sbö, llëye shäryër woydë li shäryër ga pju. Tja kolozong. Pja jëk pjlo bek bor bokso bakoe. ² Tjölkwö twër bop kong, ber iyado wlo, ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le ba kong.

³ Kuya ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga Sbö tjëlë ba kong ga

⁴ «Tjölkwö twër bop kong, ber iyado wlo li eni: Pja ber tjëyoga ara data. ⁵ Ga eeri jek lëkong ga pja ko ber Abram* ame. Pja ko ber Abraham† shara, pja ioror beno tjëyoga ara data kjishko. ⁶ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme. E tjrëko pjlugga wen. Epga ber löng tjëyoga oblë oblëe. ⁷ Tjölkwö ëre twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. Tja bop Sbö İyado, tja ber ba Sbö İyado bakoe. ⁸ Pja sökshko li ko Canaán. Pja kjök ëre so llëm, gueniyo kjok buk kës ëre twër ber bop kong İyado wlo, epga kong bakoe. Ga tja ber ba Sbö İyado» le.

⁹ Ga tjëlë Abraham kong obi ga «Tjölkwö twër bop kong li shäryos eni İyado. Bop tjëyo tek ber bop irgo li omshäryë eni bakoe. ¹⁰ Tjölkwö twër bop kong, ber iyado wlo li ber eni: Domerga löng bomi tjok kjlobi li ber löng doyo jyã tak pjire. ¹¹ Eni ga bomi chimkwo dbo kwota zëmi tas, e ber tjölkwö ëre kjroromi jlökoyo li jyäglö. ¹²⁻¹³ Eeri jek lëkong ga chidaga domerga wen tjeng bomi tjrëko kjlobi li äär dbar kjwongshko (8) ga doyo jyã tëmi pjir eni, bomi wapga,

* **16:7** Jehová parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde. † **16:11** Hebreo tjölkwö Ismael, e kuya Sbörë loklo.

* **17:5** Hebreo tjölkwö Abram, e data tjwlo ara loklo. † **17:5** Hebreo tjölkwö Abraham, e tjëyoga ara data loklo.

bomi parkagaga tjwlêk löng pjir wleniyo li wapga bakoe. Bomi parkagaga tjwlênomi shto oblê so kong'li doyo jyã tēmi pjir bakoe. Pjây domerga doyo jyã tē uunkong. Ba jyãglo ère ber pjang bomi sho go ÿyado, tjlökwo tworor bomi kong'li dik. ¹⁴ Èye doyo jyã tē llēm ga ber sök bomi tjok ga äe. Eni wleni ga tjlökwo tworor bomi kong'li shäryara llēm kjïshko ga ichozï bomi shwoy dwayo» le.

¹⁵ Eshko ga tjlê ba kong obi ga «Bop boy kjwe ko ber Saray ame. Eeri jek lëkong ga ko ber Sara shara. ¹⁶ Llêbo shäryer ber pjlu ba kong. Bop kong wa twer kjlara domer ba tjok. Sara, e ber tjëyoga ara mekë. Ba tjëyo tek ber ba irgo'li tjrëko pjilupga wen» le.

¹⁷ Kuya ga kjök tonno, kujono bokdo kjlay klung go, ga jar jonge. Wotjlik sök ga «¿Domer luyo sak dbaw (100) ga data sorë? ¿E ga Sara luyo sak shkaw (90) ga wa tjok sorë?» le. ¹⁸ Eni ga tjlê Sbö kong ga «Rokër bop kong ga tjlökwo tworop bor kong'li twos Ismael kong dey» le.

¹⁹ Kuya ga tjlê ba kong ga «llême. Loror bop kong ga bop boy Sara, e lono ga wa buk kjlara domer. E koiëp Isaac. Tjlökwo tworor bop kong, ber ÿyado wlo'li shäryer ber ba kong, ber ba tjëyo tek ber ba irgo'li kong bakoe. ²⁰ Pja syöshtë sök Ismael kjïshko'li kuror, ga kjimtër bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo'li iër ber shdär träk llême. Ga iër ber tjëyo kësbanqe. E tjrëko pjilupga wen doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²¹ Gueniyo ga lu pjlara go ga pjây wa buk kjlara domer ko Isaac. Tjlökwo tworor bop kong, ber ÿyado wlo'li, e ber ba kong eröe» le.

²² Sbö tjlêno ba kong pjir ga opshino to ey dwayo. ²³⁻²⁷ E dbaryo ga domerga löng ba ushko'li doyo jyã tara Abrahamdë uunkong, ba wa Ismael, ba parkagaga tjwlêk löng pjir wleniyo weno tjeng ba ushko, ba parkagaga tjwlêna shto oblê'li bakoe. Eshko ga Abraham lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkaw (99), ba wa Ismael lu pjloglo sak kjwara kjingsho mya (13). Domerga li doyo jyã tara uunkong, lara Sbörë ba kong sorë'li eni.

18

Domerga tjwe löng doglo mya Abraham pjlok

¹ Dbar kjwara ga Abraham sök Mamré kjor kësks lok'lishko, ba u zlong bäng. Eni ga dlo dluw wleni ga Jehovah weno shäng ba kong. ² ÿya jekdo ga domerga bë löng ba zlong bäng doglo mya. Sök'li kojono maling ba wlokrë, ga kjök tonno, kujono bokdo kjlay klung go, ³ ga tjlê ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjây brik maling llême. ⁴ Kumi ga pjlu wleni ga tja di rokë bomi kong, pjây dre shkwë e go wlo. Pjir ga pjây woshtë wop tjok kjor ère dorko. ⁵ Pjây löng töshko. Pjây brikdë llēm obi ga pjây sën, pjây jëk ga dbo tjok wlo. Pjây shrono bor ik kjïshko ga tja wopjlue. Bor u ère bomipjöy bebi» le.

Kuya lok ga «Pjlue» le lok ba kong.

⁶ Eni ga Abraham opzrëno jek ba u roy, ga tjlê Sara kong ga «Pjlung sho kjros bayo eeje. Sho llrus, ga suzong. ¿Shäryos malinge!» le. ⁷ Lara eni ga opshino ey dwayo, ga jek öötong shäng ba sögla tjeng lishko, shara kjlara pjlu wleniyo, twara ba parkaga kong, poshäryë jekdo wlo. ⁸ Eni ga dli'li poshäryara pjir ga söra, twara Abrahamdë ba kong'lok, ue'lok wlo. Öng nä dyo, öng nä dyo shor, e twara ba kong'lok bakoe. Ië löng kjor dorko wopro ga e shäng ba dë.

⁹ Iono lok pjir ga tjlê lok ba kong ga «¿Bop boy Sara kwonllo?»

«Shäng kjweshko, kjër roy» le ba kong.

¹⁰⁻¹³ Domerga doglo mya li, kjlara, e Jehovah. Tjlê Abraham kong ga «Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» le.

Kura Sararë kjër pjlor go, ba lanma kokso lëkong. Eshko dbaryo ga Abraham tjlabla, Sara bakoe. Ga Sara, ba dbar mokyo ÿya ame. E kjïshko ga jar jong, ga wotjlik ga «Tja tjlablae. Bor lanma tjlabla bakoe. ¿Tja wa tjok sorë?» le.

Jar shäng'li kuya Jehovahë ga tjlê Abraham kong ga «¿Sara jar ega? ¿Tjlabla kjïshko ga wa tjok ga äe lere? ¹⁴ ¿Llêbo kjang, shäryako llēm Jehovah kong tjokde? Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» le.

¹⁵ Kuya Sararë ga bangkjrara ara, ga tjlë ga «Tja jatong llëme» le.

«Miydër pjir ga pja jatong» le Jehovahë ba kong.

Abraham lano Jehovahá tjok Sodoma kjokyo kjishko

¹⁶ Iono lok pjir ga irbo shano to Sodoma kjokyo, ga wlobyara Abrahamdë irbo.

¹⁷⁻¹⁸ Eshko ga Jehovahá wotjlík ga «Abraham ber tjëyo kësbang, dbo ara data. Tja tjlëno ba kong jlökoyo ga ba kjishko ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. E kjishko ga llëye shäryër li lër ba kong dey.

¹⁹ E kjrator nopga uunkong tjrëko, ba tjëyo tek ber ba irgo li pïya bor kolë wlo, jëk löng bëy wlo. Eni ga llëye loror li shäryër uunkong. Kjrator parkë shäng bor tjok e kjishko» le.

²⁰ Eni ga Jehovahá tjlë ba kong ga «Sodoma sopga, Gomorra sopga, e roy owa. Kur ga llëbo shärye löng owa li, e kësbang anmoyõ.

²¹ E kjishko ga tja jongya eshko roy kuror owa li jlöre ik wlo. Eni llëm wleni ga miydër eshko» le.

²² Eshko ga domerga do pjök ba pjloga li jer Sodoma kjokyo, gueniyo Jehovahá beno shäng Abraham tjok obi. ²³ Wop tjok ga Abraham tjlë ba kong ga «¿Nopga owa li tjrëko nopga pjlo bek tjok wleni ga pjip uunkongde?

²⁴ ¿Kjok eshko nopga kjwe löng pjlo bek sak shkëng (50) wleni ga pjip jek enire? ¿Zröp nopga owa löng li tjokde?

²⁵ Nopga pjlo bek shdum nopga owa li tjok ga äe. Nopga pjlo bek llgwep nopga owa li dik ga äe. Rokër bop kong sira ga shäryëp eni llëme. Pja nopga löng kjok ère kjing go li llgwega. Miydër ga pja kjok llgwep beke» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sodoma sopga wlënor pjlo bek löng sak shkëng (50) wleni ga epga kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

²⁷ Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Tja jnep kësbang, pja bangkjrër llëm wleni. Pja Sbõ, tja domer. Tja domer song, tjwlõ llëme.

²⁸ Kjwe shkëng (5) obi äär sak shkëng (50) wlo. ¿Shkëng (5) kjishko ga kjok pjip jek enire?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Wlënor pjlo bek löng sak pkëng kjingsho shkëng (45) wleni ga shdun llëme» le.

²⁹ Eshko ga tjlë obi ga «Wlëp tjeng sak pkëng (40) erö dikjoyoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak pkëng (40) li kjishko ga shdun llëme» le.

³⁰ Eshko ga tjlë ga «Rokër jek bop kong obi ga pja iirkë bor kong llëm, rokër bop kong ara li kjishko. ¿Wlënop tjeng sak mya (30) erö wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak mya (30) li kjishko ga shdun llëme» le.

³¹ Eshko ga tjlë obi ga «Tjlapga, pja bangkjrër llëm wleni. ¿Wlënop pjlo bek löng sak pjök (20) erö wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak pjök (20) li kjishko ga shdun llëme» le.

³² Eshko ga tjlë pjlara obi ga «Tjlapga, pja iirkë bor kong llëme. Kjakrokër bop kong pjir ère döe. Pja barwër ame. ¿Wlënop tjeng sak kjwara (10) wleni ga llëye shäryëp?»

Kuya ga tjlë ba kong ga «Epga sak kjwara (10) li kjishko ga shdun llëme» le ba kong.

³³ Jehovahá tjlëno ba kong pjir ga to ey dwayo, ga Abraham jek ba ushko iröng obi.

19

Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjira Jehovahá

¹ Kjok ro zar jekshko ga Sbõ parkagaga kjok dogo so do pjök li jek öötong löng Sodoma kjokyo. Ga opzrëno jek kjok li roshkoshko ga Lot sök eshko. İya sök ga kojono ba wlokjrë, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ² ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjäy ber löng bor ushko shkër kjwara. Bor u, e bomipjöy bebi. Eshko ga pjäy dre shkwë ga pjluë. Pjäy brik bong, kjok shröngto jä» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjawa ber löng kjoko dey» le.

³ Gueniyo «Shji to ushko» le ba kong kjër kjishko ga to jek lok ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga sëna dli owa llëm, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm bako, ga uara lok.

⁴ Löng poydë llëm obishko ga domerga Sodoma so öötong löng eshko uunkong, këskes chila, ga Lot u kopjrina lok pjirrie. ⁵ Eshko ga öö le lok Lot kong, tjlë ga «¿Domerga tjwe löng luna bop ushko yë

kwonllo? ¡Shis borwa kong kjoko! ¡Tjawa pë woydë ba tjok!» le.

⁶ Kuya Lotdë ga opshino jek kjoko, lan ba tjok wlo, ga u bäng bängzara tuk, ba kokso lëkong. ⁷ Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong ga llëbo owa shäryëmi eni llëme. ⁸ Tja wapga walëga tjeng do pjök, domerga miydoydë llëm obi. Epga twotë bomi kong dey. Llëye shäryëmi woydë ba tjok li miydaga ber pjäydë. Gueniyo roker bomi kong sira ga domerga lëmi li maga tjarë kjïshko ga kong llëye owa shäryëmi llëme» le.

⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¡Pja opkjos ëre dwayo! Pja na so llëme. Tjawa ichëp woydë kuzong ga pja kong llëbo owa shäryërwa, llëbo owa shäryërwa ba kong lok li kjinmo» le lok ba kong eni, ga jek ri ri ba kjing go, u bäng li dloya wlo.

¹⁰ Gueniyo ga Lot wlikara domerga löng ba u roshko lirë, shira jek u roy, ga u bäng bängzara tuke. ¹¹ Eshko ga domerga löng kjoko li iara lok uunkong beno löng kjok ïgö llëme. Eni ga u bäng wlëya lok ga drete.

¹²⁻¹³ Eshko ga domerga do pjök li tjlë Lot kong ga «Sodoma sopga ëre llëbo shäryë löng owa anmoyö, ga roy öötong Jehovahä sök kjok dogo li kong. E kjïshko ga tjawa ichara kjok ëre pjik. Pja opshis na dwayo, pja nom pjolae. Pja pjeyo oblë na tjok ga jek sös bop tjok uunkong, bop wapga, bop kwosga, bop pjeyo oblë tjeng kjok ëreshko bako, kjok ëre pjirwa kjïshko» le.

¹⁴ Eni ga Lot opshino jek ba kwosga ïni rokë, tjlë ba kong ga «Kjok ëre pjiya Jehovahärë. E kjïshko ga pjäy wlëp llëme. Pjäy tökzong pjolae» le.

Gueniyo tjlökwo kjrara lok llëme. Wotjlik lok ga «Shäng tjötoro» le.

¹⁵ Wëshko kjok shröngto ga Sbö parkagaga kjok dogo so li tjlë Lot kong ga «Pja kojös maling, bop boy, bop wapga walëga do pjök, e jek sös bop tjok. Llëm ga kjok ëre shdunwashko ga pjäy wolon jek kjok ëre sopga tjok» le.

¹⁶ Gueniyo ga Lot wor kuzong ga shara lok ba orkwo go, songe le Jehovahärë kjïshko. Shäryara eni ba boy, ba wapga tjok bakoe. Eshko ga shira lok kjok eshko dwayo,

wolon llëm wlo. ¹⁷ Shira lok pjir ga kjlara tjlë ba kong ga «Pjäy zronzong. Iröng ïmi llëme. Pjäy slan kjok ëreshko llëm bakoe. Pjäy tökzong dlup lëkong, pjäy wolon woydë llëmda eni» le.

¹⁸ Kuya Lotdë ga tjlë ba kong ga «Llëme. Tjlapgaga, ¹⁹ tja kjimtoromi ara. Pjäy pjlu bor tjok. Tja shiromi kjïshko ga tja sök së obi. Gueniyo ga tja tök dlup go ga äe. Kjok pjimishko ga tja doshaya irbo, ga tja wolon. ²⁰ Ereshko kjok buk chira kjrina soye. Tja jek äär eshko ga pjluë. Tja ichozï jek eshko, tja ber sök së obi wlo. ¿ïmi ga chirawa jlö llëmdo?» le.

²¹ Kuya lok ga kjlara tjlë ba kong ga «Pja kuror. Llëye rokorop bor kong li shäryër eni. Kjok buk lëp li pjir llëme. ²² Pja jëkzong maling kjweshko. Pja äätë kjweshko llëm obishko ga llëye shäryër ga äe» le.

Kjok buk eshko chira li, e kowaraba beno Zoar* e kjïshko.

²³ Lot äär shäng eshko ga kjok shröng tjän. ²⁴ Eshko ga akkwo ko *azufre* lono ter iök, shrono shunyo wleni, ichara Jehovahärë ter kjok dogo dwayo lon Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e kjing go wlo. ²⁵ Eni ga kjok eshko pjitong dret, nopga löng eshko kjlobi li wolono dret, llëbo tjeng së eshko kës li pjitong beno dret bakoe. ²⁶ Lot boyda tek shäng ba irgo, ga iröng ïya yalerbo ga posgono beno shäng dlungna akyo.

²⁷ Wëshko kjok shröngto ga Abraham jek öötong shäng lano Jehovahä tjok bäm go lishko, ²⁸ ga ïya ga sdam kjwang jïkong pjë jong träk llëm obi äär jong Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo bebi. Beno yöbor erä. ²⁹ Lot sökshko sdamyo pjira Sbörë eni. Gueniyo Abraham woyoshrara kuzong ga Lot shira kjok pjira lishko dwayo.

Moab tjëyo, Amón tjëyo, e weno sorë

³⁰ E irgo ga Zoar sopga bangkjrara Lotdë ara kjïshko ga opshino jek shäng dlup shwo lëkong, ba wapga walëga do pjök li tjok, ga beno löng guëng jong ööng kjwara eshko li roshko. ³¹ Pjlara ga ba wa këguëyo tjlë ba lëng kong ga «Bi data kjwe tjlablae. Kjok kjwang jïkong ga oba orkwosmok ïyado. Gueniyo jüshko ga domerga shji

* **19:22** Hebreo tjlökwo Zoar, e chira loklo.

orkwosmok ba tjok wlo drete. ³² Kjweri nelōtkëy, shji pë ba tjok wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le. ³³ E shkëyo ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba data kong. Nelōtkono ga Lot wa bäm ÿyo pono ba tjok. Gueniyo nelō kjishko ga to miydara llëme.

³⁴ Wëshko ga Lot wa këguëyo tjlë ba lëng kong ga «Tja kuzong. Luna shkëyo ga tja pono bi data tjok. Eeri shkëyo ga nelōtkëy jek obi, pja pë ba tjok shara wlo, shji wapga shdär jek këgong wlo» le. ³⁵ E shkëyo ga nelōtkara lok jek obi, ga Lot wa mite pono ba tjok shara. Gueniyo to miydara llëm obi.

³⁶ Eni ga Lot wapga li beno löng kjlaraso llëm, ba data li ÿ. ³⁷ E irgo ga ba wa këguëyo wa buk kjlara domer, ga koiara Moab. E beno Moab tjëyo data. ³⁸ Ga ba lëng wa buk kjlara domer bebi, ga koiara Ben Amí. E beno Amón tjëyo data.

20

Abraham, Abimélec

¹ E irgo ga Abraham wlo opshino Mamré kjokyo dwayo, to jongya jong Néguev kjokyo. Eshko ga beno löng Guerar kjokyo, e buk Cades kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. ² Äär löng eshkoshko ga ba boy Sara, e ba dor le uunkong kong. E kjishko ga Guerar so pjluyo Abimélec no ichono Sara wlokjrë, pë ba tjok wlo le. ³ Eshko ga Sbö tjlë Abimélec kong yoshko ga «Walë sörop kjwe orkwosmok shäng pjire. E kjishko ga pja wolon» le.

⁴ Eshko ga poydë ba tjok llëm obi kjishko ga tjlë Sbö kong ga «Tjlapga, çëye llëbo owa shäryoydë llëm ga pja wotjlik ba zrökde? ⁵ Abraham tjlëno bor kong ga «Walë kjwe bor dor» lara. «Kjwe bor sing jlõe» lara walë lirë bakoe. Eni ga tja opshäryë shäng pjlú bop bokso lër eni bor pjlúshko, llëye owa shäryotë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër pjlú ga pja opshäryë shäng pjlú bor bokso lëp eni bop pjlúshko jlõe. E kjishko ga pja ichoror ba porwë llëm, llëbo owa lër li shäryëp llëm wlo. ⁷ Walë kjwe to twëp ba lanma kong iröng obi. Domer, e bor tjlökwo laga. E kjishko ga syöshtë bor kong bop kjishko, pja wolon llëm wlo. Gueniyo twëp ba

kong iröng llëm ga lër bop kong jlökoyo ga pja wolon, bop pjeyoga uunkong wolon bakoe» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga ba dboryagaga rokara ba shwoy, ga yoïno sorë ga lara ba kong pjire. Kuya lok ga bangkjrara ara. ⁹ E irgo ga Abraham rokara Abimélecdë ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «çllëye shäryorop borwa kongdo? Tja jëktong bëy bop tjok. Gueniyo tja ichorop llëbo owa shäryë, bor nopga ichorop llëbo owa shäryë bakoe. E shäryako llëme. ¹⁰ ç“Kjwe bor dor” lëp bor kongshko ga pja wotjlik shäng llëro?»

¹¹ «Tja wotjliño ga kjok ëre sopga Sbö bangkjrë llëmdo loror, ga tja zröya lok bor boy kjwe kjishko. ¹² Jlökyo ga kjwe bor dor, bor data wa, gueniyo bor mekë wa llëme. Tja orkwosmono ba tjok ga pjlú e kjishko. ¹³ “Pja opshis bop data ushko dwayo” lara Sbörë bor kongshko ga tja tjlë bor boy kong ga “Tja kjimtëp sira. Shji äär kjone pogo ga tja bop sing lëp eni” lër ba kong» le Abrahamdë eni.

¹⁴ Eshko ga ba boy Sara twara Abimélecdë ba kong iröng obi. Öng ushko so, sögla, domerga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, walëga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e twara ba kong bakoe. ¹⁵ Ga tjlë ba kong ga «Kjok ëre ÿzong. Woydëp ara kjone dey ga kjros, pja ber sök eshko wlo» le. ¹⁶ Ga tjlë Sara kong ga «Llëbo tworor bop sing kong kjwe tjwlö dbur sho pjlublún kjwo sak dbäw dbäw (1,000). Tworor ba kong, pja llëbo owa shäryono llëm miydëba e go wlo, pja ber pjlú nopga uunkong ëre bokso wlo, pja owa laga ërë llëm wlo» le.

¹⁷⁻¹⁸ Sara kjishko ga walëga löng Abimélec ushko kjlobi li shduna Jehovärë, beno löng wapga ame. Gueniyo ga Abraham syöshtono Jehová kong. E kjishko ga Abimélec poptara Sbörë. Ba boy, ba parkaga walëga poptara bako, wapga tjok obi wlo.

21

Isaac bukshko dbaryo

¹ E irgo ga llëbo shäryara Jehovärë pjlú Sara kong, lara sorë li eni. ² Abraham tjlablashko ga Sara beno shäng kjlaraso llëme. Lara Sbörë dbaryo lishko ga wa

buk kjlara domer, ³⁻⁵ ga koiara ba datarë Isaac. Eshko ga Abraham lu p̄jloglo sak dbäw (100). Öötong dbar kjwongshko (8) ga chida doyo jyã tara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

⁶ Eshko ga Sara wotjlik ga «Tja iara Sbörë jar. Ga tja wa tjok miydaraba ga oba jar wopjlú bor tjok bebi. ⁷ ¿Tja wa tjeng Abraham tjok kjlara laga ëro? ¿Tjlabla ëmdë ga ïzong! Ba tjok ga tja wa buk kjlara domer» le. ⁸ E irgo ga Isaac kunoe. Nä döra dbaryoshko ga dli shäryara ba datarë kësbang, ba poshrëkklo.

Agar, Ismael, e ichara Abrahamdë to ba ushko dwayo

⁹ Ismael, e Egipto so Agar li wa Abraham tjok. P̄lara ga shäng tjör Isaac tjok.* Ìya Sararë ga ¹⁰ tjlë ba lanma kong ga «Bi parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo li ichos jek na dwayo, ba wa kjwe tjok. Pja wolonoshko ga bop llëbo tjeng kës ber Isaac kong eröe. Llëye ber bi parkaga wa kjwe kong llëme» le.

¹¹ Kuya ga bangyo ba kong ara, e ba wa bebi kjishko. ¹² Gueniyo ga Sbö tjlë ba kong ga «Pja woydë kjwozir li kjishko llëm, bop parkaga kjishko llëm bakoe. Llëye roke Sararë bop kong li shäryos eni. Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe. ¹³ Bop parkaga wa li, e bop wa kjishko ga e iër ber tjëyo oblë, kësbang bakoe» le.

¹⁴ Wëshko kjok shröngto ga dli, di, e iara Abrahamdë ba bapkwö roshko, twara Agar kong, ga iara pjang ba kokso. Eshko ga «Pja nome» le ba kong, ga ichara to ey dwayo, ba wa li tjok.

Kuya ga to jek kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Berseba. Eshko ga jëktong llaw pogo, to jongya shäng kjone miyde llëme. ¹⁵ Ba diwa söra li pjitongshko ga ba wa li iara beno sök tjoksa, kjor chirawa jong eshko li dorko. ¹⁶ Ga wotjlik ga «Bor wa kjwe wolon ïn woydë llëme» le. E kjishko ga opkwono, sirkeno sök pjola, ga beno sök tjoksa, ga slar träk llëme.

¹⁷ Eshko ga ba wa slar jong bebi. Kuya Sbörë ga Agar rokara Sbö parkaga kjok

dogo sorë tjlë ter kjok dogo dwayo ga «Agar, ¿pja oto? Llëye bangkjrep llëme. Bop wa kjloshtono li kura Sbörë. ¹⁸ To kjrëba jeke. Rayëp ber tjoksa ame. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber tjëyo kësbage» le. ¹⁹ Di bäng shäryak jong kjwara eshko. E pina Sbörë ba kong. Eni ga jek öötong shäng eshko, ga ba di bapkwö li dlina, ga twara ba wa kong, ie wlo.

²⁰⁻²¹ Ismael kunoshko ga beno shäng kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Parán. Eshkoshko ga kjimtara Sbörë. Öötong këguë ga swlë dbuk owa llëme. Ga orkwosmona ba mekerë walë Egipto so tjok.

Abraham, Abimélec, e tjlëno ëng kong jlökoyo

²² Eshkoshko ga Guerar so p̄luyo Abimélec öör lan Abraham tjok. Ba ëngkjwaga kägäyo ko Ficol, e söra öör ba yorkë. Öötong löng eshko ga Abimélec tjlë Abraham kong ga «Ïn ga llë pogo shäryëp ga pja kjimte Sbörë ara. ²³ Woydër ga eeri dbaryo ga los bor kong jlökoyo Sbö bokso ga llëye owa shäryëp bor kong llëm, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong llëm bakoe. Pja na so llëm, gueniyo pja sök jushkoshko ga tja wotjlino bëy bop kong. E kjishko ga woydër ga shäryëp bor kong eni bako, bor pjeyoga kong eni bakoe. ¿Kuropde?»

²⁴ «Jölo. Lër bop kong jlökoyo ga shäryër bop kong eni» le ba kong. ²⁵ Gueniyo ga tjlë ba kong obi ga «Di bäng shäryak jong kjwara botoya. Gueniyo kjrara bop parkagagarë kjishko ga diyo shirwa ga äe» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «E miydër eeri jã liro. Shäryaga ërë miydër llëme. Llëye lopdë bor kong llëme. ¿Eni ga miydër sorë?» le ba kong. ²⁷ Eni ga öng ushko so, sögla, e twara kjlöbö Abimélec kong. E dbaryo ga tjlëno ëng kong jlökoyo beno eni. ²⁸ E irgo ga öng wlëp ushko so popga kjara tjeng dboshko doglo kjäk (7).

²⁹ Ìya Abimélecdë ga tjlë ba kong ga «¿Öng kjorop tjeng kjwe llëno wlo?»

³⁰ «Woydër ga öng ëre kjrëp, ber bop kong wlo. Miydëp e go ga di bäng shäryak jong ëre botoya» le ba kong. ³¹ Tjlëno ëng kong

* **21:9** Hebreo tjlökwo ëre, e shäng tjör Isaac tjok loklo. E shäng Isaac joywë loklo bakoe. † **21:31** Hebreo tjlökwo Berseba, e tjlëno jlökoyoshko di bäng loklo. E kjäk (7) di bäng loklo bakoe.

jlōkoyo kjīshko ga kjok eshko kowara beno Berseba.†

³² Tjlēno eni pjrishko ga Abimélec sano to jek irōng obi filisteo kjokyo, Ficol tjok. ³³ Abrahamda syōshtono Jehová kong eshko Berseba kjokyo. Jehová, e ko Sbō Sök İyado bakoe. Eshko ga Abraham kjor dgoni kjlara ko *tamarisco*, syōshtono eshko kjīshko. ³⁴ Ga beno sök filisteo kjokyo lu kop ara.

22

Abraham tjīna Sbörē, kole jlōkoyore miyde wlo

¹ Öötong lu kop ara ga Abraham tjīya woydē Sbörē, kole jlōkoyore miyde wlo. Eni ga rokara, tjlē ba kong ga «¡Abraham!»

«¿Llē?, Tjlapga» le ba kong.

² Tjlē ga «Isaac, e bop wa kjlaraso. E woydēp ara. Sös Moria kjokyo. Pja äär eshko ga zröp, ga sho sup, pjē dret bor poshrēkklo, dlup jong kjone pin bop kong li goshko» le.

³ Wēshko kjok shrōngto ga kojono, öng so kwomgla kjoyo dre töshko posharyara, wlarglo iara ba kjing go. E irgo ga löng zara, ber Sbō poshrēkklo li sho suya wlo. Pjir ga söra to ba wa tjok, ba parkagaga do pjök tjok bakoe. Eni ga jek kjok kjone lara Sbörē ba kong lishko. ⁴ Jēktong lok dbargwo mya ga İya pjola dwayo ga kjok lara li ber buk wēlēe. ⁵ Eshko ga tjlē ba parkagaga kong ga «Pjāy ber löng na borwa koshē, bor öng tjok. Tja jek kēgong kjwozir ēre tjok. Sbō poshrērorwa pjir ga tjawa tjwe irōng obi» le.

⁶ Eshko ga ba löng li iara ba wa dbopdo. Söglo, iök, e shara, söra jek ba tjok bakoe. Jek löng irbo bāng goshko ga ⁷ Isaac tjlē ba kong ga «¡Data!»

«¿Llē?» le ba kong.

Tjlē ga «¿Shji löng tjok, iök tjok, gueniyo öng ushko so İlgwoklē wleniyo suy wlo li sök kjone?»

⁸ «Twe Sbörē bi kong dani» le ba kong.

Eshko ga jēktong lok jek kēgong. ⁹ Öötong lok kjokyo kjone lara Sbörē lishko ga Abraham akkwo tōno dlwü eng kjing go kjókshko, ga löng iara ba kjing go. Pjir ga ba

wa orkwo pjrira, dre pjrira, ga poyona buk löng li kjing go. ¹⁰ Eshko ga söglo kjrara ba wa zröya wlo leshko ga ¹¹ Jehová parkaga kjok dogo so li* tjlē ter kjok dogo dwayo ga «¡Abraham! ¡Abraham!»

«¿Llē?, Tjlapga» le.

¹² Tjlē ga «Bop wa kjwe wēyē. Llēye owa sharyēp ba kong llēme. Miydēr ga Sbō bangkjrep jlōkoyo, bop wa kjlaraso kjwe kiyokorop bor kong llēm kjīshko» le ba kong.

¹³ İya irōng ga öng wlēp ushko so wlēnggla İlgwīna sök kjlara ba sjö go, kjor kowo tjrēko. Eni ga shara, zröra, sho sura, pjono dret Jehová poshrēkklo, ba wa li āska.

¹⁴ E irgo ga kjok eshko kowara beno «İllēbo uunkong, e twaga Jehovárē.» E kjīshko ga eerishko ga oba tjlē ga «Jehová dlupyo go ga shji llēye llēm ga twe Jehovárē bi kong» lēba eni.

¹⁵ Eshko ga Jehová parkaga li tjlēno ba kong ter kjok dogo dwayo jek obi. ¹⁶ Tjlē ga «Jehová tjlē ga “Bop wa kjlaraso kiyokorop bor kong llēm kjīshko ga lēr bop kong om go jlōkoyo ga ¹⁷ pja kjimtēr ara. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber shdär trāk llēm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe. Epga ber löng kjok kjone pogo ga ba moskwoga zāya song İyado. ¹⁸ Tja kolorop kjīshko ga tjēyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jīkong li kjimtēr bop tjēyo li kjīshko” le Jehovárē bop kong» le Jehová parkagarē ba kong eni.

¹⁹ Kura pjir ga to tek irōng obi ba wa tjok, ba parkagaga beno löng lishko. E irgo ga opshino to irōng Berseba kjokyo ba tjok. Ga beno sök eshko.

Najor wapga

²⁰⁻²³ Öötong dbar kop ara ga roy shrono Abraham kong ga ba kjlara Najor wapga tjeng ara. Wapga tjeng domerga doglo kjwong (8) ba boy Milca tjok. Ba wa domer bām İyo ko Uz, e irgo Buz, e irgo Quemuel. (Quemuel, e Aram data.) E irgo ga wapga tjeng domerga ko Quésed, Jazó, Pildás, Yidlaf, Betuel. (Betuel, e Rebeca data.)

²⁴ Najor boy oblē ba parkaga wleniyo tjok kjlara ko Reumá. Wapga tjeng

* **22:11** Jehová parkaga kjok dogo so le li, e Sbō om go layde.

domerga obi ba tjok ko Tébjaj, Gaján, Tajás, Macá.

23

Sara wolonoe

¹⁻² Kjuk buk kjrina ko Quiriat Arbá. Eeri ga e ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga Sara lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak pjök kjingsho kjäkshko (127) ga wolonoe. E kjishko ga Abraham slatong, ba boy li soyopora.

³ Pjir ga opshino eshko dwayo, ga öör jek shäng lan Het tjëyoga tjok. Epga kjok eshko sopga. ⁴ Eshko ga tjëlë ba kong lok ga «Tja na so llëme. Gueniyo rokër bomi kong sira ga tja kong kjok soynezī kjrina, bor boy jner ber buk eshko wlo» le.

⁵ Kuya lok ga tjëlë ba kong ga ⁶ «Tjlapga, tjawa kuzong. Pja borwa kong ga tjwlō ara, pjlu wa dik. Bop boy jnes borwa sak pjlu, owa llëm wleniyoshko. Kjakrokëp ë pogo kong wleni ga “jölö!” le bop kong» le.

⁷ Kuya ga kojono shäng, ga kä kujono Het tjëyoga kong. ⁸⁻⁹ Ga tjëlë ba kong lok ga «Lëmi jlökoyo ga bor boy jner ber buk sak jushko ga pjlu wleni ga tja kjimtëmi eni. Zojar wa Efrón kjok worbo go ga guëng jong ööng kjwara, Macpela kjokyo buk lishko. Woydër ga kjakrokëmi ba kong ga soyneya bor kong. Tjwlō ie kjöm ga tjwlën ba kong eni. Eni ga kjok tjwlënor li ber buk bor kong kjok ëre kjing go» le.

¹⁰ Efrón sök ba pjeyoga tjrëko kuzong ga Abraham dboryara, kuya nopgalöng eshko kës lirë pjlu wlo. ¹¹ Tjëlë ba kong ga «jLlëme, Tjlapga! Guëng jong ööng lëp li twër ber bop kong bop sëngglo, kjok buk eshko li tjok bakoe. Bor pjeyoga kjok ëre so ber löng ba miydaga. Eni ga tworor bop kong bop sëngglo kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹² Kuya ga kä kujono jek obi kjok eshko sopga löng li kong, ¹³ ga Efrón dboryara ba bokshto, tjëlë ga «Tja kuzong. Rokër bop kong sira ga dbur kjros, kjok li äska. E irgo ga bor boy jner ber buk eshko» le.

¹⁴ Kuya Efróndë ga tjëlë ba kong ga ¹⁵ «Tja kuzong, Tjlapga. Kjuk tjwlō dbur sho pjluublún kjwo sak dbäw pjloglo pkëng (400), dbur bayo eni. Gueniyo bi kong ga

ëre llëye drete. E kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹⁶⁻¹⁹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «jölö» le. Eni ga Het tjëyoga bokshto ga kjok li tjwlëna Abrahamdë, dburyo shte löng pjlu jong. Efrón kjok, e Macpela kjokyo obi, e ber buk Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Eerishko ga Mamré kjokyo ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Efrón kjok li tjwlëna Abrahamdë, guëng jong ööng li tjok, kjor lok eshko tjok bakoe. E irgo ga ba boy Sara jnena beno buk eshko. ²⁰ Eni ga guëng jong ööng soynena Het tjëyogarë Abraham kong li beno ba shinmoga jnezlóng shtoyo.

24

Abraham boy wlëno Isaac kong

¹ Abraham öötong tjlabla, ga kjimtara Jehovärë llë pogo go iyado. E kjishko ga llëye shäryara kës li beno pjluë. ²⁻³ Pjlara ga ba parkaga shäng këguë wleniyo rokara. E parkë shäng ba llëbo tjeng kës li daga. Tjëlë ba kong ga «Woydër ga tjlokwo los bor kong jlökoyo. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglo wlo. Jehová, e Sbö sök kjok dogo, kjok uunkong shäryaga li e. Los bor kong jlökoyo ba ko go ga bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁴ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko» le.

⁵ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryär? ¿Enira bop wa li sör jongya bop kjok, pja to tek dënashko dwayo lishkore?»

⁶ «jLlëme! Bor wa, e söp eshko llëme. ⁷ Jehová, e Sbö sök kjok dogo. Tja shira bor data uy dwayo, bor pjeyoga kjokshko dwayo bakoe. Ga tjëlëno bor kong jlökoyo ga kjok ëre twe ber bor kong, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong bakoe. Ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte kjoglo wlëk kjlara, tek söp bor wa kong wlo. ⁸ Gueniyo kjoglo li tek woydë bop tjok llëm wleni ga pja döktong tjlokwo lëp shäng li go. ¿Gueniyo ga bor wa jek söp eshko llëme!» le.

⁹ Eni ga ba parkaga orkwo iono Abraham kworbo kjing go, ga llëye rokara li lara ba

kong jlökoyo. ¹⁰ E irgo ga llëbo wolësowa anmoyō wleniyo kjrara ba kägäyo li ushko dwayo, ga iara beno tjeng öng jëkklo sok kësks doglo sak kjwara (10) kjing go, ga söra to jek Najor kjokyo, e Aram Najarayin kjokyo obi. ¹¹ Öötong shäng kjok li worbo go ga ba öng li iara löng woshtë, di bäng shäryak jong kjwara lishko. Eshko ga kjok säng, walëga tjwe di shik eshko li dloyo. ¹² Eshko ga syöshtono Jehovah kong. Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja wotjlik pjlú bor kägäyo li kong kuzong ga tja kjimtos sira, llëbo shäryer shäng ère ber pjlú wlo. ¹³ ¡Zong! Tja sök di bäng shäryak jong ère zlong, kjogloga jushko so tjwe di shik lishko. ¹⁴ Rokër bop kong sira ga tja kjimtos eni. “Tja kong di shis sira, iër wlo” lër kjoglo kong eni ga woydër ga kjoglo kjrrop bop parkaga Isaac kong li tjlë bor kong ga “Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Miydër e go ga pja wotjlik pjlú bor kägäyo kong» le.

¹⁵ Syöshtë sök obi wopro ga ïya ga Rebeca tek shäng di bapkwō söya jong ba dbopdo. Rebeca, e Betuel wa. Betuel, e Najor wa, ba boy Milca tjok. Najor, e Abraham kjlarayo. ¹⁶ Rebeca, e wolësowa. Shäng kjlaraso, orkwosmoydë llëm obi, domer miydoydë llëm bakoe. Oplongö jer shäng di puk. Ga di bapkwō li dlina ga toe le. ¹⁷ Eshko ga parkaga li jek zron jong ba irgo, doshaya wlo, ga tjlë ba kong ga «Tja sëš di sira, iër wlo» le.

¹⁸ Kuya ga di bapkwō li lona töshko, ga tjlë ba kong ga «lozong, Tjlapga» le. Ga sëna, ga iarae. ¹⁹ Iara pjir ga tjlë ba kong obi ga «Bop öng kjwe ëmdë ga kong di shir, twër, ie lok wlo bakoe. Ie äär bayo kjöm ga eni» le. ²⁰ Jekdo eshko ga ba di li tyara öng di ioklo buk eshko li roshko, ga kjre öör pjlöböso, ïna ga äär kjwör ba öng uunkong kong guing.

²¹ E wopro ga Abraham parkaga wojeno sök ba ik, kjing erä. Wotjlik sök jlökoyo ga «¿Tja pak shäryë to shäng li kjimtara Jehovahë beno pjlú lepde?» le.

²² Ga ba öng di iono pjir ga ne ioklo kjwo shöylör tjwlö ara shira domer lirë kjwara, ga twara kjoglo li kong, kong orkwo ioklo kjwo shöylör kësks tjwlö ara twara ba kong kjwo pjök bako, ²³ ga tjlë ba kong ga

«¿Pja data ë? ¿Bop data ushko, shto tjokde? ¿Tjawa pë eshko ga buere?»

²⁴ «Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca. ²⁵ Borwa ushko ga shto tjok. Pjây pë eshko ga pjlúe. Bop öng kjwe ië wlo ga tjawa kjlo sho tjok bakoe» le ba kong eni.

²⁶ Eshko ga parkaga li wloktong sök kjöpgwo go, ga Jehovah poshrëra. ²⁷ Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja tjwlö kësbange. Pja wotjlik pjlú ba kong, ga kjimtep ara. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong ba pjeyoga löng lishko» le.

²⁸ Eshko ga Rebeca jek zron jong ba mekë ushko, ga llëye shäryono dö li rotara uunkong kong eshko. ²⁹⁻³⁰ Ba sing shäng kjlara ko Labán. Ba dor li ne ioklo, orkwo ioklo lok li ïna, ga domer li tjlëno sorë li roy kura. Jekdo eshko ga jek öötong shäng di bäng shäryak jong lishko, Abraham parkaga li wlokjre wlo. Öötong shäng eshko ga ïya ga domer li shäng di bäng li zlong, ba öng tjok ga ³¹ tjlë ba kong ga «Pjây tegö. Pjây kjimtara Jehovahë. Pjây ber löng kjoko llëme. U wlënor bomi kong tjän. Bop öng kjwe shto wlënor bakoe» le.

³² Kuya ga jek ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga Labán tjlë ba parkagaga kong ga «llëbo lok öng kjing go kjwe döziä. Sëziä bakoe. Domerga kjwe kong di tek sözi, dre shkwë e go wlo» le. Lara sorë ga shäryara eni. ³³ Domerga li kong dli twara tjeng pjirshko ga Abraham parkaga tjlë ga «Tja ië llëm, llëye lër woydë li loror pjir guing» le.

Kuya Labändë ga tjlë ba kong ga «llëye lep woydë li lozong» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Abraham parkaga. ³⁵ Bor kägäyo, e kjimte Jehovahë ara. Iara beno sök llëbo ara. Kong öng ushko so, sögla, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, parkagaga tjwlök löng pjir wleniyo, öng jëkklo sok kësks, öng so kwomgla kjoyo dre töshko, e twara ba kong ara. ³⁶ Ga ba boy Sara tjlablashko ga kong wa twara kjlara domer ba tjok. Ga ba llëbo tjeng kës li twara beno ba wa li kong pjir tjän. ³⁷ Kjupäbäshko ga bor kägäyo tjlë bor kong ga “Woydër ga tjlökwo los bor kong jlökoyo. Bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok

llëme. ³⁸ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlëp kjlara, bor pjeyoga wapga tjrëko” le.

³⁹ »Kur ga tja tjlë ba kong ga “¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër?”

⁴⁰ »“Tja jëktong shäng Jehová bokshto ñyado. Ga ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte äär eshko ga pjlú wlo, pja kjimte kjoglo bor pjeyo wleniyo wlëk kjlara wlo. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li iche woydë bor pjeyogarë llëm wleni ga pja döktong tjlökwo lëp shäng li go” le bor kong.

⁴² »Eni ga eerishko ga tja shrono sök di bäng shäryak jong kjok ëreshkoshko ga tja syöshtono Jehová kong. Tja tjlë ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja kjimtos, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlú wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Tja sök di bäng ëre zlong wopro ga ‘Tja kong di shis sira, iër wlo’ lër kjogloga tjwe löng di kjrë li kong. Eshko ga woydër ga kjoglo kjrrop bor kägäyo wa kong li tjlë bor kong ga ‘Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe’ le bor kong” loror Jehová kong eni.

⁴⁵ »Tja syöshtë sök obi wopro ga ñn ga Rebeca tek shäng ba di bapkwö söya jong ba dbopdo. Di kjrara pjir ga tja tjlë ba kong ga “Tja sës di sira, iër wlo” lër.

⁴⁶ »Kuya ga ba di bapkwö lona töshko, ga tjlë bor kong ga “Iozong, Tjlapga. Bop öng kjwe ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Ga tja di iono, ga di twara bor öng kong bakoe.

⁴⁷ »E irgo ga tja tjlë ba kong ga “¿Pja data ë?”

»“Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca” le bor kong.

»Eshko ga ne ioklo ioror pjang ba ne go, ga orkwo ioklo ioror lok ba orkwo go.

⁴⁸ Eshko ga tja wloktong sök kjöpgwo go, Jehová poshrëror. Tja tjlë ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja wopjlú bop tjok. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong bor kägäyo pjeyoga löng lishko” lër.

⁴⁹ »Era eni ga pjäy wotjlík pjlú bor kägäyo kong, ga kjimtëmi woydë wleni ga lozĩ bor kong eni. Llëm ga lozĩ bor kong eni bakoe. E go ga llëye shäryër li miydër pjlú» le.

⁵⁰ Kuya lok ga Labán, Betuel, e tjlë lok ba kong ga «Llëbo ëre laga Jehová. “Llëme”

lërwa ga äe. ⁵¹ Ìzong. Kjoglo shäng kjwe. Sözong. Pjäy nomo. Orkwosmok bop kägäyo wa li tjok ga pjlú, lara Jehová sorë li eni» le.

⁵² Kuya Abraham parkagarë ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, Jehová bokshto. ⁵³ E irgo ga llëbo shira oblë oblë, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, shwong bakoe. Ga twara Rebeca kong. Ga ba sing, ba mekë, e sëna llëbo tjwlo ara bakoe. ⁵⁴ E irgo ga iono ba parkagaga tjok, ga pono löng eshko. Wëshko ga kojono, ga parkaga li tjlë ga «¿Tja to iröng bor kägäyo shwoy ga buere?»

⁵⁵ Kuya Rebeca pjeyogarë ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga kjoglo kjwe ber sök borwa tjok sondë pjök dik obi. E irgo ga jek bop tjok ga pjlú» le ba sing, ba mekë eni.

⁵⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja shami shäng kjër ame. Tja kuzong. Tja kjimtara Jehová, ga llëbo shäryër shäng ëre beno pjlú. Eni ga tja to woydë iröng bor kägäyo shwoy» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Kjoglo rokëy, wotjlík sorë kjakrokëy ba kong wlo» le. ⁵⁸ Eni ga rokara lok tek ba shwoy, ga tjlë lok ba kong ga «¿Pja jek woydë domer ëre tjokde?»

«Ëng. Tja jeke» le.

⁵⁹ Eni ga ichara ba pjeyogarë to domerga li tjok, ba daga ichara jek ba tjok bakoe.

⁶⁰ Ga tjlëno lok beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Rebeca, woydërwa ga bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär träk llëme. Woydërwa ga ba moskwoga, e zäya pjire» le. ⁶¹ Rebeca, ba parkaga walëga, e opyono jem löng öng jëkklo sok kësks li kjing go. Ga to jek Abraham parkaga irgo.

⁶² E wopro ga Isaac jek öör shäng di bäng ko «Sbö, Bor Ìga» jong lishko, ga shrono sök iröng Néguev kjokyo, ba u jong lishko. ⁶³ Dbar kjwara kjok sëng ga opshino jek shäng woshtë. Ga ñya ga öng jëkklo sok kësks tek tjeng.

⁶⁴ Rebeca ëmdë ga omïno bakoe. Isaac ñya ga oplono ba öng kjing go dwayo, ⁶⁵ ga tjlë parkaga li kong ga «¿Domer tek shäng kjloy dwayo bek bi shwo lëkong kjwe ëro?»

«Kjwe bor kägäyo» le ba kong. Eni ga bokkwo kjinyoklo kjrara kara, ga ba bokkwo kjinyara.

⁶⁶ Eshko ga llëye shäryono dö li lara park-aga lirë Isaac kong pjire.

⁶⁷ E irgo ga Rebeca söra Isaacdë jek ba mekë Sara u beno jong li roy, ga orkwosmono ba tjok. Rebeca woydara Isaacdë ara. Eni ga ba mekë wolono ëmdë ga beno wopjlúe.

25

Abraham wapga Cetura tjok

¹ E irgo ga Abraham orkwosmono jek obi, Cetura tjok. ² Wapga tjeng domerga ba tjok ko Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Súaj. ³ Jocsán, e wapga tjeng domerga ko Sabá, Dedán. Dedán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyoga kjriringgwo mya, Asur tjëyo, Letús tjëyo, Leum tjëyo. ⁴ Madián, e wapga tjeng domerga ko Efá, Éfer, Janoc, Abidá, Eldá. Ère Cetura tjëyoga uunkong.

⁵⁻⁶ Pjlara ga Abraham tjlë ga «Tja wolonoshko ga bor llëbo tjeng kës li iër ber Isaac kong» le. Ba boyga oblë li wapga sëna Abrahamdë llëbo sira sira, ga ichara to Isaac shwoy dwayo, jek öötong löng kjok shto oblë, dlo wen tëm shwo lëkong.

Abraham wolonoe

⁷ Abraham lu ñno sak dbäw kjingsho sak kjäk kjingsho shkëng (175). ⁸ Tjlablashko ga wolonoe. ⁹ Eshko ga iara ba wapga Isaac, Ismaeldë beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo li roshko. E ber buk Efrón kjokyo, Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Efrón, e data Zojar. Zojar, e Het tjëyo. ¹⁰ Kjok, e tjwllëna Abrahamdë Het tjëyoga kong. Eshko ga Abraham doyo iara beno buk ba boy Sara zlong. ¹¹ E irgo ga Isaac kjimtara Sbörë ara. E beno sök di bäng ko «Sbö, Bor Ìga» jong lishko.

Ismael wapga

¹²⁻¹³ Ismael, e Abraham wa, Sara park-aga tjwllëk shäng pjir wleniyo Egipto so ko Agar li tjok. Ismael, e wa buk domer bäm ñyo ko Nebayot. E irgo tek eni, Cedar, Adbel, Mibsán, ¹⁴ Mismá, Dumá, Masá, ¹⁵ Hadar,

Temá, Jetur, Nafis, Cedema. ¹⁶ Ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kowara eni. Kjlara kjlara beno löng ba tjëyoga tek beno ba irgo li kägäyo, ga beno löng ba kjok bañya lishko. Kjok kjrina kjrina li kowaraba beno ba sogo li ko go. Ba tjëyo kjrina kjrina li kowaraba beno eni bakoe.

¹⁷ Ismael lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak mya kjingsho kjäkshko (137) ga wolonoe. ¹⁸ Ba tjëyo tek beno ba irgo li beno löng kjok buk Javilá kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. Kjok, e ber buk Egipto kjokyo gomyo, irbo jek jong äär Asiria kjokyo li sor go. Wotjlëno lok ëngkjwë kjïshko ga beno löng Abraham wapga tjok llem, beno löng eshko dboye.

Rebeca wapga tjeng do pjök

¹⁹ Ère Abraham wa Isaac, e to tek jong sorë, e lanyo. ²⁰ Isaac lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono Rebeca tjok. Rebeca, e Betuel wa, Labán, e ba sing. Epga, e arameoga löng Padán Aram kjokyo.

²¹ Rebeca, e kjriong kjïshko ga Isaac syöshono Jehová kong ba kjïshko. Kuya Jehovärë ga shäryara eni, ga Rebeca beno shäng kjlaraso llëme. ²² Miydara ga wapga tjeng do pjök. Gueniyo epga ëngkjwë tjeng ba bö roy. E kjïshko ga tjlë Jehová kong ga «Ère owa. ¿Tja oto eniro?» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja bö roshko chida tjeng do pjök.

Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga kjriring pjök.

Eeri jek lëkong ga ëngkjwë lok ëng tjok ara.

Tjëyo kjrina dbo ara, oblë li kjinmo.

Ga bäm ñyo li ichaga ber ba lëngdë» le.

²⁴ Eni ga dbaryo öötong ga Rebeca wapga tjeng kjlö. ²⁵ Buk bäm go li poglo srëzrën, poglo zok do jïkong, ga koiara Esaú.* ²⁶ Buk ba irgo li, ba shjiy li kjuktu shara ba orkwo go kjïshko ga koiara Jacob.† Eshko ga Isaac lu pjloglo sak tjer (60).

Esaú wa këguëyo shtoyo li soynena ba lëng kong

²⁷ Kjwozirga li kunoe. Öötong kësks ga Esaú, e domer pjö gloroy so, wlo owa llëme.

* 25:25 Hebreo tjlökwo Esaú, e poglo zok ara loklo. † 25:26 Hebreo tjlökwo Jacob, e kjuktu shaga loklo.

Jacob, era domer wlêp, ushko so. ²⁸ Isaac sjëng kjloshko so uë äe. Ga äya kjloshko so zröya Esaürë, söya ba kong ara kjishko ga Esaú woyde ba datarë ara, Jacob kjinmo. Gueniyo Rebecara wotjlik eni llëme. Jacob woydayde.

²⁹ Pjlara ga Jacob shäng dli lik wopro ga Esaú tjwe shäng pjö gloroy dwayo pjli ara. ³⁰ Ga tjlä ga «Tja pjli ara anmoyö. Bop dli dyor srëzrën kjwe twos bor kong sira» le. (E kjishko ga kowëba Edom.)‡

³¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja bi data wa domer bäm iyo. Llëye twe bop kong e kjishko li, e iëp ber bor kong, dli ëre äska, llëm ga twër bop kong llëme» le.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja wolonto pjlrë. Llëye twe bi datarë bor kong li tjwlö bor kong eni tjok ga llëno llëme» le.

³³ Kuya ga tjlä ba kong ga «Los bor kong jlökoyo eni tjok» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölo» le. Ga beno eni. ³⁴ Era ga pjlung shosho suk pjir twara Esaú kong, shtagwo lik jong dyor li tjok. Uara, iara pjir ga kojono, ga toe. Ga llëye twe ba datarë ba kong li woyotjlina ame.

26

Isaac to jek Guerar kjokyo

¹ Abraham sök së obishko ga pjli shrono arae. Ga Isaac dbaryoshko ga pjli shrono jek kjok eshko, e kjoyo obi. E kjishko ga Isaac to jek Guerar kjokyo, filisteo pjluvo Abimélec sökshko. ² Eshko ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjlä ga «Pja jek Egipto kjokyo llëme. Pja ber sök kjone lër bop kong lishko ga pja ber sök ey. ³ Pja ber sök kjok ëreshko dbar kjwöbö. Kjok ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong kuzong ga tja ber shäng bop tjok, pja kjimtër bakoe. Tjlokwo loror bop data Abraham kong jlökoyo li shäryër ber eni. ⁴⁻⁵ Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni. Ga kjok ëre twër ber ba kong uunkong. Ba kjishko ga tjëyo kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. Tja beno wopjlú Abraham tjok. Tja bangkjrara. Tja tjlokwo kjrara. Bor kjok llgwekklo kolara. E kjishko ga

tjlokwo loror ba kong jlökoyo li shäryër pjir eni» le.

⁶ Eni ga Isaac beno sök Guerar kjokyo ⁷ ba boy Rebeca tjok. Rebeca wolësowa kjishko ga Isaac wotjlik ga «Tja zrökoba ba kjishko» le. Kjakroke lok ba kong Rebeca kjishkoshko ga tjlä ba kong ga «Kjwe bor dor» le. ⁸ Ga beno sök kjok eshko dbar kop ara.

Pjlara ga iya Abimélecde ba u bäng bäng dwayo ga Isaac bë shäng Rebeca shrëk. ⁹ Eni ga Isaac rokara ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «iMiydoror pjlu ga kjwe bop boy! ¿Kjwe bop dor lorop ega?»

«Tja zrökoba ba kjishko loror. Loror eni e kjishko» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Kjwe shäryëp borwa kong ega? Bor nopga kjok ëre so pono bop boy kjwe tjok kjwe ga tjawa iorop beno uunkong llëbo owashko» le. ¹¹ Eni ga tjlä ba nopga kong ga «Domer ëre barwaga ëre, ba boy barwaga ëre ga e zrökko» le.

¹² Lu e go ga Isaac dwla dgonono kjok eshko, ga bo kjrara tira llëm, kjimtara Jehovärë kësbang kjishko. ¹³ E irgo ga beno sök dbur ara, llëbo träk llëm bakoe. ¹⁴ Kong öng ushko so twara kjaraso llëm, sögla tira llëm, domerga parkaga kjaraso llëm bakoe. Eshko ga ba llëbo li kjishko ga filisteoga wotjlino ba kong owa. ¹⁵ Eni ga ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë tjeng li, e dlina filisteogarë uunkong klung sho go.

¹⁶ Eni ga Abimélec tjlä Isaac kong ga «Pja opshis jüshko dwayo. Pja tjwlö ara, borwa kjinmo anmoyö» le.

¹⁷ Eni ga Isaac to jek Guerar sdamyö, ga beno sök eshko. ¹⁸ Ba data Abraham sök së obishko ga di bäng shäryara ba parkagagarë eshko, gueniyo wolono irgo ga dlina filisteogarë uunkong. Eni ga di bäng li shäryara Isaacdë jek obi, ga uunkong li koiara, koiara ba datarë dëdashko sorë li eni. ¹⁹ Pjlara ga Isaac parkagaga löng klung kë, di bäng shärye wlo. Eshko ga di bokkwo wlëna kjrina. ²⁰ Gueniyo eshko ga öng dagaga Guerar so löng kjlöbö. Ga ëngkjwono Isaac öng dagaga tjok, tjlä ba kong ga «Di ëre borwatoy» le. E kjishko ga di bäng li, e kowara Isaacdë «Ëngkjwozlong»

‡ 25:30 Hebreo tjlokwo Edom, e srëzrën loklo.

di bäng, ängkjwono lok eshko kjishko. ²¹ E irgo ga Isaac parkagaga di bäng shäryono jek kjwara obi, e goyo ga jek ängkjwono lok obi. E kjishko ga di bäng'li, e kowara Isaacdë «Shji Iirkë Äng Kong» di bäng.

²² Isaac to pjola eshko dwayo ga di bäng shäryara kjwara obi. Ängkjwono ba di bäng li kjishko ame kuzong ga kowara beno «Shji Döktong» di bäng. Ga tjlë ga «Shji kjimtara Jehovärë, shji kong kjok twara ara, shji wapga shdär kjok ère kjing go pjlú wlo» le.

²³ Eshko ga Isaac to jek Berseba kjokyo. ²⁴ E shkëyo ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjlë ga «Tja bop data Abraham Sbö. Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok. Bor parkaga Abraham kjishko ga pja kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär trak llëme» le.

²⁵ Eshko ga akkwo töna dluw äng kjing go kjökshko, Jehová poshrëkklo. Ga syöshtono Jehová kong bakoe. Ga ba u shäryak öng kwota go li iara jong eshko, ga ba parkagaga di bäng shäryono kjwara. Ga beno löng eshko.

Isaac, Abimélec, e tjlökwo lono äng kong jlökoyo

²⁶ Dbar kjwara ga Abimélec jek Guerar kjokyo dwayo, lan Isaac tjok wlo. Yorkaga ba kjimtaga ko Ajuzat, ga ängkjwaga kägäyo ko Ficol bakoe.

²⁷ Öötong löng eshko ga Isaac tjlë ba kong ga «Tja woydoromi llëme. Tja ichoromi bomi kjökshko dwayo. ¿Eni ga pjäy tek löng bor ik llëno?»

²⁸ «Inorwa ga Jehová shäng bop tjok. E kjishko ga woydërwa ga shji tjlë äng kong jlökoyo. ²⁹ Llëbo owa shäryororwa bop kong llëme. Tjawa jëktong pjlú bop tjok iyado. Pja brikshko ga pja ichororwa jek wopjlúe. Ga eeri ga pja kjimte Jehovärë shäng. E kjishko ga llëbo owa shäryororwa bop kong llëm kuzong ga los borwa kong jlökoyo ga tjawa kong llëbo owa shäryöp llëm bakoe» le.

³⁰ Kuya ga epga mana ië, ga sëna ara. Epga iono lok tira llëme. ³¹ Wëshko kjok shröngto ga tjlëno äng kong jlökoyo irgo ga jek brik löng kjwleshko ga Isaac tjlë ba kong lok ga «Pjäy nome» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Shji äng ikdo» le ba kong, epenga dö wleni.

Ga «Jölö» le ba kong.

³² E dbaryo ga Isaac parkagaga tjwe löng roy söga, tjlë ba kong ga «Klung kërwa löng li, e diyo wlënorwae» le ba kong. ³³ Di bäng, e kowara Isaacdë beno Seba. E kjishko ga kjok ber buk eshko li ko Berseba obi.

³⁴ Esau lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono walë ko Judit tjok. Ba data ko Beerí. Orkwosmono Basemat tjok bakoe. Ba data ko Elón. Beerí, Elón, e Het tjëyoga. ³⁵ Gueniyo Isaac, Rebeca, e beno löng wotjlik ara walëga do pjök li kjishko.

27

Isaac tjlökwo lono beno pjlú Jacob kong

¹ Isaac öötong tjlablashko ga beno sök kjok igö ame. Pjlara ga ba wa këguëyo rokara, ga tjlë ba kong ga «Esau.»

«¿Llë?, data» le ba kong.

² Tjlë ga «Miydöp pjlú ga tja tjlabla tjän, tja wolon döröe. ³ E kjishko ga bop sböng kjros, bop könkowo tjok, ga pja nom wlorkë pjö gloroy, äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlara. ⁴ Zrörop ga sho shäryöp bor kong yötso, woydër sorë li eni. Ga söp bor kong, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong» le.

⁵ Gueniyo Isaac tjlë sök Esau kong li kura Rebecarë. E kjishko ga Esau to pjö gloroy wlorkë äya kjloshko so uako wleniyo zrök ba data kong wopro ga ⁶ Rebeca tjlë ba wa iröng li kong ga «Jacob, tja kuzong. Bop data kuror sök tjlë bop shjiy kong ga ⁷ «Äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlara, ga lip bor kong yötso, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwo lër ber pjlú bop kong Jehová boksho» le. ⁸ E kjishko ga llëye lër bop kong li kus yötso. ⁹ Pja nom öng kjëryo roy, ga tja kong shwling ushko so owa llëm wleniyo tek söp do pjök. Woyde bop datarë sorë ga shäryër ba kong eni. ¹⁰ E irgo ga söga pjarë om go, ue wlo. Eni ga wolontë llëm obishko ga tjlökwo le ber pjlú bop kong» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor shjiy, e poglo zok ara, tja eni llëme. ¹² Tja porwara bor datarë wleni ga miyde ga tja le. Eni ga

e ioror beno tjwlō llēm wleni le. Eshko ga tjlōkwo le ber pjlú bor kong wlo li, e le ber owa shara» le.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Tja kuzong! Tjlōkwo le ber owa bop kong li, e ber bor kong dey. Llëye lër bop kong li shäryozong. Shwling ushko so li tek sözong» le.

¹⁴ Kuya ga öör öng li kjrë, ga söra jek ba mekë kong. E irgo ga lira, shäryara beno uak owa llëm, woydara Isaacdë sorë li eni.

¹⁵ Esaú shwong jnek tjeng, e shira, ga Jacob doyara e go. ¹⁶ E irgo ga poglo zok llëm kjishko ga ba orkwo popgara öng li kwota go, ba kwlingdo bakoe. ¹⁷ Öng sho shäryara owa llëm li twara ba kong, pjlung shosho sura, twara ba kong bakoe.

¹⁸ Eni ga Jacob opzrëno jek ba data bukshko, ga tjlē ga ba kong ga «Miga data.»

«Kjobe. ¿Pja bor wa kjone dey?»

¹⁹ «Tja Esaú, bop wa këguëyo. Llëye lorop bor kong li shäryoror pjire. Pja kojös sira, pja sirkes sök töshko. Sjëng zröror, shäryoror ère uozong. Ga tjlōkwo lëp ber pjlú bor kong» le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Wlënop maling sorë?»

«Bop Sbö Jehová, tja kjimtara ba wlëk malinge» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja tek nogo sit, pja porwër wlo, pja bor wa Esaúre miydër wlo» le.

²² Kuya ga tek shrono shäng ba data zlong. Eshko ga poglo kura ba datarë, ga tjlē ba kong ga «Bop tjlē li Jacob i, gueniyo bop orkwo lira Esaú i» le. ²³ Eni ga ba orkwo li zok ara Esaú i kjoyo kjishko ga e è to miydara ba datarë llëme. Gueniyo llëbo ber pjlú ba kong laydeshko ga ²⁴ tjlē ba kong jek obi ga «¿Jlōkoyo ga pja bor wa Esaúre?»

«Ëng. Tja Esaú» le Jacobdë.

²⁵ Eni ga ba data tjlē ba kong ga «Dli shäryorop bor kong li tek sös bor kong uër wlo. Eshko ga tjlōkwo lër ber pjlú bop kong» le. Kuya ga sëna, ga kjillgwo bo dyo dbo ara twara ba kong bakoe.

Uara, iara pjir ga ²⁶ tjlē ba wa kong ga «Pja tek bor zlong. Tja lō shizong»* le.

²⁷ Kuya ga jek öötong shäng ba zlong ga shwong lō shira ba datarë. Eshko ga Isaac tjlēno beno pjlú ba kong. Tjlë ga «Bor wa, e poglo lō klung kjimtara Jehovárë li kjoyoe.

²⁸ Pja kjimte Sbörë, tjong borya ter kjok dogo dwayo, bop dwla llë dgorop li wen pjlú, owa llëm wlo.

²⁹ Pja parkaga ber ara, ga tjëyoga oblë oblë kjök tok bop boksho.

Bop pjeyoga pjlollgwegaga ber pjarë, ga kjök tok bop boksho bakoe.

Ëye wotjlík owa bop kong ga Sbö wotjlík owa ba kong bebi.

Ëye wotjlík pjlú bop kong ga Sbö wotjlík pjlú ba kong bebi bakoe» le.

³⁰ Lara eni pjir ga Jacob opshik jek shäng kwlë ba data sökshko ga Esaú tek tjwe shäng pjö gloroy dwayo, ³¹ ga sjëng kjloshko so zröno li shäryara uak owa llëm bakoe. E irgo ga söra ba data kong, ga tjlē ba kong ga «Data, pja kojös sira. Sjëng kjloshko so zröror ère uozong. Ga tjlōkwo los ber pjlú bor kong» le.

³² Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Pja è?»

«Tja Esaú, bop wa këguëyo» le ba kong.

³³ Kuya ga beno sök sëya llëme. Tjlë ga pjë llëme. Tjlë ga «¿Eni ga ëye sjëng kjloshko so söno shäryak owa llëme? Uoror bäm go pja tjwayde llëm obishko yë. Ga tjlōkwo lër ber pjlú bop kong loror li loror ba kong tjän. Llëye loror li beno ba kong» le.

³⁴ Kuya ga slatong jlōkoyo, iir goshko. Tjlë ga «¡Data! ¡Tjlōkwo los ber pjlú bor kong bakoe!» le.

³⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bop lëng öör shäng, ga tja jyäpgwarae. Tjlōkwo lër ber pjlú bop kong loror li sörae» le.

³⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Koiak Jacob† e kjishko. Tja lüyotkara kjwe tjok ga pjloglo pjök. Bor sho, tja ba shjiy këguëyo, e döra bor shjiryö. Ère, tjlōkwo le datagarë ber pjlú ba wapga domerga bäm i wleniyo kong li, e söra bakoe. Data, ¿tjlōkwo lëp pjlú jnenop beno bor kong oblë llëme?»

* **27:26** Eshko dbaryo ga shäryëba eni. Ba pjeyo kjishko ga lō shira miga loklo wleni, tja toe loklo wleni bakoe.

† **27:36** Hebreo tjlōkwo Jacob, e so tjlōkwo jyäpgwaga kjoyoe.

³⁷ «Llëme. E ioror beno sök bop ichaga tjän. Ba pjeyoga uunkong ioror beno ba parkaga. Ba dwla dgara li wen träk llëme loror ba kong. ¿Era pja kjwër llong?»

³⁸ «¿Eni li tjlökwö lëp ber pjlú bor kong obi ga äre? Tjlökwö los ber pjlú bor kong bakoe» le. Ga slatong jek obi.

³⁹ Eni ga ba data tjlä ga «Klung pjlú wleniyo, tjong borya lonshko ga pja ber sök pjolae.

⁴⁰ Bop dröng li go ga pja opwlikë. Pja ber shäng bop lëng parkaga, gueniyo pja dbokjronoshko ga pja där» le.

Jacob Esaú töywë

⁴¹ Jekdo eshko ga Esaú beno iirkë ara ba lëng kong, tjlökwö lara ba datarë ber pjlú ba kong li kjishko. Ga wotjlik ga «Bor data dbar beno sira döe. Wolono irgo ga bor lëng zrör kjluwe» le.

⁴² Wotjlik sök sorë li miydara Rebecarëshko ga Jacob rokara, ga tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Bop shjiy, pja zröya woydë. Llëbo shäryorop, e tjwölö shiya woydë bop kong le. ⁴³ E kjishko ga tja kuzong. Pja poshäryozong. Pja tökzong jekdo Jarán kjokyo, bor sing Labán ushko. ⁴⁴ Pja ber sök dbar kop ara eshko, bop shjiy iir li jeno guing, ⁴⁵ llëye shäryorop li woyojera guing. Eshko ga roy ichër jek bop kong, pja tek iröng wlo. Woydër ga pjäy ëng zrök llëme. Tja bor wapga do pjök jer dbar kjwaraso ga äe» le.

⁴⁶ E irgo ga Rebeca tjlä ba lanma kong ga «Tja sök së woydë kjër ame. Tja kwlera Esaú boyga Het tjëyoga li tjok. Jacob äär orkwosmok Het tjëyoga jüshko so tjok wleni ga rokër ga tja wolon dey» le.

28

¹ Eshko ga Jacob rokara Isaacdë ba shwoy, ga tjläno beno pjlú ba kong. Tjlä ga «Pja orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ² Pja nom Padán Aram kjokyo, bop kjokë Betuel ushko. Pja orkwosmok bop kégue Labán wapga tjok kjlara. ³ Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Woydër ga pja kjimte. Pja kong bop tjëyo tek ber bop irgo li ie ber shdär träk llëm, ie ber löng tjëyoga

oblë oblë bakoe. ⁴ Woydër ga tjlökwö lara Abraham kong jlökwö li ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bako, eeri ga kjok shji löngshko ëre ber bomi kong wlo» le.

⁵ Jacob ichara jek Padán Aram kjokyo eni, ga to jongya Labán ushko. Labán, e Betuel wa, Rebeca sing bakoe. Betuel, e arameo. Rebeca, e Jacob, Esaú mekë.

Esaú orkwosmono jek obi

⁶ Miydara Esaürë ga ba data tjläno beno pjlú Jacob kong, ga ichara to Padán Aram kjokyo orkwosmok eshko wlo. Eshko ga Jacob ichara orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁷ Ba data, ba mekë tjlökwö kolara Jacobdë, ga to jek Padán Aram kjokyo. ⁸ Miydara Esaürë ga ba boyga Canaán so woyde ba datarë llëme. ⁹ E kjishko ga öör shäng Ismael ik, e Abraham wa. Eshko ga walë shäng kjlara ko Majalat. Majalat, e Nebayot dor, Ismael wa, Abraham tjër. Ga Esaú orkwosmono ba tjok. Boyga mya li beno löng ba tjok eni.

Jacob yoïno buk Betel kjokyo

¹⁰ Jacob opshino jek Berseba kjokyo dwayo jek shäng Jarán kjokyo le. (Jarán kjokyo, e ko Padán Aram bakoe.) ¹¹ Jek irbo wenzong ga öötong kjok sënge. E kjishko ga shto wlëno pë eshko wlo le. Eni ga ak kjrara kjwara, iara ba kä ioklo, ga opbuno buk töshko eshko. ¹² E irgo ga pë ga yoïno pjlara. Ìna ga tyoklo jem jong kjlara klung kjing go dwayo äär jong kjok dogo. E goshko Sbö parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng e go. ¹³ Ga Jehová kojono shäng eshko, ga tjlä ba kong ga «Tja Jehová, bop kjokë Abraham Sbö, bop data Isaac Sbö bakoe. Kjok pja bukshko ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. ¹⁴ Epga shdär lok träk llëm, shtëy ga äär llëm, klung pjlungyo wleni. Epga äär löng kjok sorshko, pjribrie. Bomi kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go kjimtër uunkong. ¹⁵ Tja shäng bop tjok. Pja jek kjone pogo ga pja dër, ga pja sör tjwe iröng, kjok ëreshko obi. Pja rayër llëm, llëye loror bop kong jlökwö li shäryoror bop kong pjir guing» le.

¹⁶ Jacob wollenoshko ga wotjlik ga «Jlökwö ga Jehová shäng kjok ëreshko,

gueniyo miydoror llème» le. ¹⁷ E kjĩshko ga kjok bangkjrara ara. Wotjlik ga «Kjok èreshko iak beno buk dboy Sbö kong. Ba u jong jũshko. Kjok ère iak beno buk ba u bång wleni» le.

¹⁸ Wëshko kjok shröngto ga Jacob kojono. Ba ak kã ioklo li kjrara, poyona, iara beno jong kojong, ber ba yoĩno li jyãglo wlo. E kjing go kjyo tyara sira, ber jong dboy Sbö kong wlo, ga iara beno Sbö kong eni. ¹⁹ Dënashko ga kjok eshko li ko Luz,* gueniyo kjlospwara, iara Jacobdë beno ko Betel.†

²⁰ Eshko ga Jacob tjłkwo lono Sbö kong jlökoyo, tjłe ga «Sbö, woydër ga tja kjimtëp, tja jëk shäryër shäng ère wopro ga pja ber shäng bor tjok, tja kong dli twëp, tja kong shwong twëp pjung wlo, ²¹ tja söp tjwe iröng obi bor data ushko pjlúe. Tja kjimtëp eni wleni ga Jehová, pja bor Sbö jlökoyo. ²² Ak kojonor jong ère ber jong bop u. Ga llëye twëp bor kong dö li shtër äär ba sakyó (10) go, ba sakyó (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le.

29

Jacob äär shäng Labán ushko

¹ Jacob to jek shäng jëk ĩ, öötong shäng kjok dlo wen tēm shwo lëkong. ² Eshko ga ĩya kēm jũni ga kjok tjrëko di bång shäryak jong kjwara. Öng ushko so löng woshtë ba zlong kjringswo mya, di ië eshko ä kjĩshko. Ak buk kjwara kësbang ba kjing go, di bång li kjingoklo. ³ Öng li ëng töng uunkong di bång shäryak jong lishko ga ak kje öng dagagarë guing, di shiya ba kong wlo. Sëya lok pjir ga di bång kjingue jek iröng obi.

⁴ Eni ga Jacob tjłe öng dagaga löng li kong ga «¿Pjãy kjone so?»

«Tjawa Jarán so» le ba kong.

⁵ Kuya ga tjłe ba kong ga «¿Labán miydëmire? E Najor tjer.»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjłe ba kong ga «¿Sök yonde?»

«Ëng, sök yone. ĩzong. Ba wa Raquel kjwe tek shäng ba öng ushko so tjok» le lok ba kong.

⁷ Kuya ga tjłe ba kong ga «Kjok dba obi, dlo pjang obi. Öng bångzazlong dloyo äätë llëm obi. ¿Kong di twëmi, sömi kjlo sho uë obi wlo llëm ega?»

⁸ «Shäryërwa eni ga ä, öng dagaga töno uunkong, ak buk di bång kjing go kjwe kjara pjir guing. Eshko ga öng kjwe sënwa di ga pjlúe» le ba kong.

⁹ Löng lan ëng tjok wopro ga Raquel tjwe shäng ba data öng tjok, e ba öng daga kjĩshko. ¹⁰ ĩya Jacobdë ga tjwe shäng ba data Labán öng tjok ga jekdo shäng di bång zlong, ga ak li kjara, ga ba öng sëna di. ¹¹ E irgo ga Raquel lõ shira,* ga slatong tira llème. ¹² Ga tjłe ba kong ga «Labán, e bor kégue. Ba dor Rebeca, e bor meké» le. E irgo ga Raquel opshino jek zron jong ba roy le ba data kong ushko.

¹³ Jacob roy kuya Labándë ga opshino jek maling ba wlokrë. Öötong shäng ba shwoy ga popjlura, lõ shira, ga söra jek ba ushko. Ga llëye shäryono ba tjok dö li lara Jacobdë ba kong pjire. ¹⁴ Kuya ga tjłe ba kong ga «Pja bor pjeyo jlöe» le.

Jacob parkono Labán kong, orkwosmok Raquel, Lea tjok wlo

Jacob beno sök Labán tjok mok kjlarashko ga ¹⁵ Labán tjłe ba kong ga «Pja bor pjeyo. Gueniyo pja parkë kjër ga pja potjwlën llëm ga äe. Woydëp ga pja potjwlën kjöme ga los bor kong, miydër wlo» le.

¹⁶ Labán wapga kjogloga tjeng do pjök, ba wa walë këguëyo ko Lea, ba lëng ko Raquel. ¹⁷ Lea bokkwo wolësowa† döe. Gueniyo Raquelda wolësowa anmoyö do jikong. ¹⁸ Raquel woydara Jacobdë arae. E kjĩshko ga tjłe Labán kong ga «Tja parkë bop kong lu pjloglo kjäk (7), äska bop wa mite Raquel twëp bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

¹⁹ Kuya ga tjłe ba kong ga «Pjlú wlo ga twër bop kong dey, domer oblë kongda

* **28:19** Hebreo tjłkwo Luz, e argashko loklo. † **28:19** Hebreo tjłkwo Betel, e Sbö u loklo. * **29:11** Lõ shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **29:17** Hebreo tjłkwo ère llë loklo miydëy pjlú anmoyö llème. E ärëso loklo, llëm ga wolësowa loklo. Kjone dey miydëy yötso llème.

llëme. Pja ber sök bor shwoy dey» le ba kong.

²⁰ Eni ga Jacob parkono ba kong lu p̄jloglo kjäk (7), orkwosmok Raquel tjok wlo. Gueniyo Raquel woyde ara anmoyõ kuzong ga kuya ga dbar ba kong chira anmoyõ. ²¹ E irgo ga Jacob tjlë Labán kong ga «Tja parkono bop kong wlo li, e luyo õõtonge. Bor boy twos bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» le.

²² Eni ga Labán, ba p̄jeyoga eshko so mana uunkong, dli llë shäryara, ää bakoe. ²³ Ga õõtong kjok shkë go ga ba wa Lea söra, twara Jacob kong, ga Jacob pono ba tjok. ²⁴ Eshko ga Lea parkaga shäng kjlara ko Zilpá, ga twara ba datarë ba kong, ber ba kjimtaga wlo.

²⁵ Wëshko kjok shröngto ga miydara Jacobdë ga pono Lea tjok. Ga läywara Labán kong, tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryorop bor kongdo? Tja parkono bop kong, tja orkwosmok Raquel tjok wlo. ¿Tja jyãpgworop ega?»

²⁶ «Tjawa jüshko so sgara löng wapga këguë orkwosmok bäm go, e irgo ga ba löng. ²⁷ E kjïshko ga pja orkwosmono Lea tjok. Woydër ga dbar shrëy sondë kjwara. Pjir ga pja orkwosmok Raquel tjok bakoe. Gueniyo pja parkë bor kong äär jong lu p̄jloglo kjäk (7) obi ba äska» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölä» le. Ga orkwosmono sondëyo bäm li p̄jitungshko ga Raquel twara Labándë ba kong, ber ba boy wlo bakoe. ²⁹ Raquel kong parkaga twara ba datarë kjlara ko Bilhá, ber ba kjimtaga wlo. ³⁰ Eshko ga Jacob pono Raquel tjok bakoe. Ga woydara ara, Lea kjinmo. E irgo ga beno shäng parkë Labán kong lu p̄jloglo kjäk (7) obi.

Jacob wapga

³¹ İya Jehovárë ga Lea, e woyde Jacobdë llëm kuzong ga kong wapga twara. Gueniyo Raquelda beno shäng wapga drete. ³² Lea beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ga tjlë ga «İna Jehovárë ga tja sök woydë ara. Era ëre go

ga tja woyde bor lanmarë arae. E kjïshko ga koiër Rubén»† le.

³³ Lea dbar kjwöböso ga shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Kura Jehovárë ga tja woydëba llëme. E kjïshko ga tja kong wa twara domer kjlara obi. E kjïshko ga koiër Simeón»§ le.

³⁴ E irgo ga jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Era tja woyde bor lanmarë ara anmoyõ, ba tjok ga tja wapga tjeng domerga doglo mya kjïshko. E kjïshko ga koiër Leví»* le.

³⁵ Lea jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjlë ga «Ëre go ga Jehová poshrër. E kjïshko ga koiër Judá»† le. E irgo ga beno wa ame.

30

¹ İya Raqueldë ga wapga Jacob tjok llëm kuzong ga Lea ymoyotkara ara. Ga tjlë ba lanma kong ga «Tja wapga woydë. Shäryëp sorë ga tja ber wapga tjok. Llëm ga tja wolon» le.

² Gueniyo kuya ga iirkono ara ba kong, ga tjlë ga «¿Eni li pja wotjlik ga tja Sbö lëpde? Pja wa llëm kjwe laga erë» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor parkaga Bilhá shäng ëre. Pja pos ba tjok. Eni ga wapga tjokshko ga epga ber löng bor wapga wleni. Eni ga tja wapga tjok lër wlo» le.

⁴ Eni ga Bilhá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ⁵ ga beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer ga ⁶ Raquel tjlë ga «Tja syö kura Sbörë. Tja llgwera, ga beno p̄jlú bor kong, ga tja kong wa twara kjlara domer. E kjïshko ga koiër Dan»* le.

⁷ E irgo ga Bilhá beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ⁸ Eshko ga Raquel tjlë ga «Tja dbonino bor wi tjok ara, ga zanor. E kjïshko ga bor wa ëre koiër Neftalí»† le.

⁹ Miydara Learë ga wa ame kuzong ga ba parkaga Zilpá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob

‡ 29:32 Hebreo tjlökwo Rubén, e wa ëre domer loklo. Gueniyo e so İna ga tja sök woydë ara kjoyo bakoe. § 29:33 Hebreo tjlökwo Simeón, e tja kuya loklo. * 29:34 Hebreo tjlökwo Leví, e so tja woyde kjoyoe. † 29:35 Hebreo tjlökwo Judá, e poshrër loklo. * 30:6 Hebreo tjlökwo Dan, e llgwera, ga beno p̄jlú bor kong loklo. † 30:8 Hebreo tjlökwo Neftalí, e dbonik loklo.

pono ba tjok, ¹⁰ ga beno shäng kjlaraso llême. Wa buk kjlara domer ga ¹¹ Lea tjlê ga «Tja kong llêbo weno pjlú tjän. E kjishko ga bor wa ère koiër Gad» † le.

¹² E irgo ga Zilpá beno shäng kjlaraso llêm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ¹³ Eshko ga Lea tjlê ga «Tja woowa llême. Ga walêga uunkong tjlê èng kong ga «Kjwe wopjlúe» le. E kjishko ga bor wa ère koiër Aser» § le.

¹⁴ Dbar kjwara ga dwla dgara bo kjrozlong dbaryoshko ga Rubén jek kjloshko. Eshko ga kjor lok kjwöbö ko *mandrágora*.* Bo wlêna Rubéndê ga söra, twara ba mekê Lea kong. İya Raqueldê ga tjlê Lea kong ga «Tja kjimtos sira. Tja kong bop kjor bo söra bop warê kjwe twos bor kong pjökde myare» le.

¹⁵ Kuya ga tjlê ba kong ga «Bor lanma dörop bor shjiryo. ¿Ga pja wotjlík ga llêbo shäryorop li beno bor kong pjlú lèpde? ¿Era kjor bo söra bor warê ère èmdê ga döp woydê bor shjiryo bakore?»

«Eni ga kjor bo kjwe äska, pjesit shkëyo ga pja pë Jacob tjok ga pjlúe» le ba kong.

¹⁶ Kjek sèng ga Jacob tek shäng iröng ba pakshko dwayo ga wlokrara Learê irbo. Tjlê ba kong ga «Eeri shkëyo ga pja pë bor tjok. Pja tjwlnor shäng pjir tjän, *mandrágora* bo söra bor warê bor kong li go» le. Eni ga e shkëyo ga Jacob pono ba tjok, ¹⁷ ga ba syö kura Sbörê kjishko ga beno shäng kjlaraso llême. E irgo ga wa buk kjlara domer. E tjok ga wapga tjeng domerga doglo shkëng (5) tjän. ¹⁸ Ga Lea tjlê ga «Tja potjwlêna Sbörê, bor parkaga tworor bor lanma kong kjishko. E kjishko ga bor wa ère koiër Isacar» † le.

¹⁹ E irgo ga Lea beno shäng kjlaraso llêm obi. Ga wa buk kjlara domer obi, Jacob tjok. ²⁰ Ga tjlê ga «Tja kjimtara Sbörê. Tja sèna llêbo owa llême. Tja wapga tjeng domerga doglo tjer (6) bor lanma tjok kuzong ga tja poshrëya ara. E kjishko ga bor wa ère koiër Zabulón» † le.

²¹ E irgo ga Lea wa tjeng kjlara obi walê. E koiara Dina.

²² Gueniyo Sbö, Raquel woyotjlina bakoe. Ba syö kura, ga wa llêm li döra. ²³ Ga Raquel wa buk kjlara domer ga tjlê ga «Tja lök ara wa llêm kjishko li döra Sbörê bor kong. ²⁴ Woydêr ga tja kong wa twe Jehovárê kjlara domer obi. E kjishko ga koiër José» § le.

Jacob Labán jyäpgwono

²⁵ Raquel wa José buk irgo ga Jacob tjlê Labán kong ga «Tja ichos to bor kjokshko iröng obi. ²⁶ Bor boyga twos bor kong. Tja parkono bop kong ba kjishko tjän. Bor wapga twos bor kong bakoe. Tja ichos jek ba tjok. Tja parkono shäng bop kong sorê, e miydêp pjlúe» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjlê ba kong ga «Rokêr bop kong sira ga pja ber sök borwa tjok obi. Miydoror bor llêbo miydoklo go ga tja kjimtara Jehovárê bop kjishko. ²⁸ Pja dbur woydê kjöme li los bor kong, ga pja potjwlên bayo eni» le.

²⁹ Kuya ga tjlê ba kong ga «Miydêp pjlú ga tja parkono bop kong pjlú, bop öng doror owa llême. ³⁰ Dämär ga tja tjwayde llêm obishko ga pja llêbo ara llême. Tja shäng bop tjok kjishko ga pja kjimtara Jehovárê, bop llêbo, e shdöktong träk llême. Gueniyo eerishko ga tja parkê bor kong shara» le.

³¹ Kuya ga tjlê ba kong ga «¿Woydêp ga pja potjwlên kjöm?»

«Tja potjwlêp llême. Llêye rokêr bop kong li jlö lorop wleni ga tja jek bop öng dë obi.

³² Eeri ga tja ichos jek shäng bop öng ushko so tjeng li tjrêko. Löng bayo tjok tjok, e kjêr dboye. Bop öng wlêp ushko so kjlo sî wleniyo, e kjêr dboy bakoe. Tja potjwlêp e go eröe. Öng bayo eni llêm wleniyo ber bop kong. ³³ Eni bong kjönma ga pja tjwe shäng bor öng kjroror bor pak äska li İga ga pjlúe. Bor öng ber bayo tjok uunkong, ga bor öng wlêp ushko so ber kjlo sî eröe. Eni llêm ga miydêp pjlú ga pja lüyotkoror» le.

³⁴ Kuya ga «Jölö» le ba kong.

‡ **30:11** Hebreo tjlökwo Gad, e llêbo wen pjlú loklo. § **30:13** Hebreo tjlökwo Aser, e wopjlú loklo. * **30:14** Kjek eshko sopga kjong kjong wotjlino ga kjor ère bo, e uara walêga löng kjrong wleniyorê ga pono ba lanma tjok ga kjimte wa tjok le. † **30:18** Hebreo tjlökwo Isacar, e potjwlêkklo loklo. ‡ **30:20** Hebreo tjlökwo Zabulón, e poshrëkklo loklo. § **30:24** Hebreo tjlökwo José, e dök loklo. E obi loklo bakoe.

³⁵ Gueniyo e dbaryo ga ba öng bayo tjok li twara Labándë ba wapga kong, de wlo. ³⁶ E irgo ga epga ichara opshino to jek kjok eshko dwayo ba öng li tjok, Jacob sökshko ga jëktong dbargwo mya äär eshko wlo.

Jacobda beno shäng Labán öng llamo tjeng li dë. ³⁷ Eshko ga kyor kowo kësang zara kringgwo mya. E irgo ga poshtara beno sī, pjlublún, ĩga wëlä wlo. ³⁸⁻³⁹ E irgo ga iara lok ba öng tjwe di iozlong li boksho. Eni ga wlënggĩa jëk löng ba popga pogoshko ga wapga shguin löng bayo tjok, so kyor kowo li kjoyoe.

⁴⁰ Eshko ga Labán öng bayo tjok tjeng kjlöbö. Ga wlënggĩa llë jëk ba popga goshko ga ie Jacobdë ber öng bayo tjok li boksho, öng wlëp ushko so kjlo sī li boksho bako, ba wapga wen bayo eni wlo. Eni ga Jacob öng weno trák llëme. Ga iara beno tjeng Labán ĩ tjok llëme.

⁴¹ Wlënggĩa jëk löng ba popga tjokshko ga öng kësks, kjlo dik li kong kyor kowo li ie lok ba boksho. ⁴² Gueniyo öng kjlo owa li kong kyor kowo li ie ba boksho llëme. ⁴³ Eni ga Jacob beno shäng dbur ara, öng ara, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ara bakoe.

31

Jacob Labán töywono

¹ Miydara Jacobdë ga Labán wapga to löng tjlä ëng kong ga «Bi data llëbo kjrara Jacobdë drete. E go ga beno dbur ara» le.

² İya Jacobdë ga e İya Labándë bokkwo owa, dämär dik llëme. ³ Eni ga Jehová tjlä ba kong ga «Pja nom iröng bop data kjokshko, bop pjeyoga tjengshko. Eshko ga tja jëk shäng bop tjok» le.

⁴ Raquel, Lea, e rokara Jacobdë ba shwoy, shäng ba öng dë lishko, ⁵ ga tjlä ba kong ga «Miydër ga bomi data, tja woyde dämär dik llëme. Gueniyo bor data Sbö, era shäng bor tjok İyado. ⁶ Miydëmi pjlu ga tja parkono shäng bomi data kong pjlué.

⁷ Gueniyo tja jyäpgwara, bor potjwlëkklo kjloswara enido. Gueniyo tja kjimtara, dara Sbörë. ⁸ Pjlara ga bomi data tjlä bor kong ga “Pja parkë öng bayo tjok li äska” le. Le enishko ga wapga weno löng bayo tjok

uunkong. Pjlara obi ga tjlä bor kong ga “Pja parkë öng kjlo shrit li äska” le. Le enishko ga wapga weno löng kjlo shrit uunkong. ⁹ Eni ga bomi data öng li döra Sbörë ba shjiryo, ga twara bor kong shara.

¹⁰ »Dbar kjwara ga öng löng wlënggĩa woydë dbaryo wlenishko ga yoyoınor ga wlënggĩa löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggĩa bayo llëm li llëme. ¹¹ Era Sbö parkaga kjok dogo so, tja rokara. Tjlä ga “Jacob.”

»“İllë?, Tjlapga” lër ba kong.

¹² »Tjlä ga “Llëye shäryara Labándë bop kong dö li ĩnor. E kjışhko ga ĩp eshko ga öng wlënggĩa löng bayo tjok, kjlo shrit li jëk löng ba popga tjok, wlënggĩa bayo llëm li llëme.

¹³ Sbö weno shäng bop kong Betel kjokyo li tja, ak kjing kyo tjyoropshko, tjlokwo lorop bor kong jlökoyoshko. Pja nom kjok jüşhko dwayo, pja jek iröng bop kjokshko, pja weno bukshko” le bor kong» le.

¹⁴ Kuya Raquel, Learë ga tjlä ba kong ga «Tjawa kong llëbo twe borwa datarë, e wlënwa ame. ¹⁵ Tjawa iara beno löng tjwlö llëm, epenga llëm wleni. Tjawa soynena, ga llëye kjrara borwa kjışhko li söra drete. ¹⁶ Bek wlo ga llëbo tjeng kës döra Sbörë borwa data shjiryo li, e borwatoy, borwa wapga ĩ bakoe. E kjışhko ga llëye shäryöp lara Sbörë bop kong li shäryos eni» le.

Jacob opshino to Padán Aram kjokyo dwayo

¹⁷⁻¹⁹ Eshko ga Labán to ba öng zok shtë kjok shto oblë. Sök llëm wopro ga ba sböpga jyäglo tjeng ba ushko li lüyotkara Raqueldë. Eshkoshko ga Jacob poshäryono. E irgo ga ba wapga, ba boyga, e opyono lok ba öng jëkklo sok kësks li kjing go, ga toe. Ba öng kës jëk tjeng ba tjok, ba llëbo baıya tjeng kës tona tjeng Padán Aram kjokyo li, e söra jek ba tjok bakoe. Ga to jongya Canaán kjokyo, ba data Isaac sökshko.

²⁰ Labán jyäpgwara Jacobdë eni. Ga Jacob töktong to lara ba kong llëme. ²¹ Opshino, ba llëbo tjeng kës li söra pjire. Ga jek öötong Éufrates diyo jakoshko ga zara jek tas, ga jëktong jek löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong.

Jacob irpjana Labándë

²² Öötong dbar mya ga roy kura Labándë ga «Jacob to töktonge» lëba. ²³⁻²⁵ Eni ga tōno ba pjeyoga tjok, ga irpjana jëktong dbargwo kjäk (7), ga doshara öötong löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong, Jacob wlo löng lishko. Labán wlo slano, pono löng eshko bakoe. E shkëyo ga Sbö tjlëno Labán kong yoshko, tjlë ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le.

²⁶ Wëshko ga Labán tjlë Jacob kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Tja jyäpworop. Bor wapga walëga lüyotkorop. ²⁷ ¿Tja jyäpwwëp eni ega? ¿Pja opjneq lütshko ega? Llëye lopdë bor kong llëm obi. Woydoror ga pja opshik dbaryoshko ga pja kong dli shäryër, shji ië ëng tjok, shji të, shji bërë, shji llung llë të bakoe. Loror eni, gueniyo pja brik-tonge. ²⁸ Bor wapga walëga, bor tjërga ëmdë ga iorop lō shir* wlo llëm, “Pjäy nome” lër ba kong wlo llëm bakoe. Pja opshäryono kä llëm wleni. ²⁹ Pja kong llëbo owa shäryër wlo ga pjlú, pjäy uunkong kong. Gueniyo luna shkëyo ga bop data Sbö tjlëno bor kong ga “Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme” le. ³⁰ Miydër pjlú ga pja jek woydë ara bop data ushko iröng obi. ¿Gueniyo bor sböpga jyäglo lüyotkorop ega?» le.

³¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pja bangkroror ara. Tja wotjlino ga bop wapga walëga döp bor shjiryō loror. ³² Gueniyo ëye wlënop jüshko, bop sböpga jyäglo tjok ga zröy. Bi pjeyoga löng ëre iër ber löng ba miydaga. Llëbo bopoya lëp li wlës, ga sözong» le. Gueniyo ba sböpga jyäglo lüyotkara Raqueldë to miydara Jacobdë llëme.

³³⁻³⁴ Eni ga Labán opzrëno jek Jacob u shäryak öng kwota go li roshko ba sböpga jyäglo wlëk. Pjir ga ba wapga parkagaga pjök ï li roshko, Lea ï li roshko bakoe. Gueniyo llëye wlëna llëme. E wopro ga ba data sböpga jyäglo li jnena Raqueldë tjeng ba öng jëkklo sok kësbang li sökklo dirko, sökshko. Labán opshino tek Lea u li roy dwayo ga opzrëno jek Raquel ï li roy shara. E roshko ga roina pjir, gueniyo llëye wlëna llëme. ³⁵ Eshko ga Raquel tjlë ba data kong

ga «Pja iirkë bor tjok llëme. Tja kojong bop bokshto ga äe. Eni tjok ga tja shäng bor dbar ïk» le. Eni ga ba sböpga jyäglo wlëna däw ga wlëna llëme.

³⁶ Eshko ga Jacob iirkono ara, ga tjlëno dbo go Labán kong. Tjlë ga «¿Tja llëye wlënop owa bop bokshtoro? ¿Tja irpjam ega? ¿Llëye owa shäryoror bop kongdo? ³⁷ Pja bor llëbo roino, sguinop drete. ¿Eni ga llëbo wlënop bopoya tjokde? Wlënop ga tek sös jüshko, bi pjeyoga ëre bokshto, shji kjone dey ga jëk löng pjlo bek ïya lok wlo.

³⁸ »Lu pjloglo sak pjök (20) ga tja öör shäng parkë bop kong ga öng ushko so wa shguino do go kjlara llëme. Bop öng ushko so wlënggla uotë kjlara llëm bakoe. ³⁹ Bop öng uara äya kjloshko sorëshko ga äska tworor bop kong enido. Dba ga lüyotkarabashko ga tjwlo shirop bor kong, ga lüyotkaraba shkëshko ga tjwlo shirop bor kong bakoe. ⁴⁰ Dba ga tja wloyo dlörë. Shkë ga tja wloyo smorë, tja pë eshko ga äe.

⁴¹ »Ga tja öör sök lu pjloglo sak pjök (20) bop ushko ga lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tja parkono bop wapga walëga do pjök kjwe äska, ga lu pjloglo tjer (6) ga tja parkono bor öng ushko so kjwe äska. Bor potjwlëkklo li kjlopsworop enido. ⁴² Sbö shäng bor tjok ïyado. E bor data Isaac Sbö, bor kjokë Abraham Sbö bakoe. Sbö shäng bor tjok llëm kjwe ga tja ichorop jek shäng or rorëe. Gueniyo ga tja song li ïna Sbörë. Bor pak kës shäryoror li ïna bakoe. E kjishko ga luna shkëyo ga shji llgwera beno pjlú bor kong» le.

Jacob, Labán, e tjlökwo lono ëng kong jlökoyo

⁴³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor wapga walëga kjwe botoya. Bor tjërga kjwe botoya bakoe. Öng kjwe botoya bebi. Llëbo ïp uunkong ëre, e botoya eröe. ¿Llëye shäryër eeri dbaryo bor wapga walëga kong, bor tjërga kong ga pjlú? Llëye shäryër ba kong ame. ⁴⁴ E kjishko ga shji tjlökwo twë ëng kong, ber ïyado wlo, ga shji jëk ber löng e go» le.

⁴⁵ Eni ga Jacob ak kjrono, poyona, ga iara beno jong kojong. ⁴⁶ Eshko ga tjlë ba

* **31:28** Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

parkagaga kong ga «Ak tōzī, ak jong kjwe zlong bäng» le. E irgo ga iono lok eshko.

⁴⁷⁻⁴⁸ Eshko ga Labán tjlē ba kong ga «Ak tjeng dluw ère ber ba woyoshroklo bi kong» le. E kjīshko ga kjok eshko kowara Labándē arameo tjlōkwo go beno Yegar Saduta.† Jacob omkowono hebreo tjlōkwo go beno Galaad.‡ ⁴⁹ Ga Labán tjlē ba kong obi ga «Shji lōng pjola, shji èng ĩk ame ga shji ĩga, daga ber Jehovárē» le. E kjīshko ga kjok eshko kowara beno Mizpa§ bakoe.

⁵⁰ Eshko ga Labán tjlē ba kong ga «Pja bor wapga bokrotkē wleni, llēm ga pja orkwosmok walē oblē tjok wleni ga miydēr llēme. Gueniyo woyoshros ga e miydaga ber Sbörē. ⁵¹ Ak tjeng dluw ère ĩzong. Ak kojonor beno jong shji pjök tjrēko jū ĩs bakoe. ⁵² Kjring pjöyĩkong ber lōng ba miydoklo. Pja tek na lē, bor barwē wlo llēme. Tja jek kalē, bop barwē wlo llēm bakoe. ⁵³ Bop kjokē Abraham Sbö, e ber bi llgwegaga. Bor kjokē Najor sbö, e ber bi llgwegaga bakoe» le.

Eshko ga Jacob tjlēno jlōkoyo ba data Isaac Sbö bokshto. ⁵⁴ E irgo ga öng zröra kjlara, sho sura kjrina, pjono dret Sbö poshrēkklo, llamo beno tjeng li lira ba pjeyoga kong. Uara lok pjir ga pono lōng dlupshko.

⁵⁵ Wēshko kjok shrōngto ga Labán kojono, ba tjērga lō shira,* ba wapga walēga bakoe. Ga tjlēno beno pjlu ba kong. E irgo ga sano jek ba kjokshko irōng obi.

32

Jacob oproy dbuno Esau kong

¹ Eshko ga Jacob irbo shano to bakoe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so wen lōng irbo bäng. ² ĩya Jacobdē ga tjlē ga «Ère èngkjwagaga Sbö ĩ» le. E kjīshko ga kjok eshko koiara beno Majanayin.*

³ E irgo ga nopga ichara jek Seir kjokyo ba roy dbuk bām go, ba shjiy Esau kong. Seir kjokyo, e Edom kjokyo obi. ⁴ Roy sögaga brikdē llēm obishko ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy tjlē bor shjiy Esau kong ga «Tjlapga, bop lēng Jacob öör sök Labán

ushko dāwe. ⁵ Era eerishko ga öng kēsks chila ara, parkagaga tjwlek lōng pjir wleniyo ara bakoe. Ga roy ichara bop kong eni, pja ber wopjlu ba tjok wlo” lēmi ba kong eni» le.

⁶ Roy sögaga li öör, ga shrono irōng obi ga tjlē Jacob kong ga «Tjawa öör Esau ĩk. Eni tjok ga tek shäng om go bop wlokjrē, yorkaga domerga doglo sak dbaw pjloglo pkēng (400)» le.

⁷ Kuya ga bangkjrara ara, beno shäng sjök. E kjīshko ga ba nopga tjeng ba tjok li shdōra beno kjring pjök, ba öng shdōra eni bakoe. ⁸ Wotjlik ga «Esau tjwe èngkjwē bor nopga kjrina tjok wleni ga e wopro ga kjrina, e tōk ga bue» le.

⁹ E irgo ga syöshtono Sbö kong. Tjlē ga «Sbö, pja bor kjokē Abraham Sbö. Pja bor data Isaac Sbö bakoe. Jehová, pja tjlēno bor kong ga “Pja nom bop kjokshko irōng obi, bop pjeyoga lōngshko. Pja kjimtēr llēbo ber pjlu bop kong wlo” lorop eni. ¹⁰ Pja wotjlik pjlu bor kong wleni ga tja kjimtēp ĩyado. ¿Gueniyo ga shäryēp ega? Jlōkoyo ga tja bop parkaga erōe. Jordán diyo jū zēr tek shängshko ga tja wloshko bor kjorkung ère döe. Era eni tjok ga tja öötong sök parkagaga kjring pjök, öng kjring pjök bakoe.

¹¹ Bangkjrēr li bor shjiy Esau tek shäng bor zrök, bor boyga, bor wapga zrök bakoe. Tja wlikos, llēbo owa shärye bor kong llēm wlo. ¹² Pja tjlēno bor kong ga “Pja kjimtēr llēbo ber pjlu bop kong wlo. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber shdär träk llēm, shtēy ga äär llēm, la sho tjeng dlung kjako wleni” lorop eni» le.

¹³ E shkēyo ga Jacob pono buk eshko. Wēshko ga llēbo tjeng ba tjok kēs li rowlēna ba shjiy kong, ba sēngglo wleni. ¹⁴ Wlēna li ère: shwling ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlēnggla doglo sak pjök (20), öng wlēp ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlēnggla doglo sak pjök (20), ¹⁵ öng jēkklo sok kēsks wapga chilawa tjok wleniyo doglo sak mya (30) ba wapga tjok, sögla popga doglo sak pkēng

† **31:47-48** Arameo tjlōkwo Yegar Saduta, e ak tjeng dluw, llēbo woyoshroklo bi kong loklo. ‡ **31:47-48** Hebreo tjlōkwo Galaad, e ak tjeng dluw, llēbo woyoshroklo bi kong loklo. § **31:49** Hebreo tjlōkwo Mizpa, e shji ĩyashko loklo.

* **31:55** Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. * **32:2** Hebreo tjlōkwo Majanayin, e èngkjwagaga kjring pjök loklo.

(40), wlënggla doglo sak kjwara (10), öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga doglo sak pjök (20), wlënggla doglo sak kjwara (10).

¹⁶ E irgo ga twara beno ba parkagaga kong, töya dboy dboy wlo, ga tjlë ba kong ga «Pjây jek löng bor bäm go, ga shto twozi öng kjrina kjrina shdök tjeng wle kong» le. ¹⁷ Eshko ga tjlë ba parkaga jek shäng bäm li kong ga «Bor shjiy Esau dowlëp tek shäng ga tjlë bop kong ga “¿Bop kägäyo ë? ¿Pja to kjone? ¿Öng kjwe sogo ë?” le bop kong wleni ga ¹⁸ pja tjlë ba kong ga “Tjlapga Esau, ëre bop sëngglo, ichara bop lëng Jacobdë bop kong. E tek shäng om go borwa irgo” lëp ba kong eni» le.

¹⁹ E irgo ga tjlë ba parkagaga jek ber tjeng iröng li kong ga «Esau dowlëmi tek shäng kjone wleni ga llëye loror kës li lëmi ba kong eni. ²⁰ Pjây tjlë ba kong obi ga “Tjlapga, bop lëng Jacob tek shäng borwa irgo” lëmi ba kong eni» le. Wotjlîk ga «Wlëpyotkër ba sëngglo ichoror jek tjeng bäm li go. E irgo ga tja oppingdo ba boksho kjwlë jä. Eni ga tja wlokjre pjlú kjwe» le. ²¹ Eni ga ba sëngglo li ichara jek bäm go ba parkagaga tjok. Gueniyo Jacob pono beno buk eshko.

Jacob dbonino Sbö parkaga kjok dogo so tjok

²²⁻²⁴ E shkëyo ga ba pjeyoga dipzara jek Jaboc diyo kjwo kalëkong, ba llëbo tjeng kës li tjok. Ba boyga do pjök, ba boyga oblë ba parkagaga wleniyo do pjök, ba wapga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11), e iara beno löng di kjwo kalëkong pjir ga Jacob dipzono jek iröng, ga beno sök eshko tjoksa.

Eshko ga domer weno shäng ba kong kjlara, ga dbonino ba tjok äär jong shkë jek shröngë. ²⁵ Miydara ga Jacob zäya ga äshko ga porwara ba kworboshko, ga ba kworbo jöktëng erä. ²⁶ Eshko ga domer li tjlë ba kong ga «¡Tja rayozong! Kjok shräntoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjïökwo los ber pjlú bor kong. Llëm ga pja rayër llëme» le.

²⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjae, ¿ko llë?» «Tja ko Jacob» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja ko Jacob ame. Pja dbonino Sbö tjok, nopga tjok, ga zanope. E kjishko ga pja ko ber Israel† shara» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja e, ko llë?» «¿Tja ko miydëp woydë llëno?» le ba kong, ga tjlëno beno pjlú Jacob kong eshko.

³⁰ Eshko ga Jacob tjlë ga «Tja, Sbö, tjawa ëng ñno löng ëng boksho ëmdë ga tja iara beno sök së» le. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Peniel.‡

³¹ Jacob jek shäng kjwlë Peniel kjokyo lishko ga dlo wen tëm pjang llënge. Laga ba kworbo jöktëng lirë ga beno jek yökyöke.

³² Porwara ba kworboshko kjishko ga öng llë kworbo kjungyo ue Jacob§ tjëyo tek beno ba irgo lirë ame.

33

Jacob ëng wlëno ba shjiy Esau tjok

¹⁻² Döni ga ñya Jacobdë pjola dwayo ga Esau tek shäng domerga doglo sak dbaw pjloglo pkëng (400) tjokshko ga ba wapga shdöra beno ba mekë tjok tjoke. Ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li iara tjeng bäm go, ba wapga bañya tjok. Lea iara shäng ba irgo, ba wapga bañya tjok. Raquel iara beno iröng, ba wa José tjok. ³ Ga Jacob opshino jek bäm go. Jek shäng ba shjiy shwoy wopro ga jëk jek sira ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. Jëk sira obi ga kjök tonon eni obi. Shäryara eni öötong pjloglo kjäk (7).

⁴ Gueniyo ga Esaura jek zron ñ äär jong ba lëng shwoy, ga pjä ba go, popjlura, lö shira.* Eshko ga slatong lok ara pjöyikong.

⁵ E irgo ga Jacob boyga, wapga ñya Esaurë ga tjlë ba lëng kong ga «¿Ëye tek löng bop tjok kjwe ë?»

«Tjlapga, kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong» le.

⁶ Ga ba boyga oblë parkagaga wleniyo do pjök li öötong löng ba shjiy zlong ba wapga tjok ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷ E irgo ga Lea tek shrono

† 32:28 Hebreo tjïökwo Israel, e dbonik Sbö tjok loklo. ‡ 32:30 Hebreo tjïökwo Peniel, e Sbö bokso loklo. § 32:32 Hebreo tjïökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. * 33:4 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

shäng ba wapga tjok ga kjök tono, kjujono eni bakoe. E irgo ga José, Raquel omshäryono eni bakoe.

⁸ Eshko ga Esau tjlë ba kong ga «¿Öng wlänor irbo kjwe llë loklo?»

«Ichoror jek bop kong, pja ber wopjlu bor tjok wlo» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Botoya arae. Kjwe ber tjeng bop tjok wëyë» le.

¹⁰ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Rokër bop kong sira ga tja wlojrorop pjlú lëp li jlö wleni ga llëbo twër bop sëngglo kjwe kjrozong. Pja wotjlino pjlú bor kong kjishko ga pja bokkwo ñnor ga Sbö bokkwo ñnor wleni. ¹¹ Sbö kjishko ga tja llëbo ara, llëye woydër li tjeng enido. E kjishko ga bop sëngglo söror bop kong kjwe kjrozong» le.

Eshko ga «Llëbo kjrozong» lara ba kong ara kuzong ga «Jölä» le Esaurë, ga kjrarae.

¹² Eshko ga tjlë ga «Shji toe. Tja jek shäng bop bäm go» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, miydëp pjlú ga kjwozirga chilawa jëk mae. Öng wapga chilawa tjok wleni li söy jëk dbar kjwara jlökoyo wleni ga e kjer drete. ¹⁴ Pjlú wlo ga pja to bäm dey, Tjlapga. Tja jek ber shäng bop irgo wor, öng kjishko, kjwozirga kjishko. Shji ëng ik Seir kjokyo, bop kjokshko jä» le.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölä. Gueniyo nopga jëk tjeng bor tjok ëre iër ber löng bop tjok kjlöbö, bop yorkë» le.

Kuya ga «¿Llëno? Pja woydë eshko llëme. Tja kjimtëp woydë kjishko ga tja ber wopjlu» le.

¹⁶ Eni ga e dbaryo ga Esau wlo opshino to jek iröng, äär Seir kjokyo wlo. ¹⁷ Ga Jacob wloro opshino to jek Sucot kjokyo. Öötong löng eshko ga u ywara kjwara ba kong, ga ukwang shäryara ba öng kong. E kjishko ga kjok eshko kowara beno Sucot.†

¹⁸ E irgo ga Jacob wlo opshino tek Padán Aram kjokyo dwayo, ga döktong shrono löng pjlú Canaán kjokyo. Eshko ga pono beno löng kjok li worbo go, e ber buk Siquén kjokyo gomyo. ¹⁹ Kjok eshko li tjwläna Jamor wapga kong, tjwlä dbur sho pjlublún kjwo sak dbäw (100). Jamor, e

Siquén data. ²⁰ Era Jacob akkwo töno dluw ëng kjing go kjökshko, Sbö poshrëkklo, ga akkwo töna dluw li kowara Sbö, e Israel Sbö.

34

Dina kjrara Siquéndë dbo go

¹ Jacob wa kjlara Lea tjok ko Dina. Dbar kjwara ga jek opshino kjogloga eshko so ik.

² Eshko ga domer shäng kjlara ko Siquén, ba data ko Jamor. Jamor, e kjok eshko so kägäyo. Dina ñya Siquéndë ga shara, pono ba tjok dbo go. ³ E irgo ga Dina worryara ara, ga tjlëno ba kong yötso ba wläpyotkoklo.

⁴ E irgo ga tjlë ba data Jamor kong ga «Kjoglo kjwe woydër ara. Tja orkwosmok woydë ba tjok. Wlës bor kong» le.

⁵ E wopro ga miydara Jacobdë ga ba wa Dina kjrara Siquéndë dbo go. Gueniyo eshkosshko ga ba wapga domerga löng öng dë kjloshko. Ga llëye lara Jacobdë ë kong llëm, ba wapga shrono guing. ⁶ E wopro ga Siquén data Jamor to jek shäng Jacob shwoy, lan ba tjok wlo. Epga löng lanshko ga ⁷ Jacob wapga domerga to löng kjloshko li shrono. Ga llëbo shäryono li miydara ga beno bangyo ara, iirkë ara bakoe. Siquén pono ba dor tjok li, e llëbo owa Israel tjëyoga kong. E shäryako llëme. Epga iirkono ara e kjishko.

⁸ Eshko ga Jamor tjlë ba kong lok ga «Bor wa Siquén, bomi dor woyde arae. Rokër bomi kong sira ga ichëmi orkwosmok ba tjok. ⁹ Eni ga shji ber löng epenga dö wleni, ga bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok, borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok bakoe. ¹⁰ Pjäy ber löng borwa tjok kjok ëre kjing go ga pjlú, ga pjäy mär ber löng e go. Pjäy jëk kjone pogo ga pjlú» le.

¹¹ Ga Siquén tjlë ba kong lok ga «Rokër bomi kong sira ga kumi ga pjlú. Llëye rokëmi bor kong li twër bomi kong. ¹² Tja kong llëye rokëmi bayo kjöm ga twër bomi kong, bomi sëngglo. Gueniyo kjoglo li ichëmi orkwosmok bor tjok guing» le.

¹³ Eni ëmdë ga Dina bangkjrara Siquéndë llëm, kjrara dbo go kjishko ga Jacob wapga tjlëno ba kong, ba data Jamor kong jlö

† 33:17 Hebreo tjlokwo Sucot, e ukwang loklo.

wleni. ¹⁴ Tjlë ga «Borwa dor, e ichërwa orkwosmok domer doyo jyã tak llëm tjok ga äe. Shäryororwa eni kjwe ga tjawa ber löng lök ara. ¹⁵ Tjlökwo lërwa bomi kong li shäryëmi eni wleni ga “Jölo” lërwa. Llë kuzïa. Pjãy domerga doyo jyã tëmi uunkong, pjãy ber tjawa dik wlo. ¹⁶ Eni wleni ga borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok, bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok bakoe. Tjawa ber löng bomi tjok, ga shji ber tjëyo kjrinaso. ¹⁷ Gueniyo pjãy doyo jyã të llëm ga tjawa to kjok ëreshko dwayo, borwa dor tjok» le.

¹⁸ Kuya lok ga beno pjlú ba kong. ¹⁹ Dina woyde Siquëndë ara kuzong ga ba doyo jyã tara jekdo eshko. Siquén, ba pjeyoga tjok ga tjwlö ara ba data ushko kuzong ga ²⁰ jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo, nopga tön löng lishko, ba data Jamor tjok. ²¹ Eshko ga tjël löng li kong ga «Domerga ëre bi pjeyoga wleni. Kjok ëre bayo ara ba kong. E kjïshko ga woydërwa ga epga ber löng bi tjok kjok ëre kjing go, mär ber löng e go, jëk kjone pogo ga pjlú bakoe. Eni ga ba kjogloga orkwosmok bi tjok, bi kjogloga orkwosmok ba tjok bakoe.

²² »Gueniyo shji ber löng tjëyo kjrinaso wlo ga woyde lok ga shji domerga doyo jyã të uunkong, epga omshäryë dik. E ba sdëkwo. ²³ Eni ga ba öng kës, ba llëbo tjeng kës, e ber bishïya. Epga ber löng bi tjok wlo ga “Jölo” lëy ba kong eröe» le.

²⁴ Kuya lok ga «Jölo» le ba kong, ga domerga kjok eshko so doyo jyã tono uunkong. ²⁵ Dbargwo mya ga doyo bang ara, poptoyde llëm obishko ga Dina simga Simeón, Leví, e öör löng eshko ga domerga li zröra lok dröng go dret, wlikaga ërë llëm kjïshko. ²⁶ Jamor, ba wa Siquén, e zröra lok dröng go. E irgo ga Dina jek söra ey dwayo. ²⁷ E irgo ga Jacob wapga llamo tjwe löng jëktong shinmoga doyo tjeng li kjing go. Ga opzrëno jek lok u kjwara kjwara roshko, ba llëbo lüyotkara lok dret, ba dor kong llëbo owa shäryara li kjïshko. ²⁸ Llëbo uunkong tjeng kjok eshko li söra lok dret, öng ushko so llë, sögla, kwomgla, llëbo tjeng ba ushko,

llëbo tjeng kjloshko bakoe. ²⁹ Ba wapga, ba walëga, e söra lok jek ba tjok uunkong.

³⁰ Eshko ga Jacob tjël Simeón, Leví kong ga «Tja ioromi beno owa kjok eshko sopga tjok. Canaán sopga, ferezeoga, tja ïywa lok shjiktëng shara. Shji nopga kjlöbö dö anmoyö kjïshko ga kjrjing pjök li tön ber tjeng kjrinaso ga shji zröya lok, bi pjeyoga uunkong tjok» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjël ba data kong ga «Borwa dor kong llëbo owa shäryara, iara beno tjwlö walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Iërwa ber eni ga äe» le.

35

Sbö tjlökwö lono beno pjlú Jacob kong shäng Betel kjokyo obi

¹ E irgo ga Sbö tjël Jacob kong ga «Pja shäng Esaú töywëshko ga tja weno shäng bop kong Betel kjokyo. Pja nom sök eshko shara, ga akkwo töm dlwü eng kjing go kjókshko, bor poshrëkklo» le.

² Eshko ga Jacob tjël nopga tjeng ba tjok kës li kong ga «Bomi sböpga jyäglo tjeng uunkong, shizï, dbuzï drete. Pjãy nom wë, pja shwong kjlopswë oblë. Shäryëmi eni, pjãy Sbö poshrëk ga pjlú wlo. ³ Pjir ga shji to Betel kjokyo. Eshko ga tja akkwo töng dlwü eng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo. Tja jek shäng song, woydëshko ga tja kjim tara. Tja jëk kjone pogo ga e shäng bor tjok ïyado» le.

⁴ Kuya lok ga ba sböpga jyäglo li twara ba kong dret, ba kwomgwo ioklo söya lok li twara ba kong bakoe. Eshko ga kjour jong kjlara kës bang, Siquén kjokyo zlong, ga llëbo twara ba kong kës li pjlona Jacobdë uunkong klung roshko, kjour li dorko.

⁵ Opshino jek löngshko ga kjok eshko sopga iara Sbörë beno löng kjok bangkjrë arae. E kjïshko ga Jacob wlo irpjana lok llëme. ⁶ Eshko ga öötong löng Luz kjokyo, e ko Betel bakoe. E Canaán kjokyo obi.

⁷ Eshko ga Jacob akkwo töno dlwü eng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkklo. Ba shjiy töywëshko ga Sbö weno shäng ba kong eshko kjïshko ga kjok eshko kowara beno

* 35:7 Hebreo tjlökwö El Betel, e Betel Sbö loklo.

El Betel.* ⁸ Eshko ga Rebeca daga Débora li wolono, ga jnena lok klung roshko, kjour jong kësbang eshko li dirko, ga kjok eshko kowara Jacobdë beno Alón Bacut.†

⁹ Kjok eshko ga Sbö weno shäng ba kong obi, ga tjläno beno pjlú ba kong. ¹⁰ Tjlë ga «Pja ko Jacob, gueniyo pja ko eni ame. Eeri jek lëkong ga pja ko ber Israel shara» le.

Koiara eni pjir ga ¹¹ tjlä ba kong obi ga «Tja ëre Sbö, llëye shäryër woydë li shäryër ga pjlúe. Pjây wapga wenzong ara, bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär ber träk llëm wlo. Epga ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jlkong ber löng tjëyo kjrinaso. E tjrëko pjlupga wen. ¹² Kjok tworor Abraham, Isaac kong li, e twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe» le. ¹³ Lara eni pjir ga to ey dwayo.

¹⁴ Eshko ga Jacob ak kjrono kjwara, poyona, ga iara beno jong kojong, Sbö tjläno ba kong lishko. E irgo ga ak li kjing go kyjo tyara, kjillgwo bo dyo tyara bako, e ber jong dboy Sbö kong wlo. ¹⁵ Ga kjok eshko kowara beno Betel.‡

Raquel wolonoe

¹⁶ E irgo ga to eshko dwayo. Ga Efrata kjokyo beno pjola obishko ga Raquel shara swlorë, gueniyo wloshko tjeng ga ä, beno buk owa. ¹⁷ Swlo arashko, chida buk döröshko ga ba kjimtaga tjlä ba kong ga «Llëye bangkjrep llëme. Buk domer obi» le.

¹⁸ Raquel beno buk ba llëmdo, ga tjlä ga «Koiër Benoni»§ le. Gueniyo koiara ba datarë Benamín* shara. ¹⁹ Eni ga Raquel wolono, ga jnenaba beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo li sor go. Efrata kjokyo, e ko Belén bakoe. ²⁰ Ba sak li kjing go Jacob ak kojono beno jong kjwara, ba jyäglö. Eerishko ga jong eshko wëlä obi.

²¹ E irgo ga Jacob† wlo irbo shano to öötong löng Migdal Edar‡ kjokyo pjlör kalëkong. ²² Löng kjok eshko wopro ga Rubén öör pono ba data boy oblë ba parkaga wleniyo ko Bilhá tjok. Miydara ba datarë ga iirkono tira llëme.

Jacob wapga

Jacob wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²³ Lea tjok, e Jacob wa domer bäm ñyo Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón. ²⁴ Raquel tjok, e José, Benamín. ²⁵ Raquel parkaga Bilhá tjok, e Dan, Neftalí. ²⁶ Lea parkaga Zilpá tjok, e Gad, Aser. Ère Jacob wapga weno tjeng Padán Aram kjokyo.

Isaac wolonoe

²⁷ Era Jacob öör ba data Isaac ñk, Abraham, Isaac dënashko ga löngshko li kjokyo ko Mamré. Mamré kjokyo, e ko Arbá, ko Hebrón bakoe. ²⁸ Isaac lu ñno öötong sak dbäw kjingsho sak kjwongshko (180) ga wolonoe. ²⁹ Tjlablashko ga wolono, ga töno ba pjeyo shinmoga tek dënashko so tjok. Eshko ga iara ba wapga Esaú, Jacobdë beno buk sakshko.

36

Esaú tjëyo tek beno ba irgo

¹ Ère Esaú tjëyo tek beno ba irgo. Esaú, e kowëba Edom bakoe. ²⁻³ Esaú orkwosmono walëga Canaán so doglo mya tjok. Epga ko Ada, Aholibama, Basemat. Ba boy Ada, e Elón wa. Elón, e Het tjëyo. Ba boy Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo. Ba boy Basemat, e Ismael wa, Nebayot dor bakoe.

⁴⁻⁵ Esaú sök Canaán kjokyoshko ga wapga tjeng doglo shkëng (5). Ada wa buk kjlara domer ko Elifaz. Basemat wa buk kjlara domer ko Reuel. Aholibama wapga tjeng doglo mya domer ko Jeús, Jalán, Coré.

⁶⁻⁷ Esaú, Jacob, e dbur ara, öng ara. Ba kjok löngshko li öng ara anmoyö, ga ba öng dli pjitënge. E kjishko ga ber löng pjöyikong ga äe. Eni ga Esaú to kjok shto oblë, ba löng sökshko dwayo. Ba boyga, ba wapga, ba parkagaga, ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo li, e söra jek uunkong ba tjok, ⁸ ga öötong Seir kjokyo dlup shwo lëkong, ga beno löng eshko.

† 35:8 Hebreo tjläkwo Alón Bacut, e slarzlong kjoryo loklo. ‡ 35:15 Hebreo tjläkwo Betel, e Sbö u loklo. § 35:18 Hebreo tjläkwo Benoni, e tja song li wayo loklo. * 35:18 Hebreo tjläkwo Benamín, e bor wa orkwo këlä so loklo. Hebreo tjläkwo bor wa orkwo këlä so, e bor wa woydër ara, oblë kjinmo loklo. † 35:21 Hebreo tjläkwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe. ‡ 35:21 Hebreo tjläkwo Migdal Edar, e öng ikklo kjomo loklo.

9-14 Esaú, e Edom tjëyoga data. E beno löng Seir kjokyo dlup shwo lëkong. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo. Esaú boyga doglo mya: Ada, Basemat, Aholibama.

Ada tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Elifaz. Elifaz, e wapga domerga ko eni: Temán, Omar, Zefo, Gatán, Cenaz. Elifaz boy oblë ba parkaga wleniyo ko Timná tjok ga wa domer kjlara ko Amalec.

Basemat tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Reuel. Reuel, e wapga domerga ko eni: Najat, Zera, Sama, Mizá.

Aholibama tjok ga Esaú wapga domerga doglo mya: Jeús, Jalán, Coré. Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo.

15 Esaú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ko eni. Esaú wa Ada tjok Elifaz li tjëyo tek ber ba irgo li tjëyoga ère: Temán, Omar, Zefo, Cenaz, 16 Coré, Gatán, Amalec. Epga löng Edom kjokyo.

17 Esaú wa Basemat tjok Reuel li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ère: Najat, Zera, Sama, Mizá. Epga löng Edom kjokyo.

18 Esaú wapga Aholibama tjok li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ère: Jeús, Jalán, Coré.

19 Esaú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga, e beno eni.

20 Esaú öötong sök kjok eshkoshko ga nopga löng eshko ko horeoga. Epga domer ko Seir li tjëyo tek beno ba irgo. Seir tjëyoga ère: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, 21 Disón, Ezer, Disán.

22 Lotán, e wapga domerga ko eni: Horí, Homán. Lotán, e dor ko Timná.

23 Sobal, e wapga domerga ko eni: Alván, Manajat, Ebal, Sefó, Onam.

24 Zibeón, e wapga domerga ko eni: Ayá, Aná. Pjlara ga Aná, e shäng ba data öng dëshko ga di bäng wlëna kjrina kjok dogro no llëmshko.

25 Aná, e wa domer kjlara ko Disón, wa walë kjlara ko Aholibama.

26 Disón, e wapga domerga ko eni: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán.

27 Ezer, e wapga domerga ko eni: Bilán, Zaván, Acán.

28 Disán, e wapga domerga ko eni: Uz, Arán.

29 Horeo, e tjëyoga ko eni: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, 30 Disón, Ezer, Disán. Epga löng Seir kjokyo.

31 Israel tjëyoga pjlupga llëm obishko ga Edom so pjlupga, e ère:

32 Bela, e Dinaba so, Beor wa.

33 Bela wolonoshko ga beno Jobab, e Bosra so, Zera wa.

34 Jobab wolonoshko ga beno Jusán, e Temán so.

35 Jusán wolonoshko ga beno Hadad, e Avit so, Bedad wa. Nopga Madián so zana Bedaddë Moab kjokyo.

36 Hadad wolonoshko ga beno Samla, e Masreca so.

37 Samla wolonoshko ga beno Saúl, e Rejobot so. Rejobot kjokyo, e buk Éufrates diyogomyo.

38 Saúl wolonoshko ga beno Baal Janán, e Acbor wa.

39 Baal Janán wolonoshko ga beno Hadar, e Pau so, boy ko Mehitabel. Mehitabel, e mekë ko Matred. Matred, e mekë ko Mezab.

40-43 Edom tjëyoga ko eni: Timná, Alvá, Jetet, Aholibama, Elá, Pinón, Cenaz, Temán, Mibzar, Magdiel, Iram. Epga beno löng kjok kjrina kjrina baíya om go. Esaú beno Edom tjëyoga uunkong data.

37

José, ba shjiyga

1 Jacob beno sök Canaán kjokyo, dëna ba data sökshko. 2 Ère Jacob pjeyoga to tek jong sorë, e lanyo.

José lu pjluglo sak kjwara kjingsho kjäkshko (17) ga shäng öng ushko so dë ba shjiyga tjok. Ba shjiyga mekë ko Bilhá, Zilpá, ba data boyga oblë ba parkagaga wleniyo. Llëbo shärye ba shjiygarë owa li roy söya tjwe, le ba data kong.

3 José bukshko ga Jacob* tjlábla kuzong ga José woyde ba datarë ara, ba wapga oblë kjinmo. Ga kong shwong sera kara wolësowae. 4 İya ba shjiygarë ga woyde ba datarë ara ba kjinmo ga İywa lok shjiktëng, tjlë lok ba kong llëme.

5-7 Pjlara ga José yoíno, ga tjlë ba shjiyga kong ga «Tja yoíno llë lër bomi kong. İTja

* 37:3 Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel . Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 37.13 eni bakoe.

kuzĩa! Tja yoïk ga shji uunkong öötong löng bi pakshko ga dwla bo doyo diy löng kjlara i kjrina kjrinae. Īn ga botoya kojono beno jong bek, ga bomipjõy tek lok botoya zlong, ga kujono ba kong» le.

⁸ Kuya lok ga ĩywa lok shjiktëng ara anmoyõ, ga tjlë ba kong ga «¿Pja wotjlik ga pja ber borwa pjluyo, tjawa ichëp wlo lëpde?» le. Eni ga woydara lok llëm jek këgong ara anmoyõ, yoïno li kjĩshko, lara ba kong li kjĩshko bakoe.

⁹ E irgo ga José yoïno jek pjlara obi, ga tjlë ba shjiyga kong ga «Tja yoïk ga dlo, mok, dbala kop sak kjwara kjingsho kjwara (11) kujono bor kong» le.

¹⁰ Lara ba data, ba shjiyga kongshko ga kuya ba datarë ga iirkorgõ, ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Pja yoïno, e llë lokloro? ¿Tja, bop mekë, bop shjiyga, tjawa tjwe löng bop zlong, kujong bop kong wlo lëpde?» le.

¹¹ Ga ĩywa ba shjiygarë shjiktëng erä. Gueniyo yoïno li woyotjlĩa ba datarë arae.

José soynena ba shjiygarë

¹² Dbar kjwara ga Jacob öng li söra José shjiygarë jek Siquén kjokyo, kjlo sho tjok lishko. ¹³ Eshko ga Jacob tjlë José kong ga «Bop shjiyga löng öng dë Siquén kjokyo. E kjĩshko ga pja nom ba ĩk eshko» le.

Kuya ga «Jöïö. Tja to ĩk» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nome. Bop shjiyga löng sorë, bor öng löng sorë ĩp yõtso, ga roy söp bor kong iröng obi» le ba kong, ga ichara jek Hebrón sdamyo lëkong dwayo.

Öötong shäng Siquén kjokyoshko ga ¹⁵ jeno shäng ey. Eni ga domer weno shäng kjlara, ga tjlë ba kong ga «¿Llëye wlëpde shängdo?»

¹⁶ «Tja to shäng bor shjiyga wlëk. ¿Löng öng dë kjone lëp bor kong ga buere?» le ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Opshino to tjän. Gueniyo kuror ga “Shji to Dotán kjokyo” lara lok ëng kong yë» le.

Kuya ga jek ba shjiyga irgo, ga wlëya löng Dotán kjokyo. ¹⁸ ĩya ba shjiygarë pjola dwayo ga ¹⁹ tjlë ëng kong ga «¿Īzĩa! Yoïga döröe. ²⁰ Kjweri kjwe zröy. Pjir ga dbuy di bäng roy, ga uara äya kjloshko sorë lëy eni.

Eshko ga llëye wen ba yo li tjok ĩy» le lok ëng kong eni.

²¹ Kuya ba shjiy Rubëndë ga ba lëng wlike lara. Ga tjlë ba lëmga kong ga «Zröy llëme.

²² Shji srëng kwong llëme. Shji or ië ba go llëm bakoe. Dbuzĩ jer di bapkwö pjlëbgwoyo kjwe roy dey» le. Wotjlĩno ga döni ga shiya om go ey dwayo, ga söya jek äär ba data shwoy iröng obi lara. Lara ba lëmga kong eni e kjĩshko.

²³ E irgo ga José öötong shäng ba shjiyga löngshko ga ba shwong pjang ba do go wolësowa li skwara lok ba shjiryö, ²⁴ ga ba lëng li shara lok, dbura jer di bapkwö pjlëbgwoyo jong eshko li roshko. Eshko dbaryo ga roy di drete.

²⁵ E irgo ga sirkeno löng ië. Eshko ga ĩya lok ga nopga tek löng träk llëme. Epga Ismael tjëyoga† tek Galaad kjokyo dwayo jongya Egipto kjokyo. Dwlo poshtikklo lö pjlëblë söra oblë oblë, ba öng llëbo shgoklo kësks kjing go, dli mokyo söra bakoe. ²⁶ Eni ga Judá tjlë ba pjeyoga kong ga «Shji wotjlik bi kjlara zrök. E irgo ga jney ber miydëba llëm wlo. ¿Llëye shjiy e go? ²⁷ Bi kjlara obi kjĩy ga zröy llëme. Soyney Ismael tjëyoga tek löng wle kong dey» le.

Kuya lok ga «Pjlúe» le lok ëng kong.

²⁸ Llëbo soynega li öötong löng eshko ga José shira ba shjiygarë di bapkwö pjlëbgwoyo li roy dwayo, ga soynena Ismael tjëyoga li kong, dbur sho pjlublún kjwo sak pjök (20) äska, ga söra lok to Egipto kjokyo.

²⁹ Rubén tjwe iröng di bapkwö pjlëbgwoyo jong lishko ga José wlëya ga drete. Eni ga slatong ara, ga ba shwong dwlëkza tjä tjä erä, woydë ara kjĩshko. ³⁰ Jek äär ba lëmga tjeng lishko ga tjlë ba kong ga «Bi lëng shäng ame. ¿Era llëye shäryër?» le.

³¹ Eni ga öng zröra lok kjlara, ga José shwong li kjrara, shtira öng srëng li go.

³² Pjir ga söra lok jek ba data kong, ga tjlë ba kong ga «Shwong ëre wlënorwa. ¿Bop wa ĩre? ĩzong!» le.

³³ ĩya ga tjlë ba kong ga «Kjwe bor wa shwong jlöe. Zröra äya kjloshko sorë, ga uarae» le.

† 37:25 Epga kowëba Madián tjëyoga bakoe. Génesis 37.28, 36 eni bakoe.

³⁴Eni ga Jacob ba shwong dwlëkza tjã tjã, ga shwong pjuno oblë sopok wlo, ga ba wa wolono ga sloywara dbar kop ara. ³⁵Data slar ëë ga wojeya ba wapga uunkongdë, gueniyo wojer llëme. Slar ëë ba wa kjishko, ga tjlë ga «Tja wojer llëme. Woyoshrër ÿyado. Tja wolonoshko ga pjir ber eshko» le.

³⁶E wopro ga José söra Ismael tjëyogarë öötong löng Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjlyo u daga kägäyo. Ga José soynena lok ba kong.

38

Judá, Tamar

¹Eshkoshko ga Judá opshino ba pjeyoga shwoy dwayo, öötong sök Adulam kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Hirá, e Adulam so. Ga Judá beno sök ba ushko. ²Domer shäng kjlara eshko obi ko Súaj, e Canaán so. Judá orkwosmono ba wa tjok. ³E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Wa buk kjlara domer, ga koiara Er. ⁴E irgo ga beno jek shäng kjlaraso llëm obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Onán. ⁵E irgo ga beno shäng kjlaraso llëm jek obi. Wa buk kjlara domer obi, ga koiara Selá. Bukshko ga Judá sök Quezib kjokyo.

⁶Judá wapga kunoe. Eshko ga walë shäng kjlara ko Tamar. Judá wa domer bäm ÿyo Er li orkwosmona Judaré ba tjok. ⁷Er, e jëk shäng owa Jehová bokso. E kjishko ga zrörae. ⁸Eshko ga Judá tjlë Onán kong ga «Bop shjiy wolono, ga wapga beno llëme. Wa tjeng kjlara bop shjiy ÿ wlo ga pja orkwosmok Tamar tjok kjluwe» le.

⁹Miyde Onándë ga wapga tjengshko ga epga ber baïya llëm kuzong ga pë ba tjok pjlobi go ga opdë Tamar ber shäng kjlaraso llëm wlo, wapga tjeng ba shjiy kong llëm wlo. ¹⁰Jehová boksho ga Onán llëbo owa shäryono. E kjishko ga zröra bakoe.

¹¹Eshko ga Judá tjlë ba pjlydo li kong ga «Pja nom bop data ushko iröng obi, gueniyo pja orkwosmok llëm, bor wa Selá öötong këguë ba luyo go guing. Eshko ga orkwosmok bop tjok ga pjlye» le. (Woyotjlïya Judaré ga Selá wolon ba shjiyga dik bakoe le.) Eni ga Tamar to jek beno sök ba data ushko iröng obi.

¹²Lu to jek kop ara ga Judá boy wolonoe. Soyopora pjir ga jekdo shäng Timnat kjokyo, ba kjlara Hirá tjok, ba öng zok shtagaga löng lishko.

¹³Judá jek Timnat kjokyo, ba öng zok shtë wlo li miydara ba pjlydorë pjire. ¹⁴Judá wa Selá öötong kësbang ëmdë ga orkwosmoyde ba tjok llëm obi. E kjishko ga ba syä shwongyo skwara, doyono oblë, kä kjingono pjir, ë miydëba llëm wlo. Pjir ga jek llet sirkeno sök Enayin kjokyo soyozlong, e ber buk irbo jek jong äär Timnat kjokyo li sor go.

¹⁵Judá jek shäng irbo bäng ga ÿya ga walë sök eshko kjlara. Wotjlïno ga walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo lara, kä kjingono pjir kjïy. ¹⁶Walë, e ba pjlydo miydara llëm kjishko ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Tja pë bop tjok ga buere?»

«¿Pja pë bor tjok wleni ga äska llëye twëp bor kong?» le.

¹⁷Kuya ga tjlë ba kong ga «Shwling ushko so ichër tjwe bop kong kjlara» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «jölö. Gueniyo woydër ga llëbo twëp kjrina ber tjeng bor tjok, öng lëp li ichorop shrono bor kong guing» le.

¹⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «¿llëye woydëp?»

«Bop ko jyäglo pjang bop bëngshko ba kjiyo go kjwe twos bor kong. Bop kjorkung kjwe twos bor kong bakoe» le. Kuya ga twara ba kong, pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. ¹⁹E irgo ga Tamar to ba ushko, ga ba kä kjingoklo li kjara, ba syä shwongyo li pjuna jek iröng obi.

²⁰E irgo ga öng ichara Judaré jek ba kjlara Adulam so li tjok, llëbo iara beno tjeng walë tjok li tek twe ba kong iröng wlo. Gueniyo walë li wlëna shäng eshko llëme. ²¹Eni ga kjakrokara domerga eshko so kong ga «Walë Enayin so shäng kjlara, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Lunashko ga sök irbo ëre sor go. ¿E kwonllo?»

«Walë eniyo jüshko drete» le lok ba kong.

²²Eni ga Hirá sano jek Judá shwoy iröng obi, ga tjlë ba kong ga «Walë li wlënor llëme.

Domerga eshko so tjlëno bor kong ga “Walë eniyo jüşhko drete” lara» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga ber tjeng wëyë ba tjok, shji joywëba llëm wlo. Miydëp ga shwling ushko so ichoror jek ba kong, gueniyo wlënop llëme» le.

²⁴ Öötong moglo mya dik ga oba tjlë Judá kong ga «Bop pjlayo Tamar opsoyneno domerga oblë oblë kong, ga beno shäng kjaraso llëme» le.

Roy kuya ga tjlë ga «¡Shizĩ ey dwayo, ga suziã!» le.

²⁵ Tamar shikoba lëbashko ga roy ichara ba kegue li kong, tjlë ga «Pja tjlë bor kegue kong ga “Llëbo tjeng bor tjok ère sogo è ga tja shäng kjaraso llëm ère baĩa. Ko jyãglo ère ba kjiyo go is yõtso, sogo è miydëp wlo. Kjorkung ère is bakoe” lëp ba kong eni» le.

²⁶ Roy söra öötong, lara Judá kong. Ba llëbo li iya ga tjlë ga «Tamar llëbo shäryono bëye. Llëbo owa li shäryaga tjarë, bor wa Selá orkwosmonor ba tjok llëm kjïy» le. Eshko jek lëkong ga pono ba tjok ame.

²⁷ Tamar wloshko tjeng dbaryoshko ga wapga tjeng domerga do pjök jekdo.

²⁸ Tjeng döröshko ga chida kjlara orkwo shino bäm go. Eshko ga ba kjimtaga trer srëzrën pjrino ba orkwo go, ga tjlë ga «Ère buk bäm go» le. ²⁹ Gueniyo orkwo shino jem iröng ga ba kjarawa orkwo pjrik llëm li buk bäm go. Eshko ga ba kjimtaga tjlë ba kong ga «¿Pja buk bäm go sorë?» le. E kjïshko ga koiara Fares.* ³⁰ E irgo ga orkwo pjrira trer srëzrën go li bukshko ga koiara Zera,† ba trer srëzrën li kjïshko.

39

José parkono Potifar kong

¹ Eshkoshko ga José söra öötong Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjluyo u daga kägäyo. José tjwlëga Ismael tjëyoga kong li e. ²⁻³ José sök ba ushkoshko ga Jehovah shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Llëbo beno ba kong pjlú erä, ga miyde Potifardë pjire. ⁴ E kjïshko ga wotjlino pjlú ba kjïshko, ga kong pak wlëna ba kjimtaga, iara beno shäng ba llëbo tjeng kës ba ushko li daga. ⁵ Dbar eshko jek

lëkong ga José kjïshko ga Potifar kjimtara Jehovah ara. Eni ga llëbo uunkong beno pjlú ba ushko, ba kjokshko bakoe. ⁶ Eni ga Potifar, ba llëbo tjeng kës li iara beno tjeng José wloshko. E kjïshko ga llëbo oblë woyotjlíya llëm, ba dli eröe.

José, e domer wolësoe. ⁷ Iya Potifar boydë ga worye kjër, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Llëme! ¡Tja kuzong! Llëbo tjeng kës iara bor pjlurë beno tjeng bor wloshko. Tja shäng na ga woydë llë kjïshko llëme. ⁹ Èye tjwlö èreshko bor kjinmo drete. Bor pjlú, tja kong llëye wlikayde llëm, pja erö, pja ba boy kjïshko. E kjïshko ga llëbo owa shäryër wleni Sbö bokso ga äe» le. ¹⁰ Roke walë lirë ba kong dbar kjwobi go ëmdë ga jlö lara llëm, to jek öötong ba zlong bäng llëm bakoe.

¹¹ Dbar kjwara ga José opzrëno jek u roshko, ba pak shäryë wlo. E dbaryo ga èye ushko drete. ¹² E wopro ga shakza walë lirë pjä ba shwong go, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le ba kong. Gueniyo José opdös wles, opshino jek zron i, ga ba shwong beno tjeng walë li wloshko.

¹³ Iya ga José opshinoshko ga ba shwong beno tjeng ba wloshko ga ¹⁴ ba parkagaga rokara ba shwoy, ga tjlë ba kong dbo go ga «Hebreo söra bor lanmarë li, shji ie woydë ber tjwlö llëm oba bokso. Opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara. Gueniyo öö loror jlökoyo. ¹⁵ Kuya ga opshino jek zron i, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁶ E irgo ga José shwong li jnena tjeng, ba lanma shrono ushko guing. ¹⁷ Shrono ga lara jek ba kong obi. Tjlë ga «Bop parkaga hebreo sörop jüşhko li opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara, tja ber tjwlö llëm oba bokso wlo. ¹⁸ Gueniyo öö loror jlökoyo kjïshko ga opshino jek zron i, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁹ Kuya ga iirkono ara. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara José shak, ie lok ber no shdüzlong uyo roshko wlo. Ga iara beno sök eshko, nopga shduna pjlurë tjeng lishko.

* 38:29 Hebreo tjlokwo Fares, e döktong loklo. † 38:30 Hebreo tjlokwo Zera, e bolo ara loklo.

José sök eshkoshko ga ²¹ Jehová shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Jehová kjishko ga no shdüzlong uyo daga wotjlino pjlú José tjok. ²² Ga iara beno shäng no shdung löng li daga. Llëye shäryëba eshko dö ga ichaga shäng erë. ²³ Jehová shäng José tjok, ga kjimtara ara. E kjishko ga llëbo shärye kës li beno pjlúe. E kjishko ga José parkë shäng sorë woyotjlíya no shdüzlong uyo daga lirë llëme.

40

Domerga yoïno li pjlollgwera Joséré

¹⁻³ Eshko ga Egipto so pjluyo li parkagaga löng do pjök. Kjlara, e di ioklo söga ba kong, kjlara, e ba pjlung shosho suga. Pjlara ga epga diktong kjishko ga pjlú iirkono ba kong, ichara jek löng ba u daga kägäyo li ushko, bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo, José shdung shäng lishko. ⁴ José iara Egipto so pjluyo u daga kägäyo lirë beno shäng domerga li dë. Shduna beno löng dbar kop ara eshko.

⁵ Shkër kjwara ga domerga do pjök li yoïno lok oblë oblë, e loklo dö llëme. ⁶ Wëshko ga İya Joséré tjwe kjok shröngto ga wlëya bë löng woydë arae. ⁷ Eni ga tjlë ba kong ga «¿Pjây woydë ara ega?»

⁸ «Tjawa yoïno, ga pjlollgwega erë borwa kong llëme. Tjawa woydë ara e kjishko» le lok ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây yoïno li llë lozï bor kong. Shji yoïk li llë loklo miyde Sbörë pjire. Ga tja kjimte wleni ga lër bomi kong» le.

⁹ Eni ga tjlapga di ioklo söga li tjlë ba kong ga «Tja yoïk ga kjillgwo jong sok kjwara, ¹⁰ lliywono lok mya. Wårbo wen mite, long tyë, e irgo ga ba longgwo opkjlopswë ber bo kwi tjän. ¹¹ Eshko ga pjlú di ioklo li tjeng bor wloshko. Kjillgwo bo li kjrër ga llrur shäng ba di ioklo li roshko. E irgo ga twër pjlú li wloshko» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja yoïno li llë loklo lër bop kong. Kjillgwo sogwo lliywono mya li, e dbargwo mya loklo.

¹³ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurë na dwayo, pja ie ber shäng parkë bop shtoy iröng obi, ba di ioklo sörop ba kong dämär sorë ga söp ba kong ber shäng eni

obi. ¹⁴ Shäryë enishko ga tja woyoshreba. Pja tjlë pjlú kong bor kjishko, tja shiya na dwayo wlo. ¹⁵ Tja ere lüyotkaraba tek hebreoga kjokyo dwayo. Tja kjwe shäng ëreshko llëm gueniyo. Llëye owa shäryoror llëm, tja shäng jüshko wlo» le.

¹⁶ Kuya tjlapga pjlung shosho suga lirë ga ba kjlara yoïno li pjlollgwera beno pjlú ba kong ga tjlë José kong ga «Tjara yoïk ga shing kjwo mya, roshko pjlung shosho suk pjir, iak tjeng ëng kjing ëng kjing bor dlu kjing go. ¹⁷ Shing tjeng kjwara ba kjing go li, roshko pjlëblë sho tjeng oblë oblë pjlú kong, gueniyo ue sënwarë tjwe jonge» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja yoïno li llë loklo lër bop kong. Shing kjwo mya li, e dbargwo mya loklo. ¹⁹ Dbargwo mya go ga pja shiya pjlurë na dwayo. Ba parkagaga iche bop kä zë tas, ga bop doyora ie lok ber pjang kjor go. Eshko ga bop sho ue lårë» le.

²⁰ Öötong dbargwo mya ga pjlú sök ië ba pjloyoga tjok, ba dbar shrëkklo. Eshko ga ba parkagaga ichara ba di ioklo söga li shik, ba pjlung shosho suga li shik bakoe. ²¹ Di ioklo söga li iara beno shäng parkë ba shtoy iröng obi, ba di ioklo söra ba kong dämär sorë ga söya ba kong eni obi. ²²⁻²³ Gueniyo pjlung shosho suga lira, ba parkagaga ichara ba zrök.

Lara Joséré ba kong sorë li shäryono uunkong eni ëmdë ga José woyoshrara pjlú di ioklo söga lirë llëme.

41

Egipto so pjluyo yoïno li pjlollgwera Joséré

¹ Lu pjlöglo pjök irgo ga shkër kjwara ga Egipto so pjluyo yoïk ga shäng Nilo diyo kjako. ² İya ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ³ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Tëm shrono tjeng kjlo dik li zlong bäng, ⁴ ga döni ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete.

Eshko ga pjlú li wolleno buk ga ⁵ pono jek obi. Ga yoïno jek obi. İya ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pjlöglo kjäk (7). ⁶ E irgo ga weno

sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, gueniyo owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ⁷ Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Eshko ga pjlu wollenoshko ga «Tja buk yoïkdo» le.

⁸ Wëshko kjok shröngto ga woyotjlíya ara kuzong ga ba parkagaga ichara ybi löng kjlobi kjok eshko li rokë, nopga kjok miydë ara li rokë bakoe. Shrono lok ga yoïno llë lara ba kong, gueniyo pjlollgwega ërë ba kong llëme. ⁹ Eni ga ba di ioklo söga li tjlë ba kong ga «Woyoshrer kjlay ga tja opshäryono owa. ¹⁰ Kjudäbäshko ga pja iirkono pjlung shosho suga kong, bor kong bakoe. Eshko ga tjawa ichorop bop u daga kägäyo ushko, tjawa bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo. ¹¹ Shkër kjwara ga tjawa yoïno oblë oblë, e loklo dö llëme. ¹² Tjawa löngshko ga domer shäng kjlara hebreo. E bop u daga kägäyo parkaga. Tjawa yoïno li lororwa ba kong ga pjlollgwera borwa kong pjire. ¹³ Lara borwa kong sorë ga shäryono eni. Tjara shrono iröng bor pakshko, bor kjlarara zröra loke» le.

¹⁴ Kuya ga no ichara José rokë, ga shira no shdüzlong uyo roshko dwayo jekdo. José kä shtono, shwong kjlopswono, doyono pjir ga jek pjlu shwoy.

¹⁵ Eshko ga pjlu tjlë ba kong ga «Tja yoïno pjlara ga pjlollgwega ërë bor kong llëme. Roy kuror ga pja yo pjlollgwek pjlu» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «E lak tjarë llëme. Gueniyo pjlollgwega Sbörë ber pjlu bop kong» le.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja yoïk ga tja shäng Nilo diyo kjako. ¹⁸ Inor ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ¹⁹ E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Sögla ïntë Egipto kjokyo kjlo owa eni llëme. ²⁰ Eshko ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete. ²¹ Uara pjir ëmdë ga bë löng sloslo sorë ga beno löng eni obi. Eshko ga tja wolleno buk ga ²² tja pono jek obi. Ga tja yoïno jek obi. Inor ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lok tjung wolëso, pjloglo kjäk (7). ²³ E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lok pjloglo kjäk (7) obi, owa, pira

pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ²⁴ Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Loror ybipga kong, gueniyo llëye miyde lok llëme» le.

²⁵ Kuya ga tjlë pjlu kong ga «Pja yoïno pjloglo pjök, e llëbo kjrinaso loklo döe. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁶ Sögla doglo kjäk (7) wolëso li, dwla bo pjloglo kjäk (7) wolëso li, e lu pjloglo kjäk (7) loklo pjöyikong. Pja yoïno pjloglo pjök li, e llëbo kjrinaso loklo döe. ²⁷ Sögla doglo kjäk (7) owa, sloslo li, dwla bo pjloglo kjäk (7) owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktëng li, e lu pjloglo kjäk (7) pjli tjwe ara loklo pjöyikong. ²⁸ Lër shäng bop kong sorë ga shäryë eni. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁹ Lu pjloglo kjäk (7) ga dli wen tjwe Egipto kjokyo träk llëme. ³⁰ E irgo ga lu pjloglo kjäk (7) obi ga pjli tjwe träk llëme. Eshko ga dli ara dbaryo woyojekoba, nopga uunkong löng Egipto kjokyo pjli ara kjishko. ³¹ Pjli tjwe träk llëm kjishko ga dli ara dbaryo li woyoshreba llëme. ³² Llëye shärye Sbörë bong kjönma le li, e shärye jlökoyo, e dörö bakoe. Pja yoïno pjloglo pjök e kjishko. Pja yoïno pjloglo pjök li, e wen dörö loklo.

³³ »E kjishko ga lër bop kong ga no wlës kjlara kjok miydë ara wleniyo, kjok llgwek pjlu wleniyo bakoe. E ber sök Egipto sopga uunkong ichaga. ³⁴⁻³⁵ Era nopga ichos kjlobö, dli töng wlo. Lu pjloglo kjäk (7), dli tjokshko ga dli wen kjöm pogo li kkringgwo shkëng (5) li ship kjrina, kkringgwo sak kjwara (10) li ship kkring pjök, kkringgwo sak kjwara kjingsho shkëng (15) li ship kkringgwo mya. Shäryëp uun eni. Ga dli ëre jnep ber tjeng dboye. ³⁶ Lu pjloglo kjäk (7), pjli tjwe arashko ga nopga sëm e go, wolon llëm wlo» le.

José iara pjurë beno Egipto sopga uunkong kägäyo

³⁷ Kuya pjurë ga beno pjlu ba kong, ba pjloyoga kong bakoe. ³⁸ Eni ga pjlu tjlë ba kong lok ga «Domer ëre go Sbö Séya. Wlëy oblë pjlu kjweni drete» le.

³⁹ Ga tjlë José kong ga «Ëye kjok miydë ara äär bopoya dik llëme. Ëye kjok llgwek pjlu bopoya dik llëm bakoe. Bop kjok miydë li twaga Sbörë bop kong. ⁴⁰ Pja iër

ber sök bor parkagaga ichaga, Egipto sopga uunkong kägäyo bakoe. Llëye lëp ba kong li kole lok. Tja pjlü kjîshko ga tja tjwłö ber bop kjinmo, gueniyo ëye oblë llëme. ⁴¹ Eeri jek lëkong ga pja ber sök Egipto sopga uunkong kägäyo» le.

⁴² Eshko ga pjlü, ba sakkwo ioklo goshko ba jyäglo li döra, iara José sakkwo go. Ga ba nopga ichara ba doyë, shwong ko pjlublün, pjlü tjwłö ara wleniyo go, ga bö pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go iara ba bëngshko. ⁴³ E irgo ga ichara opyë pjlü jëkklo roy. Jek jek löng ga ba parkagaga ichara öö lë, tjlä ga «¡Ëre José, bi kägäyo!» José iara beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo eni.

⁴⁴ E irgo ga pjlü tjlä José kong ga «Tja pjlü ëmdë ga llëye shäryëba wlo ga kjakroke bop kong guing» le. ⁴⁵ Walë shäng kjlara ko Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong. Eshko ga José koiara pjürë Zafenat Panea, ga kong Asenat twara beno ba boy. E irgo ga José roy öötong Egipto kjokyo kjok kjwang jikong.

⁴⁶ José lu pjloglo sak myashko (30) ga söra lok öötong sök Egipto so pjluyo shwoy. Eshko ga «Tja toe» le pjlü kong, ga opshino to ba pak shäryë Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. ⁴⁷ Egipto kjokyo ga dli weno ara lu pjloglo kjäk (7). ⁴⁸ Eshkoshko ga José dli tönö ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. Kjrara löngshko soshko ga dli tönö lok, ga jnena beno tjeng eshko, u roshko, shtoyo oblë oblë. Shtoyo kjrina kjrina li kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. ⁴⁹ Dli tönö bayo ara. Shtara ame, beno ara, la sho tjeng dlung kjako wleni kjîshko.

⁵⁰ Pjli tjwe le li bäm go ga José wapga domerga do pjök, ba boy Asenat tjok. ⁵¹ Ba wa domer bäm iyo bukshko ga José tjlä ga «Tja kjimtara Sbörë, llëbo weno bor kong owa kjöme woyojeror pjir, bor pjeyoga woyojeror bakoe. E kjîshko ga koiër Manasés»* le. ⁵² E irgo ga ba lëng bukshko ga José tjlä ga «Bor kong llëbo weno owa ara

kjok ëreshko. Jûshko ga bor kong wapga twara Sbörë» le. Koiara Efraín† e kjîshko.

⁵³ Lu to jek kjäk (7), dli ara Egipto kjokyo li dbaryo pjitonge. ⁵⁴ E irgo ga pjli tjwe lu pjloglo kjäk (7) li soyarae. Lara José sorë ga shäryono eni. Kjok shto oblë oblë dli pjitung drete. Gueniyo Egipto kjokyo ga dli tjok. ⁵⁵ Pjli shrono Egipto kjokyo ga nopga uunkong dli rokono pjlü kong. Eshko ga pjlü tjlä ba kong ga «Pjây to José ik, ga llëye le bomi kong dö li shäryëmi eni» le.

⁵⁶ Pjli shdöktong Egipto kjokyo kjok kjwang jikongshko ga José dli jneno tjengshko uyo u bäng li döra, dli soyneya Egipto sopga kong wlo, dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö kjîshko. ⁵⁷ Kjok shto oblë oblë dli llëm kjîshko ga nopga tjwe löng Egipto kjokyo, dli tjwłëk José kong.

42

José shjiyga to jek Egipto kjokyo

¹ Egipto kjokyo dli tjok li miydara Jacobdë, ga tjlä ba wapga kong ga «¿Pjây ëng ik löng drëng kar kar egaro? ² “Egipto kjokyo dli tjok” laraba bor kong. Eni ga pjây nom eshko dli tjwłëk, shji wolon pjirë llëm wlo» le.

³ Eni ga José shjiyga doglo sak kjwara (10) li to jek lok Egipto kjokyo dli tjwłëk.

⁴ Gueniyo ga José lëng Benjamín lira ichara ba datarë jek ba shjiyga tjok llëme. Ba data wotjlik ga llëbo wen owa ba tjok kjwe le.

⁵ Pjli shrono ara Canaán kjokyo kjîshko ga Jacob* wapga to dli tjwłëk nopga oblë tjok eni.

⁶ José, e Egipto sopga uunkong kägäyo, shäng dli li soynega bakoe. E kjîshko ga ba shjiyga öötong löng ba zlong ga kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷⁻⁸ E José miydara ba shjiygarë llëme. Era ommyidono ga ba shjiyga tjwayde löng. Gueniyo tjläno ba kong oba oblë wleni, kjang kjange. Tjlä ba kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa tek Canaán kjokyo dwayo, dli tjwłëga» le lok ba kong.

⁹ Eshko ga yoïno dënashko ba shjiyga tjok sorë ga woyo tjwe kjlay ba kong. Ga tjlä ba

* **41:51** Hebreo tjłökwö Manasés, e so llëbo woyojek kjoyoe. † **41:52** Hebreo tjłökwö Efraín, e wapga tjok loklo.

* **42:5** Hebreo tjłökwö go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowëba eni bakoe.

kong ga «¿Pjây tek löng borwa kjok ère buk sorè ìga llèmdo?»

10 «Llème, Tjlapga. Tjawa bop parkagaga ère. Tjawa tek löng dli tjwllèga. 11 Tjawa uunkong ère data kjlaraso. Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llèbo owa shäryaga bomi kong llème» le lok ba kong.

12 Kuya ga tjlä ba kong ga «¡jyõ! Pjây tek löng kjok ère buk sorè ìga erä» le.

13 Kuya lok ga tjlä ba kong obi ga «Tjlapga, bop parkagaga uunkong ère epenga döe. Tjawa sak kwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa lèng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame» le.

14 Gueniyo kuya ga tjlä ba kong obi ga «Pjây tek löng borwa kjok ère ìk erä. Loror bomi kong eni tjän. 15 Pjây tjlin ère go. Lër bomi kong jlökoyo pjlu ko go ga pjây opshik na dwayo llèm, bomi lèng tek söromi shrono na guing. 16 Pjây kjlara jek bomi lèng wlokrè, llamo ber löng na, no shdüzlong uyo roshko. Llèye lèmi li jlöre miydër e go. Llèm ga lër jlökoyo ga pjây tek löng kjok ère ìk jlöe» le.

17 Eshko ga epga bängzara Joséré uunkong tjeng no shdüzlong uyo roshko dbargwo mya. 18 E irgo ga tjlä ba kong ga «Tja Sbö bangkrè kjishko ga llèye lër bomi kong li shäryemi eni ga pjây wolon llème. 19 Pjây wotjlik bëy jlökoyo wleni ga pjây èng wlès kjlara, ber shäng na, no shdüzlong uyo roshko wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. 20 Bomi lèng tek sömi bor kong, pjây tjläno bëy jlöre miydër e go wlo. Llèm ga pjây wolon» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «jölö» le. 21 E irgo ga tjlä lok èng kong ga «Shji opshäryono owa bi lèng tjok. Inoy shäng wosong, gueniyo kjloshtono bi kongshko ga kuroy llème. Llèbo wen bi kong owa anmoyö ère e kjishko» le.

22 Ga Rubén tjlä ba kong ga «“Llèye owa shäryey bi lèng kong llème” loror bomi kong. Gueniyo jlö loromi llème. Wolono kjishko ga potjwllèy löng kjwllèe» le.

23 José tjläkwo pjllölgwega tjok kuzong ga lan löng èng kongshko ga tjläkwo kura Joséré pjir li miydara ba shjiygarè llème.

24 Eshko ga José opkiono ba shjiyga löngshko dwayo tjoksa, ga slatong. Pjir ga tek shrono iröng obi, ga tjläno ba kong obi. Eshko ga Simeón kjara shäng dboy, ga nopga ichara ba pjirik, ba pjeyoga boksho.

25 E irgo ga José tjlä ba parkagaga kong ga «Domerga ère dli sho pjangglo, e dlizi dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwllèngglo li iozi ber tjeng ba dli sho pjangglo roshko, kjlara ì ìe. Dli twozi ba kong, söya, ue lok irbo wlo bakoe» le. Lara sorè ga shäryara lok eni. 26 Eni ga ba dli sho iara ba shjiygarè ba öng kjing go, ga to lok ey dwayo.

27 Kjër äär slan löng, pè wlo lara lishko ga José shjiy kjlara, ba öng sëyashko ga ìya ga ba dburwa iak bë tjeng ba dli sho kjing go.

28 Ga tjlä ba pjeyoga kong ga «Bor dburwa twara lok tek bor kong iröng. ¡jzi! Buk bor dli sho kjing go» le.

Kuya lok ga bangkrara lok ara, opshgawono löng dete erä. Ga tjlä èng kong ga «¿Llè shäryayde Sbörè bi kong jüni?» le.

29 Öötong löng Canaán kjokyo iröng obi ga llèye shäryono ba kong dö li lara lok ba data kong. Tjlä ba kong ga 30 «Domer Egipto so kägäyo tjläno borwa kong kjang kjang. “¿Pjây tek löng kjok ère buk sorè ìga llèmdo? Pjây nopga owa tjwayde löng” lara borwa kong eni. 31 Tjawa tjläno ba kong ga “Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llèbo owa shäryaga bomi kong llème. 32 Tjlapga, bop parkagaga uunkong ère epenga döe. Tjawa sak kwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa lèng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame” lororwa ba kong eni. 33 Eshko ga tjläno borwa kong ga “Pjây wotjlik bëy jlö wleni ga pjây èng wlès kjlara, ber shäng bor tjok na wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. 34 Ga bomi lèng tek sömi bor kong. Eni ga pjây tjläno bëy jlöre miydër e go. Eni ga bomi kjlara li dö, ga pjây to löng llèbo tjwllèk kjok èreshko ga pjlué” lara borwa kong eni» le.

³⁵ Ba dli sho shiya lokshko ga ba dburwa wen tjeng ba roy kjlara i ïe. Eni ga yëy le lok uunkong, ba datarë bakoe. ³⁶ Eshko ga Jacob tjlë ba kong ga «¿Tja iëmi ber shäng wapga dret wlore? José sök bi tjok ame, Simeón bakoe. ¿Benjamín sömi woydë sharare? Ber song'li tja» le.

³⁷ Eshko ga Rubén tjlë ba data kong ga «Benjamín ichos jek bor tjok. Miydaga ber tjarë. Sör tjwe bop kong iröng obi. Sör tjwe llëm ga bor wapga do pjök zröp ga pjlúe» le.

³⁸ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Bor wa jek bomi tjok kjone llëme. Ba kjlara José wolono, beno shäng kjlara kjwe erä. Llëbo wen ba kong owa irbo wleni ga tjlapga ëre wolono woydorbo ga wloyo pjâyde» le.

43

Benjamín söra lok jek Egipto kjokyo

¹ Dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyö. ² Dli söra li uara lok pjir ga Jacob tjlë ba wapga kong ga «Pjây to dli tjwlëk bi kong Egipto kjokyo obi» le.

³⁻⁵ Eshko ga Judá tjlë ba kong ga «Domer shäng këm tjlëno borwa kong wëlle. “Bomi lëng tek sömi tjwe na llëm ga pjây tjwe bor ik na llëme” lara borwa kong eni. E kjishko ga Benjamín ichëp jek borwa tjok ga tjawa jek dli tjwlëk. Llëm ga tjawa jek llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëbo shäryëmi bor kong owa ara ega? ¿Pjây lëng shäng kjlara lëmi domer e kong llëno?»

⁷ «Llëbo kjakrokara ara borwa kjishko, borwa pjeyoga kjishko bakoe. Tjlëno borwa kong ga “¿Pjây data tjokde? ¿Pjây lënga oblë tjokde?” lara eni. Llëbo oblë lororwa ba kong llëme. Dboryororwa eni erä. “Bomi lëng tek sömi bor kong” le borwa kong eni miydororwa llëme» le lok ba data kong.

⁸ Eshko ga Judá tjlë ba data kong ga «Kjwozirwa li ichos jek bor tjok, daga ber tjarë. Shji wolon llëm wlo ga tjawa to dli tjwlëk. ⁹ Ios ber tjeng bor wloshko, ïga ber tjarë, llëye shäryono ba tjok wleni ga kjakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwlö bop kong ïyado. ¹⁰ Shji löng wor llëm kjwe ga tjawa öör pjloglo pjök tjän» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye shäryako oblë wlo llëme. E kjishko ga dwlo poshtikklo lö pjläblë oblë oblë, or dyo, kjor bo oblë

uako wleniyo, e sömi domer e kong ba sëngglo. ¹² Dbur sözi bayo eni obi. Dbur twara tek tjeng li twëmi ba kong iröng obi, dir i kjwe. ¹³ Bomi lëng kjwe sözi jek bomi tjok. Pjây nom jekdo, domer li ik. ¹⁴ Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Woydër ga pjây songe le, pjây kjimte, bomi kjlara döya wlo, Benjamín döya wlo bakoe. Tja ber wapga dret wlo ga tja beno wapga drete» le.

¹⁵ Eni ga Jacob wapga to jek Egipto kjokyo Benjamín tjok. Domer sëngglo li söra lok jek ba tjok, dburwa lara ba datarë li söra jek bakoe. Eni ga jek öötong löng José shwoy Egipto kjokyo. ¹⁶ ïya Josére ga Benjamín tek shäng ba shjiyga tjok ga tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga kjwe sös jek bor ushko. Sögla zröp kjlara, ga liba. Eeri dlo dluw ga ië lok bor tjok» le ba kong.

¹⁷ Lara ba kong sorë ga shäryara eni. Epga söra jek ba ushko.

¹⁸ Gueniyo bangkjrara lok ara, söya jek José ushko kjishko. Wotjlik lok ga «Shji söya lok jek löng eshko jlö wleni, dbur twara lok tek bi kong iröng li kjishko. Shji shakoba, shji iëba ber löng ba parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, bi öng wle tjok» le.

¹⁹ Öötong löng José ushko ga epga tjlë ba u daga kägäyo kong ga ²⁰ «Tjlapga, kjupäbäshko ga tjawa öör löng na dli tjwlëk. ²¹ Gueniyo tjawa äär slan löngshko ga borwa dli sho bapkwö kjak dörorwa, ga dbur bë tjeng ba roy, kjlara i ï, uunkonge. Dbur iak tjeng sorë ga sörorwa tek tjeng eni, twërwa bomi kong iröng wlo. ²² Tjawa dbur söno dli sho tjwlëkklo obi. Gueniyo dbur iaga ërë tjeng eshko miydërwa llëme» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây woydë llëme. Llëye bangkjrëmi llëme. Dli tjwlënomi, e dburyo kjröror. Dbur beno tjeng bomi dli bapkwö roy li iak bomi Sbörë, e bomi data Sbö bakoe» le. Eshko ga Simeón shira, söra jek öötong ba pjeyoga tjeng lishko.

²⁴ E irgo ga söra jek uunkong José u roshko, ga kong di twara, dre shkwë e go wlo. Ba öng sëna pjir bakoe. ²⁵ Kura lok ga José tjwe ië ba tjok kuzong ga koshe löng. E

wopro ga ba sèngglo söra li poshäryara tjeng ba kong.

²⁶ José jek äär ushko ga ba sèngglo söra li twara lok ba kong, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. ²⁷ Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Pjäy yonde? Pjäy tjlë bor kong ga bomi data tjlablae. ¿Sök yonde?»

²⁸ «Tjlapga, borwa data sök yone» le lok ba kong, ga kä dono jek obi.

²⁹ Ba shjiyga kjing ïya Joséré. Benjamín, ba lèng data, mekë kjlaraso li ïya ga tjlë ga «¿Bomi lèng lëmi kjupä kjwere?» le. Ga tjlë Benjamín kong ga «Pja miydaga ber Sbörë» le ba kong.

³⁰ Ba lèng ïya ga wopjlu anmoyö, slarwö erä. Eni ga opzrëno jek maling ba kjër roshko, ga slatong ba lèng kjishko.

³¹ Woroyono pjir ga bokkwo shkwono, opshino, ga tjlë ba parkagaga kong ga «Dli shizïa» le.

³² Eshko ga José kong dli shira lok dboy, Jacob wapga kong dboy, Egipto sopga kong dboy bakoe. Egipto sopga kong ga hebreoga tjwlö llëme. E kjishko ga ië lok ba tjok llëme. ³³ Ba shjiyga ichara Joséré sirkeno tjeng ba gomyo ba këguëyo äär jong ba lèng mite go. E kjishko ga epga opshgawono, ga èng ïk löng drèng erä. ³⁴ Sëna Joséré ba dli baïya. Ga Benjamínda sëna ara, ba shjiyga kjinmo. José iono ba pjeyoga tjok, ga uunkong beno löng woowa llëme.

44

José di ioklo

¹ E irgo ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga ère dli sho pjangglo, e dlis dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwlëngglo li ios ber tjeng dli sho pjangglo li roshko, kjlara ï ïe. ² Bor di ioklo shäryak dbur sho pjublún go li ios ber buk ba lèng dli sho pjangglo li roy, ba dbur dli sho tjwlëngglo wle ios ba roy bakoe» le. Lara ba kong sorë ga shäryara eni.

³ Wëshko kjok shröngto ga José ba pjeyoga ichono to iröng obi ba öng tjok. ⁴ Jek löng pjola llëm obi ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Pja nom domerga jek löng yë irp-jang. Dosharop ga pja tjlë ba kong ga “¿Pjäy kjimtak pjlu ga tjwlëmi owa ega? ¿Di ioklo

shäryak dbur sho pjublún go, e lüyotkoromi ega? ⁵ E bor kägäyo di ioklo. E ba llëbo miydoklo. Pjäy llëbo owa shäryono” lëp ba kong eni» le.

⁶ Kuya ga to jek ba irgo, ga doshara ga llëye lara Joséré ba kong li lara ba kong pjire. ⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja tjlë borwa kong eni ega? E shäryororwa llëme. Borwa kong ga e shäryako llëme. ⁸ Tjawa tek löng iröng Canaán kjokyo dwayoshko ga dbur wlënorwa borwa dli sho pjangglo roshko li tyororwa bomi kong iröng. ¿Eni ga era bop kägäyo dbur sho lüyotkërwa sorë? ⁹ Di ioklo wen tjeng è tjok ga e wolon wlo, tjawa ber löng bomi parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjluë. Shäryër eni. Gueniyo wen tjeng è tjok ga ber shäng bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo, llamo to iröng ga pjluë» le.

¹¹ Ba dli sho pjangglo lona lok töshko, ga kjak döra lok jekdo. ¹² Roïna José u daga kägäyorë ba shjiy këguë ï äär jong ba lèng mite ï go, ga di ioklo li wlëna buk Benjamín dli sho pjangglo roy. ¹³ E kjishko ga ba shwong dwlëkza lok tjä tjä erä, woydë lok ara kjishko. Eshko ga ba llëbo poyona ba öng kjing go, ga sano jek José shwoy iröng obi.

¹⁴ Judá, ba pjeyoga öötong löng José ushko ga José sök eshko obi. Eni ga kjök tono lok, kujono bokdo kjlay klung go. ¹⁵ Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoromiro? ¿Tja ère llëbo miydoklo tjok miydëmi llëmdo?» le.

¹⁶ Kuya Judaré ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lërwa? ¿Tjawa llëbo owa shäryono llëm ga pinwa bop kong sorë? Llëbo shäryororwa owa li iara Sbörë beno ïkoba wëllëe. Tjawa löng na. Tjawa bop parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, borwa lèng bop di ioklo söga kjwe tjok bakoe» le.

¹⁷ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Eni llëme. Di ioklo tjeng è tjok ga e ber shäng bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Pjäyda to jek iröng ushko ga pjluë. Pjäy barwaga ère llëme» le.

Judá tjlëno José kong Benjamín kjishko

18 Era eni ga Judá jek José zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja tjlë bop kong sira tjoksa ga buere? Pja iirkë bor kong llëme. Pja tjwlo ara bor kong, Egipto so pjluyo dik. 19 Pja tjlëno borwa kong ga “¿Pjây data tjokde? ¿Pjây lënga oblë tjokde?” lorop borwa kong. 20 Eshko ga tjawa tjlë bop kong ga “Borwa data, e tjlablae. Ga tjawa lëng shäng kjlara mite obi. E bukshko ga borwa data tjlablae. Ba meyo li tjok ga wapga tjeng do pjök, gueniyo kjlara shinmotkonoe. E kjishko ga ba wa beno shäng li woyde borwa datarë ara” lërwa bop kong eni.

21 »Eshko ga pja tjlë borwa kong ga “Bomi lëng tek sömi bor kong in wlo” lëp. 22 Ga tjawa tjlë bop kong ga “Kjwozirwa ba data rayë ber tjoksa ga äe. Raye ber tjoksa ga wolon” lërwa. 23 Gueniyo pja tjlë borwa kong ga “Bomi lëng tek sömi na llëm ga pjây tjwe bor ik na llëme” lëp. 24 Tjawa jek äär iröng borwa data shwoy ga llëye lorop borwa kong li lororwa ba kong pjire.

25 »Eshko ga borwa data tjlë borwa kong ga “Pjây nom iröng dli sho tjwlek sira” le. 26 Gueniyo tjawa tjlë ba kong ga “Tjawa yorke borwa lëngdë llëm ga tjlapga sök, e inwa ga äe” lërwa ba kong.

27 »Kuya ga tjlë borwa kong ga “Miydëmi pjlu ga bor boy, e wapga do pjök bor tjok. 28 Kjlara to bor shjiry dwayo, ga sök bor tjok ame. Miydër ga uara äya kjloshko sorë. 29 Era ba lëng kjwe söromi to bor zlong dwayo ga llëbo weno ba kong owa bebi wleni ga tja wolon woydorbo. Eshko ga wloyo ber pjâyde” le.

30-31 »E kjishko ga bor lëng woyde bor datarë ara ba pjlugwo baïya wleni. Kjwozirwa, e äär borwa tjok iröng llëm ga borwa data, e wolon woydorbo. Enira wloyo ber tjawarë. 32 Tja tjlëno bor data kong ga “Ios ber tjeng bor wloshko, ïga ber tjarë. Llëye shäryono ba tjok wleni ga jakrokëp bor kong. Sör tjwe iröng llëm ga tja ber pogo tjwlo bop kong iyado” loror.

33 »E kjishko rokër bop kong sira ga tja ios ber shäng bop parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo, kjwozirwa kjwe shtoshko. Ga ichos jek ba shjiyga tjok sira. 34 Tja jek äär

iröng bor data shwoy ba tjok llëm ga äe. Bor data sök woydë, song, e in woydë llëme» le.

45

José oppino ba pjeyoga kong

1-3 Eshko ga José slarwõ, ga tjlë ba parka-gaga löng li kong ga «¿Pjây opshis uunkong na dwayo!» le, ga beno shäng tjoksa ba pjeyoga tjok, ga slatong jlökoyo. Kuya Egipto sopga löng kjoko lirë ga roy shdöra öötong uunkong kong, öötong Egipto so pjluyo ushko bakoe.

Eshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «Tja José. ¿Bor data sök sere?» le. Kuya lok ga beno löng sëya llëme. Dborye lok ga äe. Tjlokw drete.

4 Eshko ga José tjlë ba kong ga «Pjây tek bor zlong sira» le. Ga tjlë ba kong obi ga «Bomi lëng soynenomi Egipto sopga kong dgue, e tja José. 5 Gueniyo ga pjây woydë llëme. Tja wloyo pjâyde llëme. Tja ichara Sbörë na bomi bäm go, nopga kjimtë, wolon llëm wlo.

6 »Pjli ara kjok ëre kjing go lu pjloglo pjök tjän. Kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi ga dli llë wen llëm, llëye dguëy ga wen llëm bakoe. 7 Gueniyo tja ichara Sbörë bomi bäm go, bomi kjimtë, pjây wolon llëm wlo, bomi tjëyo tek ber bomi irgo li wen wlo. Shäryara Sbörë oblë, ba dbo kësbang go. 8 Tja ichaga Sbörë na, pjâyde llëme. Tja iara beno shäng Egipto so pjluyo dboryaga, ba u daga kägäyo, Egipto sopga uunkong ichaga bakoe.

9 »Pjây nom maling bor data shwoy, ga pjây tjlë ba kong ga “Bop wa José tjlë ga “Tja ichara Sbörë beno shäng Egipto so kägäyo. Pja tek bor ik wop äe. 10 Pja ber sök Gosén kjokyo, bop wapga, bop tjërge, bop öng, bop llëbo tjeng kës li tjok. Eni ga pja ber sök bor soshko. 11 Ereshko ga pja sën dli, bop pjeyoga uunkong tjok, pjây pjli kuk llëm wlo, dli llëm kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi kjishko’ le Josërë” lëmi ba kong eni.

12 »Miyde bor lëng Benamindë, pjây om-miydë bebi ga tja José jlökoyo. Tja tjlëno li kuromi uunkong. 13 Tja sök na, tja tjlapga dbo kësbang, tja parkë sök sorë li lanyotkëmi bor data kong. Llëye inomi na

dö li lëmi ba kong pjir bakoe. Pjãy nomo. Bor data tek sömi wop äe» le.

¹⁴ Eshko ga José, Benjamín, e ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. ¹⁵ Eshko ga ba pjeyoga uunkong lõ shira,* slatong ba tjok. E irgo ga ba pjeyoga woroyono, tjlëno ba tjok.

¹⁶ José pjeyoga shrono löng li roy kuya pjlurë ga beno wopjlú, ba pjloyoga uunkong tjok. ¹⁷ Eni ga pjlú tjlë José kong ga «Lëp bop pjeyoga kong ga dli sho ie lok ba öng kjing go, ga to Canaán kjokyo, ¹⁸ ga bop data, ba pjeyoga tek söya bor kong. Egipto kjok pjlúyo twër ber ba kong, Egipto dli pjlúyo twër ba kong, ue wlo bakoe. ¹⁹ Ichos jek na dwayo jëkklo sök, ba boyga sökklo, ba wapga sökklo, bop data sökklo bakoe. ²⁰ Wotjlik lok ba llëbo ber li kjishko llëm, llëbo pjlúyo tjeng Egipto kjokyo ëre twër ber ba kong kjishko» le.

²¹ Shäryara Jacob† wapgarë eni. Ba jëkklo lara pjlurë li twara Josére ba kong, dli ichara, ue irbo wlo bakoe. ²² Shwong twara tjaglën ba shiyga kong. Gueniyo Benjaminda kong dbur sho pjlublún twara kjwo sak dbaw pjloglo mya (300), shwong twara kjringswo shkëng (5) bakoe. ²³ Ba data kong öng llëbo sökklo ichara sak kwara (10) llëbo pjlúyo tjeng Egipto kjokyo tjok, öng doglo sak kwara (10) obi dli sho tjok, ue irbo wlo. ²⁴ «Tjawa toe» le lokshko ga José tjlë ba pjeyoga kong ga «jölö. Pjãy nome. Pjãy ëngkjwë ëng tjok irbo llëme» le ba kong.

²⁵ Eni ga opshino jek Egipto kjokyo dwayo, öötong löng Canaán kjokyo, ba data Jacob sökshko. ²⁶ İya lok ga tjlë ba kong ga «jJosé sök së! jE tjlapga tjwlo kësbang, Egipto so kägäyo!» le lok ba data kong, gueniyo tjlökwo kjrara llëm, yëy le erä. ²⁷ Gueniyo llëye lara Josére kjöme li kura. Ga İna ga jëkklo ichara Josére jong ba wlokjroklo. Eni ga beno wopjlú, ²⁸ ga tjlë ga «jİlöe! Era miydër ga José sök së. Tja wolontë llëm obi ga tja to ba İk» le.

* **45:15** Lõ shik, lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **45:21** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel . Jacob kowëba eni bakoe. * **46:1** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel . Jacob kowëba eni bakoe. Génesis 46.2, 8-15, 30 eni bakoe.

46

Jacob to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok

¹ E irgo ga Jacob* opshino to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok, ba llëbo uunkong tjok bakoe. Jek öötong löng Berseba kjokyo ga öng zröra, sho sura, pjono dret, ba data Isaac Sbö poshrëkklo. ² E shkëyo ga Sbö weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlë ba kong ga «jJacob!»

«jİlë?, Tjlapga» le ba kong.

³ Tjlë ga «Tja Sbö, tja bop data Sbö. Pja jek Egipto kjokyo ga llëye bangkjrëp llëme. Kjok eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber tjëyo kësbange. ⁴ Tja jek shäng bop tjok eshko. Llono ga bop tjëyoga shir ey dwayo, ga tek sör na iröng obi. Ga pja wolonshko ga José sök bop zlong bäng» le.

⁵⁻⁷ E irgo ga Jacob iara ba wapgarë opyë sök jëkklo ichara Egipto so pjluyorë ba kong li roshko, ba pjlaydoga, ba tjërga tjok. Ga Jacob opshino to ey dwayo ba tjëyo tek beno ba irgo uunkong li tjok. Ba öng, ba llëbo uunkong wlëna Canaán kjokyo li söra jek ba tjok Egipto kjokyo.

⁸⁻¹⁵ Jacob tjëyo tek beno ba irgo li öötong löng Egipto kjokyo ko lok eni. Epga beno löng Israel tjëyoga.

Lea wapga Jacob tjok, e weno tjeng Padán Aram kjokyo, e ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak mya kjingsho mya (33).

Rubén, e ba wa domer bäm İyo. Rubén, e öötong ba wapga domerga Janoc, Falú, Jezrón, Carmí tjok.

Simeón, e öötong ba wapga domerga Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Zojar, Saúl tjok. Saúl, e meké Canaán so.

Leví, e öötong ba wapga domerga Guersón, Coat, Merari tjok.

Judá, e öötong ba wapga domerga Selá, Fares, Zera tjok. Ba wapga domerga Er, Onán, e wolono beno löng Canaán kjokyo. Fares, e öötong ba wapga domerga Jezrón, Jamul tjok.

Isacar, e öötong ba wapga domerga Tola, Fuvá, Job, Simrón tjok.

Zabulón, e öötong ba wapga domerga Séred, Elón, Yalel tjok.

Jacob wa walë Dina, e öötong bakoe.

16-18 Parkaga twara Labándë ba wa Lea kong ko Zilpá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho tjer (16).

Gad, e öötong ba wapga domerga Zefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Eri, Arodí, Arelí tjok.

Aser, e öötong ba wapga domerga Imná, Isvá, Isví, Bería tjok, ba wa walë Sera tjok bakoe. Bería, e öötong ba wapga domerga Héber, Malquiel tjok.

19-22 Raquel wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14).

José, e sök Egipto kjokyo ga wapga tjeng domer do pjök ba boy Asenat tjok ko Manasés, Efraín. Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong.

Benjamín, e öötong ba wapga domerga Bela, Béquer, Asbel, Guerá, Naamán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín, Ard tjok.

23-25 Parkaga twara Labándë ba wa Raquel kong ko Bilhá li wapga Jacob tjok ko lok eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo kjäk (7).

Dan, e öötong ba wa domer Jusín tjok.

Neftalí, e öötong ba wapga domerga Yazel, Guní, Jéser, Silén tjok.

26 Jacob, e öötong Egipto kjokyo ba tjëyo tek beno ba irgo li doglo sak tjer kjingsho tjer (66) tjok, ba pjluydoga tjok bakoe.

27 José wapga tjeng Egipto kjokyo do pjök. Eshko ga Jacob tjëyoga shrono löng Egipto kjokyo doglo sak kjäk (70).

28 Epga jek löng irbo ga Judá ichara Jacobdë jek bäm go José ñk, wlokjre tek irbo Gosén kjokyo wlo. Öötong löng eshko li kuya Joséré ga 29 ba parkagaga ichara ba jëkklo poshäryë. E irgo ga José jek ba data wlokjre. Öötong shäng ba data sökshko ga ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. 30 Eshko ga Jacob tjlë ba kong ga «Pja ñnor om go bor bokkwo go, ga pja shäng së jlöe. Era tja wolon ga pjlú» le.

31-32 Kuya ga tjlë ba data, ba pjeýoga kong ga «Tja to tjlë pjlú kong ga “Bor data, bor

pjeýoga löng Canaán kjokyo li shrono löng na, ber löng bor tjok wlo. Epga öng daga kjishko ga ba öng, ba llëbo uunkong söra tek ba tjok” lër ba kong. 33 Pjây roke pjlurëshko ga “¿Pjây pak llë?” le bomi kongshko ga 34 pjây tjlë ba kong ga “Tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna ñ dik” lëmi ba kong eni. Eni ga Egipto sopga löng öng dagaga tjok woydë llëm kjishko ga pjây ie ber löng Gosén kjokyo» le.

47

1-2 Eshko ga ba pjeýoga kjrara doglo shkëng (5), ga söra jek öötong löng Egipto so pjluyoy shwoy, ga tjlë ba kong ga «Bor data, bor pjeýoga tek Canaán kjokyo dwayo li shrono löng Gosén kjokyo ba öng tjok, ba llëbo tjeng kës li tjok bakoe» le. Eshko ga ba pjeýoga li pina pjlú kong, miyde wlo.

3 Eni ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pjây pak llë?»

«Tjlapga, tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e öng daga, borwa tjëyoga dëna ñ dik. 4 Canaán kjokyo pjlí ara, borwa öng dli drete. E kjishko ga tjawa to tek ber löng na wlo lërwa. Rokërwa bop kong sira ga tjawa ios ber tjeng Gosén kjokyo» le lok ba kong.

5 Kuya ga tjlë José kong ga «Bop data, bop pjeýoga tek shrono ber löng bop tjok wlo le.

6 Egipto kjokyo tjeng bop wloshko. Gosén kjokyo, e Egipto kjok pjlúyo kuzong ga twos ba kong, ber löng eshko wlo. Ñp ga domerga kjone kjone parkë pjlú ga ios ber löng bor öng dë bakoe» le.

7 E irgo ga ba data söra, pina pjlú kong, miyde wlo. Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong. 8 Ga pjlú tjlë ba kong ga «¿Pja lu pjlóbi?»

9 «Tja lu pjlógo sak dbäw kjingsho sak mya (130) erä. Tja sök shtor llëm, tja jëkko erä, tja songe. Bor data, bor kjokë, e jëk to löng shtor llëm bako, gueniyo lu ñno bor kjinmo» le ba kong. 10 E irgo ga Jacob tjlëno beno pjlú ba kong obi, ga toe. 11 Eshko ga lara pjlurë sorë ga shäryara Joséré eni. Egipto kjok pjlúyo twara ba data, ba pjeýoga kong, ber löng eshko wlo.

Kjok, e ber buk Ramsés kjokyo. ¹² Ba pjeyoga uunkong sēna dli bakoe.

José pak shäryono sorē pjli ara dbaryo

¹³ Egipto kjokyo, Canaán kjokyo ga dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyō. Nopga wolonto pjliirē. ¹⁴ Eni ga dli soynena Joséré Egipto sopga kong, Canaán sopga kong bakoe. Dburyo li jnena tjeng pjlu dbur jnezlongshko. ¹⁵ Dbur pjitongshko ga Egipto sopga tjwe tjlē José kong ga «Tjawa dbur pjitonge. Tjawa sēm dli. Llēm ga tjawa wolon pjliirē» le.

¹⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pjāy dbur pjitong ga bomi öng sömi bor kong, ga kjlopswēr dli sho go» le. ¹⁷ Eni ga Egipto sopga, ba öng oblē oblē,* e söra José kong, kjlopswe dli sho go wlo. Shäryara eni lu pjlara.

¹⁸ E irgo ga tjwe tjlē José kong obi ga «Llëye jnenwa bop kong ga äe. Tjawa dbur pjitong, ga borwa öng, e beno bopoya. Beno tjawa, borwa kjok erä. ¹⁹ Tjawa iēp wolon llēme. Borwa kjok iēp ber tjoksa llēme. Tjawa tjwlēs, borwa kjok tjok bebi, dli sho āska. Eni ga tjawa ber löng parkē borwa kjok li kjing go pjlu kong. Dwla twos borwa kong, tjawa wolon llēm wlo, kjok ère kjing go nopga tjok obi wlo» le.

²⁰ Pjli tjwe ara anmoyō kjishko ga ba kjok soynena uunkong José kong. Eni ga Egipto kjok tjwlēna Joséré uunkong pjlu kong. ²¹ Nopga uunkong beno löng ba parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo. ²² Gueniyo syōshtagaga Egipto so sböpga kong, epgara kong dli twe pjliurē iyado. E kjishko ga ba kjok soynena llēme.

²³ E irgo ga José tjlē nopga kong ga «Pjāy tjwlēnor uunkong bomi kjok tjok pjlu kong. Dwla tjeng ère to dguēmia. ²⁴ Gueniyo ba bo kjrozlong dbaryo ga dli tömi li kringgwo shkēng (5) li shimi kjrina pjlu kong, kringgwo sak kjwara (10) li shimi kring pjök ba kong, kringgwo sak kjwara kjingsho shkēng (15) li shimi kringgwo mya ba kong. Shäryēmi uun eni» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Pja opshäryono pjlu borwa tjok. Tjawa iorop

wolon pjlishko llēme. E kjishko ga tjawa to ber löng pjlu parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo» le. ²⁶ Eni ga José kjok ilgwekklo shäryono kjrina Egipto so kjlobi kong, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dli töya li twe lok pjlu kong, lara sorē li eni. Kjok ilgwekklo li eeri ga buk eni. Gueniyo syōshtagaga Egipto so sböpga kong lira llëye twe llēm, ba kjok beno pjlu kong llēm kjishko.

Jacob wolon döröe

²⁷ Israel tjeyoga beno löng Gosén kjokyo, e Egipto kjokyo obi. Kjok shano bayo ara, dbur ara, wapga träk llēm bakoe. ²⁸ Jacob beno sök eshko lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjäk (17). Lu ñno sak dbāw kjingsho sak pkēng kjingsho kjäk (147).

²⁹ Dbar kjwara ga Jacob† sök sē obishko ga wolon dbaryo woyotjliya buk. Eshko ga ba wa José rokara, ga tjlē ba kong ga «Tja woydēp jlökoyo wleni ga los bor kong jlökoyo ga pja wotjlik pjlu bor kong, ga tja kjimtēp iyado. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyāglo wlo. Tja jnep ber buk na Egipto kjokyo llēme. ³⁰ Tja wolonoshko ga tja ship Egipto kjokyo ère dwayo, tja söp äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Shäryēr eni» le.

³¹ Eshko ga tjlē ba wa kong obi ga «Los bor kong jlökoyo» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Lēr bop kong jlökoyo ga shäryēr eni» le. Eshko ga Jacob kä dono, syōshtono Sbö kong buk ba bukklo kjing go.

48

Jacob tjlökwo lono beno pjlu José wapga kong

¹ E irgo ga oba tjlē José kong ga «Bop data swlo ara» lēba ba kong. Eni ga José jek ba ik, ba wapga Manasés, Efraín tjok.

² Öötong löng ba shwoy ga «Bop wa José shrono shäng bop ik» lēba ba kong. Kuya ga kojono dbo go, sirkeno sök ba bukklo kjing go, ³ ga tjlē José kong ga «Sbö, llëye shärye woydē li shärye ga pjluē. Sbö weno shäng bor kong Luz kjokyo, e Canaán kjokyo obi.

* **47:17** Öng oblē oblē söra lok li, e kwomgla, öng wlēp ushko so, shwling ushko so, sögla, öng so kwomgla kjoyo dre töshko bakoe. † **47:29** Hebreo tjlökwo go ga tak beno pjang Israel. Jacob kowēba eni bakoe. Génesis 47.31 eni bakoe.

Eshko ga tjlëno beno pjlú bor kong. ⁴Tjlë ga “Pja iër ber shdär träk llëme. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jikong ber löng tjëyo kjrinaso. Kajok ère twër ber ba kong iyado wlo” le. ⁵Bop wapga Efraín, Manasés, e weno tjeng na Egipto kjokyo, tja tjwayde töntë bop tjok llëm obishko. Epga ber bor wapga onmo wleni, Rubén, Simeón dik. ⁶Pja wapga tjok obi wleni ga epgara bopoya. Kajok twe datagarë ba wapga kong li twe Efraín, Manasédë ba kong, epga ba lëmga kjishko. ⁷Tja jek shäng Padán Aram kjokyo dwayo, Efrata kjokyo ber buk pjola obishko ga bop mekë Raquel wolono bor shjiryo eshko Canaán kjokyo. Eni ga jnenor beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo sor go» le. (Eeri ga Efrata kjokyo, e ko Belén.)

⁸⁻¹⁰Eshko ga Jacob tjlabla, kjok ïgö pjlú ame. E kjishko ga José wapga miydara llëme. Eni ga tjlë José kong ga «¿Kjwepga kjwe ë?»

«Kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong na Egipto kjokyo» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sös bor zlong bäng, tjlökwö lër ber pjlú ba kong wlo» le. Eni ga ba wapga söra jek ba kjokë zlong. Eshko ga popjlura Jacobdë, ga lö shira.*

¹¹Ga tjlë José kong obi ga «Pja ïn ame loror. Gueniyo tja kjimtarä Sbörë sök së obi, pja ïnor, bop wapga ïnor bakoe» le.

¹²Eshko ga ba wapga kjara Josërë ba kjokë zlong dwayo, ga kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go. ¹³E irgo ga ba

wa Efraín shara ba or këlä go, Manasés ba or milë go. Eni ga Efraín beno ba kjokë or milëkong, Manasés ba or këläkong.

¹⁴Gueniyo Jacob orkwo ië ba tjërga kjing goshko ga Manasés, e José wa domer bäm ïyo ëmdë ga ba orkwo këlä li iara beno Efraín kä kjing go, orkwo milë li iara Manasés kä kjing go. ¹⁵Eni ga tjlëno beno pjlú José kong. Tjlë ga «Sbö, e kolara bor data Isaac, bor kjokë Abrahamdë. E bor daga, tja bukshko tek lëkong. ¹⁶Llëbo wen bor tjok owashko ga ba parkaga kjok dogo so,† e bor kjimtaga. Kjwozirga ère kjimte eni bakoe. Kjwepga kjishko ga tja woyoshrëba,

bor data Isaac, bor kjokë Abraham, e woyoshrëba bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li shdär träk llëme» le.

¹⁷Ïya Josërë ga ba data orkwo këlä li iara Efraín kä kjing go ga beno ba kong owa. E kjishko ga orkwo shara, kje Efraín kä kjing dwayo, ie Manasés kä kjing go wlo lara.

¹⁸Ga tjlë ba data kong ga «Data, kjweni llëme. Ba shjiy shäng ère. Bop orkwo këlä kjwe ios ba kä kjing go» le.

¹⁹Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër tjän. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyo kësbang, tjwölö ara bakoe. Gueniyo ba lëngda äär tjwölö ara ba kjinmo. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga oblë oblë» le.

²⁰Eshko ga Jacob tjlëno beno pjlú ba tjërga kong. Tjlë ga «Llono ga Israel tjëyoga tjlë ga “Pja kjimte Sbörë ber Efraín, Manasés ï dik” le ber pjlú nopga kong wlo» le. Efraín iara beno Manasés bäm go eni.

²¹E irgo ga tjlë José kong ga «Tja wolon e, gueniyo ga Sböra ber shäng bomi tjok, pjäy kjimte äär iröng obi bomi tjëyoga kjokyo.

²²Tja ëngkwono amorreoga tjok, zanor song, ba kjok ko Siquén li döror. Kajok, e pjlú, owa llëme. E twër ber bop kong erö, bop pjeyoga kong llëme» le.

49

Jacob tjlökwö lono beno pjlú ba wapga kong

¹E irgo ga Jacob, ba wapga rokara uunkong tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Llëye wen bomi kong llono li lër bomi kong, miydëmi wlo. ²Pjäy tek löng bor zlong bäng. Tja kuzña. Pjäy bor wapga, pjäy uunkong kjweni. Tja bomi data Israel.

³»Rubén, pja bor wa domer bäm ïyo.

Pja bukshko ga tja dwlas lë jä.

Pja tjwölö ara, dbo ara, bop lëmga kjinmo.

⁴Gueniyo pja domer tjëkso llëm, kä llëm wleniyo.

Pja pono bor boy oblë tjokshko ga

tja iorop beno sök lökshko.

E kjishko ga pja tjwölö bop lëmga kjinmo ame.

⁵»Simeón, Leví, pjäy epenga döe.

* **48:8-10** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **48:16** Ba parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde.

Pjāy wotjlīk no barwē erä.
 6 Pjāy ɛng tōng lanshko ga
 tja tōn woydē bomi tjok llēme.
 Pjāy iirkonoshko ga
 no zrōmi äe.
 Öng dre kjangyo zēmi
 llē kjīshko llēme.
 7 Pjāy iir ara.
 Pjāy iir äya kjloshko so wleni.
 E kjīshko ga pjāy äyoshtēr.
 Eni ga bomi tjēyo tek ber bomi irgo li
 ber löng kjok drete.
 Epga shdär ber löng Israel tjēyoga tjrēko.
 8 »Judá, bop moskwoga zam song erä.
 E kjīshko ga pja poshrēya bop pjeyog-
 arē.
 Epga kjök tok, kujong bokdo kjlay
 klung go bop kong.
 9 Dbong dli shano, uara pjir ga
 bojong irōng woshtē ba shtoshko.
 Dbo ara kjīshko ga
 barwaga erē llēme.
 Judá, pja dbong wleni.
 10 Pja dbo kjaga erē llēm,
 bop kjē dōga erē llēm,
 ba sogo shrono om go guing.
 Era kole tjēyoga uunkongdē.
 11 Pja ber sök dli ara, opzang ī,
 bop kjor bo pjłúyo twēp bop öng kong.*
 Pja ää ara anmoyō,
 shwong kwoshkwēp e go ga
 pjir llēm, ber obie.
 12 Pja bok ro srēzrēn,
 pja ää ara kjīshko.
 Pja kowo pjłublún,
 pja öng nä dyo ara kjīshko.
 13 »Zabulón da ber sök dlung kjako,
 kjangyo kēsēs tjwe tjyēshko.
 Ba kjok worbo äär jong Sidón kjokyo go.
 14 »Isacarda öng llēbo shgaga dbo ara
 woshtē sök ba llēbo tjok wleni.
 15 İya ga woshtozlong pjłú kjīshko ga
 kojono dbo go jek ba llēbo shguē.
 Eni ga beno shäng oblē parkagaga tjwłēk
 löng pjir wleniyo.
 16 »Danda ba tjēyo llgwek om go,

* 49:11 E kjörkö sho twēy köchi kong wleni.

Israel tjēyoga oblē dik.
 17 Dgur buk irbo sor go.
 Kwomgla jek ba zlongshko ga
 ba dre uakza ga
 no sök ba kjang go li lon.
 Dan, pja bangkjrēba dgur wleni» le.
 18 Eshko ga Jacob tjlē ga «İehová, tja
 dözong!» le.
 19 Ga tjlē ba wapga kong obi ga
 «Gadda, moskwoga tjwe ba zrök lēshko ga
 epga zāya, irpjāya erē shara.
 20 »Aserda dli ara, uak pjłú,
 pjłupga dli dik.
 21 »Neftalíra shwling kjloshko so jek zron
 ojong,
 wapga wolēso wleni.
 22 »Joséra, e kjllgwo jong diksor go,
 bo ara,
 liywē shdär äär di dlupyo wleni.
 23 İywa lok shjiktēng ba moskwogarē,
 könkowo dbuya lok ara ba kjang go,
 twe lok tjötö İyado.
 24 Gueniyo ba sbōng shaya jlōkoyo, wir
 llēme.
 Orkwo ber golong,
 Jacob Sbō dbo ara kjīshko,
 e Israel tjēyoga daga, guēng wleni.
 25 Pja kjimte bop data Sbörē.
 Llēye shārye woydē Sbörē li shārye ga pjłúe.
 Llēbo twe bop kong pjłúe.
 Shunyo iche shrē kjok dogo dwayo,
 diwa iche tur klung roy dwayo,
 pja wapga shdär trāk llēm,
 bop öng wapga shdär eni bakoe.
 26 Llēbo weno pjłú bor kong trāk llēm,
 äär jong kjókshko, dlup llē kēsēs
 kjinmo.
 Llēbo pjłú li ber bop kong,
 pja bop pjeyo kägäyo kjīshko.
 27 »Benjamínda, e shjiti kjloshko so iir ara
 wleni.
 Kjok shrōngto ga ba sēng ue,
 kjok sēng ga llamo pjłorgue» le.

²⁸ Ère Israel tjëyoga kjtinggwo sak kjwara kjingsho pjök (12). Tjëlökwo lara ba datarë beno pjlú tjëyo kjrina kjrina kong eni.

Jacob wolonoe

²⁹ E irgo ga Jacob tjëlë ba kong ga «Tja wolontoe. Tja wolonoshko ga tja sömi äär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko, guëng jong ööng Het tjëyo ko Efrón kjokshko li roshko. ³⁰ E ber buk Macpela kjokyo, Mamré kjokyo gomyo, e Canaán kjokyo obi. Guëng li tjwëlëna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. ³¹ Abraham, ba boy Sara, Isaac, ba boy Rebeca, e iak tjeng eshko, Lea iak buk eshko bakoe. ³² Kjuk buk eshko, guëng jong ööng tjwëlëna Het tjëyoga kong» le.

³³ Tjëlëno eni pjir ga opbuno buk töshko, ga wolonoe.

50

¹ Eshko ga doyo popjlura Joséré, lō shira,* ga slar ëëe. ²⁻³ E irgo ga no dwlomnega ichara ba data doyo poshtik, an llëm wlo. Shinmo doyo poshtiya lok eshko sorë ga Jacob doyo poshtira lok dbargwo sak pkëng (40) eni.

Jacob soyopora Egipto sopgarë dbargwo sak kjäk (70). ⁴ Sopono lok pjir irgo ga José tjëlë pjlú pjloyoga kong ga «Rokër bomi kong sira ga pjây tjëlë pjlú kong bor kjïshko. ⁵ Pjây tjëlë ba kong ga bor data wolon döröshko ga tja ichara tjëlë ba kong jlökoyo ga “Pja wolonoshko ga pja sör äär ber buk Canaán kjokyo, sak shäryorop om go li roshko” loror. Eni ga rokëmi ba kong ga tja iche bor data jnek. Jnenor pjir ga tja tjwe iröng obi lëmi ba kong eni» le.

⁶ Kuya pjlurë ga tjëlë José kong ga «Pja jek ga pjlúe. Rokara bop kong sorë li shäryos eni» le.

⁷⁻⁹ Eni ga José jek ba data jnek, ba pjeyoga tjok. Yorkara tjlapgaga parkë löng pjlú kong kjlobi lirë, pjlú ëngkjwagaga jëk kwomgla go, jëkklo roy tjok. Nopga öör träk llëme. Ba öng, ba wapga chilawa, e iara Jacob pjeyogarë beno tjeng Gosén kjokyo erä.

¹⁰ Dipzono lok Jordán diyo kjwo kalëkong pjir ga öötong löng Atad kjokyo, dwla bo kwota shiya lokshko. Eshko ga woydono lok ara, slatong, kjloshtono ara, Jacob soyopora dbargwo kjäk (7) José tjok. ¹¹ İya Canaán sopga löng eshko lirë ga tjëlë ga «Egipto sopga woydë ara» le. E kjïshko ga kjok eshko koiara Abel Misrayin,† e ber buk Jordán diyo dlo wen tëm shwo lëkong.

¹²⁻¹³ E irgo ga Jacob söra ba wapgarë Canaán kjokyo, iara beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo roshko, Mamré kjokyo gomyo. Guëng li tjwëlëna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. Llëye lara Jacobdë ba kong li shäryara ba wapgarë eni.

¹⁴ Ba data jnena pjir ga José to jek Egipto kjokyo iröng obi, ba pjeyoga, ba yorkaga uunkong tjok.

José tjëlëno ba pjeyoga kong, woydë lok llëm wlo

¹⁵ Jacob wolono kuzong ga José shjiyga wotjlik ga «José wotjlik bi kong owa dikjoyoe. Llëbo shäryoroy ba kong owa kuzong ga llëbo shärye bi kong owa kjwe» le. ¹⁶ E kjïshko ga no ichara tjëlë ba kong ga «Bop data wolontë llëm obishko ga tjëlë bop shjiyga kong ga ¹⁷ “Pjây tjëlë bop lëng kong ga ‘Bop data tjëlëno beno bop kong ga “Bop shjiyga llëbo shäryono bop kong owa li rokër bop kong sira ga epga shdum e kjïshko llëme. Epga jnep kësbange” lara bop datarë bop kong eni’ lëmi ba kong” lara. Eni ga roke lok bop kong sira ga epga jnep kësbange, epga bop data Sbö parkagaga» le.

Kuya Joséré ga slar jonne.

¹⁸ Eni ga José shjiyga tjwe löng kjök tonno, kujono bokdo kjlay klung go, tjëlë ba kong ga «Tjawa löng ère, tjawa bop parkagaga tjwëlëk löng pjir wleniyo» le.

¹⁹ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong ga «llëye bangkjreämi llëme. Tja Sbö llëm, pjây shdun wlo. ²⁰ Pjây wotjlikno llëbo shärye bor kong owa. Gueniyo bomi wotjlik owa li kjlopswara Sbörë beno pjlú, nopga ara kjimtoklo, wolon llëm wlo. ²¹ E kjïshko ga llëye bangkjreämi llëme. Pjây kong dli twër,

* **50:1** Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. † **50:11** Hebreo tjëlökwo Abel Misrayin, e Egipto sopga woydë ara loklo.

bomi wapga kong bakoe» le. Eni ga José tjlěno ba shjiyga kong yōtso, wotōye. Ga epga beno lōng wopjlú, woydono ame.

José wolono

²²⁻²⁵ José beno sök Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok. Öötong tjlābla, ba wa Efraín tjěrga, e wapga ĩna, Manasés wa Maquir, e wapga ĩna bako, wlokjrara ba wapga wleni. Pjlara ga tjlě ba pjeyoga kong ga «Tja wolon dōrōe. Pjāy kjimtaga ber Sbōrē. Pjāy shiya na dwayo. Pjāy sōya äär lōng kjok twara Abraham, Isaac, Jacob kongshko. Pjāy tjlēs bor kong jlōkoyo ga pjāy shiya Sbōrē na dwayoshko ga bor doyo sömi jek bomi tjok lozī bor kong jlōkoyo eni» le. ²⁶ José lu ĩno öötong sak dbāw kjingsho sak kjwarashko (110) ga wolono buk Egipto kjokyo. E irgo ga ba doyo poshtira, an llēm wlo, ga iara beno buk shinmoga bapkwo roshko.

Rut

Elimélec pjeyoga

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Elimélec, boy ko Noemí,* wapga domerga do pjök ko Majlón, Quilión. Elimélec, e efrateo, Belén so. Belén kjokyo, e Judá tjëyoga kjokyo obi. Israel tjëyoga pjlyo llëm obi dbaryoshko ga pjli shrono ara kjok eshko. E kjïshko ga Elimélec to jek öötong beno sök Moab kjokyo, ba pjeyoga li tjok.

³ Eshko ga Elimélec shinmotkonoe. Ba boy Noemí beno sök eshko, ba wapga do pjök tjok. ⁴ E irgo ga ba wapga orkwosmono walëga Moab so tjok, kjlara ko Orfa, kjlara ko Rut. Gueniyo öötong luyo sak kjwara (10) ga ⁵ Majlón, Quilión, e shinmotkono lok. Eni ga Noemí beno sök wa dret, lanma dret bakoe.

Rut, Noemí

⁶⁻⁷ Eshkoshko ga Israel tjëyoga kjimtara Jehovärë, ga pjli dbaryo li pjirae. Roy kura Noemírë eshko Moab kjokyo. E kjïshko ga wotjlik to iröng Judá tjëyoga kjokyo obi, ba pjlaydoga do pjök li tjok le. Opshik kjok eshko dwayo kjwlëshko ga ⁸ tjlä ba kong lok ga «Pjäy nom jek iröng bomi mekëga shwoy. Tja, bor wapga, tjawa woydoromi, kjimtoromi ara. E kjïshko ga rokër Jehová kong ga pjäy woyde, pjäy kjimte eni bakoe. ⁹ Pjäy kong lanma wlëya jek obi, pjäy ber löng wopjlu bomi ushko wlo» le. E irgo ga lö shira,† tja toe loklo.

Kuya lok ga slar tira llëm, ¹⁰ ga tjlä ba kong ga «Llëme. Tjawa jek bop tjok, bop pjeyoga löng lishko» le.

¹¹ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong lok ga «Toguëga, pjäy to iröng obi. ¿Pjäy jek bor tjok lëmi kjër llëno? Tja wapga orkwosmok bomi tjok wlo ame. ¹² Pjäy to iröng bomi ushko. Tja këguë anmoyö, tja orkwosmok obi wlo. Tja kjwe orkwosmono eeri jä, ga wapga domerga weno tjeng bor kong jekdo kjwe ga ¹³ pjäy orkwosmok llëm, äär jong epga äär këkboga dbaryo guing llëme. Pjäy

jek bor tjok llëme. Llëye weno bomi kong li, e kjange. Gueniyo llëye weno bor kong li, e kjang anmoyö, Jehová opyono shäng bor wloyo kjïshko» le.

¹⁴ Kuya lok ga slatong jek obi. Eshko ga Orfa, ba em lö shira, ga brikotong toe. Gueniyo Rutda jek pjä ba em li go, to rayara llëme. ¹⁵ Eshko ga Noemí tjlä ba kong ga «Bop kjlara kjwe izong. To jek iröng ba pjeyoga löng lishko. To ba sböpga baiya poshrëk iröng obi. Pja to ba tjok dey» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja yorkër woydë jlökoyo.

Tja ichëp bop rayë llëme.

Pja jek kjone ga

tja jek bop tjok eshko.

Pja äär sök kjone ga

tja äär sök bop tjok eshko.

Bop pjeyoga lëp li,

e ber bor pjeyoga bakoe.

Bop Sbö lëp li,

e ber bor Sbö bakoe.

¹⁷ Pja shinmotkë äär kjone ga

tja shinmotkë ber eshko bakoe.

Pja jnekoba kjone ga

tja jnekoba eshko bakoe.

Tja tjlä bop kong jlökoyo ga

shji löng së obishko ga

pja äär kjone pogo ga pja rayër llëme.

Rokër Jehová kong ga

shäryoror eni llëm wleni ga

tja shdüya» le.

¹⁸ İya Noemírë ga raye woydë Rutdë llëm kuzong ga llëye lara ba kong ame. ¹⁹ Eni ga jek lok pjöyikong.

Öötong löng Belén kjokyo ga nopga shdöktong tjlä ara. Walëga eshko so tjlä lok ëng kong ga «¿Kjwe Noemí llëmdo?» le lok eni.

²⁰ Kuya Noemírë ga tjlä ba kong lok ga «Tja kowëmi Noemí ame. Jehová, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Ga tja iara beno sök woydë ara. E kjïshko ga tja kowëmi Mara‡ shara. ²¹ Tja opshino na dwayoshko ga llë pogo woydër li tjok. Gueniyo tja söra Jehovärë tek iröng or rorëe. Opyono shäng bor wloyo. ¿Eni ga tja kowëmi Noemí sorëro?» le.

* **1:1-2** Hebreo tjläkwo Noemí, e wolësowa loklo. † **1:9** Lö shiklanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. ‡ **1:20** Hebreo tjläkwo Mara, e kë ara loklo. Ba kong ga tjlä ga «Tja iara sök kë ara», e «Tja iara sök woydë ara» loklo.

²²Eni ga Noemí opshino tek Moab kjokyo dwayo ba pjláyo Rut, Moab so li tjok. Öötong löng Belén kjokyosho ga dwla bo kjrozlong dbaryo li soyëba löng kjwleë.

2

Rut ëng wlëno Booz tjok

¹Domer shäng kjlara ko Booz, e Elimélec, Noemí lanma dëna li pjeyo. E dbur ara bakoe.

²Dbar kjwara ga Rut tjlä Noemí kong ga «Rokër bop kong ga tja ichos jek oba parkë dwla skok löng lishko. Eni ga ëbo, tja iche kjwe dwla bo beno tjeng ba irgo li töng» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölä, toguë» le. ³Eni ga Rut jek öötong shäng dwla bo kjrëba löng li irgo. Shäng parkëshko li kjokyo sogo, e Booz, Elimélec li pjeyo.

⁴Eshko ga Booz tek tjwe shäng Belén kjokyo dwayo ga tjlä ba parkagaga löng li kong ga «Miga. Pjäy kjimtaga ber Jehovärë» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Kjobe. Pja kjimtaga ber Jehovärë bakoe» le.

⁵Eshko ga tjlä ba parkagaga tjeng li kägäyo kong ga «¿Walë shäng kjwe ë pjeyo?»

⁶«Kjwe Moab so. Walë to tek Noemí tjok Moab kjokyo dwayo li kjwe. ⁷Kjok shröngto ga tjlä bor kong ga “Tja ichos dwla bo llë beno tjeng ba skogaga irgo li töng sira” le. Ga “Jölä” lër ba kongshko ga jek parkë, ga beno shäng parkë kjweshko. Woshtono shäng eeri jä ukwang kjwe dorko» le ba kong.

⁸Eshko ga Booz jek Rut zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Chiya, tja kuzong. Pja dwla bo töng shto oblë llëme. Pja ber shäng jüshko bor parkagaga walëga tjeng wle tjok. ⁹Domerga to löng dwla bo skok tjeng li töngshko ga pja parkë jek ba irgo. Pja twe lok tjötö llëme loror bor parkagaga domerga kong tjän. Ga pja wodogroshko ga di kjrëp di bakwo dlina domergarë tjeng wle roy dwayo» le.

¹⁰Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, tjlä ga «Tja shto oblë so. ¿Bop bokso ga tja pjlúe lëp ega?»

¹¹«Pja roy kuror uunkong. Bop lanma wolono tek lëkong ga bop ëm, e kjimtëp shäng ara. Bop data, bop mekë, bop kjok, e rayorop pjir, ga pja to tek shrono beno sök nopga miydëp llëm löng li tjok. ¹²Jehová, e Israel tjëyo Sbö. Pja opyono beno sök ba sjägä dirko wleni, pja de wlo. Eni ga rokër ba kong ga pja potjwleëya, llëye shärorop li kjishko» le ba kong.

¹³Kuya ga tjlä ba kong ga «Woydër ga bop bokso ga tja pjlúe lëp iyado. Bop tjläkwo, tja ie dbokjrë jek obi. Tja tjwlo llëm, bop parkagaga walëga tjeng wle dorko. Eni ëmdë ga pja tjlä shäng bor kong yötso, wlëpe» le.

¹⁴Ga öötong iozlong dloyo goshko ga Rut rokara Boozdë, tjlä ba kong ga «Pja tegö. Pjlung shosho suk pjir wle kjros, ga pös kjillgwo bo dyo shpoä wle go, ga uozong» le. Kuya ga wloktëng sök parkagaga tjeng li tjrëko, ga kong dwla jnena tjeng li twara Boozdë ba kong kjwöböso. Eni ga kjrara, uara beno shäng bö tjung, wopjlú, ga beno obie.

¹⁵E irgo ga jek dwla skok tjeng li töng obi, ga Booz tjlä ba parkagaga löng li kong ga «Iëmi dwla töng kjone pogoshko, töya töng tjeng dlw wleshko ëmdë ga wëyë. ¹⁶Dwla skomi, tömishko ga lomi pjlöbö pjlöbö, töya bomi irgo wlo. Ga kong llëye lëmi llëme» le.

¹⁷Eni ga Rut dwla bo töno shäng kjok eshko äär jong kjok sënge. E irgo ga kjwokära bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10).* ¹⁸E irgo ga söra jek u lok lishko, ga pina ba ëm kong. Dli twara ba kong llamo li shira, twara ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹Iya ga tjlä ba kong ga «¿Eerishko ga pja dwla bo töng shäng kjone? ¿Pja parkë shäng kjone? Pja kjimtara kjok sogo lirë ara kjishko ga rokër Jehová kong ga e kjimte ara bakoe» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja parkono domer shäng kjlara ko Booz tjok» le.

²⁰Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga rokër Jehová kong ga e kjimte. Jehová, shji nopga löng së obi li kjimte jlökoyo. Nopga wolono tjän li kjimte bakoe. Shji kjimte bi pjeyoga soshko tjeng lirë kjluwe. Ga bi pjeyoga kjlara jüni, e Booz» le.

* **2:17** Göc kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.

²¹ Eshko ga tjlë ba ëm kong ga «Tja ichara ber shäng eshko, ba parkagaga walëga tjeng li tjok, äär dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Toguë, pja ber shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok ga ber bop kong pjlúe. Pja jek shto oblë kjwe ga llëbo wen bop kong owa kjwe» le.

²³ Eni ga Rut beno shäng parkë Booz parkagaga walëga tjeng li tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing. Gueniyo beno sök ba ëm shwoy.

3

Rut öör dwla kjwokäzlong shtoyo

¹ Dbar kjwara ga Noemí tjlë Rut kong ga «Toguë, pja kong lanma wlën kjlara, pja ber sök shtoyo pjlú wlo. ² Booz, pja parkë shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok, e bi pjeyo. Kuzong. Eeri shkëyo ga to ba dwla kjwokäk. ³ Eni ga pja nom wë, pja poshtis poshtikklo lõ pjlëblië go, ga pja doyos shwong pjlú wleniyo go. E irgo ga pja to parkë shäng lishko, gueniyo pja op-ping wëllë ba kong llëm, äär iono, di iono pjir guing. ⁴ Eshko ga pë buk kjoneshko ga ip yõtso. E irgo ga pja jek ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjëp, ga pja opbuk buk eshko. Eshko ga llëye shäryëp wlo li le bop kong» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «llëye lëp bor kong li shäryër eni» le. ⁶ Eni ga opshino to jek eshko, ga llëye lara ba ëmdë ba kong kës li shäryara eni.

⁷ Ga Booz iono, di iono pjirshko ga beno shäng wopjlúe. E irgo ga jek opbuno, pë buk dwla tóng tjeng dluw li zlong bäng. Wop tjok ga Rut jek shäng wora wora, öötong shäng ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjara, ga opbuno buk eshko. ⁸ Kjok rong dik ga Booz buk li polläk, ga wolleno. Ga workwë jek kalëkongshko ga kuya ga walë buk ba dre zlong bäng kjlara, ⁹ ga tjlë ba kong ga «¿Pja ëro?»

«Tja bop parkaga Rut. Tja kjimte bor pjeyoga soshko kjlara jüni lirë kjluwe. Ga kjlara jüni, e pja. Woydër ga pja orkwosmok bor tjok» le ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Chiya, rokër Jehovah kong ga pja kjimte. Domerga dwlas bor kjinmo tjeng ara. Kjone kjone dbur ara, kjone kjone song wleniyo. Wlënop kjlara jüni kjwe, orkwosmok bop tjok wlo. Gueniyo shäryorop eni llëme. Tja bop lanma shinmotkono li pjeyo kjishko ga pja opshäryono beno ba kong pjlú, llëye shäryorop pjlú ba kong dënashko li kjinmo. ¹¹ Chiya, llëye bangkjrep llëme. Llëye lëp bor kong li shäryër. Bor pjeyoga kjok ëre so löng kës li ommyidë ga pja walë wotjlík pjlú wleniyo.

¹² »Jlökoyo ga tja bop pjeyo soshko. Gueniyo domer shäng kjlara obi, bop pjeyo soshko anmoyö bor kjinmo. ¹³ Eeri shkëyo ga pja ber buk na. Bong kjok shröngto ga tja to lan ba tjok, pja dere, de pja de woydë llëmdë, e miydër wlo. Pja de woydë ga pja de. Gueniyo woyde llëm ga lër bop kong jlökoyo Jehovah ko go ga pja dër. Pja pos buk bop shtoshko kjwey äär jong bong kjok shröng guing. ¹⁴ Gueniyo pja öör buk na, woydër ga miydëba llëme» le.

Eni ga pono beno buk ba dre zlong bäng. Gueniyo wëshko kjok shröng, kjok sī obishko ga kojono, opshik ey dwayo wlo. ¹⁵ Eshko ga Booz tjlë ba kong ga «Bop kjinyoklo kjwe skwos, ga shas yõtso, roshko dwla iër wlo» le. Shäryara eni, ga dwla iara Boozdë kjringgwo tjer (6) söya wlo, ga toe.

¹⁶ Rut öötong shäng ba ëm shwoy ga Noemí tjlë ba kong ga «Toguë, ¿pja öör sorë?» le.

Kuya ga llëye lara Boozdë ba kong li lara ba kong pjire. ¹⁷ Ga tjlë ba kong ga «Dwla ëre twara bor kong, ga tjlë bor kong ga “Pja jek shäng iröng bop ëm shwoy or rorë llëme” le bor kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Toguë, koshos, llëye wen ip wlo. Eeri ga domer li woshtë llëm, llëbo li llgweya pjir guing» le.

4

Booz orkwosmono Rut tjok

¹ E wopro ga Booz jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo, ga wloktëng sök eshko. Ga iya wop tjok ga Rut pjeyo soshko lara li jek shäng eshko ga tjlë ba kong ga

«Kjłara, pja tegö. Pja sirkes sök jüşhko» le. Kuya ga jek sirkeno sök ba tjok. ² Eshko ga tjlapgaga rokara Boozdë doglo sak kjwara (10), tjłë ba kong lok ga «Pjây tegö. Pjây sirkek löng jüşhko» le. Kuya lok ga jek löng sirkerögö tjeng ba tjok bakoe. ³ Eshko ga tjłë domer li kong ga «Noemí tek shrono sök iröng Moab kjokyo dwayo, ga wotjłık sök kjok soynek. Kjok, e bi pjeyo Elimélec, ba lanma shinmotkono li ĩ. ⁴ Ba pjeyo soshko anmoyö li pja. E kjışhko ga woydoror ga pja ommiydë, tjwłëp wlo. E tjwłëp jlökoyo los tjlapgaga tjeng jüşhko, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo bokshto. Tjwłëp woydë ga tjwłëzong. Gueniyo tja ba pjeyo soshko bakoe. Pja bäm go, irgo tja. E kjışhko ga tjwłëp woydë llëm ga los bor kong, miydër wlo» le.

Kuya ga tjłë ga «Enira tjwłën» le.

⁵ Kuya ga tjłë ba kong ga «Kjok, e Noemí, Elimélec syäyo li ĩ. Ba wa shinmotkono li syäyo ko Rut, e Moab so. Kjok li ber Elimélec tjëyo tek ber ba irgo li ĩ ĩyado wlo, ga tjwłënopshko ga pja orkwosmok Rut tjok kluwe» le.

⁶ Kuya ga tjłë ba kong ga «Enira kjok li tjwłën llëm dey. Tjwłënor ga kjok botoya jer bor shjiryo kjwe. Tjwłën ga äe. E kjışhko ga tjwłës pjarë dey» le.

⁷ Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga sdëkwo tjok obi. Kjok llë soynek wlo ga ba soyneka, kjupkwo ioklo skwe kjwara, ga twe ba tjwłëga kong. Kjok soyneka, tjwłëya eni.

⁸ Eni ga domer li, kjupkwo ioklo skwara kjwara, ga twara Booz kong, tjłë ga «Kjok li tjwłës pjarë» le.

⁹ Eshko ga Booz tjłë tjlapgaga löng li kong, nopga löng kës li kong ga «Eeri ga pjây uunkong ber löng ba miydaga. Elimélec, Quilión, Majlón, e kjok kës li tjwłënor Noemí kong. ¹⁰ Ga Majlón syäyo ko Rut, Moab so li kjroror beno sök bor boy, kjok li ber Majlón tjëyo tek ber ba irgo li ĩ ĩyado wlo, Majlón roy jer llëm wlo bakoe. Pjây uunkong ber ba miydaga» le.

¹¹ Tjlapgaga löng li, nopga löng kës li, Booz tjłökwo kuya lok ga tjłë ga «Jölö. Tjawa ber löng ba miydaga jlökoyo. Ga rokërwa Jehová kong ga walë li kong wapga twe ara, twara Israel boyga Raquel, Lea kong

sorë ga eni. Rokërwa ba kong obi ga efrateoga tjrëko ga pja ie ber domer tjwłö ara wleniyo, ga Belén sopga tjrëko ga pja ie ber roy kësbange. ¹² Judá, Tamar, ba wa Fares kjışhko ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëme. Eni ga rokërwa Jehová kong ga wapga twe bomi kong li kjışhko ga pjây ie ber löng eni bakoe» le.

¹³ Eni ga Booz orkwosmono Rut tjok, ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëm, kjimtara Jehovárë kjışhko. E irgo ga wa buk kjlara domer. ¹⁴ Eshko ga walëga eshko so tjłë lok Noemí kong ga «Jehová poshrëy jlökoyo! Eeri ga kjimtaga twara Jehovárë bop kong kjlara. Rokërwa Jehová kong ga chida li roy ie shdär Israel tjëyoga uunkong kong. ¹⁵ Pja woyde bop pjlaydorë ara. Bop kong ga tjwłö ara, wapga domerga doglo kjäk (7) kjinmo. Ga chida li weno ba kong. E kjışhko ga pja ie ber mite wleni, ga pja këguëshko ga pja de» le.

¹⁶ Eshko ga chida li kjrara Noemírë ba wloshko, ga kuna shäng ba tjok. ¹⁷ E koiara walëga eshko so lirë Obed, ga tjłë lok ga «Noemí wa buk kjlara» le.

E irgo ga Obed, e wa Isaí. Isaí, e wa David.

David dataga, kjökëga

¹⁸ Fares tjëyo tek beno ba irgo li beno eni: Fares, e wa Jezrón; ¹⁹ Jezrón, e wa Ram; Ram, e wa Aminadab; ²⁰ Aminadab, e wa Naasón; Naasón, e wa Salmón; ²¹ Salmón, e wa Booz; Booz, e wa Obed; ²² Obed, e wa Isaí; Isaí, e wa David.

Jonás

Jonás Jehovahá töywonó

¹ Dómer shäng kjlara ko Jonás, e Amitay wa. Pjlara ga Jehovahá tjlë ba kong ga ² «Kjok buk kjrina kësbang, kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga roy sós ba kong ga llëbo owa shärye löng kës'li roy kuror, ga epga shdun e kjïshko» le.

³ Gueniyo ga kolara Jonásdë llëm, jek Jope kjokyo shara. Öötong shäng eshko ga kjoyong wlëna buk kjlara ba brikdo, jongya jong Tarsis kjokyo, Jehovahá töywe wlo le. Eni ga oppotjwlëno, opyono ba roshko, jek äär eshko wlo.

⁴⁻⁵ Gueniyo ga pjluk ichara Jehovahárë dlung kjing kësbang, dbo ara. Eni ga kjoyong sögaga li bë löng dete erä. Wotjlík lok ga kjoyong dlar le, bangkjre lok träk llëm, ga kjlara kjlara kjarga löng syöshtë, kjloshtë ba sböpga kong. Eshko ga ba kjoyong jer pir llëm wlo ga kjoyong roshko llëbo tjeng kës'li shira, dbura lok jer dlung roshko.

E wopro ga Jonás beno buk pë dew, kjoyong roshko. ⁶ Eni ga kjoyong söga kägäyo jer Jonás bukshko ga tjlë ba kong ga «¿Pja pë kjër ega? ¿Pja kojös maling kjwey dwayo! ¿Pja syöshtos bop sbö kong, shji songe le kjwe, shji wolon llëm wlo!» le.

⁷ E irgo ga kjoyong sögaga li tjlë lok ëng kong ga «Kjweri, shji llëbo jyäglo dbuk, llëbo owa jü'лага èrë ÿ wëllë wlo» le. Shäryara lok eni, ga miydara e go ga wloyo Jonásdë.

⁸ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Los borwa kong ga ¿llëbo owa tjwe borwa kong ega? ¿Pja pak llë? ¿Pja tek kjone dwayo? ¿Pja kjone so? ¿Pja tjëyo kjone dey?»

⁹⁻¹⁰ «Tja hebreo. Jehovahá, e bangkjrotë. E Sbö, kjok uunkong shäryaga, dlung ère shäryaga bakoe. Tja ère to shäng ba töywë» le ba kong.

Kuya lok ga bangkjrara ara, tjlë ba kong ga «¿Shäryëp eni ega?» le. ¹¹ Eshko ga dlung poyong dbo kjrë jek këgong këgong, ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryërwa bop tjok, dlung ère slan ber buk tjëkso wlo?»

¹² «Tja dbuzi jer dlung roy, ga dlung kjwe ber buk tjëkso dani. Miydër pjlú ga pjluk to tek löng kës bi kjing go ère wloyo tjarë» le.

¹³ Eshko ga kjra lara lok dbo go, kjoyong tje lok pjöshko lara, gueniyo dlung iirkono ara anmoyö kjïshko ga tje ga äe. ¹⁴ Eni ga rokara Jehovahá kong ga tjlë lok ga «Jehová, tjawa iëp wolon, dómer ère zrörwa kjïshko llëme. Llëbo owa shäryara llëm wleni ga owa ère iëp ber pjang borwa go llëme. Jehovahá, llëbo uunkong ère shäryaga li pja» le. ¹⁵ Lara lok pjir ga Jonás dbura lok jer dlung roy, ga dlung kjing shkuno, beno buk tjëkso.

¹⁶ ÿya lok ga Jehovahá bangkjrara lok, ga llëbo söra, twara ba kong, ga tjlökwo lara ba kong jlökoyo bakoe.

¹⁷ Gueniyo ga mã dlung roy so ichara Jehovahárë kësbang kjlara, Jonás dwe wlo. Ga Jonás beno sök mã li bö roy dbargwo mya, shkër dbae.

2

Jonás syöyo

¹ Eni ga Jonás sök mã li bö roshkoshko ga syöshtono ba Sbö Jehovahá kong. Tjlë ga

² «Jehová, tja woydëshko ga pja rokoror, ga tja kar dboryorop.

Tëm dlung dorong dwayo, tja wolon döröshko ga

pja rokoror, ga tja kurop.

³ Tja ichorop jer dlung dorong, ga tja popnena dlung mäs lirë.

Ba pjlublún kës kës li to jek bor kjing go.

⁴ Kur ga tja iorop beno sök tjoksa. Bop u ñn ame loror.

⁵ Tja jnena dlung dyorë uunkong, tja kjingara dlung rong lirë, dlung kjlo sho oplgwing jong bor dlu go.

⁶ Tja oplono jer öötong shäng dlung dlupyo jer äärshko.

Kur ga tja shduna, iara beno sök eshko ÿyado.

Gueniyo ga tja wolontoshko ga tja dörop. Pja bor Sbö Jehovahá.

⁷ Kur ga tja wolon döröshko ga Jehovahá, pja woyoshroror,

Evangelio según Mateo Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Mateorë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Mateo. E kowëba Leví bakoe. E judío. Dënashko ga e dbur tōngga Roma so kong. Pjlara ga sök ba pak lishko ga rokara Jesúsde opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shäng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga löng no pjluyo iche le Sbörë li koshë, gueniyo e Jesús miydara ararë llëme. E kjishko ga Jesús wolono, ga woshrara Sbörë irōng obi irgo ga kjibokwo ère tara Mateorë. Llëbo ina, kura om go li jyã tara beno lok kjibokwo ère go, ber judíoga uunkong kong wlo. Woyde ga kjibokwo ère go ga miyde lok ga koshe löng li, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokë, tjlapgaga tek dënashko dwayo

¹ Jesucristo, e David tjëyo, Abraham tjëyo bakoe. Ère ba data, ba kjokë, ba tjlapgaga tek dënashko dwayo, e kjibokwoyo.

² Abraham, e Isaac data.
Isaac, e Jacob data.

Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba lëmga data bakoe.

³ Judá, e Fares data, Zera data bakoe.

Epga mekë ko Tamar.
Fares, e Esrom data.

Esrom, e Aram data.

⁴ Aram, e Aminadab data.
Aminadab, e Naasón data.
Naasón, e Salmón data.

⁵ Salmón, e Booz data. Booz mekë ko Rajab.

Booz, e Obed data. Obed mekë ko Rut.
Obed, e Isaí data.

⁶ Isaí, e Pjlu David data.

David, e Salomón data. Salomón mekë, e dënashko ga Urías boy.

⁷ Salomón, e Roboán data.

Roboán, e Abías data.
Abías, e Asa data.

⁸ Asa, e Josafat data.

Josafat, e Joram data.

Joram, e Uzías data.

⁹ Uzías, e Jotam data.

Jotam, e Acaz data.

Acaz, e Ezequías data.

¹⁰ Ezequías, e Manasés data.

Manasés, e Amón data.

Amón, e Josías data.

¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba lëmga data bakoe. E dbaryoshko ga Israel tjëyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.

¹² Eshko tek lëkong ga wapga weno obi.

Jeconías, e Salatiel data.

Salatiel, e Zorobabel data.

¹³ Zorobabel, e Abiud data.

Abiud, e Eliaquim data.

Eliaquim, e Azor data.

¹⁴ Azor, e Sadoc data.

Sadoc, e Aquim data.

Aquim, e Eliud data.

¹⁵ Eliud, e Eleazar data.

Eleazar, e Matán data.

Matán, e Jacob data.

¹⁶ Jacob, e José data, María lanma. María, e Jesús mekë. Oba tjlë ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús.

¹⁷ Abraham wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong David go beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). David wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong Israel tjëyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo go dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong no pjluyo iche le Sbörë li buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjonglo shäng kjlara ko María. Domer shäng kjlara ko José. Tjlökwo twono ëng kong, orkwosmok wlo. Gueniyo orkwosmojdë lok llëm obishko ga María beno shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya i. ¹⁹ José, e domer pjlo bek, ga María rote woydë ë kong llëme. E kjishko ga raye kjingtëng lara. ²⁰ Woyotjlíya shärye eni leshko ga Tjlapga parkaga kjok

dogo so weno shäng ba kong kjlara yoshko, ga tjlë ba kong ga «José, David tjëyo, pja orkwosmok María tjok ga bangkjrëp llëme. Shäng kjlaraso llëm, Sbö Sëya î. ²¹ Llono ga María wa buk kjlara domer. Eshko ga koiëp Jesús.* Koiëp eni, ba tjëyoga döya llëbo owa shärye löng li dbo dorko dwayo kjïshko» le.

²² Shäryono eni, tjlökwo lara Tjlapgarë ba tjlökwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

²³ «Kjoglo domer miydoydë llëm obi li, e ber shäng kjlaraso llëme.

Wa buk kjlara domer, ga koiëba Emanuel.»†
(Emanuel, e «Sbö shäng bi tjok» loklo.)

²⁴⁻²⁵ José wöllënoshko ga llëye lara Tjlapga parkaga kjok dogo sorë li shäryara eni, ga María wlokrara. Gueniyo José pono ba tjok llëm, äär jong chida li buk guing. Eni ga wa buk kjlara domer, ga koiara José Jesús. E irgo ga beno löng pjöyikong.

2

Domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e shrono löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo

¹ Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pjlyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e tek shrono löng Jerusalén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga ² tjlë oba kong ga «¿Judío pjlyo weno buk kjone? Ba dbala ñorwa, ga tjawa tek löng ba poshrëk» le.

³ Kuya Pjlu Herodesdë ga beno sök woydë ara. Jerusalén sogga beno löng eni bakoe. ⁴ Eshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e rokara pjlyurë uunkong, ga tjlë ba kong lok ga «¿No pjlyo iche le Sbörë li wen buk kjone?»

⁵ «E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbö tjlökwo laga tek dënashko sorë li eni.

⁶ »«Belén kjokyo, pja Judá tjëyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tjëyo pjlyo wen kjlara bop kjok kjing go.

E kjïshko ga pja tjwlö tira llëm kjok ëre kjing goshko.»*

⁷ Eni ga domerga shrono dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li rokara pjlyurë tjoksa lütshko. Ga epga kjïshko ga miydara ga dbala weno pjang llonoshko. ⁸ E irgo ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom Belén kjokyo, ga kjwozirwa wlëmi yötso. Wlënomi ga pjäy tek iröng, ga roy sömi bor kong, tja jek ba poshrëk bako wlo» le.

⁹ Kuya lok ga toe. Ga dbala ñna weno pjang li jek pjang ba bäm go, ga slan äär pjang kjwozirwa sök li kopshko. ¹⁰ Dbala li ñya lok ga beno löng wopjlue.

¹¹ Eshko ga opzrëno jek lok u li roshko, ga kjwozirwa ñna sök ba mekë María tjok. Eshko ga kjök tono, ga kjwozirwa li poshrëra. E irgo ga dbur sho shöylör, llëbo lö pjleblë tjwlö ara wleniyo, dwlo poshtikklo lö pjleblë, e shira, twara ba kong ba sëngglo. ¹² E irgo ga Sbö tjlë ba kong yoshko ga «Pjäy jek pjlu shwo lëkong llëme» le. E kjïshko ga irbo shano oblë, ga to jek lok iröng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo María, Jesús tjok

¹³ Domerga li brikong irgo ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno José kong kjlara yoshko, ga tjlë ba kong ga «Kjwozirwa li wlëya Pjlu Herodesdë, zröya wlo le. E kjïshko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjäy nom tök Egipto kjokyo. Pjäy ber löng eshko, äär jong llono lër bop kong guing» le.

¹⁴ E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo. ¹⁵ Öötong beno löng eshko, Pjlu Herodes wolono guing. Shäryono eni, tjlökwo lara Tjlapgarë ba tjlökwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»†

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶ Miydara Herodesdë ga jyäpgwara domerga tjwe dlo wen tëm shwo lëkong dwayo lirë ga iirkono ara anmoyö. Dbala weno pjang llonoshko lara domerga lirë ba kong kjïshko ga nopga ichara kjwozirga

* **1:21** Grecia so tjlökwo Jesús, e shji döya Tjlapgarë loklo. 11.1.

† **1:23** Isaías 7.14. * **2:6** Miqueas 5.2. † **2:15** Oseas

domerga lu p̄loglo p̄jök ter lëkong löng Belén kjokyo li zrök uunkong, kjwozirga lu eni löng ba soshko li tjok bakoe. ¹⁷ Eni ga t̄jlökwo lara Sbö t̄jlökwo laga tek dënashko so Jeremiasdë li beno j̄lökoyo. T̄jlëno beno eni:

¹⁸ «Ramá kjokyo ga ybö p̄jluk ara, slar ara, kjloshtë ara.

E Raquel,

ba wapga wolono,
ga slar sök ba kjishko,
wojekoba woyde llëme.»‡

José to jek Nazaret kjokyo iröng obi María, Jesús tjok, ber löng eshko wlo

¹⁹ Herodes wolonoshko ga T̄jlapga park-aga kjok dogo so weno shäng kjlara José kong yoshko Egipto kjokyo, ²⁰ t̄jlë ba kong ga «Nopga löng kjwozirwa zrök woydë kjupä li wolonoe. E kjishko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. P̄jây nom jek Israel kjokyo iröng obi» le.

²¹ Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek iröng Israel kjokyo. ²² Gueniyo kuya ga Arquelao parkë sök Judea so p̄luyo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö t̄jlë ba kong yoshko ga «P̄jây jek Judea kjokyo llëme» le. E kjishko ga to jek Galilea kjokyo shara. ²³ Öötong eshko ga jek löng Nazaret kjokyo, ber löng eshko wlo. Shäryono eni, t̄jlökwo lara T̄jlapgarë ba t̄jlökwo lagaga kong dënashko li ber j̄lökoyo wlo. T̄jlëno beno eni: «No p̄luyo iche Sbörë tjwe li kowëba Nazaret so.»

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

¹⁻² Lu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjlara ko Juan No Waga. E jek to shäng Judea kjok dogro no llëmshko, t̄jlë oba kong ga «Sbö ber no p̄luyo wlo li, e dbaryo äätoe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa j̄lõe loz̄i, ga rayoz̄ia» le.

³ Kjibokwo tara Sbö t̄jlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë. T̄jlëno beno eni: «Kjok dogro no llëmshko ga ëbo t̄jlë shäng dbo go ga

“Irbo poshäryoz̄i T̄jlapga tjwe li kong. Shäryoz̄i ber beke.”*
 Ebo t̄jlë shäng dbo go lara li, e Juan layde.

⁴ Eshkoshko ga Juan doyë shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Ba dli beno sekwa, or kjloshko so dyo bakoe.

⁵ Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono löng trák llëm ba kuk. ⁶ Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Eshko ga nopga tjeng kjring p̄jök ko fariseoga, saduceoga. İya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga t̄jlë ba kong ga «P̄jây so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo dörö lishko ga p̄jây dār laga ërë bomi kongdo? ⁸ P̄jây jek p̄jlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa j̄lõe loromi, ga rayoromi j̄lökoyo. ⁹ Lër bomi kong ga akkwo ërë ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga p̄jlúe. E kjishko ga “T̄jawa Abraham tjëyoga kjishko ga t̄jawa shdūya Sbörë llëme” lëmi llëme. ¹⁰ “Zër e” le Sbörë shäng. K̄jor botjyë p̄jlú llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo.

¹¹ »Ëye, llëbo owa shärye löng li, e owa j̄lõe lara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo llëm, e tjwlö ara bor k̄jinmo anmoyö kjishko.† Era, p̄jây we iök go, ga p̄jây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹² Tjwe kjwlë tjok, dwla p̄jloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwota roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li p̄jë jong ri ri İyado, s̄jer llëme» le.

Jesús wara Juandë

¹³ Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo. ¹⁴ Gueniyo we woydë Juandë llëme. T̄jlë ba kong ga «Pja tek shäng bor shwoy, pja wër wlo lëp, gueniyo tja waga p̄jarë dey» le.

‡ 2:18 Jeremías 31.15. * 3:3 Isaías 40.3. † 3:11 Eshko dbaryo ga parkagaga tjwlëk löng p̄jir wleniyo, ba sogoga drepkwota dōra ba kong, e ba pak kjishko. Eni ga llëye le Juandë ga e «Tja tjwlö äär ber Jesús parkaga tjwlëk shäng p̄jir wleniyo ëmdë llëme» loklo.

¹⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Ios ber eni gu-ing. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjïshko» le.

Kuya ga «Jölä» le. ¹⁶ Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tēm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno oojong erä. Ga ïya Jesúsde ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹⁷ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlē ga «Bor wa li kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjlu ba tjok» le.

4

Jesús tjlina Äre, llëbo shärye owa wlo le

¹ E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, tjlïya Äre wlo.

² Eshko ga iono llëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjlïk, llëbo shärye owa wlo le. Tjlē ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo tjeng ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“No mär dli goshko dö llëme.

Mär tjlökwo le Sbörë li go bakoe”»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng kjok zrek ko Jerusalén, Sbö u kësband jong lishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go, ⁶ ga tjlē ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”†

E kjïshko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

⁷ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlïy llëme”»‡ le.

⁸ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjökshko dbo go, ga kjok kjwang jïkong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong, wolësowa ïya wlo. ⁹ Eshko ga tjlē ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ëre twër ber bop kong» le.

¹⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe. E kolomirë döe.”§

E kjïshko ga Ä, pja opkjös na dwayo» le.

¹¹ Eni ga Ä opkjono ey dwayo ga toe. Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono lok Jesús kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹² Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko li roy kuya Jesúsde ga to jek Galilea kjokyo iröng obi. ¹³ Gueniyo beno sök Nazaret kjokyo llëme. To jek Capernaúm kjokyo, ga beno sök eshko shara. Capernaúm kjokyo, e ber buk di bäng buk kësband, shkung, so dlung kjoyo li sor go, Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga dëna löngshko. ¹⁴ Shäryono eni, tjlökwo lara ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasde li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Zabolón tjëyoga, Neftalí tjëyoga, e kjokyo ber buk Jordán diyo kjwo kalëkong, di bäng buk kësband, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li kjako, nopga judío llëm wleniyo löngshko.

¹⁶ Kjok eshko sopga jëk löng kjok ro sï roshko wopro ga

iök shjiy ïna lok kësband kjwara.

“Nopga li wolono tjeng pjire” laraba,

gueniyo iök shjiy weno ba kong kjwara,

dlo wen tēm pjang kjok shröngto wleni.”»*

¹⁷ Eshko jek lëkong ga Jesús beno shäng tjlē oba kong ga «Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo döroe. E kjïshko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia» le.

Nopga mā shaga kjrara Jesúsde doglo pkëng (4)

¹⁸ Domer shäng kjlara ko Simón, e kowëba Pedro bakoe. Domer shäng kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mā shaga. Pjlara ga löng ba kjla mā shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësband shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús

* 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:6 Salmo 91.11-12. ‡ 4:7 Deuteronomio 6.16. § 4:10 Deuteronomio 6.13. * 4:16 Isaías 9.1-2.

jek shäng diksor go, ga ñya ga domerga li bë löngö. ¹⁹ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mã shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» le. ²⁰ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

²¹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mã shakklo bängyë kjong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li ñna, ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. ²² Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjong roshko, ga to jek lok Jesús tjok.

Jesús oba pino, swlopga poptono träk llëme

²³ Eshko ga Jesús jëk to shäng Galilea kjokyo kjok kjwang jïkong. Kjok kjrina kjrina ga oba pñya judíoga syö uyo lok kjwobi li roshko. Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu le oba kong, ga oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e popte. ²⁴ Eni ga Jesús roy shdöktong Siria kjokyo kjok kjwang jïkong, ga swlopga sökoba tjwe ba kong, no swlo llërba pogo tjok, no poglo llë bang ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo, ga poptara uunkong.

²⁵ Galilea sopga, Decápolis sopga, Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjok ber buk dlo wen tëm shwo lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

5

Jesús tjlëno oba kong dlup go

¹ ñya Jesúsde ga nopga ara ga poyono sök dlup go. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong ga ² pina. Tjlë ba kong ga

Llëye shäryëy, shji ber wopjlú wlo

³ «Eye songe le, llëye pjlu twe Sbö kong wlo drete le ga

era ber wopjlú,
Sbö ber ba pjluo kjishko.

⁴ Eye slar ëë ga
era ber wopjlú,
wojeya Sbörë kjishko.

⁵ Eye wotöy ga
era ber wopjlú,

llono ga kjok uunkong twe Sbörë ba kong, ber bañya wlo kjishko.

⁶ Eye, llëye woyde Sbörë li shärye woyde ara, no pjli ara li dli uë woyde wleni, no wodogro li di ië woyde wleni bako ga

era ber wopjlú,
kjimte Sbörë ba shäryë kjishko.

⁷ Eye, oblë songe le ñyado ga
era ber wopjlú,
songe le Sbörë bako kjishko.

⁸ Eye Sbö woyde jlökoyo ba pjlushko, le kjamo go dö llëm ga
era ber wopjlú,
llono ga Sbö ñya kjishko.

⁹ Eye oba wlëpyotkë, ber löng wopjlú ëng tjok wlo ga
era ber wopjlú,
kowe Sbörë ba wa kjishko.

¹⁰ Eye shdungoba, llëye woyde Sbörë li shärye kjishko ga
era ber wopjlú,
Sbö ber ba pjluo kjishko.

¹¹ »Pjây wlongoba, pjây shdungoba, pjây jyöyotkëba bor kjishkoshko ga pjây ber wopjlúe. ¹² Eshkoshko ga pjây woyde llëme. Pjây ber wopjlú dey. Pjây äär kjok dogoshko ga pjây potjwlën ara. Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga shdunaba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

¹³ »Pjây so dlungna kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo dlungna pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga llëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang, shglëkoba wlo.

¹⁴ »Pjây so iök shjiy kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Ulok dlup dbo go jney ga äe. ¹⁵ Iök shjiy borkey, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey, kälä të shjiy nopga löng ushko kjlobi li kong. ¹⁶ Pjây ber löng iök shjiy wleni. Pjây jëk löng bëy oba bokshto, llëye shäryëmi li ikoba wlo, bomi Data sök kjok dogo li poshrëkoba wlo.

Kjok llgwekklo tara Moisésde

¹⁷ »Tja shrono shäng kjok llgwekklo tara Moisésde li kjaga lëmi llëme. Tja shrono shäng llëye lara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li kjaga lëmi llëm bakoe. E eni llëme. Tja shrono shäng llëye lak jlökoyo

li, e llë loklo lë bomi kong, miydëmi wlo. ¹⁸ Lër bomi kong jlökoyo ga kjopkwo, kjok ëre pjitë llëm obishko ga tjlökwo tak lok kjok llgwekklo li jer kjwara llëm, shäryono uunkong guing, tjlökwo chirawayo ëmdë eni bakoe.

¹⁹ »Eni ga ëye kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjë kjrina, ba chirawayo ëmdë, ga oblë pïya eni bako ga Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga tjwlö sira li e lëba eshko. Gueniyo ëye omkolë, ga oblë pïya ba kolë bako ga Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga tjwlö ara li e lëba eshko. ²⁰ ;Tja kuzïa! Woyde ga llëye woyde Sbörë li shäryëmi pjlú, fariseoga kjinmo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go kjinmo bakoe. Shäryëmi eni llëm ga pjây äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko llëme.

Iir

²¹ »“Shji no zrök llëme. Ëye no zröno ga e shdungko” laraba tjlapgaga tek dënashko so kong eni. Tjlökwo ëre kuromi tjän. ²² Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong* ga e shdungko. Ëye “Pja makrae” lono ba kjlara kong ga sökoba Judío Kajok llgwegaga Këskësyo kong, shdüya wlo. Ëye ba kjlara äyoshtono ga e jek shäng irbo äär jong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go.

²³ »E kjïshko ga pjây jek äär öng sho sukklo Sbö sëngglo tjokshko ga woyoshrëmi ga bomi kjlara shäng iirkë bomi tjok wleni ga ²⁴ Sbö sëngglo li rayëmi ber sök eshko, pjây nom ba llgwek bomi kjlara tjok, pjây ber wopjlú ëng tjok wlo. Pjir ga pjây jek iröng Sbö sëngglo söromi li twë ga pjlúe.

²⁵ »Pjây sökoba no llgwega shwoylëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. ²⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlënomi pjir guing.

Shji pë oma boy oblë tjok llëme

* **5:22** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong llë kjïshko llëm ga e shdungko.» † **5:35** No pjluyo kësbang le li, e Sbö loklo.

²⁷ »“Shji pë oma boy oblë tjok llëme” laraba kuromi eni tjän. ²⁸ Gueniyo lër bomi kong ga ëye walë oblë ik, wotjlik ba pjlúshko ba woydë dö wleni ga llëbo owa shäryara, pono ba tjok wleni.

²⁹ »Bomi bokkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, dbumi pjola, e bomi bokkwo pjlúyo ëmdë. Bomi doyo, e dbuya jer uunkong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo ga shäryëmi eni dey. ³⁰ Bomi orkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjola, e bomi orkwo pjlúyo ëmdë. Bomi doyo, e jer uunkong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo ga shäryëmi eni dey.

Shji ëng rayë

³¹ »“Ë pogo ba boy rayono ga ëng rayono kjibokwoyo twe ba kong dey” laraba kuromi eni bakoe. ³² Gueniyo lër bomi kong ga domer ba boy rayono, pono domer oblë tjok kjïy llëm ga ba boy orkwosmok oblë tjok wleni ga owa li ber ba go, gueniyo ba go dö llëme. Owa li ber ba rayaga li go, e ber ba lanma kjlara obi li go bakoe.

Shji tjlä ëng tjok jlökoyo

³³ »“Tjlökwo loromi jlökoyo Tjlapga ko go li shäryozï eni iyado” laraba bi tjlapgaga tek dënashko so kong eni bakoe. ³⁴ Gueniyo lër bomi kong ga pjây tjlä jlökoyo Tjlapga ko go llëme. Pjây tjlä jlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok dogo, e Sbö pjlú sökklo wleni kjïshko. ³⁵ Pjây tjlä jlökoyo kjok ëre so ko go llëm bako, kjok ëre, e ba kjupkwo shto wleni kjïshko. Pjây tjlä jlökoyo Jerusalén kjokyo kjïshko llëm bako, e no pjluyo kësbang li† kjokyo kjïshko. ³⁶ Pjây tjlä jlökoyo bomi kägä kjïshko llëm, bomi käkzong, e iëmi ber sï, llëm ga pjlublún pjlara llëm kjïshko. ³⁷ Pjây lan ëng tjokshko ga “Ëng” lëmi, “Llëme” lëmi. Pjây lan ber ëng tjok eni döe. Tjlökwo lëmi oblë obi ga e laga Ärë.

Shji tjwlö shik ëng kong

³⁸ »“Ëye oblë bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ëye oblë orkwo zono tas kjwara ga e orkwo

zako tas kjwara bakoe” laraba kuromi eni. ³⁹ Gueniyo lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryono bomi kong ga wëyë, kar llëbo owa shäryëy ba kong llëme. Pjây kwomso këlä shpora oblërë ga mlëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. ⁴⁰ Pjây rote oblërë tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kong, bomi shwong ter lëkong li döya wlo le ga bomi shwong kop lëkong li twëmi ba kong bakoe. ⁴¹ Engkjwaga, pjây iche ba llëbo sök dbo go äär wop kjöme le bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni pjlara obi. ⁴² È pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. No tjwe llëbo poskwong bomi kong ga “Llëme” lëy ba kong llëm bakoe.

Bi moskwoga woydëy dey

⁴³ »“Bi kjlara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako llëme” laraba kuromi eni bakoe. ⁴⁴ Gueniyo lër bomi kong ga bomi moskwoga woydozï ara. Pjây syöshotos Sbö kong, bomi shdunggaga kjishko. ⁴⁵ Enira pjây jëk bomi Data sök kjok dogo li wapga wleni. Dlo shäryara li ie të nopga pjlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrë nopga jëk bëy li kjing go, nopga jëk owa li kjing go bakoe. ⁴⁶ ¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? ¿Pjây tjlä ga nopga dbur töngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshäryë e kjoyo llëmdo? ⁴⁷ ¿“Miga” lëmi bomi pjeyoga kong erö wleni ga llë shäryomirëro? Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. ⁴⁸ Bomi Data sök kjok dogo li, e pjlo bek, dir llëme. Pjây ber löng pjlo bek, dir llëm, baïya dik bakoe.

6

Llëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

¹ »Pjây llëbo pjlu shäryëshko ga shäryëmi ikoba wlo llëme. Llëm ga pjây potjwlëya bomi Data sök kjok dogo lirë llëme.

² »E kjishko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong llëme. Nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li omshäryë eni judioga syö uyo roshko, irbo pjlobi bäng

goshko, opposhrëk e go wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

³⁻⁴ »Gueniyo pjâyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji syöshotë Sbö kong sorë

⁵ »Pjây syöshotë Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li dik llëme. Epga syöshotë löng kojong nopga arashko, judioga syö uyo roy, irbo pjlobi bäng goshko, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

⁶ »Gueniyo pjâyda syöshotëshko ga pjây opzrëk jek kjër roshko, ga kjër bängzami tuke. Pjây syöshotë bomi data kong lütshko. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

⁷ »Pjây syöshotëshko ga tjlokwo lëmi jek ba bokjing obi llëme. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni. Tjlokwo le ara kjishko ga kuya Shörëro le. ⁸ Pjây opshäryë baïya dik llëm, llëbo rokomirë llëm obishko ga llëye woydëmi li miydara bomi Datarë pjir tjän kjishko.

⁹ »Pjây syöshotë Sbö kong eni.

»“Data, pja sök kjok dogo, bop ko, e ber kësbang, dboye.

¹⁰ Pja tjwe ber sök borwa pjluwo wlo. Kjok dogo ga llëye woydëp sorë ga shäryë eni iyado.

Ichos ga shäryë kjok ëre kjing go eni bakoe.

¹¹ Dli woydërwa li twos borwa kong, eeri wlo.

¹² Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iororwa beno tjwlö llëm sorë ga owa pjang borwa go li lös ber dret eni bakoe.

¹³ Tjawa iëp ber löng borwa tjilzlong lishko llëme.

Tjawa dös Ä wloshko dwayo.”*

¹⁴ »Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwlö llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. ¹⁵ Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi

* **6:13** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Tjawa dös Ä wloshko dwayo. Pja nopga uunkong pjluwo. Pja dbo ara. Pja dbo kälä ara iyado. Ber eni.»

beno tjwlō llēm wleni llēm ga owa pjang bomi go li lōya bomi Datarē llēm bakoe.

Shji ië llēm Sbō kong dbaryoshko ga shäryë sorë

¹⁶ »Pjây ië llēm Sbō kongshko ga pjây ber löng nopga Sbō tjlōkwo söga jlōkoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlúshko li dik llëme. Epga opyë löng bokkwo woydë, ikoba wlo. Lër bomi kong jlōkoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

¹⁷ »Gueniyo pjâyda ië llēm Sbō kongshko ga pjây bokkwo shkwë, pjây poshäryë yötso, ¹⁸ pjây löng ië llëm li miydëba llëm wlo. Miydaga ber bomi Datarë eröe. Enira pjây potjwlëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji llëbo töng kjok dogo

¹⁹ »Pjây parkë bomi kong om go, llëbo tjwlō ara tömi kjok ëre kjing go wlo llëme. Llëye tömi jüshko li ue ba sëyarë dret, srer dret, lüyotkëba bomi shjiryö dret bakoe. ²⁰ Pjây parkë ber löng Sbō kong dey, llëbo tjwlō ara li ber bomi kong kjok dogo wlo. Eshko ga llëbo li ue ba sëyarë llëm, srer llëm, lüyotkëba llëm bakoe. ²¹ Bomi llëbo tjwlō ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlik eshko bakoe.

Iök shjiy bi doyo kong

²² »Iök shjiy igömi wëllë bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlú wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. ²³ Gueniyo bomi bokkwo owa wleni ga bomi doyo uunkong kjok ro sī wleni. Eni ga pjây kjok igö llëm ga pjây löng kjok ro yët erä.

Sbō, dbur

²⁴ »Ëye parkë pjlú do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlú kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjây wo pjang dbur go iyado wleni ga pjây parkë Sbō kong ga äe.

Shji woydë llëbo kjy llëme

²⁵ »Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjy llëm, di kjy llëm, shwong kjy llëm bakoe. Pjây löng së, e tjwlō ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlō ara, bomi shwong kjinmo. ²⁶ Sënwa dbuk to löng sorë izä. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe.

Gueniyo sëya bomi Data sök kjok dogo lirë. jGa pjâyda tjwlō ara, sënwa kjinmo!

²⁷ »¿Pjây woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁸ ¿Pjây woydë bomi shwong kjishko ega? Nana kjloshko so izä. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. ²⁹ Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyō. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme. ³⁰ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjây doye e kjinmo anmoyō llëmdo? ¿Pjây mär Sbō go jlōkoyo llëm ega?

³¹ »E kjishko ga pjây woydë llëme. “¿llëye uëy? ¿llëye iëy? ¿Shji doyë llë go?”, e lëmi llëme. ³² Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga nopga Sbō miydë llëm wleniyo woydë arae. Gueniyo pjâyda Data sök kjlara kjok dogo. Llëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjän. ³³ Sbō ber bomi pjluyo sorë li woyotjlími ara, llëbo oblë oblë kjinmo. Tjlōkwo lara li shäryozī eni. Shäryëmi löng eni ga llëbo oblë woydëmi kës li ber bomi kong bakoe.

³⁴ »Pjây woydë llëye wen bong li kjishko llëme. E woyotjlími bong jä ga pjlúe. Dbar kjwara kjwara ga llëbo wen bomi kong owa ara.

7

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

¹ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëm, pjây llëbo owa shäryono le Sbörë llëm wlo. ² Oblë woyotjlími sorë ga pjây woyotjlíya Sbörë eni bakoe. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe.

³ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo ïmi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li igömi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴ ¿Pjây bok roshko kjorkwang buk kjwangnashko ga “Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro? ⁵ jPjây Sbō tjlōkwo söga jlōkoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizī bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li igömi wëllë, shimi ba kong wlo.

⁶ »Llëbo Sbö ï li twëmi ba wloyoga kong llëm, e so shjiti kjloshko so sëmire wleni. Eni ga tek workwë bomi kjing go iröng obi, ga pjây ue. Bomi obrikkwo tjwlö ara wleniyo dbumi köchi kong llëme. Eni ga sho shglëya bomi shjiryo drete.

Llëbo rokëy, llëbo wlëy, «U bäng bäng dözi bor kong» lëy

⁷ »Llëbo rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi, ga där bomi kong. ⁸ Eye llëbo rokë ga e kjre. Eye llëbo wlëk ga e wlëya. Eye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

⁹ »¿Data kjone dey ga kong dli roke ba warëshko ga kong apkwo twaydero? ¹⁰ ¿Ga kong mã rokesko ga kong dgur twaydero? ¹¹ Eni ga pjây nopga owa ëmdë ga pjây wotjlik llëbo pjlú twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong llëbo twe pjlú anmoyö.

¹² »Eni ga pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni. Pjây omshäryë enira kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwö lara Sbö tjlökwö lagaga tek dënashko sorë li, e shäryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³ »Pjây opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li, e kjang llëm, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go. ¹⁴ Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbö tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjlöbö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵ »No kjone kjone to löng tjlä ga “Tja Sbö tjlökwö laga” le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Tek löng bomi shwoy öng wlëp ushko so wleni, miga pjây shaywa, ue wlo le, shjiti kjloshko so dik. ¹⁶ Kjillgwo bo kjrëy shkö sho doyo go llëme. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëm bakoe. Eni ga llëye shärye nopga lirë goshko ga epga sorë miydëmi wëllëe. ¹⁷ Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. ¹⁸ Kjor bo owa wlëy kjor

doyo pjlú goshko llëme. Kjor bo pjlú wlëy kjor doyo owa go llëm bakoe. ¹⁹ Kjor lok bo owa kjlobi li köy, suy wlo. ²⁰ Eni ga Sbö tjlökwö lagaga kjok ëre so li miydëmi ba bo go.

²¹ »Oba ara tjlä bor kong ga “Pja bor Tjlapga jlökwö” le. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko llëme. Eye bor Data sök kjok dogo li kolë ga äär ber ba nopga eröe. ²² No llgwezlong dbaryoshko ga oba ara tjlä bor kong ga “Pja borwa Tjlapga jlökwö. Bop tjlökwö lororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichororwa toe. Bop ko go ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryororwa ara” le. ²³ Gueniyo eshko ga tja tjlä ba kong ga “Pjây bor nopga llëme. Pjây nopga owa erä. Pjây opkjös bor shwoy ëre dwayo” lër ba kong eni.

U shäryëy sorë

²⁴⁻²⁵ »Eye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlonarong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga to wito llëm, ba shwleyo pjlong lok rong, ak roshko kjishko.

²⁶⁻²⁷ »Gueniyo eye, tja tjlökwö kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlonarong, rong llëme. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjluk shrono träk llëm, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

²⁸ Tjlëno pjir ga nopga uunkong löng li beno löng yëy le erä, pina sorë li kjishko. ²⁹ Tjlökwö lara jlökwö, dbo ara go, le no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go lirë dik llëme.

8

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ E irgo ga Jesús oplono jer dlup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok. ² Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba boksho, tjlä ba kong ga

«Tjlapga, tja poptöp woydë ga tja poptöp ga pjlúe» le.

³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono, beno pjlúe. ⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja ïya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

Ëngkwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsde kjlara

⁵ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. Domer Roma so shäng kjlara eshko, e ëngkwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga ⁶ «Tjlapga, bor parkaga buk swlo ara bor ushko. Dre kuga llëm, doyo bang ara» le.

⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Enira tja jek ba poptë» le.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja llëno llëm, tjwlö llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani. ⁹ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryër eni ïyado. Tja ëngkwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni ïyado bakoe. “Pja nomo” lër kjlara kong ga toe. “Pja tegö” lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» le.

¹⁰ Kuya ga beno shäng yëy le erä, ga tjlä nopga jëk löng ba tjok li kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga domer ëre mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo.

¹¹ Lër bomi kong ga nopga judío llëm wleniyo tjwe ara llaw pogo dwayo, äär löng ië Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbö sök no pjluyo ïyado lishko. ¹² Judiógara, epga uunkong äär löng eshko wlo. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro sï roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjishko» le.

¹³ Eshko ga tjlä ëngkwaga kägäyo li kong ga «Pja nom bop ushko. Woyotjlinop sorë ga shäryoror bop kong eni» le, ga ba parkaga li poptono jekdo eshko.

* 8:17 Isaiás 53.4.

Pedro ëm poptara Jesúsde

¹⁴ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Pedro ushko ga ba ëm wlëna buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. ¹⁵ Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swloppa poptara Jesúsde ara

¹⁶ Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ä sëyaga söraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjläno ba kong dö ga Ä sëyaga li to lok ba go dwayo. Swloppa löng kjlobi li poptara bakoe. ¹⁷ Shäryono eni, tjläkwo lara Tjlapgarë ba tjläkwo laga tek dënashko so Isaiás kong li ber jlökoyo wlo. Tjläno beno eni:

«Shji döra bi swlo tjeng kës li dbo dorko dwayo.»*

Shji jëk Jesús tjok ga soyo buke

¹⁸ E irgo ga ïya Jesúsde ga oba tjwe tön ara shänglishko ga ba oppinggaga ichara dipzë jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

¹⁹ Eshko ga no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tek shäng ba zlong bäng kjlara ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

²⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

²¹ E irgo ga Jesús oppingga kjlara tjlä ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

²² Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo dey. Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

²³ E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe. ²⁴ E irgo ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga kjoyong li pir sek seke. Gueniyo Jesús bë buk pëe. ²⁵ Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa kjimtozong, tjawa shten llëm wlo!» le.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bangkjrëmi ega? Pjây löng mär bor go jlökoyo llëme» le. E irgo ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlonä, ga beno tjeng tjëkso.

²⁷ Eni ga epga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? İzïa. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlúe» le.

Domerga do pjök goshko Ä sëyaga

²⁸ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ä sëyaga löng do pjök. Epga iir äya kjloshko so wleni. E kjïshko ga ëye jëk irbo e go llëme. Eshko ga domerga li opshino tek sakshko dwayo, tjwe löng Jesús zlong bäng ga ²⁹ tjlë ba kong dbo go ga «Sbö Wa, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja to tek ëreshko borwa shdung wlore? Borwa shdüzlong dbaryo li äätë llëm obi» le. ³⁰ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm, ië. ³¹ Eni ga Ä sëyaga li tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichëp domerga pjök ëre rayë wlo wleni ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây nomo» le. Ga Ä sëyaga li opkjono to lok domerga li go dwayo, jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³³ Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye ñna domerga goshko Ä sëyaga tjok li roy lara nopga kong pjire. ³⁴ Eni ga nopga löng eshko li opshino jek lok uunkong, ga öötong löng Jesús shäng lishko ga tjlë ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

9

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ E irgo ga Jesús opyono kjong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko iröng obi. ² Eshko ga domer buk töshko kjlara, dre

kuga llëm wleniyo, ga söra nopga oblërë lok poglo roshko Jesús zlong bäng. İya Jesúsde ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Pja wosong llëme. Owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

³ No pinggaga kjok lgwekklo tara Moisésde li go löng eshko kjlöbö. Kuya lok ga wotjlük ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwölö llëm wlo le!» le.

⁴ Wotjlük löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Pjây wotjlük owa eni ega? ⁵ “Owa pjang bop go li lönor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga “Pja kojözong. Pja jëkzong” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlle. ⁶ Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ⁷ Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko. ⁸ İya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, dbo twara domer kong eni kjïshko.

Mateo rokara Jesúsde

⁹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Mateo, e dbur tönnga Roma so kong. E sök ba pak lishko. İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰ E irgo ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok ba ushko,* ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tönnga Roma so kong öötong löng ië ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblë öötong löng ië ba tjok eshko bakoe.

¹¹ İya fariseogarë ga tjlë Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹² Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ¹³ Pjây to opping Sbö tjlökwö go. Tjlëno beno eni: “Woydër ga oblë songe

* **9:10** Grecia so tjlökwö ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Jesús ushko loklo, llëm ga Jesús jek öötong sök ië Mateo tjok Mateo ushko loklo. E ushko miydëy yötso llëme. † **9:13** Oseas 6.6.

lëmi. E tjlwõ ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo 'li kjinmo.'† Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek rokaga llëm, nopga owa rokaga eröe» le.

Jesús lano shji ië llëm Sbö kong dbaryo kjishko

14 Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa ië llëm Sbö kong dbar kop ara. Fariseoga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni llëm ega?»

15 «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li‡ shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li§ woydë llëme. Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jä.

16 »Shwong këguë* bängyë shwong likyo tja glën† go llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tja glën li, shwong këguë li, e sreya, dwler jek këgong.

17 »Kjillgwo bo dyo dbo ara tja glën‡ tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go§ roshkö llëme. Shäryoroy eni kjwe ga bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tja glën tyëy wlo ga woyde bapkwö tja glën, pjöyikong ber tjeng pjlu wlo» le ba kong.

Kjoglo kjlara wolono buk, walë kjlara swlo ara

18 Jesús shäng tjlë wopro ga judío ichaga tjwe shäng kjlara ba zlong bäng, ga kjök tonö, tjlë ba kong ga «Bor wa walë wolono buk eeri jä. Gueniyo pja jek orkwö ië ba kjing go ga woshre iröng obi» le.

19 Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok, ba oppinggaga jek ba tjok bakoe.

20 Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar İya İyado, poptë llëme. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong, ga ba shwong worbo porwara. 21 Wotjlik ga «Ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le.

‡ 9:15 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. § 9:15 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo.

* 9:16 Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tje yoga kong jlökoyö dë nashko li loklo. † 9:16 Shwong likyo tja glën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyö tja glën Jesús kjishko li loklo. ‡ 9:17 Kjillgwo bo dyo dbo ara tja glën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyö tja glën Jesús kjishko li loklo. § 9:17 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tje yoga kong jlökoyö dë nashko li loklo.

22 İya Jesúsdë iröng ga walë bë shäng. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wosong llëme. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le. Ga walë li poptono jekdo eshko.

23 E irgo ga Jesús öötong shäng judío ichaga li ushko ga İya ga nopga dbonmo bakwaga poshäryë löng ba shinmo jnek wlo, ga nopga slar wopjluk jong träk llëme.

24 Eshko ga tjlë löng li kong ga «Pjäy opshis na dwayo. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. 25 Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, shara ba orkwö go, ga kojono.

26 Llëbo shäryono eshko li roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

Domerga kjok İgö llëm wleniyo poptara Jesúsdë do pjök

27 Jesús opshino jek shäng ey dwayo ga domerga löng do pjök kjok İgö llëm wleniyo. Öö le jek löng ba irgo, tjlë ba kong ga «David tje yo, tjawa songe lozong» le.

28 Ga Jesús jek öötong shäng ushko ga nopga kjok İgö llëm wleniyo li jek äär löng ba irgo. Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Woyotjli mi ga pjäy bokkwö poptër ga pjluë lë mire?»

«Eng, Tjlapga» le lok ba kong.

29 Eni ga ba bokkwö porwara Jesúsdë, ga tjlë ba kong ga «Pjäy mär bor go kuzong ga shäryë bomi kong eni» le. 30 Bokkwö poptono pjir ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjäy poptoror lëmi ë kong llëme» le. 31 Gueniyo opshino jek lok ey dwayo, ga llëye shäryara Jesúsdë ba kong li roy shdöra kjok eshko kjwang jikong.

Domer tjlë llëm poptara Jesúsdë kjlara

32 Domerga li opshino pjir ga domer söraba tjwe shäng kjlara, tjlë llëm, goshko Ä sëya kjlara. 33 Eshko ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlë. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë eng kong ga «Llëye İkdoy Israel kjokyo kjweni llëme» le.

³⁴ Gueniyo ga fariseoga löng eshko li tjlë ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyorë ba kong li go» le.

Dwla bo ara

³⁵ Jesús to shäng oba ping kjok kjrina kjrina, judíoga syō uyo roshko. Sbō ber no pjluyo sorë li roy pjlú le oba kong. Oba swlo llë ara, llayo boyo bang ara, e poptara.

³⁶ İya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjishko ga songe le. Wotjlik ga epga öng wlëp ushko so daga llëm wleni le. ³⁷ Eni ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlobö döe. ³⁸ Eni ga rokozı dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjrë wlo» le.

10

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë, llayo boyo bang ara, e popte wlo bakoe. ² Domerga kjrara parkë löng Sbō tjlökwo roy lagaga ba äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e kowëba Pedro, e ba bäm İyo;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo;

³ Felipe;

Bartolomé;

Tomás;

Mateo, e parkono dbur tōngga Roma so kong;

Santiago, e Alfeo wa;

Lebeo, e kowëba Tadeo bakoe;

⁴ Simón, e cananita;*

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

⁵ E irgo ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ichara jek Sbō tjlökwo lë. Bäm goshko ga tjlëno ba kong ga «Pjäy jek judíoga shwoy eröe. Pjäy jek nopga judío llëm wleniyo shwoy

llëme. Pjäy jek opzrëk Samaria kjokyo llëm bakoe. ⁶ Pjäy to Israel tjëyoga shwoy dey, epga, e öng wlëp ushko jeno löng wleni kjishko. ⁷ Pjäy nom Sbō ber no pjluyo wlo li, e dbaryo äato li roy shdök. ⁸ Swlopga poptëmia. Shinmoga woshrëmia. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptëmia. Ä säyaga tjeng oba goshko li ichëmi toe. Pjäy kong dbo twak iguing kuzong ga oblë kjimtëmi iguing bakoe. ⁹ Dbur sho sömi bomi tjok llëme. ¹⁰ Shwong oblë sömi llëm, drepkwota oblë llëm, llëbo bap-kwo llëm, kjorkung llëm bako, eye parkë ga mär ba potjwlëkklo ba pak äska li go kjishko.

¹¹ »Pjäy äär kjone pogo ga no wlëmi kjlara, miydëmi ga wotjlik bëy wleniyo, ga pjäy ber löng ba ushko, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹² Pjäy äär ushko ga «Pjäy kjimte Sbörë» lëmi ba kong eni. ¹³ E irgo ga e beno bomi kong pjlú wleni ga kjimte Sbörë jlökoyo. Eni llëm wleni ga tjlökwo loromi pjlú li ber ba kong llëme. ¹⁴ Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokjre llëm, pjäy kuya llëm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. ¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga no llgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶ »Tja kuzıa. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so jëk löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjäy jek löng nopga kjok miydë ara wleni, gueniyo pjäy ber löng wlëp bakoe. ¹⁷ Pjäy sjëke. Pjäy iëba ber tjeng tjlapgaga wloshko, pjäy sökoba äär judíoga syō uyo roshko, pjäy shpokoba no shpokklo go eshko wlo. ¹⁸ Bor kjishko ga pjäy sökoba äär tjeng no ichagaga boksho, pjlupga kësks boksho bakoe. Eshko ga llëbo İnomi, kuromi li roy lëmi ba kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ¹⁹ Gueniyo ga pjäy shakobashko ga pjäy woydë llëm, «¿Llëye lër?» lëmi llëm, «¿Lër sorë?» lëmi llëm bakoe. Pjäy tjlëshko ga tjlökwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. Pjäy woydë llëm e kjishko. ²⁰ Eshko ga pjäy li

* **10:4** Cananitaga le li, ba tjëyoga baıya woyde lok ara, woyde ga iche nopga kjok sho oblë sorë ame, ga llëbo shäryara lok ara ber löng opichë om go wlo.

tjlëkdo llëme. Bomi Data Sëya li tjlëkdo bomi kjishko.

²¹ »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ²² Pjây ïywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga ëye mär Sbö go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu ïyado. ²³ Pjây löngshko ga pjây shdungoba wleni ga pjây tök kjok shto oblë. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga pjây äätë Israel kjokyo uunkong llëm obishko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono tjän.

²⁴ »Oppinggaga tjwlö ara, ba pingga kjinmo llëme. Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo tjwlö ara, ba sogo kjinmo llëm bakoe. ²⁵ Woyde oppingga lirë ga äär ber ba pingga dik erö dey. Woyde parkaga lirë ga äär ber ba sogo ï dik erö dey bakoe. Tja bomi kägäyo. ¿Tja ga kowëba Beelzebú† ga era pjây?

Nopga bangkjrëy llëme

²⁶ »Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëleshko. Llëbo jnek tjeng kës li wlëkoba pjire. E kjishko ga nopga bangkjrëy llëme. ²⁷ Tjlökwo lër bomi kong shkëshko li, e lëmi oba kong kjok shjiyshko. Tjlökwo lër bomi kong lütshko li, e lëmi oba uunkong kong kjone pogo. ²⁸ Nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjlu, gueniyo bomi sëyara zröya lok ga äe. Bomi sëya, bomi doyo, e zröga, dbuga iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjlu li, e bangkjromirë dey.

²⁹ »¿Sënwa kjwo pjök, e soynek dburwa kjwara äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li iche bomi Datarë lon töshko, enira lon. Gueniyo iche llëm ga lon kjwara llëme. ³⁰⁻³¹ Pjâyda tjwlö ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjlobi li shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjishko

³² »Pjây tjlëno oba kong ga pjây löng bor tjok loromi wleni ga bomi kjishko ga tja tjlë bor Data sök kjok dogo li kong ga pjây löng bor tjok lër eni bakoe. ³³ Gueniyo pjây tjlëno oba kong ga pjây löng bor tjok llëme

loromi wleni ga tja tjlë bor Data li kong ga pjây löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

Shji moskwoga ara

³⁴ »Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlëp ëng tjok wlo lëmi llëme. Tja shrono shäng nopga ichë ëngkjwë wlo, ber löng wlëp ëng tjok wlo llëme. ³⁵ Tja shrono shäng wapga domerga ichë ëngkjwë ba dataga tjok, wapga walëga ichë ëngkjwë ba mekëga tjok, pjlaydoga ichë ëngkjwë ba ëmga tjok. ³⁶ Eni ga bomi pjeyoga löng bomi ushko li ber löng bomi moskwoga.

³⁷ »Ëye, ba data, ba mekë, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wleni ga ber bor oppingga ga äe. ³⁸ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe. ³⁹ Ëye beno shäng bor tjok llëm, e zrökoba llëme le wleni ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ga ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së ïyado Sbö tjok.

Bi potjwlëkklo

⁴⁰ »Ëye, pjây wlojrrara ga tja wlojrrara wleni. Ëye, tja wlojrrara ga bor ichaga wlojrrara wleni bakoe. ⁴¹ Ëye Sbö tjlökwo laga wlojrrara, e Sbö tjlökwo laga kjishko ga Sbö tjlökwo laga li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. Ëye no pjlo bek wleniyo wlojrrara, e pjlo bek kjishko ga no pjlo bek li potjwlëkklo ber ba kong bakoe. ⁴² Ëye bor oppingga song ëre kjimtara, e bor oppingga kjishko ga sëna di zeng erö ëmdë ga lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän» le.

11

Juan No Waga

¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna pjir ga to jek lok eshko dwayo, jongya kjok shto oblë oblë, oba ping wlo.

² Eshkoshko ga Juan shdung shäng no shdüzlong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjök mya, ³ llëbo kjakrokë Jesús kong. Öötong löng Jesús

† 10:25 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

shängshko ga tjlë lok ba kong ga «¿No pjluyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?»

⁴ «Llëye kuromi, ñnomi li to lëmi Juan kong.
⁵ Nopga kjok ñgö llëm wleniyo kjok ñnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jïkong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugö llëm wleniyo kjokkunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbö tjlökwo roy pjlú lak ba kong. ⁶ Ëye mär bor go, ga tja raye llëm ga era ber sök wopjlúe» le ba kong.

⁷ Epga brikshko ga Jesús tjlëno oba kong Juan kjïshko. Tjlë ga «¿Pjây jek löng kjok dogro no llëmshko, Juan ikshko ga pjây äätë eshko llëm obishko ga domer, e kjwe sorë loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdë wleni loromire? ⁸ ¿Eni llëm ga e kjwe sorë loromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwlö ara wleniyo go loromire? Miydëmi pjlú ga nopga eniyo löng pjlú ushko. ⁹ ¿Eni ga e kjwe sorë loromi? ¿E kjwe Sbö tjlökwo laga loromire? E jlöe. Ga e tjwlö ara, Sbö tjlökwo lagaga oblë kjinmo. ¹⁰ Sbö tjlökwo takpjang li goshko ga Sbö tjlëno Juan kjïshko. Tjlëno beno eni:

»«No ichër kjlara bop bäm go,
bop roy laga,
irbo poshäre bop kong wlo.»*

¹¹ »Lër bomi kong jlökoyo ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwlö ara, Juan No Waga kjinmo llëme. Eni gueniyo ga nopga löng Sbö sök no pjluyoshko kjlobi li tjwlö ara, Juan kjinmo.

¹² »Juan No Waga dbaryoshko tek lëkong ga nopga ara optwono Sbö kong, e ber ba pjluyo wlo. Ga nopga owa ëngkjwë ara, Sbö ber no pjluyo llëm wlo. ¹³ Juan tjwayde llëm obishko ga Sbö tjlökwo lagaga uunkong tjlëno ga lono ga Sbö, e ber no pjluyo le. Kjok ilgwekkdo tara Moisésdë li tjlë eni bakoe. ¹⁴ Ëye, tja tjlökwo kuya woydë li kong ga lër ga Sbö tjlökwo laga Elías tjwe iröng lara koshëmi löng li, e Juan. ¹⁵ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

¹⁶ »Eerishko dbaryo sopga, ¿pjây so llë kjoyo lër bomi kong? Pjây so kjwozirga

öö le löng ëng kong llëbo soynezlöng shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjlë lok ga

¹⁷ »«Tjawa dbonmo bakwono ga bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono tükwo woydoklo ga pjây slatong llëm bakoe» le lok eni.

¹⁸⁻¹⁹ »Lër ega lër bomi kong. Juan shrono shäng ga iono llëm Sbö kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga «Kjwe goshko Ä sëya kjlara» loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga «Domer kjwe ië sïyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe» lëmi eni. Lër bomi kong ga pjây so kjwozirga löng li kjoyo e kjïshko. Sbö kjok miydë li, e jlöe miydëba ba pak shäryara beno li go» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwo kjrëba woydë llëm kjïshko ga kjok eshko sopga wlonä Jesúsdë

²⁰ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë kjok shto oblë oblë tjän, ga kjok eshko sopga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe loromi llëm, ga rayara llëm bakoe. E kjïshko ga e dbaryo ga epga wlonä Jesúsdë, tjlë ga ²¹ «¿Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ñya Sbörë wlo tjän. ²² Eni ga lër bomi kong ga no ilgwezlöng dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

²³ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjlik ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ñna Sodoma sopgarë kjwe ga eeri ga ba tjëyoga löng eshko obi. ²⁴ Eni ga lër bomi kong ga no ilgwezlöng dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Shji woshtë sorë

* **11:10** Malaquías 3.1.

²⁵ Eshko ga Jesús tjlë Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjïshko ga pja poshrër ara.

²⁶ Shäryorop eni, woydorop eni kjïshko» le.

²⁷ Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸ »Pjây sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjây tek bor shwoy uunkong, ga pjây iër ber löng woshtë. ²⁹ Tja wlëp, wotöy kuzong ga pjây kong pak twër li shäryozï, pjây oppïs bor go. Enira pjây woshtë jlökoyo. ³⁰ Llëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Llëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» le.

12

Woshtozlong dbaryo ga Jesús opping-gaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjli ara kuzong ga dwla bo kjre löng, ue lok wlo. ² İya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «jBop oppinggaga kjwe İzong! Löng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagagarë erö ëmdë ga uara loke. ⁵ Kjok İlgwekklo tara Moisésdë li tjlë ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë löng Sbö u roshko li, llëye owa shärye löng llëme. ¿E lomirë llëmdo? ⁶ Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlö ara anmoyö, Sbö u kjinmo. ⁷ Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlö ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor

poshrëkklo li kjinmo.”* Tjlökwo ëre llë loklo miydëmi kjwe ga “Pja owa shäryono” lëmi oblë llëye owa shäryono llëm li kong llëme. ⁸ Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo pop-tara Jesúsde kjlara

⁹ E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzrëno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. ¹⁰ Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko kjlëbö, llëbo wlëya löng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga no poptëy ga pjlüre?»

¹¹ «¿Bomi öng, e lono pjlebgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llëmdo? ¹² No, e tjwlö ara, öng kjinmo anmoyö. Eni ga llëbo pjlü, e shäryëy woshtozlong dbaryoshko ga pjlü» le ba kong.

¹³ Eshko ga Jesús tjlë domer li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlü, ba orkwo kar go dik. ¹⁴ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlü?» le.

Sbö parkaga

¹⁵ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsde pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga löng eshko li poptara uunkong, ¹⁶ ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le. ¹⁷ Shäryono eni, tjlökwo lara ba tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁸ «Bor parkaga kjroror shäng ëre.

Kjwe woydër ara. Tja wopjlü ba tjok bakoe.

Bor Sëya iër ber ba go,
ga kjok İlgwer sorë li roy shdöya tjëyoga uunkong kong.

¹⁹ Kjwe ënglë kar kar ë tjok llëm,
öö le kukoba irbo bäng llëm bakoe.

²⁰ Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm,†
shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm,‡

kjok İlgwera beno bek pjir guing.

* **12:7** Oseas 6.6. † **12:20** Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm le li, e domer li ber kjang, nopga dbo ara llëm li tjok llëme loklo. ‡ **12:20** Shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm le li, e domer li ber wotöy, nopga mär ba go sira dö li tjok loklo. § **12:21** Isaías 41.1-4.

21 Llono ga tjëyoga uunkong ber löng ba koshö.»Š

*Jesús, Beelzebú**

22 Eshko ga domer shäng kjlara kjok ïgö llëm, tjlä llëm, goshko Ä säya kjlara kjishko. E söraba Jesús shwoy, ga poptara beno shäng kjok ïgö pjlú, tjlä pjlú bakoe. 23 Nopga löng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjlä ëng kong ga «¿Ëre David tjëyo shrono shäng bi dögaro llëm?» le lok eni.

24 Kuya fariseogarë lok ga tjlä lok ëng kong ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le.

25 Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlä ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. 26 ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba säyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? 27 Ä säyaga ichër opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi. ¿Eni ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä säyaga iche lok wlo? E kjishko ga epga omik wëlä ga pjäy diktong löng jlöe. 28 Ä säyaga ichër to, Sbö Säya dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

29 »¿Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko sorëro? Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotkë ga pjlúe.†

30 »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga. 31 E kjishko ga lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwö lë owa ga owa pjäng ba go li löya Sbörë ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Säya läywë owa ga owa li löya ba kong llëme. 32 Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya ber dret wlo ga pjlúe. Gueniyo ëye Sbö Säya läywë owa ga owa li löya eerishko llëm, llonoshko llëm bakoe.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

33 »Kjor doyo pjlú ga ba bo, e pjlúe. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go. 34 ¡Pjäy so dgur kjoyoe! ¿Pjäy owa kjishko ga pjäy tjlä pjlú sorëro? Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamo go. 35 No pjlú ga tjlä pjlú, wotjlik pjlú kjishko. No owa ga tjlä owa, wotjlik owa kjishko. 36 Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlökwö owa lono kjwobi li kjishko. 37 Eshko ga pjäy ie ber löng pjlú, llëm ga pjäy ie ber löng shdungko, tjlökwö loromi li kjishko» le.

Jonás jyäglö

38 Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjlä Jesús kong ga «Tjläpaga no pingga, pja ichara Sbörë li jyäglö shäryos kjrina borwa kong, llëbo ïydëba llëm wleniyo ïnwa wlo» le.

39 Kuya ga tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjäy owa. Pjäy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglö shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwö laga Jonás, e jyäglö shäryotë bomi kong eröe. 40 Dënashko ga e beno sök mã dlung roy so kësbang bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre äär ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe.

41 Nínive sopga, e Jonás tjlökwö kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwölö ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le. 42 Sabá so pjluyo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwölö ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le.

43 »Ä säya pjäng no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. 44 Eshko

* 12:21 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe. † 12:29 Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Shrono shäng ba llëbo lüyotkë le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä säyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” le. Äär iröng ba ushko ga wlēya shäng rorē, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ⁴⁵ Eni ga sēya oblē tōya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjē jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyō, shäng bām go sorē li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjāy owa, ga pjāy ber löng domer ēre dik eni» le.

Jesús, ba mekē, ba lēmga

⁴⁶ Jesús sök tjlē oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekē, ba lēmga, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo. ⁴⁷ Eni ga rotaraba Jesús kong, tjlē ga «Bop mekē, bop lēmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Bor mekē, e ē? ¿Bor lēmga, e ē?» le. ⁴⁹ Eni ga ba oppinggaga löng li pīya ba sakkwo go, ga tjlē ga «Bor mekē lēr li kjwepga. Bor lēmga lēr li kjwepga. ⁵⁰ Ēye bor Data sök kjok dogo li kolē ga era bor mekē wleni, bor lēng wleni, bor dor wleni» le.

13

Dwla sguingga

¹ E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öötong sirkeno sök di bäng buk kēsbang li sor go. ² Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ³ Eshko ga tjlēno ba kong ara llēbo jyāglo go, tjlē ga «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴ Sguīyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sēnwa shrono, uara lok drete. ⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrēko, klung sho ara llēmshko, ga weno maling, klung sho rong llēm kjishko. ⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkō sho roshko, ga shkō sho li kunoshko ga dwla li llgwīnae. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbāw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko

ga botjyono kjwo sak mya (30). ⁹ Ēye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso» le.

Jesús tjlēno llēbo jyāglo go erä ega

¹⁰ E irgo ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Pja tjlē oba kong llēbo jyāglo go erä ega?»

¹¹ «Sbō ber no pjluyo sorē li roy miy-daydēba llēm li pinaba bomi kong, gueniyo epga kong llēme. ¹² Ēye llēbo tjok ga sēya jek obi, ber llēbo ara wlo. Ēye llēye llēm ga llēye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete.*

¹³ Kuya löng ga llē loklo miyde lok llēme. Īya löng ga llē ĩyde miyde lok llēm bakoe. Tja tjlē ba kong llēbo jyāglo go e kjishko. ¹⁴ Llēye lara Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Isaiásdē li beno epga li kjishko. Tjlēno beno eni:

»“Kuya löng kjēr ga llē loklo miyde lok llēm, ĩya löng kjēr ga llē ĩyde miyde lok llēm bakoe.

¹⁵ Nopga ēre, llēye kuya woydē llēme. Kwomgwo bäng bängzara lok tuke. Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,
llēye ĩya lok ba bokkwo go llēm wlo,
llēye kuya lok ba kwomgwo go llēm wlo,
opping lok sira llēm wlo,
optwē ber bor kong llēm wlo,
epga dör llēm wlo bakoe.”

¹⁶ »Gueniyo pjāyda kjok ĩgō bomi bokkwo go, pjāy kjok kugō bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjāy ber löng wopjlúe.

¹⁷ Lēr bomi kong jlōkoyo ga llēbo ĩmi, kumi löng ēre tjwlō ara. Dēnashko ga Sbō tjlōkwo lagaga, nopga oblē pjlo bek wleniyo, e omīk woydē, omkuk woydē, gueniyo omīno llēm, omkuno llēm bakoe.

Dwla sguingga lanyo, e llē loklo lara Jesúsde

¹⁸ »Dwla sguingga lanyo, e llē loklo lēr bomi kong. Kuzīa. ¹⁹ Ēye Sbō ber no pjluyo sorē li roy kuno, gueniyo llē loklo miyde llēm ga e so dwla lono irbo bäng li kjoyoe. Tjlōkwo li dgak pjang ba pjlúshko, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo. ²⁰ Dwla lono

* **13:12** Llēbo tjok le li, e Sbō tjlōkwo loklo. Eni ga ēye Sbō tjlōkwo kjrē ga kong tjlōkwo twe Sbōrē obi, gueniyo ēye omkjrē llēm ga Sbō tjlōkwo miyde tjan li döya ba shjiryo.

ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwo li kuno, ga beno shäng wopjlu li loklo. ²¹ Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, shdungoba tjlökwo li kjishkoshko ga tjlökwo li raye, söya ame. ²² Dwla lono shkò sho roshko li, e ëye tjlökwo li kuno li loklo. Tjlökwo li kura, gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woyotjlíya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme. ²³ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ëye tjlökwo li kuno, ga llë loklo miyde pjlú li loklo. Eni ga e ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100), kjwo sak tjer (60), kjwo sak mya (30)» le ba kong.

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko

²⁴ Ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo lër bomi kong? Domer shäng kjlara. Pjlara ga dwla pjlú wleniyo dgara ba kjok kjing go. ²⁵ Gueniyo dwla dgaga li ponoshko ga ba moskwo shrono shäng kjlara dwla dgak buk lishko. Kjlo sho owa dwlayo, e söra, dgara dwla buk pjlú li roshko, ga to ey dwayo. ²⁶ Eni ga dwla pjlú li weno, botjyë kjwlëshko ga kjlo sho owa li weno ba tjrëko bakoe.

²⁷ »Íya dwla sogo li parkagagarë ga öör lok ba rotë ba kägäyo kong, tjlë ga “Tjlapga, pja dwla dgonon bop kjok kjing go pjlú eröe. ¿Eni ga kjlo sho owa kjwe wen sorë?”

²⁸ »“Söga, dgaga bi moskworë” le ba kong.

»Kuya lok ga tjlë ba kong ga “¿Kjlo sho owa kjwe shirware?”

²⁹ »“Llëme. Kjlo sho owa kjwe skwëmishko ga dwla pjlú kjwe skwe tëm ba tjok äe. ³⁰ Pjlú wlo ga iozī ber kun uunkong, äär jong bo kjrozlong dbaryo. Eshko ga nopga ichër kjlo sho owa li zë bäm go, pjriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wlo. Shäryara lok eni pjir ga dwla pjlú li skoya, jneya tjeng dwla jnekklo uyo roshko” le ba kong» le.

Kjor dwlayo chirawa

³¹ Ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. ³² Dwlagwo ëre chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

³³ Ga Jesús tjlëno ba kong, llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so walë pjlung shosho llruno bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10)† ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdóktong pjlung shosho li kjwang jikong» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go

³⁴ Llëbo uunkong ëre lara Jesúsde nopga kong llëbo jyäglo go erä. Eni llëm ga llëye lara ba kong llëme. ³⁵ Shäryono eni, tjlökwo lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko sorë li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

«Tja tjlë llëbo jyäglo go;
tjlökwo lër li, e iak Sbörë tjeng lütshko,
kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong.»‡

Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

³⁶ Jesús to ey dwayo ga opzrëno jek shäng u roshko. Eshko ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Kjlo sho owa weno dwla pjlú tjrëko lanyo, e llë loklo los borwa kong sira» le.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Dwla pjlú dgaga li, e no to ter kjok dogo dwayo ëre loklo. ³⁸ Dwla dgara kjokyo li, e kjok kjwang jikong loklo. Dwla pjlú li, e Sbö nopga loklo. Kjlo sho owa li, e Ä nopga loklo. ³⁹ Ba moskwo, kjlo sho owa dgaga li, e Ä loklo. Dwla bo kjrozlong dbaryo li, e kjok pjir dbaryo loklo. Ga dwla skogaga li, e Sbö parkagaga kjok dogo so loklo.

⁴⁰ »Kjlo sho owa li töya, dbuya iök roshko, suya wlo sorë ga kjok pjir dbaryoshko ga Ä nopga suya eni bakoe. ⁴¹ Eshkoshko ga nopga ber löng llëbo owa shäryë, nopga ber löng oblë ichë llëbo owa shäryë bakoe. Eshko ga bor parkagaga kjok dogo so ichër

† 13:33 Gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik. ‡ 13:35 Salmo 78.2.

no to ter kjok dogo dwayo ërerë nopga owa li töng. ⁴² Ga dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy. ⁴³ Ga nopga pjlo bek löng li ber löng kãlã lletlet dlo wleni, ba Data sök lishko. Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

Llëbo tjwlö ara jnek buk

⁴⁴ »sbö ber no pjluoyo sorë, e so llëbo tjwlö ara jnek buk kjok kjrina roshko kjoyo. Domer, llëbo tjwlö ara li wlëna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa llëme. Eni ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga kjok li tjwlëna beno ba kong.

Obrikkwo tjwlö ara

⁴⁵ »sbö ber no pjluoyo sorë, e so domer llëbo tjwlëga, soynega to shäng obrikkwo tjwlö ara wlëk kjoyo bakoe. ⁴⁶ Obrikkwo wlëna kjwara tjwlö ara wleniyoshko ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga obrikkwo li tjwlëna beno ba kong.

Kjla mã shakklo

⁴⁷ »sbö ber no pjluoyo sorë, e so kjla mã shakklo kjoyo bakoe. Dbuya lok di roshkoshko ga mã shaya llërba pogo. ⁴⁸ Kjla li dlinoshko ga shikoba tjeng pjöshko, ga mã pjlu wleniyo töngoba shing roshko, ga owa li dbukoba. ⁴⁹ Eni ga kjok pjir dbaryoshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjwe lok nopga owa li kjë nopga pjlo bek tjeng lishko dwayo, ⁵⁰ ga nopga owa li dbuya lok iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy» le.

Llëbo tjaglën, llëbo këguë

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Tjlokwo lër shäng li llë loklo miydëmi löngde?»

«Ëng, miydërwa» le lok ba kong.

⁵² Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye no ping pjlu, Sbö ber no pjluoyo sorë li kjïshko ga e so domer u sogo kjoyoe. Llëbo jnek tjeng ara, llëbo tjaglën, llëbo këguë bakoe. Ga llëbo li shiya, twe oba kong ga pjlu» le. §

Jesús shäng Nazaret kjokyo

⁵³ Jesús tjlëno llëbo jyäglo go pjir ga to ey dwayo. ⁵⁴ Jek öötong shäng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko obi ga nopga pina ara judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye sorë? ⁵⁵ ¿Domer kjwe u shäryaga li wa llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Simón, Judas llëmdo? ⁵⁶ ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo? ¿Kjok miydë ara kjwe wlëya kjone?» le lok ëng kong eni. ⁵⁷ Ga tjlökwo kjre lok woydë llëm, iirkono lok ara erä.

Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwlö llëme» le.

⁵⁸ Kjok eshko sopga mär Jesús go llëm kuzong ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara ara eshko llëme.

14

Juan No Waga zrörabae

¹ Dbar eshkoshko ga Pjlu Herodes* parkë sök Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga ² tjlë ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye ga pjlu e kjïshko» le.

³⁻⁴ Kjupäbäshko ga Juan tjlë Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjïshko» le. E kjïshko ga Juan shara, bängzara Herodesdë, shdüya wlo. ⁵ Zröya woydë, gueniyo «Juan, e Sbö tjlökwo laga» lëba, ga oba bangkjre ara. E kjïshko ga zröra llëme.

⁶ Öötong Herodes shrëzlöng dbaryoshko ga Herodías wa walë li bërkonno oba löng kjlobi li bokshto, ga Herodes beno sök wopjlu e kjïshko. ⁷ E kjïshko ga tjlëno ba kong jlökoyo ga llëye roke li twe ba kong. ⁸ Poshduna ba mekerë kjïshko ga tjlë Herodes kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlë roshko» le.

⁹ Kuya ga woydë jöng. Gueniyo tjlëno jlökoyo nopga mana löng li bokshto kuzong

§ 13:52 Llëbo tjaglën, llëbo këguë le li, e tjlökwo tjaglën, tjlökwo këguë loklo. * 14:1 Pjlu Herodes, e kowëba Herodes Antipas bakoe.

ga no ichara ba shäryë ba kong. ¹⁰ Eni ga Juan kägä zara tas, no shdüzlong uyo roshko, ¹¹ ga söra, twara kjoglo li kong kjwlë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong. ¹² E irgo ga Juan oppinggaga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko. E irgo ga öötong löng Jesús shäng lishko ga roy lara lok ba kong pjire.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹³ Juan roy kuya Jesúsdë ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kyyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ara ba irgo pjö lëkong. ¹⁴ E irgo ga Jesús opshino kyyong roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llëm li ña, ga songe le, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵ Kjok ro zar kjwlë kuzong ga ba oppinggaga tjlä lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlek wlo» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Brik lok llëm ga pjlúe. Sëzi pjäydë dey» le.

¹⁷ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök erä» le.

¹⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tek sözi bor kong» le. ¹⁹ Eni ga nopga tjeng kjlobi li ichara wlar uunkong töshko, shkwamsho kying go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsdë, ga kjok dogo ñya jem drëng ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga löng kës li kong.

²⁰ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

²¹ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kying go

²² E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kyyong roshko, dipzë di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shäng eshko. ²³ Brikong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zoktong shäng eshko tjoksa.

²⁴ Eshko ga kyyong li jek öötong buk pjola tjän, ga jöya di iöya ararë, pjluk tek jong ba shwo lëkong kjishko. ²⁵ Kjok shränto ga Jesús jek jek shäng di li kying go, ba oppinggaga löng li shwo lëkong. ²⁶ ñya lok ga bangkjre lok ara, ga tjlä ëng kong ga «¡Kjwe äya jlöe!» le.

²⁷ Jekdo eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «¡Pjäy wokjange! ¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjre mi llëme» le.

²⁸ Eni ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja jlö ga tja ichos jek jek di kying go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja tegö» le.

Kuya Pedrorë ga opshino kyyong roy dwayo, ga jëktong jek di kying go, Jesús shwo lëkong. ³⁰ Eshko ga ñya ga pjluk tjwe jong dbo ara ga bangkjara, ga pir jer jong, ga tjlä ga «¡Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

³¹ Eshko ga shara Jesúsdë jekdo ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go jlökoyo llëme. ¿Pja kjimter llëme lorop ega?» le.

³² E irgo ga opyono lok kyyong li roshkoshko ga pjluk li beno tjeksoe.

³³ Eshko ga beno löng kyyong roshko li, Jesús poshrëra, ga tjlä lok ba kong ga «Pja Sbö Wa jlöe» le.

Swlopga poptara Jesúsdë Genesaret kjokyo

³⁴ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ³⁵ Jesús miydara kjok eshko sopgarëshko ga roy shdöra lok kjok eshko kjwang jikong. Eni ga swlopga söra lok ba kong, ³⁶ tjlä ba kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

15

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

1 Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdē li go, e kjone kjone tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlē lok ba kong ga 2 «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo bangkjre lok llēm ega? Iē lokshko ga orkwo shkwē llēme» le.

3 Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Bomi sdēkwo kjīshko ga Sbō kjok ilgwekklo kolēmi llēm ega? 4 Sbō tjlēno ga “Bomi dataga, bomi mekēga, e bangkjrozī, iozī ber tjwłō ara.”* Sbō tjlēno obi ga “Ēye ba data, ba mekē lāywono owa ga e zrōkko.” 5 Gueniyo ga ēye tjlēno ba data, ba mekē kong ga “Pja kjimtēr ga äe. Bor llēbo uunkong ēre tworor tjeng Sbō kong pjire” lara ba kong pjir ga 6 ba data, ba mekē kjimte ame ga pjlúe lēmi eni. Eni ga bomi sdēkwo kjīshko ga Sbō tjlōkwo ioromi beno tjwłō llēme. 7 ¡Pjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlúshko! Llēye lara Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Isaíasdē bomi kjīshko li, e jlōe. Tjlēno beno eni:

8 »“Nopga ēre, tja poshrēya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjlīya ba pjlúshko llēme.

9 Tja poshrēya löng li llēno llēm, nopga pīya kjok ilgwekklo tak norē go erō kjīshko”† le.

10 Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bāng, ga tjlē ba kong ga «Tja kuzīa. 11 Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli ue lirē llēme. Miga ber löng eni li laga ba tjlōkwo le om go lirē» le.

12 Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bāng ga tjlē ba kong ga «Llēye lorop li kjīshko ga fariseoga iirkono ara. ¿E miydēpde?»

13 «Dwīa dgara bor Data sök kjok dogo lirē llēm ga e skwako sleng go.‡ 14 Kjwepga löng wēyē. Kjok īgō lok llēm, gueniyo löng oblē kjok īgō llēm wleniyo wlosök. Eni ga no kjok īgō llēm wleniyo wlosōya no kjok īgō llēm wleniyorē ga lon tjeng pjōyīkong pjlēbgwo kjwaraso roy» le ba kong.

* 15:4 Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. † 15:9 Isaías 29.13. ‡ 15:13 Dwīa dgara ba Data sök kjok dogo lirē llēm le li, e nopga mär Sbō go llēm li loklo. Epga ber skwako sleng go le li, e epga kje Sbörē ba boksho dwayo loklo.

§ 15:26 Eshko dbaryo ga nopga judío llēm wleniyo kowara judiógarē shjiti, woyde lok llēm kjīshko.

15 Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Llēye lorop llēbo jyāglo go li pjlollgwes borwa kong sira» le.

16 Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¿Llēye lēr shāng li llē loklo miydomirē llēm obire? 17 Dli uēy li jer bi kjamo roy, äär ber tjeng bi bō roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. ¿E miydēmi llēmdo? 18 Gueniyo ga tjlōkwo lēy li wen tēm bi pjlúshko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga äär ber owa Sbō bokso laga erē. 19 No wotjlik owa, no zrōk, pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok, lūrکہ, jyörکہ, oblē jyōyotکہ, oblē lāywē owa, e wen tēm ba pjlúshko dwayo uunkong. 20 Nopga äär ber owa Sbō bokso laga llēbo tjeng kēs ērerē. Gueniyo ēye ber pjlo bek Sbō bokso, iono orkwo shkwono llēm kjīshko llēme» le.

Walē judío llēm wleniyo mär Jesús go jlōkoyo

21 E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shāng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko. 22 Walē sök kjlara eshko Canaán so. Tek shrono shāng Jesús shwoy ga tjlē ba kong dbo go ga «¡Tjlapga, David tjēyo, tja songe lozong! Bor wa walē, goshko Á sēya kjlara, īn ga songe» le.

23 Kuya ga dboryara llēme. Eni ga ba oppinggaga tjlē ba kong ga «“Pja nom na dwayo” los walē kjwe kong, tek shāng öö le ara bi irgo kjīshko» le.

24 Kuya ga tjlē walē li kong ga «Tja ichara Sbörē Israel tjēyoga kong döe. Epga öng wlēp ushko so jeno löng wleni» le.

25 Eni ga walē li tek shrono shāng ba zlong bāng ga kjök tono, tjlē ba kong ga «¡Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

26 Kuya ga tjlē ba kong ga «Bi wapga dli li döy, twēy shjiti§ kong wlo ga äe» le.

27 Kuya ga tjlē ba kong ga «Jlōe, Tjlapga. Gueniyo ba sogo iēshko ga dli pjloyo lon ter tōshko ga ue shjitiṛē ga pjlúe» le.

28 Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja mär bor go jlōkoyo. Woydorop sorē li shāryē eni» le. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlopga poptara Jesúsde ara

²⁹ Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dlup go. ³⁰ E irgo ga nopga shrono löng träk llëm sök lishko. Swlopga söra lok ara, nopga jék llëm wleniyo, nopga kjok ïgö llëm wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjlë llëm wleniyo, nopga swlo oblë oblë bakoe. Eni ga söra lok Jesús zlong bäng, ga poptarae. ³¹ Eshko ga nopga swlo ara wleniyo, e poptono, nopga tjlë llëm wleniyo, e tjlëno, nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jék llëm wleniyo, e jëktong, nopga kjök ïgö llëm wleniyo, e kjok ïno bakoe. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä, ga Israel tjëyo Sbö poshrëra lok ara.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjlöglö pkëng (4,000)

³² E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjïshko ga songe lër. Jek ichër löng ba ushko ië llëm ga äe. Wopjir irbo kjwe» le.

³³ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ère dli wlëy kjone?» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7), mã chilawa tjeng kjwöbö bakoe» le lok ba kong.

³⁵ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. ³⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mã li, e kjrara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjïshko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga tjeng kës li kong.

³⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

³⁸ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjlöglö pkëng (4,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

³⁹ E irgo ga nopga brik tong pjir ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

16

Llëbo jyäglo kjok dogo dwayo

¹ Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlík wlo. Tjlë ga «llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «İmi kjok sëng ga kjok dogo srëzrën ga bong ga kjok pjlúe lëmi. ³ İmi kjok shröngto ga kjok dogo srëzrën, pjäng sho ara ga eeri ga kjok owa lëmi. Eni ga llëbo wen kjok dogo, e llë loklo miydëmi pjlúe. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro? ⁴ Eerishko dbaryo sopga, pjäy owa. Pjäy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jék shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwo laga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe» le.

Fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo

⁵ E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono löng di bäng buk kësbang li kjwo na lëkong ga pjlung shosho suk pjir söra lok llëme. ⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pjäy sjëk, fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

⁷ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme. Le shäng bi kong eni e kjïshko» le.

⁸ Tjlë löng ëng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlë ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme” lëmi ega? ¿Pjäy mär bor go jlökoyo llëm ega? ⁹ ¿Bor tjlökwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjlöglö shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi kong llëmdo? ¹⁰ ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjlöglö pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi woyo bomi

kong llëm bakoro? ¹¹ ¿Tja tjlë shäng pjlung shosho suk pjir kjishko llëm li miyde mi llëm sorë? Pjäy sjëk fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

¹² Eshko ga miydara lok ga Jesús shäng tjlë li, e pjlung shosho uukklo layde llëme. No pïya fariseoga, saduceogarë löng sorë, e layde shäng.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹³ Jesús jek öotong Filipino Cesarea kjokyo ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo ëre, e ë lëba?» le.

¹⁴ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías li tjwayde shäng le. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Jeremías li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

¹⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë lëmi?» le.

¹⁶ Kuya Simón Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja. Pja Sbö Sök İyado li Wa jlö» le.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Simón, Jonás wa, pja tjlëno li laga norë bop kong llëm, laga bor Data sök kjok dogo lirë bop kong. E kjishko ga pja ber wopjlúe. ¹⁸ Lër bop kong ga pja kowër Pedro.* Oba u ywë wlo ga ak kjang iëba bäm go, ber ba shakklo wlo. Eni ga nopga tjëyo shäryër kjrina bor tjlökwo kjrägaga kjlobi li go, so u kjoyo, ga ak lër li, e ber u li shakklo wleni. Tjëyo li zäya Äre ga äe. ¹⁹ Ga pja kong dbo twër, pja ber Sbö nopga bapshiga wlo. Ba nopga ichëp sorë kjok ëre kjing go ga epga iche Sbörë kjok dogo eni bakoe» le.

²⁰ E irgo ga tjlë ba oppinggaga kong obi ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²¹ Eshko jek lëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja jongya Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no

pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tja shdüya lok ara, ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²² Eni ga rokara Pedrorë tjoksa, ga tjlë ba kong ga «¿Tjlapga, woydër ga e wen bop kong eni llëme!» le.

²³ Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo lëkong, ga tjlë ba kong ga «¿Ä, pja opkjok bor zlong dwayo! Tja ichëp woydë dir eröe. Llëye woyde Sbörë li woyotjlöp shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlöpdë shäng eröe» le.

²⁴ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlök İyado, wotjlök llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁵ Ëye wotjlök opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së İyado kjok dogo. ²⁶ Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öotong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁷ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eshko ga no kjlara kjlara potjwlën, llëbo shäryara dö li kjishko. ²⁸ Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga tja ber no pjluyo sorë li İmi wëlle» le.

17

Jesús kjlopsono beno kälä lletlet

¹ Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesúsde jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. ² Eshko ga İna ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopsono, bokkwo beno kälä lletlet dlo wleni, ga shwong beno pjlublún shjiye.

³ İya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bë löng lan Jesús tjok eshko. ⁴ Eni ga Pedro tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga

* **16:18** Grecia so tjlökwo Pedro, e ak loklo.

pjlúe. Woydöp wleni ga tja ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵ Shäng tjlë wopro ga pjäng sho shjiylono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlë ga «Bor wa li ère. Woydër ara. Tja wopjlú ba tjok. Ba tjlökwo kuziã» le.

⁶ Kuya ba oppinggaga löng lirë ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjishko. ⁷ Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga tjlë ba kong ga «Pjäy kojözong. Llëye bangkjre mi llëme» le. ⁸ İya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsda beno shäng tjoksa erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye İnomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ère woshwara Sbörë iröng obi guing» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «No pinggaga kjok İlgwekklo tara Moisésdë li go tjlë lok ga “Borwa pjluyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go” le. ¿Le lok eni ega?»

¹¹ «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. ¹² Gueniyo lër bomi kong ga e shrono öör tjän. Gueniyo ga to miydaraba llëme. Kong llëbo owa shäryaraba, woydaraba sorë li eni. No to ter kjok dogo dwayo ère kong llëbo owa shäryëba e kjoyo bakoe» le ba kong. ¹³ Miydara ba oppinggaga lirë eni ga Juan No Waga li lanyotkayde shäng.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär löng iröng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng kjlara, kjök tono, ¹⁵ ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe lozong. Llëbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjlo dete, wopjir kjlulu erä. Olö ga dguë iök roshko, llëm ga lon dishko. ¹⁶ E kjishko ga söror bop oppinggaga wle kong, gueniyo to poptara lok llëme» le.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba oppinggaga beno löng li kong ga «Pjäy wotjlik owa. Pjäy mär Sbö go

llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjäy mär ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sösbor kong» le.

¹⁸ Eshko ga Ä säya li wlona, ichara to dwlas li go dwayo, ga dwlas li poptono jekdo beno shäng pjlúe.

¹⁹ Döni ga ba oppinggaga löng tjoksa Jesús tjokshko ga tjlë lok ba kong ga «¿Ä säya li to ichororwa llëm ega?»

²⁰⁻²¹ «Pjäy mär Sbö go jlökoyo llëm kjishko. Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy mär ba go sirawa kjwe ëmdë ga pjäy tjlë dlup ère kong ga “Pja opkjös jek pjola” lëmi, ga opkjë jek pjolae. Eni wleni ga llëye shäryëmi ga ä wlo li drete»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

²² Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ère twëba ber tjeng nopga wloshko, ²³ ga tja zröya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le. Kuya lok ga woydë lok ara.

Kä potjwlëkklo Sbö u kong

²⁴ Jesús, ba oppinggaga, e öötong löng Capernaüm kjokyoshko ga kä potjwlëkklo dburyo li tönnga Sbö u kong löng eshko li tjlë Pedro kong ga «¿Bop pingga kjwe kä potjwlëk llëmdo?»

²⁵ «Ëng, potjwlëya» le ba kong.

Döni ga Pedro opzrëno jek u roshko. Ga llëye layde Pedrorë ba kong llëm obishko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿“Pjäy kä potjwlëk bor kong” le pjlupgarë ë kong? ¿Ba wapga kongde, de oba oblë kong?»

²⁶ «Oba oblë kong eröe» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga ba nopga bañyara kä potjwlëk llëme. ²⁷ Gueniyo ëye barwëy llëm wlo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mã ship kjlara bäm go li kjak roshko dburwa buk kjwara. Ship, söp, twëp dbur tönnga li kong, bi kä potjwlëkklo wlo» le.

18

Ëye tjwlö ara anmoyö

* **17:20-21** Tek dënashko ga kjibokwo ère jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Eni kjwe ga llëye shäryëmi ga ä wlo li drete. Ä säya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjäy ië llëm Sbö kong, pjäy syöshhtë Sbö kong ara dey.»

¹ Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlē ba kong ga «¿Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga tjawa löng ère tjrēko, tjwlō kēsbangyo li kjone dey?» le.

² Kuya ga kjwozirwa rokara kjlara, iara shäng ba tjrēko, ³ ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlōkoyo ga pjây opkjlopswē ber kjwozirwa jūni llēm ga pjây äär ber löng Sbō sök no pjluyo iyado lishko llēme. ⁴ Èye opkjlopswē ber wotöy, kjwozirwa jūni ga tjwlō kēsbangyo Sbō sök no pjluyo iyado lishko li e. ⁵ Ga èye, kjwozirwa jūni wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni.

«Shji nopga ichē llēbo owa shäryē llēme» lara Jesúsde

⁶ »Èye, kjwozirwa mär bor go jūni ichara llēbo owa shäryē ga e song jlōe. Shäryayde llēm obishko ga shakko, apkwo kēsbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁷ Llēbo tjeng ara kjok kjwang jikong no ichē llēbo owa shäryē wleni. Llēbo wen eni iyado. Gueniyo èye no ichē llēbo owa shäryē ga e song jlōe.

⁸ »E kjishko ga bomi orkwo, bomi dre, pjây iche llēbo owa shäryē wleni ga zēmi tas, dbumi pjolae. Pjây opzrēk jek äär Sbō sökshko dre kjwara llēm, orkwo kjwara llēm dey ga pjlú, pjây pjē bomi orkwo pjök li tjok, bomi dre pjök li tjok, iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo. ⁹ Bomibokkwo, pjây iche llēbo owa shäryē wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjây opzrēk jek äär Sbō sökshko bokkwo kjwara llēm dey ga pjlú, pjây pjē bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko llēm wlo.

Öng wlēp ushko so jeno kjlara

¹⁰⁻¹¹ »Kjwozirga kjwe tjwlō llēme lēmi llēme. Lër bomi kong ga Sbō parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga.*

¹² »¿Llē lēmi? Domer shäng kjlara, e öng wlēp ushko so tjeng doglo sak dbäw

* **18:10-11** Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Lër bomi kong ga Sbō parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga. No to ter kjok dogo dwayo ère shrono shäng no jeno löng li döga.» † **18:16** Deuteronomio 19.15. ‡ **18:22** Grecia so tjlōkwo ère llē loklo miydēy yōtso llēme. E sak kjäk kjingsho kjäk (77) loklo, llēm ga sak kjäk (70) pjloglo kjäk (7) loklo. (Era sak dbäw pjloglo pkēng kjingsho sak shkaw (490) loklo.) Kjone dey miydēy yōtso llēme.

(100). ¿Kjlara jeno wleni ga llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li ie ber tjeng dlupshko, ga to jeno sök li wlēk llēmdo?

¹³ Wlēnashko ga lër bomi kong jlōkoyo ga öng doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) jeno llēm li woyotjlīya ara llēme. E ber sök wopjlú kjlara jeno, wlēna li kjishko. ¹⁴ Eni ga woyde bomi Data sök kjok dogo lirē ga kjwozirga kjwe jer kjlara llēm bakoe.

Shji llēbo llgwek eng kong sorē

¹⁵ »Bop kjlara opshäryono owa bop kong ga pja lan ba tjok tjoksa, llēye owa shäryara li jlōe le wlo. Jlō lara ga pjây beno löng wopjlú eng tjok. ¹⁶ Jlō le llēm ga oblē rokēp jek bop tjok kjlara pjök, llēye lanyotkēp li, e jlōe le lok wlo, Sbō tjlōkwo tjlē ga «Shji oblē rotēshko ga nopga söy pjök mya, e jlōe le lok wlo»+ kjishko. ¹⁷ Jlō le llēm obi ga pja nom syō uyo, ga lēp bor tjlōkwo kjragaga löng li kong. Lano lok ba tjok pjir ga jlō le llēm obi ga iēp ber shäng nopga Sbō miydē llēm wleniyo dik, dbur tōngga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸ »Lër bomi kong jlōkoyo ga no llgwemi sorē kjok ère kjing go ga llgweya Sbörē kjok dogo eni bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Lër bomi kong obi ga bor tjlōkwo kjragaga tön löng bor ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjökde myare dö gueniyo. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây tön wotjlik kjrinaso kjok ère kjing go, pjây löng do pjökde dö emdē ga llēbo rokēmi syō go ga twe bor Data sök kjok dogo lirē bomi kong» le.

Domer, ba parkaga pogo tjwlō ba kong li raye woydē llēme

²¹ Eni ga Pedro shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, ¿bor kjlara llēbo owa shäryono bor kong li iēr ber tjwlō llēm pjlobi ga pjlú? ¿Shäryēr eni pjloglo kjäk (7) ga pjlúre?»

²² »Pjloglo kjäk (7) lër bop kong llēme. Llēbo owa shäryara bop kjlararē bop kong li iēp ber tjwlō llēm pjloglo sak kjäk kjingsho kjäk (77).‡

²³ »Eni ga Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu sök kjlara. Pjlara ga ba parkagaga rokara, pogo tjwlö ba kong kjöme le lok ba kong wlo. ²⁴ Shärye shäng kjwlëshko ga ba parkaga söraba ba shwoy kjlara, pogo tjwlö ba kong ara, domerga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) parkë lu pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15) äska wleni. ²⁵ Tjwlëya ba parkaga lirë llë go llëm kuzong ga pjlu tjlä ga “Kjwe soynezï jek ba boy, ba wapga, ba llëbo baïya uunkong tjok, ber löng parkë oblë kong, pogo tjwlö li tjwlëya bor kong e go wlo” le.

²⁶ »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tono, tjlä ba kong dbo go ga “Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop kong uunkong” le. ²⁷ İya pjürë ga songe le, ga tjwlö shira ba kong ame, döra beno shäng ojong shara.

²⁸ »E irgo ga ba parkaga li opshino ey dwayo, ga ba parkaga wlëna kjlara obi bë shäng eshko, pogo tjwlö ba kong sira döe, domer parkë dbargwo sak dbäw (100) äska wleni. Eni ga shakza pjä ba bëngso go, ga tjlä ba kong ga “ïPja pogo tjwlö bor kong li tjwlës bor kong jekdo, eeri eröel” le.

²⁹ »Kuya ba parkaga lirë ga kjök tono, tjlä ba kong dbo go ga “Tja songe lozong. Tja koshos sira ga tjwlën bop kong uunkong” le. ³⁰ Gueniyo ga songe le llëme. Shduna, iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko pogo tjwlö li tjwlëna ba kong pjir guing.

³¹ »İya pjlu parkagaga oblërë ga beno ba kong owa, woydë lok ara. Ga llëye İna lok li roy lara pjlu kong. ³² Eni ga ba parkaga li rokara pjürë, ga tjlä ba kong ga “Pja parkaga owa. Pja pogo tjwlö bor kong ara ëmdë ga tjwlö shiror bop kong llëme. Pja kjloshtono bor kong ga pja songe loror. ³³ ¿Eni ga bop kjlara, e songe lorop botoya dik llëm ega?” le. ³⁴ Eni ga pjlu iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, pogo tjwlö kjöme li tjwlëna ba kong pjir guing.

³⁵ »İlëbo owa shäryara bomi kjlararë bomi kong li iëmi ber tjwlö llëm wleni llëm ga bor Data sök kjok dogo li omshäryë bomi tjok eni bakoe» le ba kong.

* 19:4 Génesis 1.27.

19

Shji ëng rayë

¹ Jesús tjläno pjir ga to Galilea kjokyo dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. ² Nopga to jek ara ba tjok, ga swlopga poptara uunkong.

³ Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjlä ba kong ga «¿Domer ba boy rayë llë pogo kjishko ga pjüre?»

⁴ «Sbö tjlökwö tak pjang eni: “Dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.”* ¿E lomirë llëmdo? ⁵ E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. ⁶ Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. Töna Sbörë ga e döy llëme» le ba kong.

⁷ Kuya fariseogarë ga tjlä ba kong ga «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara, ga iche jek ba ushko dwayo. ¿İara eni ega?»

⁸ «İlëye kumi woydë llëm kjishko. Pjäy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjishko. Gueniyo ga tek dämärshko ga e eni llëme. ⁹ Lër bomi kong ga ba boy pono domer oblë tjok llëm ga raye ga äe. Llëm ga shäryara eni, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde, e pono oma boy oblë tjok wleni» le ba kong.

¹⁰ Kuya ba oppinggagarë ga tjlä ba kong ga «Eni kuzong ga ëye orkwosmok llëm dey» le.

¹¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlökwö ëre kjraga uunkongdë llëme. Èye kjimte Sbörë ga era omkjrë. ¹² Domerga kjone kjone orkwosmok llëm, weno beno pë walë tjok ga ä kjishko. Kjone kjone orkwosmok llëm, shäryaga norë beno löng eni kjishko. Kjone kjone orkwosmok llëm, parkë Sbö, ba pjluyo li kong ga pjlu wlo. Ère llë loklo, ëye ommydë woydë ga miyde ga pjüre» le.

Llëbo shäryara Jesús dë pjlu, kjwozirga kong

¹³ Pjlara ga kjwozirga sökoba Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo, syöshtë Sbö kong ba kjishko wlo bakoe. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë

lông. ¹⁴ Eni ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Èye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo» le. ¹⁵ E irgo ga orkwo iono kjwozirga li kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

Domer mite dbur ara

¹⁶ Pjlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye pjlú shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁷ «¿Llëye pjlú kjakrokëp bor kong li llëro? Pjlú li, e Sbö eröe. Pja ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolozong» le ba kong.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Kjone dey?»

«Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. ¹⁹ Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara,† ga pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe»‡ le ba kong.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjläkwo lëp shäng kës li shäryër shäng eni tjän. ¿Llëye shäryër obi?»

²¹ «Pja ber pjlo bek woydë ga pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le ba kong.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³ E irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur ara wleniyo äär ber lönng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjange. ²⁴ Lër bomi kong jek obi ga öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkë bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber lönng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁵ Kuya lok ga beno lönng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Enira èye dardo?» le.

²⁶ Kuya ga iya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁷ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa

jek bop tjok wlo. ¿Llëye wlënwa e kjishko?» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga kjok tjaglëshko ga no to ter kjok dogo dwayo ère sirkek äär sök bor pjlú sökklo kälä lletlet li kjing goshko. Eshko ga pjäy sirkek äär ber lönng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, Israel tjëyoga kjringsho sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo. ²⁹ Ga èye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko ga äska wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbaw (100) obi. Ga ber lönng së iyado Sbö tjok bakoe. ³⁰ Gueniyo eerishko ga nopga tjwlö ara wleniyo lönng ara li, e ber lönng tjwlö chira eshko. Ga eerishko nopga tjwlö chira lönng ara li, e ber lönng tjwlö ara eshko» le.

20

Nopga parkono kjillgwo bo ara kjokyo

¹ Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ère kjoyoe. Domer shäng kjlara kjillgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shröngteng, nopga wlëk parkë ba kong wlo. ² Eshko ga tjlëno parkagaga li kong ga potjwlëya dbar kjwara äska lara, ga ichara jek parkë ba kjok buk lishko.

³ »Dlo wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlëna lönng kjlëbö pak dret, llëbo soynezlöng. ⁴ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko, ga pjäy potjwlën bëye» le. ⁵ Eni ga to jek lok parkë ba kong.

»Dlo dluw ga shäryara eni jek obi. Dlo pjö lë wleni ga jek shäryara obi.

⁶ »Dlo töy wleni ga opshino jek obi, ga nopga wlëna lönng kjlëbö pak drete. Eshko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy dbo ga lönng parkë llëm ega?»

⁷ »«Tjawa parkë ë tjok llëm kjishko» le lok ba kong.

»Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko» le.

⁸ »Öötong kjok shkë ga kjok sogo li tjlë ba parkaga kägäyo kong ga «Parkagaga to rokëp, ga potjwlëma. Shrono parkë iröng li potjwlëp bäm go, shrono parkë bäm go li

† 19:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. ‡ 19:19 Levítico 19.18.

potjwlēp ber iröng” le ⁹ Eshko ga parkagaga shrono dlo töy li potjwlēna dbar kjwara āska.

¹⁰ »Roy kuya parkagaga shrono bām go lirē ga wotjlīk ga potjwlēya lok iröng li kjinmo le. Gueniyo potjwlēna dbar kjwara āska bakoe. ¹¹ Potjwlēna lok pjrshko ga kjok sogo li lāywe lok owa eng kong, ¹² tjlē lok ga “¿Nopga tjwe löng iröng kjwe parkono wop tjok erä, ga potjwlēna borwa tjok bëy ega? ¿Tjawa song parkono dlo roshko dboe!” le lok eng kong eni.

¹³ »Eni ga kjok sogo li tjlē parkaga kjlara kong ga “Tja shäng llēbo owa shäryē bop kong llēme. Pja potjwlēn eni loror bop kong, ga jölö lorop bor kong. ¹⁴ Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe löng iröng li potjwlēn woydē bopoya dik bako ga ¹⁵ miydaga ber tjarē, dbur li botoya kjīshko. ¿Pjāy wotjlīk owa bor kong, tja no säng ä kjīshkore?” le.

¹⁶ »Eni ga tjwlō ara eerishko li, e ber löng tjwlō chira eshko, e ga eerishko tjwlō chira li, e ber löng tjwlō ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjīshko jek obi

¹⁷ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjlē ba kong ga ¹⁸ «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ère twēba ber tjeng syōshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go wloshko bakoe. Eshko ga tja iche lok, zrökoba wlo, ¹⁹ ga tja twe lok nopga judío llēm wleniyo kong. Eshko ga tja joywe lok, tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya lok pjang kjlōs go. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» le.

Santiago, Juan, e mekē llēbo rokono Jesús kong

²⁰ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e mekē tek shrono löng Jesús zlong bäng ga kjök tonu, tjlē ba kong ga «Llēbo shäryēp bor kong sira» le.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye woydēp?»

«Pja ber sök no pjlyuyoshko ga bor wapga do pjök ère iēp ber löng bop tjok, or milē kjlara, or këlē kjlara» le ba kong.

²² Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Llēye rokēmi löng bor kong li, e llē miydēmi löng llēme. ¿Pjāy shdungoba, bokrotkēba botoya dik ga pjlyure?»

«Eng» le lok ba kong.

²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Lēr bomi kong ga pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrökoba botoya dik jlōe. Gueniyo ga pjāy kjrēr ber tjeng bor or këlē, or milē, e laga tjarē llēm, e laga bor Datarē. Shto bor or këlē, or milē, e ber èye kjrara bor Datarē tjeng li kong» le.

²⁴ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirē ga iirkono ba pjeyoga pjök li kong.

²⁵ Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjlē ba kong ga «Miydēmi pjlyu ga kjok ère kjing go ga nopga judío llēm wleniyo ichagaga ba nopga ichē parkē ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichē parkē ara ba kong bakoe. Èye songe le llēm, iche parkē ara ba kong erä. ²⁶ Gueniyo woydēr ga pjāy omshäryē eni llēme. Èye opyē woydē ber tjwlō ara oblē kjinmo ga opyē ber shäng oblē kjimtaga dey. ²⁷ Èye opyē woydē ber bām go ga opyē ber shäng parkaga tjwlēk shäng pjr wleniyo oblē kong dey. ²⁸ No to ter kjok dogo dwayo ère shrono shäng kjok èreshko, èye parkē bor kong wlo llēme. Tja shrono shäng parkē oblē kong wlo. Ga tja optwē, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlēkklo wlo, epga där wlo» le.

Domerga kjok igö llēm wleniyo poptara Jesúsde do pjök

²⁹ Jesús opshino jek shäng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok. ³⁰ Eshko ga domerga löng irbo sor go do pjök kjok igö llēm wleniyo. Kuya lok ga Jesús jek shäng eshko ga tjlēno dbo go, tjlē ga «¿Tjlapga, David tjēyo, tjawa songe lozong!» le.

³¹ Eni ga nopga jek löng Jesús tjok li tjlē ba kong ga «Pjāy kjinkozong» le.

Kuya lok ga gueniyo kjinkē lok llēme. Tjlē lok dbo go jek obi ga «¿Tjlapga, David tjēyo, tjawa songe lozong!» le.

³² Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlē ba kong ga «¿Llēye woydēmi ga shäryēr bomi kong?»

³³ «Tjlapga, tjawa kjok ik woydë» le ba kong.

³⁴ Eshko ga songe le Jesúsdë, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno löng kjok igö wëlä, ga to jek lok Jesús tjok.

21

Jesús opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu dik

¹ Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do pjök, ² ga tjlä ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi boksho kweshko. Kweshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga wlëmi sök kjlara kjro go, ba wa wlënggla tjok. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo llëbo lë bomi kong wlenishko ga “Woyde Tjlapgarë” lëmi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» le.

⁴ Shäryono eni, tjlokwo lara Sbö tjlokwo laga tek dënashko sorë li ber jlökoyo wlo. Tjläno beno eni:

⁵ «Lëmi Sión* sopga kong ga
 “Bomi pjlu tek sök dörö bomi shwoy
 wlëp,
 öng so kwomgla kjoyo dre töshko kjing
 go.
 Tjwe öng llëbo shgoklo wa kjing go”
 lëmi ba kong eni.»†

⁶ Kuya lok ga shäryara eni. ⁷ Öng li söra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop lëkong li iara öng do pjök li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go bakoe.‡ ⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlä ga

«David tjëyo kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» le.

¹⁰ Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko li

shdöktong uunkong llaw pogo, ga tjlä ga «¿Kjwe ëro?» le.

¹¹ Nopga jek löng Jesús tjok li tjlä ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbö tjlokwo laga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» le.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdë drete

¹² E irgo ga Jesús jek opzrëno öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwläk li ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soyneka sökklo li poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹³ Ga tjlä ba kong lok ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo. § Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”» le.

¹⁴ Eshko ga nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, e tek shrono löng Jesús zlong bäng, ga poptara. ¹⁵ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko. Jesús shäng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë li ina lok. Eshko ga öö le kjwozargarë löng Sbö u zlong bäng, tjlä ga «David tjëyo kjwe pjlu jlöe» le li kura lok bakoe. Eni ga iirkë lok ara, ¹⁶ ga tjlä lok Jesús kong ga «¿Llëye le lok li kup shängde?»

«Ëng. Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Kjwozirga, chidaga, e ichorop bop poshrëk, ba tükwo go.”* ¿E lomirë llëmdo?» le ba kong. ¹⁷ E irgo ga nopga li beno löng eshko, ga Jesús to opshino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öötong shäng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkër kjwara eshko.

Tjlokwo lara Jesúsdë beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga Jesús to jek shäng iröng obi Jerusalén kjokyo shko ga pjli arae. ¹⁹ Eshko ga kjor jong kjlara irbo li sor go ko *higuera*. İya ga jek äär ba zlong ga jong bo dret, korga tjok erä. Eni ga tjlä kjor jong li kong ga «Pja ber botjyë ame» le ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

* **21:5** Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. † **21:5** Zacarías 9.9. ‡ **21:8** Eshko dbaryo ga pjluPGA opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni. § **21:13** Isaías 56.7. * **21:16** Salmo 8.2.

²⁰ İya ba oppinggagarë ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorë?»

²¹ «Pjây mär bor go jlökoyo, ga bor dbo ara äär llë go llëme lëmi llëm wleni ga lër bomi kong jlökoyo ga llëye shäryoror ëre shäryëmi ga pjlu, ga pjây tjlë dlup ëre kong ga “Dlup, pja opkjös jer dlung roy” lëmi ga shäryë eni bakoe. ²² Pjây llëbo rokë syö goshko ga woyotjlïmi ga twe Sbörë lëmi jlökoyo ga wlëmi» le ba kong.

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²³ E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba pïya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁴⁻²⁵ «Pjây kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

Kuya lok ga tjlë lok ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjlökwo kjroromi llëm ega?” le bi kong. ²⁶ Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga le nopga uunkongdë. E kjïshko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Nopga li bangkjrey ara kjïshko» le. ²⁷ Eni ga tjlë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «E kjïshko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

Wapga do pjök domerga

²⁸ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Llëye lër bomi kong ëre woyotjlizïa. Domer shäng kjlara, wapga tjeng domerga do pjök. Pjlara ga tjlë ba wa kjlara kong ga “Pja nom parkë bor kjokshko, kjillgwo bo ara lishko” le. ²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga “ıTja jek parkë woydë llëme!” le. Gueniyo döni ga wotjlïno oblë, ga to jek parkë. ³⁰ E irgo ga domer li tjlë ba wa kjlara obi kong ga “Pja nom parkë bor kjokshko” le. Kuya ga tjlë ba kong ga “Jöïö, Data. Tja to parkë” le, gueniyo to jek llëme. ³¹⁻³² ¿Kumi ga ba wa kjone dey ga ba data kolara?» le.

Nopga löng eshko li tjlë ba kong ga «Bäm go lira ba data kolono» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur töngga Roma so kong, walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, e äär ber löng Sbö sök no pjluyo İyado lishko bomi bäm go. Juan No Waga shrono shäng irbo pjlo bek li ping bomi kong, ga tjlökwo kjroromi llëme. Gueniyo ga nopga owa lër li, epgara omtjlökwo kjrono. İnomi eni ëmdë ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi llëm, ga rayoromi llëm, ga tjlökwo kjroromi llëm obi. E kjïshko ga nopga owa lër li kongda, Sbö, e ber ba pjluyo, bomi bäm go.

Parkagaga owa

³³ »Tja tjlë bomi kong llëbo jyägïo go. Kuzïa. Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjeryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo llruzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kjwara ba dwla li doklo. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlöbö kong, potjwlëya İ, ga to kjok shto oblë.

³⁴ »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkagaga ichara kjlöbö, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³⁵ Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe löng li shara kjok dagaga löng lirë, kjlara shpora, kjlara zröra, kjlara löra ak go. ³⁶ E irgo ga ba parkagaga ichara jek kjlöbö obi, ichara bäm go li kjinmo. Öötong löng kjok buk lishko ga llëye shäryara kjok dagaga löng lirë bäm go sorë ga shäryara jek eni obi parkagaga ichara obi li tjok.

³⁷ »E irgo ga ba wa ichayde shara. Wotjlïk ga “Miydër ga bor wa ërera bangkjre lok” le.

³⁸ Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li İya kjok dagaga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrey, ber bi kong wlo” le. ³⁹ Eni ga shara lok, shira kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

⁴⁰ »¿Eni ga kjok sogo li tjwe iröng obishko ga llëye shärye ba tjok lok lëmi?» le.

⁴¹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Parkagaga owa li songe le llëme. Zröya jekdo. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, dwla bo kjrozlong

dbaryo ga dwla ba kong bayo kjöme li twe ba kong wlo» le.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwlö ara, oblë kjinmo.

Shäryara Tjlapgarë eni,

ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.”†

¿E lomirë llëmdo? ⁴³ E kjishko ga lër bomi kong ga pjây kjrara Sbörë, e ber bomi pjlu wlo. Gueniyo pjây omkolë llëm kuzong ga oblë omkolë pjlu li kjayde, e ber ba pjlu shara wlo. ⁴⁴ Eye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

⁴⁵ Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya syöshtaga kägäyoga, fariseogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. ⁴⁶ Eni ga shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara, Jesús, e Sbö tjlökwo laga lëba kjishko.

22

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

¹ Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go jek obi. Tjlë ga ² «Sbö ber no pjluo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo poshärye shäng. ³ Eni ga ba parkagaga ichara kjlobö nopga mana li rokë, gueniyo tek lok woydë llëme. ⁴ E irgo ga ba parkagaga oblë ichara jek tjlë nopga mana löng li kong ga “Bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo, e poshäryak pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik li zrök, ga shäryak tjeng pjir tjän. Pjây tek malinge” le.

⁵ »Kura lok, gueniyo kolara lok llëme. Kjone kjone jek lok ba kjokshko. Kjone kjone jek lok ba pakshko. ⁶ Kjone kjone, pjlu parkagaga li shara lok, shpokza tjä tjä, ga zrörae.

⁷ »Roy kuya pjlrë ga iirkonoe. Eni ga ba engkwagaga ichara ba parkaga zrögaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe. ⁸ Döni ga tjlë ba parkagaga kong ga “Dli llë shäryak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga manor bäm

go li tjwlö llëm, tek tjwe na wlo. ⁹ Eni ga pjây nom irbo bäng, nopga tön arashko ga ë pogo wlënomi li mami, bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya lok bi tjok wlo” le. ¹⁰ Eni ga ba parkagaga opshino jek, ga nopga pjlu, nopga owa, e wlëna irbo bäng go kjlobi li mana lok drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no erä.

¹¹ »Pjlu opzrëk jek äär nopga mana löng li ikshko ga ïya ga domer jek shäng kjlara, do go shwong orkwosmökklo wleniyo drete. ¹² Eni ga tjlë ba kong ga “¿Pja tek shäng doyono shwong orkwosmökklo wleniyo go llëm ega?” le. Kuya kjing erä. ¹³ Eni ga pjlu tjlë ba parkagaga löng li kong ga “Kjwe shazï, pjrizï ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzï jek kjoko, kjok ro sï roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy” le. ¹⁴ Nopga mak ara, gueniyo kjrak li kjlobö erä» le.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵ E irgo ga fariseoga töno, lano lok eng kong. Woydara ga llëbo jakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote wlo. ¹⁶ Eni ga ba oppinggaga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok. Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë beke. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. No tjlëshko ga tjlökwo kup llëm, tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlë bek ë pogo kong. ¹⁷ ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

¹⁸ Kuya ga miyde ga löng wotjlïk owa. E kjishko ga tjlë ba kong ga «¿Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlïk owa bomi pjlu»! ¿Tja tjlïmi ega? ¹⁹ Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kjwara, in wlo» le, ga tek söra lok ba kong kjwara. ²⁰ Eni ga tjlë ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

²¹ «Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li ï» le lok ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga llëye pjlu ï li, e twozi pjlu kong, gueniyo llëye Sbö ï li,

† 21:42 Salmo 118.22-23.

e twozĩ Sbö kong bakoe» le. ²² Kuya lok ga beno löng wotjlik ara, ga to lok ey dwayo.

No woshrozzlong dbaryo

²³ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobö ga tjle ba kong ga ²⁴ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésde beno pjang li tjle ga “Eye wolono, wapga beno ba boy tjok llém ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga ber shinmo li i wleni wlo.”

²⁵ »Pjara ga borwa tjreko eresko ga domerga löng doglo kjäk (7), epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llém kuzong ga ba leng orkwosmono ba sya tjok. ²⁶ Eni ga ba leng wolono jek bakoe. Ba lémga kjlobi li orkwosmono ba sya tjok eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llème. ²⁷ E irgo ga walé li to wolono bakoe. ²⁸ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walé li tjok kuzong ga no woshrozzlong dbaryoshko ga walé li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁹ «iPjã diktong löng jlöel! Sbö tjlokwo tak pjang li miydëmi llém, ba dbo kësbang li miydëmi llém bakoe. ³⁰ No woshrozzlong dbaryoshko ga eye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. ³¹⁻³² Pjã wotjlik ga no wolono, ga woshre ame lëmi. Gueniyo ga Sbö tjleño bomi kong ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö”* lara. ¿E lomirë llémdo? E shinmoga Sbö llème. E nopga löng së li Sbö» le ba kong.

³³ Kuya nopga löng lirë ga beno löng yë le erä.

Kjok llgwekklo tjwlö kësbangyo

³⁴ Saduceoga kjinkara Jesúsde li kuya fariseogarë ga eng töno lok. ³⁵ Eshko ga fariseo shäng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésde li miydaga pjlu wleniyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjle ba kong ga ³⁶ «Tjlapga no pingga, ¿kjok llgwekklo tjwlö kësbangyo li kjone dey?»

³⁷ «“Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlipshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jlökoyo iyado.”† ³⁸ Kjok llgwekklo tjwlö kësbangyo li e. ³⁹ Kjok llgwekklo kjrina obi tjwlö ara, e so bäm li kjoyoe. Tjle ga “Pja opwoyde sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”‡ ⁴⁰ Kjok llgwekklo kjring pjök ere tjwlö ara anmoyö. Kjok llgwekklo llamo tak lok li, llëye tara Sbö tjlokwo lagagarë li, e beno shji Sbö woyde sorë, shji eng woyde sorë, e pingglo bi kong eröe» le ba kong.

¿No pjluo iche le Sböre li, e ë?

⁴¹ Fariseoga löng eshko obi wopro ga ⁴² Jesús tjle ba kong ga «¿No pjluo iche le Sböre li, e ë tjëyo lëmi?»

«E David tjëyo» le ba kong.

⁴³ Kuya ga tjle ba kong ga «¿Eni ga David go Sbö Sëyashko ga no pjluo li kowara ba Tjlapgayo ega? Eshko ga David tjle ga

⁴⁴ »“Tjlapga tjleño bor Tjlapgayo kong ga ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlekong, äär jong bop moskwoga zanor pjir guing, eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ le.”§

⁴⁵ »¿Eni ga no pjluo li kowara Davidde ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le. ⁴⁶ Kuya lok ga to dboryara erë llème. Eshko dbaryo jek lekong ga eye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

23

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, fariseoga, e wlona Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús tjle nopga tjeng ara li kong, ba oppinggaga kong ga ² «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, fariseoga, e wotjlik lok ga no pinggaga Sbö tjlokwo go jlökoyo li epga, eye oblë drete le lok eni. ³ E kjishko ga pjã pïya sorë ga shäryozĩ eni, gueniyo epga omshäryë löng sorë li, pjã omshäryë eni llème. Nopga kjwe tjle ga “Llëbo shäryë jüni” le, gueniyo omshäryë löng oblë.

* 22:31-32 Éxodo 3.6. † 22:37 Deuteronomio 6.5. ‡ 22:39 Levítico 19.18. § 22:44 Salmo 110.1.

⁴ »Oba pīyashko ga tjlōkwo le lok ara li shāryēba uunkong ga äe. E so llēbo kwing ä twe oblē kong sōya wlo kjoyoe. Shārye lok eni, gueniyo epga om go omkijmtē ba sök llēm, ba sakkwo go ëmdē llēm bakoe. ⁵ Llēbo shārye lok kēs li, e ikoba wlo erä. Sbō tjlōkwo tak pjang kjibokwo go li pjriya lok ba bokdo go, ba sjākso go iyado. Ba shwong kjarbo shēshē li shārye lok kur may, pjē äär kjlay klung go wlo.* ⁶ Oba tön, iēshko ga woyde ga löng bām goshko, sökklo pjlú goshko, shārye lok eni judioga syō uyo roshko bakoe. ⁷ Woyde lok ga miga llē lēba ba kong yōtso llēbo soynezlóng, ga kowēba no pingga.

⁸ »Gueniyo ga pjāyda epenga dö wleni. Pjāy pingga sök kjlaraso. E kjīshko ga pjāy kowēba no pingga llēm dey. ⁹ Pjāy Data kjlaraso, Sbō sök kjok dogo li e. E kjīshko ga kjok ëre kjing goshko ga ëye kowēmi data llēm dey.† ¹⁰ Pjāy bapshiga kjlaraso. Tja, no pjluyo ichara Sbörē shrono shäng ëre li e. E kjīshko ga pjāy kowēba no bapshiga llēm dey bakoe. ¹¹ Ëye opyē woydē tjwlō kēsbang, oblē kjinmo ga opyē ber shäng oblē kjihtagadey. ¹² Ëye opyono tjwlō ara ga ie ber tjwlō llēme. Ëye opakjlopswono beno wotōy ga ie ber tjwlō ara.

¹³⁻¹⁴ »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlúshko! Nopga, Sbō ie ber ba pjluyo wlo li le ga somi ara. E so u bäng bängzami, nopga opzrēk jek ba roshko llēm wlo kjoyoe. Pjāy opzrēk eshko llēm, ga no oblē opzrēk woydē eshko li ichēmi opzrēk eshko llēm bakoe.‡

¹⁵ »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlúshko! Pjāy to löng dlung kjing, kjok shto oblē oblē, no wlēk ber bomi oppingga wlo. Wlēnomishko ga pimi owa. Eni ga ber shäng

owa, bomi kjinmo. Pjāy shdungko, pjāy ber löng iök pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko wlo. Gueniyo bomi oppinggaga li, e shdungko, bomi kjinmo anmoyō.

¹⁶ »iPjāy song jlō, pjāy shdungko! Pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosōmi lēmi. Pjāy tjlē oba kong ga “Shji tjlēno jlōkoyo Sbō u kjīshko ga e llēno llēme. Gueniyo shji tjlēno jlōkoyo dbur sho shōylōr smok lok Sbō u goshko li kjīshko ga llēye loroy jlōkoyo li shāryēy kjluwe” lēmi oba kong eni. ¹⁷ Pjāy kjok miydē sira llēme. Pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shōylōr smok lok Sbō u goshko li iak beno tjeng dboy Sbō kong, Sbō u li kjīshko. ¿Eni ga llēye tjwlō ara anmoyō li llē, dbur sho shōylōr lire, de Sbō u li?

¹⁸ »Pjāy tjlē oba kong ga “Shji tjlēno jlōkoyo öng sho sukklo li kjīshko ga e llēno llēme. Gueniyo shji tjlēno jlōkoyo öng twara, zrōra, suya buk öng sho sukklo kjing go li kjīshko ga llēye loroy jlōkoyo li shāryēy kjluwe” lēmi oba kong eni. ¹⁹ Pjāy so no kjok igō llēm wleniyo kjoyoe. Öng twara, zrōra, suya buk öng sho sukklo kjing go li iak beno buk dboy, öng sho sukklo li kjīshko. ¿Eni ga llēye tjwlō ara anmoyō li llē, öng lire, de öng sho sukklo li?

²⁰ »E kjīshko ga ëye tjlē shäng jlōkoyo öng sho sukklo li kjīshko ga tjlē shäng jlōkoyo ba kjīshko dö llēme. Tjlē shäng jlōkoyo llēbo buk ba kjing go li kjīshko bakoe. ²¹ Ëye tjlē shäng jlōkoyo Sbō u kjīshko ga tjlē shäng jlōkoyo Sbō sök eshko li kjīshko bakoe. ²² Ëye tjlē shäng jlōkoyo kjok dogo kjīshko ga tjlē shäng jlōkoyo Sbō pjlú sökklo kjīshko bako, Sbō sök ba sökklo kjing go kjīshko bakoe.

²³ »iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! iPjāy Sbō tjlōkwo sōga jlōkoyo lēmi, gueniyo pjāy wotjlik owa bomi pjlúshko! Llēbo wlēnomi li shtēmi äär ba sakyō (10) go, ba sakyō (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twēmi Sbō kong. Bomi dli mokyo

* **23:5** Shāryara lok eni, ikoba ga Sbō woyde lok ara anmoyō wlo. † **23:9** Kjok ëre kjing goshko ga ëye kowēmi data llēm dey le li, e ëye iēmi ber Sbō shtoshko llēme loklo. ‡ **23:13-14** Tek dēnashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Pjāy opzrēk eshko llēm, ga no oblē opzrēk woydē eshko li ichēmi opzrēk eshko llēm bakoe. Syāpga jyāpgwēmi, ga ba u li dömi ba shjiryō. E irgo ga pjāy syōshtē wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lēba wlo lēmi. E kjīshko ga pjāy shdūya Sbörē ara anmoyō, oblē kjinmo.»

oblë oblë tjok ga shäryëmi löng jlökoyo eni bakoe. Gueniyo kjok ilgwekklo tak pjang tjwlö ara, ba kjinmo lira kolëmi löng llëme. Pjäy kjok ilgwek bek llëme. Oblë songe lëmi llëme. Llëbo lëmi oblë kongshko ga shäryëmi llëm bakoe. Pjlú wlo ga kjok ilgwekklo tjwlö ara ëre shäryomirë dey, kjok ilgwekklo oblë li shäryozï iyado bakoe. ²⁴ Pjäy so no kjok ïgö llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Kjok ilgwekklo, e llë loklo miydëmi llëme. E kjïshko ga llëye tjwlö ara llëm li, e shäryomirë löng. Gueniyo llëye tjwlö ara li, e shäryëmi löng llëme. Pjäy so no sök di ië kjoyoe. Ilgwirwa buk ba di ioklo roshko li shira, gueniyo öng kësbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara llëme.

²⁵ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjäy song jlö, pjäy shdungko! iPjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlïk owa bomi pjlúshko! Pjäy llëbo shäryë ara, pjäy pjlúe lëba wlo, gueniyo ga pjäy kirkë ara, pjäy wotjlïk dbur töng bomi kong erö. Pjäy so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ²⁶ iFariseoga, pjäy so no kjok ïgö llëm wleniyo kjoyoe! Pjlú wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwëmi bäm goshko. Pjir ga ber drëpdrë jlöe.

²⁷ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjäy song jlö, pjäy shdungko! iPjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlïk owa bomi pjlúshko! Pjäy so shinmo bakwo poshtik pjlublún, wolësowa kjoyoe. Ìkoba ga poglo go pjlú, gueniyo roshko shinmo dboglo, llëbo wliwli tjeng ara eshko. ²⁸ Pjäy so e kjoyo bakoe. Ìkoba ga pjäy pjlo beke lëba, gueniyo pjäy wotjlïk owa erä, llëye lëmi ga shäryëmi llëme.

²⁹ »iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjäy song jlö, pjäy shdungko! iPjäy Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlïk owa bomi pjlúshko! Sbö tjlökwo lagaga shinmotkono tjeng dënashko li, ak sho shäryëmi ba sak kjing go, ber löng kjone miydëba wlo. Nopga pjlo bek shinmotkono li sakyö

poshäryëmi, ber wolësowa wlo. ³⁰ E irgo ga pjäy tjlë ga “Tjawa kjwe löng borwa tjlapgaga tek dënashko so dbaryoshko ga Sbö tjlökwo lagaga zrörorwa llëme” lëmi eni. ³¹ Eni ga miydëmi ga pjäy Sbö tjlökwo lagaga zröga li tjëyoga. ³² Shäryara bomi tjlapgaga tek dënashko so lirë sorë ga pjäy omshäryë jek eni bakoe. ³³ iPjäy so dgur kjoyoe! Pjäy shdungko, pjäy ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. ¿Pjäy där, äär eshko llëm wlo ga sorëro?

³⁴ »E kjïshko ga Sbö tjlökwo lagaga, nopga kjok miydë ara, no pinggaga, e ichër jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrömi, kjone kjone zrömi lok kjlös go, kjone kjone shpomi no shpokklo go judiöga syö uyo roshko, ga töktong lok. Eni ga irpjami to löng kjok shto oblë oblë go. ³⁵ Tek dämär ga nopga pjlo bek li srëng kwono ara. Tek jong Abel gö äär jong Zacarías, Berequías wa li go eni. Zacarías pjlo bek, gueniyo zröromi Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjreko. Llono ga owa ëre ber pjang bomi go. Pjäy shdungko e kjïshko. ³⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga eerishko dbaryo sopga, pjäy shdungko llëbo owa ëre uunkong kjïshko.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjïshko

³⁷ »iJerusalén sopga, tja kuzïa! Sbö tjlökwo lagaga zrömi. Sbö tjlökwo roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjäy tön, kjörkö meyo ba wapga töno tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llëme. ³⁸ Tja kuzïa. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. ³⁹ Lër bomi kong ga tja ëre ïmi ame, äär jong pjäy tjlë löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko. Kjwe kjimte Sbörë”Š lëmi löng guing» le.

24

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsdë

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo. Jëk shängshko ga ba opping-gaga tek löng ba zlong bäng ga tjlë lok ba kong ga «U lok ëre ïzong» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿U lok ëre ïmi löngde? Lër bomi kong jlökoyo ga ëreshko

akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglo

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo ga Jesús sirkeno sök eshko. Ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng, tjlë ba kong tjoksa wlo. Eshko ga tjlë lok ga «¿Llëye lep shäng li, e shäryë llono? ¿Pja tjwe iröng dörö li jyäglo wen llë? ¿Kjok pjir dörö li jyäglo wen llë?»

⁴ «Pjäy sjëk, pjäy jyäpgwëba llëm wlo.

⁵ Eshko ga nopga wen tjwe ara tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwe ara.

⁶ »Roy kumi ga oba ëngkwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi. ⁷ Tjeyoga oblë oblë ëngkwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkwë lok ëng tjok bakoe. Pjli tjwe ara kjok shto oblë oblë. E ga yo tjwe ara kjok shto oblë oblë bakoe. ⁸ Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ëre go kwälë jä.

⁹ »Eshko ga pjäy twëba kjok llgwegaga kong, pjäy shdüya lok wlo, ga pjäy zröya lok bakoe. Bor kjishko ga pjäy iywaba shjiktëng kjok kwang jikong. ¹⁰ Eshkoshko ga nopga ara mär bor go ame. Epga ëng iywö shjiktëng, ëng rotë kar kar, ëng twë kjok llgwegaga kong bakoe. ¹¹ Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “Tja Sbö tjlökwo laga” le, gueniyo e ichaga Sbörë llëme. E go ga oba jyäpgwe ara. ¹² Eshko ga nopga wotjlik owa ëng kong ara. E kjishko ga nopga löng ara ëng woydë ame. ¹³ Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu iyado. ¹⁴ Sbö ber no pjlyo sorë li roy pjlu, e shdär kjok kwang jikong, miyde tjeyoga uunkongdë wlo. Eshko ga öötong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵ »Dënashko ga Sbö tjlökwo laga Daniel, e tjlökwo tono llëbo shäryë owa anmoyö Sbö shto zrek roshko kjishko. Ère woydër ga kumi yötso. ¹⁶ Eshko ga pjäy löng Judea kjokyo ga pjäy tökzong dlup lëkong; ¹⁷ pjäy löng bop u dbo kjing sdok li kjing go ga pjäy tökzong maling, pjäy opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁸ pjäy löng bomi

kjokshko ga pjäy jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong li kjrë llëm bakoe. ¹⁹ E dbaryo ga walëga löng kjaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. ²⁰ Rokozï Sbö kong ga pjäy tök kjok owa dbaryo llëm, woshtozlong dbaryo llëm bakoe.

²¹ »E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ikdaba tek dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame.

²² Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye där ber sök së kjlara llëme.

²³ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlë ga “iNo pjlyo ichara Sbörë li shäng na izia!” le. Oblë tjlë ga “iShäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme. ²⁴ Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwo laga kjok ëre so” le. Gueniyo e ichaga Sbörë llëme. Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë lok kësang oblë oblë ara. Llëbo jyäglo shäryë lok oblë oblë bakoe. Shäryë lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe.

²⁵ Gueniyo miydëmi pjir wlo ga llëye wen eshko li loror bomi kong tjän. ²⁶ E kjishko ga ëye tjlë ga “iNo pjlyo ichara Sbörë li shäng kjok dogro no llëmshko!” le bomi kongshko ga pjäy jek eshko llëme. Èye tjlë ga “iOpjnenno sök na!” le bomi kongshko ga jlö lëmi llëm bakoe. ²⁷ No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obishko ga e ber so llgwöng ller kälä lletllet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja ïga nopga uunkongdë wëläe. ²⁸ Shinmo doyo buk kjone ga lä tjwe tön ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁹ »Llëbo owa ëre dbaryo irgo ga

»“Dlo ber pjang yët,

ga mok kälä të ame.

Dbala lon ter kjok dogo dwayo,

ga kjopkwo ber dete erä.”*

³⁰ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre jyäglo li wen kjok dogo ga bangkjrëba kjok kwang jikong, ga slar lok ara. Eshko ga ikoba ga tja ter tjwe pjäng

* 24:29 Isaiás 13.10; 34.4.

sho roy ga bor dbo kãã ïkoba wëëe. ³¹ Bor parkagaga kjok dogo so ichër wli kësbang të, ga bor nopga kjrara li kjre lok kjok kjwang jïkong, tōya wlo.

³² »Tja kuzĩa. Pjã pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjaglënshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³³ Eni ga llëbo tjeng kës ère shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁴ Lër bomi kong jïkoyoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ère shäryë uunkong. ³⁵ Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjïkwora ber pjang ïyado.

³⁶ »E dbaryo llono, kjok orë, èye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa èrerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe. ³⁷ No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ère kjing go li, e ber so llëbo shäryono Noé dbaryoshko li dik. ³⁸ Eshko ga kjok ère pitë llëm obishko ga nopga to löng wlëp dli uë, di ië, orkwosmok ëng tjok öötong Noé opzrëno jem kjong kësbang roshko dbaryoshko. ³⁹ Llëye tjwe shäryë eshko li miydaraba llëme. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ère tjweshko ga e shäryë eni bakoe. ⁴⁰ Eshko dbaryo ga domerga löng do pjök parkë ba kjokshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. ⁴¹ Ga walëga löng do pjök llëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.

⁴² »E kjïshko ga pjã löng sjëk ïyado, bomi Tjlapga ère tjwe dbar llono miydëmi llëm kjïshko. ⁴³ Tja kuzĩa. Èye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga koshe, ba u de, llëbo lüyotkëba llëm wlo. ⁴⁴ No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe llono miydëmi llëm kuzong ga pjã ber löng bor koshe, poshäryak pjir ïyado.

Parkaga pjlú, parkaga owa

⁴⁵ »Parkaga ie ba pjlurë ber ba parkagaga oblë daga, sëya äär ba dlöyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye le ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara wleniyo

bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë? ⁴⁶ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlëya ba pjlurë shäng ba pak shäryë pjlú li, e kongda ber pjlúe. ⁴⁷ Lër bomi kong jïkoyoyo ga era ie ba pjlurë ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo. ⁴⁸ Gueniyo ga parkaga li wotjlik owa wleni ga wotjlik ga ba pjlú tjwe maling llëme le, ⁴⁹ ga opyorgö to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara nelöga tjok. ⁵⁰ Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjlú tjwe. ⁵¹ Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche nopga Sbö tjïkwö söga jïkoyoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlúshko tjeng lishko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjïy.

25

Kjogloga doglo sak kjwara (10)

¹ »Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ère kjoyoe. Pjlara ga orkwosmozlong dbaryo ga kjogloga töno tjeng doglo sak kjwara (10), kjoglo orkwosmok wlo li yorkaga. Ba iök shjiy bapkwö söra ba tjok kjlara ï ï, ga beno löng domer orkwosmok wlo li koshe. ² Kjogloga doglo shkëng (5) wotjlik llëm wleniyo, kjogloga doglo shkëng (5) obi, era wotjlik pjlú wleniyo. ³ Kjogloga wotjlik llëm lira iök dyo söno ba tjok llëme. ⁴ Kjogloga wotjlik pjlú lira iök dyo söno ba bapkwö roy, ga iök dyo söra lok bapkwö oblë roy bakoe. ⁵ Eshko ga domer orkwosmok wlo li shrono maling llëm kuzong ga poywö lok uunkong, ga ponoe.

⁶ »Kjok rong ga oba tjëlë dbo go ga “jDomer li tek shäng döröe! jPjã opshis ba wlokjrë!” le.

⁷ »Kuya kjogloga lirë ga kojono lok uunkong, ba iök shjiy li poshärye wlo. ⁸ Kjogloga wotjlik llëm li tjëlë lok llamo löng li kong ga “Borwa iök sjer woydë. E kjïshko ga tjawa sëzï iök dyo sira” le.

⁹ »Gueniyo kuya wotjlik pjlú lirë ga tjëlë lok ba kong ga “Llëme. Borwatoy kjwör shji uunkong kong wlo llëme. Twërwa bomi kong kjwe ga borwatoy pjir bakoe. E kjïshko ga pjã to ba tjwëlëk bomi kong om go dey” le.

¹⁰ »Gueniyo jek lok ba tjwëlëk wopro ga domer li shronoe. Kjogloga löng ïyado ba

koshë li opzrëno jek orkwosmozlong uyo li roshko. Ga u bäng li bängzaraba tuke. ¹¹ E irgo ga kjogloga kjrina li shrono lok iröng obi ga tjlë ga “Tjlapga, Tjlapga, u bäng dös borwa kong!” le.

¹² »Gueniyo kuya domer orkwosmok wlo lirë ga tjlë ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga pjây ë miydër llëme” le.

¹³ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng dbar llono, kjok orë, e miydëmi llëme. E kjishko ga pjây ber löng sjëk iyado.

Parkagaga doglo mya

¹⁴ »Sbö ber no pjluoyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlara ga domer shäng kjlara. To kjok shto oblë go kjwlë wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber löng ba dbur dë wlo. ¹⁵ Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö li kong dbur sho pjublún twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Ba parkaga dbur dë pjlu li kong twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Ba parkaga dbur dë pjlu anmoyö llëm li kong twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000). E irgo ga toe.

¹⁶ »Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li, llëbo tjwlëna dbur li go, ga soynena jek obi, ga dbur shano öötong bayo eni obi. ¹⁷ Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li omshäryono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe. ¹⁸ Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) lira pjlebgwo kjono kjwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.*

¹⁹ »Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shäng iröng obi ga ba parkagaga rokara, dbur li llgweya ba tjok wlo. ²⁰ Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba pjluoyo kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjublún tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²¹ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo

tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlu wlo” le.

²² »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, tja kong dbur sho pjublún tworop kjwo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi” le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²³ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pjlúe. Pja parkaga pjlu wleniyo, llëye le bop kägäyorë bop kong li shäryëp eni iyado. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llëbo twër bop kong ara, dëp wlo. Pja opzrëk tek bor tjok na, pja ber sök wopjlu wlo” le.

²⁴ »E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbäw dbäw (1,000) li shrono shäng ba shwoy ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, miydër pjlu ga pja kjange. Pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko. Dwla sguinop llëmshko ga dwla bo jöp eshko bakoe. ²⁵ E kjishko ga pja bangkjroror ara, ga bop dbur li jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ëre” le ba kong.

²⁶ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydëp pjlu ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko. Dwla sguinor llëmshko ga dwla bo jör eshko bakoe. ²⁷ E kjishko ga bor dbur ëre sörop, jnenop dbur jnezlong uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe” le ba kong.

²⁸ »Eshko ga ba pjluoyo tjlë oba kong ga “Dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shano kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw (10,000) li kong. ²⁹ Eye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Eye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiry drete. ³⁰ Parkaga llëno llëm kjwe dbuzi jek kjoko, kjok ro si roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjiy” le.

No llgwezlong dbaryo

³¹ »No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo

* **25:18** Eshko dbaryo ga nopga dbur jneno tjeng klung roy, lüyotkëba llëm wlo.

so tjokshko ga tja sirkek wlar sök bor p̄jlu sökklo kälä lletlet li kjing go. ³² Eshko ga tjëyoga kjrina kjrina kjok kjwang j̄ikong tjwe tön uunkong bor boksho. Öng daga, ba öng w̄lëp ushko so, ba shwling ushko so, e kje dboy dboy sorë ga nopga kjër dboy dboy eni bakoe.

³³ »Nopga so öng w̄lëp ushko so kjoyo li iër ber tjeng or këlëkong. Nopga so shwling ushko so kjoyo li iër ber tjeng or milëkong. ³⁴ E irgo ga no p̄jluyo ëre t̄jlë nopga tjeng or këlëkong li kong ga “Pjây kjimtara bor Datarë. Pjây tek löng kjok ëreshko. Kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong. ³⁵ Tja p̄jli arashko ga tja sën timer. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomer. Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlokjroromer bomer ushko. ³⁶ Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomer. Tja swlo arashko ga tja kjimtoromer. Tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja ñomer öör jong ey” lër.

³⁷ »Kuya nopga p̄jlo bek lirë ga t̄jlë lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja ñorwa p̄jli arashko ga pja sën timerwä lëp li, e llonoshko? ¿Pja wodogroshko ga pja kong di twororwä lëp li, e llonoshko? ³⁸ ¿Pja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga pja wlokjrororwä borwä ushko lëp li, e llonoshko? ¿Pja shwong llëmshko ga pja kong shwong twororwä lëp li, e llonoshko? ³⁹ ¿Pja swlo arashko, pja sök no shdüzlong uyo roshko ga pja ñorwa öör jong lëp li, e llonoshko?” le.

⁴⁰ »Eshko ga tja t̄jlë ba kong ga “Lër bomer kong j̄lökoyo ga shäryomer eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong wleni ga shäryomer bor kong wleni” lër.

⁴¹ »E irgo ga tja t̄jlë nopga tjeng or milëkong li kong ga “Pjây shdungko. Pjây opkjos bor zlong dwayo. Iök jong kjwara pjë jong ri ri iyado. Shäryak jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjây nom ber löng eshko iyado. ⁴² Tja p̄jli arashko ga tja sën timer llëme. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomer llëme. ⁴³ Tja song, tjwe shto oblë so dwayoshko ga tja wlokjroromer bomer ushko llëme. Tja shwong llëmshko ga tja kong shwong tworomer llëme. Tja swlo

arashko, tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja ñomer öör llëm bakoe” lër.

⁴⁴ »Kuya lok ga t̄jlë lok bor kong ga “Tjlapga, ¿pja ñorwa sorë lëp li ga pja kjimtororwä llëm llonoshko?” le.

⁴⁵ »Eshko ga tja t̄jlë ba kong ga “Lër bomer kong j̄lökoyo ga llëye shäryomer eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong llëm wleni ga shäryomer bor kong llëm wleni” lër.

⁴⁶ »E irgo ga epga jongya ber tjeng shdüya iyado wlo. Ga nopga p̄jlo bek li jongya ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo» le ba kong.

26

«¿Jesus, e shay, zröy wlo sorë ga p̄jlu?» lara ba wloyogarë

¹ Jesús t̄jlëno pjir ga t̄jlë ba oppinggaga kong ga ² «Miydëmi p̄jlu ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li kjönma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba bor wloyoga kong, tja zröya lok pjang kjlös go wlo» le.

³ Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e tönö lok syöshtaga kësbangyo ko Caifäs ushko, ⁴ ga t̄jlë lok ëng kong ga «¿Jesus, e shay, zröy wlo sorë ga p̄jlu? Shay wlo ga jyöyotkëy. ⁵ Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga nopga ara ga wlike lok äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo lö p̄jlëblë tjwlo ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do j̄ikong, gueniyo poptonoe. ⁷ Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng ba zlong bäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlo ara shäryak akkwö ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lö p̄jlëblë tjwlo ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga tyara ba dlu kjing go. ⁸ İya ba oppinggagarë ga iirkë jong, ga t̄jlë lok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁹ Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le.

¹⁰ T̄jlë löng llë li miydara Jesúsde pjir kuzong ga t̄jlë ba kong ga «¿Walë kjwe läywëmi

* **26:7** Alabastro, e ak p̄jluwlo wleni, ga poshtikklo bapkwö shäryëba e go.

eni ega? Llëye shäryara bor kong ëre beno pjlúe. ¹¹ Oba song wleniyo löng bomi tjok ñyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok ñyado llëme. ¹² Poshtikklo tyara bor doyo go ëre, e bor doyo poshäryoklo, tja iëba sakshko wlo. ¹³ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwo roy pjlú lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshreba, ga roylëba bakoe» le.

*«Jesús soyner, twër ba wloyoga kong»
lara Judasdë*

¹⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ik, ¹⁵ ga tjlë ba kong ga «¿Jesús, e twër bomi kong ga tja potjwlëmi kjöm?» le. Eni ga potjwlëna lok dbur sho pjlublún kjwo sak mya (30). ¹⁶ Eshko jek lëkong ga Judas beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li dliyo shäryërwa kjone ga pjlú?»

¹⁸ «Pjäy to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shäng kjlara eshko. Pjäy tjlë ba kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga “Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrërwa wlo” le” lëmi ba kong eni» le ba kong. ¹⁹ Kuya lok ga shäryara lok eni, ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok pjire.

²⁰ Öötong kjok shkë ga Jesús sök ië, ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li tjok. ²¹ Löng ië wopro ga Jesús tjlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

²² Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿tja llëm llëmdo?» le.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir li pöya sök

bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynega li e. ²⁴ No to ter kjok dogo dwayo ëre wolon, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynega, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

²⁵ Eni ga Judas, ba soynega li tjlë ba kong ga «No pingga, ¿tja llëm llëmdo?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

²⁶ Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Kjrozï, uozï, ëre bor sho wleni» le.

²⁷ E irgo ga di ioklo kjrara kwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga tjlë ba kong lok ga «lozï pjäy uunkongdë sira sira. ²⁸ Ère bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno ñyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber drete. ²⁹ Gueniyo lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong bor Data ber sök no pjluyo dbaryoshko jä. Eshko ga iër bomi tjok jek obi» le.

*«Pjäy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire»
lara Jesúsdë ba oppinggaga kong*

³⁰ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo. ³¹ Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»«Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.»†

Eni ga eeri shkëyo ga pjäy tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire. ³² Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy koshër shäng eshko» le.

³³ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Ílamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö

† 26:31 Zacarías 13.7.

kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

³⁵ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omlono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemani kjokyo

³⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Getsemani kjokyo ba oppinggaga tjok. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja to syöshtë Sbö kong këm ëre wle wopro ga pjây wlar ber tjeng na» le.

³⁷ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jeklönghsko ga Jesús wosong, woydë ara. ³⁸ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjlushko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» le.

³⁹ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa dörö li, e wen tjwe bor kong llëm kjwe dey. Shäryë eni ga pjlu kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë li eni» le.

⁴⁰ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «¿Pjây löng së wop sira ga äre? ⁴¹ Pjây pë llëme. Pjây sjëke. Pjây syöshtozong. Eni ga pjây tjliya Ärëshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjây llëbo pjlu shäryë woydë jlö, gueniyo pjây womae» le.

⁴² E irgo ga jek syöshtë obi. Tjlë ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa li kjëp ga ä wleni ga laga ber pjarë» le.

⁴³ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. ⁴⁴ Eni ga jek syöshtë pjlara obi, öötong pjloglo mya. Eshko ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko

ga tjlë ba kong ga «¿Pjây löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Ízia. Bor soynega tek shäng dörö tjän. Pjây kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjlëydë pjité llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë. ⁴⁸ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Ími ga ëye lö shir† ga domer li e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¡Miga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjlara. Llëye shäryëp wlo li shäryozong» le.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lok pjä erä. ⁵¹ Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵² Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Eye ëngkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe. ⁵³ Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok dogo so iche träk llëm ga pjlu, kjringgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) wleni. ¿E miydëp llëmdo? ⁵⁴ Gueniyo llëye wen bor kong li, e tak pjang Sbö tjlökwo go tjän. Rokër bor Data kong eni kjwe ga llëye tak pjang li shäryë eni llëme» le.

⁵⁵ Ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Pjây tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? ⁵⁶ Gueniyo ëre shäryë jüni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dëdashko sorë li ber jlökoyo wlo» le.

† 26:48 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵⁷⁻⁵⁸ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, llëye shäryëba pjir ber sorë ÿya wlo.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, e töno löng u li roshko tjän. ⁵⁹ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lok e go wlo. ⁶⁰ Jyöyotkara lok ara, gueniyo llëye to wlëna llëme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo. ⁶¹ Tjlë lok ga «Domer ëre tjlëno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶² Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjlë Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëme?» le. ⁶³ Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlë ba kong ga «¿No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa lëba li, e pjare? Los borwa kong jlökoyo, Sbö Sök ÿyado li ko go» le.

⁶⁴ Kuya ga tjlë ga «Lëp shäng pjarë om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ïmi sök ba orkwo këlëkong, § tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjã tjã iirdë. Tjlë ga «¿Domer kjwe shäng Sbö lãywë owa, ber tjwlö llëm wlo le! ¿Ëye wlëy ba rotë obi llëno? Llëye lara li kuromi pjir tjän. ⁶⁶ ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga töno tjeng uunkong lirë ga tjlë ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁷ Eshko ga Jesús yora lok. Bokso go tröng twara lok bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono, ⁶⁸ ga tjlë ba kong ga «Pja no pjluo

ichara Sbörë shrono shäng li jlökoyo wleni ga pja shpoga ërë los borwa kong» le.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁹ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shäng Pedro zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Nopga jëk löng Jesús, Galilea so li tjok, e kjlarayo pja» le.

⁷⁰ Kuya ga tjlë ga «¿Jyö! Llëye lëp shäng li miydër llëme» le. ⁷¹ E irgo ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong, u bäng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblë omïno, ga tjlë nopga löng li kong ga «Kjwe jëk shäng Jesús, Nazaret so li tjok» le.

⁷² Kuya Pedrorë ga tjlë nopga li kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme» le.

⁷³ E irgo ga nopga löng eshko li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Miydërwa pjlu ga pja ba kjlarayo. Pja ba pjeyo jlöe, bop tjlë wle go ga wëlle» le.

⁷⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe. ⁷⁵ Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jlökoyo.

27

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, Jesús zröya lok sorë li, e llgwera lok pjire. ² E irgo ga Jesús orkwo pjirira, ga söra lok jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

Judas wolonoe

³ Jesús roy kura Judas, ba soynega lirë, ga miydara ga Jesús, e zrökko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pjluublún kjwo sak mya (30) ba potjwlëkklo li twara iröng syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga

kjok ilgwega wleniyo kong, ga tjlë ba kong lok ga ⁴ «Llëbo owa shäryoror. Domer pjlo bek tworor bomi kong, zrömi wlo» le.

Gueniyo kuya lok ga tjlë ba kong ga «E borwa kong ga llëye drete. E miydaga ber pjarë om go» le.

⁵ Eni ga dbur sho li dbukza Judasdë shläw, beno tjeng Sbö u dburyo jnezlong uyo li roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶ Dbur sho li töna syöshtaga kägäyogarë, ga tjlë ëng kong ga «Dbur sho ëre, e domer potjwlëkklo, zrökoba wlo. E kjishko ga iëy ber jong Sbö u li dburyo jnezlong ga äe» le.

⁷ Eni ga lanyotkara lok pjir ga kjok tjwlëna kjrina ko Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblë so kong wlo.

⁸ E kjishko ga kjok eshko kowaraba beno srëng kjokyo, ga eerishko ga kowëba jong eni obi. ⁹ Eni ga tjlökwolara Sbö tjlökwolaga tek dënashko so Jeremiasdë li beno jlökoyo. Tjlëno beno eni:

«Dbur sho pjublún kjwo sak mya (30) li kjrara lok,
e tjwlö iara Israel tjëyogarë beno eni.

¹⁰ Ga Klung Sbiyo Shäryaga kjokyo li tjwlëna lok dbur li go,
tja ichara Tjlapgarë sorë li eni.»*

Jesús söraba Pilato bokshto

¹¹ Jesús söra lok öötong shäng kjok eshko so ichaga Pilato bokshtoshko ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Judío pjluoyo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

¹² Eshko ga Jesús rote syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyorë löng ara. Gueniyo dboryara Jesúsde llëme.

¹³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Pja rote löng ara li kugöp llëmdo?» le. ¹⁴ Gueniyo dboryara kjak kjwara llëme. E kjishko ga woyotjlïya Pilatorë arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

¹⁵ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Woyde nopgarë kjone dey ga e rayayde. ¹⁶ Eshko ga no bängzak

shäng kjlara ko Barrabás, roy kësbange. ¹⁷ Eni ga nopga shrono löng arashko ga Pilato tjlë ba kong lok ga «¿Woydëmi ga ëye dör, Barrabásde, de Jesús, e kowëba no pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng li?» le. ¹⁸ Miydara pjlu ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke ba wloyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko.

¹⁹ Pilato sök no ilgwezlong shtoyo wopro ga ba boy tjlökwolara ichono ba kong. Tjlë ga «Domer ilgwep sök li, e pjlo beke. Kjudpe shkëyo ga e yoyoïnor owa anmoyö. ¿E kjishko ga wëyë, barwëy llëme!» le.

²⁰ Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko li poshduna syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyorë arae. Tjlë ga «Rokozï ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey lozï eni. Rokozï obi ga Jesúsda zrökko lozï eni» le.

²¹ Eshko ga Pilato tjlë nopga löng li kong ga «¿Nopga do pjök ëre dör bomi kong kjone dey?»

«¿Barrabás, e döpdë!» le lok ba kong.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryer Jesús, no pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng lëba li kong?»

«¿Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozï bor kong» le.

Gueniyo nopga tjlë jek obi ga «¿Zrös pjang kjlös go!» le eni.

²⁴ Eni ga ïya Pilatorë ga nopga li tjlökwolara jong kjwaraso, nopga shdöktong ëngkjwë woydë wleni, llëye le ba kong, kjlopswë ber wotjlik oblë wlo ga äe. E kjishko ga di rokara sira, ga orkwo shkwono nopga li bokshto.† Tjlë ga «Kjwe ichër zrökoba wlo, gueniyo miydaga ber tjarë llëme. Miydaga ber pjäydë om go» le.

²⁵ Kuya nopga lirë ga tjlë ba kong ga «Wolono ga miydaga ber tjawarë, borwa wapgarë bakoe» le.

²⁶ Eni ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

Jesús joywara ëngkjwagagarë

* **27:10** Zacarías 11.12-13; Jeremías 19.1-13; 32.6-9. † **27:24** Pilato orkwo kwoshkwono, llëye shärye Jesús tjok li miydaga ber erë llëme loklo.

²⁷ Eni ga söra lok, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkjwagaga töno tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjribrie. ²⁸ Eshko ga Jesús shwong skwara lok, äska wlëna lok kara pjlupga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ²⁹ Ga shkò sho ywara lok kjwara, beno pjlú dlu ioklo wleni, ga iara lok pjang ba dlu go, ga kong kjë twara kjwangna, ba orkwo këlëkong. Eshko ga tjëlë lok ba kong dbo go ga «Judío pjluyo, pja pjlú, pja tjwlo arae!» le lok eni, ba joywoklo. ³⁰ Eshko ga go tröng twara, shpokza lok tjä tjä kjë li go ara ba käshko bakoe.

³¹ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go li skwara lok, ga ba shwong baiya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

³² Jek löng kjwlë irbo bäng go ga domer wlëna lok kjlara ko Simón, e Cirene so, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

³³ E irgo ga jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo dlupyo» loklo.)

³⁴ Eshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara rop-srära lok llëbo këä wleniyo[‡] tjok, ga twara lok Jesús kong, ie wlo. Tjlina sira, gueniyo iara llëme.

³⁵ Eshko ga löra lok pjang kjlös go irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglö go, Jesús shwong li ber ë kong ÿya lok wlo. ³⁶ E irgo ga sirkeno löng eshko ba dë. ³⁷ Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjiy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre ko Jesús. E judío pjluyo.» ³⁸ Jesús löra pjangshko ga nopga lü ä wleniyo löra lok do pjök kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlë, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboy.

³⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lok wlo. Ga läywe löng owa bakoe. ⁴⁰ Tjlë ga «Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop eni. Pja Sbö Wa jlökoyo ga pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le.

⁴¹ Jesús joywe syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok ilgwegaga wleniyorë eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga ⁴² «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjëyo pjluyo le. Woyde ga oplong töshko kjlös kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe. ⁴³ «Tja mär Sbö go» lara. Enira woyde Sbörë ga döya. «Tja Sbö Wa» lara bi kong om go» le. ⁴⁴ Nopga do pjök lü ä wleniyo lök lok kjlös go Jesús pjlör kar kar ëmdë ga omläywë löng eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁵ Öötong dlo dlw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. ⁴⁶ Dlo öötong eni ga Jesús tjëlëno dbo go, tjëlë ga «*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

⁴⁷ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjëlë ëng kong ga «Sbö tjëlökwo laga tek dënashko so Elías, e rokayde pjang» le. ⁴⁸ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo llukluk di shak ara wleniyo kjrara kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ⁴⁹ Eshko ga llamo löng li tjëlë ba kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba dökde ÿy» le.

⁵⁰ E irgo ga ay le Jesúsde dbo go obi, ga wolonoe. ⁵¹ Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëntong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjring pjök. Klung iano jek shkik shkik, guëng woktong aas, ⁵² ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbö nopga kjone kjone wolono tjeng li, e woshrara Sbörë iröng obi, beno löng së, ⁵³ ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrara Sbörë iröng obi irgo ga epga jek öötong opzrëno löng kjok zrek ko Jerusalén li roshko. Eshko ga ikoba löng arae.

⁵⁴ Jesús lök pjang kjlös go li boksho ga ëngkjwagaga löng kjlëbö ba dë, ba kägäyo shäng ba tjok. Yo li kura lok, ga llëbo shäryono li ina lok uunkong. Eni ga bangkjara lok tira llëm, ga tjëlë lok ëng kong

[‡] 27:34 Llëbo këä wleniyo le li, e dwlo wleni, ga twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo.

§ 27:35 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire.

ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlõe» le.

⁵⁵ Eshko ga walëga tjeng kjlöbö, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok, ba kjimtä wlo. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li İya tjeng pjola sit. ⁵⁶ E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara, e Zebedeo boy, kjlara ko María. María, e Santiago, José mekë.

Jesús doyo jnena Joséré

⁵⁷ Domer dbur ara wleniyo shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok. Kjok säng ga ⁵⁸ jek öötong shäng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorë, Jesús doyo twë ba kong wlo. ⁵⁹ Eni ga kjrara Joséré, popgara shwong ko pjlublún, pjlú wleniyo go, ⁶⁰ ga söra jek öötong sak baıyashko. Eshko ga pjlëbgwo jong kwara guëmkwota roshko, kara Joséré om go. Shinmo iaydëba eshko llëm obi. Eshko ga doyo li iara beno buk ba roshko, ga bängzara ak kësbang wleniyo go, ga toe.

⁶¹ María Magdala so, María oblë li, e sirkeno beno löng sak li boksho.

Jesús doyo buk li dagaga

⁶² Wëshko, woshtozlong dbaryo ga syöshtaga kägäyoga, fariseoga, e jek lok Pilato shwoy. Öötong löng ba shwoy ga ⁶³ tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, woyoshrërwa ga jyögwang li shäng së obishko ga tjläno ga “Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi” lara eni. ⁶⁴ E kjışhko ga rokërwa bop kong sira ga nopga ichëp ba doyo buk sakshko li dë, äär jong dbargwo mya. Eni llëm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkë kjwe. Eni kjwe ga tjlä lok oba kong ga “E woshrara Sbörë iröng obi” le kjwe. Eni ga jyö ëre ber owa anmoyö, jyö lara bäm go li kjinmo» le.

⁶⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «jölö. Engkwagaga sözi kjlöbö, doyo buk kjone li dëmi yötso wlo, miydëmi sorë li eni» le.

⁶⁶ Eni ga jek öötong löng sak lishko ga jyä iara lok beno pjang ak jong ba bängzakklo li go, dökoba llëm wlo, ga engkwagaga li iara beno löng ba dë eshko.

28

Jesús woshrara Sbörë iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo li pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjök ko María Magdala so, María oblë li, e jek lok jongya sak li İk. ² Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shrono shäng eshko kjlara. E kjışhko ga yo ian pjang kjok eshko dbo träk llëme. Ga Sbö parkaga li jek öötong shäng sakshko ga ak iak beno jong ba bängzakklo li dira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go. ³ Sbö parkaga li kälä ara so llgwöleng kjoyo, shwong ko pjlublún so pjäng sho kjoyo bakoe. ⁴ İya engkwagaga löng lirë ga sëya llëm, kjlo dete erä, ga dgono jek rish rish tjeng töshko, beno wolono löng wleni.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga li tjlä walëga li kong ga «Llëye bangkjre mi llëme. Miydër ga pjäy tek löng ëre Jesús, zröraba pjang kjlös go li doyo wlëga. ⁶ Gueniyo ga e buk na llëme. E woshrono iröng obi, lara om go sorë li eni. Pjäy tek iak beno buk li shtoyo İmia. ⁷ İnomi ga pjäy nom maling ba oppinggaga löng li shwoy, ga pjäy tjlä ba kong ga “Jesús, e woshrara Sbörë iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. İmi eshko” lëmi ba kong eni. Llëye lër bomi kong wlo li e» le.

⁸ Eshko ga kjok bangkjre lok ara, gueniyo löng wopjlú bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga löng lishko, roy söya lok ba kong wlo. ⁹ Eshko ga Jesús eng wlëno ba tjok ga tjlä ba kong ga «Miga» le. İya lok ga tek ba zlong bäng, ga dre popjlura lok, poshrëya wlo. ¹⁰ Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Llëye bangkjre mi llëme. Pjäy nom tjlä bor pjeyoga kong ga “Pjäy nom Galilea kjokyo. Jesús İmi eshko” lëmi ba kong eni» le.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹ E wopro ga engkwagaga Jesús doyo daga li kjone kjone jek öötong löng Jerusalén kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga İk. Öötong löng eshko ga llëye shäryono kës li lara lok ba kong pjire. ¹² Kuya lok ga to lan judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo tjok, llëye shärye wlo li woyotjlıya jong kjrinaso wlo. E irgo ga dbur

twara lok ëngkwagaga li kong arae. ¹³ Ga tjlë lok ba kong ga «Llëye ñnomi li roy lëy ë kong llëme. Pjây to löng tjlë oba kong ga “Shkëshko ga tjawa löng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono löng eshko, shinmo doyo buk li lüyotkara, ga söra toe” lëmi oba kong eni. ¹⁴ Roy kuya nopga kjok ëre so ichagaga lirë ga tjawa lan ba tjok yõtso eshko. Pjây woydë llë kjÿ llëme» le. ¹⁵ Kuya ëngkwagaga lirë ga dbur li kjrara, ga llëbo shäryara, lara lok ba kong sorë li eni. E kjÿshko ga dbar eerishko ga judioga omroy lë löng eni.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁶ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li to öötong löng Galilea kjokyo, dlup jong lara Jesúsde ba kong li go. ¹⁷ Eshko ga Jesús ñna lok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjlik ga e Jesús llëm dikjoyoe le. ¹⁸ Eshko ga Jesús tek ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörë, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok ëre sopga löng kës li, e ichaga wlo. ¹⁹ Eni ga pjây jongya jong kjok kjwang jikong, tja roy lëmi tjëyoga uunkong kong, epga ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa ëre ko go, Sbö Sëya ko go ga epga wëmia. ²⁰ Ga llëye loror bomi kong, shäryëmi wlo li pimi ba kong pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok ñyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» le.

Evangelio según Marcos Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Marcoscä Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Marcos. E kowëba Juan Marcos bakoe. E Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo llëme. Gueniyo woyotjlikoba ga e lan Pedro tjok enido, ga kjimtara Pedrorè kjibokwo ère të. Woyotjlikoba kjrina obi ga Jesús sök kjok ère kjing go obishko ga Marcos sök Jerusalén kjokyo, ga llëbo shäryara, lara Jesúsdë li ña, kura om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörè iröng obi irgo ga ba tjlokwo kfragaga judío llëm wleniyo löng Roma kjokyo li shdunaba ara, mär löng Jesús go kjishko. E kjishko ga kong kjibokwo ère tara Marcoscä, Jesús roy pjlú li miyde lok pjlú wlo, epga mär ber löng Jesús go jlökoyo wlo.

Jesús öör kjok ère kjing go, ga llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara ara nopga ara boksho sorè li tara ba kong. E shdunaba ara, ga wolono pjang kjlös go sorè li tara ba kong. Gueniyo wolono irgo ga e woshrra Sbörè iröng obi sorè li tara ba kong bakoe. Woyde ga miyde lok kjibokwo ère go ga Jesús dbo ara, bi moskwo Ä li kjinmo, ga eerishko ga shji kjimte ara.

¹ Jesucristo, e Sbö Wa. E roy pjlú li soyozlong eni.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

² Kjibokwo tara Sbö tjlokwo laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni:

«Sbö tjläno ba Wa kong ga

“No ichër kjlara bop bäm go,

bop roy laga,

irbo poshäryë bop kong wlo” le.

³ Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlä shäng dbo go ga

“Irbo poshäryozĩ Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozĩ ber beke”* le.»

* **1:3** Isaías 40.3. † **1:7** Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

⁴⁻⁶ Eni ga no weno shäng kjlara ko Juan. E doyono shäng shwong sek öng jëkklo sok kësbang zok go, dop pjrikklo shäryak öng kwota go bakoe. Dli ba kong ue wlo li, e sekwa, or kjloshko so dyo bakoe. E öötong shäng kjok dogro no llëmshko ga shäng oba wë jer di roshko ga tjlä oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozĩ, ga rayozĩ, ga pjäy wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörè ber drete» le.

Judea sopga, Jerusalén sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li le oba uunkong boksho. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷ Ga Juan tjlä oba kong ga «No tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.† ⁸ Pjäy wër shäng di goshko, gueniyo domer tjwe bor irgo lira, pjäy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok» le.

Jesús wara Juandë

⁹ Eshkoshko ga Jesús opshino jek Nazaret kjokyo dwayo, e Galilea kjokyo obi, ga öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko. Eshko ga wara Juandë jer Jordán diyo roshko. ¹⁰ Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga ñya ga kjok dogo roshwino beno ojong erä, ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹¹ Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús tjläna Äre, llëbo owa shäryë wlo lara

¹² E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, ¹³ äya kjloshko so tjeng ara lishko, ga beno shäng eshko dbargwo sak pkëng (40). Eshko ga tjläna Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono tjeng ba tjok kjlöbö ba kjimte.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ Juan bängzaraba shäng no shdüzlong uyo roshko irgo ga Jesús jek öötong shäng Galilea kjokyo. Eshko ga Sbö tjlokwo roy

pjlú le shäng oba kong, ¹⁵ tjlë ga «Dbar iara Sbörë li öötonge. Sbö ber no pjluyo wlo li, e dbaryo döröe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozī, ga rayozīa. Sbö tjlökwo roy pjlú lër shäng bomi kong li, e kjrozīa» le.

Jesús, domerga mā shaga kjrara doglo pkëng (4)

¹⁶ Domer shäng kjlara ko Simón. Kjlara obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mā shaga. Pjlara ga löng ba kjla mā shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek jek shäng diksor go, ga İya ga domerga li bë löng. ¹⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mā shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» le. ¹⁸ Kuya lok ga ba kjla rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

¹⁹ Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjla mā shakklo bängyë kjoyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li İna, ²⁰ ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjoyong roshko ba parkagaga tjok, ga to jek lok Jesús tjok.

Ä sëya pjang domer goshko ichara Jesúsde kjlara toe

²¹ E irgo ga to lok öötong löng Capernaúm kjokyo. Öötong woshtozlong dbaryoshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ²² Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë dik llëme. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä.

²³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Ga Jesús İya sëya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlë ga ²⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja è miydër pjlúe. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

²⁵ Kuya ga sëya li wlona, tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go

dwayo» le. ²⁶ Kuya ga domer li iara jek klan kjlulu erä. Eshko ga öö le sëya lirë dbo goshko, ga opkjono to domer li go dwayo.

²⁷ İya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe llëro? ¿Tjlökwo tjaglën wleniyo bi kongdo llëm? Tjlökwo kjwe dbo ara. Ä sëyaga iche ga kole bakoe» le. ²⁸ Eshko jek lëkong ga Jesús roy shdöktong jekdo Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsde

²⁹ E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo Santiago, Juan tjok, ga jek öötong löng Simón, Andrés ushko.

³⁰ Eshko ga Simón ëm buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. Roy lara Jesús kongshko ga ³¹ jek öötong shäng swlo buk lishko. Eshko ga orkwo shara, kojona, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

³² Jek kjok ro zar ga swlopga, nopga goshko Ä sëyaga, e söraba ara Jesús kong. †

³³ Kjok eshko sopga uunkong töno shrono lok u bäng li bokshto. ³⁴ Nopga swlo llë ara poptara Jesúsde, Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichara to bakoe. Jesús, e è miyde Ä sëyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. E kjishko ga ichara Jesúsde tjlë llëme.

Jesús, Sbö tjlökwo roy pjlú le judíoga syö uyo oblë oblë roshko

³⁵ Wëshko kjok shröngto ga Jesús kojono, opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, syöshtë Sbö kong wlo. ³⁶ E irgo ga Simón to shäng ba pjeyoga oppingga tjok ba wlëk. ³⁷ Wlëdashko ga tjlë lok ba kong ga «Oba uunkong to löng bop wlëk» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö tjlökwo roy lër eshko wlo, miydëba wlo. Tja shrono shäng e kong wlo» le. ³⁹ Eni ga to shäng Sbö tjlökwo roy pjlú lë Galilea kjokyo kjrina kjrinishko, judíoga syö uyo lok kjwobi li roshko. Ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to bakoe.

† 1:32 Eshko ga e woshtozlong dbaryo. Ga e dbaryo ga epga jek pjola llëm kjishko ga swlopga söraba Jesús shwoy kjok ro zar kjwlëshko.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

⁴⁰ Pjlara ga domer shrono shäng kjlara Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öotong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba boksho, tjlä ba kong ga «Tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlúe» le.

⁴¹ İya ga songe le, ga porwara ba orkwo go, ga tjlä ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. ⁴² Jekdo eshko ga domer li poptonoe.

⁴³⁻⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë, pja äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le, ga ichara toe.

⁴⁵ Gueniyo ga domer poptono li to shäng kjone pogoshko ga tjlä ga «Tja poptara Jesúsdë» le ë kong pogo. E kjishko ga Jesús jek opzrëk u ara tjeng lishko ga äe. To jek wleni ga oba tön ba shwoy ara anmoyö kjishko. Eni ga beno shäng no llëmshko. Eni ëmdë ga İkoba äär träk llëme.

2

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Dbar kjwöbö irgo ga Jesús shrono sök Capernaúm kjokyo iröng obi ba ushko. Miydaraba ga shrono sök iröng ga ² oba shrono löng träk llëm ba shwoy, ga u li dlino tjung no eröe. Oba ara ba u bongkjako bakoe. Eye äär u bäng zlong ga äe.

Jesús sök Sbö tjlökwo roy lë oba kong kjër roshkoshko ga ³ domerga tjwe löng doglo pkëng (4), swlo söno kjlara. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. ⁴ Eshko ga söra lok shrono u bongkjako ga söya kjër roshko, Jesús sökshko lara, gueniyo to öotong ey llëm, oba ara kjÿy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öotong buk dew, Jesús sök lishko.

* **2:15** Grecia so tjlökwo ëre llë loklo miydëy yötso llëme. E Jesús jek öotong sök ië Leví ushko loklo, llëm ga Jesús jek öotong sök ië Jesús ushko loklo. E ushko miydëy yötso llëme.

⁵ İya Jesúsdë ga swlo sögaga li mär ba go ga tjlä swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

⁶ No pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlëbö. Wotjlik lok ga ⁷ «İkjwe ëro? İDomer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwöl llëm wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjlä ba kong ga «İPjã wotjlik owa eni ega? ⁹ «Owa pjang bop go li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjrozong. Pja jëkzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlle. ¹⁰ Kjök ëre kjing go ga no to ter kjök dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlä swlo buk töshko li kong ga ¹¹ «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ¹² Kuya ga kojono, ba bukklo kjrara, ga to jek ba ushko.

İya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlä lok ëng kong ga «İlonoshko ga llëbo İydë kjweni llëme» le.

Leví rokara Jesúsdë

¹³ E irgo ga Jesús jek öotong shäng di bäng buk kësbang li kjako obi. E irgo ga nopga öotong löng ara ba zlong, ga epga pİya Jesúsdë shäng. ¹⁴ Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur tönnga Roma so kong. E Alfeo wa. E sök ba pak lishko. İya Jesúsdë ga tjlä ba kong ga «Pja tek bor tjök, pja pin wlo» le. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjök.

¹⁵ E irgo ga Jesús jek öotong sök ië Leví ushko,* ba oppinggaga tjök. Ga nopga dbur tönnga Roma so kong öotong löng ië ba tjök eshko, nopga owa wleniyo oblë öotong löng ië ba tjök eshko bakoe. Nopga eniyo jëk löng Jesús tjök ara.

¹⁶ Eshko ga nopga löng kjlëbö no pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë li go, epga fariseoga bakoe. İya lok ga Jesús sök ië

nopga eniyo tjok ga tjlë ba oppinggaga löng li kong ga «¿Bomi pingga kjwe ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

¹⁷ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga eröe» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

¹⁸ Olö ga Juan oppinggaga, fariseoga, e ië llëm Sbö kong. Pjlara ga löng ië llëm enishko ga nopga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Juan oppinggaga ië llëm Sbö kong dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshäryë eni llëm ega?»

¹⁹ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llëm ga äe. ²⁰ Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jä.

²¹ »Shwong këguë§ bängyëy shwong likyo tjaglën* go llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong likyo tjaglën li, shwong këguë li, e sreya, dwler jek këgong.

²² »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go‡ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaglën» le ba kong.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

²³ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrë, ue lok wlo. ²⁴ İya fariseogarë ga tjlë Jesús kong ga «¿Bop oppinggaga kjwe İzong! ¿Löng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë ega?»

²⁵ «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga pjlí lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ²⁶ Abiatar sök syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko kësbangyo dbaryoshko ga David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagarë erö gueniyo» le ba kong.

²⁷ E irgo ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo, e shäryak beno nopga kjimtoklo. Nopga, e shäryak beno woshtozlong dbaryo kjimtoklo llëme. ²⁸ E kjishko ga woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

3

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

¹⁻² Woshtozlong dbaryo oblë ga Jesús opzrëno jek judioga syö uyo jong kjok eshko li roshko. Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore İya lok wlo, rote e go wlo.

³ Eshko ga Jesús tjlë swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le. ⁴ E irgo ga Jesús tjlë fariseoga li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlú? ¿Llëbo pjlúre, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtyë?» le. Kuya lok ga beno tjeng kjing erä. Dboryara lok llëme.

⁵ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li İna, ga iirkorgö ba kong, swlo li songe le lok llëm kjishko. Ga tjlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjlúe.

⁶ Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga öötong ëng tönö lok Herodes pjloyoga tjok. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlú?» le.

† 2:19 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. ‡ 2:19 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús oppinggaga loklo.

§ 2:21 Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlököyo dënashko li loklo. * 2:21 Shwong likyo tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlököyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. † 2:22 Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlököyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. ‡ 2:22 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlököyo dënashko li loklo.

Swłopga poptara Jesúsde ara

⁷⁻⁸ Dbar kjwara ga Jesús opkiono jer öötong shäng ba oppinggaga tjok di bäng buk kësang li kjako. Nopga to jek ara ba tjok. Jesús roy öötong kjok shto oblë oblë, ga nopga shrono löng ara ba ik, Galilea sopga, Judea sopga, Jerusalén sopga, Idumea sopga, kjok buk Jordán diyo kjwo kalëkong sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. ⁹⁻¹⁰ Jesús shäng nopga poptë ara, e miydaraba kuzong ga swłopga shrono lok ara ba zlong bäng, porwe lok wlo. E kjishko ga ba oppinggaga ichara kyyong wlëk kjlara, nopga tjwe arashko ga jem tyë kyyong li roy wlo, likoba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga tjeng kjlöbö. Jesús ïya lokshko ga tjwe löng ba zlong bäng, ga kjök torgö, öö le lok, tjlä ba kong ga «¡Pja Sbö Wa!» le.

¹² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja ë lëmi ë kong llëme. ¿Kuromire?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹³ E irgo ga Jesús to jem dlup jong kjwara eshko bigdo go. Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng kjlöbö, ¹⁴ ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlökwö roy laga ba äska wlo, ber tjeng jëk ba tjok wlo, iche Sbö tjlökwö roy pjlu shdök kjok shto oblë oblë wlo, ¹⁵ Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche dbo twara ba kong li go wlo bakoe. ¹⁶ Domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e koiara beno Pedro;

¹⁷ Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjlarayo, pjöyikong li kowaraba Boanerges (e epga so kjrik kjoyo loklo);*

¹⁸ Andrés;

Felipe;

Bartolomé;

Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Tadeo;

Simón, e zelote;

¹⁹ Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús, Beelzebú†

²⁰ E irgo ga Jesús jer dlup li dwayo, ga opzrëno jek u roshko. Jesús ikoba shrono löng ara kuzong ga Jesús, ba oppinggaga, e kong dbar ië lok wlo ëmdë ga drete.

²¹ Eni ga llëye shärye shäng li roy kuya ba pjeyoga epenga lirë ga woyotjlïya lok ga «E skwërkono dikjoyoe» le. E kjishko ga tjlä lok ëng kong ga «Shji to wlokjrë» le.

²² No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tek shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlöbö, ga tjlä lok ga «¡Domer kjwe goshko Beelzebú! Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» le.

²³ Eni ga nopga löng li rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjläno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlä ga «¿Ä, e iche Ärë opshik om go sorëro? ²⁴ Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go.

²⁵ Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ²⁶ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo?

²⁷ »Domer sök kjlara dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko ga äe. Woyde ga domer li shara, pjirira bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pjluë.‡

²⁸ »Lër bomi kong jlökoyo ga ëye llëbo owa shäryë, tjlökwö lë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjluë. ²⁹ Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya llëme. To beno pjang ba go iyadoe» le.

³⁰ Tjläno eni, lunashko ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjläno lok ga «Domer kjwe goshko Ä sëya kjlara» lara eni kjishko.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

³¹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, ga no ichara lok kjlara ba rokë. ³² Eni ga nopga sirkeno tjeng Jesús zlong bäng li tjlä ba kong ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop wlëk kjoko» le.

* **3:17** Grecia so tjlökwö ëre llë loklo miydëy yötso llëme. Gueniyo kjone kjone tjlä ga epga so kjrik kjoyo loklo le li, e domerga iir ä wleniyo loklo. † **3:19** Ä, e kowëba Beelzebú bakoe. ‡ **3:27** Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Lürkaga le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

³³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» le. ³⁴ Eni ga ba oppinggaga sirkeno tjeng ba tjok li ïya ga tjlë ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga. ³⁵ Ëye Sbö kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

4

Dwla sguingga

¹ Jesús oötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go ga nopga pina eshko jek obi. Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ² Eshko ga epga pina ara llëbo jyäglo go. Tjlë ga ³ «Tja kuzia. Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴ Sguïyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, ga uara lok drete. ⁵ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶ Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga sura, beno dogroe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkö sho roshko, ga shkö sho li kunoshko ga dwla li llgwina beno bo llëme. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak dbäw (100)» le.

⁹ E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰ Nopga tjeng kës li briktong irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) li, oba oblë jëk löng ba tjok wleniyo, e tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go yë, e llë loklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. ¹² Eni ga
»“Ïya löng kjër ga llë ïyde miyde lok llëm,

kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.
Eni llëm kjwe ga
optwë ber Sbö kong,
ga owa pjang ba go li löya ber drete”»
le.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹³ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Tjlökwo lër shäng llëbo jyäglo go ëre llë loklo miydëmi llëmde? Miydëmi llëm ga tjlökwo lër llëbo jyäglo go obi ga miydëmi llëm bakoe. ¹⁴ Dwla sguingga li, e Sbö tjlökwo laga oba kong li loklo. ¹⁵ Kjone kjone, e so dwla lono tjeng irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryoye.

¹⁶ »Kjone kjone, e so dwla lono ak ara tjrëko li kjoyoe. Tjlökwo li kuya ga kjre lok wopjlúe. ¹⁷ Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, epga shdungoba tjlökwo li kjishkoshko ga raye, söya ame.

¹⁸ »Kjone kjone, e so dwla lono shkö sho roshko li kjoyoe. Tjlökwo li kura, ¹⁹ gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woy-otjlïya ara, wo pjang dbur go, llëbo tjeng kës li kjre woydë ber ba kong wlo bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme.

²⁰ »Gueniyo ga kjone kjone obi, e so dwla lono tjeng klung sho pjlú kjing go li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, ga kjre jlökoyo. E ber shäng so dwla botjyono pjlú kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjwo sak tjer (60), kjwo sak dbäw (100)» le.

Iök shjiy

²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Iök borkey jong shjiy, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey. ²² Llëbo jnek tjeng li, e woyde Sbörë ga ber ikoba wëë wlo. Ga llono ga e ber miydëba dret, iök shjiy poyong jong kjókshko wleni. ²³ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

²⁴ »Ga llëye kumi löng li kuzi yötso. Kumi yötso wleni ga pjây opping ara. Kumi yötso llëm wleni ga pjây opping ara llëme. Kumi sorë ga pjây opping eni, ga pjây opping e kjinmo obi. ²⁵ Ëye llëbo tjok ga sëya jek obi.

Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete» le.

Dwla wen sorë

²⁶⁻²⁷ E irgo ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so dwla sguina domer kjlararë kjoyoe. Dwla, e sguina beno klung sho kjing go, ga domer li shrono iröng ba ushko. Eshko ga pë, wollen, ga bë sök wlëpe. E wopro ga dwla sguina beno tjeng li weno, ga kuno, shäryë eni sorë miyde domer lirë llëm gueniyo. ²⁸ Dwla li kun jong laga klung shorë. Kun jem, korga wen, kjing shen, ga bo kwirkë shjiye. ²⁹ Bo kwirkono shjiy kuzong ga domer li jongya ba skok kjwlë jã» le.

Kjor dwlayo chirawa

³⁰ E irgo ga Jesús tjlëno ba kong jek obi. Tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjlú? ³¹ E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Dwlagwo ère chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. ³² Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

³³ Nopga pina Jesúsde llëbo jyäglo go eni. Kura lok, gueniyo llë loklo miydara lok uunkong llëme. ³⁴ Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go erä. Gueniyo nopga tjeng kës li briktong lok pjirshko ga llëye lara llëbo jyäglo go li, e llë loklo pjllölgwera ba oppinggaga kong pjire.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

³⁵⁻³⁶ Kjok sëng ga Jesús sök kjoyong roshko obi, ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ère kjwo kalëkong» le.

Kuya lok ga opyono lok kjoyong li roy ga «Tjawa toe» le lok nopga kong, ga to jek ey dwayo. Eshko ga kjoyong oblë sökoba jek tjeng ba tjok bakoe. ³⁷ Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjoyong li roy, pir sek seke.

³⁸ Eshko ga Jesús buk pë kjoyong sigwo lëkong, kä iak buk kä ioklo kjing go. Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga

tjlë ba kong ga «¿Tjlapga no pingga! ¿Shji ba pitoe! ¿Pja buk wlëp ega?» le.

³⁹ Kuya ga kojono, ga tjlë pjluk, di iöya li kong ga «Pja slanzong. Pja ber tjëkso» le, ga beno buk tjëkso. ⁴⁰ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Kjok bangkjrëmi ara ega? ¿Pjây mär bor go llëm obire?» le.

⁴¹ Eni ga epga shgawara löng ara. Ga tjlë èng kong ga «¿Kjwe èro? ¿Iza. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjlú» le.

5

Domer goshko Ä sëya kjlara

¹ Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. ²⁻⁶ Eshko ga domer goshko Ä sëya kjlara. Kjra lëba, shakoba or go ga ä kuzong ga kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, gueniyo ba dröng sho li skoya jek tas tas erä. Ga domer li kjwëy llong llëme. Shaga èrë llëm bakoe. Jëk to shäng sakshko erä. To shäng öö le öö le kjloy. Äär kjone ga opyok to shäng ak go. Eni ga Jesús ïya sak tjeng lishko dwayo ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono.

⁷⁻⁸ ïya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Ä sëya, pja opkjos domer kjwe go dwayo!» le.

Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Sbö Tjwlö Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë ega? ¿Rokër bop kong sira Sbö ko go ga tja shdum llëme!» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae. Tjawa sëya ara domer ère go kjïy» le. ¹⁰ Eshko ga tjlë lok ba kong obi ga «Rokër bop kong sira ga tjawa ichëp kjok èreshko dwayo llëme» le ba kong eni kop arae.

¹¹ Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. ¹² Eni ga sëyaga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

¹³ Kuya ga «jöö» le, ga sëyaga li opkjono to lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko. Köchi shteno li kop sak dbäw dbäw pjloglo pjök (2,000) dik.

¹⁴Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. ¹⁵Shrono löng Jesús shäng lishko ga ÿya lok ga domer dämär ga goshko Ä säya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjlúe. ÿya lok eni ga beno löng säya llëme. ¹⁶Llëye shäryono domer li tjok, köchi li tjok, e lara ba igaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ¹⁷Eshko ga nopga li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

¹⁸Kuya ga jlö lara. Jer opyë kjong royshko ga domer poptono li tjlä ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok» le.

¹⁹Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Tjlapgarë bop kong li, pja songe lara sorë li, e lep bop pjeyoga uunkong kong, miyde lok wlo» le.

²⁰Kuya ga jlö lara, ga to jek öötong shäng kjokyo ko Decápolis. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko. Kukoba ga woyotjlikoba beno löng arae.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

²¹E irgo ga Jesús dipzono jek iröng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. Öötong shäng di kjako ga oba tönö löng träk llëm eshko. ²²Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Jesús ÿya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonö, kujono bokdo kjlay klung go, ²³tjlä ba kong ga «Bor wa walë buk ba llëmdo, shinmotkokdoe. Rokër bop kong sira ga kayo ip bor kong. Pja orkwo ië ba kjing go, poptëp wlo, shinmotkë llëm wlo» le.

²⁴Kuya ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ²⁵Löng li tjreko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar ÿya ÿyado, poptë llëme. ²⁶Öör shäng dwlomnega ara shwoy ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. Miga beno

shäng ro bang ara jek këgong. ²⁷⁻²⁸Bäm go ga Jesús roy miydara, ga wotjlik ga «Tja to ik. Tja öötong shäng ba shwoy ga ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» le. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ²⁹ga poptono jekdo eshko. Opkuk ga beno shäng pjlú, swlo ame.

³⁰Jekdo eshko ga Jesús wotjlik ga «Miydër ga ëbo poptono, llëbo shäryono bor dbo kësbang go» le. E kjishko ga ÿya iröng ga tjlä oba kong ga «¿Bor shwong porwaga ërë?» le.

³¹Kuya ba oppinggagarë lok ga tjlä ba kong ga «Nopga ara kuzong ga pja polliya löng bop zlong bäng pjlor kar kare. ¿Eni ga “¿Tja porwaga ërë?” lep sorëro?» le.

³²Gueniyo jlö lara llëme. ÿya beno shäng obi kjlarashko kjlarashko, porwaga ërë miyde wlo.

³³Eni ga walë lira ommiydë shäng pjlúe. Ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonö sök kjlo dete erä. Eshko ga llëye shäryono ba kong li lara ba kong pjire.

³⁴Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlú bop ushko. Pja woydë ame. Bop swlo, e wen bop kong ame» le.

³⁵Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga nopga tek shrono löng Jairo ushko dwayo ga tjlä Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkono. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

³⁶Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlä Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go erä» le.

³⁷Eshko ga Jesús to jek Jairo ushko. Ba oppinggaga tjeng ba tjok doglo mya li jek söra ba yorkë, Pedro, Santiago, Santiago kjlarayo Juan bakoe. Llamo söra jek ba tjok llëme. ³⁸Öötong löng ushko ga ÿya Jesúsde ga nopga slar wopjluk jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. ³⁹Eni ga opzrëno jek shäng u li roy ga tjlä löng li kong ga «¿Pjäy slar ara kjweni ega? Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. ⁴⁰Kuya lok ga joywe lok jong erä.

Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, kjoglo li data, mekë tjok, ba oppinggaga tjeng ba tjok li tjok bakoe. ⁴¹Eshko

ga kjoglo li orkwo shara, ga tjlē ba kong ga «¡*Talítá cum!*» le. (E «Kjwozirwa, pja kojōzong» loklo.) ⁴² Jekdo eshko ga kjoglo li kojono, ga jēktonge. Kjoglo li lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12). İya löng lirē ga beno löng yēy le erä. ⁴³ Gueniyo Jesús tjlē ba kong lok ga «Llēye shäryono jūshko ēre lēmi ē kong llēme» le. Ga ba data, ba mekē, e ichara ba wa li sēng.

6

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek öötong löng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko. ² Ga öötong woshtozlong dbaryo ga Jesús opzrēno jek judíoga syō uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. Kuya lok ga nopga ara beno löng yēy le erä. Ga tjlē ēng kong ga «¿Kjwe kjok miydē ara opping kjone? ¿Kjok miydē ara li twaga ērē? ¿Llēbo İydēba llēm wleniyo shärye sorē? ³ ¿U shäryaga wle kjwe llēmdo? ¿Mekē María llēmdo? ¿Lēmga Santiago, José, Judas, Simón llēmdo? ¿Dorga löng na bi tjok bako llēmdo?» le eni. Ga tjlökwo kjre lok woydē llēm, iirkē lok ara erä.

⁴ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Kjok kjone pogo ga Sbō tjlökwo laga, e iēba tjwlō ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iēba tjwlō llēme» le.

⁵ E kjishko ga llēbo İydēba llēm wleniyo to shäryara kjok eshko sopga kong ara llēme. Orkwo iono swlopga pjökde myare kjing go, ga poptara. Llēbo oblē shäryara llēme. ⁶ Ga Jesús beno shäng wotjlīk ara, kjok eshko sopga mär ba go llēm kjishko.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

E irgo ga Jesús to jongya oba ping shäng kjok shto oblē oblē ber lok soshko wleniyoshko. ⁷ Öötong shäng shto kjri-nashko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga ichara jek pjök pjöke. Kong dbo twara, Ä sēyaga iche wlo. ⁸ Brikdē lok llēm obishko ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy brikshko ga llēbo sömi ara llēm, bomi kjorkung döe. Pjāy dli sök llēm,

kjla llēm, dbur sho llēm bakoe. ⁹ Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlú, drepkwota bako, gueniyo shwong oblē, drepkwota oblē, e sömi llēme. ¹⁰ Pjāy äär kjone pogo ga pjāy ber löng u kjwaraso, äär jong pjāy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹¹ Pjāy öötong löng kjone ga pjāy wlokjre llēm, pjāy kuya llēm wleni ga pjāy opshik kjok eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjāy kura lok llēm li jyāglo, ga owa li ber pjang ba go» le.

¹² Eni ga epga to jek löng tjlē oba kong ga «Llēbo owa shäryēmi löng li, e owa jlōe lozi, ga rayozīa» le. ¹³ Eshkoshko ga nopga goshko Ä sēyaga wlēna ara, ga sēyaga li ichara to drete. Swlopga ara, e dlu kjing go kjyo kwona, ga poptara.*

Juan No Waga zrörabae

¹⁴ E dbaryoshko ga Jesús roy shdöktong kjone pogoshko. Ga kura Pjlu Herodesdē. No kjone kjone tjlē ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llēbo İydēba llēm wleniyo shärye ga pjlú e kjishko» le. ¹⁵ Kjone kjone tjlē ga «E Sbō tjlökwo laga tek dēnashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlē ga «E Sbō tjlökwo lagaga tek dēnashko so oblē li kjoyoe» le. ¹⁶ Gueniyo ga oba tjlēno li kuya Herodesdē ga tjlē ga «E Juan. Tja no ichono ba kägä zē kjupargue. E woshrokdo shäng» le.

¹⁷⁻¹⁸ Herodes shjiy ko Felipe. Ba boy ko Herodías. Kjupashko ga Herodías kjrara Herodesdē beno sök ba boy shara. E kjishko ga Juan tjlē Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrēp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko. Tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdē li go eni» le. E kjishko ga nopga ichara Herodesdē Juan shak, bängzaya wlo, shdüya wlo.

¹⁹⁻²⁰ Eni emdē ga Juan bangkjre Herodesdē ara. Wotjlīk ga e domer pjlo bek, iara Sbörē beno shäng dboy Sbō kong le. Juan tjlökwo lē li kuya pjloglo ara, kuya ä kjishko, woyotjlīya ara emdē. E kjishko ga Juan wlikara. Herodíasda omīywō shjiktēng, e tjlēno sorē li kjishko. Zröya woydē, gueniyo Juan wlikara Herodesdē kuzong ga zröya ga äe.

* **6:13** Eshko dbaryo ga kjyo kwonaba swlopga dlu kjing go, ba dwlomnekklo.

²¹ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodes dli shäryono ara, ga nopga parkë ba tjok li mana ië ba tjok. Ba pjloyoga, ba ëngkjwaga kägäyoga, domerga Galilea so tjwlö ara wleniyo, e mana, ga shrono lok, ië wlo.

Eshko ga nopga ara li ïya Herodíasdë ga wotjlík ga «Juan, e wolon dbaryo öötonge» le. ²² E irgo ga Herodías wa walë shrono shäng ga bërkononopga löng kës li boksho. ïya lok ga beno löng wopjlúe. E kjíshko ga Herodes tjlä ba kong ga «Lläye woydëp li rokos bor kong, ga twër bop kong. ²³ Lër bop kong jlökoyo ga kjok ichër sök li ëmdë ga “Woydër bëye” lëp bor kong ga twër bop kong» le.

²⁴ Kuya ga opshino jek ba mekë shwoy. Tjlë ba kong ga «¿Era llëye rokër?»

«Juan No Waga kägä rokopdë» le ba kong.

²⁵ Eni ga kjoglo li jekdo shäng maling pjlu shwoy, ga tjlä ba kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga li kägä zë, ga tek söp bor kong kjwlë roshko» le.

²⁶ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo «Lläme» le ba kong woydë llëm, tjläno jlökoyo nopga mana löng li boksho kjíshko.

²⁷ Eni ga no ichara kjlara Juan kägä li zë no shdüzlong uyo roshko, tek söya ba kong wlo. ²⁸ Eni ga no li jek öötong shäng no shdüzlong uyo ga Juan kägä zara tas, ga söra, twara kjoglo li kong kjwlë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong.

²⁹ Roy kuya Juan oppinggagarë ga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

³⁰ Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok, Sbö tjlökwö lara oba kong sorë, e lara lok Jesús kong pjire. ³¹ Jesús sökshko ga nopga tjwe jong ara ga brik jong eni bakoe. Eni kuzong ga dbar epga kong ië wlo ëmdë ga äe. E kjíshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë, kjok kjing, no llëm wleniyoshko, shji woshtë wlo» le.

³² Eni ga opshino jek ey dwayo, ga opy-ono jem lok kjoyong roshko, ga to kjok shto

oblë, ber löng tjoksa wlo le. ³³⁻³⁴ Gueniyo opshinoshko ga ïna nopga ararë. Ga nopga kjok shto oblë oblë so to jek lok ba irgo pjö lëkong. Jesús opshino kjoyong roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llëm li ïna, ga songe le. Wotjlík ga epga öng wlëp ushko so daga llëm wleni le. E kjíshko ga epga pina ara.

³⁵ Kjok ro zar kjwlë kuzong ga ba oppinggaga tjlä lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. ³⁶ Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbäw pjloglo pjök (200) äska wleni. ¿Shäryërwa sorëro?» le.

³⁸ Eni ga tjlä ba kong lok ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi? To ïmia» le.

Öör ïna, ga tjwe löng iröng ga tjlä ga «Ëreshko pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök bakoe» le.

³⁹ Kuya ga epga ichara nopga tjeng kjlobi li ichë wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. ⁴⁰ Kuya lok ga nopga wloktong töshko, shtor shtor, kjoneshko ga doglo sak dbäw (100), kjoneshko ga doglo sak shkëng (50).

⁴¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesús dë, ga kjok dogo ïya jem drëng ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjíshko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjloggara lok nopga tjeng kës li kong. Mã do pjök li shdüra uunkong kong bakoe.

⁴² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. ⁴³ E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

⁴⁴ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

⁴⁵ E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kjoyong roshko, dipzë di bäng buk

kësbang li kjwo kalëkong wlo, äär ber löng Betsaida kjokyo shwo lëkong wlo. Ga nopga brik wopro ga Jesús beno shäng eshko. ⁴⁶ Nopga brik tong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. ⁴⁷ Kjuk ro zok tong ga shäng eshko tjoksa.

Eshko ga ïya ga kyyong li jek öötong buk di bäng buk kësbang li roworbëe. ⁴⁸ Ga pjluk tek jong ba shwo lëkong. E kjïshko ga kjra le lok ba kyyong li roshgue jong ba kjlongkwang go. Kjuk ba shränto ga Jesús jek jëk shäng di bäng buk kësbang li kying go, dipzë kjwo kalëkong wlo lara. Gueniyo öötong jek shäng ba oppinggaga li soy ga ⁴⁹ ïya lok ga tjlä ëng kong ga «¡Kjwe äya jlöe!» le, ga öö le lok ara. ⁵⁰ ïya lok uunkongdë ga bangkjre beno löng ara.

Jekdo eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «¡Pjäy wokjange! ¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjre mi llëme» le.

⁵¹⁻⁵² E irgo ga jem opyono kyyong li roy, ga pjluk li beno tjëksoe. Eshko ga epga beno löng yëy le erä. Llëye kuya woydë llëm kjïshko ga pjlung shosho suk pjir twara oba ara kong li, e llë loklo to miydara lok llëm, ga beno löng wotjlïk ara e kjïshko.

Swlopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

⁵³ Dipzono lok di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ⁵⁴ Eshko ga opshik lok kyyong roy dwayoshko ga nopga löng eshko kjlöbö. Miydara lok ga kjwe Jesús le eni. ⁵⁵ Eni ga roy shdöra lok kjok eshko kjwang jïkong. E kjïshko ga swlopga sökoba swlo sökklo roy, tjwe jong llaw pogo, öötong löng Jesús jëk shäng lishko. ⁵⁶ Eni ga äär kjone pogoshko ga swlopga söraba, iaraba tjeng llëbo soynezzlong irbo sor go llögong llögong. Ga tjlä lok Jesús kong ga «Swlopga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» le ba kong. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

7

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

* **7:3** Shäryara lok eni, woydara Sbörë eni kjïshko lara, miga eni llëme. † **7:7** Isaías 29.13. ‡ **7:10** Éxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. § **7:10** Éxodo 21.17; Levítico 20.9.

¹ Pjlara ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga kjone kjone, e tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, ga tek shrono löng Jesús shwoy. ² Eshko ga ïya lok ga Jesús oppinggaga kjong kjong iono, orkwo shwoyde llëm obishko. E kjïshko ga läywe lok owa. ³ (Fariseoga, judíoga llamo li, e ioydë llëm obishko ga orkwo shkwë yötso enido, ba tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo sorë ga eni.* ⁴ To llëbo soynezzlong ga tjwe ushko iröng ga orkwo shkwë e kjoyo enido, llëm ga ië llëme. Ga ba llëbo ioklo, e kwoshkwe lok pjir bako, ba di bapkwö shäryak klung shosho go, ba sbi shäryak dröng sho go, ba ioklo bako, lara ba pjeyoga tek dënashko so lirë sorë ga eni. Sgara beno löng llëbo shäryë oblë oblë, e kjoyo kjoyo eni bakoe.)

⁵ E kjïshko ga tjlä lok Jesús kong ga «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo bangkjre lok llëm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë llëme» le.

⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «¡Pjäy Sbö tjlökwö söga jlökoyö lëmi, gueniyo pjäy wotjlïk owa bomi pjluhshko! Llëye lara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë bomi kjïshko li, e jlöe. Tjlëno beno eni:

»“Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjlïya pjang ba pjluhshko llëme.

⁷ No pïya kjok llgwekklo taga norë li go eröe. E kjïshko ga tja poshrëya löng li llëno llëme.”†

⁸ »Sbö kjok llgwekklo li sömi ïyado llëme. Pjäy ber löng no sdëkwo shäryë döe.

⁹ Sbö kjok llgwekklo li kolëmi llëm, bomi sdëkwo shäryëmi wlo. ¹⁰ Moisés tjläno tek dënashko ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozi, iozi ber tjwlo ara.”‡ Tjlëno obi ga “Éye ba data, ba mekë, e äyoshtono ga e zrökko.”§

¹¹ Gueniyo ga pjäy tjlä ga ëye tjläno ba data, ba mekë kong ga “Pjäy kjimtër ga äe. Bor llëbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” lara ba kong pjir ga ¹² ba data, ba mekë, e kjimte ame ga pjluë lëmi eni. ¹³ Eni ga bomi sdëkwo pimi oba kong li kjïshko ga Sbö tjlökwö li ioromi beno

tjwlō llēme. Ga pjāy llēbo shāryē owa oblē oblē e kjoyo bakoe» le.

¹⁴ Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bāng obi, ga tjlē ba kong ga «Tja kuzī uunkong, miydēmi wlo. ¹⁵⁻¹⁶ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli ue lirē llēme. Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlik wen ba pjlúshko lirē*» le.

¹⁷ Tjlēno oba kong pjir ga opshino jek ey dwayo, ga opzrēno jek öötong shāng u jong kjwara eshko li roshko. Eshko ga ba oppinggaga tjlē lok ba kong ga «Rokērwa bop kong sira ga llēye lēp shāng oba uunkong kong yē, e llē loklo los borwa kong, miydērwa wlo» le.

¹⁸⁻¹⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye lēr shāng li llē loklo miydomirē llēm obire? Nopga äär ber owa Sbō bokso laga dli uara lirē llēme. Dli uēy li jer äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E äär ber tjeng bi pjlúshko llēme. E kjīshko ga shji äär ber pjlo bek Sbō bokso dli kjīshko llēme» le. Tjlōkwo lara Jesúsde shāng li, e dli uunkong uēy ga pjlúe loklo.

²⁰ Pjir ga tjlē obi ga «Nopga äär ber owa Sbō bokso laga ba wotjlik wen ba pjlúshko lirē. ²¹⁻²² No wotjlik owa, pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok, no zrök, pē walē ba boy llēm li tjok, lūrke, wotjlik dbur tōng ba kong erō, llēbo shāryē oblē kong owa, oba jyāpgwē, llēbo owa shāryē lötkē llēm wleniyo, wotjlik owa oblē tjok ba llēbo kjīshko, oblē lāywē owa, opyē woydē ber tjwlō ara oblē kjinmo, llēbo shāryē wotjlik llēm, e wen tēm ba pjlúshko dwayo uunkong. ²³ Nopga äär ber owa Sbō bokso laga llēbo tjeng kēs ēre wen ba pjlúshko lirē» le.

Walē judío llēm wleniyo mär Jesús go jlōkoyo

²⁴ Jesús opshino to kjok eshko dwayo ga jek öötong shāng Tiro kjokyo. Eshko ga u wlēna jong kjwara ber sök eshko miydēba llēm wlo lara. Gueniyo öötong sök eshko li miydarabae. ²⁵⁻²⁶ Kjok eshko ga walē sök

kjlara, e judío llēm, e Fenicia so. Fenicia kjokyo, e Siria kjokyo obi. E wa sök kjlara walē, kjwozirwa wleniyo, goshko Ä sēya kjlara. Jesús roy miydara walē lirēshko ga tekdo shrono shāng ba zlong bāng ga kjök tonono, tjlē ba kong ga «Tja wa sök kjlara ushko walē, goshko Ä sēya kjlara. Rokēr bop kong sira ga sēya li ichēp to bor kong» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Woyde ga bi wapga iē bām go. Bi wapga dli li döy, twēy shjiti kong wlo ga äe» le.†

²⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Jlōe, Tjlapga. Gueniyo wapga li iēshko ga ba dli pjloyo lon ter töshko ga ue shjiti rē ga pjlúe» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja dboryorop eni kjīshko ga pja woydē ame. Pja nom irōng bop ushko. Ä sēya pjang bop wa go li to tjän» le.

³⁰ Walē li to ey dwayo. Öötong shāng ba ushko ga ba wa li wlēna buk ba bukklo kjing go. Ä sēya li to tjän.

Domer kjok kugō llēm, tjlē ma wleniyo poptara Jesúsde kjlara

³¹ E irgo ga Jesús opshino to Tiro kjokyo dwayo, jongya Galilea di bāng buk kēsbang bukshko. Jek shāng li jek jong Sidón kjokyo ga öötong shāng Decápolis kjokyo. ³² Eshko ga domer sök kjlara kjok kugō llēm, tjlē ma wleniyo. Domer li söraba Jesús zlong bāng, ga tjlē lok ba kong ga «Rokērwa bop kong ga pja orkwo ios domer ēre kjing go sira, poptēp wlo» le.

³³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga sōra jek nopga ara löng lishko dwayo pjola sira. Öötong löng eshko ga Jesús sakkwo zrēno domer li kwomgwo bāng kar kare. E irgo ga ba sakkwo shira irōng, ga pōra ba trōng go, ga domer li kjoyorkwo porwara ba sakkwo go. ³⁴ Eshko ga kjok dogo ūya jem drēng ga tjwlō shrono rong, domer li songe le kjīshko. Ga tjlē domer li kong ga «¡Efata!» le. (E «Kwom ro, pjāy roshwīzong» loklo.) ³⁵ Jekdo eshko ga domer li kwom ro

* **7:15-16** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Miga ber löng äär ba bokshto wlo laga ba wotjlik wen ba pjlúshko lirē. Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.» † **7:27** Eshko dbaryo ga nopga judío llēm wleniyo kowara judiogarē shjiti, epga pjeyo oblē kjīshko. Eni ga shjiti lara walē li kongshko ga e nopga judío llēm wleniyo layde. Ga llēbo ichara Sbōrē judioga kong li, e ber nopga judío llēm wleniyo kong llēme layde.

tuk li roshwino beno kjok kugö pjlúe. Ba kjoyorkwo li döktong beno tjlê pjlú bakoe.

³⁶ E irgo ga Jesús tjlê nopga löng li kong ga «Domer ère popotoror lëmi ë kong llëme» le. Gueniyo jlõ lara llëme. «Lëmi llëme» le Jesúsde jek obi. Enira kuya lok ga roy shdöra lok jek këgong.

³⁷ Eni ga nopga beno löng yëy le erä. Ga tjlê lok ëng kong ga «Llëbo shärye kës li, e owa llëme. Nopga kjok kugö llëm wleniyo ie ber shäng kjok kugö wëlle. Nopga tjlê llëm wleniyo ëmdë ga ie ber shäng tjlê bakoe» le.

8

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000)

¹ Dbar kjwara ga nopga shrono tönö löng ara Jesús sök lishko. Dli llëm kuzong ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjlê ba kong ga ² «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjishko ga songe lër. ³ Jek ichër ba ushko ië llëm ga äe. Kjone kjone tjwe pjola dwayo. E kjishko ga wopjir irbo kjwe» le.

⁴ Kuya lok ga tjlê ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ère dli wlëy kjone?» le.

⁵ Kuya ga tjlê ba kong ga «¿Pjäy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7)» le ba kong.

⁶ Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong töshko. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, e kjrara, ga tjlê Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lok nopga tjeng kës li kong.

⁷ Mä tjeng kjlëbö chilawa bakoe. Eni ga Jesús tjlê Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga mä li twara ba oppinggaga kong, pjlorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

⁸ Eshko ga nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

⁹ Domerga iono uunkong ga doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

E irgo ga nopga briktong pjir ga ¹⁰ Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga to ey dwayo, jek öötong löng Dalmanuta kjokyo.

Llëbo jyäglo shäryara Jesúsde llëme

¹¹ Eshko ga fariseoga tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlik wlo. Tjlê ba kong ga «Llëbo iydeba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹² Kuya ga tjwlo shrono rong, ga tjlê ba kong ga «¿Eerishko dbaryo sopga, woydëmi ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong ega? Lër bomi kong jlökoyo ga shäryër llëme» le, ¹³ ga rayara beno löng eshko. E irgo ga opyono kjoyong roy, ga dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong.

Fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo

¹⁴ Ga jek löng kjoyong roshkoshko ga miydara ba oppinggagarë lok ga dli söra lok llëm, pjlung shosho suk pjir beno buk kjwara eröe. ¹⁵ Ga Jesús tjlê ba kong lok ga «Pjäy sjëk fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukklo wle tjok» le.

¹⁶ Eni ga epga tjlê lok ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme. Le shäng bi kong eni e kjishko» le.

¹⁷ Tjlê löng ëng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlê ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme” lëmi ega? ¿Bor tjlkwo li llë loklo miydomirë llëm obire? ¿Llëye kumi woydë llëm obire? ¹⁸ Pjäy bokkwo tjok, gueniyo pjäy kjok igö llëme. Pjäy kwomgwo tjok, gueniyo pjäy kjok kugö llëm bakoe. ¿Llëye woyo bomi kong llëmdo? ¹⁹ ¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjlöglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12)» le lok ba kong.

²⁰ Eshko ga tjlê ba kong lok obi ga «¿Domerga sënor doglo sak dbäw dbäw pjlöglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk

pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tónomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo kjäk (7)» le lok ba kong.

²¹ Eni ga tjlë ba kong lok ga «¿Eni ga bor tjlökwo llë loklo miydëmi llëm obire?» le.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

²² E irgo ga Jesús öötong shäng Betsaida kjokyo. Eshko ga domer sök kjlara kjok ïgö llëme. E söra shrono löng Jesús zlong bäng, ga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong ga domer ëre porwos sira, poptëp wlo» le.

²³ Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek u lokshko li worbo go. Öötong löng eshko ga Jesús tröng twono domer li bokkwo go, orkwo iara ba bokkwo kjing go, ga tjlë ba kong ga «¿llëbo ïgöpde?» le.

²⁴ Eshko ga kjok roïno, ga tjlë ga «ïn ga no jëk jonge. Gueniyo ga ïgör yötso llëme. E kjïy ga nopga jëk löng li ïn ga so kjor kjoyoe» le.

²⁵ Eni ga Jesús orkwo iono ba bokkwo kjing go jek obi. Eshko ga bokkwo poptono, beno kjok ïgö wëlle. ²⁶ E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nom bop ushko. Pja jek äär Betsaida kjokyo guing llëme»* le.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

²⁷ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga, e jek löng Filipino Cesarea kjokyo shto oblë oblë. Eshko ga jek löng irbo ga Jesús tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

²⁸ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjïshko

* **8:26** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja nom bop ushko. Pja jek llëbo weno bop kong li roy lë Betsaida kjokyo guing llëme.»

³¹ Eshko jek lëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, tja wlokre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le eni. ³² Llëbo shäryëba ba kong tjwe li, e lara ba oppinggaga kong wëlle, miyde lok wlo.

Kuya Pedrorë ga Jesús rokara tjoksa, ga wlona. ³³ Gueniyo ga Jesús bojono, ba oppinggaga llamo beno tjeng li ïk wlo. Eshko ga tjlë Pedro kong ga «¡Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Llëye woyde Sbörë li woyotjlip shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlipde shäng eröe» le.

³⁴ Eshko ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, nopga tjeng li rokara eni bakoe. Ga tjlë ba kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlik ïyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjïshko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlës go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ³⁵ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjïshko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjïshko, llëm ga Sbö tjlökwo roy pjlú kjïshko ëmdë ga era ber sök së ïyado kjok dogo. ³⁶ Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok. ³⁷ Shji ber löng së ïyado Sbö tjok wlo ga tjwllëkkio kjok ëre kjing goshko drete.

³⁸ »Nopga löng eerishko dbaryo li owa, so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre nopga owa boksho ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe» le.

9

1 Ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy kjone kjone löng

ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo dbo ara go sorë li ïmi wëlle» le.

Jesús kjlopswono beno kälä lletlet

² Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsde jem dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. Öötong löng tjoksa eshko ga ïna ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlopswono, ³ shwong beno pjlublún shjiye. Shji shwong kwoshkwono beno pjlublún stek lëy wleni, gueniyo äär eni llëme.

⁴ Eshko ga ïya lok ga Moisés, Elías, e weno löng lan Jesús tjok eshko. ⁵⁻⁶ Eni ga ba oppinggaga beno löng kjok bangkjre arae. Pablo, e llëye lako ba kong wlo drete. Eni ëmdë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa löng na ga pjlúe. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁷ E wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlë ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Ba tjlökwo kuzïa» le. ⁸ Jekdo eshko ga ïya lok ba sor go obi ga ëye beno drete. Jesúsda beno shäng erä.

⁹ Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Llëye ïnomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» le.

¹⁰ Eni ga llëye lara lok ë kong llëme. Gueniyo ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre woshrono iröng obi guing» lara li, e llë loklo lanyotke beno löng ëng kong.

¹¹ E irgo ga ba oppinggaga löng li tjlë lok ba kong ga «No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go tjlë lok ga “Borwa pjluyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go” le. ¿Le lok eni ega?»

¹² «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing, ga tja wlojkrëba llëm bakoe. ¿Tak pjäng Sbö tjlökwo go eni bako jlöre? ¹³ Gueniyo lër bomi kong ga Elías shrono öör tjän. Ga kong llëbo owa shäryaraba, woydaraba sorë li eni, tak pjäng Sbö tjlökwo go sorë li eni» le ba kong.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsde kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga jëk löng ba tjok li, e jer äär löng ba oppinggaga llamo beno tjeng lishko. Ga ïna lok ga nopga töno ara eshko. E tjrëko no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go löng kjlöbö. Epga löng ënglë Jesús oppinggaga beno tjeng li tjok kar kare.

¹⁵ Jesús tek shäng li ïya nopga löng lirëshko ga beno löng yëy le erä. Ga jek zron jong öötong löng Jesús zlong bäng, wlojkre lok wlo.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «¿Pjäy löng ënglë kar kar, llëro?» le.

¹⁷⁻¹⁸ Kuya domer kjlararë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tja wa shäng kjlara domer, goshko Ä sëya kjlara. Iara beno shäng tjlë llëme. Shaya sëya lirëshko ga dbukza rish buk töshko erä, ga kjamo ber bung ara, kowo uë shmët, ber buk kjlo des erä. Tek söror bop kong, poptëp wlo loror, gueniyo tja tjwe ga pja shäng na llëme. Tja tjlëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga “Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozï to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

¹⁹ Eni ga Jesús tjlë ba oppinggaga li kong ga «Pjäy mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjäy mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

²⁰ Eni ga dwlas li söra lok tek ba zlong bäng. Jesús ïya sëya lirë ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga jek workwë to buk pjuk pjuk klung kjing, kjamo bung erä.

²¹ Eshko ga Jesús tjlë dwlas li data kong ga «¿Kjwe shäryë kjweni tek llono tjän?»

«Tek chirawa obishko. ²² Dbura iök roshko, llëm ga dishko, zröya wlo kop ara tjän. E kjïshko ga pja dbo ara ba poptoklo tjok ga tjawa songe lozong, tjawa kjimtozong» le ba kong.

²³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja dbo ara ba poptoklo tjokde, de llëmde lëp eni ega? Eye mär Sbö go ga llëye shärye ga ä wlo drete» le.

²⁴ Jekdo eshko ga domer li tjlē ga «Tja mär ba go. Gueniyo tja kjimtos mär ba go jek kēgong» le.

²⁵ Tjlē löng eni wopro ga nopga tjwe tön jong ara eshko. Īya Jesúsde ga tjlē sēya li kong ga «Ä sēya, dwlas ère iorop beno kjok kugö llēm, tjlē llēm bakoe. Lēr bop kong ga pja opkjos dwlas ère go dwayo. Ga pja tjwe ba go ame» le.

²⁶ Kuya sēya lirē ga öö le, ga dwlas li dbukza rish buk tōshko erä, ga opkiono toe. Eshko ga dwlas li beno buk shinmo wleni, ga no kjone kjone tjlē ga «Kjwe shinmotkono ĩzong» le. ²⁷ Eshko ga dwlas li shara Jesúsde ba orkwo go, ga kojonae.

²⁸ E irgo ga Jesús opzrēno jek u jong kjwara roshko. Dōni ga ba oppinggaga löng ba tjok tjoksashko ga tjlē lok ba kong ga «¿Ä sēya li to ichororwa llēm ega?»

²⁹ «Ä sēya eniyo ichēmi wlo ga woyde ga pjāy syōstē Sbō kong ara guing»* le ba kong.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjīshko pjłara obi

³⁰⁻³¹ E irgo ga to lok eshko dwayo ga jek löng uunkong Galilea kjokyo. Ba oppinggaga pīya woydē tjoksa kuzong ga woyde ga öötong löng kjone li miydaga èrē llēme. Eni ga tjlē ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ère twēba ber tjeng nopga wloshko, ga tja zrōya lok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbōrē irōng obi» le. ³² Llēye le shäng li llē loklo miydara lok llēme. E llē loklo jakroke lok woydē ba kong, gueniyo jakrokara lok llēm, bangkjre lok ara kjīshko.

Ēye tjwłō ara anmoyō

³³⁻³⁴ Eshko ga Jesús opshino to jongya Capernaúm kjokyo ba oppinggaga tjok. Jek löng irboshko ga ba oppingga kjłara tjlē ga «Tja ber tjwłō ara, pjāy uunkong kjinmo» le kjłara obi kong.

Kuya ga tjlē ga «Llēme. Ber tjwłō ara li tja» le. Ga llamo omlē jong e kjoyo bakoe. Tjlē jek löng lan èng tjok eni irgo ga jek

öötong löng Capernaúm kjokyo ga opzrēno jek u jong kjwara roshko.

Eshko ga Jesús tjlē ba kong lok ga «¿Llēye lēmi tek löng kar kar èng kong yē llē?» le. Kuya lok ga beno löng kjing erä. Dboryara lok llēme. Miydara lok pjłú ga llēye lara tek löng èng kong li, e bëy llēme.

³⁵ Eni ga Jesús wloktong sök, ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara tek löng ba zlong bäng, ga tjlē ba kong ga «Ēye opyē woydē ber tjwłō ara oblē kjinmo ga woyde ga opyē ber tjwłō chira, ber shäng parkaga oblē kong dey» le.

³⁶ Eshko ga kjwozirwa kjrara Jesúsde kjłara, ga iara shäng ba tjrēko. Kjrarga tjeng ba wloshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga ³⁷ «Ēye, kjwozirwa jūni wlokjrra bor kjīshko ga tja wlokjrra wleni.† Ga èye, tja wlokjrra ga bor ichaga wlokjrra wleni bakoe» le.

«Ēye shäng bi wloyo llēm ga shäng bi shwo lēkong» lara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Juan tjlē Jesús kong ga «Tjłapga no pingga, domer ĩnorwa shäng kjłara, Ä sēyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llēm kjīshko ga tjawa tjlēno ba kong ga «Ä sēyaga ichēp Jesús ko go ame» lororwa eni» le.

³⁹ Kuya ga tjlē ba oppinggaga kong ga «jWēyē! “Shāryēp ame” lēmi ba kong llēme. Ēye llēbo ĩydēba llēm wleniyo shāryē bor ko go ga tja owa le jekdo ga äe. ⁴⁰ Ēye shäng bi wloyo llēm ga shäng bi shwo lēkong. ⁴¹ Lēr bomi kong jlōkoyo ga èye, pjāy kjimtura, pjāy bor nopga kjīshko ga pjāy sēna di erō èmdē ga potjwłēkklo tjok tjän.

«Shji no ichē llēbo owa shāryē llēme» lara Jesúsde

⁴² »Ēye, kjwozirwa mär bor go jūni ichara llēbo owa shāryē ga e song jlōe. Shāryayde llēm obishko ga shakko, apkwo kēsbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁴³⁻⁴⁴ Eni ga bomi orkwo, pjāy iche llēbo owa shāryē wleni ga zēmi tas. Pjāy opzrēk jek äär Sbō sökshko orkwo

* **9:29** Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Ä sēya eniyo ichēmi wlo ga woyde ga pjāy iē llēm, syōstē Sbō kong wlo ara guing.» † **9:37** Eshko dbaryo ga kjwozirga tjwłō ara llēme.

kjwara llëm dey ga pjlú, pjây pjë bomi orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. † 45-46 Bomi dre, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjây opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlú, pjây pjë bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. § 47 Bomi bokkwo, pjây iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjuse. Pjây opzrëk jek äär Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko bokkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pjây pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. 48 Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.

49 »Shji sjëng tjokshko ga shtirgöy dlungna go, an maling llëm wlo. Sbö omshäryë bi kong eni wleni bakoe. Llëbo kjang ie ber bi kong, bi poshdungglo, shji ber pjlú jek këgong wlo.

50 »Dlungna, e pjlúe. Gueniyo ga pjëlë ameshko ga iëy ber pjëlë ba shtoy iröng obi ga äe. Pjây ber löng dlungna wleni. Pjây ber löng wopjlú ëng tjok ÿyado» le.

10

Shji ëng rayë

1 E irgo ga Jesús to ey dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. Eshko ga nopga töno ara Jesús shäng lishko obi. Sgara shäng oba ping sorë ga epga pina eshko eni bakoe.

2 Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjlë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë ga pjlúe?» le.

3 Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Pjây ichara Moisésdë llë shäryë?»

4 «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara guing» le lok ba kong

5 Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Llëye kumi woydë llëme. Pjây ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjishko. 6 Gueniyo ga dämärshko ga

nopga shäryara Sbörë domer, walë.* 7 E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. † 8 Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. 9 Töna Sbörë ga e döy llëme» le.

10 Döni ga Jesús opzrëno jek sök u roshko, ga ba oppinggaga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, ¿llëye lëp shäng yë, e llë loklo?»

11 «Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. 12 Walë ba lanma rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde bakoe» le ba kong.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

13 Kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng.

14 ÿya Jesúsde ga iirkono, tjëlë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Æye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluyo. 15 Lër bomi kong jlökoyo ga ëye Sbö tjlökwo kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö sök no pjluyo ÿyado lishko llëme» le. 16 E irgo ga kjwozirga li kjrara ba wloshko, orkwo iono ba kjing go, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong.

Domer dbur ara kjlara

17 Jesús opshik to jongya kjok shto oblë le shäng kjwlë ga domer tek zron jong, shrono shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonno, tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿Llëye shäryër, tja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo?»

18 «¿Tja pjlúe lëp ega? Pjlú li, e Sbö eröe. 19 Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e miydëp tjän. Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Shji oblë jyäp gwë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlö ara» † le.

† 9:43-44 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjlú, pja pjë bop orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» § 9:45-46 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjlú, pja pjë bop dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtä kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» * 10:6 Génesis 1.27. † 10:7 Génesis 2.24. † 10:19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

²⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjlokwo lēp shäng kēs li shäryēr shäng enido tja tek dwlas lē obishko» le.

²¹ Eni ga domer li ūya Jesúsdē, ga woydara ara. Tjlē ba kong ga «Llēbo shäryorop kēs li, e pjlúe. Gueniyo llēbo beno kjrīna obi. Pja nom bop llēbo tjeng kēs li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llēbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²² Kuya ga beno shäng woydē ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjīshko.

²³ E irgo ga ba oppinggaga ūya Jesúsdē ga tjlē ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbō sök no pjluyo ūyado lishko wlo ga kjange» le.

²⁴ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae. Š Eni ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjeyoga, ēye äär ber sök Sbō sök no pjluyo ūyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jēkklo sok kēsbang wleniyo opzrēk jek shkō bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbō sök no pjluyo ūyado lishko wlo ga kjang anmoyō» le.

²⁶ Kuya lok ga beno löng wotjlik ara jek kēgong, ga tjlē lok ba kong ga «¿Enira ēye dardo?» le.

²⁷ Kuya ga ūya drēng, ga tjlē ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llēye shärye Sbörē ga ā wlo drete» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Borwa llēbo tjeng kēs li rayororwa beno pjir, tjawa jēk bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Lēr bomi kong jlōkoyo ga ēye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekē, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjīshko, llēm ga Sbō tjlokwo roy pjlú kjrara li kjīshko ga ³⁰ āska wlēya ara anmoyō. Kjok ēre kjing go ga wlēya llēye rayara li pjloglo sak dbāw (100) obi: u, pjeyoga, mekēga, wapga, kjok. Gueniyo ga kong llēbo tjwe owa bako, ūywaba shjiktēng, ga bokrotkēba. Gueniyo llono ga ber sök sē ūyado Sbō tjok.

³¹ »Gueniyo eerishko ga nopga tjwlō ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlō chira eshko. Ga eerishko ga nopga tjwlō chira wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlō ara eshko» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjīshko jek obi

³² Öötong dbar kjwara ga Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga jek löng wotjlik ara, ga oba jek löng ba tjok li kjok bangkjre ara. Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara Jesúsdē jek dboshko, lan ba tjok, llēye wen ba kong li kjīshko wlo. Eshko ga tjlē ba kong ga ³³ «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ēre twēba ber tjeng syōshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go wloshko bakoe. Tja iche lok, zrōya wlo, ga tja twe lok nopga judío llēm wleniyo kong. ³⁴ Eshko ga tja joywe lok, tröng twe lok bor go, tja shpoya lok no shpökklo go, ga tja zrōya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» le.

Santiago, Juan, e llēbo rokono Jesús kong

³⁵ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e tek shrono löng Jesús zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, llēye rokērwa bop kong li shäryos borwa kong sira» le.

³⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēye shäryēr bomi kong ga pjlú?»

³⁷ «Pja ber sök no pjluyo, bop dbo kälā ikoba wēlēshko ga tjawa iēp ber löng bop tjok, or milē kjlara, or kēlē kjlara» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «Llēye rokēmi löng bor kong li, e llē miydēmi löng llēme. ¿Pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrökoba botoya dik ga pjlú?»

³⁹ «Ēng» le lok ba kong.

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy shdungoba, bokrotkēba, zrökoba botoya dik jlōe. ⁴⁰ Gueniyo ga pjāy kjrēr ber tjeng bor or kēlē, or milē, e laga tjarē llēm, e laga bor Datarē. Shto bor or kēlē, or milē, e ber ēye kjrara bor Datarē tjeng li kong» le.

⁴¹ Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirē ga iirkono Santiago, Juan kong.

⁴² Gueniyo rokara Jesúsdē uunkong, ga tjlē ba kong ga «Miydēmi pjlú ga kjok ēre kjing go ga nopga judío llēm wleniyo ichagaga ba

nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Eye songe le llëm, iche parkë ara ba kong erä. ⁴³ Gueniyo woydër ga pjây omshäryë eni llëme. Eye opyë woydë ber tjwlö ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ⁴⁴ Eye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ⁴⁵ No to ter kjok dogo dwayo ère ëmdë ga shrono shäng kjok ëreshko, eye parkë bor kong wlo llëme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlëkklo wlo, epga dâr wlo» le.

Domer kjok ïgö llëm wleniyo ko Bartimeo poptara Jesúsde

⁴⁶ E irgo ga Jesús öötong shäng Jericó kjokyo, ba oppinggaga tjok. Ga opshino löng eshko dwayo ga nopga to jek ara ba tjok. Domer sök kjlara eshko kjok ïgö llëm wleniyo ko Bartimeo, e Timeo wa. E sök dbur rokë irbo li sor go. ⁴⁷ Kura ga «Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba. Eni ga tjlä ba kong dbo go ga «¡Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁸ Kuya löng lirë ga tjlä ba kong ga «Pja kjinkozong» le lok ba kong, gueniyo ga kjinkë llëme.

Tjläno dbo go jek obi, tjlä ga «¡David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁹ Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlä löng li kong ga «Rokozï tek bor shwoy» le.

Ga nopga li tjlä ba kong ga «Pja kojözong. Pja woydë llëme. Pja roke shäng» le.

⁵⁰ Kuya ga ba shwong kop lëkong kur may pjang ba kjing go li skwakza wles, ga dbura lono beno buk eshko. Ga kojono jekdo, jek öötong shäng Jesús shäng lishko.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga no pingga, tja kjok ïk woydë» le ba kong.

⁵² Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja to ga bue. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Jekdo eshko ga beno shäng kjok ïgö wëllë, ga to jek shäng Jesús tjok.

11

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga rokara do pjök, ² ga tjlä ba kong ga «Pjây nom kjok buk bi boksho kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëmi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go eye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo tjlä bomi kong ga “¿Shäryëmi kjweni ega?” le bomi kong wleni ga “Woyde Tjlapgarë, ga iche tjwe maling iröng obi” lëmi ba kong eni» le.

⁴ Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng lara li wlëna sök kjro go, irbo sor go, u bäng jong kjwara zlong. Ga köya löngshko ga ⁵ ïya nopga tjeng eshko kjlöbörë ga tjlä lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara, lara Jesúsde ba kong sorë li eni.

Ga nopga tjeng eshko li tjlä lok ba kong ga «Jölä» le.

⁷ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong li iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go, ga jeke.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lok irbo bäng go eni bakoe.* ⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö le lok ara. Tjlä ga «Kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko. Kjwe kjimte Sbörë.

¹⁰ Kjwe ber sök bi pjluyo, bi tjlapga tek dënashko so David dik.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» le.

¹¹ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshko, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga u li roina llaw pogoshko.

* 11:8 Eshko dbaryo ga pjlunga opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

Gueniyo öötong kjok sëng kuzong ga to jek Betania kjokyo iröng obi, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok.

Tjlökwo lara Jesúsde beno owa kyor kjlara bo uako wleniyo kong

¹² Wëshko kjok shröng ga opshino to lok Betania kjokyo dwayoshko ga Jesús pjli ara. ¹³ Eshko ga İya pjola dwayo ga kyor jong kjlara korga tjok ko *higuera*. Eni ga jek äär shäng ba zlong, bo tjokde İya wlo, gueniyo jong bo dret, korga tjok erä, eshko dbaryo ga kyor li bo dbaryo äätë llëm obi kjışhko. ¹⁴ Eni ga tjëlë kyor jong li kong ga «Ëye tjwe bop bo uë ame» le, ga tjëlökwo lara li kura ba oppinggagarë lok pjire.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde toe

¹⁵ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwëlëk li ichara opshik ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjlopswozlong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soynega sökklo li poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹⁶ Eshko ga ëye llëbo soynekko li sök tek kalëkong dwayo jek Sbö u roshko jer oplong pjlor kalëkong ga ä, slona Jesúsde kjışhko. ¹⁷ Eni ga oba pİya shäng ga tjëlë ba kong ga «Sbö tjëlökwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo, tjëyoga uunkong kong.”† “Gueniyo ioromi beno jong lü uyo”»‡ le.

¹⁸ Jesús tjëlökwo li kura syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde go lirë, ga İna ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä. E kjışhko ga Jesús bangkjre lok ara. Eni ga ëng töno ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlı?» le lok eni.

¹⁹ Kjok sëng ga Jesús opshino jek Jerusalén kjokyo dwayo, ba oppinggaga tjok.

Shji syöshhtë Sbö kong sorë

²⁰ Wëshko kjok shröng ga jek löng kyor äyoshtara Jesúsde jong li soy obi. Eshko ga İna ga kyor li bë jong dogro, dano ba sleng dwayo äär jong ba dbo go. ²¹ Eni ga Pedro

tjëlë Jesús kong ga «¿Tjlapga no pingga, kyor äyoshtorop kjurgue dano beno jong dogro, İzong!» le.

²²⁻²³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjây mär Sbö go jlökoyo. Llëbo shärye Sbörë ga äe lëmi llëme. Eni ga lër bomi kong jlökoyo ga pjây tjëlë dlup kësbang ëre kong ga “Dlup, pja opkjos jer dlung roy” lëmi ga shäryë bomi kong eni. ²⁴ Pjây llëbo rokë syö goshko ga woyotjlımi ga “Wlënor beno bor kong tjän” lëmi jlökoyo ga wlëmi.

²⁵⁻²⁶ »Pjây löng syöshtëshko ga llëbo owa shäryara oblërë bomi kong, e woyotjlımi wleni ga iozı ber tjwölö llëme. Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe» le. §

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²⁷ E irgo ga jek opzrëno Jerusalén kjokyo obi, ga öötong löng Sbö u zlong bäng. Eshko ga Jesús jek shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, judıo tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga ²⁸ tjëlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁹⁻³⁰ «Pjây kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë, no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

³¹ Kuya lok ga tjëlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjılökwo kjroromi llëm ega?” le bi kong. ³² Gueniyo Juan, e Sbö tjëlökwo İaga jlökoyo le nopga uunkongdë. E kjışhko ga e ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga nopga iirkë lok ara bi kong» le. ³³ Eni ga tjëlë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» le.

Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «E kjışhko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

12

Parkagaga owa

¹ Eshko ga Jesús tjëlëno ba kong lok llëbo jyäglo go. Tjëlë ga «Domer shäng kjlara kjok

† 11:17 Isaías 56.7. ‡ 11:17 Jeremías 7.11. § 11:25-26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjwölö llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarë llëm bakoe.»

sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjeryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo lluzlong shtoyo wlo, ga u sharyara jong kjwara ba dwla li doklo bakoe. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlobö kong, potjwlëya i, ga to kjok shto oblë.

² »Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³ Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shakza lok pjä, ga shpokza lok tjä tjä, ga ichara to iröng or go. ⁴ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga shpokza lok tjä tjä ba käshko, ga läywara lok owa. ⁵ E irgo ga ba parkaga ichara jek kjlara obi. Era zröra lok. E irgo ga ichara jek kjlobö obi. Kjone kjone shpora lok, kjone kjone zröra lok.

⁶ »E irgo ga beno sök kjlaraso döe. Ba wa li e. E woyde ara wleniyo. E ichayde domer lirë shara. Wotjlik ga “Miydër ga bor wa ërera bangkjre lok” le.

⁷ »Gueniyo ga öötong shäng eshko ga parkagaga kjok dagaga löng li tjëlë lok ëng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo” le. ⁸ Eni ga shara lok, zröra lok, ga doyo dbura kjok li roy dwayo.

⁹ »¿Eni ga llëye sharye kjok sogo lirë ba tjok lok lëmi? E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo. ¹⁰⁻¹¹ Sbö tjlokwo tak pjang eni: »“Akkwo woydara u sharyagagarë lok llëm

li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjwlö ara, oblë kjinmo.
Sharyara Tjlapgarë eni,
ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.”*
¿E lomirë llëmdo?» le.

¹² Tjläno llëbo jyäglo go li kuya ba wloyoga löng lirë ga miydara ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara kjishko ga rayara lok toe.

Shji kä potjwlëk pjlu kësangyo sök Roma kjokyo li kong

¹³ E irgo ga woydara ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok, ga rote lok e go wlo. Eni ga fariseoga ichara kjlobö, Herodes pjloyoga tjok. ¹⁴ Öötong löng Jesús shwoy ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjëlë beke. No tjëlëshko ga tjlokwo kup llëm, tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjëlë bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjluë?» le.

¹⁵ Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa, nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li dik. E kjishko ga tjëlë ba kong lok ga «¿Tja tjlämi ega? Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kjwara, in wlo» le, ¹⁶ ga tek söra lok ba kong kjwara. Iya ga tjëlë ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozi ber Sbö kong bakoe» le. Kuya lok ga beno löng yëy le erä.

No woshrozlong dbaryo

¹⁸ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlobö ga tjëlë ba kong ga ¹⁹ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjëlë ga “Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjlarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.”†

²⁰ »Pjlara ga domerga löng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno llëme. ²¹⁻²² Eni kuzong ga ba lëng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llëm bakoe. Ba lëmgä orkwosmono ba syä tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok llëme. E irgo ga walë li to wolono bakoe. ²³ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozlong

* **12:10-11** Salmo 118.22-23. † **12:19** Deuteronomio 25.5-6.

dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁴ «¡Pjây diktong löng jlõe! Sbö tjlökwo tak pjang li miydëmi llëm, ba dbo kësbang li miydëmi llëm bakoe. ²⁵ No woshrozlong dbaryoshko ga ëye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. ²⁶ Pjây wotjlík ga no wolono ga woshre ame lëmi. Gueniyo ga dënashko ga kji sho pjë jong ri ri lishko ga llëye lara Sbörë Moisés kong li, e tara Moisésdë beno pjang kjibokwo go. Tjlë ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö.”‡ ¿E lomirë llëmdo? ²⁷ E shinmoga Sbö llëme. E nopga löng sè li Sbö. Pjây diktong löng jlõe» le ba kong.

Kjok llgwekklo tjlwö kësbangyo

²⁸ Eshko ga domer shäng kjlara, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Jesús lano saduceoga tjok li kura, ga wotjlík ga Jesús omboryono beke le. Eni ga tjlë ba kong ga «¿Kjok llgwekklo tjlwö kësbangyo li kjone dey?»

²⁹ «Tjlökwo tak pjang kjwara tjlë ga “Israel tjëyoga, tja tjlökwo kuziã. Tjlapga, e bi Sbö, e kjlaraso. ³⁰ Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlípshko, llëbo shäryëpshko, pja sök sè obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jlökoyo iyado.”§ Kjok llgwekklo tjlwö kësbangyo li e. ³¹ Kjok llgwekklo kjrina obi tjlwö ara. Tjlë ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”* Kjok llgwekklo tak pjang tjlwö ara, kjrining pjök ère kjinmo drete» le ba kong.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, eni jlõe. Sbö, e kjlaraso, e pjlor kar go oblëyo dret, lëp shäng sorë li eni. ³³ Ga llëbo woydëyshko, llëbo woyotjlüyshko, llëbo shäryëyshko ga woyde ga Sbö, e woydëy jlökoyo iyado, e jlõe. Shji opwoydë sorë ga woyde ga bi kjlara, e woydëy eni bako, e jlö bakoe. Kjok llgwekklo kjrining pjök ère tjlwö ara, öng llë, dli llë twëy Sbö kong, suy öng sho sukklo kjing go wlo tjeng kës li kjinmo» le.

³⁴ Kuya ga wotjlík ga domer li tjlë shäng bëye le. Eni ga tjlë ba kong ga «Sbö ber bop pjluo wlo ga kjwe sira obi eröe» le.

Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

¿No pjluo iche le Sbörë li, e ë?

³⁵ Ga Jesús sök oba ping Sbö u zlong bäng wopro ga tjlë oba kong ga «Tjlapga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go tjlë lok ga “No pjluo iche le Sbörë li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” le. ¿E lok eni ega? ³⁶ Pjlara ga David go Sbö Sëyashko ga no pjluo li kowara ba Tjlapgayo. Eshko ga David tjlë ga

»“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong, äär jong bop moskwoga zanor pjir guing, eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ ”le.†

³⁷ ¿Eni ga no pjluo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.‡ Llëye le Jesús dë shäng li, e kukoba ga beno löng woowa llëme.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlonã Jesús dë

³⁸ Ga Jesús sök oba ping obi ga tjlë ba kong ga «¡Pjây sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjlwö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba llëbo soynezzlong shtoyo. ³⁹ Judíoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlu goshko. Oba tön, iëshko ga woyde lok eni bakoe. ⁴⁰ Gueniyo syäpga llëbo döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjluë” lëba wlo le. E kjishko ga epga shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

Syã kjlara dburwa twono Sbö kong

⁴¹ E irgo ga Jesús sök Sbö u zlong bäng ga dbur bapkwö jong soy ba boksho kjwara, ga iya sök ga oba tjwe dbur ië jong ba bapkwö li roy. Ga nopga dbur ara wleniyo omië jong bayo arae. ⁴² E irgo ga syã song wleniyo shrono shäng kjlara eshko, ga dburwa iara kjwo pjök dëwa. Ba dburwa iara li, e tjlwö chira anmoyö wleniyo. ⁴³⁻⁴⁴ Iya Jesús dë ga ba oppinggaga rokara

‡ 12:26 Éxodo 3.6. § 12:30 Deuteronomio 6.4-5. * 12:31 Levítico 19.18. † 12:36 Salmo 110.1. ‡ 12:37 Eshko dbaryo ga ëye, nopga mite ba dorko kowe tjlapga llëme.

tek ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlõe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syã song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjishko ga lër bomi kong jlökoyo ga syã kjwe, dburwa iara sira tjwlö llëm wleni jlõe. Gueniyo Sbö kong ga tjwlö ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

13

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo, ba oppinggaga tjok. Eshko ga kjlara tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbö u ëre akyo lok këskëse. U lok ëre wolëso ïzong» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿U lok këskës ëre ïp shängde? Llono ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglo

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo, Sbö u jong li bokshto, ga Jesús sirkeno sök eshko. Eshko ga Pedro, Santiago, Juan, Andrés, e tek shrono löng ba zlong bäng, tjlë lok ba kong dboshko wlo. Tjlë ga ⁴ «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë dörö li jyäglo wen llë?»

⁵ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba llëm wlo. ⁶ Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwe lok ara.

⁷ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äatë llëm obi. ⁸ Tjeyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe ara, pjli tjwe ara bakoe. Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ëre go kjwlë jã.

⁹ »Eshko ga pjây sjëke. Pjây twëba kjok llgwegaga kong, pjây shpoya lok no shpokklo go judioga syö uyo roshko wlo. Bor kjishko ga pjây iche lok äär löng no ichagaga bokshto, pjilupga kës bokshto bakoe. Eshko ga llëbo ïnomi, kuromi li roy lëmi ba

kong, miyde lok wlo. ¹⁰ Kjok pjitë llëm obishko ga Sbö tjlökwo roy pjlu äär tjëyo kjrina kjrina kong, kukoba wlo. ¹¹ Ga pjây shakoba, sökoba äär löng tjlapgaga kës bokshto ga pjây woydë llëm, “Llëye lër” lëmi llëme. Eshko ga pjây tjlëshko ga tjlökwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. E kjishko ga pjây woydë llëme. Eshko ga pjây li tjlëkdo llëme. Sbö Sëya li tjlëkdo bomi kjishko.

¹² »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ¹³ Pjây ïywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjlu ïyado.

¹⁴ »Llëbo lër bomi kong miydëmi wlo. Llono ga llëbo wen owa anmoyö Sbö shto zrek li roshko. E kjishko ga shto li ber zrekteng ame, ga ëye äär eshko ame bakoe. Jekdo eshko ga pjây löng Judea kjokyo ga pjây tökzong jem dlup lëkong; ¹⁵ pjây löng bomi u dbo kjing sdok li kjing go ga pjây tökzong jek maling, pjây opzrëk jek bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁶ pjây löng bomi kjokshko ga pjây jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong kjrë llëme. ¹⁷ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlõe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. ¹⁸ Rokozï Sbö kong ga pjây tök eni kjok owa dbaryo llëme. ¹⁹ E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ïkdaba tek kjok shäryara Sbörë dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame. ²⁰ Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjishko. Eni llëm kjwe ga ëye där ber sök së kjlara llëme.

²¹ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlë ga “¡No pjlyo ichara Sbörë li shäng na ïzã!” le, llëm ga tjlë ga “¡Shäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlö lëmi llëme. ²² Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le. “Tja Sbö tjlökwo laga kjok ëre so” le. Gueniyo epga ichaga Sbörë llëme. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye lok ara. Llëbo jyäglo shärye lok oblë oblë bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo le, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²³ ¡Eshko ga

pjây sjêke! Llëye wen eshko li loror bomi kong pjir tjân.

No to tjer kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁴ »Llëbo owa ère dbaryo irgo ga
»«Dlo ber pjang yêt,
ga mok kâlã të ame.

²⁵ Dbala lon ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erä.»

²⁶ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ère ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kâlã ikoba wëlle. ²⁷ Bor parkagaga kjok dogo so ichër bor nopga kjrara li wlokjër lok kjok kjwang jikong, kjok pjir äär kjone ga eshko, kjopkwo pjir äär kjone ga eshko bako, epga töya wlo.

²⁸ »Tja kuziã. Pjây pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tja glënsheko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ²⁹ Eni ga llëbo kës ère shäryë li imishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ère shäryë uunkong. ³¹ Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjang iyado.

³² »E dbaryo llono, kjok orë, èye om-miydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa èrerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe.

³³ E kjishko ga koshëmi löng sjëk iyado, e dbaryo wen äär llono miydëmi llëm kjishko.

³⁴ Tjlokwo lër bomi kong llëbo jyäglo go, shäryëmi eni wlo. Domer shäng kjlara u sogo. To opshik jek kjok shto oblë wlo ga ba parkagaga ie ber löng ba u li dë. Kjlara kjlara kong pak twe ber oblë oblëe. Ga tjlä u bäng daga li kong ga «iPja shäng sjêke!» le. ³⁵ Eni ga u sogo tjwe iröng llono miydëmi llëm, kjok ro zar kjwläre, kjok rongde, kjörkö kjlunshkore, de kjok shräntore. E kjishko ga pjây löng sjëk iyado.

³⁶ U sogo li tjwe maling wleni ga woyde ga pjây wlëya löng pë wleni llëme. ³⁷ Llëye lër bomi kong li, e lër nopga uunkong kong, «iPjây löng sjêke!» le ba kong.

14

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlu?» lara ba wloyogarë

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo kjwe dbar pjök obi. Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok, ga tjläno lok èng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlu? Shay wlo ga jyöyotkëy. ² Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga oba ara ga wlikëba äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo tjwlo ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

³ Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo popto-noe. Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlo ara shäryak akkwo ko *alabastro** go, roshko poshtikklo lö pjläblë tjwlo ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga ba bapkwö li dlora, ga poshtikklo li tyara ba dlu kjing go. ⁴ Iya no kjone kjone tjeng eshko lirë ga iirkë jong, tjlä lok èng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁵ Soynena kjwe ga dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. Ga walë li wlona lok ara.

⁶ Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «iWëyë! ¿Walë kjwe läywëmi kjweni egaro? Llëye shäryara bor kong ère beno pjluë. ⁷ Oba song wleniyo löng bomi tjok iyado, ga kjimtëmi, woydëmi llono ga eshko. Gueniyo tjara ber shäng bomi tjok iyado llëme. ⁸ Llëye shärye bor kong ga pjlu li, e shäryayde bor kong. Poshtikklo li tyara bor doyo go, ère bor poshäryayde, tja iëba ber buk sakshko wlo. ⁹ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlokwo roy pjlu läbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ère woyoshreba, ga roy läba bakoe» le.

* **14:3** Alabastro, e ak pjublün wleni, ga poshtikklo bapkwö shäryëba e go.

«Jesús twër ba wloyoga kong» lara Judasdë

¹⁰ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ïk, Jesús soyneya, twe ba kong lok wlo le. ¹¹ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong jlökoyo ga «Enira pja potjwlënwa» le.

Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹² E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlëp ushko so llgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. Eshko ga ba oppinggaga tjlë ba kong ga «¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo shäryërwa kjone ga pjlú?» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba oppinggaga do pjök kong ga «Pjäy nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwö sök jong kjwara, roshko di. Pjäy jek ba irgo. ¹⁴ Ìmi ga opzrëk jek u roy ga pjäy tjlë u sogo kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga ¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?” le” lëmi ba kong eni. ¹⁵ Eni ga pjäy kong, kjër pñya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le.

¹⁶ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng u lok arashko ga llëye lara Jesúsdë ba kong li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁷ Öötong kjok shkë ga Jesús öötong shäng eshko, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok. ¹⁸ Löng ië wopro ga Jesús tjlë ba kong ga «Ìër bomi kong jlökoyo ga pjäy löng ië bor tjok kjlara, tja soyneya, twe oba kong» le.

¹⁹ Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjlë Jesús kong ga «¿Tja llëm llëmdo?» le.

† 14:27 Zacarías 13.7.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara. Èye sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynege li e. ²¹ No to ter kjok dogo dwayo ère wolon, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynege, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlú ba kong dey» le.

²² Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjlë ba kong lok ga «Kjrozï, ère bor sho wleni» le.

²³ E irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga iara lok sira sira uunkong. ²⁴ Ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Ère bor srëng wleni. E go ga tjlökwo twara Sbörë, beno ïyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. ²⁵ Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko jä. Eshko ga iër obi» le.

«Pjäy tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire» lara Jesúsdë ba oppinggaga kong

²⁶ E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyö. ²⁷ Öötong löng eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.”†

Eni ga pjäy tjeng uunkong ère, tja rayëmi pjire. ²⁸ Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjäy kosher shäng eshko» le.

²⁹ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Ìlamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ìër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús,

e ë miydër llëme” lorop oba kong p̄jloglo mya tjän» le.

³¹ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» le.

Ba oppinggaga llamo li omilono e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Getsemani kjokyo

³² E irgo ga jek öötong löng Getsemani kjokyo. Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja to syöshtë Sbö kong wopro ga pjây wlar ber tjeng na» le.

³³ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara ba p̄jlúshko. ³⁴ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor p̄jlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» le.

³⁵ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tonno sök, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara Sbö kong ga llëbo wen owa ba kong llëm wlo, ³⁶ tjlë ga «Abba, † Data, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga p̄jlúe. Rokër bop kong sira ga llëbo wen owa döro li, e tjwe bor kong llëm kjwe dey. Woydër eni, gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë» le.

³⁷ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «Simón, ‡ p̄ja buk përe? ‡Pja sök së wop sira ga äre?» le. ³⁸ Ga tjlë mya jikong li kong ga «Pjây pë llëm, pjây syöshtos dey. Eni ga pjây tjlïya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjây llëbo p̄jlú shäryë woydë jlö, gueniyo pjây womae» le.

³⁹ E irgo ga jek syöshtë obi. Ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë li eni. ⁴⁰ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko, ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. Eni ga to dboryara lok llëme.

⁴¹ E irgo go ga öör p̄jlara obi. Shrono shäng iröng p̄jloglo mya go ga tjlë ba oppinggaga kong ga «‡Pjây löng pë, woshtë obire? †Kjweni ga bue! No to ter kjok

dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Ízïa. ⁴² Bor soynega kjwe tek shäng tjän. Pjây kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴³ Jesús tjlëydë pjité llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío t̄jlapgaga kjok llgwegaga wleniyorë. ⁴⁴ Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjän, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Ími ga ëye lö shirŠ ga domer li e. E shami, ga sömi, dëmi yötso» lara eni.

⁴⁵ Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «¡Miga, T̄jlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira. ⁴⁶ Eni ga shakza lok pjä erä.

⁴⁷ Eshko ga nopga löng Jesús zlong bäng kjlara dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo li parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «‡Pjây tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpökklo tjok kjweni ega? ‡Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? ⁴⁹ Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, pjây löng lishko. ‡Tja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö t̄jlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo» le.

⁵⁰ Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo. ⁵¹ Eshko ga dwlas jek shäng kjlara ba irgo, taywono kjingoklo p̄jlublún wleniyo go döe. Íya nopga jek tjeng Jesús söga lirë ga shakza lok pjä le, ⁵² miga shara lok uriso, beno löng ba shwong li shayde erä. Eni ga opdöno jek wles, ba shwong lira beno tjeng nopga li wloshko erä. Ey ga töktong jek shäng kjlop drete.

Jesús söra ba öötong shäng Judío Kjok llgwegaga Këskësyo boksho

† 14:36 Arameo t̄jlökwo abba, e datawa loklo. § 14:44 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

⁵³⁻⁵⁴ E irgo ga Jesús söra lok to jongya syöshtaga kësbangyo sök lishko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok.

Syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e töno tjeng uunkong u li roshko tjän. ⁵⁵⁻⁵⁶ Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lok woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús rotë wlo. Eshko ga nopga kojono ara, Jesús rotë wlo, gueniyo ba jyöyotkayde lok eröe. Kjlarara kjlarara tjläno oblë oblë erä. E kjishko ga Jesús rotoklo wlo wlëna lok llëme. ⁵⁷ E irgo ga domerga kojono oblë, ga Jesús jyöyotkara jek obi. Tjlë ga ⁵⁸ «Kjwe kurorwa, tjlä ga “Sbö u ère shäryak norë, e shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër kjwara obi shäryak norë llëme” le eni» le. ⁵⁹ Gueniyo epga tjläno bek llëm, tjläno lok oblë oblë erä.

⁶⁰ Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono nopga töno tjeng li bokshto, ga tjlä Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le. ⁶¹ Kuya ga beno shäng kjinge. Dboryara llëme. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlä ba kong ga «¿No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare? ¿Sbö poshrërwa li, pja ba Ware?» le.

⁶² Kuya ga tjlä ga «Ëng, e tja. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ère ïmi sök ba orkwo këlëkong, tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶³ Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlë ga «¿Rotaga wlëy obi llëno? ⁶⁴ ¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! E kuromi pjir tjän. ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga töno tjeng uunkong lirë ga tjlä ga «¿Kjwe zrökko!» le.

⁶⁵ Eshko ga kjone kjone, Jesús go tröng twara lok, bokkwo go shwomzrëng kjrochara lok tuke. Eni ga yokza lok pjök pjök, ga tjlä ba kong ga «Pja yoga èrë los borwa kong» le. E irgo ga Sbö u dagaga omsöno, ga shpokza lok pjök pjök erä.

«Jesús, e è miydër llëme» lara Pedrorë

⁶⁶ E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. ⁶⁷ Ìya ga Pedro sök iökkok. Ga ìya yötso robyë wëleshko ga tjlä ba kong ga «¿Nopga jëk löng Jesús, Nazaret so tjok li kjlarayo pja llëmde?»

⁶⁸ «¿Jyö! E è miydër llëme. Llëye lëp shäng li miydër llëm bakoe» le ba kong. Ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong. Eshko ga kjörkö sök kjwara, ga kjluno pjlarara.

⁶⁹ Eshko ga ìya kjoglo lirë jek obi ga tjlä nopga tjeng li kong ga «Kjwe ëmdë ga ba kjlarayo» le.

⁷⁰ Kuya Pedrorë ga tjlä nopga li kong ga «¿Jyö!» le obi.

E irgo ga nopga tjeng eshko li tjlä ba kong ga «¿Pja Galilea so llëmde? E kjishko ga miydërwa pjlu ga pja ba kjlarayo» le.

⁷¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer lëmi löng li, e è miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

⁷² Jekdo eshko ga kjörkö li kjluno jek pjlarara obi, öötong pjloglo pjök. Eshko ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjläno ba kong ga «Kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e è miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» lara. Eni ga woroyë ga ä, ga slatonge.

15

Jesús söra Pilato bokshto

¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo uunkong tjok, llëye shärye lok Jesús tjok li llgweya lok ba tjok wlo. Lanyotkara lok pjir ga Jesús orkwo pjirra, ga söra, twara Pilato kong.

² Öötong löng ba bokshto ga Pilato tjlä Jesús kong ga «¿Judío pjluo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

³ Eshko ga Jesús rotara syöshtaga kägäyogarë, llëbo ara kjishko. ⁴ E kjishko ga Pilato tjlä Jesús kong ga «Tja kuzong. Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le.

⁵ Gueniyo dboryara llëme. E kjishko ga woyotjlïya Pilatorë beno sök arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

⁶ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Égipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Rokëba ba kong ë ga e rayayde. ⁷ Eshko ga domer bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko kjlara ko Barrabás. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjishko ga ëng tño oblë tjok kjlobö, ga ëngkjwono lok pjlu li nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjishko ga bängzak shäng eshko, no zröga oblë li tjok. ⁸ Eni ga nopga shrono löng ara ga tjlä Pilato kong ga «Rokërwa bop kong sira ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li rayos kjlara borwa kong, shäryëp enido sorë ga eni» le.

⁹ Kuya ga tjlä nopga li kong ga «¿Woydëmi ga judío pjluo lëmi li dötë bomi kongde?» le. ¹⁰ Miydara pjlu ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke syöshtaga kägäyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko. ¹¹ Gueniyo ga nopga tjeng eshko li poshduna syöshtaga kägäyogarë arae. Tjlä lok ba kong ga «Rokozï ba kong ga Barrabás, e döyde hi kong dey» le ba kong. Ga rokara lok eni.

¹² Eni ga Pilato tjlä nopga li kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryër judío pjluo lëmi li kong?» le.

¹³ Kuya lok ga tjläno dbo go, tjlä ga «¿Zrös pjang kjlös go!»

¹⁴ «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozï bor kong» le ba kong.

Gueniyo ga nopga öö le, tjlä jek obi ga «¿Zrös pjang kjlös go!» le.

¹⁵ Eni ga woydara Pilatorë ga nopga ber löng wopjlu ba tjok wlo kuzong ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

¹⁶ Eni ga söra lok öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba *pretorio*. Ga ëngkjwagaga tño tjeng uunkong eshko. ¹⁷ Eshko ga kong shwong wlëna lok kara pjlunga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. Ga shkö sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu go. ¹⁸ Eni ga tjlä lok dbo go ga «¿Judío pjluo, pja pjlu, pja tjwlö arae!» le lok ba kong, joywe lok wlo. ¹⁹ Eshko ga shpokza lok ara kjorkung go ba kashko, go tröng tjwara lok bakoe. E irgo ga kjök tonono ba zlong bäng, poshrëya löng wleni, miga ba joywayde lok erä.

²⁰ Joywara lok pjir ga ba shwong pjang ba do go ko dingding shwëshwë li skwara lok, ga ba shwong baïya li pjuna lok jek iröng obi. E irgo ga söra lok to, zröya lok pjang kjlös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

²¹ Jek löng irbo bäng go ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. E wapga domerga do pjök ko Alejandro, Rufo. Simón li tek shäng kjloy dwayoshko ga ïya ëngkjwagaga jek löng lirë ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök.

²² Ga Jesús söra lok jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglo dlupyo» loklo.) ²³ Eshko ga kjilgwo bo dyo dbo ara ropsrära lok dwlo lö pjläblë* tjok. Ga pina lok Jesús kong ie wlo, gueniyo iara llëme.

²⁴⁻²⁶ Öötong dlo wenzong ga löra lok pjang kjlös go. Ga Jesús lök pjang lishko, kjibokwo iak pjang kwara, e zröya lok llë kjïy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlä ga «Domer ëre, e judío pjluo.» E irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglö go, Jesús shwong li ber ë kong ïya lok wlo.†

²⁷⁻²⁸ Jesús löra lokshko ga lügwangga löra lok do pjök lok kjlös go bakoe. Kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboye.‡

²⁹ Eshko ga nopga jek löng Jesús lök pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lok wlo.

* **15:23** Dwlo lö pjläblë le li, e twaraba nopga lök lok kjlös go li kong, bang kuga ara llëm wlo. † **15:24-26** Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. ‡ **15:27-28** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Kjlara pjang or këläkong, kjlara pjang or milëkong, kjlösyo dboy dboye. “Domer kjwe llëbo owa shäryaga” laraba ara.»

Ga läywe löng owa bakoe. Tjlë ga «¿Pja Sbö u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop ga pja oto? ³⁰ Pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlös kjwe go dwayo» le ba kong eni.

³¹ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e omläywono lok eni bakoe. Tjlë lok ëng kong ga «Oba oblëra döra, gueniyo opdök om go ga äe.

³² No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li, Israel tjëyo pjluvo li, e pjang om go. Tjawa mär ba go wlo ga woyde ga oplong om go jer töshko kjlös kjwe go dwayo. Eni ga ïnwa, ga jlöe lërwa bakoe» le. Nopga do pjök lök lok kjlös go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë lok eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlös go

³³ Öötong dlo dlwv ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. ³⁴ Dlo öötong eni ga Jesús tjläno dbo go, tjlä ga «*Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?*» le. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» loklo.)

³⁵ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga tjlä ëng kong ga «Kjwe kuzong. Sbö tjläkwo laga tek dënashko so Elías, e rokayde pjang» le.

³⁶ Eshko ga domer shäng kjlara jek tji tji, ga llëbo llukluk di shak ara wleniyo kjrara kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona, shuya Jesúsde wlo. E irgo ga tjlä nopga tjeng eshko li kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba long kjlös kjwe go dwayore ïy» le.

³⁷ E irgo ga ay le Jesúsde dbo go, ga wolonoe. ³⁸ Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëtong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjrang pjök.

³⁹ Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkjwagaga löng li kägäyo shäng eshko. Jesús wolono sorë li ïya ga tjlä ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jlöe» le.

⁴⁰⁻⁴¹ Eshko ga walëga tjeng kjlöbö, kjupäshko ga öötong löng Jerusalén kjokyo Jesús tjok. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li ïya tjeng pjola sit. E tjrëko tjeng doglo mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara ko Salomé, kjlara ko María. María li, e Santiago mite li mekë, José mekë bakoe. Jesús jëk shäng Galilea kjokyo obishko

ga epga jëktong löng ba tjok, ga kjimtara lok däwe. Walëga oblë omshäryono eni eshko bako, ga to tek ba tjok, shrono löng Jerusalén kjokyo bebi.

Jesús doyo jnena Joséré

⁴² Jesús wolono lishko ga poshäryozlöng dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dlöyo ääto, kjok sëng tjän. ⁴³ Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so, Judío Kjok llgwegaga Këskësyo kjlarayo, tjwlo ara wleniyo. Sbö ber no pjluvo dbaryo li koshe sök bakoe. E opyono wokjang, jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

⁴⁴ Kuya Pilatorë ga beno sök wotjlik ga Jesús, e wolono maling jlöre le. Eni ga ëngkjwaga kägäyo li rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Jesús wolono tjände?»

⁴⁵ «Ëng, wolono tjän» le ba kong. Eni ga José ichara Pilatorë Jesús doyo pjang li kjrë, jneya buk sakshko wlo.

⁴⁶ Eni ga José shwong tjwläno kara ko pjublün, pjlu wleniyo, ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong li go, ga söra jek öötong sakshko. Eshko ga iara pjläbgwo kak jong guëmkwota roshko, ga ak kësbang dira beno jong ba u bäng bäng go, bängzaya wlo.

⁴⁷ María Magdala so, María José mekë, Jesús doyo li iak buk kjone, e ïya beno löng eshko.

16

Jesús woshrono iröng obi

¹ Woshtozlong dbaryo pjitong, öötong kjok shkë ga walëga doglo mya ko María Magdala so, María Santiago mekë, Salomé, poshtikklo lö pjläblë tjwläna lok Jesús doyo li poshtiya lok wlo le. ² Wëshko kjok shröng sondëshko ga jek lok jongya jong sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. ³ Jek löng irboshko ga tjlä lok ëng kong ga «¿Ak jong ba sak bängzakklo li kjaga ërë bi kong dani?» le. ⁴ Öötong löng eshko ga ak kësbang li wläna lok dik beno jong pjläbgwo li sor go.

⁵ Eni ga opzrëno jek pjläbgwo li roy, ga ïya or këlëkong ga domer sök kjlara mite jä,

shwong ko p̄lublún, kur maye. Ga beno löng s̄ya llême.

⁶ Eshko ga domer s̄ok eshko li t̄jl̄e ba kong'lok ga «L̄l̄eye bangkjr̄emi llême. Jesús, Nazaret so li zr̄oraba p̄jang k̄jl̄ös go, ga wolonoe. P̄j̄äy tek löng ère ba doyo wl̄ëga. Gueniyo buk na llême. ¡E woshrono iröng obi! ¡Iak buk li shtoyo kjwe ïz̄ĩa! ¡Bukde ïz̄ĩa! ⁷ ïnomi ga p̄j̄äy nom t̄jl̄e Pedro, Jesús oppinggaga llamo li kong ga “Jesús jek Galilea kjokyo bomi b̄äm go. ïmi eshko, lara bomi kong sor̄e li eni” l̄emi ba kong eni» le.

⁸ Eshko ga s̄ya ll̄em kj̄ishko ga wal̄ëga töktong to lok ey dwayo, jek zron jonge. Ll̄eye ïna li bangkjrara lok ara kuzong ga ll̄eye lara è kong llême.

*Jesús weno María Magdala so kong**

⁹ Jesús woshrono iröng obi li, e dbaryo sond̄e. E dbaryo kjok shröng ga Jesús weno sh̄äng María Magdala so kong b̄äm go. Wal̄e, e d̄enashko ga goshko Ä s̄ya doglo kjäk (7), ga ichara Jesúsde to drete. ¹⁰⁻¹¹ Jesús weno ba kong irgo ga wal̄e li jek öötong sh̄äng nopga j̄ektong Jesús tjok löng lishko, ga wl̄ëya ga löng woyd̄e, slar ara. Eshko ga t̄jl̄e ba kong ga «¡Jesús woshrono sh̄äng s̄e obi, ga oppino sh̄äng bor kong!» le. Gueniyo kuya lok ga t̄jl̄ökwo kjre lok llême.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹² E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek j̄ek löng irbo b̄äng goshko ga Jesús weno sh̄äng ba kong eshko. D̄ämär ga Jesús weno María Magdala so kong sor̄e ga weno sh̄äng ba kong lok e kjoyo ll̄em, ïya lok ga obl̄e shara. ¹³ Jesús weno ba kong irgo ga jek iröng ba p̄jeyoga llamo löng lishko. Öötong löng eshko ga ll̄eye ïna li lara lok ba kong pjire. Gueniyo kuya lok ga t̄jl̄ökwo kjre lok llême.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁴ E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li löng īeshko ga Jesús weno sh̄äng ba kong eshko. Ga epga wlona ara. Epga mär ba go jl̄ökoyo llême. E ïnaba sh̄äng s̄e li roy kura, gueniyo jl̄ö lara

lok ll̄em bakoe. Epga wlona ara e kj̄ishko. ¹⁵ E irgo ga t̄jl̄e ba kong lok ga «P̄j̄äy jongya kjok kjwang j̄ikong, ga Sb̄ö t̄jl̄ökwo roy p̄jl̄ü l̄emi nopga uunkong kong. ¹⁶ Èye t̄jl̄ökwo p̄jl̄ü li kjrono, ga wono jer di roshko ga döya Sb̄ör̄e. Gueniyo èye omkjrono ll̄em ga e shdungko. ¹⁷ T̄jl̄ökwo p̄jl̄ü kjraga li kong ga dbo twe Sb̄ör̄e, ga ll̄ebo jyäglo sh̄ärye eni: Ä s̄eyaga iche oba goshko dwayo bor ko go; t̄jl̄e t̄jl̄ökwo tjagl̄en; ¹⁸ dgur shaya or goshko, dwlo bi zr̄ökklo ieshko ga ll̄eye sh̄ärye ba kong llême; orkwo ie swlopga kjing goshko ga popt̄e eshko bakoe» le.

Jesús to jem kjok dogo

¹⁹ T̄jlapga Jesús t̄jl̄eno ba kong pjir ga söra Sb̄ör̄e to jem kjok dogo, ga öötong sirkeno beno s̄ok ba orkwo k̄ëk̄ekong. ²⁰ E irgo ga Jesús oppinggaga j̄ektong to kjok shto obl̄e obl̄e, Sb̄ö t̄jl̄ökwo roy p̄jl̄ü l̄e oba kong. Jek löng lishko ga kjimte T̄jlapga Jesúsde arae. Ga dbo twara ba kong, ll̄ebo jyäglo sh̄ärye lok ara wlo, t̄jl̄ökwo le lok li, e jl̄oe woy-ot̄jl̄ikoba wlo.

* **16:8** Tek d̄enashko ga kjibokwo ère jȳa shiraba obl̄e obl̄e ara. Ga Marcos 16.9-20 wen p̄jang kjibokwo k̄egūe anmoyō li go llême.

Evangelio según Lucas Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Lucasdë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga Lucas, e judío llëm wleniyo. E jëktong shäng parkë ba kjlara Pablo tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Kjibokwo ère tara Lucasdë ba kjlara Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlú wlo. Jesús öör kjok ère kjing go judíoga döga, nopga judío llëm wleniyo döga, e tara ba kong. E öör, Data Sbö li miyde nopga uunkongdë wlo, e tara ba kong bakoe.

1-4 Miga, Tjlapga Teófilo.

Llëbo shäryara Sbörë bi tjrëko li, e tër bop kong, miydëp wlo. Tja omïno llëm, gueniyo nopga omïno ara ba bokkwo go, ba soyožlong tek lëkong. Epga beno löng ba roy laga. Ga roy le lok li kuya lok ga kjone kjone tjlä ga «E jyã tëy, llëye ïnaba li ber wëlä wlo» le. Ga jyã tara lok beno bi kong. Ba jyã tagaga li kjlöböso, ga tjlökwö tara lok li beno bi kong kjibokwo oblë oblë go. Tjara omtë eni bakoe. Jesús roy kurorshko ga tja wotjliño ga «¿E sorëro?» loror, «Tja omjakrokë ba miydagaga kong» loror bakoe. Ga jakrokror shäng yötso, eeri ga öötong luyo kop arae. E kjishko ga tja wotjliño ga e jyã tër ber bop kong beke. Miydëp e go wlo ga llëbo pinaba bop kong li, e jlöe.

«Chida buk döro kjlara ko Juan» le Tjlapga parkaga kjok dogo so kjlararë

⁵ Tjlapga Herodes sök Judea so pjluyoshko ga tjlapga sök kjlara syöshtaga Sbö kong nopga kjishko wleniyo ko Zacarías, e Abías tjëyo. Ba boy ko Elisabet, e Aarón tjëyo bakoe. ⁶ Epga pjök li pjlo bek Sbö bokso, ba tjlökwö köle lok ïyado. ⁷ Epga wapga llëm, Elisabet kjrong kjishko. Eshko ga epga öötong tjlabla tjän.

⁸ Dbar kjwara ga Zacarías tjëyoga parkë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li öötonge. ⁹ E ba sdëkwö kjishko ga jyã shira lok, ga lono Zacarías kong, opzrëk jek Sbö u roshko, llëbo lö pjläblë suya eshko wlo. ¹⁰ Eni ga opzrëno jek öötong shäng ba llëbo lö pjläblë li suk. E wopro ga nopga tjeng kjoko kës li beno tjeng syöshtë Sbö kong.

¹¹ Eshko ga këm kjër roshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng Zacarías kong kjlara, shäng llëbo lö pjläblë sukklo jong lishko e sor go, or këlëkong. ¹² ïya ga beno shäng sëya llëm erä.

¹³ Eshko ga Tjlapga parkaga li tjlä ba kong ga «Zacarías, llëye bangkjрэp llëme. Llëye rokorop Sbö kong bop syö go li, e kura, ga shärye bop kong. E kjishko ga llëye bangkjрэp llëme. Llono ga bop boy, e wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Juan. ¹⁴ Eshko ga pja ber wopjlu, woowa llëme. Nopga ara ber löng wopjlu eshko bakoe. ¹⁵ Bop wa, e ber kësbang Sbö bokso. Kjillgwo bo dyo ie wlo llëm, ää dbo ara ie wlo llëm bakoe. Buk llëm obishko ga ba go Sbö Sëya tjwe ber kësbang ba tjok.

¹⁶ »Ba kjishko ga Israel tjëyoga ara wotjlik owa wleniyo, e tjwe Tjlapga, ba Sbö li kolë iröng obi. ¹⁷ Sbö Sëya ber ba tjok kësbang, beno kësbang tjlapga tek dënashko so Elías tjok dik. Ga e jek shäng Tjlapga bäm go. Eshko ga dataga ie ber wotjlik pjlú ba wapga kong obi, nopga Sbö bangkjрэp llëm wleniyo, e ie ber ba tjlökwö kolë. Eni ga nopga poshärye, Tjlapga wlokjрэp wlo» le.

¹⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja tjlabla, bor boy, e tjlabla bakoe. ¿Tjlökwö lëp shäng li, e jlöre miydër sorë?»

¹⁹ «Tja Gabriel. Tja parkë Sbö kong ba bokshto. Tja ichara lan bop tjok, chida li roy pjlú söga bop kong. ²⁰ Ga tja tjlökwö kjrorop llëm kuzong ga pja ber shäng tjlä llëm äär jong tjlökwö loror bop kong li shäryono eni pjir guing» le ba kong.

²¹ E wopro ga nopga beno löng Zacarías koshë kjoko li wotjlik lok arae. «¿Shäng wop ara oto lëba? ¿Opshik Sbö u kjwe roy dwayo maling llëm ega?» le èng kong eni. ²² Eshko ga opshinoshko ga tjlä ga äe. Eni ga miydara lok ga llëbo ïno yoshko këm kjër

roshko. Tjlë ga ä e kjishko. Beno shäng tjlä or goshko erä.

²³ Ga ba pak shäryë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li pjitongshko ga to iröng obi ba ushko. ²⁴ E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Beno sök ba ushko, opshino llëm öötong moglo shkëng (5). Wotjlik ga ²⁵ «Tja wapga llëm kjishko ga tja kong wa twe Tjlapgarë bor kong, tja wa tjokshko ga tja lëba ame wlo» le.

«Jesús buk döröe» le Sbö parkaga kjok dogo sorë

²⁶⁻²⁷ Kjoglo shäng kjlara ko María. E sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Domer miydoydë llëm obi, gueniyo tjlokwo twono José kong, orkwosmok ba tjok wlo le. José, e David tjëyo. Elisabet shäng kjlaraso llëm moglo tjershko (6) ga ba parkaga kjok dogo so ko Gabriel li ichara Sbörë María ik. ²⁸ Eni ga Sbö parkaga li tjwe shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga «Miga, María. Pja woyde Tjlapgarë ara. Ba kong ga pja tjwlo ara. E shäng bop tjok» le.

²⁹ Kuya ga woyotjliya beno sök ara. «¿Tjlokwo le shäng eni bor kong ega?» le ba pjlúshko.

³⁰ Eshko ga Sbö parkaga li tjlä ba kong ga «María, llëye bangkjrëp llëme. Sbö ber shäng wopjlu bop tjok. ³¹ Pja ber shäng kjlaraso llëme. Pja wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Jesús. ³² E ber tjwlo kësbang. E kowëba Sbö Tjwlo Kësbangyo li Wa. E ie Sbö Tjwlo Kësbangyorë ber shäng Israel tjëyo pjluyo, ba pjeyo tek dënashko so David i dik, ³³ ber Israel tjëyo pjluyo iyado wlo. E ber pjlú dbaryo li, e pjir llëme» le.

³⁴ Kuya ga tjlä ga «¿Tja wa tjok sorë? Tja domer miydoydë llëm obi.»

³⁵ «Bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok, ga pja kjingue Sbö Tjwlo Kësbangyo dbo lirë. Eshko ga pja ber shäng kjlaraso llëm, laga Sbörë eni. E kjishko ga chida buk li, e iak beno buk dboy Sbö kong, e kowëba Sbö Wa bakoe. ³⁶ Lër bop kong kjrina obi ga bop pjeyo Elisabet, e tjlabla tjan ëmdë ga wa buk kjlara döröe. Läywëba ga e wapga llëm wleniyo laraba. Gueniyo shäng kjlaraso llëm moglo tjer (6) tjan. ³⁷ Llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölä. Tja ichaga Tjlapgarë. Eni ga llëye lorop li, e miydaga ber Sbörë» le.

E irgo ga Sbö parkaga li toe.

María öör Elisabet ik

³⁹⁻⁴⁰ E irgo ga María to jek maling Elisabet ik. Elisabet sök Judea kjokyo dlup shwo lëkong. E sök eshko ba lanma Zacarias tjok. María öötong shäng eshko, opzrëno jek ba u roshko ga «Miga» le Elisabet kong.

⁴¹ Kuya chida buk Elisabet roshko lirë ga wiktong jlökoyo. Ga ba mekë go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴² E kjishko ga tjläno dbo go, tjlä ga «María, pja kjimtara Sbörë ara, walëga uunkong kjinmo, bop chira kjimtara ara bakoe. ⁴³ Bor Tjlapga mekë li pja. Tjara tjwlo llëme. ¿Tja ip tjwe llë kjydo? ⁴⁴ Bop ybö kur ga chida li wiktong jekdo bor bö roshko, wopjlu kjishko. ⁴⁵ Llëye lara Tjlapgarë bop kong li tjlokwo kjrrop. E kjishko ga pja ber wopjlúe» le ba kong.

⁴⁶ Kuya ga tjlä ga «Tja bor Tjlapga poshrëk arae.

⁴⁷ Tja wopjlu Sbö tjok, e bor döga.

⁴⁸⁻⁴⁹ Tja ba parkaga, tja tjwlo llëm wleniyo, gueniyo ga tja ina, tja miydara.

Llëbo shäryara Sbö Kjangyo lirë bor kong kësbange.

E kjishko ga eeri jek lëkong ga tja roy shdär nopga uunkong kong.

“Walë kjwe kjimtara Sbörë kësbang jlöe” le iyado.

E ko Eröe. E bishiya dik llëme.

⁵⁰ Pja songe le ba bangkjruga uunkong kong iyadoe.

⁵¹ Llëbo kësbang shärye iyado, e dbo ara kjishko.

Nopga opposhrëk ä wleniyo, opyë woydë ber kësbang li,

e shdöra kjloroe.

⁵² Pjlupga këskes wleniyo, e lona beno tjwlo ame.

Nopga wlëp wleniyo, e poyona beno këske.

⁵³ Nopga pjli ara wleniyo kong, llëye woyde li, e twara ba kong pjire.

Nopga tjeng llëbo ara wleniyo, e ichara jek or rorëe.

⁵⁴ Shji Israel tjëyoga ber löng ba parkaga.
Shji kjimtura.

Shji songe le ÿyado.

⁵⁵ Lara eni jlökoyo bi pjeyoga tek dënashko
so kong, Abraham kong bako,
ga shäryara eni» le.

⁵⁶ Ga María beno sök Elisabet tjok ba
ushko moglo mya dik. E irgo ga tek shrono
shäng iröng obi ba ushko.

Juan No Waga bukshko dbaryo

⁵⁷ Elisabet dbaryo öötongshko ga wa buk
kjlara domer. ⁵⁸ Eshko ga ba mekë beno
wopjlúe. Roy kura nopga tjeng ba zlong
bäng li, ba pjeyogarë, ga beno löng wopjlú
ba tjok eshko bakoe. Miydara lok ga llëbo
shäryara Tjlapgarë pjlú ba kong.

⁵⁹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga
chida li söra lok, doyo jyã te wlo. «Koiëy
Zacarías, ba data li ko» lara nopga löng lirë,
⁶⁰ gueniyo ga ba mekë tjë ga «Eni llëme. E
ko Juan» le.

⁶¹ Kuya lok ga tjë ba kong ga «¿Eni ega?
Pja pjeyo ko eni drete» le. ⁶² Ga tjëno
lok chida data li kong or goshko, koie ber
llë miyde lok wlo. ⁶³ Eshko ga ba data
kjorkwang rokono kjwangna, llëbo jyã të e
go wlo. Twara lok ba kong ga jyã tara ga
«E ko ber Juan» le. ÿya nopga uunkong lirë
ga beno löng yëy le erä. ⁶⁴ Jekdo eshko ga
chida data li tjëno jek obi, ga Sbö poshrëra
arae.

⁶⁵ Kuya lok ga yëy le uunkong lirë. Ga
llëbo shäryono li, e lanyotkëba ara Judea
kjokyo dlup shwo lëkong kjwang jikong.

⁶⁶ Kuya nopga löng eshko lirë ga beno löng
wotjlík ara uunkong. Tjë ëng kong ga
«Jlökoyo ga Tjlapga shäng chida li tjok. ¿E
kjishko ga e ber llë shäryë?» le lok eni.

Tjlapga poshrëra Zacaríasdë

⁶⁷ Eshko ga Zacarías go Sbö Sëya shrono
beno kësbang ba tjok, ga tjökwo lara Sbö
Sëyarë ba kong. Kuya ga lara jekdo eshko
obi. Tjë ga

⁶⁸⁻⁶⁹ «Tjlapga, e poshrëy ara.

Shji Israel tjëyo Sbö li e.

E shrono, shji kjimte wlo, shji döya wlo
bakoe.

Bi döga ichara kjlara bi kong, e kësbang,

e ba parkaga tek dënashko so David li
tjëyo.

E poshrëy träk llëm e kjishko.

⁷⁰ Tek dënashko ga tjökwo twara beno bi
kong,

lak ba tjökwo lagagarë drete.

Tak pjang eni:

⁷¹ «Tja tjwe ber bomi döga, bomi wloyoga
wloshko dwayo,

bomi woydaga llëm li wloshko dwayo
bakoe.

⁷² Pjây songe lër ÿyado.

Bor tjökwo tworor bomi kong beno
ÿyado wlo li woyoyer llëme.»

⁷³ Tjökwo lara bi tjlapga Abraham
kong jlökoyo li beno jong eni.

⁷⁴⁻⁷⁵ Shji döya bi wloyoga wloshko dwayo.

Eni ga llëye bangkjërë llëm,

dbar kjwobi go, shji löng së obishko ga
ba tjökwo li söy ga pjlú, pjlo bek, owa
llëme.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ga pja, bor wa,

pja jek Tjlapga tjwe li bäm goshko, irbo
poshäryëp shäng ba kong wleni.

E kjishko ga pja kowëba Sbö Tjwölö
Kësbangyo tjökwo laga.

Ba tjökwo lorop ba nopga kong li go ga

miyde lok ga owa pjang ba go li löna
Sbörë beno dret,

ga döra llëbo owa shärye löng li dbo dorko
dwayo,

shdüya Sbörë ame wlo.

Löröp ba kong li, e irbo poshäryëp shäng ba
kong wleni.

⁷⁸⁻⁷⁹ Bi Sbö, shji woyde ara, shji songe le
ÿyado.

Miyde ga shji tjeng kjok ro sī roy wleni,

shji wolon li, e bangkjërë arae.

Eni kuzong ga bi kong bi döga iche tjwe
kjlara kjok dogo dwayo,

kälä shjiy dlo wleni,

dba, e ie ber bi kong tjaglën wleni.

Dlo li kälä të shjiy shji löng lishko,

shji ber tjeng kjok ro sī roy ame wlo,

shji wolon li, e bangkjërë ame wlo
bakoe.

Irbo pjlú li, e pīya bi kong, shji ber löng wlëp
wlo» le.

⁸⁰ Ga chida li kun jem, ga ba wotjlík pjlú
li kun jem bakoe. Öötong kësbangshko ga
öötong sök kjok dogro no llëmshko, äär jong

ba dbar opping Israel tjëyoga kong, Sbö tjlökwö roy le ba kong wlo li öötong guing.

2

Jesucristo bukshko dbaryo

¹ Chida li buk chirawa obishko ga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Augusto. Dbar kjwara ga ba parkagaga ichara jek ko kjrë kjok kjwang jikong, nopga tjeng kjlobi miyde wlo. ² E bäm goshko ga ko kjayde eni llëm, kjre eshko jä. Kjreshko ga Cirenio parkë sök Siria so ichaga. ³ Eshko ga nopga uunkong jek jongya ba tjlapgaga tek dënashko so li kjokshko iröng obi, ko twë ba ko kjrägaga kong wlo.

⁴ Eshkoshko ga José sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Eni ga José opshino jek ey dwayo, to jek shäng Judea kjokyo, ga öötong shäng Belén kjokyo, David weno buk lishko. To shäng eshko, David, e ba tjlapga tek dënashko so kjishko. ⁵ Dënashko ga tjlökwö twono María kong, orkwosmok ba tjok wlo le, gueniyo eshkoshko ga orkwosmoydë ba tjok llëm obi. Eni ga jek shäng ko twëshko ga María jek shäng ba tjok bakoe. Eshko ga María wloshko tjeng döröe. ⁶ Löng Belén kjokyo wopro ga María chida bukshko dbaryo li öötonge. ⁷ Ga wloshko wa buk kjlara domer, ba wa bäm iyo. Ga popgara shwong chida popgoklo wleniyo go, ga iara beno buk öng dli ioklo bapkwö kjing go, öng tjeng lishko. Söya jek no pozlong uyo roy ga ä, shtoyo dret kjishko.

Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng öng dagaga kong

⁸ Eshko soshko ga öng wlëp ushko so dagaga löng kjlöbö, ber tjeng ba öng li dë ba kjokshko. Shkë ga ⁹ Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong eshko, Tjlapga dbo kälä tono lletlet pjribri löng lishko. İya lok ga bangkjre lok ara. ¹⁰ Gueniyo Tjlapga parkaga li tjlä ba kong ga «Llëye bangkjre mi llëme. Tja tjwe shäng llëbo roy pjlu söga bomi kong. Kuromi ga pjäy ie ber löng wopjlu träk llëme. Kuromi ga pjäy ber wopjlu li, e ber nopga uunkong

kong bakoe. ¹¹ Lunashko ga David kjokshko ga chida buk kjlara. Chida li, e bomi döga. No pjlucho ichara Sbörë shrono buk li e. E ber bomi pjlucho bakoe. ¹² Chida li miydëmi wëllë wlo ga wlëmi ga popgak iak buk öng dli ioklo bapkwö kjing go» le.

¹³ Jekdo eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so weno tjeng ara obi ba kjlara li sor go. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjlä ga

¹⁴ «Kjok dogo ga Sbö, e poshrëya lok träk llëme.

“Pja kësbange” le lok ba kong.

Kjok ëre kjing go ga nopga woyde Sbörë ara li,

e ber löng wopjlu öng tjok» le.

¹⁵ E irgo ga Sbö parkagaga li to jem lok kjok dogo iröng obi. E irgo ga öng dagaga li tjlä lok öng kong ga «Llëbo roy ichara Tjlapgarë bi kong. Eni ga shji to ik Belén kjokyo» le. ¹⁶ Eni ga jek lok shëstëng, ga tjwe löng ga chida li wlëna bë buk öng dli ioklo bapkwö kjing go. María, José, e wlëna löng eshko bakoe.

¹⁷ Chida li ina pjir ga llëye lara Sbö parkagarë ba kong li roy shdöra lok nopga uunkong kong. ¹⁸ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae. ¹⁹ Gueniyo Mariara omkuno, ga beno sök kjing erä. Woyojeya llëm, söya tjeng ba pjlushko erä.

²⁰ Ga öng dagaga lira to iröng obi, ba öng iara beno tjeng lishko. Llëye lara Sbö parkagarë ba kong li ina lok, kura lok pjire. E kjishko ga Sbö poshrëra lok ara, tjlä ga «Sbö, pja kësbange» le lok eni.

Chida Jesús söra ba mekë, ba datarë Sbö u zlong bäng

²¹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li doyo jyä tara pjire. Eshko ga koiara Jesús, ko li lara Sbö parkagarë María kong, e shäng kjlaraso llëm li llëm obishko.

²²⁻²³ Ga sopono, dbar tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go sorë ga eni.

Tjlapga tjlökwö tak pjang eni: «Wapga domerga bäm iyo, e kje ber tjeng dboy Tjlapga kong.»* E kjishko ga chida li söra ba mekë, ba datarë jek Jerusalén kjokyo, kje ber shäng dboy Tjlapga kong wlo.

²⁴ Tjlapga tjlökwö tak pjang eni: «Dunggwo

* 2:22-23 Éxodo 13.2, 12.

kjring pjök, dunggwo kjwo kësks wleniyo, llëm ga dunggwo kjwo chilawa wleniyo twe Tjlapga kong kjwo pjök.»† E kjishko ga Tjlapga sëngglo li shäryara eni.

²⁵ E dbaryoshko ga domer sök kjlara Jerusalén kjokyo ko Simeón. E domer pjlo bek, Sbö poshrëya shäng ara, Israel tjëyoga döga dbaryo li koshe sök ÿyado, e goshko Sbö Sëya bakoe. ²⁶ Pjlara ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Pja wolon llëm, no pjluoyo iche le Sbörë li ñnop om go guing» le.

²⁷ Jesús söra ba mekë, ba datarë jek Sbö u zlong bäng, llëye tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye eni wlo dbaryoshko ga Simeón ichara Sbö Sëyarë jek eshko ba koshe. Öötong löngshko ga ²⁸ chida li ñna, ga kjrara ba wloshko, ga Sbö poshrëra ara, tjlä ga

²⁹⁻³² «Borwa pjluoyo ëre ichorop, ÿya tjëyoga löng kës lirë wlo.

Ëre ber iök shjiy wleni,
nopga judío llëm wleniyo kong.

Bop tjëyo Israel,
e poshrëkoba ara ba kjishko.

Tjlapga, tja bop parkaga.

Llëye lorop bor kong jlökoyo li,
e shäryorop eeri.

Borwa döga ëre
ñnor bor bökkwo go.

E kjishko ga tja shinmotkë wopjlú ga pjlué»
le.

³³ Lanyotke Simeóndë shäng eni li kuya ba mekë, ba datarë ga beno löng wotjlik arae. ³⁴ E irgo ga tjlokwo lara Simeóndë beno pjlu ba kong lok. Ga tjlä chida mekë María li kong ga «Israel tjëyoga kong ga chida ëre, e ber shäng no kjone kjone longga, ber tjwlö ame wlo, no kjone kjone poyongga, ber tjwlö ara wlo bakoe. E ber shäng llëbo jyäglo ichara Sbörë wleni, ga läywëba owa ara, ³⁵ oba wotjlik sorë ba pjluhshko li ñgöy wëlä wlo. Gueniyo llono ga ba kjishko ga pja ber woydë ara, pja shorkera söglorë wleni» le.

³⁶ Eshko walë shäng kjlara ko Ana, e Sbö tjlokwo laga. Ba data ko Fanuel, e Aser tjëyo. Ana, e tjlablae. Mite obishko ga orkwosmono, ga beno sök ba lanma tjok

lu pjloglo kjäk (7). ³⁷ E irgo ga ba lanma shinmotkono, ga beno sök syä. Eshko ga öötong sök lu pjloglo sak kjwong kjingsho pkëng (84). Beno sök Sbö u zlong bäng Sbö poshrëk shkë dba, opshik llaw llëme. Syöshhtë Sbö kong ara, ga ië llëm Sbö kong dbar kop ara bakoe.

³⁸ Eshko ga tek shrono shäng chida buk li zlong bäng. ÿya ga beno shäng wopjlúe. Ga tjlä ga «Sbö, chida ëre ichorop borwa pjluoyo. E kjishko ga tja wopjlú bop tjok» le. Eshko Jerusalén kjokyo ga nopga tjeng ara ba pjluoyo tjwe dbaryo li koshe. Ga chida li roy lara ba kong pjire.

³⁹ Tjlokwo tak pjang Tjlapga kjok llgwekklo go shärye wlo li shäryara lok pjirshko ga chida li söra José, Maríarë to jek iröng obi Galilea kjokyo, ga öötong löng ba kjokshko Nazaret kjokyo. ⁴⁰ Eshko ga Jesús kun jem, beno dbo ara, kjok miydë ara bakoe. Ga kjimte Sbörë arae.

Kjwozir Jesús sök Sbö u zlong bäng nopga kjok miydë tjok

⁴¹ Lu pjlobi go ga ba data, ba mekë, e jek lok Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëk wlo. ⁴² Ga Jesús öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjökshko (12) ga jek dbar li shrëk ba tjok bebi, sgara judiógarë sorë ga eni. ⁴³⁻⁴⁴ Dbar li shrëra lok pjir ga ba data, ba mekë, e tek löng iröng obi, ga nopga jek löng ara ba tjok. Jesús lira tek shäng ba tjokdo lara lok, miga llëm, beno shäng Jerusalén kjokyo. Jëktong lok dbar kjwarashko ga wlëya lok ba pjeyoga tjrëko, ⁴⁵ gueniyo wlëna llëme. Eni ga sano jek iröng obi Jerusalén kjokyo, wlëya lok eshko wlo.

⁴⁶ Kjöshko ga wlëna lok bë sök Sbö u zlong bäng, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëko. E sök ba tjlokwo le lok li kuk, ga omkjakrokë jong bakoe. ⁴⁷ Kuya nopga löng lirë lok ga Jesús kjok miydë ara, llëbo kjakroke kjöme li dboryara pjlué. E kjishko ga yëy le lok erä.

⁴⁸ ÿya ba mekë, ba datarë äär eshko ga ba wa sök nopga li tjrëko ga yëy le erä. Eshko ga ba mekë tjlä ba kong ga «Jesús, ¿pja opshäryë borwa kong kjweni ega? Tja, bop

† 2:24 Levítico 12.8.

data, tjawa to löng bop wlëk. Tjawa woydë ara bop kjîshko» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja wlëmi löng ega? ¿Tja sök bor Data ushko, e miydëmi llëmdo?» le. ⁵⁰ Gueniyo tjlökwo lara li llë loklo miydara lok llëme.

⁵¹ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba tjok ba ushko Nazaret kjokyo. Ga kuno sök ba mekë, ba data tjok. Llëye lara lok ba kong kës li söya eni. Ba mekëra, llëye shäryara li woyojeya llëm, söya tjeng ba pjlushko erä.

⁵² Ga Jesús kun jeme. Ba kjok miydë li kun jem bakoe. «Jesús kjwe pjlué» le Sbörë, le nopgarë eni bakoe.

3

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

¹ Tiberio sök pjlu kësbangyo öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho shkëngshko (15) ga Poncio Pilato sök Judea so ichaga, Herodes sök Galilea so pjluoy, ba shjiy Felipe sök Iturea so pjluoy, Traconite so pjluoy bako, Lisaniyas sök Abilene so pjluoy, ² Anás, Caifás, e löng syöshtaga Sbö kong nopga kjîshko këskesyo.

Eshkoshko ga Juan, Zacariás wa li sök kjok dogro no llëmshko. Eshko ga tjlökwo lara Sbörë Juan kong, le oba kong wlo. ³ Eni ga to jek shäng kjok buk kës Jordán diyo sor go, tjlë oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löngli, e owa jlöe lozi, ga rayozî, ga pjây wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

⁴ Shäryono eni, tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaiásdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng
 dbo go ga
 “Irbo poshäryozî Tjlapga tjwe li kong.
 Shäryozî ber beke.

⁵ Dipkwo uunkong li,
 e klungyo dlingko, kjing ber bek wlo.
 Dlup këskes, chilawa li,
 e löngko, kjing ber bek wlo.

Irbo sjöng li,
 e llgwekko, ber pjlo bek wlo.

Irbo pjlebwoyo ara li,

e kjingako, ber kjing bek wlo bakoe.

⁶ Ga no pjluoy iche Sbörë no döya wlo li,
 e ÿya nopga tjeng kjok kjwang jîkong
 lirë” le.»*

⁷ Eni ga nopga tjwe jong Juan shwoy ara, we jer di roshko wlo. Ga Juan tjlë ba kong ga «¿Pjây so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlong dbaryo dörö lishko ga pjây dâr laga ërë bomi kongdo? ⁸ Pjây jëk pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. Lër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjlué. E kjîshko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjîshko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme. ⁹ “Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjlu llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga llëye shäryërwa?»

¹¹ «Ëye shwong ko pjök ga twe kara ëye shwong llëm li kong, ëye dli tjok ga shdüya, twe ëye dli llëm li kong» le ba kong.

¹² Nopga dbur töngga Roma so kong li shrono löng eshko, we wlo bakoe. Epga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryërwa?»

¹³ «Pjây ichara bomi kägäyorë dbur töng bayo kjöme li, e shimirë erö, shimi e kjinmo llëme» le ba kong.

¹⁴ Ængkjwagaga löng eshko li tjlë ba kong ga «¿Tjawa orwë llong?»

«Llëye dömi oblë shjiryö llëme. Llëye dömi dbo go llëm, jyöyotkëmi ÿ llëm bakoe. Pjây tjwlëkoba kjöme ga pjây ber löng wlëp ba tjok» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga nopga beno löng wopjlu an-moyö, ga wotjlik lok ga «¿No pjluoy ichara Sbörë shrono shäng li, e Juan kjwe lëpde?» le.

¹⁶ E kjîshko ga Juan tjlë ba kong ga «Pjây wër shäng di goshko. Gueniyo no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo an-moyö kjîshko.† Era, pjây we iök go, ga pjây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹⁷ Tjwe kjwlë tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber

* **3:6** Isaiás 40.3-5. † **3:16** Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

tjeng ba bapkwō roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri ñyado, sjer llême» le. ¹⁸ Eni ga nopga poshduna Juandë tjlökwo oblë oblë go ara, ga Sbö tjlökwo roy pjlú lara ba kong bakoe.

¹⁹ Eshkoshko ga Pjlu Herodes, ba shjiy boy li kjrara beno sök ba boy. Llëbo owa shäryara oblë ara bakoe. E kjïshko ga wlona Juandë ara. ²⁰ Gueniyo Juan kolara llëm, llëbo owa shäryara jek këgong, Juan iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

Jesús wara Juandë

²¹ Iayde shäng no shdüzlong uyo roy llëm obishko ga Juan shäng oba wë ara. Pjlara ga Jesús jek öötong shäng eshko, ga wara Juandë jer di roshko. Wara pjir ga Jesús shäng syöshtë Sbö kong wopro ga kjok dogo roshwino beno oojong erä, ²² ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go, ñkoba ga wëlle. Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlú bop tjok» le.

Jesús data, kjokë, tjlapgaga tek dëna dwayo

²³ Ga Jesús lu pjloglo sak myashko (30) ga ba pak soyarae.

Jesús, e José wa lëba.

José, e Elí wa.

²⁴ Elí, e Matat wa.

Matat, e Leví wa.

Leví, e Melquí wa.

Melquí, e Jana wa.

Jana, e José wa.

²⁵ José, e Matatías wa.

Matatías, e Amós wa.

Amós, e Nahúm wa.

Nahúm, e Esli wa.

Esli, e Nagai wa.

²⁶ Nagai, e Maat wa.

Maat, e Matatías wa.

Matatías, e Semei wa.

Semei, e José wa.

José, e Judá wa.

²⁷ Judá, e Joanán wa.

Joanán, e Resa wa.

Resa, e Zorobabel wa.

Zorobabel, e Salatiel wa.

Salatiel, e Neri wa.

²⁸ Neri, e Melquí wa.

Melquí, e Adi wa.

Adi, e Cosam wa.

Cosam, e Elmodam wa.

Elmodam, e Er wa.

²⁹ Er, e Josué wa.

Josué, e Eliézer wa.

Eliézer, e Jorim wa.

Jorim, e Matat wa.

³⁰ Matat, e Leví wa.

Leví, e Simeón wa.

Simeón, e Judá wa.

Judá, e José wa.

José, e Jonán wa.

Jonán, e Eliaquim wa.

³¹ Eliaquim, e Melea wa.

Melea, e Mainán wa.

Mainán, e Matata wa.

Matata, Natán wa.

³² Natán, e David wa.

David, e Isaí wa.

Isaí, e Obed wa.

Obed, e Booz wa.

Booz, e Salmón wa.

Salmón, e Naasón wa.

³³ Naasón, e Aminadab wa.

Aminadab, e Aram wa.

Aram, e Esrom wa.

Esrom, e Fares wa.

Fares, e Judá wa.

³⁴ Judá, e Jacob wa.

Jacob, e Isaac wa.

Isaac, e Abraham wa.

Abraham, e Taré wa.

Taré, e Najor wa.

³⁵ Najor, e Serug wa.

Serug, e Ragau wa.

Ragau, e Péleg wa.

Péleg, e Heber wa.

Heber, e Selaj wa.

³⁶ Selaj, e Cainán wa.

Cainán, e Arfaxad wa.

Arfaxad, e Sem wa.

Sem, e Noé wa.

Noé, e Lamec wa.

³⁷ Lamec, e Matusalén wa.

Matusalén, e Enoc wa.

Enoc, e Jared wa.

Jared, e Malalel wa.

Malalel, e Cainán wa.

³⁸ Cainán, e Enós wa.

Enós, e Set wa.

Set, e Adán wa.

Adán, e Sbö wa.

4

Jesús tjlina Äre, llëbo owa shäryë wlo le

¹ Eshko ga Jesús go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga tjwe iröng Jordán diyo dwayoshko ga söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko. ² Eshko ga tjlina Äre shäng dbargwo sak pkëng (40), llëbo owa shäryë wlo le. Dbar eshko ga Jesús iono llëme. E irgo ga pjli jonge.

³ Eni ga Ä tjlë ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “No mär dli go dö llëme”»* le.

⁵ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dlup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jikong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong jekdo. ⁶⁻⁷ Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja kjök tok, tja poshrëp wleni ga kjok uunkong ëre twër ber bop kong. Ba llëbo wolësowa tjeng kës kjwe, ba dbo ara, e ber bopoya, ga pja ber ba ichaga. E twak beno bor kong uunkong, ga twër woydë ë kong ga twër» le.

⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Tjlapga, bop Sbö li poshrëmirë döe. E kolomirë döe”»† le.

⁹⁻¹¹ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem öötong shäng Sbö u dbo go, ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwo go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”‡

E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

¹² Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjlapga, bop Sbö li tjlily llëme”»§ le.

¹³ Tjlina Äre pjir ga rayara to ey dwayo. Ga barwara ame äär jong llono jä.

Jesús ba pak soyono

¹⁴ E irgo ga Jesús to jek Galilea kjokyo iröng obi. Jëk shäng Sbö Sëya dbo ara li tjok. Ga e roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong. ¹⁵ Kjok kjrina kjrina ga oba

* 4:4 Deuteronomio 8.3. † 4:8 Deuteronomio 6.13.

* 4:19 Isaías 61.1-2.

pïya judíoga syö uyo roshko, ga poshrëkoba uunkong.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹⁶ Pjlara ga Jesús jek öötong shäng Nazaret kjokyo, kuno shäng lishko. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roy. Eshko ga kojono shäng, Sbö tjlökwo le nopga tjeng li kong wlo, sgara shäng enido sorë ga eni. ¹⁷ Ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li twara tjeng ba kong. Eshko ga kjibokwo li koshwina, ga lara nopga li kong. Tjlökwo tak pjang lara li tjlë eni:

¹⁸ «Tja kjrara Tjlapga Sëyarë,

ba tjlökwo roy pjlu lé oba song wleniyo kong wlo.

E kjishko ga Tjlapga Sëya pjang bor go.

Tja ichara

tjlë nopga shdung löng li kong ga “Pjäy där malinge”,

tjlë nopga kjok igö llëm li kong ga “Pjäy kjok ik shara”,

tjlë nopga bokrotkëba ara li kong ga “Pjäy bokrotkëba ame”,

¹⁹ tjlë nopga uunkong kong ga “Sbö nopga där dbaryo li öötonge.”*

²⁰ E irgo ga kjibokwo li llira, twara iröng ba kjimtaga parkë shäng judíoga syö uyo roy li kong, ga sirkeno sök eshko. Eshko ga ñya nopga löng lirë beno löng drëng erä.

²¹ Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Sbö tjlökwo ëre kuromi li, e shäryono eeri» le.

²² Tjlë shäng ga ba kugaga löng li tjlë ëng kong ga «Kjwe pjluë. Ba tjlökwo le li, e wolësowa» le, ga beno löng yëyle erä. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe José wa llëmdo?» le.

²³ Kuya Jesús dë ga tjlë ba kong ga «Llëye lëmi woydë bor kong li, e miydoror pjir tjän. ¿No dwlomnega shäng kjlara swlo ara ga shji tjlë ba kong ga “Pja no dwlomnek pjluë pja opdwlomnes om goshko” lëy eni llëmdo? Eni ga “Pja no dwlomnek pjluë nopga tjeng bop kjok ëreshko dwlomnezong” lëmi woydë bor kong eni. “Capernaúm kjokyoshko ga llëbo shäryorop oblë oblë ara li roy kurorwa

‡ 4:9-11 Salmo 91.11-12. § 4:12 Deuteronomio 6.16.

ppire. Eni ga bop kjok ëreshko ga shäryos eni bakoe” lëmi woydë bor kong eni bakoe. ²⁴Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga, e iëba tjwlö ara ba kjok om go lishko llëme. ²⁵Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga Elías dbaryoshko ga shunyo shrono llëm lu pjloglo mya kjingsho bëy, ga pjli shrono ara kjone pogo. Eshkoshko ga syäpga tjeng ara Israel kjokyo, Elías sök lishko, ²⁶ gueniyo ichara Sbörë syäpga löng eshko li kjimtë llëme. Miga ichara Sarepta kjokyo, kjok li buk Sidón kjokyo worbo go, syä sök kjlara eshko kjimtë wlo. ²⁷ Sbö tjlökwo laga Eliseo dbaryoshko ga nopga tjeng Israel tjëyoga ara poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo, gueniyo poptara kjlara llëme. Miga domer Siria so ko Naamán, era poptara» le.

²⁸ Kuya nopga tjeng judíoga syö uyo roshko lirë ga iirkono ara ba kong. ²⁹ Ga kojono lok, ga Jesús söra lok jek kjok eshko dwayo. Kjok eshko li, e pjang dlup poglo go. Eni ga söra lok jek öötong lok dlup li dbo go, dbuya lon jer töshko wlo lara. ³⁰ Miga Jesús opdöno jek ba tjrëko, ga toe.

Ä säya pjang domer goshko ichara Jesúsde toe

³¹ E irgo ga jek öötong shäng Capernaúm kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ³² Tjlökwo lara jlökoyo, dbo ara go. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yëy le erä.

³³ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä säya kjlara. Ga Jesús ïya säya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlä ga ³⁴ «Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjluë. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

³⁵ Kuya ga säya li wlona, tjlä ga «Pja kjinkozong. Pja opkjös domer kjwe go dwayo» le. Kuya ga domer li dbura buk töshko, gueniyo llëye owa shäryara ba kong llëme. Eshko ga opkjono ba go dwayo.

³⁶ Eni ga nopga tjeng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjlä ëng kong ga «¿Tjlökwo

kjwe llëro? Dbo ara go ga Ä säyaga iche opkjë ga kole jlökoyo» le. ³⁷ Ga Jesús roy shdöra lok kjok eshko kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsde

³⁸ E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo, ga jek öötong shäng Simón ushko. Eshko ga Simón ëm buk swlo ara, wloyo kjlikdë. Eni ga nopga tjeng eshko li tjlä Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga kjwe kjimtozong» le. ³⁹ Öötong shäng ba zlong bäng ga kjlik li zenoe. Jekdo eshko ga kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁴⁰ Jek kjok ro zar ga nopga swlo oblë oblë wleniyo söra ara Jesús kong. Ga orkwo iono kjlara kjlara kjing go, ga poptara. ⁴¹ Jesús, e no pjluo ichara Sbörë shrono shäng li miyde Ä säyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. Epga toshko ga tjlä löng dbo go ga «¡Pja Sbö Wa!» le. E kjishko ga ichara Jesúsde tjlä llëme.

Jesús Sbö tjlökwo roy pjlu lono judíoga syö uyo oblë oblë roshko

⁴² Wëshko kjok shröngto ga Jesús opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, ber sök tjoksa wlo. E irgo ga nopga to löng ba wlëk. Ga wlëna lok, ga tjlä lok ba kong ga «Pja brik llëme» le.

⁴³ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Tja to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu shdök, miydëba wlo. Tja ichak shäng e kong wlo» le. ⁴⁴ Eni ga to shäng ba lë judíoga kjokyo kjrinashko kjrinashko, judíoga syö uyo lok kjwobi li roshko.

5

Nopga mã shaga kjrara Jesúsde doglo pkëng (4)

¹⁻³ Pjlara ga Jesús shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Genesaret* li kjako. Eshko ga nopga shrono löng ara ba zlong bäng, Sbö tjlökwo kuya lok wlo, ga Jesús lliya lok ara. Eshko ga ïna Jesúsde ga kjyong tjeng do pjök di bäng li kjako, roy no llëme. Nopga tjeng ba roy li opshino tjeng ba kjla mã shakklo

* 5:1-3 Genesaret di bäng, e ko Galilea di bäng bakoe.

kwoshkwë. Eni ga Jesús opyono kyyong buk kjlara roshko, kyyong'li sogo ko Simón. Eshko ga tjëlë Simón kong ga «Ichos jek sira di rong shwo lëkong» le. Ga ichara jeke. Eshko ga Jesús sirkeno sök kyyong'li roshko, ga nopga beno tjeng pjöshko'li pïya sök.

⁴ Tjëlëno pjir ga tjëlë Simón kong ga «Kyyong ëre ichos jek këgong sit di rong wleshko, ga bomi kjla mã shakklo kjwe dbuzi dishko, pjây mã shak wlo» le.

⁵ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa parkono löng shkë ga mã sharorwa kjlara llëme. Gueniyo tjawa ichaga pjarë ga kjla dburwa» le.

⁶ Shäryara eni ga mã shara lok träk llëme. Shiya lokshko ga kjla li kjiyo kjone kjone skoktong tjän. ⁷ İya ga dwleto ga ba pjeyoga tjeng kyyong oblë roshko'li rokara or go, tek ba kjimtë wlo. Ga epga shrono, ga parkono tjë jikong. Ba kyyong do pjök'li pito, roy dlina tjung mã erö kjishko. ⁸⁻⁹ Ga İya lok ga mã shara lok ara ga beno löng yëy le erä. Eni ga Simón Pedro kjök tonu Jesús bokshto, ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, pja opkjös bor zlong dwayo sira. Tja domer owa wleniyo» le. ¹⁰ Ba pjeyoga tjeng kyyong oblë roshko'li beno löng eni bakoe. Tjeng kyyong oblë roshko'li, epga ko Santiago, Juan. E Zebedeo wapga.

Eshko ga Jesús tjëlë Simón kong ga «Lëye bangkjrep llëme. Pja to shäng mã shak ame. Pja iër to ber shäng no töng bor kong shara» le. ¹¹ Eni ga kyyong'li shira tjeng pjöshko iröng obi, ba llëbo tjeng kës'li rayara, ga to jek'lok Jesús tjök.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹² Pjlara ga Jesús öötong shäng kjök kjri-nashko ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy. Domer'li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Jesús İya ga kjök tonu, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjlúe» le.

¹³ Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjëlë ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlú shara» le. Jekdo eshko ga domer'li poptono beno pjlúe.

¹⁴ Eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko'li kong, pja İya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë, pja äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo'li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

¹⁵ Gueniyo ga Jesús roy shdöktong jek këgong. E kjishko ga shäng lishko ga oba tön löng ba shwoy ara anmoyö, ba kuk wlo, ba swlo llë'li popte wlo bakoe.

¹⁶ Gueniyo olöshko ga Jesús opkwë jek shäng ëye llëmshto, syöshtë Sbö kong tjoksa wlo.

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹⁷ Dbar kjwara ga Jesús sök oba ping. Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë'li go, e shrono löng Galilea kjokyo oblë oblë dwayo, Judea kjokyo oblë oblë dwayo, Jerusalén kjokyo dwayo bako, ga sirkeno löng eshko. Eshko ga Tjlapga dbo kësbang tjeng Jesús tjök, swlopga popte wlo. ¹⁸ Eni ga domer ga tjwe löng eshko kjlöbö, swlo söno kjlara poglo roshko. Swlo'li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. Söya lok kjër roshko, ie buk Jesús bokshto wlo lara. ¹⁹ Gueniyo jek opzrëk kjone go llëm, oba ara kjïy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok'li kjing go, kjing döra sira, swlo'li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, oba ara tjrëko, Jesús bokshto.

²⁰ İya Jesúsde ga swlo sögaga'li mär ba go ga tjëlë swlo buk töshko'li kong ga «Domer, owa pjang bop go'li lönor beno drete» le.

²¹ No pinggaga kjök llgwekklo tara Moisésdë'li go, fariseoga löng eshko, e wotjlik'lok ga «¿Kjwe ëro? ;Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llëm wlo'le! Owa löngga nopga kong'li Sbö eröe» le.

²² Wotjlik löng llë'li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjëlë ba kong ga «¿Pjây wotjlik owa eni ega? ²³ “Owa pjang bop go'li lönor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e İgömi llëme. Gueniyo ga “Pja kojözong. Pja jëkzong” loror ba kong ga poptororde, de poptoror llëm, era İgömi wëlle. ²⁴ Kjök ëre kjing go ga no to ter kjök dogo dwayo ëre

dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjlúe. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjlë swlo buk töshko li kong ga «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ²⁵ Kuya ga kojono nopga löng li bokshto, ba bukklo li kjrara, ga to jek ba ushko Sbö poshrëk ara. ²⁶ İya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjlë lok ëng kong ga «Eeri ga llëbo İydë llëm obi, e İnoy jlöe» le.

Leví rokara Jesúsde

²⁷ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur tönnga Roma so kong. E sök ba pak lishko. İya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. ²⁸ Kuya ga kojono, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek ba tjok.

²⁹ E irgo ga Leví dli shäryono kësbang ba ushko, Jesús poshrëkklo. Eshko ga oba shrono löng ara ië, tjrëko nopga dbur tönnga Roma so kong shrono löng ara bakoe. ³⁰ İya fariseoga, no pinggaga kjok İlgwekklo tara Moisésde go lirë ga tjlë lok Jesús opping-gaga löng li kong ga «¿Pjây ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

³¹ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Nopga löng pjlú, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopgara dwlomnega woydë. ³² Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

³³ Eshko ga tjlë lok ba kong ga «Juan opping-gaga ië llëm syöshtë Sbö kong wlo dbar kop ara. Fariseo opping-gaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop opping-gagara ië enido ega?»

³⁴ «Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li† shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko li‡ ië llëm ga äe.

† 5:34 Domer orkwosmok wlo le li, e Jesús loklo. ‡ 5:34 Nopga mak löng eshko le li, e Jesús opping-gaga loklo.

§ 5:36 Shwong tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. * 5:36 Shwong këguë le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dënashko li loklo. † 5:37 Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën le li, e tjlökwo twara Sbörë jlökoyo tjaglën Jesús kjishko li loklo. ‡ 5:37 Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwö këguë shäryak öng kwota go le li, e tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökoyo dënashko li loklo.

³⁵ Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga epga ië llëm eshko jã» le ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlëno ba kong lok llëbo jyäglö go obi. Tjlë ga «Shji shwong tjaglën§ zëy sira, shwong këguë* bängyëy e go wlo llëme. Shäryoroy eni kjwe ga shwong tjaglën li sreya, ga shwong këguë li ber owa bakoe.

³⁷ »Kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën† tyëy ba bapkwö këguë shäryak öng kwota go‡ roshko llëme. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwö li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwö li ber eni bakoe. ³⁸ Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjaglën tyëy wlo ga woyde bapkwö tjaglën. ³⁹ Eye kjillgwo bo dyo dbo ara këguë li iono ga kjillgwo bo dyo tjaglën li ie woydë llëme. Eshko ga tjlë ga «Këguë li pjlú, tjaglën li kjinmo» le eni» le.

6

Woshtozlong dbaryo ga Jesús opping-gaga dwla bo kjrono

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko ba opping-gaga tjok. Eshko ga ba opping-gaga löng dwla bo kjrë, ga kjwokäya or go, ue lok wlo.

² Eni ga fariseoga kjone kjone tjlë ga «¿llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryëmi löng kjweni ega?» le.

³ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwo go li, e lomirë llëmdo? ⁴ David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagarë erö gueniyo» le.

⁵ Ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ère li e» le.

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsde kjlara

⁶ Woshtozlong dbaryo oblëshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syõ uyo jong kjok eshko li roshko, ga nopga tjeng eshko li pina. Domer shäng kjlara eshko orkwo këlä slosloe. ⁷ Fariseoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore ïya lok wlo, rote e go wlo.

⁸ Wotjlik löng llë li miydara Jesús dë pjir kuzong ga tjlä swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ère tjräko» le. Kuya ga shäryara eni. ⁹ E irgo ga Jesús tjlä nopga tjeng li kong ga «Pjäy kong llëbo kjakrokër kjrina. ¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjlu're, de llëbo owa? ¿Ère dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtëy?» le.

¹⁰ Eshko ga löng ba zlong bäng pjribri li ïna uunkong, ga tjlä swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le.

Kuya ga shäryara eni, ga ba orkwo poptono beno pjlu'e. ¹¹ Gueniyo ga nopga löng li iirkono ara, tjlä lok èng kong ga «¿Llëye shäryëy Jesús kjwe kong ga pjlu?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹² Eshko dbaryo ga Jesús opshino to jem shäng dlup jong kjwara bigdo go, syöshtë Sbö kong wlo, ga syöshtono shkëe.

¹³ Wëshko kjok shröng ga ba oppinggaga rokara tek löng ba zlong bäng. Eshko ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjlokwo roy laga ba äska wlo. Epga ko lok eni:

¹⁴ Simón, e koiara beno Pedro;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago;

Juan;

Felipe;

Bartolomé;

¹⁵ Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

¹⁶ Judas, e Santiago wa;

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús nopga pino träk llëme

¹⁷⁻¹⁸ E irgo ga Jesús to ter dlup li dwayo ba oppinggaga kjrara li tjok, ga öötong löng sdam lëkong. Eshko ga nopga tjeng träk llëm, opping ba tjok wlo. Nopga shrono löng ara ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe. Shrono löng li, e Judea sopga, Jerusalén sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e tjeng dlung sor go. Èye tjeng eshko goshko Á sëyaga ga e poptara Jesús dë. ¹⁹ Eshko ga èye ba shwong porwono ga poptono ba dbo kësang go. E kjishko ga uunkong wotjlik lok ba porwë le.

Llëye shäryëy, shji ber löng wopjlu wlo

²⁰ Eshko ga ba oppinggaga ïya Jesús dë ga tjlä ba kong ga

«Nopga song wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 Sbö ber bomi pjlu'yo kjishko.

²¹ Pjäy löng pjli ara wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 llono ga pjäy ber löng bö tjung kjishko.

Pjäy löng slar èë wleniyo,

 pjäy ber wopjlu,

 llono ga pjäy ber löng jar kjishko.

²² Pjäy ïywaba shjiktëng, pjäy wlokjrëba llëm, pjäy läywëba owa, bomi ko e owa lëba, shäryëba eni no to ter kjok dogo dwayo ère kjishkoshko ga

 pjäy ber wopjlu'e.

²³ Eni ga pjäy äär kjok dogoshko ga pjäy potjwlën ara. E kjishko ga shäryëba owa bomi kong enishko ga pjäy woydë llëme. Pjäy ber woowa llëm dey. Sglik lëmi, öö lëmi ara, pjäy löng wopjlu kjishko bakoe.

 Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga shdun-aba eni bakoe.

²⁴ Gueniyo ga pjäy nopga dbur ara wleniyo, pjäy song jlö,

 llono ga pjäy löng pjlu dbaryo li pjitung kjishko.

²⁵ Pjäy löng bö tjung wleniyo,

 pjäy song jlö,

 llono ga pjäy ber löng pjli ara kjishko.

Pjäy löng jar wleniyo,

 pjäy song jlö,

 llono ga pjäy ber löng slar èë kjishko.

²⁶ Pjäy poshrëkoba arashko ga

 pjäy song jlöe.

Dënashko ga nopga to löng tjlë ga “Tja Sbö tjlökwo laga” le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. Eshko ga epga poshrëra ara bakoe.

Bi moskwoga woydëy ara

²⁷ »Gueniyo ga lër pjây bor kuga li kong ga bomi moskwoga woydozï ara. Èye, pjây iywa shjiktëng ga kong llëbo shäryozï pjlú dey. ²⁸ Èye wotjlik owa bop tjok ga pjây wotjlik pjlú ba tjok. Èye, pjây bokrotke ga pjây syôshtë Sbö kong ba kjishko dey. ²⁹ Pjây kwomso shpora oblërë pjlara ga kalëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. Bomi shwong kop lëkong döra ga bomi shwong ter lëkong twëmi ba kong bakoe. ³⁰ È pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. Llëbo döra bop shjiryö ga wëyë. ³¹ Pjây llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni.

³² »¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³³ ¿Bomi kjimtagaga kjimtomirë erö ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyo bakoe. ³⁴ ¿Dbur poskwomi, tjwlö shimi iröng wlo dö ga pjây potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³⁵ Eni llëme. Nopga kong llëbo shärye Sbörë pjlú bako, “Tja kjimtara Sbörë” le llëm gueniyo. E kjishko ga bomi moskwoga woydozï ara. Llëbo shäryozï pjlú ba kong. Dbur poskwözï oba kong, ga tjwlö shimi llëme. Eni ga bomi potjwlëkklo ber kësbanke. Ga pjây ber löng Sbö Tjwlö Kësbangyo li wapga jlökoyo. ³⁶ Pja songe le bomi Datarë oba kong. Pja songe lozï oba kong eni bakoe.

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

³⁷ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjây llëbo shäryono owa” le Sbörë bomi kong llëm bakoe. “Pja shdungko” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjây shdungko” le Sbörë bomi kong llëm bakoe. Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li iozï ber tjwlö llëme. Eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret eni bakoe. ³⁸ Oba sëzïa. Eni ga pjây sëya Sbörë bakoe. Pjây

kong llëbo twe bayo ara, so resgwo bapkwö tjung kjoyo, resgwo bapkwö li roshko resgwo yoroy, kjing lliy or go, sigwo yoy ber lliktëng wlo, kjing goshko iëy jek obi, ber tjung kjopkwö shopte jong om go wleni. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe» le.

³⁹ E irgo ga tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi. Tjlë ga «Nopga tjeng do pjök kjok ïgö llëm wleniyo. ¿Kjlara wlosöya ba kjlara lirë le ga lon jer tjeng pjöyikong pjlëbgwo kjwaraso roy llëmdo? ⁴⁰ Oppinggaga tjwlö ara, ba pingga kjinmo llëme. Gueniyo ga oppino pjirshko ga äär ber ba pingga dik.

⁴¹ »Bomi kjlara bok bäng kjor pjloyo ïmi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li ïgömi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴² ¿Kjorkwang buk bomi bok roshko li ïgömi llëm ga “Kjor pjloyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro? ¿Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlúshko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizï bäm go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bäng li ïgömi wëlä, shimi ba kong wlo.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

⁴³ »Kjor doyo pjlú ga botjyë ga owayo drete. Kjor doyo owa ga botjyë ga pjlúyo dret bakoe. ⁴⁴ Kjor, e sorë miydëy ba bo go. Kjor bo kjrëy shklik doyo go llëme. Kjillgwo bo kjrëy shkö sho doyo go llëm bakoe. ⁴⁵ No pjlú ga tjlë pjlú, wotjlik pjlú ba pjlúshko kjishko. No owa ga tjlë owa, wotjlik owa ba pjlúshko kjishko bakoe. Llëbo tjeng bomi pjlúshko lomirë bomi kjamo go.

U shäryëy sorë

⁴⁶ »Pjây tjlë bor kong ga “Pja bor Tjlapga jlökoyo” lëmi, gueniyo tja kolëmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴⁷⁻⁴⁸ Èye tjwe bor shwoy, tja tjlökwo kuya, ga llëye loror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjlona rong, ga ak iara ba so bäng pjribrie. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga to wito llëm, u li shäryara pjlú kjishko. ⁴⁹ Gueniyo èye, tja tjlökwo kuya, ga llëye loror li shärye llëm ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga ba shwleyo pjlona uriso,

rong llëme. Shäryara pjir ga di to jer, pjonu u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

7

Ëngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús tjlëno oba kong pjir ga opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. ² Domer sök kjlara eshko, e Roma so, e ëngkjwagaga ara kägäyo bakoe. Domer li parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo buk kjlara, woyde ara wleniyo, e swlo ara, wolontoe. ³ Ga Jesús roy kura ba kägäyo lirë, ga judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo ichara kjlöbö, Jesús rokë, ba parkaga li poptë wlo. ⁴⁻⁵ Öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, rokërwa bop kong ga domer li kjimtos sira. E judío bishīya dik llëm, gueniyo bi tjëyoga woyde ara. Tjawa kong syō uyo shäryara kjwara om go. E kjimtako jlōe» le. ⁶ Kuya ga to jek ba tjok.

Jek löng ääto ba ushko ga ëngkjwaga kägäyo li, ba pjeyoga ichara kjlöbö, lan Jesús kong obi wlo. Öötong löng ba shwoy ga tjlë lok ba kong ga «Domer li tjlökwō ichono bop kong. Tjlë ga “Tjlapga, pja tek bor ushko llëm ga bue. Tja llëno llëm, tjwlō llëm, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. ⁷ Pja ĩnor jek om go bop shwoy llëm e kjīshko. Bor parkaga poptë lëp erō ga poptë dani. ⁸ Tja kägäyo tjok. Llëye le bor kong li shäryër eni ĩyado. Tja ëngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni ĩyado bakoe. ‘Pja nomo’ lër kjlara kong ga toe. ‘Pja tegō’ lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni” le bop kong eni» le.

⁹ Kuya ga beno shäng yëy le erä. Ga nopga jëk löng ba tjok li ĩya ga tjlë ba kong ga «Lër bomi kong ga domer, e mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo» le.

¹⁰ E irgo ga domerga ichara li öötong löng ëngkjwaga kägäyo li ushko iröng obishko ga ba parkaga swlo ara li wlëna shäng pjlu tjän.

Syā wa shinmotkono woshrra Jesúsdë kjlara iröng obi

¹¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya kjok ko Naín, ba oppinggaga tjok. Oba jek löng ara ba tjok bakoe. ¹² Jek löng ääto eshko ga shinmo sökoba jek pjang kjlara, iëba sakshko wlo. Shinmo li meyo, e syā, ga wa domer oblë drete. Kjok eshko sopga jek löng ara ba yorkë. ¹³ ĩya Tjlapga Jesúsdë ga songe le, ga tjlë ba kong ga «Pja slar ame» le.

¹⁴ E irgo ga jek öötong shäng shinmo li zlong bäng ga ba bapkwō söya lok pjang li porwara. Ba sögaga jek löng li slongtëng löngge. Eshko ga Jesús tjlë shinmo li kong ga «¡Dwīas, lër bop kong ga pja kojōzong!» le. ¹⁵ Ga shinmo li wloktëng sök, ga tjlëno. Eshko ga ichara Jesúsdë to iröng ba mekë tjok obi.

¹⁶ ĩya löng lirë ga bangkjre lok träk llëme. Ga Sbō poshrëra lok ara. Tjlë lok ga «Sbō tjlökwō laga weno shäng bi tjrëko kjlara kësbange» le. Ga tjlë lok obi ga «Sbō shrono shäng, ba nopga kjimtä wlo» le. ¹⁷ Jesús roy shdöktong Judea kjokyo kjok kjwang jīkong, kjok shto oblë oblë ber tjeng ba worbo go bakoe.

Juan No Waga

¹⁸ E irgo ga llëbo shäryak eni li, e roy kura Juandë pjir, laga ba oppinggagarë ba kong. Eni ga ba oppinggaga rokara ba shwoy do pjök, ¹⁹ ga ichara tjlë Tjlapga Jesús kong ga «¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?» le.

²⁰ Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa ichara Juan No Wagarë tjlë bop kong ga “¿No pjluoyo iche le Sbörë koshërwa löng li pjare, de oblë koshorwarë?”» le lok ba kong eni.

²¹ Jekdo eshko ga nopga swlo oblë oblë wleniyo, nopga goshko Ä sëyaga, e poptara Jesúsdë ara. Ga nopga kjok ĩgō llëm wleniyo poptara ara, beno löng kjok ĩgō pjluë. ²² E irgo ga Jesús tjlë Juan oppinggaga li kong ga «Llëye ĩnōmi, kuromi li to lëmi Juan kong. Nopga kjok ĩgō llëm wleniyo kjok ĩnoe. Nopga jëk llëm wleniyo jëktonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo poptōnoe. Nopga kjok kugō llëm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono iröng obi. Nopga song wleniyo kong Sbō

tjłokwo roy pjlú lak ba kong. ²³ Ęye mār bor go, ga tja raye llēm ga era ber sōk wopjlúe» le.

²⁴ Epga toshko ga Jesús tjłēno oba kong Juan kjīshko. Tjłē ga «¿Pjāy jek lōng kjok dogro no llēmshko, Juan ĩkshko ga pjāy āātē eshko llēm obishko ga domer, e kjwe sorē loromi? ¿E sjro bakwara pjlukdē wleni loromire? ²⁵ ¿Eni llēm ga e kjwe sorē loromi? ¿E doyono shāng shwong wolēsowa, tjwłō ara wleniyo go loromire? Miydēmi pjlú ga nopga dbur ara eniyo lōng pjlú ushko. ²⁶ ¿Eni ga e kjwe sorē loromi? ¿E kjwe Sbō tjłokwo laga loromire? E jlōe. Ga e tjwłō ara, Sbō tjłokwo lagaga oblē kjinmo. ²⁷ Sbō tjłokwo tak pjang li goshko ga Sbō tjłēno Juan kjīshko. Tjłēno beno eni: “No ichēr kjlara bop bām go, bop roy laga, irbo poshāryē bop kong wlo.”* ²⁸ Lēr bomi kong ga nopga uunkong kjok ēre kjing go āātē tjwłō ara, Juan kjinmo llēme. Eni gueniyo ga nopga lōng Sbō sōk no pjluyoshko kjłobi li tjwłō ara, Juan kjinmo» le.

²⁹ (Jesús tjłokwo kugaga uunkong, nopga dbur tōngga Roma so kong ěmdē ga tjłē ga «Sbō tjłokwo, e beke» le, optwono Juan kong, we jer di roshko li kjīshko. ³⁰ Gueniyo ga fariseoga, kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydagaga pjlú wleniyo, era optwono Juan kong, we wlo llēme. E kjīshko ga Sbō tjłokwo kjrara lok llēme.)

³¹ Ga Jesús tjłē obi ga «Eerishko dbaryo sopga, ¿pjāy so llē kjoyo lēr bomi kong? ³² Pjāy so kjwozirga oō le lōng ěng kong llēbo soynezlōng shtoyoshko tjōr kjoyoe. Tjłē lok ga

»«Tjawa dbonmo bakwono ga bēyotkoromi llēme.

Tjawa tonō tēkwo woydoklo ga pjāy slatong llēm bakoe» le lok eni.

³³⁻³⁴ »Lēr ega lēr bomi kong. Juan No Waga shrono shāng ga iono llēm Sbō kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llēm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ā sēya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ēre shrono ga tja iē ara, tja kjillgwo bo dyo iē bakoe. Eni ga “Domer kjwe iē siyo, nelōtkē āe, jek nopga owa wleniyo tjok, iē nopga dbur tōngga Roma so kong li tjok

bakoe” lēmi eni. Lēr bomi kong ga pjāy so kjwozirga lōng li kjoyo e kjīshko. ³⁵ Sbō kjok miydē li, e jlōe miydēba ba sōgaga li go» le.

Fariseo ko Simón

³⁶ Fariseo shāng kjlara. Pjlara ga Jesús mana jek ba ushko iē, ga Jesús jek oōtong sirkeno sōk iē ba tjok eshko. ³⁷ Kjok eshko ga walē shāng kjlara, llēbo owa shāryaga wleniyo. Kuya ga Jesús sōk iē fariseo li ushkosho ga jek oōtong shāng eshko, wloshko poshtikklo bapkwō tjwłō ara, roshko poshtikklo lō pjlēbliē. ³⁸ Oōtong shāng Jesús zlong bāng ga ślar ēēe. Ba boryo li tjōno Jesús dre kjing go, ga dōya sōk ba kākzong go. Eni ga ba dre li lō shira, ga kjing go poshtikklo li kwona.

³⁹ Ęya fariseo, Jesús maga lirēshko ga wotjłik ga «Domer kjwe Sbō tjłokwo laga wleniyo jlōkoyo kjwe ga walē sōk ba porwē kjwe owa miydara pjire» le. ⁴⁰ Fariseo li ko Simón.

Eni ga Jesús tjłē ba kong ga «Simón, tjłokwo lēr woydē bop kong sira» le.

Kuya ga tjłē ba kong ga «Tjlapga no pingga, lozong» le.

⁴¹ Eshko ga tjłē ba kong ga «Pjlara ga nopga tjeng do pjōk, pogo tjwłō dbur poskwongga wleniyo kong. Kjlara pogo tjwłō ba kong bayo domer parkē dbargwo sak dbāw pjloglo shkēng (500) āska wleni. Kjlara obi pogo tjwłō ba kong bayo domer parkē dbargwo sak shkēng (50) āska wleni.

⁴² Ga potjwłēya lok ga ā kuzong ga dbur poskwongga li tjłē ba kong lok ga “Wēyē, tja potjwłēmi ame” le. ¿Eni ga kjone dey ga e woyde ara anmoyō?»

⁴³ «Bor kong ga kjlara pogo tjwłō ara, potjwłēkklo ame li e» le.

Kuya ga tjłē ba kong ga «Ľēp li eni jlōe» le. ⁴⁴ Eni ga walē li ĩya ga tjłē Simón kong ga «Walē kjwe ĩzong. Tja shrono tek shāng bop u roshkosho ga tja kong di tworop, tja dre shkwē e go wlo llēme. Gueniyo bor dre pōra kjwerē ba boryo go, ga dona ba kākzong go. ⁴⁵ Tja wlokjroropshko ga tja lō shirop llēme. Gueniyo tja shrono tek lēkong ga bor dre lō shiya kjwerē wop sit wop site. ⁴⁶ Kjoyo kwonop bor dlu kjing go llēme. Gueniyo

* 7:27 Malaquías 3.1.

poshtikklo kwona kjwerë bor dre kjing go.
⁴⁷ E kjishko ga lër bop kong ga owa pjang ba go ara li lõnor beno drete. E kjishko ga tja woyde ara anmoyõ. Gueniyo ëye kong, owa pjang ba go li lõnor sira dö ga tja woyde ara anmoyõ llëme» le.

⁴⁸ E irgo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Owa pjang bop go li lõnor beno drete» le.

⁴⁹ Eshko ga nopga mana tjeng ië ba tjok li tjlë ëng kong ga «¿Kjwe ëro? ¿Owa pjang oba go li lõya sorë?» le.

⁵⁰ Gueniyo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja döktonge. Pja nom wopjlú bop ushko» le.

8

Walëga Jesús kjimtaga

¹ E irgo ga Jesús jëk to shäng kjok kjrina kjrina, ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy pjlú le shäng oba kong. Ga domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li jek lõng ba tjok, ² walëga jek lõng ba tjok kjlöbö bakoe. Walëga li bäm goshko ga kjone kjone swlo oblë oblë, kjone kjone goshko Ä sëyaga, ga poptara Jesúsde beno pjlúe. Kjlara ko María Magdala so. Dämärshko ga Ä sëyaga tjeng ba goshko doglo kjäk (7) li ichara to uunkong. ³ Kjlara obi ko Juana, e Cuza boy. Cuza, e parkë shäng Herodes kong, ba llëbo daga. Kjlara obi ko Susana. Jesús kjimte walëga lirë lõng, ba dbur baïya li go.

Dwla sguingga

⁴ Pjlara ga oba shrono kjok shto oblë oblë dwayo ga tño ara Jesús sök lishko. Eshko ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga ⁵ «Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. Sguinyashko ga kjone kjone lono tjeng irbo bäng, ga shglëraba, uara sënwarë drete. ⁶ Kjone kjone lono tjeng ak ara tjrëko. Gueniyo klung sho li shglëk llëm kjishko ga dwla li wenoshko ga danoe. ⁷ Dwla kjrina obi, e lono tjeng shkë sho roshko, ga wenoshko ga llgwina drete. ⁸ Dwla kjrina obi, e lono tjeng klung sho pjlú kjing go, ga kuno, botjyono pjlúe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbäw (100)» le.

* 8:10 Isaías 6.9.

E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yõtso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyäglo go erä ega

⁹ E irgo ga Jesús oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go li, e llë loklo pjlollgwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. Eni ga » «Ëya lõng ga llë ïyde miyde lok llëm, kuya lõng ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.»*

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹¹ »Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lër bomi kong. Dwla li, e Sbö tjlökwo loklo. ¹² Dwla lono irbo bäng li, e ëye Sbö tjlökwo kuno li loklo. Gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba pjlúshko dwayo, tjlökwo li kjre llëm wlo. Eni ga epga där llëme. ¹³ Dwla lono ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwo li kuno ga beno shäng wopjlú li loklo. Gueniyo tjlökwo li äär ber ba pjlúshko jlökooyo llëm kjishko ga tjlökwo li kjre dbar kjwöbö erä. E irgo ga llëye wen ba kong sira tjlökwo li kjishko ga raye, söya ame. ¹⁴ Dwla lono shkë sho roshko li, e ëye tjlökwo li kuno li loklo. Tjlökwo li kura, gueniyo wotjlik sök ara, wo pjang dbur go, llëbo pjlú kjok ëre kjing goshko li woyotjlíya ara bakoe. E kjishko ga tjlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwo li kjishko llëme. ¹⁵ E ga dwla lono klung sho pjlú kjing go li, e ëye tjlökwo li kuno, ga kjre jlökooyo ba pjlúshko li loklo. Kjre, ga söya iyado, ga bo wen tjlökwo li kjishko arae.

Iök shjiy

¹⁶ »Iök shjiy borkey, kjinguëy wlo llëm, jney bi bukklo dorko wlo llëm bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkosshko ga kälä të shjiy wëllë wlo. ¹⁷ Llëbo jney, miydëba jekdo llëm wlo. Gueniyo llono ga e miydëba dret, iök shjiy iak jong kjókshko wleni. ¹⁸ E kjishko ga bor tjlökwo kuzi yõtso, miydëmi pjlú wlo. Ëye

llëbo tjok ga sëya jek obi. Ëye llëye llëm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryö drete» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

¹⁹ Eshko ga Jesús mekë, ba lëmga, e shrono tjeng Jesús sök lishko, gueniyo öötong ba soshko llëm, oba ara kjishko. ²⁰ E kjishko ga roy laraba Jesús kong ga tjlë ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» lëba.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Ëye, Sbö tjlökwo kura, ga kole ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni» le.

Pjluk, di bäng buk kësbang, e ichara Jesúsde

²² Dbar kjwara ga Jesús opyono kjong roshko ba oppinggaga tjok, ga tjlë ba kong ga «Shji to dipzë, di bäng buk kësbang ëre kjwo kalëkong» le. Ga jek lok. ²³ Jek löng dipzë wopro ga Jesús ponoe. Eshko ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjong li roy, pir sek seke.

²⁴ Eni ga ba oppinggaga äär löng ba wolleng, tjlë ba kong ga «Tjlapga, shji ba pitoe!» le.

Kuya ga kojono, ga pjluk, di iöya, e wlona, ga beno tjeng tjëkso.

²⁵ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «¿Pjäy oto? ¿Pjäy mär bor go llëm ega?» le.

Eshko ga epga beno löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara bakoe. Ga tjlë ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga kole pjluë» le.

Domer goshko Ä sëya kjlara

²⁶ E irgo ga öötong löng Gadara kjokyo, di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. ²⁷⁻²⁹ Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä sëya kjlara. Shäng dbar kop ara ga shwong pjung llëm, sök u roshko llëm, jëk to shäng sakshko erä. Ba orkwo, ba dre, e kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, där llëm wlo laraba, gueniyo shaya sëya lirëshko ga ba dröng sho li skoya jek tas tas erä, ga iche sëya lirë kjok dogro no llëmshko.

Eni ga Jesús opshino jek shäng kjong roy dwayo li ïya sakshko dwayoshko ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonö.

Ïya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Ä sëya, pja opkjös domer kjwe go dwayo!» le.

E kjishko ga sëya li tjlë ba kong dbo go ga «¿Sbö Tjwlö Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë llëme! ¿Rokër bop kong sira ga tja shdum llëme!» le.

³⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae» le ba kong. Lara eni, Ä sëyaga tjeng domer li go ara kjishko.

³¹ Eni ga rokara Jesús kong ga iche Ä sëyaga shdüzlong shtoyo llëme le. ³² Epga löng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. Eni ga rokara Jesús kong ga iche jek köchi tjeng li go.

Kuya ga «Jöö» le, ³³ ga sëyaga li opkjono lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko.

³⁴ Ïya köchi dagaga tjeng lirë ga töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. ³⁵ Kuya lok ga tek shrono löng ara ba ik. Shrono Jesús shäng lishko ga ïya lok ba zlong bäng ga domer dämär ga goshko Ä sëya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjluë. Ïya lok eni ga beno löng sëya llëme. ³⁶ Domer goshko Ä sëya li poptara sorë, e lara ba ïgaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ³⁷⁻³⁹ Eshko ga kjok eshko sopga uunkong tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le. Lara eni, kjok bangkjre lok ara kjishko.

Kuya ga jlö lara, jer opyë sök kjong li roy. Eshko ga domer poptono li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok.»

«Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Sbörë bop kong li, e lep oba kong, miydëba wlo» le ba kong. E irgo ga Jesús to ey dwayo.

Eni ga jlö lara domer lirë, ga to jek kjok eshko kjwang jikong. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko.

Kjoglo wolono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

⁴⁰ Jesús dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong iröng obi. Öötong shäng di kjako ga oba töno löng träk llëm eshko ba wlokjre. ⁴¹⁻⁴² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li e. Ba wa walë kjlaraso li wolontoe. E lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) erä. E kjishko ga Jesús iya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go, ga rokara jek ba ushko.

Kuya ga «Jöiö» le, ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jek shängshko ga pollikoba arae. ⁴³ Löng li tjreko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, popte llëme. Öör shäng dwlomnega ara shwoy, ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. ⁴⁴ Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwolekong ga ba shwong worbo porwara, ga poptono jekdo eshko.

⁴⁵ Eni ga Jesús tjlä oba kong ga «¿Tja porwaga ërë?» le.

Kjlara kjlara tjlä ga «Tja llëme» le lok ba kong eni.

E kjishko ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, nopga ara kuzong ga pja polliya löng pjlor kar kare» le.

⁴⁶ Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Tja porwara ëborë, e miydorore. Kuror ga ëbo poptono, bor dbo kësbang go» le.

⁴⁷ Eni ga miydara walë lirë ga Jesús porwara li beno lütshko llëme. Eni kuzong ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonon sök kjlo dete erä. Eshko ga nopga uunkong bokso ga porwara ega, poptono jekdo sorë, e lara ba kong pjire.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko» le.

⁴⁹ Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga no tek Jairo ushko dwayo shrono shäng kjlara ga tjlä Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» le.

⁵⁰ Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlä Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go ga bop wa popte dani» le.

⁵¹ E irgo ga Jesús öötong shäng Jairo ushkosko ga Pedro, Santiago, Juan, Jairo, Jairo boy, epgara ichara opzrek jek ba tjok. No oblëra ichara opzrek llëme. ⁵² Eshko ga nopga slar wopjlu jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. Jesús opzreno jek u li roshkosko ga tjlä löng li kong ga «Pjây slar ame. Kjoglo, e wolono llëme. Buk pë erä» le. ⁵³ Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. Miyde lok ga kjoglo li shinmotkonoe.

⁵⁴ Eni ga Jesús opzreno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, orkwo shara, ga tjlä ba kong dbo go ga «Kjwozirwa, pja kojözong» le. ⁵⁵ Jekdo eshko ga kjoglo li woshrono, ga kojono shäng. Eni ga ba data, ba mekë, e ichara Jesúsde ba säng. ⁵⁶ Eshko ga epga beno löng yëy le erä. Gueniyo ga Jesús tjlä ba kong lok ga «lëye shäryono jüshko ëre lëmi ë kong llëme» le.

9

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

¹ E irgo ga Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä sëya oblë oblë tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë popte wlo bakoe. ² Ga ichara Sbö ber no pjluo sorë li roy lë oba kong, swlopga popte bakoe. ³ Eni ga tjlä ba kong ga «Pjây brikshko ga llëye sömi llëme. Pjây kjorkung sök llëm, kjla llëm, dli llëm, dbur sho llëm bakoe. Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlu, gueniyo shwong oblëra sömi llëme. ⁴ Pjây äär kjone pogo ga pjây ber löng u kjwaraso, äär jong pjây opshik kjok eshko dwayo guing. ⁵ Pjây öötong löng kjone ga pjây wlokjre llëm wleni ga pjây opshik eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjây kura lok llëm li jyäglö, ga owa li ber pjang ba go» le.

⁶ Eni ga epga to jek löng kjok kjrinasshko kjrinasshko, Sbö tjlökwö roy pjlu lë oba kong, ga swlopga popte lok bakoe.

Juan No Waga zröraba

⁷ E dbaryo ga llëye shärye Jesúsde shäng li royshdöktong ara. Ga kura Pjlu Herodesde, ga beno sök wotjlik ara. No kjone kjone tjlä ga «E Juan No Waga li woshrokdo» le.

⁸ Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo» le.

⁹ Gueniyo Herodes tjlë ga «E lanyotkëba ara. ¿Eni ga ë lëba? ¿E Juan woshrokdore? Nopga ichaga tjarë om go, Juan kägä zë tase» le eni. Eni ga dröno ara, ïya wlo.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjlöglo shkëng (5,000)

¹⁰ Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok li lara lok Jesús kong pjire. E irgo ga epga töna Jesúsdë tjeng dboy, ga söra jek öötong löng kjok ko Betsaida. ¹¹ Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lok ba irgo. Shrono löng ba shwoy ga nopga li wlojrrara, ga Sbö ber no pjluyo sorë li roy lara ba kong, ga swlopga söra lok tjeng eshko li poptara.

¹² Kjok sëng ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlë ba kong ga «Kjok ëreshko llëye drete. Pjlú wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlëk wlo, pozlong shtoyo wlëk wlo bakoe» le.

¹³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjökdewa erä. ¿Woydëp ga tjawa jongya dli tjwlëk nopga tjeng kës ëre kongde?» le. ¹⁴ (Eshko ga domerga tjeng doglo sak dbäw dbäw pjlöglo shkëng (5,000) dik. Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.)

Eni ga Jesús tjlë ba kong ga «Nopga kjwe ichozï wlar tjeng töshko, shtor shtor, doglo sak shkëng (50) sak shkëng (50)» le.

¹⁵ Kuya lok ga shäryara eni, ga nopga li wloktong tjeng töshko uunkong. ¹⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsdë, ga kjok dogo ïya jem drëng ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga dli li twara ba oppinggaga kong, pjlorgue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

¹⁷ Nopga uunkong iono beno löng bö jung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo töna ba

oppinggagarë lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

¹⁸ Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Ba oppinggaga löng ba tjok eröe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

¹⁹ «No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng le. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo le» le lok ba kong eni.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäye, ¿tja ë lëmi?» le.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²² Eshko ga tjlë ba kong obi ga «Äär dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, tja wlojre lok llëme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²³ E irgo ga tjlë uunkong kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlököyo ga ber shäng bor woyotjlik ïyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlës go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁴ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlököyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së ïyado kjok dogo. ²⁵ Ëye, llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁶ »Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä goshko, Data Sbö dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyokjre oba boksho ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe. ²⁷ Lër

bomi kong jlökoyo ga pjây kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjluyo sorë li ïmi wëlle» le.

Jesús kjlopswono beno kãã lletllet

²⁸ Dbargwo kjwong (8) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, ga öötong löng dlup jong kjwara kjókshko li go, syöshtë Sbö kong wlo. ²⁹ Eshko ga Jesús syöshtë Sbö kong wopro ga ba bokkwo kjlopswono, shwong beno pjlublún, kãã lletllete. ³⁰⁻³¹ Eshko ga Moisés, Elías, e weno löng lan ba tjok, kãã të shjiye. Ga wop tjok ga Jesús zrökoba Jerusalén kjokyo sorë li lanyotke lok ëng tjok.

³² Ba oppinggaga tjeng eshko li löng poywö erä. Gueniyo polläk ga ïna lok ga Jesús kãã shjiye. Domerga löng do pjök ba tjok li ïna lok bakoe.

³³ Domerga li brik lok kjwlëshko ga Pedro tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjlúe. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le. Lara eni, gueniyo llë layde shäng li miyde shäng llëme.

³⁴ Shäng tjlë wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go, ga ba oppinggaga li beno kjok bangkjre ara. ³⁵ Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok ga tjlë ga «Bor wa li ëre. E kjroror. Ba tjlökwo kuziã» le. ³⁶ Kura lok pjir ga ïya lok ga Jesús beno shäng kjlaraso. Dbar eshko ga beno löng kjing, llëye ïna lok li lara ë kong llëme.

Dwlas goshko Ä sëya poptara Jesúsdë kjlara

³⁷ Wëshko ga ter shrono dlup li dwayoshko ga nopga shrono löng träk llëm, Jesús ik. ³⁸ Eshko ga domer shäng kjlara nopga tjeng li tjrëko. Tjlë Jesús kong dbo go ga «Tjlapga no pingga, rokër bop kong ga bor wa domer ëre is sira. Tja wa oblë drete. ³⁹ Olö ga shaya Ä sëyarë, ie öö le, dbukza rish buk töshko, jek kjlo dete, ga kjamo ber bung erä. Shärye owa eni wop sit wop sit. ⁴⁰ Tja tjlëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga “Bor wa ëre, goshko Ä sëya kjlara. Rokër bomi kong ga

ichozi to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

⁴¹ Kuya ga tjlë löng li kong ga «Pjây wotjlik owa. Pjây mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjây mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjan» le. Eshko ga tjlë domer li kong ga «Bop wa tek sös bor kong» le.

⁴² Eni ga dwlas li söya lok jek shäng äätë ba zlong bäng ga dwlas li dbura sëya lirë rish buk töy, jek kjlo dete erä. Eshko ga sëya li wlona Jesúsdë, ga dwlas li poptara, ga twara iröng ba data kong. ⁴³ ïya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, Sbö dbo ara kjishko.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko pjlara obi

Llëye shäryara Jesúsdë li woyotjlikoba löng wopro ga tjlë ba oppinggaga kong ga ⁴⁴ «Llëye lër bomi kong li kuzi yötso, woyojemi llëme. No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko» le. ⁴⁵ Gueniyo ga llëye le shäng li llë loklo miydara lok llëm, e jnena Sbörë beno, miyde lok llëm wlo kjishko. Ga llë loklo kjakrokara lok ba kong llëm, bangkjre lok ara kjishko.

Ëye tjwölö ara anmoyö

⁴⁶ E irgo ga ba oppingga kjlara tjlë ga «Tja ber tjwölö ara pjây uunkong kjinmo» le kjlara obi kong. Kuya ga tjlë ga «Llëme. Ber tjwölö ara li tja» le. Ga llamoga omlë jong eni bakoe. ⁴⁷ Llëye le löng li miydara Jesúsdë drete. Eni ga kjwozirwa kjrara kjlara, ga iara shäng ba zlong bäng, ⁴⁸ ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Ëye, kjwozirwa ëre wlojrrara bor kjishko ga tja wlojrrara wleni. Ga ëye, tja wlojrrara ga bor ichaga wlojrrara wleni bakoe. Bomi tjrëko ga ëye shäng kjlara wotöy anmoyö ga tjwölö ara anmoyö li e» le.

«Ëye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» lara Jesúsdë

⁴⁹ E irgo ga Juan tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, domer ïnorwa shäng kjlara, Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llëm kjishko ga tjawa tjlëno ba kong ga “Ä

sëyaga ichëp Jesús ko go ame” lororwa eni» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «iWëyë! “Shäryëp ame” lëmi ba kong llëme. Èye shäng bi wloyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» le.

Jesús wlokrara Samaria sopgarë llëme

⁵¹ Eshko ga Jesús jem kjok dogo iröng obi wlo dbaryo li ääto, ga wotjlík ga to jongya Jerusalén kjokyo, lara jong kjwaraso eni. Ga to jek ba nopga tjok. ⁵² Jëk löngshko ga nopga ichara pjök mya ba bäm go ba roy söga wleniyo. Eni ga ba roy sögaga li öötong löng bäm go Samaria kjokyo kjrina, pozlong shtoyo wlëk lara. ⁵³ Gueniyo ga miydara Samaria sopgarë ga jongya jong Jerusalén kjokyo. E kjïshko ga wlokrara lok llëme. ⁵⁴ Roy kuya ba oppinggaga Santiago, Juan lirë ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, ¿woydëp ga tjawa iök long ter kjok dogo dwayo, epga pjir wlore?» le.

⁵⁵ Kuya ga bojono ba shwo lëkong ga wlongza tjä tjä erä. ⁵⁶ Eshko ga jek lok kjok shto oblë.

Shji jëk Jesús tjok ga soyo tjok

⁵⁷ Eni ga jek löng irbo wopro ga no shäng kjlara eshko tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

⁵⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

⁵⁹ E irgo ga tjlë oblë kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë. Pja nom Sbö ber no pjlyo sorë li roy lë oba kong dey» le.

⁶¹ E irgo ga no shäng kjlara obi tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, tja jek bop tjok lër. Gueniyo tja koshëp sira, “Tja toe” lër bor pjeyoga kong guing» le.

⁶² Kuya ga tjlë ba kong ga «Èye ba pak soyono, ga wotjlík llëbo beno iröng li kjïshko ga e llëno llëm Sbö ber no pjlyo lishko» le.

10

Nopga ichara Jesúsdë jek doglo sak kjäk kjingsho pjök (72)

¹ E irgo ga nopga jek löng ba tjok li kjrara Jesúsdë doglo sak kjäk kjingsho pjök (72). To kjok shto oblë oblë le lishko ga epga ichara jek löng pjök pjök ba bäm go. ² Eshko ga tjlë ba kong ga «Dwla bo kjrëy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlobö döe. Eni ga rokozi dwla sogo li kong ga parkagaga wlëya obi, dwla bo ara li kjre wlo. ³ Eni ga pjäy nomo. Pjäy to löng sjëke. Pjäy ichër jek löng öng wlëp ushko so llgwoklë jëk löng shjiti kjloshko so löngshko wleni. ⁴ Pjäy brikshko ga pjäy dbur sök llëm, kjla sök llëm, drekwota sök llëm bakoe. Pjäy jëkko eröe. No wlëmi irbo ga “Miga” lëmi ba kong llëm, pjäy jek bek eröe. ⁵ Pjäy äär ber löng kjone ga pjäy opzrëk jek u jong kjwara eshko li roshko, ga pjäy tjlës nopga tjeng eshko li kong ga “Miga. Rokër Sbö kong ga pjäy löng u ëreshko uunkong ie ber löng wlëpe” lozi ba kong eni. ⁶ Eshko ga pjäy wlokre lok wopjlú wleni ga epga ie Sbörë ber löng wlëp jlökoyo. Gueniyo pjäy wlokre eni llëm ga epga kjimte Sborë llëme. ⁷ Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy to löng u kjwara kjwara llëm, pjäy ber löng u kjwaraso dey. Èye parkë ga e potjwlëkko ba pak li äska. E kjïshko ga pjäy sëya llë ga uozi, bomi potjwlëkko li e.

⁸ »Pjäy öötong löng kjone pogo ga pjäy wlokre nopga eshko sorë wleni ga pjäy sëya llë ga uozi, ⁹ swlopga löng eshko li poptozi, ga pjäy tjlë nopga löng li kong ga “Sbö ber no pjlyo wlo li, e dbaryo döroe” lëmi ba kong eni.

¹⁰ »Gueniyo ga pjäy öötong löng kjok kjrina ga pjäy wlokre nopga eshko sorë llëm ga pjäy to löng jëk irbo pjlara pjlara tjwe lok li go, ga pjäy tjlë kjok eshko sopga li kong ga ¹¹ “Bomi kjokshko pjlungyo pjono borwa dre go li lönwa ber tjeng jüshko, pjäy shdungko loklo. Gueniyo miydozi pjlu ga Sbö ber no pjlyo wlo li, e dbaryo döroe” lëmi ba kong eni. ¹² Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Kjok shto oblë oblë, ba tjlökwo kjrëba woydë llëm kjïshko ga kjok eshko sopga wlonã Jesúsdë

¹³ E irgo ga tjlëno nopga kjok shto oblë oblë li kjïshko. Tjlë ga «¡Corazín sopga, Bet-saida sopga, pjây song jlõ, pjây shdungko! Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ïna Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dëdashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlõe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlu kjing go, ba woowa li ÿya Sbörë wlo tjän. ¹⁴Eni ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

¹⁵ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjlík ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko» le.

¹⁶ Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjây tjlökwo kjruga ërë ga e bor tjlökwo kjayde wleni. Æye, pjây wlokrara llëm ga tja wlokrara llëm wleni. Ga ëye, tja wlokrara llëm ga bor ichaga wlokrara llëm wleni bakoe» le.

Nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li shrono iröng obi

¹⁷ Eni ga nopga doglo sak kjäk kjingsho pjök (72) li toe. Tjlökwo lara lok kjok shto oblë oblë pjir ga tek shrono löng wopjlú iröng obi. Eshko ga tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga, Ä sëyaga ëmdë ga tjawa bangkjre. Epga ichororwa bop ko goshko ga tjawa kolara» le lok eni.

¹⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni jlõe. ïnor ga Ä zana Sbörë, ga e lono ter kjok dogo dwayo llgwölëng wleni. ¹⁹ Ga pjây kong dbo tworor kësbang, bi moskwo kësbang li zami wlo, ga llëye wen owa bomi kong llëme. Dgur shglëmi, dyë shglëmi ëmdë ga llëye wen owa bomi kong llëme. ²⁰ ¿Gueniyo pjây löng wopjlú, pjây kole Ä sëyagarë kjïshko egaro? Pjây kole eni li tjwlõ ara llëme. Pjây ko tak lok kjibokwo go kjok dogo lira tjwlõ ara. Woyde ga pjây ber löng wopjlú e kjïshko shara» le.

²¹ Jekdo eshko ga go Sbö Sëya jlökoyo kjïshko ga Jesús beno shäng wopjlú ara, tjlë

Sbö kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjïshko ga pja poshrër ara. Shäryorop eni, woydorop eni kjïshko» le.

²² Eshko ga tjlë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbö Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbö, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin» le.

²³ E irgo ga ba oppinggaga ÿya ga tjlë ba kong tjoksa ga «Llëye shäryër li ïmi löng bomi bokkwo go. Æye omïno ga era ber wopjlúe. ²⁴ Lër bomi kong ga llëbo ïmi, kumi löng ëre tjwlõ ara. Dëdashko ga Sbö tjlökwo lagaga, pjilupga, e omïk woydë, omkuk woydë, gueniyo omïno llëm, omkuno llëm bakoe» le.

Samaria so kjlara pjlu wleniyo

²⁵ Domer shäng kjlara, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydaga pjlu wleniyo. Pjlara ga kojono shäng Jesús zlong bäng, tjliya wlo. Tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye shäryër, tja ber sök së ÿyado Sbö tjok wlo?»

²⁶ «¿Llëye tara Moisésdë pjang kjok llgwekklo kjibokwoyo li go? ¿Bop kong ga e pjlollgwep ber sorë?»

²⁷ «“Llëbo woydëpshko, llëbo woyotjlïpshko, llëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jlökoyo ÿyado”,* ga “Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.”† Kjok llgwekklo tak pjang li e» le.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja dboryorop beke. Shäryorop eni ga pja beno sök së ÿyado Sbö tjok» le.

²⁹ Eshko ga domer li opwlikë woydë. Eni ga tjlë ba kong ga «¿Bor kjlara le li ë?»

³⁰ «Domer opshino kjlara Jerusalén kjokyo dwayo, jongya jer shäng Jericó kjokyo wlo lara. Jek jëk shängshko ga wlëna nopga lürkë ä wleniyorë irbo. Llëbo söya tjeng ba tjok li döra lok ba shjiryo dret, ba shwong pjang ba do go li tjok, shpora

* 10:27 Deuteronomio 6.5. † 10:27 Levítico 19.18.

lok träk llëm, ga iara beno buk eshko ba llëmdo. ³¹ E bër ga syöshtaga Sbö kong ba nopga kjïshko wleniyo tek shäng kjlara irbo li go. Buk li ña, gueniyo kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä. ³² E irgo ga Leví tjëyo tek shäng kjlara irbo li go bakoe. Omño, ga kjimtara llëm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä bakoe. ³³ E irgo ga tek shäng irbo li go kjlara obi, Samaria so shara. Buk li ña, ga songe le. ³⁴ Eni ga jek öötong shäng ba zlong bäng. Shporaba jyäglo lok li dwlommena kjo go, kjillgwo bo dyo dbo ara go, ga pjrira shwomzrëng go. E irgo ga poyona, iara ba öng kjing go, söra jek no pozlong uyoshko, ga dara buk eshko. ³⁵ Wëshko ga pozlong uyo sogo li potjwlëna dbur sho pjublún kjwo pjök go, ga tjëlë ba kong ga “Shporaba kayo buk kjwe dos bor kong jÿshko sira. Dbur zanop ëre kjinmo wleni ga tja tjwe iröng obishko ga pja potjwlën eshko” le.

³⁶ »¿Eni ga bop kong ga nopga doglo mya li kjone dey ga beno shporaba kayo li kjlarayo?»

³⁷ «Songe laga ba kong li e» le kjok llgwekklo miydaga lirë.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni ga pja nom omshäryë e kjojo bakoe» le.

Jesús öötong sök Marta, María, e ushko

³⁸⁻³⁹ Kjok kjrïnashko ga walë shäng kjlara ko Marta, lëng ko María. Jesús jëk shäng irbo ba oppinggaga tjok, ga öötong shäng eshko ga wlokjrrara Martarë ba ushko. Eshko ga María wloktong sök ba dre zlong, tjlökwo le sök li kuya wlo. ⁴⁰ Martara shäng wotjllik ara, llëbo shärye wlo li ara kjïshko. E kjïshko ga jek shäng Jesús zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, bor lëng kjwe ichos jek bor kjimtë. Tja iara beno shäng parkë ara tjoksa. ¿E Igöp llëmdo?»

⁴¹ «Marta, pja woydë ara, llëbo woyotjllip shäng ara kjïshko. ⁴² Gueniyo llëbo tjwlö ara li kjrïnaso, ga tjwlö ara li kjayde Maríarë, ga döga ërë ba shjiryö llëme» le ba kong.

11

Shji syöshtë Sbö kong sorë

* 11:13 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe.

¹ Pjlara ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Syöshtono pjir ga ba oppingga kjlara tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tjawa pïs syöshtë, Juan ba oppinggaga pino dik» le.

² Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga lëmi eni:

»“Data, bop ko, e ber kësbang, dboye.

Pja tjwe ber sök borwa pjluoyo wlo.

³ Dbar kjwobi go ga dli woydërwa li twos borwa kong.

⁴ Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iërwa ber tjwlö llëme.

E kjïshko ga owa pjang borwa go li löös ber dret eni bakoe.

Tjawa iëp ber löng borwa tjllzlong lishko llëme.”»

⁵⁻⁶ E irgo ga tjëlë ba kong lok ga «Kjok rong bek ga pjäy kjlara shwoy, no tjwe shäng kjlara pjola dwayo, ga pja dli ba kong drete. ¿Eni wleni ga pja to dli rokë bop pjeyo sök soshko kong llëmdo? Pja äär ba shwoy ga pja tjëlë ba kong ga “Bor kjlara shrono shäng bor shwoy, ga tja dli ba kong drete. E kjïshko ga tja sëm pjlung shosho suk pjir kjwo myare” lëp ba kong eni.

⁷ »Pja kuya ga tjëlë bop kong ga “Llëme. Tja barwëp llëme. U bäng jong tuke. Bor wapga tjeng bor tjok pëe. Tja kojong, llëye twër bop kong wlo llëme” le.

⁸ »Gueniyo lër bop kong ga rokëp jek rokëp jek wleni ga kojong, llëye woydëp li twe bop kong pjire. Eshko ga kojono bop kjimtë, pjäy ëng tjok pjlu kjïshko llëme. Kojono, e barworop ara kjïshko.

⁹ »Eni ga lër bomi kong ga llëbo rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzï, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lozi ba kong, ga där bomi kong. ¹⁰ Eye llëbo rokë ga e kjre. Eye llëbo wlëk ga e wlëya. Eye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e där ba kong.

¹¹ »¿Data kjone dey ga kong mã roke ba warëshko ga kong dgur twaydero? ¹² ¿Ga kong kjörkö wa ak lë rokesshko ga kong dyë twaydero? ¹³ Eni ga pjäy nopga owa ëmdë ga pjäy wotjllik llëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjäy kong ba Sëya twe» le.

*Jesús, Beelzebú**

¹⁴ Pjlara ga domer shäng kjlara tjlä llëm, goshko Ä säya kjlara kjishko, ga säya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlä. İya löng lirë ga beno löng yëy le erä. ¹⁵ Gueniyo kjong kjong tjlä ëng kong ga «Ä säyaga iche to, dbo twara Ä säya kägäyo ko Beelzebúrë ba kong li go» le lok eni.

¹⁶ Kjong kjong löng obi omtjlik woydë, ga tjlä ba kong ga «Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» le.

¹⁷ Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlä ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkjwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ¹⁸ ¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba säyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? Lër bomi kong eni, tja Ä säyaga ichë to, dbo twara Beelzebúrë bor kong li go lëmi kjishko. ¹⁹ ¿Eni kjwe ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä säyaga iche wlo? E kjishko ga pjäy diktong löng jlöre laga epgarë om go. ²⁰ Ä säyaga ichër to, Sbö dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluwo wlo li, e dbaryo shrono tjan.

²¹⁻²² »Domer shäng kjlara dbo ara, wloshko opwlikoklo tjok. Shäng ba u dëshko ga llëbo tjeng u roshko li lüyotkëba ba shjiryo ga ä, wokjang ba opwlikoklo tjeng li kjishko. Gueniyo ga tjwe kjlara obi, dbo ara ba kjinmo wleni ga shäng li zäya, ba opwlikoklo li döya ba shjiryo, llëbo tjeng ba u roshko li söya jek ba tjok, ba opwlikoklo tjok bako, ga shdöya oblë kong drete.†

²³ »Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

²⁴ »Ä säya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. Eshko ga wotjlik ga «Tja to bor ushko iröng obi» le. ²⁵ Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ²⁶ Eni ga säya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber

tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo» le.

²⁷ Tjlä shäng wopro ga walë shäng oba tjeng li tjrëko kjlara, tjläno dbo go. Tjlä ga «Bop mekë, pja wena, pja kuna. Miydër ga shäng wopjlu bop kjishko» le.

²⁸ Kuya ga tjlä ga «Ëng. Gueniyo ga ëye Sbö tjlokwo kuno, ga kole ga era ber shäng wopjlu anmoyö» le.

Jonás jyäglö

²⁹ Eshko ga nopga töno ara, tjwe jong obi Jesús shäng lishko. Ga Jesús tjlä ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjäy owa. Woydëmi ga llëbo jyäglö shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlokwo laga Jonás, e jyäglö shäryotë bomi kong eröe.

³⁰ Dënashko ga Jonás, e beno llëbo jyäglö Nínive sopga kong. Ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ber llëbo jyäglö nopga löng eerishko li kong eni wleni bakoe. ³¹ Sabá so pjluwo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlö ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le. ³² Nínive sopga, e Jonás tjlokwo kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöre lara, ga raryae. Ga ëreshko no shäng kjlara tjwlö ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lok, ga tjlä ga «Kjwepga shdungko» le.

Iök shjiy bi doyo kong

³³ »Iök shjiy borkey, jney wlo llëm, iëy sbi dorko wlo llëm bakoe. İëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkosho ga kälä të shjiy wëllë wlo. ³⁴ Iök shjiy İgömi wëllë bomi bokkwo go. Bomu bokkwo pjlu wleni ga bomu doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. Gueniyo bomu bokkwo owa ga bomu doyo uunkong kjok ro sï wleni. ³⁵ Eni ga pjäy sjëke. ¿Tjlokwo kjrromi li, e jlöre? Bomu iök shjiy li e. E kjishko ga tjlokwo kjrromi li jyö wleni ga pjäy löng kjok ro sï roy wleni. ³⁶ Gueniyo bomu doyo uunkong iök shjiy

† 11:21-22 Domer dbo ara le li, e Ä loklo. Ba llëbo döga le li, e Jesús loklo. Lara eni li, e Ä säyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing loklo.

tjok, kjok ro yët eshko llëm ga kjok ïgömi wëïë, pjây jëk löng iök shjiy tjok wleni» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wlonä Jesúsde

³⁷ Tjlëno eni pjir ga e mana fariseo shäng kjlara lirë ië ba tjok ba ushko. Eni ga opzrëno jek ba tjok ba u roshko, ga sirkeno sök, ië wlo. ³⁸ İya fariseo lirë ga Jesús orkwo shkwono judioga ï dik llëm ga beno shäng wotjlik ara. ³⁹ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Pjäy fariseoga llëbo shäryë ara, pjây pjlúe lëba wlo, gueniyo pjây wotjlik dbur töng bomi kong erö, pjây wotjlik llëbo owa shäryë. Pjäy so di iöklo, dli uöklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ⁴⁰ İPjäy wotjlik llëme! Shji shäryara Sbörë pjir, bi doyo dö llëm, bi sëya bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? ⁴¹ Gueniyo pjây wotjlis llëbo pjlú shäryë oba song wleniyo kong. Eni ga pjây ber löng pjlo bek Sbö bokso jlökoyo.

⁴² »İFariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Llëbo wlënomi li shtëmi äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbö kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ëmdë ga shäryëmi jlökoyo eni bakoe. Gueniyo ga pjây jëk löng pjlo bek oblë tjok llëm, Sbö woydëmi llëm bakoe. Pjlú wlo ga pjây jëk pjlo bek nopga uunkong tjok, ga Sbö woydëmi pjlú bakoe. Gueniyo woyde ga llëbo wlënomi li twëmi Sbö kong, shäryëmi löng wleni bakoe.

⁴³ »İFariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! Judioga syö uyo roshko ga woydëmi ga pjây löng sökklo pjlú goshko erä. Woydëmi ga miga llë lëba bomi kong yötso llëbo soynezlöng shtoyo bakoe. ⁴⁴ İPjäy song jlö, pjây shdungko! Pjäy so shinmo doyo iak buk jyäglo llëm kjoyoe. Nopga jëk ba kopshko ga llëye miyde lok llëme» † le.

⁴⁵ Domer shäng kjlara eshko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydaga pjlú wleniyo. Eshko ga tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, llëye lëp shäng li, e borwa barwoklo» le.

⁴⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «İKjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlú

wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Oba pimi löngshko ga tjläkwö lëmi ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twëmi oblë kong söya wlo kjoyoe. Shäryëmi eni, gueniyo pjây om go omkjimtë ba sök llëm, bomi sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁴⁷ İPjäy song jlö, pjây shdungko! Dënashko ga Sbö tjläkwö lagaga, e zröra bomi tjlapgagarë ara, ga jnena lok. E ga pjây eerishko ga löng ba sak li poshäryë ber wolësowa wlo. ⁴⁸ E goshko ga pimi löng oba uunkong kong ga pjây wotjlik ga zröra lok li, e pjlúe lëmi. Zröra, jnena epgarë lok, ga pjâyda beno löng ba sak shäryaga.

⁴⁹ »E kjishko ga Sbö tjläno ba kjok miydë li go. Tjlëno ga «Epga kong bor tjläkwö lagaga ichër oblë oblë. Kjong kjong zröya lok, kjong kjong shdüya lok, bokrotke lok ara» lara. ⁵⁰ E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdüya Sbörë, ba tjläkwö lagaga zröra lok tek dämärshko dwayo li kjishko, ⁵¹ soyara lok Abel go, äär jong Zacariás go. Zacariás, e zröra lok Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjrëko. Lër bomi kong ga pjây shdüya Sbörë, llëbo shäryara lok ba tjläkwö lagaga löng kës kong li kjishko.

⁵² »İKjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlú wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Pjäy opping kjok llgwekklo li go ara kjishko ga shji Sbö miydë sorë miydëmi löng pjlú, gueniyo lëmi ë kong llëme. Nopga oblë somi, Sbö miydë lok llëm wlo, ga pjây om go ëmdë ga Sbö miydë löng llëm bakoe» le.

⁵³ E irgo ga Jesús to eshko dwayo. E dbaryo jek lëkong ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e iirkono lok ara ba kong, ga llëbo kjakroke lok ara, ⁵⁴ tjliya lok wlo, rote lok llëbo lara li go wlo le.

12

Bangkjrëy li, e Sbö eröe

¹ E wopro ga oba tjwe jong tjwe jong träk llëm, sho llik llik lë. Eshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «İPjäy sjëk fariseoga tjok, ba pjlung shosho uukklo wle tjok! İEpga Sbö tjläkwö söga jlökoyo le, gueniyo wotjlik owa ba pjlúshko! ² Llëbo shäryak

† 11:44 Fariseoga ikoba ga nopga pjlú wleniyo, gueniyo jlökoyo ga epga owa.

lütshko kës li wen wëlëshko. Llëbo jnek kës li wlëkoba pjire. ³ Eni ga tjlökwo loromi shkëshko li, e kukoba kjok shjiyshko. Tjlökwo loromi lütshko li, e kukoba kjone pogoshko.

⁴ »Pjeyoga. Lër bomi kong ga nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjlu, gueniyo llëye shärye lok bomi kong obi ga äe. ⁵ Bangkjrako li ë lër bomi kong. Sbö, e bangkjrromirë dey. Pjäy zröya ga pjluë. E irgo ga pjäy iche äär ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko ga pjlu bakoe. Era bangkjrözia.

⁶ »¿Sënwa kjwo shkëng (5) soynek dburwa kjwo pjök äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li woyojeya Sbörë kjwara llëme. ⁷ Pjäyda tjwlö ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjlobi shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji lan oba tjok Jesús kjishko

⁸ »Lër bomi kong ga pjäy tjläno oba kong ga pjäy löng bor tjok loromi wleni ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjlä bor parkagaga kjok dogo so li kong ga pjäy löng bor tjok lër eni bakoe. ⁹ Gueniyo pjäy tjläno oba kong ga pjäy löng bor tjok llëme loromi wleni ga tja tjlä bor parkagaga li kong ga pjäy löng bor tjok llëme lër eni bakoe.

¹⁰ »Ëye no to ter kjok dogo dwayo ëre läywë owa ga owa li löya Sbörë ber dret ga pjluë. Gueniyo ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya llëme.

¹¹ »Pjäy shakoba, sökoba judíoga syö uyo roshko, llëm ga tjlapgaga bokstoshko ga pjäy woydë llëm, “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëm, “¿Llëye lër?” lëmi llëm bakoe. ¹² Pjäy tjläshko ga llëye lëmi wlo li, e twaga Sbö Sëyarë bomi kong eshko» le.

Domer dbur ara kjlara

¹³ Domer shäng kjlara eshko oba tjrëko, tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, bor data wolono, ga ba llëbo beno tjeng li, e shdöya woydë bor shjiydë bor kong llëme. E kjishko ga los ba kong ga llëbo botoya li twe bor kong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tja iaga ërë beno shäng bomi llgwega, bomi llëbo lëp li shdör wloro?» le.

¹⁵ Eshko ga tjlä oba kong ga «¡Pjäy sjëke! Shji wotjlik llëbo töng bayo ara wlo llëme. Shji wopjlu laga bi llëbo tjeng ara lirë llëme» le.

¹⁶ E irgo tjläno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlä ga «Domer shäng kjlara dbur ara wleniyo. Ba kjok buk li kjing go dwla dgara, ga bo kjrara arae. ¹⁷⁻¹⁸ Eni ga wotjlik ga “¿Tja orwë llong? ¿Bor dwla bo kjrator ara kjwe jner tjeng kjone? Bor dwla bo jnekklo uyo lok kjwe, e chilawa anmoyö” le. Wotjlino sök däv ga tjlä ga “Llëye shäryër miydër tjän. Bor dwla bo jnekklo uyo kjwe shdör, äska shäryër kësks anmoyö. E roshko bor dwla bo kjwe jner tjeng pjir eshko, bor llëbo oblë oblë tjeng kjwe jner eshko bakoe. ¹⁹ Shäryoror eni pjir ga lër bor pjlushko ga ‘Tja llëbo jnek tjeng ara, äär lu pjloglo ara kong wlo. Tja woshtë, tja ië ara, tja ber wopjluë lër eni eshko jä” le.

²⁰ »Gueniyo ga Sbö tjlä ba kong ga “Pja kä llëme. Eeri shkëyo ga pja wolon. ¿Eshko ga bop llëbo jnenop tjeng li ber ë kongdo?” le.

²¹ »Eni ga ëye dbur töng, jneya ber ba kong om go wlo, gueniyo llëbo tjwlö ara Sbö kong li shärye llëm ga era kong, llëbo wen tjwe ba kong eni kjoyo bakoe» le.

Shji woydë llëme

²² E irgo ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjiy llëm, shwong kjiy llëm bakoe. ²³ Pjäy löng së, e tjwlö ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjwlö ara, bomi shwong kjinmo. ²⁴ Sënwa so ëp uaga kjoyo li woyotjlizä. Dwla dgue llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo sëya Sbörë. ¡Pjäyda tjwlö ara, sënwa kjinmo! ²⁵ ¿Pjäy woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁶ ¿Eni ga llëbo chirawayo li shäryëmi ga ä kuzong ga pjäy woydë llëbo oblë kjishko llënor?»

²⁷ »Nana kjloshko so woyotjlizä. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme. ²⁸ Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlu, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjäy

doye e kjinmo anmoyō llēmdo? ¿Pjāy mär Sbō go jlōkoyo llēm ega?

²⁹ »E kjīshko ga shji woydē llēme. Shji woydē dli kjīy llēm, di kjīy llēm bakoe. ³⁰ Llēbo tjeng kēs ēre kjīshko ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo woydē arae. Gueniyo bomi Data, llēye woydēmi dö li miyde sök pjir tjän. ³¹ Sbō ber bomi pjlyo sorē li woyotjlīmi ara, llēbo oblē oblē kjinmo. Shāryēmi löng eni ga llēbo oblē woydēmi kēs li ber bomi kong bakoe.

³² »Pjāy bor öng wlēp ushko so wleni. Pjāy ara llēm, gueniyo woyde Sbörē ga pjāy ber löng no ichagaga ba tjok, sök no pjlyo iyado lishko. E kjīshko ga llēye bangkjrēmi llēme. ³³ Pjāy llēye tjok ga soynezī, ga dburyo twozī oba song wleniyo kong. Llēbo tjwlō ara li iēmi ber tjeng ba bapkwō roy kjok dogo, eshko ga llēbo li pjir llēm, lūyotkēba llēm, ue ba sēyarē llēm bakoe. ³⁴ Bomi llēbo tjwlō ara li töng tjeng kjone ga pjāy wotjlīk eshko bakoe.

Shji ber löng bi kägäyo koshē iyado

³⁵⁻⁴⁰ »No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe llono miydēmi llēme. E kjīshko ga pjāy ber löng bor koshē, poshāryak löng pjir iyado. Woyde ga pjāy ber löng parkagaga löng ba kägäyo koshē wleni. Ba kägäyo li jek kjok shto oblē orkwosmozlong dbaryo shrök. Woyde ga ba parkagaga löng ba ushko obi li ber löng ba koshē iyado, wloshko iök borkek tjeng shjiy, tjwe iröng obishko ga wlokjre lok jekdo ga pjlu wlo. Tjwe kjok rong, llēm ga kjok ba shränto emdē ga woyde ga löng ba koshē eni. Ga shronoshko ga epga wlēna lok eni ga e ber ba kong lok pjluē. Lēr bomi kong jlōkoyo ga eni ga epga ie wlar löng sökklo go, iē wlo, ga dli shiya, söya, twe ba kong lok om go.

»Tja kuzīa. Ēye tjwe lürkē llono miyde u sogo lirē kjwe ga ēye opzrök jek ba ushko llēbo lūyotkē wlo llēme. Ga no to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe dbar llono miydēmi llēm kuzong ga pjāy ber löng bor koshē, poshāryak löng pjir iyado» le.

Parkaga pjlu, parkaga owa

⁴¹ Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Tjlapga, ¿tjlōkwo lēp shäng li lēp shäng borwa kong döre, de oba uunkong kong?»

⁴² «Parkaga ie ba pjlyurē ber ba parkagaga oblē daga, sēya äär ba dlōyo go kjok orē ga woyde ga parkaga llēye le ba kong li shārye eni wleniyo, kjok miydē ara bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorē? ⁴³ Tjwe iröng obishko ga parkaga wlēya ba pjlyurē shäng ba pak shāryē pjlu li, e kongda ber pjluē. ⁴⁴ Lēr bomi kong jlōkoyo ga era ie ba pjlyurē ber shäng ba llēbo uunkong kägäyo. ⁴⁵ Gueniyo ga parkaga li wotjlīk owa wleni ga ba pjlu tjwe maling llēme le wleni ga opyorgō to shäng parkagaga oblē shdung, ga glō ara, nelōtkē ara bakoe. ⁴⁶ Eni wleni ga koshe shäng llēm dbaryoshko ga ba pjlu tjwe. Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche jek nopga kē llēm wleniyo llamo tjeng lishko.

⁴⁷ »Parkaga llē, llēye woyde ba pjlyurē li miyde pjlu, gueniyo shāryara eni llēm, ba tjlōkwo kolara llēm ga e shdungko, e shpokko ara bakoe. ⁴⁸ Gueniyo parkaga llē, llēbo owa shāryara, miydara llēm kjīshko ga era shdungko bako, gueniyo e shpokko sira döe. Ēye kong llēbo twara ara ga kong llēbo roke ara, oblē kjinmo. Ēye kong llēbo iara beno tjeng ba wloshko ara ga kong llēbo roke, oblē kjinmo bakoe.

Shji moskwoga ara

⁴⁹ »Tja shrono shäng kjok ēre kjing go, iök borkek wlo wleni. ¿Ga woydēr ga iök li pjē jong ri ri tjän! ⁵⁰ Tja kong llēbo wen tjwe owa kjluwe. E kjīshko ga tja woydē ara, äär jong llēbo li shāryono bor kong pjir guing. ⁵¹ ¿Tja shrono shäng nopga ichē ber löng wlēp eng tjok wlo lēmire? Eni llēme. Lēr bomi kong ga tja shrono shäng no shdüga, ber löng dboy dboy wlo. ⁵² Eeri jek lēkong ga nopga tjeng u kjwaraso doglo shkeng (5) ga e shdär ber kjring pjök, kjrina doglo mya, kjrina do pjök, ga ber löng eng moskwo. ⁵³ Dataga, ba wapga domerga, e ber löng eng moskwo; mekēga, ba wapga walēga, e ber löng eng moskwo; walēga, ba pjlyadoga, e ber löng eng moskwo eni bakoe» le.

Llēbo wen li llē loklo

⁵⁴ Eshko ga Jesús tjlē nopga kong ga «Pjäng sho poyong jem pjäng dlo jer shwo lēkong li imishko ga miydēmi e go ga shunyo shrē lēmi, ga shrē jlōe. ⁵⁵ Pjlyuk tjwe kjok

dogro no llëm shwo lëkong dwayo li kumishko ga miydëmi e go ga kjok kjlirkëlëmi, ga shäryë eni jlõe. ⁵⁶ ¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjúlúshko! Llëbo wen kjok dogo, kjok ëre kjing go, e llë loklo miydëmi pjúlúe. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë loklo miydëmi llëm sorëro?

⁵⁷ »¿Llëye ber pjúlú, llëye ber owa, e miydëmi llëmde? ⁵⁸ Pjây sökoba no llgwega shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. ⁵⁹ Lër bomi kong ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlënomi pjir guing» le.

13

Woyde ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlõe lëy, ga rayëy

¹ Eshko ga nopga löng kjlëbö tjlë Jesús kong ga «Galilea sopga löng kjlëbö öng zrök, sho suya, pjë dret Sbö kong wlo. E wopro ga nopga ichara bi pjluvo Pilatorë ba zrök, ga zröra lok eshko» le.

² Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pjây wotjlík ga Galilea sopga li zröraba, epga owa, nopga oblë ba kjokshko so kjinmo kjishko lëmi?»

³ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozi, ga rayozia. Llëm ga pjây pjir bakoe. ⁴ ¿E ga pjây wotjlík ga nopga wolono Siloé kjokyo doglo sak kjwara kjingsho kjwong (18), ak sho jong kjókshko eshko li dgonon jer ba kjing goshko li, e owa, Jerusalén sopga llamo li kjinmo lëmi?» ⁵ Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlõe lozi, ga rayozia. Llëm ga pjây pjir bakoe» le.

Kjor jong kjlara, botjyë llëme

⁶ E irgo ga tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara, kjor jong kjlara, ba kjillgwo bo ara kjokyo li tjërko. Kjor li ko *higuera*. Dbar kjwara ga jek jëk shäng e go, bo tjokde ñya wlo, gueniyo bo drete. ⁷ Eni ga tjlë ba kjok daga li kong ga

“Kuzong. Eeri ga öötong lu pjloglo mya ga kjor kjwe ñnshko ga bo wlën kjwara llëme. ¡Kjwe közong! ¿Shto kjrë jong ara llënor?” le ba parkaga li kong.

⁸ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Tjlapga, wëyë. Rayos ber jong lu pjlara obi, sor pokër, ga dwlomner, ⁹ botjyëre ñy wlo, llëm ga köm eshko jä ga pjúlúe” le ba pjlu kong» le.

Woshtozlong dbaryo ga walë poptara Jesúsde kjlara

¹⁰ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús sök oba ping judioga syö uyo jong kjwara li roshko. ¹¹ Walë sök kjlara eshko, swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18) tjän, wloyo Ä sëya kjlararë. Walë li beno shäng wozöngë. ¹² Ñya Jesúsde ga rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Pja döktong, pja rayara bop swlo wlerë» le, ¹³ ga orkwo iono ba go. Jekdo eshko ga walë li poptono beno shäng kjlo bek ba shtoshko. Ga opy-ono beno shäng Sbö poshrëk.

¹⁴ Gueniyo judioga syö uyo kägäyo li shäng eshko. Ñya ga iirkono ara, tjlë nopga löng li kong ga «Shji parkozlong dbaryo iak lok kjwo tjer (6). Pjây poptë woydë ga pjây tek eshko dbaryo ga pjúlúe. Gueniyo woshtozlong dbaryo lira llëme» le.

¹⁵⁻¹⁶ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Pjây Sbö tjlökwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlík owa bomi pjúlúshko! Walë kjwe, e Abraham tjëyo, ga tjeng Ä wloshko eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18). ¿Pjây uunkong bomi öng dök, sömi di ië woshtozlong dbaryo llëmde? ¿Eni ga walë kjwe döror Ä wloshko dwayo dbar ëreshko ga owa lëmi sorëro?» le.

¹⁷ Kuya ba wloyoga lirë ga lökkjrono ara. Gueniyo llamoga löng lira beno löng wopjlú, llëbo shäryara kës li kjishko.

Kjor dwlayo chirawa

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlë löng li kong ga «¿Sbö ber no pjluvo sorë, e so llë kjoyo? ¿Lër bomi kong sorë ga pjúlú? ¹⁹ E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Kuno ga kësbang, kjor wleni. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

²⁰ E irgo ga tjlë ga «¿Sbö ber no pjluyo sorë, e so llë kjoyo? ²¹ E so walë pjlung shosho llruno bayo ara ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kjwang jikong» le.

Kjër bäng bam chira

²² Jesús to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo le. Eshko ga jëk shäng irbo goshko ga äär kjok kjrina kjrinishko ga slan oba ping. ²³ Pjlara ga no kjlara llëbo kjakrokono ba kong. Tjlë ga «Tjlapga, ¿no kjre Sbörë där wlo li kjlöbö döre?»

²⁴ «Pjäy drön ëë, pjäy opzrëk jek kjër bäng bam chira li go wlo. Lër bomi kong ga nopga ara opzrëk woydë jek e go wlo, gueniyo jek ga äe. ²⁵ U sogo li u bäng bängzano pjir ga pjäy beno löng kjoko li, u bäng li porwëmi kjöw kjöw, ga öö lëmi, pjäy tjlë ga “Tjlapga, u bäng dös borwa kong sira” lëmi eni.

»Kuya ga tjlë bomi kong ga “Pjäy ë, pjäy kjone so, e miydër llëme” le.

²⁶ »Eshko ga pjäy tjlë ba kong ga “Dënashko ga tjawa iono bop tjok, ga oba pinop borwa kjokshko bakoe” lëmi eni.

²⁷ »Kuya ga tjlë bomi kong ga “Pjäy ë, pjäy kjone so, e miydër llëme. Pjäy llëbo owa shäryaga eröe. Pjäy opkjos bor shwoy ëre dwayo” le.

²⁸⁻²⁹ »Eshko ga Abraham, Isaac, Jacob, Sbö tjlokwo lagaga löng kës li, e ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko. Ga nopga kjok kjwang jikong so sirkek äär ber löng ië ba tjok. İmi eni ga pjäy iak beno tjeng kjoko kjishko ga pjäy ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara bomi kong kjishko. ³⁰ Eerishko ga kjong kjong tjwlö ara li, e ber löng tjwlö chira eshko. E ga eerishko ga kjong kjong tjwlö chira li, e ber löng tjwlö ara eshko» le.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjishko

³¹ Eshko ga fariseoga shrono löng kjlöbö, ga tjlë ba kong ga «Pjlu Herodes, pja zröya woydë. E kjishko ga pja nom jüy dwayo» le.

³² Kuya ga tjlë ba kong ga «Domer lëmi löng li, e oba jyäpgwaga erä. Pjäy nom ba shwoy, ga pjäy tjlë ba kong ga “Eeri, bong

ga tja shäng Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichë to, ga tja shäng oba poptë bakoe. Pak shäryër wlo li, e pjir kjönma” lëmi ba kong eni. ³³ Gueniyo ga eeri, bong, kjönma ga tja to jek shäng Jerusalén kjokyo wlo. Tek këgongshko ga Sbö tjlokwo lagaga zröraba shtoyo eshko.

³⁴ »Jerusalén sopga, tja kuziä! Sbö tjlokwo lagaga zrömi. Sbö tjlokwo roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjäy tön, kjörkö meyo ba wapga töno tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydoromi llëme. ³⁵ Tja kuziä. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. Lër bomi kong ga tja ëre İmi ame, äär jong pjäy tjlë löng ga

»“Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko. Kjwe kjimte Sbörë”* lëmi löng guing» le.

14

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús öötong shäng fariseo tjwlö ara wleniyo, e ushko, ië ba tjok wlo. Nopga löng eshko li löng ba dë, llëye shärye li İya lok yötso wlo.

² Domer sök kjlara eshko swlo ara, poglo dguë do jikong. ³ İya Jesúsdë ga tjlë fariseoga löng li kong, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlú wleniyo löng li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga shji swlo poptë ga pjlúre?» le.

⁴ Kuya lok ga beno löng kjing erä. Eni ga Jesús orkwo iono swlo li go, ga poptara, tjlë ba kong ga «Pja nom ga pjlúe» le. Kuya ga toe. ⁵ Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «¿Bomi wa, bomi öng, e lono di bäng roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi jekdo maling llëmdo?» le.

⁶ Kuya lok ga dboryara llëm, beno löng kjing erä.

Shji manabashko ga shji llë shäryë

⁷ E irgo ga İya Jesúsdë ga nopga mak li shrono löngshko ga sökklo wlëya lok pjlú wleniyo, oba tjwlö ara tjeng lishko. Eni ga tjlëno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga ⁸ «Ëbo orkwosmok wlenishko ga pja mana

* 13:35 Salmo 118.26.

ië ba tjokshko ga pja jek sirkek sökklo kjing, oba tjwlo ara tjeng lishko llëme. No tjwlo ara bop kjinmo tjwe shäng eshko wleni ga ⁹ bomi maga li tjwe tjlë bop kong ga “Pja kojözong. Sökklo kjwe twos kjlara wle kong” le kjwe. Eshko ga pja lötkë ara, ga pja ber sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go shara.

¹⁰ »Pja manabashko ga pja shronoshko ga pja jek sirkek sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go dey. Eni ga bop maga li tjwe tjlë bop kong ga “Tjlapga, pja tjwlo ara. Pja tek sirkek sök sökklo ëre pjlu anmoyö kjing go shara” le bop kong eni kjwe. Eshko ga pja ikoba ga pja tjwlo tjok. ¹¹ Eye opyë ber tjwlo ara ga iëba ber tjwlo llëme. Eye opyë ber tjwlo llëm ga iëba ber tjwlo ara» le.

¹² Eshko ga tjlë ba maga li kong ga «Pja dli shäryono bayo arashko ga woyde ga oba llëbo ara wleniyo mapdë dö llëm, bop pjeyoga mapdë dö llëm bakoe. Shäryorop eni wleni ga dbar oblë go ga pja kjwe kar maya eni bakoe. Eshko ga pja potjwlëkklo tjok. ¹³ Pja dli shäryono bayo arashko ga nopga song wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga jëk yökyök wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, e mapdë dey. ¹⁴ Epgara, pja potjwlëya ga äe. Gueniyo shäryorop eni wleni ga pja ie Sbörë ber wopjlu, ga pja potjwlëga erë, nopga pjlo bek li woshre iröng obi dbaryo lishko» le.

Nopga mana domerdë ara, ië ba tjok wlo

¹⁵ Eshko ga sirkeno sök kjlara ba tjok eshko li tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjluo dbaryo öötongshko ga eye öötong sök ië ba nopga tjok eshko li ber wopjlu!» le.

¹⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Domer shäng kjlara, nopga mana träk llëm, tjwe ba ushko ië ba tjok wlo, ga opyono beno shäng dli shäryë ba kong bayo ara. ¹⁷ Öötong iozlong dloyo go ga ba parkaga ichara kjlara, tjlë nopga mana li kong ga “Pjäy tegö. Dli kwirkonoe” le eni.

¹⁸ »Gueniyo kuya lok ga kjlara kjlara llëbo wlëno, jek mana lishko llëm wlo. Bäm go li tjlë ga “Tja kjok tjwleño kjrina. Tja jongya ba ik. Tja jnep kësbange” le.

¹⁹ »Kjlara obi tjlë ga “Tja sögla klung workwoklo dopshiga wleniyo tjwleño doglo sak kwara (10). Tja jongya ba tjlik. Tja jnep kësbange” le.

²⁰ »Kjlara obi tjlë ga “Tja orkwosmok sök eeri jä. Tja jek ga äe” le.

²¹ »E irgo ga parkaga li tek shrono shäng iröng obi ba pjluo shwoy, ga roy lara ba kong pjire. Kuya ga iirkono ara, ga tjlë ba kong ga “Pja to u lok ara wleniyo tjrëko, irbo pjlara pjlara bäng go, irbo chilawa oblë oblë bäng go bakoe. Eshko ga nopga song wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jëk yökyök wleniyo, e tek söba” le.

²² »Shäryara eni pjir ga shrono tek shäng iröng obi, tjlë ba pjluo kong ga “Tjlapga, llëye lorop bor kong li shäryorop pjire. Gueniyo iozlong shtoyo obie” le.

²³ »Kuya ga tjlë ba kong ga “Pja nom nopga wlëk kjok shto oblë shara. Pja to u lok kwöbö kwöbö wleniyo tjrëko. Eshko ga eye wlënop ga ichëp tek bor ushko, bor u ëre dlin ber jong tjung wlo. ²⁴ Lër bop kong ga nopga manor löng bäm go li, bor dli li ue sira llëme” le ba parkaga kong» le.

Shji jëk Jesús tjok wlo li, e tjwlo tjok

²⁵ Jesús jek jëk shäng irbo go, ga oba jëk löng ba tjok ara. Eni ga bojono iröng, tjlë ba kong lok ga ²⁶ «Eye jëk woydë bor tjok jlökoyo ga woyde ga ba data, ba mekë, ba wapga, ba pjeyoga uunkong, e ie ber woyo ba kong ame. Woyde ga wotjlik ga “Tja wolonde, de tja wolon llëmde, tja jëk ba tjok” le iyado bakoe. Shärye eni llëm ga e ber bor oppingga ga äe. ²⁷ Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llëm ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

²⁸ »¿Pjäy kjlara wotjlik ak sho shäryë jong kjokshko wleni ga pja sirkek sök ba woyotjlik ga “¿Tjwlo kjöm? ¿Dburyo kwörde?” lëp bäm go llëmdo? ²⁹ Eni llëm ga u shakklo li shäryorop pjirshko ga dbur pjir eshko wleni ga pja ikoba ga pja joywëba, ³⁰ tjlë ga “Domer kjwe ba pak soyono, ga kjra lara ga pjitong llëm izia” lëba eni.

³¹ »¿Pjlu llë opshik jek ba ëngkjwagaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara (10,000) tjok, ëngkjwë pjlu oblë tjok wleni ga iya ga pjlu oblë li ëngkjwagaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak pjök (20,000) wleni ga llëye shärye eshko lëmi? ¿Wotjlik ga “¿No kjwörde? ¿Shji ëngkjwë ba tjok sorë? ¿Shji kjangde, de llëmde?” le eni llëmdo? ³² Eni ga “Shji songe” le wleni ga pjola obishko ga nopga iche jek kjlobö, lan pjlu oblë li tjok wlo, ie ber sök wlëp wlo, ëngkjwë ba tjok llëm wlo. ³³ Bomi llëbo tjeng kës li iëmi ber iröng llëm ga pjây ber bor oppingga llëm eni bakoe.

³⁴ »Dlungna, e pjluë. Gueniyo ga pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. ³⁵ Eshko ga llëno ame, ioroy klung kjing go ëmdë ga llëno llëme. E dbukko erä. Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

15

Öng wlëp ushko so jeno kjlara

¹ Jesús shäng oba ping wopro ga nopga dbur töngga Roma so kong, nopga owa wleniyo oblë, e shrono löng ara ba kuk eshko. ² Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko kjlobö bakoe. Nopga owa li iya lok ga tjle ëng kong ga «Nopga wotjlik owa wlokjre, ga ië ba tjok bakoe» le.

³ Eni ga Jesús tjleño ba kong llëbo jyäglo go. Tjle ga ⁴ «¿Pjây kjlara öng wlëp ushko so tjeng doglo sak dbaw (100), ga kjlara jeno wleni ga llëye shäryëp eshko? ¿Llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li iëp ber tjeng ba kjok kjing go, ga pja to jeno li wlëk, äär jong wlënop guing llëmdo? ⁵ Wlënopshko ga pja wopjlúe. Eshko ga iëp buk bop dbopdo, ⁶ söp tek iröng bop ushko, ga bop pjeyoga rokëp uunkong tek eshko. Ga pja tjle ba kong lok ga “Bor öng jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjây ber wopjlú botoya dik bakoe” lëp eni.

⁷ »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga kjok dogo ga löng wopjlú ba kjishko. Eshko ga nopga pjlo bek doglo

sak shkaw kjingsho shkaw (99) li, era woy-otjlíya lok ara llëme.

Dbur jeno kjwara

⁸ »¿Walë shäng kjlara, dbur tjeng kjwo sak kjwara (10) ga jeno kjwara wleni ga llëye shärye? ¿Iök borkeya, ga u ro pjloke yötso, ba dbur jeno li wlëna guing llëmdo? ⁹ Wlënishko ga ba pjeyoga roke tek eshko uunkong. Ga tjle ba kong ga “Bor dbur jeno li wlënore. Tja wopjlúe. Woydër ga pjây ber wopjlú botoya dik bakoe” le eni.

¹⁰ »Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe lara, ga rayarashko ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng wopjlú eni bakoe» le.

Wa jeno kjlara

¹¹ Eshko ga tjle ba kong obi ga «Domer sök kjlara wapga do pjök. ¹² Pjlara ga ba wa miteyo tjle ba data kong ga “Data, bop llëbo ber bor kong llono wlo li twos bor kong jekdo” le. Kuya ga ba llëbo tjeng kës li shdöra ba wapga do pjök li kong.

¹³ »Dbar kjwöbö ga ba wa miteyo li, llëbo twara ba kong li soynena pjir, ga dburyo söra jek ba tjok, öötong beno sök kjok shto oblë pjolae. Eshko ga ba dbur li zana, to shäng sorë pogo. ¹⁴ Zana pjirshko ga kjok shäng lishko ga pjli shrono kësbang, ga llëye wlëya, ue wlo drete.

¹⁵ »Eni ga to shäng pak wlëk domer kjok eshko so kong, ga kong pak twara, ichara köchi dë ba kjokshko. ¹⁶ Parkëshko ga pjli ara, köchi dli worbo li ue woydë, gueniyo twëba ba kong llëme.

¹⁷ »Eni ga wotjlik tjwe kjlay ga “Bor data ushko ga dli träk llëm, ba parkagaga löng kës li bö tjung iyado, ga dli ber obie. ¡Na ga tja sök wolonto pjirë! ¹⁸ Tja to bor data shwoy iröng obi dey. Tja äär eshko ga lër ba kong ga ‘Data, tja llëbo owa shäryono Sbö kong, bop kong bakoe. ¹⁹ Bek ga tja tjwlö bop wa dik ame. Tja ios ber bop parkaga wleni dey lër ba kong eni” le. ²⁰ Eni ga to sök lishko dwayo, jongya ba data shwoy.

»Jek shäng ääto ga ina ba datarë pjola dwayo, ga songe le. Jekdo eshko ga jek zron jong ba wlokjre, popjlura, ga lö shira.*

* 15:20 Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

²¹ »Eshko ga ba wa li tjëlë ba kong ga “Data, tja llëbo shäryono owa Sbö kong, bop kong bakoe. Bek ga tja tjwöl bop wa dik ame” le.

²² »Eshko ga ba data tjëlë ba parkagaga löng li kong ga “Pjäy shwong shis maling, pjlú wleniyo, ga doyozi e go. Kong sakkwo ioklo iozi kjwara, drepkwota iozi bakoe.

²³ Sögla ilgwoklë kjlo pjlú wleniyo li tek sözi, ga zrözi. Shji dli shäryë, ba shrëkklo.

²⁴ Bor wa ëre shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenö bor shjiryö, gueniyo shrono shäng iröng” le. E irgo ga kjarga löng ba shrëk.

²⁵ »E wopro ga ba wa këguëyo shäng parkë kjloshko. Tek shäng iröng tjwayde ushko ga kuya ga oba löng bërkë. ²⁶ Eni ga parkaga rokara kjlara, tjëlë ba kong ga “¿E llëro?”

²⁷ »“Bop lëng shäng së, shrono shäng pjlúe. E kjishko ga sögla ilgwoklë kjlo pjlú wleniyo li zröra bop datarë ba shrëkklo” le.

²⁸ »Kuya ga iirkono, opzrëk jek woydë u roshko llëme. Miydara ba datarëshko ga opshino jek ba wlëpyotkë, opzrëk wlo.

²⁹ Gueniyo tjëlë ba data kong ga “Miydëp pjlú ga tja parkë shäng bop kong luyo ara, pja kolër iyado. Eni ëmdë ga tja kong shwling ushko so chirawa tworop bor kong, tja opshrëk bor pjeyoga tjok wlo pjlara llëme. ³⁰ Gueniyo bop wa bopoya, bop dbur zana dret walëga owa wleniyo tjok li, era kong sögla ilgwoklë pjlú wleniyo li zrörop” le.

³¹ »Kuya ga tjëlë ba kong ga “Pja sök bor tjok iyado, bor llëbo tjeng kës li, e bopoya.

³² Gueniyo bop lëng, e shinmotkonoe loror, miga shäng së. Jenö bor shjiryö, gueniyo shrono shäng iröng obi. E kjishko ga shrëy llëm ga äe” le ba kong» le.

16

Parkaga kägäyo kjok miydë ara, wotjlik maling wleniyo

¹ Eshko ga Jesús tjëlë ba oppinggaga kong ga «Domer shäng kjlara dbur ara. Domer li parkaga shäng kjlara, ba parkagaga tjeng kës li kägäyo. E rotaraba ga ba pjluyo li dbur zäya ara sorë pogo. ² Eni ga rokara

ba pjluyorë tek ba shwoy, ga tjëlë ba kong ga “Pja bor dbur jek shäng ara llëba. ¿E sorëro? Llëbo soynenop kjöm, tjwölënop kjöm, e kjibokwoyo twos bor kong, bor llëbo dorop sorë li miydër wlo. Pja ber shäng bor parkaga kägäyo ame” le.

³ »Kuya ga wotjlik ga “Tja ie bor pjluyorë ber shäng pak drete. Tja parkë kjloshko ma, ga tja to shäng dbur rokë ga tja lök ara. ¿Era tja orwë llong? ⁴ Woydër ga tja pak llëmshko ga tja wlokjreba ba ushko. ¿Gueniyo llëye shäryër ga pjlú? Ää, llë miydoror tjän” le.

⁵ »Eshko ga ë pogo tjwöl ba pjluyo kong li, e rokara tek ba shwoy. Ga tjëlë shrono shäng bäm li kong ga “¿Pja pogo tjwöl bor pjluyo kong kjöm?”

⁶ »“Tja pogo tjwöl kjyo bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik”* le.

»Kuya ga tjëlë ba kong ga “Bop tjwöl kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Pja sirkes maling, kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo kjyo bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak shkëng (50) dik” le.

⁷ »E irgo ga tjëlë shrono shäng kjlara obi li kong ga “¿Pja pogo tjwöl ba kong kjöm?”

»“Tja pogo tjwöl dwla bayo ba bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik” le.

»Kuya ga tjëlë ba kong ga “Bop tjwöl kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo dwla bayo bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak kjwong (80) dik” le.

⁸ »Roy kura ba pjluyorë, ga wotjlik ga “Bor parkaga kägäyo li wotjlik owa ëmdë ga kjok miydë ara, wotjlik malinge” le. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go pakyo shärye lok pjlú wlo ga epga wotjlik maling, nopga Sbö i li kjinmo.

⁹ »Iër bomi kong ga pjäy dbur tjok ga zäzi oba kjimtoklo, epga ber wopjlú bomi tjok wlo. Eni ga bomi dbur pjitongshko, pjäy wolonoshko ga pjäy wlokjraga tjok kjok dogo, shji sök së iyado lishko.

* **16:6** Kjyo bapkwö kësbang tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik, e bayo litro sak dbäw dbäw pjlölo mya kjingsho sak dbäw pjlölo kjäk (3,700) dik loklo.

¹⁰ »Ëye kong llëbo twëy tjwlõ chira ga de pjlú wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlõ ara ga de pjlú eni bakoe. Ga ëye kong llëbo twëy tjwlõ chira ga de ma wleni ga miydëy e go ga kong llëbo twëy tjwlõ ara ga de ma eni bakoe. ¹¹ Eni ga bomi dbur, bomi llëbo, e doromi pjlú llëm kjok ëre kjing goshko wleni ga llëbo tjwlõ ara tjeng kjok dogo li twaga ërë bomi kong llëme. ¹² ¿Ga llëbo oma ï li doromi pjlú llëm ga llëbo twe oblërë ber bomipjõy wlo sorëro?

¹³ »Ëye parkë pjluyo do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlú kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjäy wo pjang dbur go ïyado ga pjäy parkë Sbõ kong ga äe» le.

¹⁴ Fariseoga löng eshko kjlöbö. Dbur sïyo kjïshko ga tjlökwõ li kuya lok ga joywakza lok tjã tjã erä. ¹⁵ Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ara oba bokso, pjäy pjlúe lëba wlo. Gueniyo pjäy wotjlik llë li miyde Sbörë pjire. Nopga kong ga llëbo tjwlõ ara le li, e Sbõ kong ga llëbo owa anmoyõ.

Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, Sbõ ber no pjluyo sorë li, e roy

¹⁶ »Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, tjlökwõ tara Sbõ tjlökwõ lagaga tek dënashko sorë li, e beno bi kong, kolëy wlo, äär jong Juan No Waga shrono guing. Eshko tek lëkong ga Sbõ ber no pjluyo sorë li roy pjlú shdöktong ara, ga nopga drön ëë, Sbõ ber ba pjluyo wlo. ¹⁷ Gueniyo kjok llgwekklo li, e pjir wlo llëme. Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber dret, gueniyo ga tjlökwõ tak lok kjok llgwekklo go li löngko kjwara llëme.

Shji ëng rayë

¹⁸ »Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. Ga ëye orkwosmok walë rayak sök li tjok ga llëbo owa shäryayde bakoe.

Lázaro, e ga domer dbur ara kjlara

¹⁹ »Domer shäng kjlara dbur ara, doyë shwong pjlú, wolëso go. Dbar kjwobi go ga bë shärye kësbang, dli opzang ï. ²⁰ Eshko obi domer sök kjlara ko Lázaro, poglo go ùta ara do jïkong, sirkek sök töshko, domer dbur ara li u bäng zlong. ²¹ Sök oma dli worbo lon töshko li koshë, ue wlo, pjli ara kjïy. Shjiti llë tjwe ba zlong bäng ba ùta li shuk. ²² Dbar

kjwara ga domer songli wolono, ga ba sëya söra Sbõ parkagaga kjok dogo sorë öötong sök Abraham zlong.

»E ga domer dbur ara li ëmdë ga wolono bako, jnenaba to sakshko. ²³ Ga ba sëya öötong sök iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Eshko ga song, suya iökdë, bang ara. Eni ga ïya jem pjola dwayo ga Abraham bë sök Lázaro tjok, ²⁴ ga öö le, tjlä ba kong ga «ïKjokë Abraham, tja songe lozong! Tja suya iökdë, bang ara. E kjïshko ga Lázaro kjwe ichos ba sakkwo dbo pök di go, tek di smoktong ba go li sök bor kong iër wlo, bor kjyorkwo zëya wlo» le.

²⁵ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja wotjlis sira. Pja sök kjok kjing go obishko ga pja öör sök owa llëme. Lázarora öör songe. Eerishko ga sök wopjlú jüshko, ga pjara sök song, suya iökdë, bang ara. ²⁶ E pjlor kar go ga jüshko kjok tjrek pjang ojong kësbang, borwa shwo lë, bop shwo lë bakoe. E kjïshko ga ëye jek ga ä, ëye tek ga ä bakoe» le.

²⁷ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Kjokë, rokër bop kong ga Lázaro kjwe ichos bor data ushko, ²⁸ kjok owa anmoyõ ëre roy sök bor lëmgã doglo shkëng (5) löng eshko li kong, tjwe kjok ëreshko llëm wlo» le.

²⁹ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Epga kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li beno tjeng ba kong, tjlökwõ tara Sbõ tjlökwõ lagaga tek dënashko sorë li beno tjeng ba kong bakoe. Woyde ga e kolayde lok» le.

³⁰ »Kuya ga tjlä ba kong ga «E kole lok llëme. Gueniyo ëbo wolono, ga woshrono iröng obi, ga jek lan ba tjok wleni ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye eshko» le.

³¹ »Kuya ga tjlä ba kong ga «Moisés tjlökwõ, Sbõ tjlökwõ lagaga tjlökwõ, e kjre lok llëm ga ëye wolono, ga woshrono iröng obi li tjlökwõ kjre lok llëm bakoe» le ba kong eni» le.

17

Shji oblë ichë llëbo owa shäryë llëme

¹ Eshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga kong ga «Llëbo tjeng ara, pjäy iche llëbo owa shäryë wlo. E ber eni ïyado. Gueniyo ëye oblë ichono llëbo owa shäryë ga era song

jlō, shdungko. ² Kjwozirwa bor tjlōkwo kjraga kjlara ichayde llēbo owa shāryē llēm obishko ga ba ichaga li shakko, apkwo kēsbang pjrikko ba bēngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ³ E kjīshko ga pjāy sjēke.

»Bop kjlara, e llēbo owa shāryono ga pīzong, “Shāryēp eni ame” los ba kong. Eni ga “E owa jlōe. Shāryēr ame” lara bop kong wleni ga llēbo shāryara owa li ios ber tjwłō llēme. ⁴ Dbar kjwara ga llēbo shāryara bop kong owa pjloglo kjäk (7) ëmdē ga tjwe bop shwoyshko ga tjlē bop kong ga “E owa jlōe. Shāryēr ame” leshko ga owa li ios ber tjwłō llēme» le.

Shji mär Sbō go ga shji llēbo shāryē kēsbang ga pjlúe

⁵ Eshko ga Sbō tjlōkwo roy lagaga ba āska li tjlē ba kong ga «Tjawa mär lōng Sbō go. Tjawa kong dbo twos, tjawa mär ba go jek kēgong wlo» le.

⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «Dwlagwo chirawayo ëmdē ga kun jem ga pjlúe. Eni wleni ga pjāy mär Sbō go sirawa dö ëmdē ga pjāy tjlēno kjor kēsbang kjwe kong ga “Pja opshis ère dwayo, pja nom wen jong dlung roy” loromi ga pjāy kole, ga shāryē eni.

Shji parkē Sbō kong sorē

⁷ »Pjāy kjlara, parkaga shäng kjlara wleni ga brik shäng klung workwē, llēm ga öng dē. ¿Tjwe shäng irōng bop shwoyshko ga llēye lēp ba kong eshko? ¿Pja tjlē ba kong ga “Pja tegō. Pja sirkes sök iē jekdo” lēp ba kong enire? Eni llēme. ⁸ Pja tjlē ba kong ga “Bor dli shāryos bor kong jekdo. Pja poshāryos, pja shwong skwos stek wleniyo, bor dli pjlorguēp bor kong wlo. Tja iono pjir ga iē pja shara” lēp ba kong eni dani. ⁹ ¿Shāryara bop kong eni pjir ga pja tjlē ba kong ga “Tja kjimtorop ara, tja wopjlú bop tjok” lēp ba kong enire? Eni llēm bakoe. ¹⁰ Pjāy parkaga eniyo wleni bakoe. Pjāy ichara Sbörē parkē ga pak li shāryoromi pjir ga woyde ga pjāy tjlē ga “Tjawa tjwłō ara llēme. Tjawa parkaga erōe. Llēye lara Sbörē borwa kong li shāryorwarē erä” lēmi eni» le.

Domerga poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo poptara Jesúsdē doglo sak kjwara (10)

¹¹ Jesús jek shäng Jerusalén kjokyo wlo leshko ga jek shäng Samaria kjokyo, Galilea kjokyo, e tjrēko. ¹² Jek äär shäng kjok kjri-nashko ga domerga wen tjeng doglo sak kjwara (10), poglo go swlo ara, sho an do jīkong wleniyo. Tek shrono lōng pjola sit, ¹³ ga öö le, tjlē ba kong ga «¡Tjlapga Jesús, tjawa songe lozong!» le.

¹⁴ İya ga tjlē ga ba kong lok ga «Pjāy nom opping syōshtagaga Sbō kong ba pjeyoga kjīshko li kong, pjāy İya lok wlo» le.

Jek lōng jēkko wopro ga poptonoe. ¹⁵ Kjlara opīno ga beno drēpdrē, sano irōng, ga Sbō poshrēya shäng pjluk ara. ¹⁶ Eni ga jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonο, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlē ba kong ga «Tja poptorop. Tja beno wopjlú bop tjok e kjīshko» le. Domer li, e Samaria so.

¹⁷ Kuya ga tjlē nopga lōng li kong ga «¿Domerga poptono, e doglo sak kjwara (10) llēmdo? ¿Llamo doglo shkaw (9) li kjwono llong? ¹⁸ Domer ère Samaria so, e judío llēme. Era shrono irōng obi Sbō poshrēk. ¿Judíogara kjwono llong?» le. ¹⁹ Eshko ga tjlē domer li kong ga «Pja kojōzong. Pja nomo. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

Sbō ber no pjluyo dbaryo

²⁰ Pjlara ga fariseoga kjone kjone tjlē Jesús kong ga «¿Sbō ber no pjluyo wlo li, e dbaryo tjwe llono?»

«Sbō ber no pjluyo li, e llēbo ikko wleni llēme. ²¹ “Sbō, e no pjluyo shäng İzong” lēy ga äe, İgöy llēme. Sbō ber no pjluyo li, e llēbo wen bomi pjlúshko» le ba kong.

²² Eshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Dbar tjwe kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ère İmi woydē ara jek pjlara obi. Gueniyo eshko ga tja İmi llēme. ²³ Eshko ga no tjwe shäng tjlē bomi kong ga “¡Shäng na İzā!” le. Oblē tjlē ga “¡Shäng kjwe!” le bomi kong, gueniyo jlō lēmi llēm, pjāy jek eshko llēme. ²⁴ Tja tjwe irōng obishko ga e ber so llgwłēng ller kälā lletilet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja İga nopga uunkongdē wēlēe. ²⁵ Gueniyo e bām go ga tja shdungoba ara guing. Tja wlokjre nopga lōng eerishko dbaryo lirē llēme.

²⁶ »No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ère kjing go li, e ber so llëbo shäryono Noé dbaryoshko li dik. ²⁷ Eshko ga kjok ère pitë llëm obishko ga nopga to löng wlëp dli uë, di ië, orkwosmok èng tjok, öötong Noé opzrëno jem kkyong kësbang roshko dbaryoshko. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete.

²⁸ »Lot dbaryo ga nopga opshäryono eni bakoe. To löng dli uë, di ië, llëbo tjlëk, llëbo soynek, dwla dguë, u ywë, beno löng llë le. ²⁹ Gueniyo Lot opshino Sodoma kjokyo dwayo irgo ga akkwo lono ter iök, shunyo shrono wleni, ga nopga li pjira drete. ³⁰ Ga tja wen obishko ga shäryë eni bakoe.

³¹ »Eshko dbaryo ga èye sök ba u dbo kjing sdok li kjing go ga jek llëbo beno tjeng ba u roshko li kjrë llëm, tök jekdo dey. Èye shäng ba kjokshko ga jek ba ushko iröng, llëbo beno tjeng li kjrë llëm bakoe. ³² Llëye weno Lot boy kong dënashko li woyotjlizä.

³³ »Èye wotjlík opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo èye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko èmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ³⁴ Lër bomi kong ga eshko dbaryo ga nopga tjeng do pjök bukklo kjaraso kjing go. Kjlara söya, kjlara ie ber buk eshko. ³⁵⁻³⁶ Ga walëga löng do pjök llëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko»* le.

³⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿shäryë eni li, e kjone?»

«Shinmo doyo buk kjone ga lä tjwe tön tjeng ara eshko» le ba kong.

18

Kjok llgwegga kjlara, e ga syä kjlara

¹ Eshko ga Jesús tjlëno ba oppinggaga kong llëbo jyäglo go, epga syöshtë ber löng Sbö kong iyado wlo, wosonkë llëm wlo. ² Tjlë ba kong ga «Kjok buk kjarinashko ga no shäng kjlara no llgwegga, èye bangkjre llëm, Sbö èmdë ga bangkjre llëm bakoe. ³⁻⁴ Kjok eshko ga syä shäng kjlara. Tjwe tjlapga kjok llgwegga wleniyo li shwoy enido, tjlë ga «Bor wloyo, e llgwep bor kong sira. Tja

wlikozong» le ba kong eni enido. Kjok llgwegga sök li iya öör ga llgweya woydë tjlapga lirë ba kong llëme. Eni ga iya jek tjwe obi, iya jek tjwe obi.

»Gueniyo pjlara ga tjlapga li wotjlík ga «Tja, èye bangkjrër llëm, Sbö èmdë ga bangkjrër llëm bakoe. ⁵ Gueniyo walë kjwe tjwe shäng bor barwë ara enido. E kjishko ga llëbo li llgwer ba kong, tja barwe ame wlo. Llëm ga tjwe bor barwë jek obi, ga tja ie ber sök wlëp llëme» le.

⁶ »Llëye lara no llgwegga owarë li, e woyotjlizä. ⁷ ¿Pjäy wotjlík ga Sbö, ba nopga kjrara tjeng li wlike llëme lëmiro? Epga syöshtë lok ba kong shkë dba, wlike wlo. ¿Pjäy wotjlík ga dborye maling llëme lëmiro? ⁸ Lër bomi kong ga wlike maling. ¿Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjwe kjok ère kjing goshko ga nopga wlën löng mär bor gore?» le.

Fariseo kjlara, e ga dbur töngga Roma so kong kjlara

⁹ Nopga löng eshko kjlëbö, wotjlík ga «Tjawa jëk pjlo bek, oblëra jëk bëy llëme» le eni. Eni ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga ¹⁰ «Domerga öötong löng Sbö u zlong bäng do pjök syöshtë. Kjlara, e fariseo, kjlara obi, e dbur töngga Roma so kong. ¹¹ Eshko ga fariseo li syöshtono shäng kojong, tjlë ga «Sbö, tja no oblë dik llëme. Tja lürkë llëm, tja llëbo owa shäryë llëm, tja pë oma boy oblë tjok llëm bakoe. Dbur töngga kjwe jëk owa, tjara jëk eni llëme. Tja wopjlú bop tjok e kjishko. ¹² Sondë kjwobi go ga tja ië llëm bop kong dbar pjök. Llëbo wlënor li shtër äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shir kjarina kjarina, ga twër bop kong» le eni.

¹³ »Dbur töngga lira beno shäng ro pjola sira. Llëbo owa shäryara li bangyo ba kong ara kjishko ga beno shäng pjlu kjing shpok, ga kjok dogo jem iya woydë sira llëm, lötkkë ara Sbö bokso kjy. Eni ga syöshtono, tjlë ga «Sbö, tja llëbo owa shäryono ara. Tja songe lozong» le.

¹⁴ »Lër bomi kong ga brik lokshko ga dbur töngga li beno shäng pjlo bek Sbö

* **17:35-36** Tek dënashko ga kjibokwo ère jyä taraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. Ga domerga löng do pjök parkë kjloshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.»

bokso, fariseo lira llême. Ēye opyë ber tjwlō ara ga ie ber tjwlō llême. Ēye opyë ber tjwlō llēm ga ie ber tjwlō ara» le.

Llēbo shäryara Jesúsde pjlú, kjwozirga kong

¹⁵ Eshko ga kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Īya ba oppinggagarë ga kjwozirga sōgaga'li wlona. ¹⁶ Eni ga ba oppinggaga li rokara Jesúsde tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Kjwozirga somi llēm, tek wëyë bor shwoy. Ēye ber kjwozirga jūni ga Sbō ber ba pjluyo. ¹⁷ Lër bomi kong jlōkoyo ga ēye Sbō tjlōkwo kjrë kjwozirwa dik llēm ga äär ber sök Sbō sök no pjluyo ĩyado lishko llême» le.

Domer dbur ara kjlara

¹⁸ Tjlapga shäng kjlara eshko tjwlō ara wleniyo. Tjlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjlúe. ¿Llëye shäryër, tja ber sök sē ĩyado Sbō tjok wlo?»

¹⁹ «¿Tja pjlúe lëp ega? Pjlú li, e Sbō eröe. ²⁰ Kjok llgwekklo tara Moisésde'li, e miydëp tjän. “Shji pë oma boy oblë tjok llême. Shji no zrök llême. Shji lürkë llême. Shji oblë jyōyotkë llême. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlō ara”»* le.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlōkwo lëp shäng kës'li, e shäryër shäng enido, tja tek dwlas lë obishko» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëbo shäryorop kës'li, e pjlúe. Gueniyo llëbo beno kjrina obi. Pja nom bop llëbo tjeng kës'li soynek pjir, ga dburyō twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

²³ Kuya ga beno shäng woydë ara, dbur ara kjishko. ²⁴ Woydë ara li ĩya Jesúsde ga tjlë ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbō sök no pjluyo ĩyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkō bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbō sök no pjluyo ĩyado lishko wlo ga kjang anmoyō» le.

²⁶ Kuya löng eshko lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Enira ēye dardo?»

²⁷ «Llëye shärye norë ga ä'li, e shärye Sbörë ga pjlúe» le.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës'li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlōkoyo ga ēye, ba u, ba boy, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, e rayara, Sbō ber ba pjluyo wlo ga ³⁰ äska wlëya ara anmoyō. Kjok ëre kjing go ga wlëya llëye rayara li pjloglo ara obi. Ga llonoshko ga ber sök sē ĩyado Sbō tjok» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³¹ Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjlë ba kong ga «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga llëye tara Sbō tjlōkwo lagagarë no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishko'li, e shäryë eni. ³² Tja twëba nopga judío llēm wleniyo kong, ga tja joywe lok, tja läywe lok owa, tröng twe lok bor go, ³³ tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

³⁴ Llëye lara li, e llë loklo miydara lok llême. E tjlōkwo rong kjishko ga llë loklo miydara lok llême.

Domer kjok ĩgö llēm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

³⁵ Jesús jëk shäng ääto Jericó kjokyoshko ga domer sök kjlara eshko kjok ĩgö llēm wleniyo. E sök dbur rokë irbo li sor go.

³⁶ Kuya sök ga nopga jëk löng träk llēm ga tjlë ga «¿Oba jëk löng llë kjishko?»

³⁷ «Jesús, Nazaret so li tekdo shäng» lëba ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¡Jesús, David tjëyo, tja songe lozong!» le.

³⁹ Kuya nopga jëk löng Jesús bäm go lirë ga tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong» le ba kong, gueniyo kjinkë llême.

Tjlëno dbo go jek obi, tjlë ga «¡David tjëyo, tja songe lozong!» le.

⁴⁰ Eni ga Jesús kojongö shäng ga tjlë löng li kong ga «Tek sözi bor shwoy» le, ga söra lok jek ba shwoy. Eshko ga tjlë ba kong ga

⁴¹ «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga, tja kjok ĩk woydë» le ba kong.

* 18:20 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong ga «Kjok ïs jek obi. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» le.

⁴³ Jekdo eshko ga beno shäng kjok ïgö wëlle, ga to jek shäng Jesús tjok Sbö poshrëk. Ìya nopga löng eshko lirë ga beno löng Sbö poshrëk bakoe.

19

Zaqueo

¹ E irgo ga Jesús opzrëno jek Jericó kjokyo roshko, tur pjlör kalëkong wlo le. ² Domer sök eshko kjlara ko Zaqueo, e dbur ara. E parkë shäng dbur töngga Roma so kong li kägäyo. ³ Jesús, e sorë Ìya woydë. Gueniyo domer li sok chirawa töshko, ga oba ara. E kjishko ga Ìya ga äe. ⁴ Eni kuzong ga Jesús tek tjwe irbo e go miydarashko ga jek zron jong ba bäm go këm jüni. Ga tjyono jem kjor jong eshko kjlara li ko roy, Ìya wëlle wlo.

⁵ Jesús jek shäng irbo e goshko ga Ìya sök kjomo, ga tjlë ba kong ga «Zaqueo, pja oplös kjwey dwayo ter töshko maling. Eeri ga tja ber sök bop ushko» le. ⁶ Kuya ga oplono ter töshko maling, ga Jesús wlojrrara shäng wopjlúe.

⁷ Eni ga Ìya löng eshko lirë ga Jesús läywe lok owa ara. Tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëbo owa shäryaga. ¿Jesús kjwe jek ba ushko llëno?» le lok eni.

⁸ Eshko ga Zaqueo kojongö shäng, tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, bor llëbo tjeng kës li twër bëy oba song wleniyo kong. Ga ëbo llëbo lüyotkoror jyäpgwër Ì wleni ga äska twër iröng bayo llëbo kjroror li pjloglo pkëng (4)» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Eeri ga pja dëktong, bop pjeyoga löng bop ushko li tjok. Jlökojo ga pja Abraham tjëyo. ¹⁰ No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng no jeno löng wleniyo, e wlëga, e döga» le.

Parkagaga doglo mya

¹¹ Jesús jek jëk shäng ääto Jerusalén kjokyoshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëye le li kuya lok wlo. Wotjlik lok ga äär Jerusalén kjokyo ga Sbö ber no pjlujo dbaryo li eshoro lara. Miga eni llëme. E kjishko ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go. ¹² Tjlë ga «Pjlara ga domer shäng kjlara, tjwlö ara wleniyo. To kjok shto

oblë pjola, iëba ber sök ba kjokshko sopga pjlujo wlo, ga tjwe iröng ba kjokshko wlo le. ¹³ Opshiydë llëm obishko ga ba parkagaga rokara doglo sak kjwara (10). Kjlara kjlara kong dbur twara bayo ara, ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy ber löng dbur shak ëre go, tja tjwe iröng obi guing» le ba kong, ga toe.

¹⁴ »Gueniyo Ìywa kjok eshko sopga lirë shjiktëng. È kjishko ga nopga ichara kjlöbö ba irgo, tjlë ga «Kjwe woydërwa ber borwa pjlujo llëme» le lok eni. ¹⁵ Woydara lok eni llëm ëmdë ga iaraba beno sök ba pjlujo.

»E irgo ga tek shrono iröng ba kjokshko. Shrono shäng ga ba parkagaga kong dbur twara li, e rokara, dbur shano e go kjöme miyde wlo.

¹⁶ »Parkaga shrono shäng bäm go li tjlë ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringgwo sak kjwara (10) obi» le.

¹⁷ »Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlúe. Pja parkaga pjlú wleniyo. Pja kong llëbo tworor chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga pja iër ber no ichaga kjok kjringgwo sak kjwara (10)» le.

¹⁸ »E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlë ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong li go ga kjingsho sharor kjringgwo shkëng (5) obi» le.

¹⁹ »Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga pja iër ber no ichaga kjok kjringgwo shkëng (5)» le.

²⁰ »E irgo ga parkaga shrono shäng kjlara obi, tjlë ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong kjupargue li kjros iröng. Popgoror beno tjeng jangsher roshko, jer llëm wlo. ²¹ Miydër pjlú ga pja kjange. Pja parkono llëmshko ga pja dbur shak eshko, ga pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llëmshko bakoe. E kjishko ga pja bangkjroror ara» le.

²² »Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja parkaga owa wleniyo. Pja llgwer, tjlökwö lep shäng om go li go. Miydëp pjlú ga tja kjange. Tja parkono llëmshko ga tja dbur shak eshko, ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llëmshko bakoe. ²³ E kjishko ga bor dbur ëre sörop, jnenop beno dbur jnezlong uyo roshko kjwe dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe» le ba kong.

²⁴ »Eshko ga p̄lju li t̄jlē ba parkagaga oblē löng eshko li kong ga “Ba dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlara shäng dbur shara ktringgwo sak kwara (10) li kong” le.

²⁵ »Kuya lok ga t̄jlē ba kong ga “T̄jlapga, kwera dbur tjeng ktringgwo sak kwara (10) t̄jän” le.

²⁶ »Kuya ga t̄jlē ba kong ga “L̄er bomi kong ga ēye llēbo tjok ga s̄eya jek obi. Ēye llēye llēm ga llēye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete. ²⁷ E ga bor wloyoga lira, tja woydara ber ba p̄luyo llēme. Epgara to shami, ga tek sözi, zrömi bor boksho wlo» le.

Jesús öötong opzrēno jek Jerusalén kjokyo, p̄lju wleni

²⁸ Jesús t̄jlēno eni p̄jir ga jek jongya Jerusalén kjokyo obi, ²⁹ ga öötong shäng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupygo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do p̄jök, ³⁰ ga t̄jlē ba kong ga «P̄jāy nom kjok buk bi boksho kweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklē wleniyo wlēmi sök kjro go kjlara wlēnggla, kjing go ēye opyoydē llēm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³¹ Eshko ga ēbo t̄jlē bomi kong ga “¿Komi kweni ega?” le bomi kong wleni ga “Woyde T̄jlapgarē” lēmi ba kong eni» le.

³² Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng wlēna sök kjlara, lara ba kong sorē li eni.

³³ Kōya löngshko ga ĩya ba sogogarē ga t̄jlē lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llēno?»

³⁴ «Woyde T̄jlapgarē» le ba kong.

³⁵ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lēkong iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús kjimtara lok opyē sök öng li kjing go, ga jeke. ³⁶ Jek sökshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lēkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. ³⁷ Jek sök ääto kujjōzlong irboyoshko ga nopga jek löng ba tjok li, öö le lok, wop̄jlú kjishko. Ga Sbö poshrēya lok trāk llēm, llēbo ĩydēba llēm wleniyo ĩna lok ara kjishko. ³⁸ T̄jlē ga «P̄j̄lu kjwe ichara T̄jlapgarē shrono kjok ēreshko.

Kjwe kjimte Sbörē.

Löng kjok dogo li löng wop̄jlú Sbö tjok, poshrēya lok trāk llēme.

“P̄ja kēsbange” le lok ba kong» le.

³⁹ Fariseoga löng eshko kjlōbö, nopga li t̄jrēko. Kuya lok ga t̄jlē Jesús kong ga «T̄jlapga no pingga, bop oppinggaga kjwe kjinkozong» le.

⁴⁰ Kuya ga t̄jlē ba kong ga «L̄er bomi kong ga kwepga kjinkoror kjwe ga akkwo tjeng kjwey, öö le shara» le.

⁴¹ Jek sök ääto Jerusalén kjokyo ga kjok li ĩna, ga slatong ara, ⁴² t̄jlē ga «Jerusalén sopga, p̄jāy iaga ber löng wlēp li ē, e miydomirē llēm obi. Woydoror ga miydoromi t̄jän, gueniyo jnek tjeng p̄jir bomi kong, miydēmi llēm wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Sbö shrono sök bomi ĩkshko ga wlokjroromi llēme. E kjishko ga dbar tjwe bomi kong owa kjrina. Eshko ga p̄jāy popde bomi moskwogarē lok, ga p̄jāy kopjriya lok p̄jibri, p̄jāy opshik tōk llaw llēm wlo. Bomi kjok kjeryo sharyak ak go p̄jibri kjókshko kjwe dloya lok ber tjeng töshko, akkwo ēmdē ber tjeng ēng kjing go kwara llēme. Eshko ga p̄jāy zrōya lok» le.

Llēbo soyNEGAGA löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde drete

⁴⁵ Jesús opzrēno jek Jerusalén kjokyo roshko irgo ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko llēbo soynek li ichara opshik ey dwayo, ⁴⁶ t̄jlē ga «Sbö t̄jlökwo tak p̄jang eni: “Bor u, e kowēba ber syō uyo wlo.* Gueniyo ioromi beno jonglū uyo»† le.

⁴⁷ Dbar kwobi go ga Jesús öör shäng nopga ping Sbö u zlong bäng. Ga syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, t̄jlapgaga tjwlō ara wleniyo, e t̄jlē ēng kong ga «¿Zröy sorē ga p̄jlú?» le lok eni enido. ⁴⁸ Gueniyo shaya lok ga ä, Jesús zlong bäng nopga löng ara ba kuk kjishko.

20

«¿P̄ja ichaga ērē?» lara Jesús wloyogarē ba kong

¹ Dbar kwara ga Jesús Sbö t̄jlökwo roy p̄jlú lono oba kong Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba p̄iya shäng wopro ga syōshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara

* 19:46 Isaías 56.7. † 19:46 Jeremías 7.11.

Moisésdë li go, judío tjlappaga kjok llgwegaga wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng
 2 ga tjlë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

3 «Pjäy kong llëbo kjakrokër bakoe. Kjakrokër ga tja dboryozã. 4 ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë?» le ba kong.

5 Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga “¿Tjllökwo kjroromi llëm ega?” le bi kong. 6 Gueniyo Juan, e Sbö tjlökwo laga le nopga uunkongdë. E kjishko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga shji zröya lok ak go» le. 7 Eni ga tjlë lok Jesús kong ga «E ichaga ërë miydërwa llëme» le.

8 Kuya ga tjlë ba kong ga «E kjishko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

Parkagaga owa

9 Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjlë ga «Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwlayo dgara ba kjokshko, ga kjok li poskwona parkagaga kjlëbö kong, potjwlëya i, ga to kjok shto oblë dbar kop ara wlo. 10 Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shpokza lok tjã tjã, ga ichara lok to iröng or go. 11 E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga läywara lok owa, shpokza lok tjã tjã, ga ichara to iröng or go bakoe. 12 E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Era shpokza lok tjã tjã, dbukza lok jek kjoko, srëng llë kwono llaw pogo.

13 »Eni ga domer li wotjlïk ga “¿Tja orwë llong? Bor wa woydër ara ëre ichotë shara. Èrera bangkjre lok kjwe” le.

14 »Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li iya parkagaga kjok daga löng lirë ga tjlë lok ëng kong ga “Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo” le. 15 Eni ga shira lok kjok li roy dwayo, ga zröra lok.

»¿Eni ga llëye shärye kjok sogo lirë ba tjok lok lëmi? 16 E jongya eshko ba zrök dani.

Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo» le.

Kuya lok ga tjlë lok ga «¡Ay! ¡Eni llëme!» le.

17 Eshko ga nopga li iya Jesúsde jek drëng ga tjlë ba kong lok ga «Sbö tjlökwo tak pjang eni:

»“Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,
 e iak beno buk bäm go,
 beno tjwlö ara, oblë kjinmo.”*

¿E llë loklo lëmiro? 18 Èye lono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre lono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

19 Tjlëno llëbo jyäglo go li kuya no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, syöshtaga kägäyogarë ga miydara lok ga ba layde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

20 Eshko ga nopga ichara lok kjlëbö oba li tjrëko, Jesús tjlökwo kuk wlo. Nopga li ikoba ga pjlo bek wleniyo, miga llëme. Woydara lok ga llëbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote no ichaga Roma so li kong wlo. 21 Eshko ga nopga ichara li tjlë lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlë bek, oba pim tjlökwo bek li go bakoe. Nopga tjwlö kjöm pogo, e bop kong ga tjwlö beke. Pja tjlë bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. 22 ¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjlu?» le.

23 Kuya ga miyde ga löng wotjlïk owa. E kjishko ga tjlë ba kong ga 24 «Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözï bor kong kjwara» le, ga tek söra lok ba kong kjwara, in wlo. Eni ga kjrara, ga tjlë ba kong lok ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li i» le lok ba kong.

25 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozï ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozï ber Sbö kong bakoe» le.

26 Eni ga llëbo lara oba kong li go ga llëbo

* 20:17 Salmo 118.22.

wlëya lok, rote wlo le li, e wlëna llëme. E kjïshko ga beno löng yëy le erä, jek kjingtëng löng erä.

No woshrozlong dbaryo

²⁷ Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlëbö ga tjlë ba kong ga ²⁸ «Tjlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjlë ga “Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok llëm ga shinmo kjilarayo li orkwosmok ba boy beno sök li tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo li i wleni wlo.”†

²⁹ »Pjlara ga domerga löng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, gueniyo wapga beno llëme. ³⁰⁻³¹ Eni kuzong ga ba lëng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno llëm bakoe. Ba lënga orkwosmono ba syä tjok kjlara kjlara eni bako, ga wolono uunkong, gueniyo wapga beno ba boy tjok llëme. ³² E irgo ga walë li to wolono bakoe. ³³ ¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) li orkwosmono uunkong walë li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walë li ber domerga kjone dey li boy?»

³⁴ «Eerishko ga nopga orkwosmok ëng tjok kjok ëre kjing go. ³⁵ Gueniyo llono ga nopga tjwlö ara Sbö bokso woshre ber löng ba tjok wlo li, era orkwosmok ame, ³⁶ ga wolon ame bakoe. Eshko ga ber löng Sbö parkagaga kjok dogo so wleni shara. Woshrara Sböre kjïshko ga beno löng Sbö wapga.

³⁷ »Dënashko ga Moisés öötong shäng kji sho pjë jong ri rishko ga tjlë ga “Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö”‡ le. Miydëy e go ga shji wolono ga shji woshre iröng obi. ³⁸ Sbö, e shinmoga Sbö llëme. E nopga löng së li Sbö. Ba kong ga shji nopga uunkong löng së, shji wolono ëmdë ga eni» le ba kong.

³⁹ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlëbö. Kuya kjone kjonerë ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, dboryorop beke» le.

⁴⁰ Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang llëbo kjakrokë ba kong wlo ame.

¿No pjluyo iche le Sböre li, e ë?

⁴¹ Eshko ga Jesús tjlë nopga löng li kong ga «¿“No pjluyo iche le Sböre li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” lëba eni ega? ⁴² Kjibokwo ko Salmos go ga David tjlökwo tonono om go, tjlë ga

»“Tjlapga tjlëno bor Tjlapgayo kong ga ‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong,

⁴³ äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twër ber bop kong ichëp wlo’ ”§ le.

⁴⁴ ¿Eni ga no pjluyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlona Jesúsde

⁴⁵ Eshko ga Jesús tjlëno ba oppinggaga kong shara. Gueniyo nopga löng eshko li omkuno lok bakoe. Tjlë ga ⁴⁶ «iPjây sjëk, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjok! Jëk löng doyono shwong kur may, tjwlö ara wleniyo go äe. Woyde lok ga bangkjërëba llëbo soynezlöng shtoyo. Judïoga syö uyo roshko ga woyde lok ga löng sökklo pjlú goshko. Oba tön, iëshko ga shärye lok eni bakoe. ⁴⁷ Gueniyo ga walëga song, beno löng syä wleniyo, ba u döya lok ba shjiryö. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjlúe” lëba ba kjïshko wlo le. Nopga eniyo, e shdüya Sböre ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

21

Syä kjlara dburwa twono Sbö kong

¹ Pjlara ga Jesús sök Sbö u zlong bängshko ga ïya ga nopga dbur ara wleniyo tek löng dbur ië jong ba bapkwö roy. ² Eshko ga syä song wleniyo shrono shäng kjlara, ga dburwa iara kjwo pjökdeba. Ba dburwa iara li, e tjwlö chira anmoyö wleniyo. ïya Jesúsde ga ³⁻⁴ tjlë ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlöe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syä song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba llëbowa tjwlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjïshko ga lër bomi kong jlökoyo ga syä kjwe, dburwa

† 20:28 Deuteronomio 25.5-6. ‡ 20:37 Éxodo 3.6. § 20:43 Salmo 110.1.

iara sira tjwłõ llēm wleni jlõe. Gueniyo Sbõ kong ga tjwłõ ara, llamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

«Sbõ u pjir ber drete» lara Jesúsde

⁵ Eshko ga ba oppinggaga kjong kjong löng Sbõ u läywë, tjlë lok ga «Ak lok kjwe wolëso. Llëbo oblë oblë twaraba, iaraba beno tjeng dboy Sbõ kong kjwe wolëso bakoe» le lok eni.

Eshko ga Jesús tjlë ga ⁶ «Dbar tjwe kjwara ga llëbo ïmi löng kës kjwe, e pjir ber drete. Akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme» le.

Kjok pjir dbaryo jyãglo

⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿E shäryë dörö li jyãglo wen llë?»

⁸ «Pjây sjëk, pjây jyãpgwëba llëm wlo. Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlë ga “No pjlyo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. Tjlë jek obi ga “Dbaryo li shronoe” le. Gueniyo pjây jek ba tjok llëme.

⁹ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë ara, llëm ga oba ëngkjwë ba pjlyo sök li long wloshko ga llëye bangkjrëmi llëme. E shäryë eni kfluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi.

¹⁰ »Tjëyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. ¹¹ Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe kës kës, pjli tjwe ara, swlo tjwe oblë oblë bakoe. Ga kjok dogoshko ga llëbo ïydëba llëm wleniyo wen kës kës, ga bangkjrëba ara.

¹² »Gueniyo llëbo tjeng kës ëre bäm go ga pjây shakoba, shdungoba wlo. Pjây sökoba judioga syõ uyo roshko, pjây llgweya lok eshko wlo, ga pjây ie lok ber löng no shdüzlong uyo roshko. Bor kjishko ga pjây sökoba pjlyuga kës kës bokshto, no ichagaga bokshto bakoe. ¹³ Eshko ga llëbo ïnomi, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo.

¹⁴ »Gueniyo pjây äätë eshko llëm obishko ga pjây wotjlík ga “¿Tja opwlikë sorë?” lëmi llëme. ¹⁵ Eshko ga pjây kong tjlökwo twër, pjây opwlikë wlo. Kuya lok ga wotjlík ga pjây kjok miydë ara le, ga pjây kar dborye lok ga äe. ¹⁶ Gueniyo pjây wloyo ber bomi dataga, bomi mekëga, bomi pjeyoga bakoe.

Pjây twe lok tjlapgaga kong, pjây shdüya lok wlo, ga pjây kjone kjone zröya lok bakoe. ¹⁷ Pjây ïywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. ¹⁸ Gueniyo pjây dër ïyado, pjây jer kjlara llëm wlo. Bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëme. ¹⁹ Ga pjây mär Sbõ go äär jong ba dbo go ga pjây ber löng së ïyado.

²⁰ »Ïmi ga Jerusalén kjokyo kopjrina ëngkjwagaga ararë pjirbrishko ga miydëmi e go ga ba pjirzlong dbaryo li döröe. ²¹ Eshko ga ëye löng Judea kjokyo ga tök jem dlup lëkong, ëye löng Jerusalén kjokyo roshko ga tök ey dwayo, ga ëye löng ba kjokshko ga tjwe iröng Jerusalén kjokyo ame. ²² Jerusalén so shdunglo dbaryo li eshko, tak pjang Sbõ tjlökwo go sorë li eni. ²³ E dbaryo ga walëga löng kjlaraso llëm, e song jlõe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlõ bakoe. Eshko ga kjok ëreshko sopga song ara anmoyõ, shdüya Sbörë ara. ²⁴ Kjong kjong zrökoba dröng go. Kjong kjong sökoba to dbo go kjok shto oblë oblë. Ga nopga judiõ llëm wleniyo äär ber löng Jerusalén kjokyo, ga llëbo owa shärye lok eshko, äär jong ba dbaryo pjitong guing.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁵ »Eshko ga kjok dogoshko ga llëbo ïydëba llëm wleniyo wen dlo go, mok go, dbala go bakoe. Kjok ëre kjing goshko ga dlung, e pjlyublyo kës kës ara, pjlyukyo ara bakoe. E kjishko ga tjëyoga oblë oblë ber löng sëya llëm, kjok bangkjrë lok ara. ²⁶ Llëbo wen tjwe kjok ëre kjing go li ikobashko ga kjone kjone wopjir jek kjlulu erä. Llëbo lok kjopkwo go ëmdë ga jek dete erä bakoe. ²⁷ Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlle. ²⁸ Llëbo ëre ïmi kjwle enishko ga miydëmi e go ga bomi döga dbaryo li döröe. E kjishko ga eshko dbaryo ga pjây dbokjrozong. Ga pjây wotjlís llëye wen dörö li kjishko» le.

²⁹ Eshko ga tjlëno ba kong llëbo jyãglo go. Tjlë ga «Kjor ko *higuera* kjwe ïziä. Kjor oblë oblë kjwe ïzi bakoe. ³⁰ Korga wen tjaglënsko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³¹ Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë li ïmishko ga miydëmi e go ga Sbõ ber

no pjluyo dbaryo li ääto eni bakoe. ³² Lër bomi kong jlökoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ère shäryë uunkong. ³³ Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwora ber pjang ñyado.

³⁴ »Pjây sjëk, bor tjlökwo woyotjlizî ñyado. Pjây sgara löng nelötkë, llëbo owa shäryë, llëbo tjeng kjok ère kjing go woyotjlík wleni ga eshko dbaryo ga pjây wlëya löng llë lëmi.

³⁵ Llëbo wen eshko dbaryo li, e wen tjwe nopga tjeng kjok kjwang jïkong kës li kong.

³⁶ ¡Eni ga pjây sjëke! Pjây syöshtos Sbö kong ñyado, pjây döya llëbo owa shäryë kës li dwayo wlo, no to ter kjok dogo dwayo ère ber wopjlú bomi tjok wlo bakoe» le.

³⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng oba ping Sbö u zlong bäng, ga kjok sëng ga opshino jek iröng beno sök Olivos dlupyoshko. ³⁸ Ga kjok shröngto ga nopga uunkong öör Sbö u zlong bäng ba kuk.

22

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» lara ba wloyogare

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li döroe. ² Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ñlgwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlú?» le, gueniyo oba bangkjire lok ara.

³ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. Eshko dbaryo ga Ä shrono, pjono ba go.

⁴ Eni ga Judas öör shäng syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, e ik, Jesús twe ba kong lok sorë li lanyotkë ba kong lok wlo. ⁵ Kuya lok ga beno löng wopjlú, ga tjlë lok ba kong ga «Enira pja potjwlënwä» le.

⁶ Kuya ga «Jölo. Enira pjlúe» le. Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlík ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlú? Woyde ga dbar oba ara llëm wlenishko» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

⁷ E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E

dbaryo ga öng wlëp ushko so ñlgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo.

⁸ Eshko ga Jesús tjlë Pedro, Juan kong ga «Pjây nom dli shäryë, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëy wlo» le.

⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Shäryërwa kjone ga pjlú?»

¹⁰ «Pjây nom jek u lok arashko. Eshko ga domer wlëmi shäng kjlara, di bapkwo sök jong kjwara ba dlu kjing go, roshko di. Pjây jek ba irgo äär jong opzrëk jek u roy jong kjone ga eshko. ¹¹ Eshko ga pjây tjlë u sogo kong ga “Tjlapga no pingga tjlë ga ‘¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?’ le” lëmi ba kong eni. ¹² Eni ga pjây kong, kjër piya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye uëy wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le ba kong.

¹³ Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng eshko ga llëye lara Jesúsde li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëkklo li dliyo poshäryara lok.

¹⁴ Öötong ba dlöyo go ga Jesús öötong shäng Sbö tjlökwo roy lagaga ba äska li tjok, ga sirkeno löng tjë jïkong dli ioklo jong li zlong. ¹⁵ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja wotjlino ara ga tja shdüydëba llëm obishko ga dbar shrëkklo ère dliyo uër bomi tjok loror. ¹⁶ Lër bomi kong ga uër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko jä, dbar shrëkklo ère llë loklo shäryono pjir ga eshko» le.

¹⁷ Eshko ga di ioklo kjrara kjwara, roshko kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjillgwo bo dyo tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Kjrozî, shdözî ëng kong. ¹⁸ Lër bomi kong ga kjillgwo bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluyo dbaryoshko jä» le.

¹⁹ E irgo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ère. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga

kong, ga tjlē ba kong lok ga «Ère bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryēmi jūni, bor woyoshroklo» le.

²⁰ Ga uara lok irgo ga shäryara eni obi, kjillgwo bo dyo dbo ara tjok, tjlē ga «Tjllōkwo twara Sbörē tja glēn, beno İyado wlo. Shärye wlo ga bor srēng li kwon bomi kjishko. Kjillgwo bo dyo ère, e ba jyāglo. ²¹ Gueniyo bor soyne ga li sök iē bor tjok jūshko. ²² Llēbo wen no to ter kjok dogo dwayo ère kong owa, lara Sbörē sorē li eni. Gueniyo bor soyne ga, era song jlōe» le.

²³ Kuya lok ga tjlē èng kong ga «¿È layde lēba?» le lok èng kong eni. ²⁴ E irgo ga opyono lok ènglē kar kar, tjlē lok ga «¿Shji kjone dey tjwlō ara, İlamo li kjinmo?» le lok èng kong eni.

²⁵ Kuya Jesúsdē ga tjlē ba kong lok ga «Miydēmi pjlú ga kjok ère kjing go ga nopga judío llēm wleniyo ichagaga ba nopga ichē parkē ara ba kong. Ba nopga dbo ara wleniyo opyē lok ko no kjimtaga. ²⁶ Gueniyo woydēr ga pjāy omshäryē eni llēme. Èye opyē woydē ber tjwlō ara oblē kjinmo ga opyē ber tjwlō llēm dey. Èye opyē woydē ber oblē ichaga ga ber shäng oblē kjimtaga dey. ²⁷ Nopga tjeng do pjök ga kjlara sök iē, kjlara shäng dli pjlorguē ba kong. ¿Kjone dey ga tjwlō ara lēba? Sök iē li lēba. Gueniyo tjara shäng bomi tjrēko, parkaga bomi kong wleni.

²⁸ »Pjāy löng bor tjok İyado. Llēbo kēs li weno bor kong owashko ga tja rayoromi llēme. ²⁹ E kjishko ga İlono ga pjāy iēr ber löng no pjluyo, tja iara bor Datarē beno sök no pjluyo sorē ga eni. ³⁰ Ga Sbō ber no pjluyo lishko ga pjāy äär ber löng iē bor tjok eshko, ga pjāy sirkek äär löng pjlü sökklo kjing go, İsrail tjēyoga kjringsgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li İlgwek wlo» le.

«Pjāy tjliya Äre» lara Jesúsdē ba opping-gaga kong

³¹ Eshko ga tjlē Pedro kong ga «¡Simón, tja kuzong! Shji dwla pjloyongshko ga ba pjlungyo dbuk ber llēno ame. Pjāy tjliya woydē Äre eni, pjāy ber llēno ame eni bako wlo. Ga pja iara Sbörē beno shäng tjliya eni

wlo. ³² Gueniyo Simón, tja syōshtono Sbō kong bop kjishko, pja kjimte mär ber shäng bor go wlo, pja mär bor go jlōkoyo iröng obishko ga bop pjeyoga kjimtēp mär bor go eni bako wlo» le.

³³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, tja sökoba no shdūzlong uyo roshko bop tjok, llēm ga tja zrökoba jek bop tjok èmdē ga tja shäng bop tjok, pja rayēr llēme» le.

³⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pedro, lēr bop kong ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntē llēm obishko ga “Jesús, e è miydēr llēme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» le.

³⁵ E irgo ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Kjupä ga pjāy ichoror jek löng dbur sho tjok llēm, kjla tjok llēm, drepkwota tjok llēm bakoe. ¿Eshko ga llēye söromi llēm li kjishko ga songyo kjrromire?»

«Llēme» le lok ba kong.

³⁶ Eshko ga tjlē ba kong lok ga «Eni. Gueniyo eeri ga èye dbur tjok ga söya. Èye kjla tjok ga söya bakoe. Èye dröng llēm ga ba shwong kop lēkong soyneya, dröng tjwlēkklo. ³⁷ Sbō tjllōkwo tak pjang eni: “Domer kjwe llēbo owa shäryaga’ laraba ara.”* E bor layde, ga wop ä ga shäryē bor kong eni kjluwe» le.

³⁸ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, jūshko dröng tjeng kjwang pjök» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «Erö ga bue» le.

Jesús syōshtono Sbō kong Getsemani kjokyo

³⁹ E irgo ga Jesús opshino jek Olivos dlupyo ba oppinggaga tjok, sgara löng sorē ga eni. ⁴⁰ Öötong löng eshko ga tjlē ba kong lok ga «Pjāy syōshtos Sbō kong ara, pjāy tjliya Äreshko ga pjāy kjimte Sbörē, llēbo owa shäryē llēm wlo» le.

⁴¹ E irgo ga opkjono jek ba zlong bäng dwayo wop ak dburoy lonshko wleni. Eshko ga kjök tonno, syōshtono Sbō kong, ⁴² tjlē ga «Data, woydēr ga llēbo wen owa bor kong dörö li, e wen tjwe bor kong llēme. Woydēp eni wleni ga shäryos eni. Gueniyo ga e laga tjarē llēm, e laga ber pjarē» le.

⁴³ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong, kong dbo twe obi wlo. ⁴⁴ Ga woydē ara llēbo wen tjwe

* 22:37 İsaías 53.12.

ba kong owa li kjishko ga syoshtono ara, shorya tjok tjok klung kjing go sreng dik. ⁴⁵ Syoshtono pjir ga kojono, ga tek shrono shang ba oppinggaga tjeng lishko ga wleya be tjeng pe, woyde lok ara kjishko. ⁴⁶ Ga tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy pē egaro? Pjāy kojōzong. Pjāy syoshtos Sbō kong ara, pjāy tjliya Arēshko ga pjāy kjimte Sbörē, llēbo owa shāryē llēm wlo» le.

Jesús shara ba wloyogarē

⁴⁷ Jesús tjlēydē pjitē llēm obishko ga nopga tjwe jong trāk llēme. Ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e tek shang ba bām go. Eshko ga tek shrono shang Jesús zlong bāng, lō shiya† wlo. ⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Judas, ¿no to ter kjok dogo dwayo ēre lō ship, iēp ber tjeng oba wloshko wlore?» le.

⁴⁹ Tek löng llēno miydara ba oppinggaga löng lirēshko ga tjlē lok ba kong ga «Tjlapga, ¿shji ēngkjwē ba tjok dröng gore?» le. ⁵⁰ Jekdo eshko ga kjlara jūni dröng shino, ga syoshtaga kēsbangyo li parkaga kwomgwo kēlēkong zakza tas jer lon pjik buk tōshko erā.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlē ba oppingga li kong ga «¡Wēyē! ¡Kjweni llēme!» le, ga parkaga li kwomgwo porwara, ga poptonoe.

⁵² Eshko ga tjlēno ba kragaga kong. Epga syoshtaga kägäyoga, Sbō u daga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo bakoe. Tjlē ba kong lok ga «¿Pjāy tjwe bor shak dröng tjok, wlēng no shpökklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ēngkjwē bomi tjok lēmiro? ⁵³ Tja öör shang oba ping ara, Sbō u zlong bāng, pjāy löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llēm egaro? Gueniyo dbaryo koshoromi li, e öötonge. Eni tjok ga kjok ichaga li beno Arē» le.

⁵⁴⁻⁵⁵ Eshko ga Jesús shara lok, söra to jongya syoshtaga kēsbangyo li ushko. Pedro jek shang kā kjaraso kā kjaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrēno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongk-jako, iök borkegaga löng li tjok. ⁵⁶ Eshko ga kjoglo shang kjlara, syoshtaga kēsbangyo parkaga wleniyo. İna ga Pedro sök iökkok. Ga İya yōtso robyē wēlēshko ga tjlē nopga

löng li kong ga «Domer sök kjwe jēk shang Jesús tjok bakoe» le.

⁵⁷ Kuya sök ga tjlē kjoglo li kong ga «¡Jyō! ¡E ē miydēr llēme!» le.

⁵⁸ Wop tjok ga oblē omīno, ga tjlē ba kong ga «Pja ēmdē ga ba kjlarayo» le.

Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Jyō! ¡Tja llēme!» le.

⁵⁹ Wop ara obi ga oblē tjlē ga «Domer kjwe Galilea so. E kjishko ga miydērwa pjlu ga kjwe jēktong shang ba tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «¡Jyō! ¡Llēye lēp shang li miydēr llēme!» le.

Pedro shang tjlē obishko ga kjörkö kjlunoe. ⁶¹ Eshko ga Tjlapga Jesús bojono tek, Pedro İya drēng, ga woyoshre Pedrorē kjlay ga Jesús tjlēno ba kong ga «Kjörkö kjluntē llēm obishko ga “Jesús, e ē miydēr llēme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» lara. ⁶² Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong ara jlökoyo.

Jesús joywara ba dagagarē

⁶³ E irgo ga nopga löng Jesús daga li ba joywono, ga shpora lok ara. ⁶⁴ Ga bokkwo go shwomzrēng kjrochara lok tuke. Ga tjlē lok ba kong ga «Pja yoga ēre los borwa kong» le. ⁶⁵ Ga İaywara lok owa oblē oblē ara bakoe.

Jesús söra öötong shang Judío Kjok Llgwegaga Kēskēsyo bokshto

⁶⁶ Kjok shröngto ga Judío Kjok Llgwegaga Kēskēsyo tōno lok uunkong, syoshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go bakoe. Eshko ga Jesús söra lok, jek öötong shang tjlapgaga li bokshto. ⁶⁷ Ga tjlē lok ba kong ga «¿No pjluoyo ichara Sbörē shrono shang li, e pjare? Los borwa kong» le.

Kuya ga tjlē ba kong lok ga «İloror bomi kong wleni ga tjlokwo kjrēmi llēme. ⁶⁸ Ga pjāy kong llēbo kjakrokēr kjwe ga tja dboryēmi llēm bakoe. ⁶⁹ Gueniyo Sbō, llēye shārye woydē li shārye ga pjluē. Ga eeri jek lēkong ga no to ter kjok dogo dwayo ēre sirkeno öötong sök ba orkwo kēlēkong» le.

⁷⁰ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Eni ga pja Sbō Ware?»

«İlēm löng pjāydē om go eni» le ba kong.

† 22:47 Lō shik İanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

⁷¹ Kuya lok ga tjlë ëng kong ga «Ële shäng om go ba kjamo go. ¿Nopga wlëy ba rotë obi llëno?» le lok eni.

23

Jesús söraba Pilato bokshto

¹ E irgo ga löng eshko li kojono uunkong, ga Jesús söra lok, jek öötong löng Pilato bokshto. ² Eshko ga rote löng ara. Tjlë ga «Domer kjwe wlënorwa shäng oba shdök ara kjok kjwang jikong. Oba pïya shäng kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong llëme le eni. Tjlë obi ga “No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja” le eni bakoe» le.

³ Eni ga Pilato tjlë ba kong ga «¿Judío pjluyo li pjare?»

«Ëlep sök om go liro» le ba kong.

⁴ Eni ga Pilato tjlë syöshtaga kägäyoga kong, nopga tjeng ara li kong ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le.

⁵ Gueniyo tjlë lok jek obi ga «Tjlökwö le shäng li go ga oba shdöya ara Judea kjokyo kjok kjwang jikong. Soyara tek shäng Galilea kjokyo dwayo, era eni tjok ga shrono shäng jushko bakoe» le.

Jesús söraba Herodes bokshto

⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Domer ëre Galilea sore?»

⁷ «Ëng» le lok ba kong. Eni ga ichara Pilatorë jek Herodes shwoy, e Galilea so pjluyo kjishko. Ey dbaryo ga Herodes sök Jerusalén kjokyo.

⁸ Eni ga söra lok, jek öötong shäng ba bokshto ga Herodes beno wopjlu anmoyö. Jesús, e lanyotkëba ara li kura tek kjupäbäshko, ga ïya woydë, llëbo ïydëba llëm wleniyo pïya ba kong wlo. ⁹ E kjishko ga kong llëbo kjakrokara ara, gueniyo dboryara llëme. ¹⁰ Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bakoe. Ga rotara lok ara iir go.

¹¹ Eshko ga joywara Herodesdë ara. Ba ëngkjwagaga omshäryono eni bakoe. Doyara lok shwong tjwlö ara go, pjlu shwongyo

dik, joywe lok wlo, ga ichara jek iröng obi Pilato shwoy. ¹² Ey dbaryo ga Herodes, Pilato, e opyono beno löng wopjlu ëng tjok. Bäm go ga löng iirkë ëng tjok erä.

Jesús ichara Pilatorë, zröya lok wlo

¹³ E irgo ga nopga rokara Pilatorë uunkong tek ba shwoy, syöshtaga kägäyoga, no ichagaga, e tjok. ¹⁴ Töna löng pjir ga tjlë ba kong ga «Domer ëre söromi shäng bor bokshto, oba shdöya ara kjishko lëmi. E kjishko ga llëbo kjakrokoro ba kong ara bomi bokshto, gueniyo rotëmi löng li, e bor kong ga llëye drete. ¹⁵ Herodes kong ga llëye dret bakoe. Ichara shrono shäng bi kong iröng obi e kjishko. Miydër pjlu ga llëye owa shäryara ber zrökko wlo drete. ¹⁶⁻¹⁷ E kjishko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.*

¹⁸ Kuya lok ga öö le lok uunkong, tjlë Pilato kong ga «¿Domer kjwe zrözong! ¿Barrabás döpdë borwa kong dey!» le.

¹⁹ (Domer le löng li, e bängzak shäng no shdüzlöng uyo roshko. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjishko ga ëng töno oblë tjok kjlöbö, ga ëngkjwono lok pjlu nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjishko ga bängzak shäng eshko.)

²⁰ Jesús döya woydë Pilatorë, ga tjlëno nopga löng li kong jek obi. ²¹ Gueniyo öö le lok uunkong, tjlë ba kong ga «¿Zrös pjang kjlös go! ¿Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²² Eni ga Pilato tjlëno ba kong jek pjlara obi, öötong pjloglo mya. Tjlë ga «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozi bor kong. Llëye wlënor ba go owa ber zrökko wlo drete. E kjishko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.

²³⁻²⁴ Kuya ga öö le lok jek tjë jikong, Jesús iche zröya lok pjang kjlös go wlo. Eni ga nopga löng li wlëpyotke Pilatorë ga ä kuzong ga wotjlino oblë, llëye woyde lok li shäryara ba kong eni. ²⁵ Eni ga domer bängzak shäng no shdüzlöng uyo roshko lara lok li döra, ga Jesúsda twara ba ëngkjwagaga kong, llëye woydara nopgarë ba kong li shärye lok ba kong wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

* **23:16-17** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Äär lu pjlobi go ga dbar shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlöng uyo roshko li raye no ichagarë kjlara kjluwe.

²⁶ Jesús söya lok jek zröya pjang kjlös go wlo wopro ga domer tek shäng kjlara ko Simón, e Cirene so. Tek shäng iröng ba kjokshko dwayo ga shara ëngkjwagaga jek löng lirë, ga ichara lok dbo go Jesús kjlös li sök ba irgo.

²⁷ Oba jëk löng ara ba irgo, tjrëko walëga löng ara, slar ara ba kjishko. ²⁸ İya Jesúsde bojono iröng, ga tjëlë ba kong ga «Walëga Jerusalén so, pjây slar bor kjishko llëme. Pjây slar bomi kjishko dey, bomi wapga kjishko bakoe. ²⁹ Llono ga oba tjëlë ga «Walëga kjrong, wapga llëm wleniyo, löng wopjlu li epga» lëba eni. ³⁰ Ey dbaryo ga nopga tjëlë dlup tjeng li kong ga

»«Pjây lon ter borwa kjing go, tjawa jek jëktëng ber dret wlo»† le eni.

³¹ ¿Shäryëba eni kjor kësöng kong ga llëye wen kjor dogro li kong?»‡ le.

³² Eshko ga domerga owa wleniyo söra tjeng do pjök, zröya lok Jesús tjok wlo. ³³ Ga öötong löng kjokyo ko No Kã Dboglo dlupyoshko ga Jesús löra lok pjang kjlös go, domerga do pjök li tjok, kjlara pjang or këlä, kjlara pjang or milë, kjlösyo dboy dboye.

³⁴ Eshko ga Jesús tjëlë ga «Data, llë shäryayde miyde löng llëme. E kjishko ga llëbo owa shärye löng ëre lös ba kong ber drete» le.

Eshko ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lok llëbo jyäglö go, Jesús shwong li ber ë kong İya lok wlo. §

³⁵ Nopga löng ara eshko ba İk. No icha-gaga löng li omlâywono lok owa ara, tjëlë ga «Oba oblëra döra, eeri ga woyde ga opdök om go. Tjëlëno ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li e lara, e kjruga Sbörë om go lara eni bakoe. Lara eni li jlö wleni ga woyde ga opdök om go» le lok eni.

³⁶ Èngkjwagaga löng li omjoywono lok bakoe. Kjillgwo bo dyo shpoä twara lok ba kong ie wlo, joywe lok wlo. ³⁷ Ga tjëlë lok ba kong ga «Pja judío pjluyo jlö wleni ga pja opdös om go» le.

³⁸ Ga Jesús lök pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjïy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjëlë ga «Domer ëre, e judío pjluyo.»

³⁹ Domerga owa wleniyo lök lok ba tjok kjlara omlâywono eni bakoe. Tjëlë ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja llëmdo? Pja opdös om go, ga tjawa dö eni bakoe» le.

⁴⁰ Gueniyo kuya ba kjlara pjang lirë ga tjëlë ba kong ga «¿Pja Sbö bangkjre llëmdo? ¿Pja shdungoba ba tjok bek llëmdo? ⁴¹ Shjira llëbo owa shäryono jlökoyo, shji shdungoba wlo. Gueniyo domer kjwera, llëye owa shäryara llëme» le. ⁴² Eshko ga tjëlë Jesús kong ga «Pja äär ber sök no pjluoyoshko ga tja woyoshreba» le.

⁴³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga eeri dö ga pja ber sök bor tjok kjok ko Paraíso * lishko» le.

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁴⁻⁴⁵ Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zok-tong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësöng iak pjang eshko li dwlëton ter aas beno kjing pjök. ⁴⁶ Ga Jesús tjëlëno dbo go, tjëlë ga «Data, bor söya ëre iër ber tjeng bop wloshko» le, ga wolonoe.

⁴⁷ Lök pjang kjlös go li boksho ga ëngkjwaga Roma so li kägäyo shäng eshko kjlara. Llëbo weno li İya ga Sbö poshrëra, ga tjëlë ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e pjlo bek jlöe» le.

⁴⁸ İya nopga löng eshko lirë ga to iröng ba ushko pjlu kjing shpok, woydë ara kjishko. ⁴⁹ Gueniyo nopga Jesús miydë pjlu wleniyo li beno tjeng llëbo tjeng kës ëre İk pjola sit, walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li tjok.

Jesús doyo jnena José

⁵⁰⁻⁵¹ Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so. E wotjlik pjlu, pjlo bek Sbö bokso. Sbö ber no pjluyo dbaryo li koshe sök bakoe. Domer li Judío Kjok llgwagaga Këskësyö kjlarayo, gueniyo llëye shäryara

† 23:30 Oseas 10.8. ‡ 23:31 KJOR kësöng le li, e Jesús loklo. KJOR dogro le li, e nopga owa loklo. ENI ga Jesús shdunaba ara eni kuzong ga nopga owa ber shdungko kjang anmoyö. § 23:34 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. * 23:43 Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

lok Jesús kong li woydara llëm, ba kong ga beno bëy llëme.

⁵² Jesús wolono irgo ga domer li jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo. ⁵³ E irgo ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong ko pjublún, pjlu wleniyo go, ga söra jek sakshko. Eshko ga iara beno buk pjlebgwo kak jong guëmkwota roshko. Eshko ga ëye iaydëba llëm obi. ⁵⁴ Dbar eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok sëng tjän.

⁵⁵ Walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li jek löng José irgo, ga shinmo doyo iara beno buk sakshko sorë li, e ña lok pjire. ⁵⁶ E irgo ga jek öötong löng ushko, poshtikklo llë lö pjleblë wleniyo, e shäryë, shinmo doyo poshtik e go wlo lara. Gueniyo shäryayde pjite llëm obishko ga woshtozlong dbaryo li öötonge. E kjishko ga woshtono lok, tak pjang kjok ilgwekklo tara Moisésdë go sorë li eni.

24

Jesús woshrono iröng obi

¹ Öötong sondë kjok shröngto ga jek lok jongya sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. Poshtikklo shäryara li söya tjeng ba tjok. ² Öötong löng eshko ga ak kësbang jong ba sak bängzakklo li wlëna lok dik beno jong pjlebgwo li sor go. ³ Eni ga opzrëno jek pjlebgwo li roy, gueniyo shinmo doyo drete. ⁴ Woyotjlïya löng obishko ga domerga weno tjeng do pjök, shwong kälä lletlet. ⁵ Ñya lok ga beno löng sëya llëm, ga kjök tonon, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga domerga li tjle ba kong lok ga «¿Shäng së li wlëmi shinmo tjrëko llënoron? ⁶ Buk na llëme. Woshrara Sbörë iröng obi. Zröydëba llëm obishko ga llëye lara bomi kong Galilea kjokyo li woyoshrozïa. Tjlëno ga ⁷ “No to ter kjok dogo dwayo ëre iëba ber tjeng nopga owa wloshko guing, tja zröya lok pjang kjlös go wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga

tja woshre Sbörë iröng obi” lara bomi kong eni» le.

⁸ Kuya lok ga tjlökwo lara li woyoshrarae. ⁹ Eni ga opshino lok eshko dwayo, ga jek öötong löng Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li löngshko. Eshko ga llëbo ña, kura kës li lara lok pjir ba kong, ba pjeyoga llamo tjeng eshko ba tjok li kong bakoe. ¹⁰ Tjlökwo roy sögaga li, e María Magdala so, Juana, María Santiago mekë, walëga llamo oblë li bakoe. ¹¹ Kuya Jesús oppinggaga lirë lok ga tjlökwo kjre lok llëme. Wotjlik lok ga walëga li skwë kjoyoe le.

¹² Eni ëmdë ga Pedro jek zron jong sakshko. Öötong shäng eshko ga opzrëno jek ba roshko, ga shwong shinmo pjrikklo li ña beno buk eshko eröe. E irgo ga to iröng ushko, llëbo weno shinmo kong li woyotjlïya jek shäng.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹³ E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jek löng irbo jek jong äär Emaús kjokyo li bäng. Emaús kjokyo ber buk pjola, shji opshik jek jek Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo dlouw dik wleni.* ¹⁴⁻¹⁵ Jek löng llëbo shäryono Jesús tjok li lanyotkë ëng tjok. E wopro ga Jesús tek shrono shäng ba zlong, ga jek jek shäng ba tjok, ¹⁶ gueniyo e ë miydara lok jekdo llëm, woydara Sbörë eni llëm kjishko.

¹⁷ Eshko ga Jesús tjle ba kong ga «¿Pjäy jek jek löng llë lanyotkë ëng tjok?» le.

Kuya lok ga slongtëng löng, woydë ara. ¹⁸ Kjlara ko Cleofas tjle ba kong ga «¿Kjakrokëp ega? Llëbo shäryono Jerusalén kjokyo tjaqlën jä, e miydara nopga uunkongdë. U ñga llë ëmdë ga ommyidono lok pjire. ¿Eni ga pjara ommyidono llëm sorëro?»

¹⁹ «¿Llëbo shäryono eshko li llë?» le.

Kuya lok ga tjle ba kong ga «Domer shäng kjlara ko Jesús, e Nazaret so. E Sbö tjlökwo laga, llëye shärye li, llëye le li, e dbo ara. Sbö kong ga tjwlö ara, nopga kong ga eni bakoe. ²⁰ Gueniyo syöshtaga kägäyoga, bi tlapgaga, e twara lok oba kong, zrökoba wlo, ga zröraba pjang kjlös go.

* **24:13** Jerusalén kjokyo dwayo äär Emaús kjokyo wlo ga e wop kilomëtro sak kjwara kjingsho kjwara (11) dik.

21 Tjawara wotjlino ga e shji Israel tjeyoga dogalororwa. Gueniyo sharyono eni eeri ga ootong dbargwo mya tjan.

22 »Eerishko kjok shrongto ga walëga jek löng borwa tjok kjong kjong jek öör löng sakshko, 23 gueniyo shinmo li doyo wlëna llëme. Tek shrono lok iröng obi ga tjlë borwa kong ga “Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng borwa kong yoshko wleni, ga tjlë ga ‘Jesús, e woshrra Sbörë iröng obi’ le lok borwa kong eni” le. 24 E irgo ga borwa pjeyoga kjong kjong jek öör löng sakshko bebi, ga llëbo wlëna lok, lara walëga lirë sorë li eni. Gueniyo Jesúsda ina lok llëme» le.

25 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¡Pjây kä kjange! ¿Pjây opping llonoro? ¿Tjlökwo lara Sbö tjlökwo lagagarë lok tek këgongshko kës li, e kjrëmi llonoro? 26 ¿No pjlyo iche le Sbörë li, e shdungoba bäm go wlo, e irgo ga ie Sbörë ber tjwlo ara llëmdo?» le. 27 E irgo ga tjlökwo tak pjang ba kjishko Sbö tjlökwo go li, e pjlllgwera ba kong pjire. Soyara Moisés kjibokwoyo li go, äär pjë jong Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës li go bakoe.

28 Ga jek löng ääto kjok äär woydë lishkoshko ga Jesús jek jek shäng obi, äär jek këgong woydë wleni. 29 Gueniyo mana lok ber sök ba tjok. Tjlë lok ba kong dbo go ga «Pja jek këgong ame. Kjok sëng tjan, kjok ro zatoe. Pja ber sök borwa tjok kjok ëreshko dey» le. Kuya ga opzrëno jek shäng ba tjok, ber sök ba tjok eshko wloro lara lok.

30 Eshko ga sirkeno sök ba tjok lok, ië wlo, ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber woplú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba kong lok. 31 Jekdo eshko ga bokkwo roshwino wleni, e ë miydara lok pjir, gueniyo sök li jek jëktëng erä. 32 Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «Shji tek jek löng ba tjok irbo bängshko ga Sbö tjlökwo pjlllgwera bi kong. ¿Eshkoshko ga shji woplú ara anmoyö llëmdo?» le.

33 Jekdo eshko ga sano jek iröng Jerusalén kjokyo. Ootong löng eshko ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara

(11) li wlëna töno löng eshko, nopga oblë tjok. 34 Ga tjlë lok shrono löng li kong ga «Tjlapga Jesús woshrono iröng obi jlöe. E weno shäng Simón kong tjan» le.

35 Kuya lok ga llëbo weno ba kong irbo bäng li, e lara ba kong pjire. Pjlung shosho suk pjir torashko ga e ë miydara lok sorë li, e lara ba kong pjir bakoe.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

36 Ga lanyotke löng obi wopro ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjây ber löng wlëpe» le.

37 İya, kuya lok ga beno löng sëya llëm, bangkjre lok ara. Wotjlík lok ga ba shingyo le.

38 Eni ga Jesús tjlë ba kong obi ga «¿Pjây sëya llëm ega? ¿Tja woshrono iröng obi woyotjlími llëm ega? 39 ¡Tja li shängdo! Bor orkwo ëre İzïa. Bor dre ëre İzïa. Tja porwozïa. Bi shingyo, e sho dret, dboglo dret, botoyara tjok» le. 40 Lara eni ga ba orkwo bäng, ba dre bäng, e pina ba kong lok. 41 Kuya, İya lok ga tjlökwo kjayde lok jlökoyo llëm obi, gueniyo beno löng woplú anmoyö, yëy le lok bakoe. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¿Pjây jüshko llëbo uako tjokde?» le. 42 Kuya lok ga kong mã sho suk pjir wleniyo twara ba kong bok kjwara, 43 ga kjrara, uara ba bokshto.

44 Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja shäng bomi tjok obishko ga tja tjlëno bomi kong ga “Tjlökwo tak pjang bor kjishko Moisés kjibokwoyo li go, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës li go, kjibokwo ko *Salmos* go, e sharyë uunkong kjluwe” loror bomi kong eni» le.

45 Eshko ga epga kjimtara Sbö tjlökwo tak pjang li llë loklo miydë pjluë. 46 Tjlë ba kong ga «Tjlökwo tak pjang li tjlë eni: “No pjlyo iche le Sbörë li, e wolon wlo. Gueniyo äär dbargwo mya ga woshre Sbörë iröng obi.” 47 Tjlökwo tak pjang obi tjlë eni: “Ba ko goshko ga tjlökwo lëba tjëyo kjrina kjrina löng kjok ëre kjing go li kong. Tjlökwo lëba li ëre: ‘Llëbo sharyëy löng owa li, e owa jlöe lëy, ga rayëy ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete.’” 48 Pjây beno löng llëbo inomi, kuromi li roy laga oba kong. 49 Ga bomi

go Sbö Sëya ichër kjok dogo dwayo äär ber kësbang bomi tjok, lara bor Datarë jlökoyo sorë li eni. Gueniyo pjây ber l'ong ëreshko Jerusalén kjokyo, ëye l'ër shäng bomi kong li shrono guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁵⁰ E irgo ga epga söra jek Jerusalén kjokyo dwayo, öötong l'ong Betania kjokyo. Eshko ga orkwo poyono, ga tjlökwo lara beno pjlú ba kong lok. ⁵¹ Shäng tjlë obishko ga opkjono eshko dwayo, ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

⁵² E irgo ga poshrëra lok ara, ga sano to tek l'ong wopjlú iröng Jerusalén kjokyo. ⁵³ Eshko ga beno l'ong Sbö poshrëk, ba u zlong bäng enido.

Evangelio según Juan Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Juandë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. E judío. Dënashko ga e ma shaga ba kjlara Santiago tjok. Pjlara ga löng parkë di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li sor goshko ga epga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya lok ga to jek ba tjok, beno löng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno löng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li pjeyoga bakoe. Ba oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni tak pjang kjibokwo ère go li, e Juan om go.

Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga judíoga ara löng ba kjok baíya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Woyotjlíkoba ga kjibokwo ère tara Juandë judíoga löng kjok shto oblë oblë li kong. Kjibokwo ère tara ba kong llëno, e tara beno pjang Juan 20.31 go. Tjlë ga «Ère toror, miydëmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe. Ga pjây mär ba go wleni ga pjây ber löng së ÿyado Sbö tjok.»

Tjlökwo li weno beno no

¹ Shäng kjlara ko Tjlökwo.*

Kjok ère dämär, llëye llëm obishko ga e sök tjän.

E sök Sbö tjok, ga e Sbö.

² Llëye llëm obishko ga e sök Sbö tjok.

³ Ba go ga llëbo tjeng kës ère shäryara Sbörë Llëbo tjeng kës ÿy löng ère, e shäryara ba go.

⁴ Llëbo tjeng së kës ère, e laga erë. Shji uunkong ber löng së tjaglën wleni, e laga erë bakoe.

Shji kong kjok miydë twaga li e, e bi kong ga iök jong shjiy wleni.

⁵ Kjok ro sīlishko ga

* **1:1** Tjlökwo le li, e Jesucristo loklo. † **1:7** Iök Shjiy le li, e Jesucristo loklo.

iök li jong shjiy ÿyado, e sjëya kjok ro sīlirë ga äe.

⁶ Eebor ga domer weno shäng kjlara ko Juan, e ichaga Sbörë. ⁷ Ichara Iök Shjiy li† roy lë oba kong, nopga uunkong mär ber löng ba go wlo. ⁸ Juan, e Iök Shjiy li llëme. E shrono shäng Iök Shjiy li roy laga erë. ⁹ Iök Shjiy jlökoyo li, shji uunkong ber löng kjok miydë ara li laga erë, ga eshko ga tjwe dörë.

¹⁰ Eshkoshko ga sök kjok ère kjing go, ga kjok ère shäryara kës ëmdë ga e ë miydaraba llëme. ¹¹ Öör shäng kjok baíya lishko, gueniyo wlokjrara ba tjëyogarë llëme. ¹² Gueniyo no kjong kjongda omwlokjrono, ga beno löng mär ba go. Epga iara beno löng Sbö wapga. ¹³ E weno beno Sbö wapga, shji nopga wen kjok ère kjing go dik llëme. E laga domerdë llëm, e laga Sbörë.

¹⁴ Ga Tjlökwo li, e weno beno no, ga beno sök shji nopga tjok. E Data Sbö Wa kjlaraso, e Sbö bakoe. E kjishko ga e dbo ara, ga ba dbo kälä ñoy wëlëe. E go ga Sbö wopjlú li, Sbö tjökwo bek li, e shrono beno sök bi tjok, ÿy, kuy wlo.

¹⁵ Juan tjlëno ba kjishko, tjlë ga «Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga sök tjän. E kjishko ga tjwlö ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe» le.

¹⁶ Ba wopjlú ara li kjishko ga shji uunkong kjimte ÿyado. ¹⁷ Dënashko ga kjok llgwekklo twara Sbörë Moisés kong, le bi kong wlo. E goshko ga e llë miydooroye. Ga Sbö wopjlú li sorë, Sbö tjökwo bek li llë, era miydooroy Jesucristo go. ¹⁸ Sbö, e ïga èrë llëme. Gueniyo ba Wa kjlaraso li, e Sbö bakoe. Data Sbö miyde sök owa llëm, ga e sorë laga erë bi kong.

Juan No Waga tjlëno Jesús kjishko

¹⁹⁻²⁰ Pjlara ga syöshtagaga Sbö kong, ba kjimtagaga Leví tjëyoga, e ichara judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo löng Jerusalén kjokyo lirë tjlë Juan kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare?»

«Tja llëme» le ba kong wëlëe.

21 Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Eni ga pja ë? ¿Pja Elías tjwaydere?»

«Llëme» le ba kong.

Ga kjakrokara lok jek obi ga «¿Sbö tjlökwö laga tjwe lëba li pjare?»

«Llëme» le ba kong.

22 Eni ga tjlë lok ba kong ga «Eni ga pja ë los borwa kong om go, roy sörwa borwa ichagaga kong wlo» le.

23 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Kji-bokwo tara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isaíasdë. Tjlëno beno eni:

»«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjlë shäng dbo go ga

‘Irbo shäryozī ber bek Tjlapga tjwe li kong’ le.»†

Ëbo tjlë shäng dbo go lara li, e tja layde» le.

24 Fariseoga löng eshko kjlöbö. 25 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja no pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li llëm, pja Elías llëm, pja Sbö tjlökwö laga tjwe lëba li llëm bakoe lëp shäng eni. ¿Eni ga pja no wë ega?»

26 «Nopga wër shäng di goshko. Gueniyo bomi tjreko shäng kjlara, era ë miydëmi löng llëme. 27 No tjwe bor irgo kjlara li e. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjishko» S le ba kong.

28 Llëbo shäryono kës eni li, e shäryono Betania kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong, no we jer shäng di roshko lishko.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li, e Jesús

29 Wëshko ga Jesús İya Juandë tek shäng tjwayde ba shwoy ga tjlë ga «¿İzīa! Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe. Shji öng ushko so zrök, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo. Domer kjwe öng ushko so eniyo wleni, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo, shji nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong. 30 Kjupäshko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlara. Gueniyo tja llëm obishko ga e sök tjän. E kjishko ga tjwlö ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe. 31 Tja shrono shäng no wë di goshko, e ë miyde

Israel tjëyogarë wlo, gueniyo tja ëmdë ga ommydono llëme» le.

32-33 Ga Juan tjlë jek obi ga «E ë miydër shäng llëm obishko ga bor ichaga no wë di goshko li tjlëno bor kong ga “Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyë ber sök ë kjing go li, era nopga go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang ba tjok” lara bor kong eni. E irgo ga tja omīno ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono beno sök ba go. 34 Tjara omīno eni, ga lër bomi kong ga e Sbö Wa jlöe» le.

Jesús oppinggaga bäm İyo

35 Wëshko ga Juan shäng eshko obi, ba oppinggaga do pjök tjok. 36 Jesús İya shäng ga tjlë ga «¿İzīa! Öng Wlëp Usho So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe» le.

37 Kuya Juan oppinggaga lirë ga to jek lok Jesús irgo.

38 İya Jesús dë iröng ga tjlë ba kong lok ga «¿Llëye woydëmiro?»

«Tjlapga no pingga, ¿pja pë buk kjone?» le ba kong.

39 Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjây tek bor tjok, İmi wlo» le. Ga to jek lok ba tjok, öötong löng u jong kjone sök lishko. Dlo töy kuzong ga beno löng ba tjok eshko äär jong shkë go.

40 Kjlara jūni ko Andrés, e Simón Pedro lëng. 41 Andrés opshino eshko dwayoshko ga jek öötong shäng ba shjiy li shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Mesías* li, e wlënorwae!» le ba kong. (Mesías, e no pjluvo iche le Sbörë li loklo).

42 Eshko ga ba shjiy li söra jek Jesús shwoy. İya Jesús dë ga tjlë ba kong ga «Pja ko Simón. Pja data ko Juan. Gueniyo pja kowëba ber Cefas shara» le. (Cefas, e Pedro loklo.)†

Felipe, Natanael, e rokara Jesús dë

43-44 Wëshko ga Jesús jek jongya Galilea kjokyo le. Jek jëk shängshko ga domer wlëna shäng kjlara ko Felipe, e Betsaida so, Pedro, Andrés, e kjokyo. Felipe İya ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

45 Kuya ga jek öötong shäng domer oblë ko Natanael shwoy ga tjlë ba kong ga

‡ 1:23 Isaías 40.3. § 1:27 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. * 1:41 Mesías, e Hebreo tjlökwö.

† 1:42 Arameo tjlökwö Cefas, e ak loklo. Grecia so tjlökwö Pedro, e ak loklo bakoe.

«Tjłkwo tara Moisésdë kjok lıgwekklo go, ëbo tjwe kjlara llono li kjışhko. Sbö tjłkwo lagaga löng li otono ba kjışhko bakoe. Domer lara lok li ĩnorwa. E ko Jesús, e Nazaret so, José wa»‡ le.

⁴⁶ Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Nazaret kjokyo lëpdo? ¿Llëbo pjłú wen eshko laga ëro?»

«Kjweri shji to ĩk» le ba kong.

⁴⁷ Eshko ga jek öötong löng Jesús shäng lishko. Natanael ĩya Jesúsde ga tjłë ba kong ga «Domer tek shäng kjwe, e Israel tjëyo jlökoyo, tjłkwo le ga jlökoyo, jyörkë llëm wleniyo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Tja no eniyo miydëp sorë?»

«Pja rokayde Feliperë llëm obishko ga pja ĩnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko» le ba kong.

⁴⁹ Kuya ga tjłë ba kong ga «Tjłapga no pingga, Sbö Wa li pja, Israel tjëyo pjłuyo li pja bakoe» le.

⁵⁰ Kuya ga tjłë ba kong ga «Tja tjłëno bop kong ga “Pja ĩnor sök kjor jong kjlara ko *higuera* li dirko” loror eni. Tja tjłkwo kjorop e kjışhko. Ga llëbo ĩp kësbang, ĩnop kjwe kjinmo» le. ⁵¹ Ga tjłë ba kong obi ga «Lër bop kong jlökoyo ga llono ga ĩp ga kjok dogo roshwing, ga Sbö parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng no to ter kjok dogo dwayo ëre go» le.

2

Di kworkwara Jesúsde beno kjillgwo bo dyo dbo ara

¹⁻² Dbargwo mya irgo ga oba orkwosmok löng Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga Jesús öötong shäng eshko ba oppinggaga tjok, mana orkwosmoga lirë kjıy. Jesús mekë sök eshko bakoe.

³ Oba löng orkwosmozlong dbaryo li shrëk wopro ga kjillgwo bo dyo dbo ara yë pjitonge. Eni ga Jesús mekë tjłë ba kong ga «Kjillgwo bo dyo dbo ara yë pjitonge» le.

⁴ Kuya ga tjłë ba kong ga «Mekë, ¿lëp shäng bor kong eni ega? Tja dbaryo äätë llëm obi» le.

⁵ Eshko ga ba mekë tjłë parkagaga löng li kong ga «Llëye le bomi kong li shäryozı eni» le.

⁶ Judıoga sgara löng orkwo shkwë yötso enido, ba pjeyoga tek dënashko so sdëkwo sorë ga eni. E kjışhko ga di bapkwö tjeng eshko kjwo tjer (6), shäryak ak go, kjwara kjwara di shak bayo bonkö kësbang tjung wleni* kjwo sak pjök (20) dik, llëm ga sak mya (30) dik. ⁷ Eshko ga Jesús tjłë parkagaga löng li kong ga «Di bapkwö kjwe dlızı di go» le ba kong, ga uunkong li dlina lok beno tjeng tjung di go. ⁸ Eshko ga tjłë ba kong lok jek obi ga «Shizı sira, ga sözi jek këm bomi kägäyo shäng wle kong» le.

Kuya lok ga shäryara eni. ⁹ Twara lok ba kägäyo kongshko ga miydara lok ga di li kworkwara Jesúsde beno kjillgwo bo dyo dbo ara, gueniyo llë miydara ba kägäyorë shäng llëme. Eni ga iarashko ga domer orkwosmono li rokara tek ba shwoy, ¹⁰ ga tjłë ba kong ga «Nopga uunkong orkwosmozlong dbaryo shrëkshko ga kjillgwo bo dyo dbo ara iako owa llëm wleniyo twe nopga mak pjir löng li kong bäm go, ie lok wlo. Iara lok ara irgo ga kjillgwo bo dyo dbo ara tjwłö chira wleniyo twe ba kong lok shara. Gueniyo pjara omshäryono eni llëme. ¿Iako owa llëm wleniyo lira ship shäng kjwłë jä egaro?» le.

¹¹ Llëbo ĩydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde bäm li e, shäryara eshko Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. E go ga ba dbo kälä pina ba oppinggaga kong, ga beno löng mär ba go. ¹² E irgo ga to jek öötong shäng Capernaúm kjokyo ba mekë, ba lëmga, ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö.

Llëbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsde drete

¹³ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judıoga kong li döro kjışhko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ Eshko ga opzrëno jek shäng Sbö u zlong bäng ga nopga wlëna löng llëbo soynek, söglä, öng wlëp ushko so, dunggwo bakoe. Nopga oblë wlëna wloktong löng

‡ **1:45** Eshko dbaryo ga Jesús, e José wa lëba, miga eni llëme. (4) dik.

* **2:6** Bonkö kësbang tjung wleni, e bayo litro pkëng

dbur kjlopswë. ¹⁵ İya Jesúsdë eni ga no sh-pokklo shäryara pjłara kjillgwo go, ga löng li ichara jek eshko dwayo dret, ba öng llë tjok. Dbur kjlopswaga dburyo li dbura ba shjiryo, ga ba dbur bapkwö kjlopswozlong li poskara beno tjeng töshko. ¹⁶ Ga tjlë dunggwo soyne gaga löng li kong ga «İBomi dunggwo kjwe shizı ęre dwayo! İBor Data u ęre ięmi ber jong llębo soynezlong uyo llęme!» le.

¹⁷ Eshko ga tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwoyo go li woyoshrara ba oppinggagarë lok kjrına. Tak pjang li tjlë ga «Tja wo pjang bop u li go İyado. Tja ymo ara ba kjışko.»†

¹⁸ Eshko ga judıoga tjeng li tjlë lok ba kong ga «İLlęye shäryęp shäng li shäryęp ega? İPja ichaga ęrë? Pja ichaga Sbörë wleni ga llębo İydęba llęm wleniyo shäryos borwa kong, e miydërwa e go wlo» le.

¹⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Sbö u ęre shdözı ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryęr ber jong ba shtoshko iröng obi» le.

²⁰ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Sbö u ęre shäryęba wlo ga woydara lu pjloglo sak pkęng kjingsho tjer (46). İGa pja omshäryę dbargwo mya lęp sorëro?» le.

²¹ Gueniyo Sbö u le shäng li, e ba doyo om go li layde. ²² E irgo ga wolono, ga woshrara Sbörë iröng obishko ga llęye lara li woyoshrara ba oppinggagarë lok. Eshko ga Sbö tjlökwo tak pjang li, e kjrara lok, ga Jesús tjlökwo kjrara lok eni bakoe.

No wotjlık sorë, e miydara Jesúsdë pjire

²³ Ga nopga löng Israel tjęyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrękshko ga Jesús shäng llębo İydęba llęm wleniyo shäryę Jerusalén kjokyo. İya nopga löng eshko lirë ga kjone kjone beno löng mär ba go. ²⁴ Gueniyo nopga wotjlık sorë li miyde Jesúsdë shäng pjire. E kjışko ga tjlökwo lęba li kjre uunkong llęme. ²⁵ Nopga wotjlık llë, e miyde shäng pjir İyado. E kjışko ga wotjlık sorë li lęba ba kong guing llęme.

3

Jesús, Nicodemo

¹ Domer shäng kjłara ko Nicodemo, e fariseo, judıo tjlappa kjok llgwe ga wleniyo

bakoe. ² Shkër kjwara ga jek öötong shäng Jesús shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjłappa no pingga, miydërwa ga pja ichaga Sbörë no ping. Sbö shäng bop tjok llęm kjwe ga llębo İydęba llęm wleniyo shäryęp shäng li shäryęp ga äe» le.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga shji uunkong weno pjłara. Gueniyo ęye wen jek pjłara obi llęm ga äär ber Sbö nopga ga äe» le.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «İShji öötong kęguë tjän ga shji wen obi sorë? Shji äär ber buk bi mekë bö roshko, shji węya jek obi wlo ga äe» le.

⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga ęye we Sbö Sęyarë, ga węya ber tjaglën wleni llęm ga äär ber Sbö nopga ga äe. ⁶ ęye wengga norë ga ber no eröe. ęye äär ber Sbö İ wlo ga woyde ga wengga Sbö Sęyarë. ⁷ «Nopga uunkong wen jek obi kjłuwe» lër bop kongshko ga pja ber sök polläk llęme. ⁸ Pjłuk, e shrono ga kup ga węle, gueniyo tjwe jong kjone dwayo, jongya jek kjone, e miydęp llęme. To woydë jek kjone ga eshko. Nopga węya Sbö Sęyarë li, e so e kjoyo bakoe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «İLlęye lęp shäng li, e sorëro?»

¹⁰ «Pja Israel tjęyoga pingga. İEni ga e miydęp llęm sorëro? ¹¹ Lër bop kong jlökoyo ga tjlökwo lërwa bomi kong, e miydërwa kjıy, llębo İnorwa om go li, e lorwarë, gueniyo tjlökwo lërwa löng li, e kjręmi llęme. ¹² Llębo tjeng kjok ęre kjing go li lër shäng bomi kong, ga tjlökwo kjręmi llęme. İEni ga llębo tjeng kjok dogo li lotë bomi kong kjwe ga tjlökwo kjręmi sorëro?»

¹³ »ęye öör jem kjok dogo llęme. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ęre ter shrono ey dwayo. ¹⁴ Dgur jyäglo poyona Moisésdë dęnashko sorë ga llono ga tja poyongoba pjang kjomo eni bako, ¹⁵ ęye mär bor go ga ber löng sę İyado Sbö tjok wlo.

¹⁶ »Nopga löng kjok ęre kjing go woyde Sbörë ara. E kjışko ga ba Wa kjłaraso ęre ichara zrökoba nopga kjışko wlo, ęye mär bor go ga jer llęm wlo, ber löng sę İyado Sbö tjok wlo. ¹⁷ Tja ichara kjok ęre kjing go no

† 2:17 Salmo 69.9.

dök wlo, no shdung wlo llême. ¹⁸ Eye mär bor go ga ber shdungko llême. Gueniyo eye mär bor go llêm ga era beno shdungko tjän, mär Sbö Wa kjlaraso ère go llêm kjishko.

¹⁹⁻²⁰ »Eye llëbo owa shäryë ga woyde ga ïga èrë llême. Ga tja shrono shäng kjok ère kjing go, iök jong shjiy wleni. E kjishko ga tja woydara llëbo owa shäryagagarë llêm, ga beno löng pjola, llëbo shärye löng owa li ber wëlä llêm wlo le. Epga beno shdungko e kjishko. ²¹ Gueniyo eye jëk tjlokwo bek li go ga woyde lok ga ber löng iök jong shjiy lishko, llëbo pjlú shärye löng Sbö kjishko li ber wëlä wlo» le ba kong.

Juan Jesús läywono

²² E irgo ga Jesús jek öötong shäng Judea kjokyo ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö no wë jer di roshko. ²³⁻²⁴ Kjok buk kjrina ko Enón, Salim kjokyo ber buk soshko. Enón kjokyo lishko ga di ara. E kjishko ga Juan bängzaydëba no shdüzlong uyo roshko llêm obishko ga shäng eshko no wë, ga nopga jek äär löng ara ba shwoy, we Juandë wlo.

²⁵ Eshko ga Juan oppinggaga opyono löng englë kar kar judío shäng kjlara eshko li tjok, shji wë di go sorë li läywe löng. ²⁶ Pjir ga jek öötong löng Juan shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupä ga domer shäng bop tjok Jordán diyo kjwo kalëkong li, läyworop li, e shäng no wë, ga nopga löng kës li jek löng ba shwo lëkong shara» le.

²⁷ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Eye llëbo tjok ga e twaga Sbörë ba kong kjishko. ²⁸ «No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja llême. Tja ichara jek ba bäm go erä» loror bomi kong tjän, ga kuromi wëläe.

²⁹ »Kjoglö shäng kjlara orkwosmok wlo wleni ga e sogo domer orkwosmok ba tjok wlo li eröe. Domer orkwosmok wlo li yorkaga shäng li, e ber shäng wopjlú, ba kjlara tjläno shäng li kura kjishko. Tjara so domer yorkaga li kjoyoe. Tja wopjlú ara anmoyö e kjishko. ³⁰ Bek wlo ga era ber tjwlö ara jek këgong këgong, ga tjara ber tjwlö chira.

³¹ »Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lira tjwlö ara, oblë kjinmo. Eye kjok ère

so ga e jüshko so erä, ga llëbo jüshko so li läywayde. Ter shrono shäng kjok dogo dwayo lira tjwlö ara, oblë kjinmo. ³² Llëbo ïna, kura eshko li, e läywayde, gueniyo ba tjlokwo kjrëba llême. ³³ Gueniyo tjlokwo kjraga ë li kong ga tjlokwo lara Sbörë ba kjishko li, e beke le. ³⁴ Jesús ichara Sbörë ba tjlokwo roy lë oba kong, ga e go ba Sëya twara beno ba kong kësbang anmoyö. ³⁵ Ba Wa woyde Data Sbörë ara, ga llëbo tjeng kës li iara beno tjeng ba wloshko. ³⁶ Eye mär ba Wa go ga beno löng së Sbö tjok tjän, ga ber löng eni iyado. Gueniyo eye omwlokjrë llêm ga äär ber löng Sbö tjok eni llêm, ga shdüya Sbörë ber iyado wlo bakoe» le.

4

Jesús lano walë Samaria so tjok

¹⁻³ Jesús roy kura fariseogarë lok ga nopga pïya shäng, we shäng jer di roshko ara, Juan kjinmo, miga shäng no wë om go llêm, waga ba oppinggagarë lok. E miydara Jesúsde, ga to Judea kjokyo dwayo, jek jongya Galilea kjokyo iröng obi. ⁴ Irbo li jek jong Samaria kjokyo go kuzong ga ⁵ jek öötong shäng kjok buk kjrina ko Sicar, e Samaria kjokyo obi, kjok twara Jacobdë beno ba wa José kong dënashko li buk soshko. ⁶ Eshko ga di bäng jong kjwara, shiga Jacobdë dënashko. Dlo dluw dik ga Jesús sjeno jërbo kuzong ga sirkeno sök di bäng jong li zlong. ⁷⁻⁸ Ba oppinggaga jek lok u lok arashko dli tjwlëk, Jesúsda beno sök eshko.

Eshko ga walë Samaria so tek tjwe shäng kjlara di shik. Walë li ïya sök ga tjlä ba kong ga «Tja sës di sira» le.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja judío, ga tja walë Samaria so. ¿Eni ga tja kong di rokëp sorëro?» le. (Lara ba kong eni, judíoga pjë Samaria sopga tjok llêm kjishko.)

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëbo twe woydë Sbörë bop kong, gueniyo e llë miydëp shäng llême. Ga di rokaga sök ère, tja ë miydëp shäng llêm bakoe. Miydëp kjwe ga tja kong di rokorop, di shji ie ber löng së jlökoyo wleniyo» le.

¹¹ Eshko ga walë li tjlä ba kong ga «Tjlapga, di bäng ère jong rong, ga pja di shikklo drete. ¿Eni ga di shji ie ber löng

së lëp sök li ship sorëro? ¹² Bi tjlapga tek dënashko so Jacob di shino di bäng ëre dwayo, ga iara beno ba wapga kong, ba öng kong bakoe. Pjir ga iara beno jong bi kong. ¿Pja tjwölö ara ba kjinmore?»

¹³ «Ëye di ëre iono ga pjesit ga jek wodogro obi. ¹⁴ Gueniyo di twak tjarë li, ëye omiono ga ber wodogro ame. E ber pjang di shlälä wleni, ga ie ber löng së ïyado Sbö tjok bakoe» le ba kong.

¹⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, di lëp sök li twos bor kong sira, tja wodogro ame wlo, tja tek shäng di shik kjër jüşhko ame wlo bakoe» le.

¹⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nom bop lanma wlokjrë. Wlënop ga tek söba» le.

¹⁷ Kuya walë lirë ga tjlä ba kong ga «Tja lanma drete» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «“Tja lanma drete” lëp shäng li, e lorop beke. ¹⁸ Jlököyo ga pja lanmaga rayono öötong doglo shkëng (5) tjän, ga eerishko ga domer sök bop tjok li, e bop lanma llëme. Lëp shäng li, e lorop beke» le.

¹⁹ Kuya walë lirë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, miydër ga pja Sbö tjlökwö laga. ²⁰ Borwa tjlapgaga Samaria so tek dënashko so li Sbö poshrëno dlup ëreshko. Gueniyo pjäy judiögara tjlä ga “Sbö, e poshrëy wlo ga woyde ga shäryëy eshko Jerusalén kjokyo dey” lëmi eni» le.

²¹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja tjlökwö kjrozong. Dbar tjwe kjwara ga Data Sbö poshrëmi wlo ga pjäy tek dlup ëre go ame, pjäy jek Jerusalén kjokyoshko ame bakoe.

²² Samaria sopga, Sbö poshrëmi löng li miydëmi löng llëme. Gueniyo tjawa judiöga tjrëko no shäng kjlara, kjrara Sbörë ber no döga wlo. E kjishko ga Sbö poshrërwa löng li, e miydërwa löng pjlüe. ²³ Gueniyo dbar tjwe kjwara ga ëye Data Sbö poshrëk woydë jlököyo ga e poshrëya jlököyo ba pjlushko, Sbö Sëya go, woyde Sbörë sorë li eni. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän. ²⁴ Sbö, e sëya. E kjishko ga woyde ga e poshrëy jlököyo bi pjlushko, ba Sëya go» le.

²⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «Miydër ga no pjluoyo iche le Sbörë li tjwe.* Shrono ga

llëbo tjeng kës li pjllölgweya borwa kong drete» le.

²⁶ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjwe lëp shäng li, e tja» le.

²⁷ E irgo ga Jesús oppinggaga shrono lok iröng obi. ïya lok ga sök lan walë tjok ga yëy le erä, ga wotjlik lok ga «¿Llëye woyde? ¿Sök lan walë kjwe tjok llëno?» le, gueniyo kjakrokara lok ba kong llëme.

²⁸ Eshko ga ba di bapkwö iara walë lirë beno jong eshko, ga to jongya u lok arashko. Öötong shäng eshko ga tjlä nopga kong ga ²⁹ «Domer sök këm kjlara, tja, llëye shäryoror dö li, e miyde sök pjir, ga lara bor kong pjire. ¿No pjluoyo ichara Sbörë shrono shäng li ero llëm? Pjäy tegö. Shji to ik» le.

³⁰ Kuya lok ga opshino to jek lok ba tjok, jongya Jesús sök lishko.

³¹ E wopro ga Jesús oppinggaga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja ios sira» le löng eni.

³² Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja llëbo uako tjok, gueniyo llë miydëmi löng llëme» le.

³³ Kuya lok ga tjlä lok ëng kong ga «¿Ëbo dli söno ba kongdo?» le.

³⁴ Gueniyo tjlä ba kong lok ga «Llëye woyde bor ichagarë ga shäryër le li, e shäryër woydë äär jong shäryoror pjir guing. Bor kong ga pak ëre, e bor dli wleni. ³⁵ Pjäy tjlä ga “Kjwe moglo pkëng (4) obi ga dwla bo shjiye” lëmi. Gueniyo lër bomi kong ga nopga tek tjeng kjwe ïzä. Nopga koshëy Sbö tjlökwö kjrë ame, tek löng Sbö tjlökwö kjrë eniwa tjok wlo.

³⁶ »Ëye dwla skok ga dburyo shaya. Ga dwla skozlong dbaryo ga dwla skogaga li löng wopjlü, dwla dgagaga tek dënashko li löng wopjlü bakoe. Sbö tjlökwö, e eni wleni bakoe. Ëye tjlökwö kjrono ga ber löng së ïyado Sbö tjok. Gueniyo eshko ga tjlökwö pjllölgwegaga ba kong, kjre wlo li, e löng wopjlü, tjlökwö lagaga ba kong tek dënashko li löng wopjlü bakoe. ³⁷ Oba tjlä ga “Kjlara dwla dguë, kjlara obi ba bo töng” lëba eni. Eni jlöe. ³⁸ Pjäy ichër tjlökwö pjllölgwek oba kong, kjrëba wlo. Gueniyo tek dënashko ga nopga oblë öör löng tjlökwö lë oba kong. Ba

* 4:25 No pjluoyo iche le Sbörë li, e kowëba Cristo bakoe.

pak li kjange. Ga llëbo weno pak shäryara lok kjishko li, e beno bomi kong» le.

³⁹ Eshko ga Samaria sopga löng kjok eshko li mär beno löng Jesús go ara, llëye lara walë lirë ba kong li kjishko. Tjlëno ga «Llëye shäryoror dö li, e miyde shäng pjir, ga lara bor kong pjire» lara ba kong lok eni. ⁴⁰ Eni ga öötong löng Jesús shwoy ga rokara ber sök ba tjok, ga beno sök eshko ba tjok dbar pjök. ⁴¹ Eshko ga nopga mär beno löng ba go ara obi, tjlokwo lara om go ba kong li kjishko. ⁴² Eni ga tjlä lok walë li kong ga «Bäm go ga tjawa mär Jesús go, llëye lorop borwa kong li kjishko. Gueniyo kurorwa tjawarë om go shara. E kjishko ga miydërwa pjlú ga nopga kjok ère so döga li e» le.

Domer parkaga pjlú kong li wa poptara Jesúsde

⁴³ Dbar pjök irgo ga Jesús opshino to eshko dwayo jongya jong Galilea kjokyo. ⁴⁴ (Pjlara ga Jesús tjlä ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlokwo laga, e iëba tjwlo ara. Gueniyo ba kjok om go lishko ga iëba tjwlo llëme» le eni.) ⁴⁵ Gueniyo kjupäbä ga Jesús sök Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëzlong dbaryoshko. Eshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara ara. Galilea sopga kjone kjone öör löng eshko bako, ga llëye shäryara kës li ina lok. E kjishko ga Jesús öötong shäng Galilea kjokyo shko ga e wlojrrara lok wopjlúe.

⁴⁶ Dbar kjwara ga Jesús jek öötong shäng Caná kjokyo jek obi. Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi, di kjlopswara beno kjillgwo bo dyo dbo ara kjupäbäshko lishko. Domer shäng kjlara Capernaúm kjokyo, parkaga pjlú kong wleniyo. Wa buk kjlara swlo ara. ⁴⁷ Kuya domer lirë ga Jesús shrono shäng Judea kjokyo dwayo ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjlä ba kong ga «Bor wa swlo ara, buk wolontoe. Rokër bop kong sira ga pja jek bor tjok bor ushko, poptëp wlo» le.

⁴⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryër bomi kong llëm ga pjäy mär bor go llëme» le.

* **5:3-4** Tek dënashko ga kjibokwo ère jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, no kjok igö llëm wleniyo, no jek llëm wleniyo, no dre kuga llëm wleniyo bakoe. Ga löng di buk li dgön koshë. Olö ga Sbö parkaga kjok dogo so ter tjwe kjlara, ga di buk li rorwe, dgön wlo. Eshko ga èye opzrëk jer di li roshko bäm go ga poptë jekdo.»

⁴⁹ Kuya domer lirë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, shji to jekdo, bor wa wolontë llëm obi tjok» le.

⁵⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja nom bop ushko. Bop wa poptono tjän» le.

Kuya ga tjlokwo kjrara, ga toe. ⁵¹ Wëshko ga jek shäng ääto ba ushko ga ba parkagaga tek löng ba wlojrrë irbo, ga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, bop wa, e poptono beno pjlúe!» le.

⁵² Kuya ga tjlä ba kong lok ga «¿Kayoyonkë kjok orë?»

«Kjlik li zeno kjupke dlo jöya kjwleshko» le lok ba kong.

⁵³ Eshko ga miydara domer lirë ga Jesús tjläno ga «Bop wa poptono tjän» lara ba kong li, e dloyo e go. Eni ga beno shäng mär Jesús go, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok.

⁵⁴ Jesús tek Judea kjokyo dwayo shrono shäng Galilea kjokyo irgo ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara e tjok ga öötong pjloglo pjök tjän.

5

Woshtozlong dbaryo ga domer jek llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

¹ Öötong dbar shrëzlong dbaryo judioga kong oblëshko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo obi. ² Shji opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshko u bäng bängyo ko Öng Wlëp Ushko So li goshko ga shji jek jek sira wleni ga di bapkwö shäryak buk eshko kjwara kësbang, roshko di, arameo tjlokwo go ko Betzata. Ba kopshko ga u tjeng kjwo shkëng (5), di bapkwö li sor go pjribrie. ³⁻⁴ Swlopga oblë oblë tjeng töshko eshko ara, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, nopga dre kuga llëm wleniyo bakoe.* ⁵ Buk kjlara eshko jek llëm wleniyo. E öötong lu pjloglo sak mya kjingsho kjwong (38). ⁶ Eni ga Jesús jek öötong shäng eshko ga buk li ina, ga buk eshko öötong lu kop ara li miydara, ga tjlä ba kong ga «¿Pja poptë woydëre?»

⁷ «Tjlapga, di kjwe luywëshko ga tja oplong woydë ba roy, gueniyo tja kjimtaga ërë llëme. Tja drön ara, oplong om go wlo lërshko ga oblë oplono bor bäm go tjän» le.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja kojözong. Bop bukklo buk kjwe kjros, ga pja jëkzong» le ba kong. ⁹ Jekdo eshko ga poptono, ba bukklo buk li kjrara, ga jëktonge.

Eshko ga woshtozlong dbaryo. ¹⁰ Eni ga domer li ïya judío tjlapgagarë lok ga tjlä lok ba kong ga «Eeri ga woshtozlong dbaryo. Bi bukklo, e söy wlo ga äe» le.

¹¹ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Bor poptaga tjläno bor kong ga “Bop bukklo kjwe kjros, ga pja jëkzong” lara bor kong eni» le.

¹² Eni ga tjlä lok ba kong ga «¿Laga ërë bop kong eni?» le. ¹³ Gueniyo e ë miydara llëm, poptono pjirshko ga Jesús opjneno jek nopga tjeng ara li tjreko kjishko.

¹⁴ E irgo ga domer li wlëna Jesúsdë öötong sök Sbö u zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptono beno shäng pjlä. Gueniyo llëbo owa shäryëp ame, llëm ga llëbo wen bop kong owa e kjinmo kjwe» le. ¹⁵ Eshko ga domer li to ey dwayo, jek öötong shäng judío tjlapgaga shwoy, ga tjlä ba kong lok ga «Bor poptaga, e Jesús» le. ¹⁶ Eni ga llëbo shärye Jesúsdë eni woshtozlong dbaryo kjishko ga opyono beno löng ba wloyo.

¹⁷ Gueniyo Jesús tjlä ba kong lok ga «Woshtozlong dbaryo ëmdë ga bor Data, e shäng parkë obi, ga tjara omshäryë eni bakoe» le. ¹⁸ Kuya lok ga iirkono ara ba kong. Woshtozlong dbaryo ga pak shärye enido dö llëm, Sbö, e kowara ba Data lara lishko ga miydara lok ga e opyono tjwlä Sbö dik layde shäng. E kjishko ga zröya lok woydë ara anmoyö.

Sbö Wa, e ichaga ba Datarë

¹⁹ Eshko ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shärye Data Sbörë li, e shäryotë tja ba Wa ërerë döe. Llëbo shäryër bor woshko llëme. ²⁰ Tja woyde bor Datarë ara, ga llëbo tjeng kës shärye shäng li, e pïya bor kong drete. Ga llëbo pïya bor kong kësbang, ëre kjinmo anmoyö. ²¹ Eye wolono ga woshre Data Sbörë ber shäng së iröng obi. Eni wleni ga eye iër

woydë ber shäng së ga iër ber eni ga pjlä bakoe. ²² Ga eye llgweya Data Sbörë ber shdungko wlo llëme. No llgweya iara beno shängli, e tja. ²³ Shäryara eni, tja bangkjreba wlo, e bangkjreba sorë ga eni. Eye, tja bangkjre llëm ga bor ichaga bangkjre llëm bakoe.

²⁴ »Lër bomi kong jlökoyo ga eye, bor tjläkwo kjrara, ga mär bor ichaga go ga beno löng së iyado ba tjok, epga shdungko ame. Bäm go ga beno löng no wolono wleni, gueniyo iara beno löng së jlökoyo shara. ²⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono löng wleni lirë, ga eye omtjläkwo kjre ga ie Sbörë ber löng së jlökoyo shara. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän. ²⁶ Nopga ber tjeng së, e laga Data Sbörë eröe. Gueniyo ba Wa ëre iara beno ba laga eni bakoe. ²⁷ Ga dbo twara bor kong no llgwek ber shdungko wlo, tja shrono kjok dogo dwayo beno no kjishko.

²⁸ »Pjäy kong llëbo loror li, pjäy opshgawë e kjishko llëme. Dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono iak öötong tjeng sakshko lirë, ²⁹ ga woshre, ga opshik lok tjeng lishko dwayo. Eshko ga eye wolono löng llëbo pjlä shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo, ga eye wolono löng llëbo owa shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng shdüya Sbörë wlo. ³⁰ Llëbo shäryër bor woshko llëme. No llgwer, tja ichara ba llgwek sorë li eni. Llghwershko ga woydër ga bor ichaga ber wopjlä bor tjok. E kjishko ga llëye lër shäng li, e bek lotë.

Tjläkwo lagaga Jesús kjishko

³¹ »Tja tjlä bor kjishko om go kjwe ga e tjwlä llëme. ³² Gueniyo shäng kjlara obi tjlä bor kjishko, ga miydër ga llëye le li, e jlöe.

³³ »Pjäy nopga ichono llëbo jakrokë Juan kong, ga llëye lara bomi kongli, e jlöe. ³⁴ Bor kong ga tjläkwo lara norë li, e tjwlä llëme. Gueniyo lër shäng bomi kong, ba tjläkwo kjre mi wlo, pjäy där e go wlo. ³⁵ Juan Sbö tjläkwo lono shäng bomi kong, iök jong shjiy wleni, ga pjäy beno löng wopjlä ba kälä li goshko dbar kjwöbö.

³⁶ »Gueniyo llëbo shäryër kësbange. Shäryër eni, tja ichara Data Sbörë ba shäryë

kjishko. Miydëmi e go ga tja ichaga erë. Eni ga bor tjlökwo tjlwlo ara, tjlökwo lara Juandë bor kjishko li kjinmo.

³⁷ »Tja ichara Data Sbörë, ga tjlëno bor kjishko bakoe. Gueniyo e imirë llëm, ba tjlë li kumirë llëm bakoe. ³⁸ Ba tjlökwo kumi woydë llëme. Tja ichara ba lë bomi kong, gueniyo pjây mär woydë bor go llëme.

³⁹ »Pjây opping Sbö kjibokwoyo go ara, pjây opping äär ber löng së iyado Sbö tjok wlo. Ga llëbo tak lok ara eshko bor kjishko.

⁴⁰ Eni ëmdë ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga pjây mär woydë bor go llëme.

⁴¹ »Tja poshrëkoba li, e bor kong ga tjlwlo llëme. ⁴² Miydër pjlu ga Sbö woydëmi llëme. ⁴³ Tja ichaga bor Datarë, ga tja shrono shäng na, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. Gueniyo oblë tjwayde shäng ba woshko kjwe ga era tjlökwo kjrëmi owa llëme. ⁴⁴ Woydëmi ga oba ber löng wopjlu bomi tjok, gueniyo Sbö sök kjlaraso li ber wopjlu bomi tjok li, e bomi kong ga llëno llëme. ¿Eni ga tja tjlökwo kjrëmi sorëro?

⁴⁵ »Gueniyo pjây rotaga Data Sbö kong li, e tja llëme. Bomi rotaga, e Moisés. Pjây mär löng tjlökwo tara li go lëmi. ⁴⁶ Ga tjlökwo li tara bor kjishko. Eni ga ba tjlökwo li kjroromi jlökoyo kjwe ga bor tjlökwo kjroromi bakoe. ⁴⁷ ¿Gueniyo ba tjlökwo tara pjang li kjroromi llëm kuzong ga bor tjlökwo kjrëmi sorëro?» le.

6

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000)

¹ E irgo ga Jesús jek dipzono öötong shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea kjwo kalëkong. Di bäng li ko Tiberias bakoe. ² Eshko ga nopga jëk löng ara ba tjok, llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye shäng ara li ina lok kjishko. ³ Ga Jesús jem öötong wloktong sök dlup jong kjwara eshko li go ba oppinggaga tjok. ⁴ Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judioga kong li döröe.

⁵ Eshko ga nopga tëm löng träk llëm ba shwoy li kop iya ga tjlë Felipe kong ga «¿Shji dli tjlwlek oba löng kës tëm tjeng kjwe kong kjone?» le. ⁶ Llëye shärye eshko li miydara

shäng pjir tjan, gueniyo lara ba kong eni, ba tjlëkklo, dborye sorë kuya wlo.

⁷ Eni ga Felipe tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbäw pjloglo pjök (200) äska wleni. Shäryoroy eni ëmdë ga dliyo shdöy sira sira ga pjitënge» le.

⁸ Eshko ga ba oppinggaga kjlara obi ko Andrés, Simón Pedro lëng li tjlë ba kong ga ⁹ «Kjwozirwa shäng jüshko kjlara, pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mä tjeng do pjök bakoe. ¿Gueniyo kjwe llëno oba löng kës kjwe kong?» le.

¹⁰ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Nopga kjwe ichozï wlar tjeng töshko» le. Eni ga ichara lok wloktong tjeng shkwamsho ara eshko li kjing go. Domerga tjeng eshko doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik.

¹¹ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li kjrara Jesúsdë, ga tjlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li shdöra nopga sirkeno tjeng kës li kong, woydara lok bayo kjöm ga eni. Ga shäryara eni mä li tjok bakoe.

¹² Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlu irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Worbo tömi, opzang llëm wlo» le ba kong. ¹³ Eni ga pjlung shosho li worbo tona lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

¹⁴ Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë li iya nopga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «Jlökoyo ga Sbö tjlökwo laga tjwe wlo li kjwe» le. ¹⁵ Ga wotjlik lok ga shaya, iche ber sök ba pjluo dbo go wlo le. E miydara Jesúsdë pjir kuzong ga opshino jem llögong sit, ber sök tjoksa wlo.

Jesús jëktong di kjing go

¹⁶⁻¹⁷ Kjek ro zoktong irgo ga ba oppinggaga jer dlup li go dwayo öötong di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga Jesús tjwayde llëm obishko ga opyono jem lok kjoyong roshko, jek dipzë löng Capernaúm kjokyo wlo le, di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. ¹⁸ Jek löng kjoyong roshkoshko ga pjluk shrono dbo ara, di iöya ara bakoe.

19 Jek löng kjoyong roshguë wop ara, öötong löng di bäng roworbëshko* ga Jesús ÿya lok ga tek jëk shäng di li kjing go, ba kjoyong jek pjang li shwo lëkong, ga bangkjrara lok ara. 20 Eshko ga tjlë ba kong lok ga «¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjrëmi llëme» le. 21 Kuya lok ga wlokjrara lok kjoyong li roshko. Jekdo eshko ga ba kjoyong öötong pjang di bäng li kjako, äär woydë lok kjone lishko.

22 Nopga beno tjeng di bäng kjwo kalëkong li ommiydono ga Jesús opping-gaga briktong lok kjoyong kjlara roshko, ga Jesús to jek ba tjok llëme. Ga kjoyong oblëra drete. Wëshko ga 23 kjoyong tek lok kjlëbö Tiberias kjokyo dwayo, shrono tjeng nopga iono kjupkeshko li shtoyoshko. 24 Ga miydara lok ga Jesús sök llëm, ba oppinggaga löng llëmshko ga opyono lok kjoyong roshko, ga to dipzono jek Capernaúm kjokyo, Jesús wlëk.

Dli, shji ie ber löng së ÿyado Sbö tjok li, e Jesús

25 Öötong löng di kjwo kalëkong ga wlëna lok, ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿pja tjwe shäng na llonoshko?»

26 «Lër bomi kong jlökoyo ga tja wlëmi löng, pjäy iono bö tjung, wopjlú kjishko erë. Gueniyo llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror li, e llë loklo miydëmi löng llëme. 27 Pjäy parkë dli srer wleniyo kjishko llëme. Pjäy parkë dli srer llëm wleniyo kjishko dey, uoromi ga pjäy ie ber löng së ÿyado Sbö tjok wleniyo. No to ter kjok dogo dwayo ëre, tja ichaga Data Sbörë, ga dli ëre twaga bomi kong li, e tja» le.

28 Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Pak woyde Sbörë ga shäryërwa le li llë? ¿Llëye shäryërwa ga pjlú, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo?»

29 «Tja ichaga erë, ga pak woyde ga shäryëmi le li, e ëre: Pjäy mär ber löng bor go» le.

30 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa mär ber löng bop go wlo ga woydërwa ga llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryëp borwa kong, ÿnwa wlo. ¿Llëye shäryëp ga pjlú? 31 Borwa

tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga maná uara lok eshko, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Dli twara ba kong kjok dogo dwayo»† le.

32 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy wotjlík ga dli lëmi löng li twaga Moisésdë bomi kong kjok dogo dwayo lëmi. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga e eni llëme. E twaga bor Datarë bomi kong. Dli jlökoyo ter tjwe kjok dogo dwayo twaga li e. 33 Dli twe li, kjlara ichak Sbörë ter shrono shäng kjok dogo dwayo, nopga löng kjok ëre kjing go ie ber löng së ÿyado ba tjok wlo li e» le.

34 Eni ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, dli lëp shäng li twos borwa kong ÿyado» le.

35 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng së ÿyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. Æye tjwe ber bor tjok wlo, ga mär bor go ga ber pjlrö ame, e ber wodogro ame bakoe. 36 Gueniyo tja ÿnومي ëmdë ga pjäy mär bor go llëm, loror bomi kong sorë li eni. 37 Nopga twara Data Sbörë beno bor kong kës li, e tjwe ber tjeng bor tjok wlo. Ga ëye tjwe ber bor tjok wlo ga wlokjrër uunkong, «Llëme» lër ë kong llëme.

38 »Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo, llëbo shäryër bor woshko wlo llëme. Tja ichara bor Datarë shrono shäng llëye woyde ga shäryër le li, e shäryotë. 39 Ga llëye woyde bor ichagarë li, e ëre: Kjok pjir dbaryoshko ga nopga twara beno tjeng bor kong kës li woshrër iröng obi, jer kjlara llëm wlo. 40 Woyde bor Datarë ga ëye ba Wa ëre tjlökwo kjrë, ga mär bor go ga ber löng së ÿyado ba tjok. Eni ga epga woshrër uunkong iröng obi kjok pjir dbaryo lishko» le.

41 Kuya judioga löng lirë ga Jesús läywara lok owa, «Dli ter shrono kjok dogo dwayo li tja» lara li kjishko. 42 Tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe Jesús llëmdo? ¿Data José llëmdo? Ba data, mekë, e miydërwa pjlúe. ¿“Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo” le sorëro?» le.

43 Kuya Jesús dë ga tjlë ba kong lok ga «Tja läywëmi ëng kong eni kjër llëme. 44 Tja ichaga Data Sbörë. Ga ëye ichara ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe. Gueniyo ëye tjwe ber bor tjok wlo ga

* 6:19 Di bäng li sor go äär ba roworbëshko wlo ga e wop kilómetro shkëng (5) dik. † 6:31 Éxodo 16.4; Nehemías 9.15; Salmo 78.24-25.

woshrër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko. ⁴⁵ Tjläkwo tara Sbö tjläkwo laga tek dënashko so kjararë beno pjang eni: “Llono ga nopga uunkong pīya Sbörë om go.” † Eni ga eye Data Sbö tjläkwo kuno, ga llë loklo miy-dara ga tjwe ber tjeng bor tjok uunkong.

⁴⁶ »Data Sbö, e ĩga ërë llëme. Gueniyo to ter ba shwoy dwayo ërera omīno eröe. ⁴⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga eye mär bor go ga ber löng së ĩyado Sbö tjok uunkong.

⁴⁸ »Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng së ĩyado Sbö tjok wleniyo li, e tja. ⁴⁹ Bomi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshko ga *maná* uara lok eshko. Eni ëmdë ga wolono uunkong. ⁵⁰ Gueniyo dli ter shrono kjok dogo dwayo wleniyo lira, eye omuono ga wolon llëme. ⁵¹ Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e tja. Eye omuono ga ber löng së ĩyado Sbö tjok. Dli lër shäng li, e bor sho lotë. E twër nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, äär ber löng së ĩyado Sbö tjok wlo» le.

⁵² Kuya judioga löng lirë ga ëng lono lok kar kar ëng tjok. Tjlë lok ga «¿Domer kjwe, llë laydero? ¿Shji iche ba sho uë le, e sorëro?» le lok eni.

⁵³ Kuya Jesúsde ga tjlä ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy ber löng së jlökoyo wlo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sho uëmi, srëng iëmi kĵluwe. ⁵⁴ Ga eye omshäryono eni ga woshrër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko, ga ber sök së ĩyado Sbö tjok. ⁵⁵ Dli jlökoyo lër shäng li, e bor sho. Llëbo iëy wlo jlökoyo li, e bor srëng. ⁵⁶ Eye bor sho uono, bor srëng iono ga beno sök bor tjok, ga tja beno sök ba tjok, no kjaraso wleni.

⁵⁷ »Data Sbö sök së, ga tja sök së ba kĵishko. Tja ichara shrono shäng na, ga eye mär bor sho go ga ber löng së jlökoyo bor kĵishko. ⁵⁸ Bomi tjlapgaga tek dënashko so *maná* uono lok, ga wolonoe. Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e so e kjoyo llëme. Eye dli lër shäng li uono ga ber löng së ĩyado Sbö tjok» le.

⁵⁹ Llëbo tjeng kës ëre lara Jesúsde shäng oba kong Capernaúm kjokyo, judioga syö uyo jong eshko li roshko.

Jesús oppinggaga ba rayono lok ara

† 6:45 Isaías 54.13.

⁶⁰ Kuya ba oppinggaga tjeng eshko lirë ga epga ara tjlä lok ëng kong ga «Tjläkwo le shäng li, e kjrëy wlo ga kjange. ¿Eye omkjrë ga pĵluro?» le.

⁶¹ Llëye le löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlä ba kong lok ga «¿Tjläkwo lër shäng li, e bomi barwoklore? ⁶² ¿No to ter kjok dogo dwayo ëre jem eshko iröng obi li ĩnومي wleni ga llëye lëmi eshko? ⁶³ Nopga ber löng së laga Sbö Sëyarë, llëye shärye norë om go ga äe. Ga tjläkwo lër shäng bomi kong li, e Sbö Sëya ĩ. E kĵishko ga tjläkwo kjrromi wleni ga pjäy beno löng së ĩyado Sbö tjok. ⁶⁴ Gueniyo pjäy kjong kjong mär woydë bor go llëme» le. Eye mär ber löng ba go llëm li ë, ba soynega shäng li ë, e miyde shäng pjir tek dämärshko. Lara eni e kĵishko. ⁶⁵ E irgo ga tjlä ba kong lok ga «Tja tjläno bomi kong ga “Eye ichara Data Sbörë ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe” loror eni e kĵishko» le.

⁶⁶ Kuya ba tjläkwo kjaragaga tjeng eshko lirë ga epga ara shdöktong to lok, jëktong lok Jesús tjok ame.

⁶⁷ Eshko ga Jesús tjlä ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong ga «¿Pjäy ëmdë ga toe woydë bakore?» le.

⁶⁸ Kuya Pedrorë ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, tjawa ber löng së ĩyado Sbö tjok wlo ga bop tjläkwo kjrromwarë. ¿Eni ga pja rayororwa kjwe ga tjawa mär ber löng ë go? ⁶⁹ Bop tjläkwo kjrromwarë. Ga miydërwa ga pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

⁷⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjaraga tjarë llëmdo? Eni ëmdë ga pjäy kĵlara wotjlik Ä wleni» le. ⁷¹ Lara eni li, e Judas layde shäng. E Simón Iscariote wa. Judas, e Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjarayo, gueniyo Jesús soynena, iara beno tjeng ba wloyoga wloshko.

7

Jesús to jek judioga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li shrëk

¹ E irgo ga Jesús to jek shäng kjok shto oblë oblë Galilea kjokyo. Gueniyo Judea kjokyo ga judioga löng ba wlëk, zröya lok

wlo le. E kjishko ga jek woydë eshko llëme. ² Eshko dbaryo ga judíoga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li döröe. ³ Eni ga Jesús lëmgä tjlë ba kong ga «Pja nom jek Judea kjokyo, llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryëp shäng li ÿya bop oppinggaga tjeng eshko lirë bako wlo. ⁴ Woydëy ga llëbo shäryëy li miydëba wlo ga shäryëy lütshko wlo ga äe. Eni ga llëbo shäryëp shäng li, e shäryos oba uunkong bokshto, pja ë miydëba wlo» le. ⁵ Lara lok eni, epga ba lëmgä ëmdë ga mätë ba go llëm obi kjishko.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy jek eshko woydëmi llono ga eni. Gueniyo tja dbaryo äätë llëm obi. ⁷ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjäy ÿywa lok shjiktëng llëme. Gueniyo tjara ÿywa lok shjiktëng, llëbo shärye löng li, e owa lër shäng ba kong kjishko. ⁸ Pjäy to dbar li shrëk. Tjara jek llëm obi, tja dbaryo äätë llëm obi kjishko» le, ⁹ ga beno sök eshko Galilea kjokyo.

¹⁰ Gueniyo ba lëmgä briktong pjir irgo ga jek öötong shäng eshko, lütshko wleni, miydëba llëm wlo.

¹¹ Eshko ga wlëya judío tjlappagarë löng, ga tjlë ga «¿Domer, e kwonllo?» le löng ëng kong eni.

¹² Nopga löng eshko li Jesús lanyotkë löng ara. Kjong kjong tjlë ga «Domer, e pjlúe» le. Kjong kjong obi tjlë ga «Eni llëme. Shäng oba jyäpgwë eröe» le. ¹³ Eni ëmdë ga judío tjlappagara bangkjre lok ara. E kjishko ga Jesús lanyotke lok lütshko erö, kuya lok llëm wlo.

Jesús oba pino

¹⁴ Dbar li shrëkoba äär jong sondë kjwara, ga öötong dbar bëy wleni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng oba ping Sbö u zlong bäng kjwlëe. ¹⁵ Kuya judío tjlappagarë ga beno löng sëya llëm, ga tjlë lok ëng kong ga «Domer kjwe oppino llëme. ¿Eni ga kjok miydë ara kjweni sorëro?» le lok eni.

¹⁶ Llëye le löng li miyde Jesúsdë shäng pjir, ga tjlë ba kong lok ga «Tjlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga tjarë llëm, e laga bor ichagarë. ¹⁷ Tjlökwo li laga tjarëre, de laga Sbörë, e miydaga Sbö kolagaga löng lirë. ¹⁸ Æye tjlökwo lë ba woshko ga opyë woydë ber pjlú oba bokso eröe. Gueniyo ëye opyë

woydë ber pjlú ba ichaga bokso ga tjlökwo bek li layde, jyö le llëme. ¹⁹ ¿Kjok llgwekklo twara Moisésdë beno bomi kong dënashko llëmdo? Eni ëmdë ga pjäy omkolë llëme. ¿Eni ga tja zrömi woydë egaro?»

²⁰ «¿Pja skwëro? Pja goshko Ä sëya kjlara. ¿Pja zröga ërë lëpdo?» le ba kong.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Woshtozlong dbaryo ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong kjrina, ga pjäy beno löng sëya llëme. ²² Dënashko ga pjäy ichara Moisésdë bomi wapga domerga doyo jyä të. (Ichaga Moisésdë jlökoyo, gueniyo so-yara bomi tjlappagara tek dënashko so tjlwö ara lirë bäm go.) Pjäy ichara eni kuzong ga bomi wapga äär dbargwo kjwong (8) ga doyo jyä tëmi, woshtozlong dbaryo ëmdë ga shäryëmi eni. ²³ ¿Eni ga shäryëmi eshko dbaryo, kjok llgwekklo tara Moisésdë pjang li shäryëmi wlo ga no popror ey dbaryoshko ga pjäy iirkono ara bor kong ega? ²⁴ No llgwemishko ga llgwemi llëbo ïmi li go ame, llgwemi bek shara» le.

²⁵ Kuya Jerusalén sopga löng lirë ga kjong kjong tjlë ëng kong ga «¿Domer wlëkoba löng, zrökoba wlo li shäng kjwe llëmdo? ²⁶ Shäng tjlökwo lë oba uunkong bokshto, ga kong llëye le bi ichagagarë ba kong llëme. ¿Miydara lok ga no pjluyo iche le Sbörë li kjwe jlöe le lëpde? ²⁷ Gueniyo no pjluyo iche le Sbörë li tjweshko ga e kjone so miydaga ërë llëme. Domer kjwera kjone so miydërwa pjlúe» le löng eni.

²⁸ E wopro ga Jesús shäng oba ping Sbö u zlong bäng. Llëye le löng li kuya ga tjlë ba kong lok dbo go ga «Tja ë miydëmi lëmi löng eni. Tja kjone so miydëmi lëmi löng eni bakoe. Gueniyo tja ëre shrono shäng bor woshko llëme. Tja ichaga tjok. Tjlökwo bek laga li e. Era miydëmi löng llëme. ²⁹ Gueniyo tjara tek ba shwoy dwayo, ga tja ichaga ërë. E kjishko ga e miydër pjlúe» le.

³⁰ Eshko ga shaya lok woydë, gueniyo ba dbaryo äätë llëm obi kjishko ga to porwara lok llëme. ³¹ Eni ëmdë ga nopga tjeng eshko li tjrëko ga nopga ara beno löng mär ba go. Tjlë löng ga «¿No pjluyo iche le Sbörë li shronoshko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo

shärye domer kjwe kjinmo sorëro?» le löng eni.

Nopga ichara fariseogarë Jesús shak le

³² Jesús lanyotkëba sorë li roy kura fariseogarë, ga töno lok syöshtaga kägäyoga tjok. E irgo ga Sbö u dagaga ichara lok kjlöbö ba shak. ³³ Öötong jek löng ba shwoy ga Jesús tjël löng li kong ga «Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö döe. E irgo ga tja to iröng bor ichaga sök lishko. ³⁴ Eshko ga tja wlëmi löng kjër ga tja wlëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjïshko» le.

³⁵ Kuya judíoga löng lirë ga tjël lok ëng kong ga «¿Wlëy ga äe le li, e sorëro? ¿Jongya kjok shto oblë oblë, judíoga shdöktong öötong löng tjëyoga oblë oblë tjrëko lishko, nopga judío llëm wleniyo ping wlo lëpde? ³⁶ ¿Tjël ga “Tja wlëmi löng kjër ga tja wlëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga ä kjïshko” le shäng li llë layde?» le.

Di tur ri ri bi roy dwayo

³⁷ E irgo ga dbar shrëzlong dbaryo pjirzlong dbaryo li öötonge. Dbar eshko li tjwlo ara anmoyö lëba. Eshko dbaryo ga Jesús kojono shäng kojong, ga tjël dbo go ga «Eye wodogro ga tek bor shwoy, di twër ba kong li ie wlo. ³⁸ Eye mär bor go ga ber shäng di jong tur ri ri ba roy dwayo wleni, e iaga ërë ga ber löng së iyado Sbö tjok, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë li eni» le. ³⁹ (Di li, e Sbö Sëya loklo. Eye mär ba go ga kong Sbö Sëya twe ber ba go wlo layde. Eshko dbaryo ga Jesús äätë ber sök kësbang, tjwlo ara kjok dogo llëm obi. E kjïshko ga Sbö Sëya twayde llëm obi.)

Nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë

⁴⁰ Kuya löng lirë ga kjong kjong tjël ga «Jlököyo ga Sbö tjlökwö laga tjwe lëba li kjwe» le. ⁴¹ Kjong kjong tjël ga «No pjluoyo iche le Sbörë li kjwe» le. Kjong kjong obi tjël ga «Eni llëme. No pjluoyo iche le Sbörë li wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme. ⁴² Sbö tjlökwö tak pjang li tjël ga e David tjëyo, e ber Belén so, David weno buk lishko» le. ⁴³ Eni ga nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë Jesús kjïshko. ⁴⁴ Kjong

kjong omshak woydë, gueniyo porwara lok llëme.

Judío tjlapgaga Jesús tjlökwö kjrono llëme

⁴⁵ E irgo ga Sbö u dagaga ichara löng li to jek lok ba ichagaga löng lishko iröng obi. İya ba ichagagarë lok ga tjël ba kong lok ga «¿Söromi llëm ega?» le syöshtaga kägäyoga, fariseoga lirë eni.

⁴⁶ Kuya lok ga tjël ba kong ga «Eye tjël wolëso eni li kurwarë llëme» le.

⁴⁷ Eni ga fariseoga tjël ba kong lok ga «¿Pjäy ëmdë ga jyäpgwara bakore? ⁴⁸ Shji judío ichagaga, fariseoga, shji mär ba go kjlara llëme. ⁴⁹ Ba tjlökwö kjragaga löng li, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miyde löng llëme. Epga shdungko» le.

⁵⁰ Eshko ga fariseo shäng kjlara ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok. Eshko ga tjël löng li kong ga ⁵¹ «Tjölkwö tak pjang bi kjok llgwekklo go tjël ga eye rotaraba ga kjakrokëy ba kong, llëye shäryara li, e llë miydëy yötso wlo, ga shdüydë eshko kjwle jä» le.

⁵² Kuya lok ga tjël ba kong ga «¿Pja ëmdë ga Galilea soro? Sbö tjlökwö tak pjang kjibokwo go li is yötso. Miydëp e go ga Sbö tjlökwö laga wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme» le. ⁵³ E irgo ga töno löng eshko li to jongya lok ba ushko.

8

*Walë llëbo owa shäryaga wleniyo söraba öötong shäng Jesús bokshto kjlara**

¹ E irgo ga Jesús jem Olivos dlupyo. ² Wëshko kjok shröngto ga jer öötong shäng Sbö u zlong bäng obi. Eshko ga nopga shrono löng ara ba shwoy, ga Jesús wlöktong sök ba ping eshko.

³ E wopro ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e tek löng kjlöbö eshko. Walë tek söra lok kjlara. Walë li wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme. Öötong löng eshko ga walë li iara lok beno shäng nopga löng li bokshto, ⁴ ga tjël lok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, walë kjwe wlënaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba lanma llëme.

* **8:** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga Juan 7.53-8.11 wen pjang kjibokwo këguë anmoyö li go llëme.

⁵ Kajok llgwekklo go ga shji ichara Moisésdë walë kjweniyo l'ok ak go, zröy wlo. «¿Llëye lëp eshko?» le. ⁶ Lara lok eni, Jesús tjlïya wlo, rote lok llëye le li go wlo.

Kuya Jesúsde ga dboryara llëme. Kjujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go. ⁷ Ga kjakroke lok ba kong kjër kuzong ga kojono iröng, ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy kjone dey ga kumi ga pjlo bek, llëbo owa shäryaga llëm wleniyo ga akkwo kjrëmi kjwara ga walë kjwe lözï e go bäm go» le, ⁸ ga kjujono shäng llëbo të klung kjing go ba sakkwo go jek obi.

⁹ Kuya nopga tjeng lirë ga brik lok kjlara kjlara, këkboga äär jong dwlasga go. To pjir ga walë li beno shäng Jesús tjok eröe. ¹⁰ Eshko ga Jesús kojongö shäng, ga tjlë ba kong ga «¿Bop rotaga tjwe löng yë kwonllo? ¿Pja shduna lok llëmde?»

¹¹ «Llëme, Tjlapga. Tja shduna lok llëme» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga pja shdun llëm bakoe. Eni ga pja nomo. Gueniyo ga llëbo owa shäryëp ame» le.

Jesús tjlëno ba kjïshko om go

¹² E irgo ga Jesús tjlëno nopga kong obi. Tjlë ga «Tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo. Ëye jëk shäng bor tjok ga jëk kjok ro sï roy wleni ame. Era jëk iök shjiy li tjok wleni, kjok ïgö wëllë wlo, ga beno shäng së ïyado Sbö tjok» le.

¹³ Kuya fariseogarë lok ga tjlë ba kong ga «Pja tjlë shäng bop kjïshko om go erä. E kjïshko ga bop tjlokwo tjwlo llëme. Woyde ga laga oblërë bop kjïshko dey» le.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlë shäng bor kjïshko ëmdë ga tjlokwo lër shäng li, e jlö, tja tjwe kjone dwayo, tja jek kjone, e miydër shäng pjlu kjïshko. Gueniyo pjäyda ommydë llëme. ¹⁵ Pjäy no llgwek, nopga kjok ëre so ï dik. Gueniyo tjara no llgwek llëme. ¹⁶ Llgeror kjwe ga shäryoror bor woshko llëm, shäryoror Data Sbö, bor ichaga li tjok. E kjïshko ga llgeror kjwe ga kjwe beno beke. ¹⁷ Bomi kjok llgwekklo tak pjang li tjlë ga ëye llgwey wlo ga woyde ga nopga wlëy do pjök omïno, omlë jong eni wleniyo. Enira llgwey ga pjluë. ¹⁸ Tjlokwo

lagaga bor kjïshko li tjeng do pjök eni bakoe. Kjlara li tja, kjlara li Data Sbö, bor ichaga. Tjawa pjöyïkong tjlëno bor kjïshko beke» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Bop data lëp li sök kjone?»

«Tja ë miydëmi löng llëme. Miydoromi kjwe ga bor Data li ë miydëmi bakoe» le ba kong. ²⁰ Lara shäng eni Sbö u zlong bäng, dbur twozlong shtoyo lishko. Gueniyo eshko ga ba dbaryo äätë llëm obi kjïshko ga to sharaba llëme.

²¹ Eshko ga tjlëno nopga kong jek pjlara obi. Tjlë ga «Tja toe. E irgo ga tja wlëmi, gueniyo pjäy wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok. Ga tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe» le.

²² Kuya judío tjlapgaga tjeng lirë ga tjlë lok ëng kong ga «¿Tjlë shäng ga “Tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe” le shäng li llë layde? ¿Domer kjwe opzrök woydë layde shängde?» le lok eni.

²³ Gueniyo tjlë ba kong lok obi ga «Pjäy kjok töshko ëre so, gueniyo tjara kjok dogo so. Pjäy wotjlik nopga kjok ëre so dik, gueniyo tjara wotjlik eni llëme. ²⁴ “Pjäy wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok” loror bomi kong e kjïshko. Tjlokwo lër shäng bor kjïshko li kjrëmi llëm ga pjäy wolon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok jlökoyo» le.

²⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pja ëro?»

«Tja ë loror bomi kong tek dämärshko li tja. ²⁶ Tja tjlë woydë bomi kong ara, llëbo owa shäryëmi löng li kjïshko. Gueniyo lër bor woshko llëme. Bor ichaga tjlë bek ïyado, ga tjlokwo lara bor kong li, e lotë nopga kjok ëre so kong» le.

²⁷ Tjlëno shäng ba ichaga kjïshkoshko ga ba Data sök kjok dogo li layde shäng, gueniyo miydara lok llëme. ²⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre poyonomi pjang kjomoshko ga tja ë miydëmi eshko, ga llëbo shäryër bor woshko llëm, tja pina bor Datarë sorë li lotë shäng, e miydëmi eshko bakoe. ²⁹ Bor ichaga, e shäng bor tjok, tja raye llëm, llëbo woyde li shäryër ïyado kjïshko» le. ³⁰ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga nopga ara beno löng mär ba go.

Abraham tjëyoga

³¹ Eshko ga Jesús tjlëno judíoga mär beno löng ba go löng li kong. Tjlë ga «Tjlökwo kjrromi li rayëmi llëm ga pjây ber löng bor oppinggaga jlökoyo. ³² Enira tjlökwo bek li miydëmi löng pjlu, ga pjây där e go» le.

³³ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga, ga tjawa äätë parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ë tjok llëme. ¿Eni ga tjawa ber löng där wlo lëp ega?»

³⁴ «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye llëbo owa shäryë ga ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. Ichaga beno ba wotjlik owa lirë. ³⁵ Ga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e shtoyo ber ba sogo li pjeyoga tjok iyado wlo llëme. Woyde ameshko ga iche toe. Gueniyo ga ba wa llë, era ber sök ba pjeyoga tjok iyado wlo. ³⁶ Eni ga pjây döga Sbö Wa ërerë ga pjây döktong jlökoyo. ³⁷ Miydër ga pjây Abraham tjëyoga, lëmi löng sorë li eni. Gueniyo ga tja zrömi woydë, bor tjlökwo kjrëmi woydë llëm kjishko. ³⁸ Llëbo ñnor Data Sbö bokshto li lotë shäng bomi kong, gueniyo pjây jëk löng tjlökwo laga bomi datarë bomi kong li go» le ba kong.

³⁹ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga» le.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Pjây Abraham tjëyoga jlökoyo kjwe ga pjây opshäryë baïya dik. ⁴⁰ Gueniyo tjlökwo bek lara Sbörë bor kong li lër shäng bomi kong, ga tja zrömi woydë e kjishko. ¡Abraham opshäryono eni llëme! ⁴¹ Pjây opshäryë löng bomi data jlökoyo li ñ dik» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa data oblë llëme. Borwa data, e kjaraso, Sbö eröe» le.

⁴² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja tek Sbö shwoy dwayo, ga tja shrono shäng na. Eni ga Sbö, e bomi data jlökoyo kjwe ga tja woydëmi ara. Tja shrono shäng bor woshko llëm, tja ichaga erë. ⁴³ ¿Tjlökwo lër shäng bomi kong li llë loklo miydëmi llëm ega? Tjlökwo li kjrëmi woydë llëm kjishko. ⁴⁴ Bomi data jlökoyo lër shäng bomi kong li, e Ä. Pjây wotjlik baïya dik, ga llëye woyde li, e shäryëmi woydë eni. Wenoshko tek lëkong ga e shäng no zröga iyado. Tjlökwo bek li rayara, e jyörkë ä kjishko. Tjlëshko ga

jyörkë erä. Wotjlik jyö erä. Jyörkagaga löng kës data wleni li e. ⁴⁵ Gueniyo tjlökwo lër shäng bomi kong li, e beke. Tjlökwo li kjrëmi llëm e kjishko. ⁴⁶ ¿Pjây kjone dey ga tja ñnoma llëbo owa shäryë? Eye llëme. Tjlökwo lër shäng bomi kong li, e beke. ¿Eni ga tjlökwo li kjrëmi llëm ega? ⁴⁷ Sbö tjlökwo li, e kuya ba nopga löng kës lirë. Gueniyo pjâyda omkuk llëm, pjây ba nopga llëm kjishko» le.

Jesús tjlëno ba kjishko om go

⁴⁸ Kuya judío tjlappagaga löng lirë ga tjlë lok ba kong ga «Pja Samaria so erä, pja goshko Ä sëya kjlara bakoe. Lërwa eni, ga miydërwa ga e jlöe» le.

⁴⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Tja go Ä sëya llëme. Llëye shäryër shäng li, e shäryër bor Data bangkjrër kjishko. Gueniyo tja bangkjrëmi llëme. ⁵⁰ Tja ber tjwlö ara li wlëga tjarë llëme. E wlëga oblërë. No llgwegali e. ⁵¹ Lër bomi kong jlökoyo ga bor tjlökwo kolagaga löng kës li, e wolon llëme» le.

⁵² Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Miydërwa bop tjlë li go ga pja goshko Ä sëya kjlara jlökoyo. Abraham, e wolonoe. Sbö tjlökwo lagaga löng kës li, e wolono bakoe. ¿Eni ga «Bor tjlökwo kolagaga löng kës li, e wolon llëme» lëp shäng eni sorëro? ⁵³ ¿Pja tjwlö ara borwa kjokë Abraham kjinmo lëpdo? Era wolono, Sbö tjlökwo lagaga löng kës li wolono bakoe. ¿Eni ga pja ë lëpdo?»

⁵⁴ «Llëbo shäryër tjarë om go, tja ber kës bang, tjwlö ara wlo kjwe ga e llëno llëme. Gueniyo bor iaga ber kës bang, tjwlö ara li, e bor Data, bomi Sbö lëmi li e. ⁵⁵ Gueniyo era miydëmi löng llëme. Tjara ommiydë. Tja ommiydë llëme loror bomi kong kjwe ga tja ber shäng jyö laga pjây dik. Gueniyo tja ommiydë, ga ba tjlökwo kolër iyado. ⁵⁶ Bomi kjokë Abraham, tja wen tjwe kjok ëre kjing go dbaryo ëre ñya woydë ara, koshara shäng woowa llëme. Ga pina Sbörë ba kongshko ga beno wopjlu» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Borwa kjokë Abraham, e wolono tek dëna tjän, ga pja mite jä, pja lu pjloglo sak shkëng (50) llëm obi. ¿Eni ga Abraham ñnop sorëro?»

⁵⁸ «Lër bomi kong jlökoyo ga Abraham llëm obishko ga tja sök tjän» le.

⁵⁹ Kuya lok ga iirkono ara ba kong, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, gueniyo Jesús opjneno, opshino to Sbö u jong lishko dwayo.

9

Domer kjok ïgö llëm tek wenoshko dwayo poptara Jesúsdë kjlara

¹ Jesús jek jek shäng wopro ga domer ïna sök kjlara kjok ïgö llëm, weno buk eni.

² Eshko ga ba oppinggaga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿domer kjwe weno buk kjok ïgö llëm kjweni ega? ¿llëbo owa shäryaga erëre, de ba datagarë?»

³ «Eni llëme. Beno kjweni, opshäryono owa kjishko llëm, ba dataga opshäryono owa kjishko llëm bakoe. Domer kjwe kjok ïgö llëm, Sbö dbo ara li pin oba kong wlo. ⁴ Pak twara bor ichagarë bi kong, shäryëy wlo. Ga dbar tjok obi wopro ga pak li shäryëy kjluwe. Dbar pjitong ga llëye shäryëy wlo ame. ⁵ Tja sök kjok ëre kjing go obishko ga tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo» le ba kong.

⁶ Tjlëno pjir ga tröng tjwono klung kjing go, ga ba tröng li rorwara klung sho tjok beno dishäng. Eshko ga kjrara sira, ga shtira domer sök li bokkwo kjing go kar kar, ⁷ ga tjlä ba kong ga «Pja nom bokkwo shkwë di buk di bapkwo ko Siloé roshko li go» le. (Siloé, e ichara loklo.)

Kuya ga to jek eshko, bokkwo shkwono di lara li go. E irgo ga tjwe shäng iröng obi, ga bokkwo poptono beno pjlúe.

⁸ ïya ba pjeyoga löng soshko lirë ga tjlä lok ëng kong ga «¿Domer kjwe, ïy sök dbur rokë oba kong kjupargue kjwe llëmdo?» le lok eni. Nopga dämär ga omïno dbur rokë oba kong wleniyo omlono eni bakoe.

⁹ Eshko ga kjone kjone tjlä ga «Kjwe jlöe» le.

Kjone kjone obi tjlä ga «Llëme. Domer kjwe so e kjoyo erä» le.

Tjlë löng llë li kuya domer lirë ga tjlä ba kong ga «Domer lëmi löng li, e tja» le.

¹⁰ Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Eni ga pja kjok ik pjlú sorë?»

¹¹ «No shäng kjlara kowëba Jesús. E dishäng shäryono sira, ga shtira bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja ichara

bokkwo shkwë di buk di bapkwo ko Siloé roshko li go. E irgo ga tja öör bokkwo shkwë eshko, ga tja beno shäng kjok ik pjlúe» le.

¹² Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Domer lëp shäng li kwonllo?»

«Miydër llëme» le ba kong.

Fariseoga lano domer poptono li kjishko

¹³⁻¹⁴ Eshko ga woshtozlong dbaryo. E kjishko ga domer li söra lok, jek öötong shäng fariseoga löng li shwoy. ¹⁵ Eshko ga fariseoga tjlä lok ba kong ga «¿Pja poptono sorë?»

«Dishäng shtira Jesúsdë bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja bokkwo shkwono, ga tja beno shäng kjok ik pjlúe» le ba kong.

¹⁶ Kuya lok ga kjone kjone tjlä ga «Domer le li, woshtozlong dbaryo jneya llëme. Miydëy e go ga e ichaga Sbörë llëme» le.

Kjone kjone obi tjlä ga «¿Gueniyo e llëbo owa shäryaga wleniyo kjwe ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye sorë?» le. Eni ga beno löng wotjlik oblë oblë.

¹⁷ E irgo ga tjläno lok domer poptono shäng li kong obi. Tjlë ga «Bokkwo poptono li pja. ¿Eni ga bop kong ga domer lëp shäng li ë?»

«Bor kong ga domer li, e Sbö tjlökwö laga» le ba kong.

¹⁸ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlökwö kjre llëme. E kjishko ga no ichara lok ba dataga wlokjrë. ¹⁹ Söra lok, öötong löng eshko ga judío ichagaga li tjlä lok ba kong ga «¿Weno kjok ïgö llëm lëmi löng li kjwe jlöre? ¿Eni ga shäng kjok ik pjlú sorë?»

²⁰ «Miydërwa ga kjwe borwa wa jlöe. Ga weno kjok ïgö llëme. ²¹ Gueniyo eeri ga kjok ïgö pjlú sorë, poptaga ë, e miydërwa löng llëme. Kjwe këguë tjän. Kjakrokozï ba kong om go dey, pjäy dborye om go wlo» le ba kong. ²²⁻²³ Lara lok eni, judío tjlapgaga li bangkjre lok ara kjishko. Tjwayde lok llëm obishko ga judío tjlapgaga li tjläno lok ëng kong ga «Ëye tjläno ga “No pjluyo iche le Sbörë li, e Jesús” lara ga ichërwa opzrëk bi syö uyo roshko ame» lara lok eni pjir tjän, ga beno eni. E miydara domer li data, mekerë pjire. Tjlëno ga «Kjwe këguë tjän. Kjakrokozï ba kong om go dey» lara lok eni e kjishko.

24 E irgo ga domer bokkwo poptono li rokara judío ichagaga lirë jek obi, ga tjlë lok ba kong ga «Miydërwa ga domer lëp shäng'li, e llëbo owa shäryaga eröe. E kjïshko ga tjlökwo los bëy, Sbö ber kësbang, tjwlo ara wlo» le.

25 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Domer li llëbo owa shäryagare, de llëm, e miydër shäng llëme. Gueniyo ga dämär ga tja kjok ïgö llëm, ga eeri ga tja kjok ïgö pjlúe. Era miydër pjlúe» le.

26 Eshko ga tjlëno lok ba kong obi. Tjlë ga «¿Bop bokkwo kjwe popteshko ga llëye shäryara bop kong?»

27 «¿Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. ¿Kjakrokëmi bor kong kjër llëno? ¿Pjäy kjlopswë woydë ber löng opping ba tjokde?» le ba kong.

28 Kuya lok ga domer li äyoshtakza lok tjä tjä, tjlë lok ga «¿Ba oppingga li pja eröe! ¿Tjawa opping Moisés tjlökwo go!

29 Miydërwa ga tjlökwo laga Moisés kong'li, e Sbö. Gueniyo domer lëp shäng'li wen tjwe kjone dwayo miydërwa ëmdë llëme» le.

30 Kuya ga tjlë ba kong lok ga «¿E sorëro? E wen tjwe kjone dwayo miydëmi löng llëm, gueniyo bor bokkwo poptara beno pjlúe. 31 Miydëy pjlú ga llëbo owa shäryaga syöshtë Sbö kongshko ga tjlökwo kuya llëme. Gueniyo ëye Sbö poshrëk, llëye woyde'li shäryë ïyado ga era syöshtë ba kong ga tjlökwo kuya. 32 ¿Kuy llonoshko ga ëye weno kjok ïgö llëm'li bokkwo poptaraba enilëba? Èye llëme. 33 Domer'li ichaga Sbörë llëm kjwe ga llëbo shärye kjweni ga äe» le.

34 Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Pja wenoshko tek lëkong ga pja llëbo owa shäryaga eröe. ¿Eni ga tjawa pim woydë ega?» le lok ba kong, ga ichara lok judiöga syö uyo dwayo, ga ichara lok opzrëk e roshko ame.

Nopga kjok ïgö llëm wleniyo

35 Roy kura Jesúsdë. Eni ga domer li wlëna, ga tjlë ba kong ga «¿Pja mär no to ter kjok dogo dwayo li gore?»

36 «Tjlapga, lëp shäng'li ë los bor kong, tja mär ber shäng ba go wlo» le ba kong.

37 Kuya ga tjlë ba kong ga «E ïnop tjän. Shäng lan bop tjok li e» le.

38 Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja mär bop go» le, ga kjök tono sök ba zlong bäng, ga poshrëra.

39 Eshko ga tjlë domer li kong ga «Tja shrono shäng kjok ëre kjing go no llgwega, nopga kjok ïgö llëm wleni ber löng kjok ïk pjlú wlo, nopga kjok ïk pjlú wleni'li ber löng kjok ïgö ame wlo bakoe» le.

40 Fariseoga löng eshko kjlëbö. Tjlëno eni li kuya lok ga tjlë ba kong ga «¿E sorë? ¿Enira bop kong ga tjawa löng kjok ïgö llëm wlenire?»

41 «Pjäy löng kjok ïgö llëm kjwe ga pjäy ber shdungko, llëbo owa shäryoromi li kjïshko llëme. Gueniyo pjäy kjok ïk pjlú lëmi kuzong ga pjäy shdungko» le.

10

Öng wlëp ushko so daga pjlú anmoyö li, e Jesús

1 Eshko ga Jesús tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga ëye jek opzrëk öng wlëp ushko so kjëryo jong'li u bäng go llëm, gueniyo jek opzrëk ba poglo go ga e öng lüyotkaga. 2 E ga ëye jek opzrëk u bäng'li go ga öng daga jlökoyo li e. 3 Ga kong u bäng'li döya u bäng daga shäng lirë, opzrëk jek e go wlo. Eshko ga ba öng'li roke kjlarashko kjlarashko ba ko go, ga kuya ba öng tjeng lirë ga tjwe ba zlong bäng, bapshiya to wlo. 4 E irgo ga öng baïya li shira pjir ey dwayoshko ga jek shäng ba bäm go, ga öng'li jek tjeng ba irgo, ba daga ybö miyde lok pjlú kjïshko. 5 Gueniyo öblë kjwe ga irpjäya lok llëm, tök lok llet erä, ba ybö miyde lok llëm kjïshko» le. 6 Tjlëno öng wlëp ushko so jyäglo go eni, gueniyo llë loklo miydaraba llëme.

7 E kjïshko ga tjlë obi ga «Lër bomi kong jlökoyo ga öng kjëryo u bäng lër shäng'li, e tja om go loklo. 8 Nopga öör löng bor bäm go kës'li, e öng lüyotkaga wleni, gueniyo öng'li rokara lokshko ga ba ybö kura lok llëme. 9 U bäng lër shäng'li, e tja loklo bakoe. Èye jek opzrëk tja shäng'li go ga era döktonge. E opzrëk jek, opshik tek, ga kjlo sho ue wlëpe.

10 »Lügwanggaga tjwe löng öng'li lüyotkaga, zröga, pjiga bakoe. Tjara shrono shäng na, öng'li ber löng së ïyado Sbö tjok wlo, ber löng wopjlú wlo. 11 Tja öng daga pjlú anmoyö wleni. Öng daga pjlú li optwë

wolon öng li kjishko. ¹² Eÿe parkë öng li dë dbur kjïy dö ga opshäryë eni llëm, öng li baïya llëm kjishko. İya ga shjiti kjloshko so iir ä wleniyo tjwe sök kjlara ga öng daga potjwlëk ï li tök, ga öng li raye beno tjeng tjoksa eshko. Eshko ga shjiti li shrono ga öng li shaya kjlara, ga llamo shdär ber kjloroe. ¹³ Öng daga potjwlëk ï li töktong, ba kong ga öng li tjwlö ara llëm kjishko, dbur woydayde shäng eröe.

¹⁴ »Tjara öng daga pjlu anmoyö wleni. Bor öng li miydër shäng pjlu, ga tja miyde lok pjlu bakoe. ¹⁵ Tjawa ëng miydë löng eni li, e so Data Sbö miydër shäng pjlu, ga tja miyde shäng pjlu li kjoyoe. Ga tja optwë wolon bor öng li kjishko. ¹⁶ Tja öng tjeng kjrina obi, gueniyo epga so öng kjeryo lër shäng li kjoyo llëme. Eni ëmdë ga bor ybö kuya lok bakoe. Epga tön tjwe uunkong kjluwe, bor öng li ber tjeng kjrinaso wlo, öng daga ber kjlaraso wlo bakoe. ¹⁷ Tja optwë wolon ba kjishko, e irgo ga tja woshre iröng obi. Tja woyde bor Datarë ara e kjishko. ¹⁸ Woydoror eni llëm kjwe ga tja zröga ëre llëme. Tja optwë wolon wlo laga tjarë. Tja kong dbo twara bor Datarë ara, tja optwë wolon wlo, tja woshre iröng obi wlo bakoe» le.

¹⁹ Kuya judioga löng lirë ga beno löng wotjlik kjring pjök obi. ²⁰ Epga ara tjle ga «ïDomer kjwe goshko Ä sëya kjlara! ïKjwe skwë! ¿Kuy ega?» le. ²¹ Gueniyo kjone kjone tjle ga «No goshko Ä sëyaga tjle eni llëme. ¿No kjok ïgö llëm wleniyo popte Ä sëyagarë sorëro?» le lok eni.

Judioga mär woydë Jesús go llëme

²² E irgo ga öötong kjok owa dbaryo, ga Sbö u iak beno jong dboy ba kong dbaryo li shrëkoba wopro ga ²³ Jesús jek jek shäng Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ²⁴ Eshko ga kopjringa judiö tjlapagarë lok pjribri, ga tjle lok ba kong ga «¿Tjawa iëp ber tjeng wotjlik pja ëro lërwa äär jong llonoro? No pjluwo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja jlökoyo wleni ga los borwa kong wële, miydërwa wlo» le.

²⁵ Kuya ga tjle ba kong lok ga «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlokwo kjroromi

llëme. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryër shäng bor Data ko goshko ara. Woyde ga e go ga tja ë miydëmi wëleë. ²⁶ Gueniyo tja tjlokwo kjrëmi löng llëm, pjäy öng wlëp ushko so botoya llëm kjishko. ²⁷ Botoya lira, bor ybö kuya lok. Epga miydër pjlu, ga jek lok bor irgo. ²⁸ Epga iër ber tjeng së ÿyado Sbö tjok, wolon ame. Tjeng bor wloshko, ga döga ëre bor shjiryö llëme. ²⁹ Twaga bor Datarë beno tjeng bor kong. Era kësbang, uunkong kjinmo. Tjeng ba wloshko, ga döga ëre ba shjiryö llëm bakoe. ³⁰ Tja, Data Sbö, tjawa kjlaraso» le.

³¹ Kuya lok ga iirkono ara ba tjok, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, ³² gueniyo Jesús tjle ba kong lok ga «Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryoror Data Sbö ko goshko ara. ¿Tja lömi, zrömi woydë akkwo kjwe go llëbo shäryoror kjone dey li kjishko?»

³³ «Pja lörwa e kjishko llëme. Pja no eröe. Gueniyo pja opyë woydë ber Sbö wleni. Pja shäng Sbö läywë owa, iëp ber tjwlö llëm wlo lëp. Pja lörwa e kjishko» le.

³⁴ Kuya ga tjle ba kong ga «Tak pjang bomi kjok ïlgwekklo go eni: “Lër bomi kong ga pjäy sböpga’ le Sbörë eni.”*

³⁵ Miydëy ga llëye tak pjang Sbö tjlokwo go li, e kjëy ga äe. Ga Sbö tjleño nopga kong, ga kowara sböpga. ³⁶ Tja kjrara Data Sbörë, ga tja ichara ter shrono shäng kjok ëre kjing go. Eni ga ¿“Tja Sbö Wa” loror bomi kongshko ga pjäy wotjlik ga tja shäng Sbö läywë owa, tja ber tjwlö ara wlo lër lëmi eni ega? ³⁷ Tja opshäryë bor Data dik llëm kjwe ga tja tjlokwo kjrëmi llëm ga pjluë. ³⁸ Gueniyo tja opshäryë Data Sbö dik kuzong ga tja tjlokwo kjrëmi woydë llëm ëmdë ga woyde ga miydëmi llëbo shäryër shäng li go ga Data Sbö shäng bor tjok, pjäy mär woydë bor go llëm gueniyo» le.

³⁹ Kuya lok ga shaywa lok erä, gueniyo töktonge.

⁴⁰ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Jordán diyo kjwo kalëkong iröng obi, ga beno sök eshko, nopga wara Juandë dënashko, e kjokyo. ⁴¹ Eshko ga nopga öötong löng ara ba shwoy, ga tjle lok ëng kong ga «Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shäryara Juandë llëme. Gueniyo llëye lara domer kjwe kjishko kës

* **10:34** Salmo 82.6.

li, e beno jlõe» le lok eni. ⁴² Ga kjok eshko ga nopga ara beno löng mär ba go.

11

Lázaro wolonoe

¹⁻² Domer shäng kjlara ko Lázaro. E Betania so, ba dorga María, Marta, e kjokyo. María, poshtikklo lõ pjlëblië kwongga Tjlapga Jesús dre kjing go, ga dongga ba kākzong go li e. Pjlara ga Lázaro buk swlo ara. ³ E kjīshko ga ba dorga no ichono ba roy sök Jesús kong, tjlē ba kong ga «Tjlapga, Lázaro woydēp ara li, e buk swlo ara» le.

⁴ Kuya ga tjlē ga «E shara swlorē, ba wolon dbaryo wlo li öötong kjīy llēme. E shāryono eni, Sbö ber kēsbang, tjwłō ara oba bokshto wlo, Sbö Wa ère ber kēsbang, tjwłō ara oba bokshto wlo bakoe» le. ⁵ Lázaro woyde Jesúsde ara, ba dorga woyde ara bakoe. ⁶ Roy kura eni ëmdē ga beno shäng dbar pjök obi shäng lishko.

⁷ Eshko ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Shji to Judea kjokyo iröng obi» le.

⁸ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupāshko ga kjok eshko ga pja löya, zröya judíogarē lara. ¿Eni ga pja jek woydē eshko iröng obi ega?» le.

⁹ Kuya ga tjlēno ba kong lok llēbo jyāglo go. Tjlē ga «¿Dbar kjwobi go ga dlo tē kjok shröngto äär jong kjok sēng iyado llēmdo? Èye jēk shäng dba ga sabyē llēm, kjok shjiy kjīy. ¹⁰ Gueniyo èye jēk shäng shkē ga era sabyē, kjok shjiy llēm kjīshko» le. ¹¹ E irgo ga tjlē ba kong lok obi ga «Bi kjlara Lázaro, e buk pēe. Gueniyo tja to ba wolleng» le.

¹²⁻¹³ Kuya lok ga wotjlīk ga buk pē jlökoyo le. E kjīshko ga tjlē lok ba kong ga «Tjlapga, ¿pono ga kayo yonkē llēmdo?» le, miga «E buk pēe» le Jesúsde li, e Lázaro wolonoe layde.

¹⁴ Eni ga tjlēno ba kong lok wēlēe. Tjlē ga «¡Lázaro, e wolonoe! ¹⁵ Gueniyo miydēr ga tja shäng ey llēm li, e ber bomi kong pjlúe. Llēbo shāryēr wlo li inomi ga pjāy mär ber löng bor go jek kēgong. E kjīshko ga tja wopjlúe. Kjweri shji to ik» le.

¹⁶ Ba oppinggaga tjeng li tjrēko shäng kjlara ko Tomás, e kowēba Kjlö bakoe. Eshko ga tjlē ba pjeyoga oppinggaga tjeng li kong ga «Shji to jek ba tjok, shji wolon ba tjok wlo» le.

Lázaro woshrara Jesúsde iröng obi

¹⁷ Eni ga Jesús jek Betania kjokyo ba oppinggaga tjok. Gueniyo öötong löng eshko ga Lázaro iaraba buk sakshko öötong dbargwo pkēng (4) tjän. ¹⁸ Kjok eshko ga Jerusalén kjokyo ber buk soshko. Shji opshik jek jēk Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo kjókshko wleni.* ¹⁹ Eni kuzong ga judíoga öötong löng ara Jerusalén kjokyo dwayo, Marta, María, e yorkē wlo.

²⁰ Jesús jem shäng ääto eshko li kuya Martarē ga jer ba wlojkrē irbo. Maríara beno sök ushko. ²¹ Marta öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng èreshko ga bor sing, e shinmotkono llēme. ²² Gueniyo miydēr ga öötong dbar kop ara tjän ëmdē ga llēye rokēp Sbö kong li twe ber bop kong» le.

²³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bop sing, e woshrē iröng obi» le.

²⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Miydēr ga woshrē iröng obi kjok pjir dbaryo lishko jā» le.

²⁵ Kuya ga tjlē ba kong ga «Nopga woshraga ber löng sē iröng obi li, e tja. Nopga iaga ber löng sē iyado Sbö tjok li, e tja bakoe. Èye mär bor go ga wolono ëmdē ga ber löng sē iyado. ²⁶ Ga èye mär löng bor go, ga beno löng sē iyado Sbö tjok ga era wolon ame. ¿Llēye lēr shäng li tjlökwo kjrēpde?»

²⁷ «Èng, Tjlapga. Miydēr ga no pjluyo, Sbö Wa iche le Sbörē ter tjwe kjok ère kjing go li, e pja» le ba kong.

²⁸ E irgo ga jem iröng ba ushko ba lēng rokē. Öötong shäng eshko ga rokara dboshko, ga tjlēno ba kong tjoksa. Tjlē ga «No pingga li shrono shäng jūshko, ga pja roke shäng» le.

²⁹ Kuya Maríarē ga kojono jekdo, ga jek Jesús ik. ³⁰ Eshko ga Jesús wlēna Martarē shäng kjone ga shäng eshko obi, tjwayde

* **11:18** Jerusalén kjokyo äär Betania kjokyo wlo ga e wop kilómetro mya dik.

Betania kjokyo llëme. ³¹ Eshko ga María kojono maling, ga opshino jek eshko dwayo li İya judıoga tjeng ba yorkë eshko lirë ga wotjlik lok ga to slar sakshkoro le, ga jek lok ba irgo.

³² Jesús İya Marıarë pjola dwayo ga jer öötong shäng ba zlong bäng ga kjök tonu, tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme» le.

³³ Eshko ga kjök tonu sök slar ëë li, judıoga löng ba yorkaga li slar lok ara li İya Jesúsdë ga jek wosong erä, beno woydë ara, ³⁴ ga tjlä löng li kong ga «¿Shinmo li ioromi beno buk kjone?»

«İp woydë ga shji to İk» le ba kong.

³⁵ Eshko ga Jesús slar ëëe. ³⁶ İya judıoga löng lirë ga tjlä lok ëng kong ga «Shinmo li woydara ara, İzİa» le.

³⁷ Gueniyo kjone kjone tjlä ga «Kjupä ga no kjok İgö llëm wleniyo poptara domer kjwerë kjlara. ¿Eni ga shinmo li kjimtara wolon llëm wlo llëm ega?» le.

³⁸ Eshko ga Jesús woydë ara obi. Sak li jong guëng jong ööng kjwara li roshko, ak kësbang iak jong kjwara ba bängzakklo. Öötong shäng eshko ga ³⁹ tjlä nopga tjeng li kong ga «Ak kjwe kjozİa» le.

Kuya shinmo dor Marta lirë ga tjlä ba kong ga «Gueniyo Tjlapga, e shinmotkono eeri ga öötong dbargwo pkëng (4). Eni ga lö ong tjän» le.

⁴⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja tjläno bop kong tjän ga tja tjläkwo kjrëp ga Sbö dbo kälä İp jlökoyo lorop bop kong eni» le.

⁴¹ Eshko ga ak li kjara lok jong lishko dwayo. E irgo ga kjok dogo İya Jesúsdë, tjlä ga «Data, llëye loror bop kong li kurop. Tja wopjlü bop tjok e kjİshko. ⁴² Miydër ga tja kup İyado, gueniyo lër shäng ëre, nopga tjeng ëre kjİshko, tja ichaga pjarë miyde lok wlo» le.

⁴³ Syöshtono eni pjir ga tjläno dbo go. Tjlä ga «İLázaro, pja opshis tek kjwey dwayo!» le. ⁴⁴ Eshko ga shinmo iak buk sakshko li opshino tek ey dwayo, gueniyo woshrono tek shäng së tjän. Eshko ga ba orkwo, ba dre, e poyrik shwomzrëng go, ga kă potaywak tuk shwong go bakoe. Eni ga Jesús tjlä nopga tjeng li kong ga «Ba poyriklo, ba kă potaywoklo kjwe dözİa. Ga to wëyë» le.

Jesús zröya woydë judıo ichagagarë le

⁴⁵ Eni ga llëbo shäryara Jesúsdë li İya judıoga öör löng María yorkë lirë ga epga ara beno löng mär ba go. ⁴⁶ Gueniyo kjone kjone obi jek löng ba lanyotkë fariseoga kong. ⁴⁷ Kuya lok ga Judıo Kajok İlgwegaga Këskësyo rokara fariseoga, syöshtaga kägäyogarë lok, ëng töng wlo. Eshko ga tjlä lok tonu löng li kong ga «İlëbo İydëba llëm wleniyo shärye domer lirë ara. ¿Kjwëy İlong? ⁴⁸ Rayëy ber kjweni ga nopga löng kës li kjlopswë mär ber löng ba go eröe. Eni wleni ga miydëy ga ëngkjwagaga iche bi ichagaga Roma so lirë bi Sbö u ëre pjik, ga bi tjëyoga ëre zröya lok pjir bakoe» le.

⁴⁹ Domer sök kjlara eshko ko Caifás. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo. Eshko ga tjlä tonu löng li kong ga «Pjây kjok miydë sira llëme. ⁵⁰ Pjlü wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska, uunkong li wolon llëm wlo. ¿E ëmdë ga miydëmi llëmdo?» le. ⁵¹ Caifás tjläno sök eni, gueniyo le sök ba woshko llëme. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kësbangyo kuzong ga e İara Sbörë ba tjläkwo lë oba kong eni, ga tjläkwo lara li, e Jesús wolon judıoga löng kës äska li loklo. ⁵² Ga Jesús wolon ba äska dö llëme. E wolon Sbö nopga shdöktong tjeng kjok kjwang jİkong li äska, töya wlo, ber tjeng tjëyo kjrinaso wlo. ⁵³ Eni ga İlgwera lok ëng tjok ga Jesús zröya le. Ga eshko jek lëkong ga beno löng wotjlik eni.

⁵⁴ E kjİshko ga Jesús jëktong shäng judıoga boksho ame. Opshino to jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga öötong beno löng kjok buk kjrına ko Efraín, kjok dogro no llëmshko li ber buk soshko.

⁵⁵ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judıoga kong li döroe. Eni ga nopga to jem Jerusalén kjokyo ara ba kjokshko dwayo, dbaryo li äätë llëm obishko ga ba sdëkwo li shäryë, opyë äar Sbö poshrëk ba ushko ga pjlü wlo. ⁵⁶ Eshko ga to löng Jesús wlëk, ga kjakroke lok ëng kong ga «¿Jesús tjwe dbar li shrëk lëpde?» le lok eni Sbö u zlong bäng.

⁵⁷ Bäm go ga fariseoga, syöshtaga kägäyoga, e tjläno nopga uunkong kong. Tjlä ga «Jesús, e shäng kjone li miydaga ë ga

woydërwa ga le borwa kong, sharwa wlo» le lok eni.

12

Poshtikklo lõ pjlëblë tjwlõ ara wleniyo tyara Maríarë Jesús dre kjing go

¹ Israel tjëyoga dõktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, kjwe dbargwo tjer (6) obishko ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Lázaro sök lishko. Dëna ga Lázaro wolono, ga woshrrara Jesúsde iröng obi. ² Öötong shäng eshko ga dli shäryaraba ba shrëkklo. Ga dli li pjlorgara Martarë nopga uunkong tjeng eshko li kong, ga tjrëko Lázaro sök bebi. ³ Eshko ga María poshtikklo lõ pjlëblë tjwlõ ara wleniyo söno bayo eeje* bapkwö kjwara kësbang tjung, ga tyara Jesús dre kjing go, ga dona ba käkzong go. Eshko ga u li roshko beno lõ poshtikklo lõ pjlëblë li eröe.

⁴ Jesús oppinggaga tjeng li tjrëko sök kjlara ko Judas Iscariote, Jesús soynega li e. Llëye shäryë eshko li ÿya ga tjlë ga ⁵ «¿Kjwe zäya kjweni ega? Soynena kjwe dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjlöglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. ⁶ Lara eni, oba song wleniyo kjimte woydë kjÿy llëme. E iak beno shäng dbur bapkwö daga ba pjeyoga kong. Olö ga dbur iak tjeng ba bapkwö roshko li lüyotke, e lügwang kjÿshko. Lara eni e kjÿshko.

⁷ Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¡Wëyë! Poshtikklo kjwe beno bor kong, tja iëba sakshkoshko ga bor doyo ëre beno poshtik pjir tjän wlo. ⁸ Oba song wleniyo, e löng bomi tjok ÿyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok ÿyado llëme» le.

Lázaro zröya woydë syöshtaga kägäyogarë

⁹ Eshko ga Jesús öötong shäng Betania kjokyo li roy miydara judíoga ararë, ga shrono löng ba ÿk. Shrono löng Lázaro ÿk bakoe. Wolono, ga woshrrara Jesúsde iröng obi li e. ¹⁰⁻¹¹ Lázaro kjÿshko ga judíoga ara mär beno löng Jesús go. E kjÿshko ga syöshtaga kägäyoga wotjlik lok ga «Lázaro ëmdë ga zröy bakoe» le lok ëng kong eni.

* **12:3** Poshtikklo lõ pjlëblë tjwlõ ara li söra bayo litro bëy dik. † **12:15** Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. ‡ **12:15** Zacarías 9.9.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹² Wëshko ga Jesús opshino jek Betania kjokyo dwayo jongya Jerusalén kjokyo. Roy miydara nopga öötong löng eshko dbar shrëk lirë. ¹³ Eni ga mek korga kjrara, söra lok jek ba tjok, ga to jongya ba wlokjërë. Ga tjlë lok dbo go ga

«Kjwe pjlú jlöe.

Ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Kjwe Israel tjëyo pjluyo.

Kjwe kjimte Sbörë» le.

¹⁴ E bäm go ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëna Jesúsde kjlara, ga opyono sök ba kjing go, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

¹⁵ «Sión† soppa, llëye bangkjërëmi llëme.

¡Zä! Bomi pjluyo, e tek sök döröe.

Tjwe sirkeno sök öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo kjing go.»‡

¹⁶ Eshko dbaryo ga llëbo shäryono li, e llë loklo miyde Jesús oppinggaga tjeng lirë löng llëme. Gueniyo Jesús brikotong to jem kjok dogo irgo ga llëbo shäryono Jesús kong ëre, e tak beno pjang Sbö tjlokwo go ba kjÿshko tek dëna tjän li miyde lok kjwlë jä.

¹⁷ Shinmo Lázaro buk sakshko obishko ga Jesús öör shäng eshko, rokara tek ey dwayo, ga woshrrara iröng obi. Ga Jesús opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga öör löng ba tjok sakshko kjupäbäshko li, e jek löng ba irgo eshko, roy le löng oba kong. ¹⁸ Roy kura nopga löng eshko lirë, ga opshino tek lok ara ba wlokjërë. ¹⁹ Eshko ga ÿya fariseogarë lok ga tjlë lok ëng kong ga «¿ÿmi ga sorë? Shji zanae. Nopga tjeng kës kjwe to jek ba shwo lëkong drete» le.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjÿshko

²⁰ Nopga öötong löng eshko dbar shrëk li tjrëko, Grecia soppa löng kjlëbö bakoe.

²¹ Domer shäng kjlara eshko obi ko Felipe, e Betsaida so. Grecia soppa li tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, tjawa lan woydë Jesús tjok» le.

²² Kuya ga jek shäng Andrés shwoy, ga lara ba kong. E irgo ga jek öötong löng ba lë Jesús kong.

²³ Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong lok ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwlo ara nopga uunkong boksho li, e dbaryo ootonge. ²⁴ Lër bomi kong jlökoyo ga dwla llë botjyë ber ara wlo ga lon jer klung kjing go, ga kjer guing. Enira dwla wen ara obi, llëm ga llëye wen llëme. ²⁵ Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga aar kjok dogo llëme. Gueniyo ëye wotjlik ara ber sök së kjok ëre kjing go wlo llëm ga era ber sök së iyado Sbö tjok. ²⁶ Ëye parkë woydë bor kong le ga woydër ga jëk löng bor tjok iyado, tja aar sök kjone ga e aar löng eshko bakoe. Ga ëye parkë bor kong ga ie bor Datarë ber löng tjwlo ara.

²⁷ »Eeri ga tja ëre wosonge. Llëye shäryër miydër llëme. Tja shrono shäng na, llëye wen tjwe bor kong li wen bor kong wlo. E kjishko ga «Data, tja kjimtos, tja dös llëye wen tjwe bor kong lishko dwayo» lër ga äe» le.

²⁸ E irgo ga tjlë obi ga «Data, pja ko ios ber kësbang, tjwlo ara» le.

Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo. Tjlë ga «Bor ko ioror beno kësbang, tjwlo ara tjan. Ga shäryër jek obi» le.

²⁹ Kuya nopga löng lirë ga kjone kjone tjlë ga «E kjrik» le, kjone kjone obi tjlë ga «E Sbö parkaga kjok dogo so li tjlëkdo ba kong» le.

³⁰ Eni ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Ybö kuroy li tjlëno beno bor kong llëm, beno bomi kong. ³¹ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo ilgwezlóng dbaryo li ootonge. Kjok ëre ichaga li, § e kjozlong kjok ëre kjing go dbaryo li ootong bakoe. ³² Tjara poyonaba kjok ëre kjing go dwayo jem pjang kjomoshko ga nopga uunkong iër tek löng bor shwoy» le. ³³ Lara eni, e wolon sorë li loklo.

³⁴ Eshko ga nopga löng li tjlë ba kong ga «No pjluyo iche le Sbörë li ber sök së iyado, tak pjang kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go eni. Ga pja tjlë ga no to ter kjok dogo dwayo li pja. ¿Eni ga pja poyongoba pjang kjomo kjuwelep sorë? ¿No to ter kjok dogo dwayo li pja lep shäng li llë loklo?»

³⁵ «Iök shjiy ëre ber shäng bomi tjrëko dbar kjwöbö obi döe. E wopro ga pjây jëk löng bor go, pjây wlëna shkërëshko ga pjây

sabyë llëm wlo. Ëye jëk shäng kjok ro sï roy ga jongya kjone miyde llëme. ³⁶ Eni ga iök shjiy ëre shäng obishko ga pjây mär ber löng bor go, pjây opyë ber löng so tja kjoyo wlo» le ba kong. Tjlëno ba kong pjirshko ga opshino to eshko dwayo, ga opjnenoe.

Judíoga mär woydë Jesús go llëm obi

³⁷ Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë kës ëre nopga li boksho. Eni ëmdë ga mär woydë ba go llëm obi. ³⁸⁻⁴¹ Shäryono eni, tjlökwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li ber jlökoyo wlo. Jesús dbo kälä İna, ga tjlëno ba kjishko. Tjlëno beño eni:

«Tjlapga, ¿borwa tjlökwo kjruga ëro?

¿Bop dbo ara li İga ëro?»*

Tjlëno beno obi eni:

«Epga iara Tjlapgarë beno löng kjok İgö llëm wleni,
iara beno löng llëye kuya woydë llëm bakoe.

Shäryara eni,

llëye İya lok ba bokkwo go llëm wlo,
llëye kuya lok llëm wlo,
optwë ber löng bor kong llëm wlo,
epga dör llëm wlo.»†

Epga mär ber löng ba go ga ä e kjishko.

⁴² Eni ëmdë ga judíoga ara mär löng ba go, ba ichagaga kjone kjone bakoe. Gueniyo bangkjre lok ga iche fariseogarë opzrëk judíoga syö uyo roshko ame. E kjishko ga llëye lara lok ë kong llëme. ⁴³ Woydara lok ga ber löng pjlú oba bokso. Ba kong ga e tjwlo ara, ber löng pjlo bek Sbö bokso li kjinmo.

Jesús shrono shäng kjok ëre kjing go no döga

⁴⁴ Eshko ga Jesús tjlëno nopga kong dbo go. Tjlë ga «Ëye mär bor go ga mär bor go dö llëme. E mär bor ichaga go bakoe.

⁴⁵ Ga tja İyashko ga bor ichaga İya bakoe.

⁴⁶ Tja shrono shäng kjok ëre kjing go iök shjiy wleni, nopga mär bor go li ber löng kjok ro sï roy wleni ame wlo.

⁴⁷ »Tja shrono shäng nopga kjok ëre so li ilgwega llëm, tja shrono shäng ba döga. E kjishko ga ëye bor tjlökwo kuno, gueniyo kjrara llëm ga e ilgwega tjarë

§ 12:31 Kjok ëre ichaga le li, e Ä loklo. * 12:38-41 Isaías 53.1. † 12:38-41 Isaías 6.10.

llëm, ⁴⁸ e llgwega oblërë. Kjuk pjiir dbaryo lishko ga e llgwega Sbörë, ga shdūya, bor tjlökwo kjrara llëm kjishko, tja wlokjrara llëm kjishko bakoe. ⁴⁹ Tjlökwo li loror bor woshko llëme. Llëye loror li, loror sorë li, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë bor kong, ⁵⁰ ga loror eni. Miydër ga ba tjlökwo kjragaga li ie ber löng së iyado ba tjok. Loror eni e kjishko» le.

13

Ba oppinggaga dre shkwara Jesúsde

¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li döröe. Ga miyde Jesúsde ga kjok ëre raye ber, ga jongya iröng Data Sbö sök lishko dbaryo li öötonge. Ba nopga löng kjok ëre kjing go li woydara ara iyado, ga pina ba kong, äär jong pjiirshko.

² Judas Iscariote, e Simón wa. Jesús ië ba oppinggaga tjok kjok sëng li dloyo äätë llëm obishko ga Judas go Ä shrono beno ba tjok, ga ichara wotjlik Jesús soynek, ga twe ba wloyoga kong tjän. ³ Miyde Jesúsde pjiir ga llëbo tjeng kës li iara Data Sbörë beno tjeng ba wloshko. Miyde ga ter Sbö shwoy dwayo, ga jongya ba shwoy iröng obi. ⁴ Eni ga sök ië ba oppinggaga tjokshko ga kojono shäng, ba shwong kop lëkong li skwara, ga äska shwong podongglo wleniyo pjiirra pjang pjibri ba dop go. ⁵ Eshko ga di kjrara, tjyara ba bapkwö roy, ga opyono sök ba oppinggaga tjeng eshko li dre shkwë, ga ba dre döya sök shwong podongglo li go.

⁶ Öötong sök Simón Pedro dre shkwë ga Pedro tjlä ba kong ga «Tjlapga, ¿tja dre shkwëp lëpdo?»

⁷ «Llëye shäryër bop kong li, e llë loklo miydëp sök llëme. Gueniyo llono ga llëbo ëre llë loklo miydëp pjire» le ba kong.

⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pja ichër bor dre shkwë llëme» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Bop dre kjwe shkwër llëm ga pja ber no botoya llëme» le.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, enira woydër ga tja dre shkwëp dö llëme. Bor

orkwo, bor kägä, e shkwos bor kong bakoe» le.

¹⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «Ëye wono pjiir tjän ga doyo uunkong beno drëpdrëe. Eshko ga woyde ga ba dre shkwoydë eröe. Ga pjây löng drëpdrë wleni tjän, gueniyo pjây uunkong llëme» le. ¹¹ Miyde ga ba soynega ba wloyoga kong li sök kjone dey, löng drëpdrë wleni uunkong llëme lara eni e kjishko.

¹² Ba oppinggaga dre shkwara pjiir ga shwong kop lëkong skwara dämär li pjuna jek obi, ga öötong sirkeno sök ba iozlong shtoyo iröng obi. Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «¿Llëbo shäryoror bomi kong kjwe llë loklo miydëmire? ¹³ Tja kowëmi no pingga, llëm ga Tjlapga lëmi, ga lëmi eni li beke. ¹⁴ Tja bomi Tjlapga, bomi pingga. Eni ga pjây dre shkworor kuzong ga woyde ga pjây ëng dre shkwë kar kar eni bakoe. ¹⁵ Shäryoror bomi kong kjweni, ïmi wlo, pjây omshäryë ëng kong kjweni iyado wlo. ¹⁶ Lër bomi kong jlökoyo ga parkagaga tjwlek löng pjiir wleniyo tjwlo ara, ba sogo kjinmo llëme. Ëye roy söga wleniyo ga e tjwlo ara, ba ichaga kjinmo llëm bakoe. ¹⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong li, e llë loklo miydëmi löng pjlúe. Ga shäryëmi eni wleni ga pjây ie Sbörë ber wopjlúe.

¹⁸ »Gueniyo lër shäng pjây uunkong kong llëme. Kjröror tjeng botoya li ë, e miydër sök pjire. Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ëye ië sök bor tjok ga kworkwono beno sök bor wloyo.»* ¹⁹ Llëbo ëre lër shäng bomi kong, e shäryoydë llëm obishko. Eni ga shäryonoshko ga miydëmi e go ga Sök Iyado li, e tja. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, no ichoror li wlokjrara ga tja wlokjrara wleni. Ëye, tja wlokjrara ga bor ichaga wlokjrara wleni bakoe» le.

«Pjây kjlara, tja soynega, twe bor wloyoga kong» lara Jesúsde

²¹ Tjlëno eni pjiir ga wosonkono ara, ga tjlä ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjây kjlara, tja soynega, twe bor wloyoga kong» le.

* **13:18** Salmo 41.9. † **13:23** Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

²² Kuya lok ga beno löng eng bokkwo ik drëng kjlarashko kjlarashko, gueniyo ë layde miyde lok llëme. ²³ Kjlarasök Jesús zlong bäng, woyde Jesúsdë ara ba kjlaras wleni li† e. ²⁴ Eshko ga Simón Pedro kä wikzong sök eshko li kong, ë layde kjakroke Jesús kong wlo.

²⁵ İya ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿ë lopdë?» le ba kwomsoshko.

²⁶ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlung shosho suk pjir ëre pör, ga twër ë kong ga e e» le. Eshko ga pjlung shosho suk pjir li pöra, ga twara Judas Iscariote, Simón wa li kong. ²⁷ Ga pjlung shosho suk pjir li kjararashko ga go Å shrono beno ba tjok.

Eshko ga Jesús tjlë Judas kong ga «Llëye shäryëp wlo li shäryos malinge» le. ²⁸ Kura ba oppinggaga llamo tjeng lirë, gueniyo llë layde sök li miyde lok llëme. ²⁹ Judas iak beno shäng dbur daga ba pjeyoga kong. E kjishko ga kjone kjone wotjlino ga ichara Jesúsdë llëbo tjwlëk ba dbar shrëya wlo li kong, llëm ga ichara dbur twë oba song wleniyo kong lara. ³⁰ Eni ga pjlung shosho suk pjir li kjarara Judasdë pjir ga opshino to ey dwayo. Eshko ga kjok shkë tjän.

Tjlökwo tjaglën

³¹ Judas opshino to irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga beno tjeng li kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwlö ara oba bokso, ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara bor kjishko eni bakoe. ³² Eni ga Sbö iër ber kësbang, tjwlö ara eni ga Sbö Wa ëre ie ber kësbang, tjwlö ara eni bakoe. Ga shärye eni malinge.

³³ »Pjäy bor wapga wleni. Tja ber sök bomi tjok sira obi eröe. Llëbo loror judioga kong li, e lër bomi kong eni bakoe. Tja to irgo ga tja wlëmi, gueniyo tja öötong sök lishko ga pjäy äär eshko ga äe. ³⁴ Tjlökwo lër bomi kong, shäryëmi wlo li, e tjaglën. Pjäy eng woydos ara kar kare. Pjäy woydoror sorë ga pjäy eng woydos kar kar eni bakoe. ³⁵ Shäryoromi eni wleni ga miydëba e go ga pjäy bor oppinggaga jlökoyo» le.

«“Jesús, e ë miydër llëme” lëp oba kong» lara Jesúsdë Pedro kong

³⁶ Eshko ga Simón Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja to kjone?»

«Tja to äär kjone lishko ga pja äär eshko ga äe. Gueniyo llono ga pja jek äär bor irgo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja jek bop tjok eni tjok ga ä ega? Tja optwë wolon bop kjishko ga pjluë» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja optwë wolon bor kjishko jlökoyore? Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» le.

14

Shji äär Data sök lishko sorë

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjäy wosonkë llëme. Pjäy mär ber löng Sbö go, pjäy mär ber löng bor go bakoe. ² Bor Data ushko ga nopga ber löng wlo li shtoyo ara. Eni llëm kjwe ga loror bomi kong tjän. Tja to shto poshäryë bomi kong eshko. ³ Ga shto poshäryër bomi kong kuzong ga tja tjwe iröng obi bomi wlokjre, ga pjäy sör bor tjok, pjäy äär ber löng bor tjok eshko wlo. ⁴ Irbo jek äär tja to kjone lishko li miydëmi löng pjir tjän» le.

⁵ Kuya lok ga Tomás tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja to kjone miydërwa löng llëme. ¿Eni ga irbo li miydërwa sorë?»

⁶ «Pjäy äär ber löng Data Sbö sök lishko bor kjishko. Tjlökwo bek li miydëmi bor kjishko. Pjäy äär ber löng së jlökoyo bor kjishko bakoe. Eye mär bor go llëm ga äär Data Sbö sök lishko llëme. ⁷ Bäm goshko ga tja ë miydoromi llëme. E kjishko ga bor Data miydoromi llëm bakoe. Gueniyo eeri jek lëkong ga e miydëmi löng pjluë, e ñnmi shäng wleni kjishko» le.

⁸ Eshko ga Felipe tjlë ba kong ga «Tjlapga, Data Sbö pīs borwa kong. Woydërwa li e eröe» le.

⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Felipe, tja shäng bomi tjok dbar kop ara tjän. ¿Eni ga tja miydëp shäng llëm obire? Eye, tja ñna ga Data Sbö ñna bakoe. ¿Eni ga “Data Sbö pīs borwa kong” lëp bor kong sorëro? ¹⁰ Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. ¿E jlöe lëmi llëmde?» le.

Eshko ga tjlë ba oppinggaga uunkong löng li kong ga «Tjlökwo lër shäng bomi kong

li, e botoya llëme. Jlökoyo ga pak shäryër shäng li, e shäryaga Data Sbö shäng bor tjok lirë.

¹¹ »Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjaraso. E jlöe lozïa. Llëm ga pjây mär bor go, llëbo shäryoror ïnomi li kjïshko. ¹² Lër bomi kong jlökoyo ga ëye mär bor go ga pak shäryër shäng li shärye eni. Ga tja to Data Sbö shwoy irgo ga pak shärye kësband e kjinmo bakoe. ¹³ Ga llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong, Data Sbö iër ber kësband, tjwlö ara oba bokso wlo. ¹⁴ Llëye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong eni jlökoyo.

«Sbö Sëya ichër jek bomi kjimtë» lara Jesúsde

¹⁵ »Tja woydëmi wleni ga bor tjlökwö kolozïa. ¹⁶ Enira llëbo rokër Data Sbö kong, ga pjây kong bomi poshdungga twe oblë, ber shäng bomi tjok ïyado wlo. ¹⁷ Sbö Sëya li e. Tjlökwo bek li pïya bomi kong, miydëmi wlo. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwlokjrë llëm, ïya lok llëm kjïshko, miyde lok llëm kjïshko bakoe. Pjâyda ommydë, shäng bomi tjok kjïshko, ber shäng bomi yorkaga ïyado wlo kjïshko bakoe.

¹⁸ »Tja toshko ga pjây rayër ber löng llupsëng wleni llëme. Tja tjwe iröng bomi shwoy obi. ¹⁹ Dbar sira obi ga tja ïya nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ame. Gueniyo pjâyda, tja ïmi obi. Eshko ga tja sök së kjïshko ga pjây ber löng së jlökoyo. ²⁰ Eshko dbaryo ga pjây ommydono ga tja shäng bor Data tjok, pjây löng bor tjok, ga tja shäng bomi tjok bakoe. ²¹ Ëye bor tjlökwö kjrë, ga kole ga bor woydaga jlökoyo li e. Bor woydagaga löng kës li, e woyde bor Datarë ara. Epga woydër, ga tja opping ba kong lok bakoe» le.

²² Kjlara shäng eshko ko Judas, gueniyo e Judas Iscariote llëme. Judas li tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿pja opping borwa kong erö ega? ¿Pja opping oba uunkong kong llëm ega?»

²³ «Ëye, tja woyde ga bor tjlökwö kole. Eni ga e woyde bor Datarë, ga tjawa jek ba shwoy, ga tjawa ber löng ba tjok. ²⁴ Ëye,

tja woyde llëm ga bor tjlökwö kole llëme. Tjlökwo lër shäng kumi löng li, e laga tjarë llëm, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë.

²⁵ »Tjlökwo ëre loror bomi kong, tja shäng bomi tjok obishko. ²⁶ Gueniyo Sbö Sëya, bomi poshdungga li iche Data Sbörë bomi kong bor ko go, ga pjây pïya jek këgong, tjlökwö loror bomi kong kës li woyoshre bomi kong bakoe.

²⁷ »Tja toe. Gueniyo ga pjây iër ber löng wlëpe. Pjây löng wlëp laga li, e tja. Pjây ie nopga Sbö miydë llëm wleniyorë ber eni llëme. Pjây wosonkë llëm, llëye bangkjrëmi llëm bakoe.

²⁸ »Tja tjlëno bomi kong ga «Tja toe. Ga tja tjwe iröng bomi shwoy obi» loror li kuromi tjän. Tja to iröng Data Sbö shwoy. Eni ga tja woydëmi jlökoyo wleni ga pjây ber löng woplú eshko, Data Sbö kësband, tjwlö ara bor kjinmo kjïshko. ²⁹ Llëbo ëre shäryoydë llëm obishko ga lër shäng bomi kong. Eni ga shäryonoshko ga pjây mär ber löng bor go jek këgong ba kjïshko. ³⁰ Kjuk ëre ichaga li* tek tjwe shäng. E kjïshko ga tja tjlë bomi kong ara obi llëme. E dbo ara, bor ichë wlo llëme. ³¹ Gueniyo Data Sbö woydër ara. E kjïshko ga e miyde nopga löng kës lirë wlo ga tja ichara llëbo shäryër wlo li, e shäryër eni.

»Ëësë, shji toe» le.

15

Kjillgwo sokö, ba kowo

¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja so kjillgwo sokö bo pjlëblë tjok wleniyo kjoyoe. Oblëyo tja dik drete. Bor Data, e so kjillgwo li daga kjoyo bakoe. ² Kjillgwo kowo llë botjyë llëm ga ze tas tas. Kowo kjong kjong botjyë ga dbo toya pjäs pjäs, kowo li botjyë pjlú anmoyö wlo. ³ Pjây so kowo dbo tok pjir li kjoyo, tjlökwö loror bomi kong li kjrromi kjïshko. ⁴ Eni ga pjây ber löng bor tjok, ga tja ber shäng bomi tjok bakoe. Kowo llë botjyë om go ga ä, jong tuktëng ba sokö go guing. Pjây so e kjoyo bakoe. Pjây ber löng bor tjok llëm wleni ga pjây llëbo pjlú shäryë ga äe.

* **14:30** Kjuk ëre ichaga le li, e Ä loklo.

⁵ »Tja so kjillgwo sokö li kjoyoe. Pjäy so ba kowo li kjoyo bakoe. Eye löng bor tjok, ga tja shäng ba tjok ga llëbo pjlú shärye ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyoe. Gueniyo eye löng bor tjok llëm ga llëbo pjlú shärye ga äe. ⁶ Ga eye löng bor tjok llëm ga ber so kowo dbukko, iak beno tjeng dan dogro wlo li kjoyoe. Kowo eni li, e töy, suy wlo erä. ⁷ Gueniyo pjäy ber löng bor tjok, ga pjäy mär ber löng bor tjlökwo go ga llëye rokëmi woydë li rokozï, ga twër bomi kong. ⁸ Pjäy ikoba ga llëbo pjlú shäryë ara, so kowo botjyë pjlú li kjoyo ga miydëba e go ga pjäy bor oppingga, ga bor Data iëba ber kësbang, tjlwö ara bomi kjishko.

⁹⁻¹⁰ »Pjäy woydër, tja woyde Data Sbörë sorë ga eni. E kolër shäng iyado, ga tja woyde ber shäng eni iyado bakoe. Eni ga tja kolozï ber löng iyado, pjäy woydër ber löng eni iyado bako wlo. ¹¹ Lër shäng bomi kong eni, pjäy ber löng wopjlú, botoya dik wlo. Eni ga pjäy wopjlú jlökoyo. ¹² Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjäy ëng woydos ara kar kar, pjäy woydoror sorë ga eni. ¹³ Shji bi kjlara woydë ara ga llëbo shäryëy ba kong tjlwö ara anmoyö li, shji optwë wolon ba kjishko li e. ¹⁴ Ga tja kolëmi wleni ga pjäy kowër bor pje yoga. ¹⁵ Parkagaga tjeng li, llëye shärye ba kägäyorë li, e miyde löng llëme. Gueniyo llëbo lara bor Datarë bor kong li, e loror bomi kong pjir tjan. E kjishko ga pjäy kowër bor parkaga ame, pjäy kowër bor pje yoga shara.

¹⁶ »Tja kjruga pjäydë llëm, pjäy kjruga tjarë. Ga pjäy ioror beno to löng llëbo pjlú ber iyado li shäryë. Shäryëmi eni ga llëye rokëmi Data Sbö kong bor ko go li, e twe bomi kong. ¹⁷ Tjlökwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjäy ëng woydos ara kar kare.

Shji iywa nopga Sbö miydë llëm wleniyorë shjiktëng

¹⁸ »Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjäy iywa lok shjiktëng wleni ga woyoshre mi eshko ga tja iywa lok shjiktëng bomi bäm go bakoe. ¹⁹ Pjäy so epga kjoyo kjwe ga pjäy woyde lok pjlú, ba pje yoga wleni.

* 15:25 Salmo 35.19; 69.4.

Gueniyo pjäy kjrator ba tjrëko dwayo kuzong ga pjäy so epga kjoyo ame. Pjäy iywa lok shjiktëng e kjishko. ²⁰ Tjlökwo loror bomi kong li woyoshrozïa. Tja tjlëno bomi kong ga “Parkagaga tjlwëk löng pjir wleniyo tjlwö ara, ba sogo kjinmo llëme” loror eni. Eni ga tja shduna lok kuzong ga pjäy shdüya lok eni bakoe. Tjlökwo loror ba kong li kjrara lok kjwe ga tjlökwo lëmi ba kong li kjre lok eni bakoe. ²¹ Llëbo uunkong ëre shärye lok bomi kong, pjäy bor nopga kjishko, bor ichaga miyde lok llëm kjishko bakoe.

²² »Tja kjwe shrono tjlëno ba kong llëm ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo epga iak beno shdungko tjan, bor tjlökwo kura lok li kjrara lok llëm kjishko. ²³ Eye, tja iywa shjiktëng ga bor Data, e iywa shjiktëng bakoe. ²⁴ Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror ba kong ara. Eni llëm kjwe ga llëbo owa shäryara lok li ber pjang ba go llëme. Gueniyo llëbo shäryoror li ina lok wëë ëmdë ga tja, bor Data, tjawa iywa lok shjiktëng. ²⁵ Ere shäryë jüni, kjok llgwekklo baïya tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: “Tja goshko llëye owa wlëna lok llëm ëmdë ga tja iywa lok shjiktëng.”*

²⁶ »Rokër Data Sbö kong ga ba Sëya, bomi poshdungga li iche tjwe ber bomi tjok. Ga ichara shronoshko ga pjäy kjimte, tjlökwo bek li pïya bomi kong bakoe. Ga tjlë bomi kong bor kjishko ara. ²⁷ Ga pjäy löng bor tjok tek dämärshko dwayo kuzong ga pjäy tjlë bor kjishko eni bakoe.

16

¹ »Lër shäng bomi kong eni, pjäy mär ber löng bor go wlo, tja rayëmi llëm wlo. ² Pjäy ichëba opzrëk jek judioga syö uyo roshko ame. Ga dbar tjwe kwara ga pjäy zröya nopgarëshko ga wotjlik lok ga llëbo shärye löng Sbö kong pjlúe le. ³ Shärye lok eni, tja, Data Sbö, tjawa miyde lok llëm kjishko. ⁴ Lër shäng bomi kong eni, äär ba dbaryoshko ga tjlökwo ëre woyoshre mi eshko wlo.

Pak shärye Sbö Sëyarë bi kong

»Tjłkwo  re loror bomi kong tek d marshko ll m, eshko ga tja sh ng bomi tjok obi kjishko. ⁵ Gueniyo eerishko ga tja to bor ichaga s k lishko. Eni  md  ga «?Pja to kjone?» l mi bor kong ll me. ⁶ Ll bo l r sh ng li kuromi kjishko ga pj y beno l ng woyd  ara. ⁷ Gueniyo l r bomi kong jl koyo ga tja brikotong li, e ber bomi kong pjlu anmoy . Tja brik ll m kjwe ga Sb  S ya, bomi poshdungga li tjwe ber bomi tjok ll me. Gueniyo tja brikotong pjir ga e ich r tjwe ber bomi tjok. ⁸⁻¹⁰ Ga shronoshko ga nopga Sb  miyd  ll m wleniyo, epga diktong ara li p ya ba kong, miyde lok w l  wlo. M r l ng bor go ll m kjishko ga p ya ba kong ga wotjlik b y ll bo owa li kjishko ll me. Tja to Data Sb  s k lishko kjishko ga p ya ba kong ga irbo bek li miyde lok ll me. ¹¹ Kajok  re ichaga li* iak beno shdungko tj n kjishko ga nopga llgweya Sb r  sor  li miyde lok ll m bakoe.

¹² »Tja ll bo l  woyd  bomi kong ara obi, gueniyo eni tjok ga woyotjlimi ga pj y  ar ba dbo go ll me. ¹³ Gueniyo Sb  S ya shronoshko ga tjłkwo bek k s li p ya bomi kong. Eshko ga tjłkwo le bomi kong ba woshko ll m, tjłkwo kura li layde bomi kong er e. Ga ll ye wen wlo li le bomi kong, went  ll m obishko. ¹⁴ Tjłkwo botoya li le bomi kong, miyd mi wlo. Eni ga tja ie ber k sbang, tjwł  ara. ¹⁵ Data Sb  ll bo tjeng k s li, e botoya. Tjłkwo botoya li le Sb  S yar  bomi kong, miyd mi wlo loror bomi kong e kjishko.

¹⁶ »Wop   ga tja  mi sh ng bomi tjok ame. Gueniyo wop   obi ga tja  mi sh ng bomi tjok jek obi» le.

Jes s oppinggaga woydono ara pjir ga ber l ng wopjlu shara

¹⁷ Kuya ba oppinggagar  lok ga tjł  lok  ng kong ga «?Wop   ga tja  mi sh ng bomi tjok ame. Gueniyo wop   obi ga tja  mi sh ng bomi tjok jek obi» le sh ng li ll  layde? ?«Tja to Data Sb  s k lishko» le sh ng li ll  layde?» le lok eni. ¹⁸ Ga kjakroke lok  ng kong jek obi ga «?Wop  » le sh ng li ll  layde? Ll  layde miyd y l ng ll me» le lok  ng kong eni.

* **16:11** Kajok  re ichaga le li, e   loklo.

¹⁹ Ll ye kjakroke woyde ba kong li miydara Jes sd  pjire. E kjishko ga tjł  ba kong lok ga «?«Wop   ga tja  mi sh ng bomi tjok ame. Gueniyo wop   obi ga tja  mi sh ng bomi tjok jek obi» le sh ng li ll  layde?» l mi l ng  ng kong eni. ²⁰ L r bomi kong jl koyo ga nopga Sb  miyd  ll m wleniyo l ng wopjlu wopro ga pj y l ng woyd , slar ara eshko. Gueniyo e irgo ga pj y ber l ng eni ame, pj y kjlopsw  ber l ng wopjlu shara.

²¹ »Wal  wloshko buk döröshko ga shaya swlor , dbaryo öotong kjishko. Gueniyo wloshko tjeng irgo ga bang ara li woyo ba kong ame, wopjlu ba chida tjeng li kjishko. ²² Eni wleni ga eeri ga pj y l ng woyd  ara. Gueniyo e irgo ga pj y  n jek obishko ga pj y ber l ng wopjlu. Eshko ga wopjlu li d ga  r  bomi shjiryo ll me. ²³ Eshko dbaryo ga ll ye kjakrok mi bor kong wlo drete. L r bomi kong jl koyo ga ll ye rok mi bor Data kong bor ko go li, e twe bomi kong. ²⁴ Ll bo rokomir  Sb  kong bor ko li go ll m obi. Gueniyo eeri ga ll bo rokoz  ba kong, ga kjr mi, ga pj y ber l ng wopjlu jl koyo.

²⁵ »Tja tjł  sh ng bomi kong ll bo jy glo go, gueniyo llono ga tja tjł  bomi kong eni ame. Eshko ga bor Data l yw r bomi kong w l e. ²⁶ Eshko dbaryo ga ll bo rok mi ba kong om go bor ko go. Tjara ll bo rok  ba kong bomi kjishko guing ame. ²⁷ Tja woyd mi, ga miyd mi ga tja ter shrono Sb  shwoy dwayo. E kjishko ga pj y woyde Data Sb r  om go. ²⁸ Tja ter shrono kjok  re kjing go ba shwoy dwayo, ga tja to kjok  re kjing go dwayo jem ba shwoy ir ng obi» le.

²⁹ Kuya ba oppinggagar  lok ga tjł  lok ba kong ga «Eeri ga pja tjł  sh ng borwa kong w l . Pja tjł  sh ng ll bo jy glo go ll me. ³⁰  re go ga miyd rwa ga ll bo tjeng k s li miyd p sh ng pjir, ll bo kjakrok ba bop kong guing ll me. E kjishko ga miyd rwa ga pja ter shrono Sb  shwoy dwayo» le.

³¹ Kuya ga tjł  ba kong lok ga «?Bor tjłkwo kjr mi tj nd ? ³² Dbar tjwe kjwara ga pj y shd r ber l ng llaw pogo, pj y kjlara kjlara ber l ng bomi ushko om go. Eshko ga tja ray mi ber s k tjoksa. Gueniyo eshko

ga tja sök tjoksa llëm, bor Data sök bor tjok kjïshko. Ga dbar tjwe lër li, e shrono tjän. ³³ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wlep bor kjïshko. Pjây löng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo li dbo zanor pjir tjän. E kjïshko ga pjây dbokjrozong» le.

17

Jesús syöshtono Sbö kong ba kjïshko om go

¹ E irgo ga kjok dogo İya Jesúsdë drëng, ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Data, dbar li öötonge. Bop Wa ëre ios ber kësbang, tjwlö ara, pja iër ber kësbang, tjwlö ara bako wlo. ² Tja kong dbo tworop kësbang, nopga löng kës li ber tjeng bor wloshko wlo, tjrëko nopga tworop beno bor kong kës li iër ber löng së İyado bop tjok wlo. ³ Sbö kjlaraso li pja, ga tja Jesucristo, tja ichaga pjarë. Nopga li ber löng së İyado bop tjok wlo ga woyde ga shji miyde lok guing. ⁴ Pak tworop bor kong shäryër wlo li shäryoror pjire. Eni ga pja ioror beno kësbang, tjwlö ara kjok ëre kjing go. ⁵ Kjok ëre wentë llëm obishko ga tja kësbang, tjwlö ara bop bokso. Eeri ga Data, tja ios ber kësbang, tjwlö ara eni obi.

Jesús syöshtono Sbö kong ba oppinggaga kjïshko

⁶ »Nopga kjok ëre so kjrrop, tworop bor kong. Ga pja ë loror ba kong lok. Epga bopoya twopdë bor kong, ga bop tjlokwo kolara lok pjluë. ⁷ Miydara lok ga llëbo tjeng kës tworop bor kong li, e twaga pjarë. ⁸ Tjlokwo lorop bor kong li, e loror ba kong lok pjir, ga kjrara lok. Miydara lok pjluë ga tja ter shrono bop shwoy dwayo. Tja ichaga pjarë li, e jlöe miydara lok bakoe. ⁹ Tja syöshtë nopga tworop bor kong li kjïshko, epga bopoya kjïshko. Gueniyo tja syöshtë nopga pja miydë llëm wleniyo kjïshko llëme. ¹⁰ Nopga botoya löng kës li, e bopoya. Nopga bopoya löng kës li, e botoya bakoe. Ba kjïshko ga tja beno kësbang, tjwlö ara.

¹¹ »Data, pja eröe. Tja shäng kjok ëre kjing go wlo ame. Tja to bop shwoy. Nopga tworop bor kong bop dbo go lira ber löng kjok ëre kjing go. Eni ga epga dos yötso bop

dbo go, ber löng kjlaraso wleni wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ¹² Tja shäng ba tjok lok obishko ga epga wlikoror, doror dbo tworop bor kong li go. Eni ga jeno kjlara döe. Weno shäng jer wlo li e. Shäryono eni, tjlokwo tak pjang bop tjlokwo go ba kjïshko li ber jlökoyo wlo.

¹³ »Eni tjok ga tja to bop shwoy iröng obi. Gueniyo tja shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo ëre lër shäng bop kong eni, epga ber löng wopjluë jlökoyo, botoya dik wlo. ¹⁴ Bop tjlokwo loror ba kong lok. Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. E kjïshko ga bor nopga İywa nopga pja miydë llëm wleniyorë lok shjiktëng.

¹⁵ »Rokër bop kong ga bor nopga kjëp kjok ëre kjing go dwayo llëme. Woydër ga wlikëp, llëbo owa shärye Äre ba kong llëm wlo. ¹⁶ Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. ¹⁷ Bop tjlokwo, e beke. Eni ga bor nopga ios ber tjeng dboy bop kong, jëk ber löng pjlo bek bop tjlokwo bek li go wlo. ¹⁸ Epga ichër jek kjok ëre kjing go, tja ichorop ter shrono shäng kjok ëre kjing go sorë ga eni. ¹⁹ Ba kjïshko ga tja opyono beno shäng dboy bop kong jlökoyo, epga ber tjeng dboy bop kong jlökoyo tjlokwo bek li go wlo.

Jesús syöshtono Sbö kong tjlokwo kjrägaga löng kës li kong

²⁰ »Tja syöshtë ba kjïshko dö llëme. Llono ga tjlokwo le lok oblë kong, ga kjong kjong mär ber löng bor go eshko. Tja syöshtë ba kjïshko lok bakoe. ²¹ Data, pja shäng bor tjok, ga tja shäng bop tjok bakoe. E kjïshko ga shji kjlaraso. Woydër ga epga ber löng kjlaraso eni bakoe. Woydër ga löng bi tjok, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo. ²² Epga ioror beno tjwlö ara, tja iorop beno tjwlö ara sorë ga eni, epga ber löng kjlaraso wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ²³ Tja shäng ba tjok, ga pja shäng bor tjok. Woydër ga ber löng kjlaraso jlökoyo, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo, bor nopga woydorop ara, tja woydorop sorë ga eni li miyde lok eni bako wlo.

²⁴ »Data, kjok ëre shäryopdë llëm obishko ga tja woydorop ara. E kjïshko ga tja iorop

beno kësband, tjwłõ ara. Woydër ga nopga tworop bor kong tjeng li jem bor tjok, ber tjeng tja äär sök lishko wlo, tja iorop beno kësband, tjwłõ ara li ïya lok wëlë wlo.

²⁵ »Data, pja pjlo beke. Pja miyde nopga kjok ëre so lirë löng llëm, gueniyo tjara ommydë, ga tja ichaga pjarë li miyde bor nopgarë pjlúe. ²⁶ Pja sorë, e loror ba kong, miyde lok wlo, ga lër shäng ba kong lok obi. Shäryër eni, epga ëng woydë ara kar kar wlo, tja woydëp sorë ga eni, tja ber shäng ba tjok lok wlo bakoe» le.

18

Jesús shara ba wloyogarë

¹ Jesús syöshtono pjir ga opshino jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek dipzono Cedrón diwa kjwo kalëkong. Eshko ga kjok dgak buk kjrina, kjor ko *olivo* lok ara, ga opzrëno jek lok eshko. ² Jesús tön shäng enido eshko ba oppinggaga tjok. E kjishko ga kjok li miydara Judas, ba soynega lirë pjlúe. ³ Eni kuzong ga Judas jek äär shäng eshko. Ængkjwagaga, Sbõ u dagaga, e jek löng ba irgo, ichak syöshtaga kägäyoga, fariseogarë. Ængkjwoklõ söya tjeng ba wloshko, iök bakoe.

⁴ Llëye shärye ba tjok li miyde Jesúsde shäng. Eni ga ëng wlëno ba tjok, ga tjlë ba kong lok ga «¿Ë wlëmirë?»

⁵ «Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

Eni ga tjlë ba kong lok ga «E tja» le. (Judas, ba soynega li shäng eshko ba tjok bebi.) ⁶ Lara eni li kuya lok ga opshino jek lok iröng sira, ga dgoni jek rish rish tjeng töshko.

⁷ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok jek obi ga «¿Ë wlëmirë?»

«Jesús, Nazaret so li wlënwarë» le lok ba kong.

⁸ Eni ga tjlë ba kong lok jek obi ga «E tja loror bomi kong tjän. Tja wlëmirë dö ga llamo löng ëre ichozï toe» le. ⁹ Shäryono eni, tjlökwo lara lunashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno ga «Nopga tworop bor kong li jeror kjlara llëme» lara eni.

¹⁰ Eshko ga Simón Pedro dröng shino kjwangna ba bapkwõ roy dwayo, ga syöshtaga kësbandyõ parkaga kwomgwo

zakza tas jer lon pjik buk töshko erä. (Parkaga li ko Malco.)

¹¹ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Tja ichara Data Sbörë, tja shdungoba, bokrotkëba, zrökoba wlo, ga shäryër eni kjluwe» le.

Jesús söraba Anás bokshto

¹² Eshko ga ëngkjwagaga, ba kägäyo, Sbõ u dagaga, Jesús shara lok, ga kjrochara. ¹³ E irgo ga söra lok jek Anás bokshto. Anás, e Caifás kegue. Lu eshko ga Caifás parkë sök syöshtaga kësbandyõ. ¹⁴ Kjupäshko ga tjlëno ga «Pjlú wlo ga no wolon kjlara oba uunkong äska» lara eni.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë

¹⁵ E wopro ga Simón Pedro, Jesús oppingga kjlara obi, e jek löng Jesús sökoba jek shäng li irgo. Jesús oppingga oblë li miyde syöshtaga kësbandyõ lirë kuzong ga pjöyikong jek opzrëno shäng Jesús tjok u li worbo go. ¹⁶ Pedrora beno sök kjoko, u bäng zlong. Eshko ga Jesús oppingga oblë li opshino tek iröng, ga lano kjoglo parkë shäng u bäng daga li tjok, ga Pedro söra jek ba tjok kjër roshko.

¹⁷ Eshko ga kjoglo li tjlë Pedro kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

¹⁸ Eshko ga smo ara kuzong ga parkagaga, Sbõ u dagaga löng li, e iök boktõno kjwara, ga beno löng iökkok. Pedro ëmdë ga shäng iökkok ba tjok bakoe.

Llëbo kjakrokara Anásde Jesús kong

¹⁹ E wopro ga syöshtaga kësbandyõ li llëbo kjakrokono Jesús kong, ba oppinggaga kjishko, llë pÿyde oba kong li kjishko bakoe.

²⁰ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja tjlëno oba uunkong bokshto. Dbar kjwobi go ga oba pinor shäng judíoga syõ uyo lok li roshko, llëm ga Sbõ u zlong bäng, judíoga löng kës li tön löng enido li shtoshko. Llëbo loror lütshko llëme. ²¹ ¿Eni ga llëbo kjakrokëp bor kong ega? Kjakrokos bor tjlökwo kugaga kong. Llëye loror li miyde lok pjire» le.

²² Lara eni li kura Sbõ u daga kjlara shäng lirë, ga Jesús kwomso shpokza pjök, ga tjlë

ba kong ga «¿Tjlapga syöshtaga kësbangyo kjwe dboryëp eniro?»

²³ «Llëbo loror owa kjwe ga llë los bor kong. ¿Gueniyo loror pjlú ga tja shpop ega?» le ba kong.

²⁴ E irgo ga ichara Anásdë jek jëk shäng kjro go Caifás, syöshtaga kësbangyo li shwoy.

«Jesús, e ë miydër llëme» lara Pedrorë jek obi

²⁵ E wopro ga Simón Pedro shäng iökkok kjoko, ga löng li tjlä ba kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi llëmdo?»

«Llëme» le ba kong.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo parkaga kjlara shäng eshko, e domer kwomgwo zara Pedrorë li pjeyo. E tjlä Pedro kong ga «¿Pja ñor shäng kjok dgak buk, kjor ko *olivo* lok ara lishko ba tjok bebi llëmdo?»

²⁷ «Llëme» le ba kong. Jekdo eshko ga kjörkö kjlunoe.

Jesús söraba Pilato bokshto

²⁸ Kjok shröngto ga Jesús söraba to Caifás shwoy dwayo, jek öötong löng kjok eshko so ichaga ko Pilato, e ushko, gueniyo judío tjlapgaga lira opzrëno jek lok u li roshko llëme. (Dbar shrëkklo llë döröshko ga judíoga sgara löng opkjë löng dboshko. Opzrëno lok nopga judío llëm wleniyo u roshko wleni ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëya ga äe le. Opzrëno jek lok u li roshko llëm e kjishko.) ²⁹ Eni kuzong ga Pilato opshino tek kjoko, ga tjlä ba kong lok ga «¿Domer kjwe rotëmi llë kjishko?»

³⁰ «Llëbo owa shäryara llëm kjwe ga sörorwa tek bop kong llëme» le ba kong.

³¹ Eni ga Pilato tjlä ba kong lok ga «Eni ga sözi, llgwezī pjäydë om go bomi kjok llgwekklo li go» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Gueniyo no zrörwa tjararë om go ga äe. No zrökko laga li pja eröe» le. ³² Shäryono eni, tjläkwo lara Jesúsde, e wolon sorë li ber jläkoyo wlo.

³³ Eshko ga Pilato jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga Jesús rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Judío pjluoyo li pjare?»

³⁴ «¿E kjakrokëp shäng, tja ë miydëp woydë kjishkore, de laga oblërë bop kong?» le ba kong.

³⁵ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tja judío lëpdo? Pja söga, twaga bor kong li, e bop pjeyoga om go, syöshtaga kägäyoga bakoe. ¿Pja llëye owa shäryono?»

³⁶ «Tja ber pjlu kjok ëre kjing go wlo llëme. Eni kjwe ga bor nopga ëngkjwë judíoga tjok, tja wlike lok wlo. Gueniyo bor pjlu shtoyo li kjokyo oblë» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Enira pja pjlu?»

«Tja pjlu laga pjarë, ga lorop beke. Tja weno to ter shäng kjok ëre kjing go, tjläkwo bek li laga. Eye tjläkwo bek li kuk woydë ga tja kuya» le.

³⁸ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Tjläkwo bek li llë?» le. Lara eni pjir ga opshino jek lan judío tjlapgaga tjok obi. Tjlä ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete. ³⁹ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga rayër kjlara. ¿Eni ga woydëmi ga judío pjluoyo lëmi li dotë bomi kongde?»

⁴⁰ «Llëme. ¡Barrabás, e döpdë dey!» le ba kong. Barrabás, e dënashko ga ëngkjwono Roma sogga tjok.

19

Jesús ichara Pilatorë zrökoba pjang kjlös go wlo

¹ Eni ga Jesús twara Pilatorë ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo. ² Eshko ga shkë sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu kjing go, ga kong shwong wlëna lok kara pjluPGA shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ³ E irgo ga jek lok ba zlong bäng, ga tjlä ba kong ga «¡Judío pjluoyo, pja pjlu, pja tjwlo arae!» le lok eni, ga shpokza lok pjök pjök ba kwomsoshko erä.

⁴ Eshko ga Pilato opshino tek kjoko iröng obi, ga tjlä löng li kong ga «Domer tek sör shäng ëre izña. Woydër ga miydëmi ga bor

kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le. ⁵ Jesús opshino tek shäng ba bokshto p̄lju dlu ioklo ywak shkō sho go 'li jong ba dlu kjing go, doyak shäng p̄ljupga shwong wleniyo li go bakoe. Eshko ga Pilato tjlë löng 'li kong ga «Domer shäng ère ìzã» le.

⁶ İya syōshtaga kägäyoga, Sbō u dagagarē ga tjlë lok dbo go ga «İZrōs pjang kjlōs go! İZrōs pjang kjlōs go!» le lok eni.

Kuya Pilatorē ga tjlë ba kong lok ga «Sōzĩ, ga zrōzĩ pjāydē. Bor kong ga llëye wlēnor ber shdungko wlo drete» le.

⁷ Kuya judío t̄lapgaga löng lirē ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe tjlēno ga “Tja Sbō Wa” lara eni. E kjīshko ga borwa kjok llgwekklo tak pjang 'li tjlë ga e zrōkko» le.

⁸ Kuya ga bangkjrara ara jek kēgong.* ⁹ Eni ga jek opzrēno ba u roshko irōng obi, ga tjlë Jesús kong ga «İPja kjone so?» le, gueniyo dboryara llēme. ¹⁰ Eni kuzong ga tjlë ba kong obi ga «İTja dboryēp woydē llēmde? Pja shäng bor wloshko. Pja dārde, de pja zrōkoba pjang kjlōs gore, e laga tjarē. İE miydēp llēmdo?»

¹¹ «Dbo twara Sbōrē bop kong llēm kjwe ga tja shäng bop wloshko llēme. E kjīshko ga bor twagaga bop kong löng kjwe, e llēbo owa shäryono kēsbang, bop kjinmo» le ba kong.

¹² Eshko jek lēkong ga Pilato beno shäng llēbo shäryē ara, Jesús döya wlo le. Gueniyo ga judío t̄lapgaga öö le lok jek t̄jē j̄ikong, tjlë ga «È pogo opyē sök p̄lju ga e p̄lju kēsbangyo sök Roma kjokyo 'li wloyo. Eni ga domer kjwe rayēp jek to wleni ga pja ba wloyo bakoe» le.

¹³ Kuya Pilatorē ga sirkeno sök no llgwezlong sökklo jong 'li kjing go, ga nopga ichara Jesús shik eshko. Shto eshko 'li kowēba Tōshko Shto Shäryak Buk Akkwo Go, arameo t̄lōkwo go kowēba Gabatá. ¹⁴ Eshko ga öötong dlo dluw, ga Israel t̄jēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo 'li bong. Eshko dbaryo ga judiōga poshāryē, ba dbar 'li shrēya lok wlo. Ga Pilato tjlë judío t̄lapgaga kong ga «Bomi p̄luyō shäng kjwe ìzã» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlë ba kong dbo go ga «İlchos j̄üy dwayo! İlchos j̄üy dwayo! İZrōs pjang kjlōs go!» le.

Eshko ga Pilato tjlë ba kong lok ga «İWoydēmi ga bomi p̄luyō kjwe zrōr pjang kjlōs gore?»

«Tjawa p̄luyō sök kjlaraso, p̄lju kēsbangyo sök Roma kjokyo 'li e» le.

¹⁶ Era eni ga Jesús twara Pilatorē ba èngkjwagaga kong, löya lok pjang kjlōs go wlo, ga söra lok to ey dwayo.

Jesús zrōraba pjang kjlōs go

¹⁷ Ga Jesús jek shäng ba tjok, ba kjlōs 'li söya pjang om go, ga öötong löng kjokyo ko No Kā Dboglo dlupyo, arameo t̄lōkwo go ko Gólgota. ¹⁸ Eshko ga löra lok pjang kjlōs go. Nopga löra lok kjlōs go do pjök obi bakoe. Kjlara pjang or kēlē, kjlara pjang or mlē, kjlōsyo dboy dboy.

¹⁹ Pilato kjibokwo tonō kjwara, ga iara lok Jesús lōk pjangshko 'li kopshko, e zrōya lok llē kj̄y miydēba wlo. Kjibokwo tak pjang 'li tjlë ga «Domer ère ko Jesús, Nazaret so. E judío p̄luyō.» ²⁰ Ga jyāglo tak pjang kjibokwo go 'li, e tak pjang arameo t̄lōkwo go, latín t̄lōkwo go, Grecia so t̄lōkwo go bakoe. Ga kjibokwo 'li lara judiōga ararē, kjok eshko 'li buk Jerusalén kjokyo soshko kjīshko. ²¹ Eni ga judío syōshtaga kägäyoga tjlë lok Pilato kong ga «Tēy kjweni llēme. Tos “Domer ère tjlë ga ‘Judío p̄luyō 'li tja’ le.” Tos eni dey» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Llēbo toror pjang pjir t̄jān. Ber pjang eni» le.

²³ Jesús löra èngkjwagagarē lok pjirshko ga ba shwong tōna, ga p̄lorgara k̄ringgwo pkēng (4) kjlara ĩ ĩe. Ba shwong ro lēkong 'li, e shäryak shwong karaso, sera ter jong llöm lēkong dwayo äär jong dre lēkong. ²⁴ E kjīshko ga tjlë lok èng kong ga «Dwlēy llēme. Shwong kjwe ber è kong ĩy wlo ga jyā shiy dey» le, ga shäryara lok eni. Shäryono eni, Sbō t̄lōkwo tak pjang 'li ber j̄lōkoyo wlo. Tjlēno beno eni:

«Bor shwong shdōra lok èng kong,
ga jyā shira lok, shwong 'li ber è kong
İya wlo.»†

* **19:8** Eshko ga Pilato wotjlik ga Jesús, e Sbō Wa j̄lōkoyo kjwe le. Bangkjrara ara e kjīshko. † **19:24** Salmo 22.18.

²⁵ Jesús kjlös jong lishko ga ba mekë shäng soshko, ba mewa shäng eshko bakoe. Cleofas boy ko María, María Magdala so, e löng eshko ba tjok lok bakoe. ²⁶ Ga ba mekë ÿa shäng ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni li[‡] zlong bäng, ga tjlë ba mekë kong ga «Walë, bop wa shäng kjwey» le ba kong, ²⁷ ga tjlë ba oppingga li kong ga «Bop mekë shäng kjwey» le. Eni ga eshko jek lekong ga Jesús mekë wlojkrara, ga söra beno sök ba ushko.

Jesús wolono pjang kjlös go

²⁸ E irgo ga miyde Jesúsde ga ba pak li shäryara pjire. Eni ga Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo ga tjlë ga «Tja wodogroe» le. ²⁹ Eshko ga di bapkwö jong kjwara, roshko kjillgwo bo dyo shpoä. Ga llëbo llukluk di shak ara wleniyo kjrara no shäng eshko lirë kjwara, pöra kjillgwo bo dyo shpoä li go, kjrochara pjang kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ³⁰ Shura sira, ga tjlë ga «Llëbo uunkong li shäryono pjire» le. E irgo ga kä kujono, ga wolonoe.

³¹ Eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey, ga woshtozlong dbaryo tjwlo ara wleniyo li bong. E kjishko ga woyde judío tjlapgagarë ga shinmo doyo ber lok kjlös go äär jong bong jä llëme. E kjishko ga rokara lok Pilato kong ga nopga iche ba kworbo tok, wolon maling wlo. E irgo ga woyde lok ga ba doyo löya ter ba kjlös go dwayo jekdo. ³² Eni ga engkjwagaga jek lok domer löra pjang bäm go Jesús zlong li kworbo tok. E irgo ga ba kjlarayo li kworbo tora bakoe. ³³ Gueniyo jek äär Jesús pjang lishko ga ÿa lok ga wolono pjang tjän, ga kworbo tora llëme.

³⁴ Eshko ga engkjwaga kjlara, Jesús shorkekza lö kowo go ba pjloksoshko. Wop eni llëm ga srëng tek tur jong di tjok. ³⁵ Tjlökwo ère taga li tja, ga llëbo tër shäng ère, e ñnor om go. Miydër ga tja tjlë beke. Ga llëbo ñnor li totë shäng bomi kong, jlöe lëmi wlo. ³⁶ Shäryono eni, Sbö tjlökwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ba dbuglo tar kjlara llëme.» § ³⁷ Sbö tjlökwo tak pjang

kjrina obi. Tjlëno beno eni: «Shorkera pjus li ñnaba lok.»*

Jesús doyo jnena Josére

³⁸ Domer shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok, gueniyo shäryara lütshko, judío tjlapgaga bangkjrara ara kjishko. Ga Jesús wolono irgo ga ba doyo rokara Pilato kong, ga «jölö» le ba kong.

Eni ga José öör ba dök, ga söra to ey dwayo.

³⁹ Domer jek shäng ba tjok kjlara obi ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok shkë. Jek shäng José tjokshko ga dwlo poshtikklo shtiya lok shinmo doyo go an maling llëm wleniyo söra jek ba tjok kkring pjök kwing dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik.† ⁴⁰ E irgo ga José, Nicodemo, Jesús doyo söra lok, dwlo poshtikklo li shtira shwong go, ga doyo li popgara e go, judioga sgara shinmo doyo jnek sorë ga eni. ⁴¹ Jesús zröraba pjang kjlös go lishko ga jok dgak buk kjrina soshko, roshko sak buk kjrina, shinmo doyo iaydëba eshko llëm obi. ⁴² Ga judioga poshäryozlong dbaryo li ey kuzong ga doyo li iara beno buk sak li roshko, buk soy kjishko.

20

Sak beno buk rorë

¹ Öötong sondë kjok shränto ga María Magdala so jek öötong shäng sak lishko, ga ñna ga ak iak beno jong ba bängzakklo li, e kjak beno jong ba sor go. ² Eni ga jek zron jong Simón Pedro sök oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li* tjok lishko, ga tjlë ba kong lok ga «¡Tjlapga doyo li söra to sakshko dwayo! ¡Öötong iaraba kjone li miydëy llëme!» le.

³ Kuya lok ga opshino jek lok jongya sakshko. ⁴ Pjöyikong li jek zron jong eng tjok, gueniyo kjlara zrono Pedro kjinmo, ga öötong shäng bäm go sakshko. ⁵ Eshko ga roina doktëng shäng töshko. Ga ñna ga ba popgoklo beno tjeng erä, gueniyo opzrëno

‡ 19:26 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde. § 19:36 Éxodo 12.46; Números 9.12; Salmo 34.20.

* 19:37 Zacarías 12.10. † 19:39 Dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75), e kwing libra sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik. * 20:2 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

jek ba roy llême. ⁶ E irgo ga Simón Pedro öötong shäng eshko, ga opzrëno jek ba roy. Ba popgoklo li ña tjeng eshko. ⁷ Ba kä potaywoklo ña shpuk, iak beno buk dboshko. ⁸ Eshko ga oppingga shrono shäng bäm go li opzrëno jek ba roy bakoe. Ña pjir, ga woshrono jlõe le. ⁹ Gueniyo eshko ga Sbö tjlökwo tak pjang li tjlë ga Jesús woshrë iröng obi kjluwe le li llë loklo miydayde lok llëm obi.

Jesús weno María Magdala so kong

¹⁰ E irgo ga to jek lok ba ushko iröng obi. ¹¹ Gueniyo María Magdala so lira beno shäng sak li zlong bäng kjoko, slar ëë, ga sak li roña doktëng shäng töshko. ¹² Eshko ga ña ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng do pjök, doyono lok shwong ko pjlublún go, sirkeno löng Jesús doyo iak beno buk lishko, kjlara sök kä lëkong, kjlara sök dre lëkong.

¹³ Eshko ga tjlë lok ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega?»

«¡Bor Tjlapga doyo li sörabael! ¡Öötong iaraba buk kjone miydër llëme!» le ba kong. ¹⁴ Lara eni pjir ga bojongö kalëkong, ga ñya ga Jesús bë shäng, gueniyo e Jesús miydara llëme.

¹⁵ Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega? ¿Ë wlëpdë?» le.

Woyotjliya beno shäng wotjlik ga kjok eshko daga li shängdo le. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, shinmo doyo li söga pjarë wleni ga iorop beno buk kjone los bor kong, tja to kjrë wlo» le.

¹⁶ Eshko ga tjlë ba kong ga «María» le.

Kuya ga bojongö iröng, tjlëno ba kong arameo tjlökwo go, tjlë ga «¡Rabuni!» le. (Rabuni, e no pingga loklo.)

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja rayozong. Tja äatë iröng Data Sbö shwoy llëm obi. Gueniyo pja nom bor pjeyoga shwoy. Pja tjlë ba kong ga tja jek jongya iröng bor Data shwoy, e bomi Data bakoe. E bor Sbö, e bomi Sbö bakoe lëp ba kong eni» le.

¹⁸ Kuya ga jek ba oppinggaga löng lishko, ga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga ñnor!» le, ga llëye lara ba kong li lara ba kong lok pjire.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) li kong

¹⁹ Öötong sondë kjok sëng ga ba oppinggaga töno löng ëng tjok. Eshko ga judío tjlapgaga bangkjre lok ara kjishko ga u bäng bäng li bängzara lok jong tuk tjän. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le. ²⁰ Lara eni ga ba orkwo bäng, ba pjlokso bäng, e pina ba kong lok. Ga ñya lok ga beno löng wopjlú, woowa llëme. ²¹ E irgo ga Jesús tjlë ba kong lok obi ga «Pjäy ber löng wlëpe. Tja ichara Data Sbörë sorë ga pjäy ichër eni bakoe» le. ²² Eshko ga pjlok bakwara ba kopshko, tjlë ga «Pjäy go Sbö Sëya tjwe ber bomi tjok. ²³ Ë pogo, owa pjang ba go li lömi ba kong ga löya Sbörë ba kong eni bakoe. Gueniyo owa pjang ba go li lömi ba kong llëm ga löya Sbörë ba kong llëm bako, beno löng ba owa li tjok ñyado» le.

Jesús weno Tomás kong

²⁴ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlo bakoe. Jesús weno shäng ba oppinggaga li kongshko ga Tomás shäng eshko llëme. ²⁵ E kjishko ga e irgo ga ba pjeyoga tjlë ba kong ga «¡Tjlapga ñnorwa!» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Löra ba orkwo bäng li ñn woydë, ga bor sakkwo zrër woydë ba roshko. Bor orkwo zrër woydë ba pjlokso bäng roshko bakoe. Eni llëm ga jlõe lër llëme» le.

²⁶ Öötong sondë kjwara obi ga Jesús oppinggaga li töno uunkong löng u li roshko jek obi. Eshko dbaryo ga Tomás sök eshko bakoe. Eshko ga u bäng bäng jong tuke. Eni ga Jesús weno shäng ba tjrëko obi, ga tjlë ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlëpe» le. ²⁷ E irgo ga tjlë Tomás kong ga «Bor orkwo ëre ñzong. Bop sakkwo kjwe zrës jüshko. Bop orkwo kjwe kjëmö, zrës bor pjlokso bäng ëre roshko. Tja woshrono iröng obire, de llëm, e woyotjlip ame. E jlõe lozong» le.

²⁸ Eshko ga Tomás tjlë ba kong ga «Pja bor Tjlapga, bor Sbö bakoe» le.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja woshrono iröng obi jlõe lëp, tja ñnop kjishko. Ëye, llëye ñna llëm ëmdë ga jlõe le ga ber wopjlú» le.

³⁰ Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde ba oppinggaga boksho ara obi,

gueniyo tak pjang kjibokwo ëre go llëme. ³¹ Gueniyo ëre toror, miydëmi e go wlo ga no pjluyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe, ga pjây mär ba go wleni ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok.

21

Jesús weno ba oppinggaga doglo kjäk (7) kong

¹ E irgo ga Jesús weno shäng ba oppinggaga kong obi, di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Tiberias* li sor go. Shäryono eni. ² Eshko ga löng Simón Pedro, Tomás (e kowëba Kjölö), Natanael (e Caná so, Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi), Zebedeo wapga do pjök, ba oppinggaga do pjök obi. ³ Ga Simón Pedro tjlë llamo löng li kong ga «Tja to mã shak» le.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjawa ëmdë ga jek bop tjok bebi» le.

Eni ga uunkong li opyono lok jek kjoyong roshko, gueniyo e shkëyo ga mã shano llëme.

⁴ Wëshko kjok shröngto ga iya lok ga Jesús weno shäng di bäng li sor go, gueniyo e ë miyde löng llëme. ⁵ Eni ga Jesús tjlë ba kong lok dbo go ga «Pjeyoga, ¿mã sharomire?»

«Llëme» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Bomi mã shakklo kjwe dbuzi jer orkwo këlëkong, ga mã shami dani» le.

Kuya lok ga shäryara eni, ga ba shakklo li poyöya ga ä, roshko mã ara kjishko.

⁷ Eshko ga Jesús oppingga woyde ara ba kjlara wleni li† tjlë ga «¡Tjlapga li shängdo!» le. Kuya Simón Pedrorë ga ba shwong kop lëkong skwara lunashko li pjuna jekdo, ga optono jer dishko chuwerä. ⁸⁻⁹ Eshko ga kjoyong li buk këm di rong wop tjok. Eni ga llamo löng li jek ba irgo kjoyong li go, mã shakklo roy mã tjung li dopshiya jek öötong löng pjöshko lëkong. Opshino lok kjoyong li roy dwayoshko ga iya lok ga iök jong kjarina ri ri, ga iökgwo li kjing go mã buk kjlara, pjlung shosho suk pjir buk kwara bakoe.

¹⁰ Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Mã sharomi yë tek sözi kjlobö» le.

¹¹ Kuya Simón Pedrorë ga opyono kjoyong li roy, ga mã shakklo beno pjang di roshko li dopshira jek öötong buk pjöshko. Roshko tjeng mã këskes doglo sak dbaw kjingsho sak shkëng kjingsho mya (153), eni ëmdë ga dwlëdong llëme.

¹² Eshko ga Jesús tjlë ba kong lok ga «Pjây tek ië» le.

Miyde lok pjlú ga e Tjlapga Jesús. E kjishko ga «¿Pja é?» le lok ba kong llëme. ¹³ E irgo ga Jesús jek ba zlong bäng, ga pjlung shosho suk pjir li kjrara, ga shdöra ba kong. Mã suk pjir li kjrara, ga shdöra eni bakoe. ¹⁴ Jesús woshwara Sbörë iröng obi irgo ga weno ba oppinggaga kong e tjok ga öötong pjloglo mya.

Jesús tjlëno Pedro kong

¹⁵ Iono lok pjir ga Jesús tjlë Simón Pedro kong ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydaga ara li ë? ¿E pjare?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kjragaga dëp yötso, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjlë ba kong obi ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ara jlökoyore?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kjragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁷ Era eni ga Jesús tjlëno ba kong obi, öötong pjloglo mya. Tjlë ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp jlökoyore?» le.

Kuya ga woydë ara, kjakrokara ba kong pjloglo mya kjishko. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjlúe. Miydëp ga pja woydër» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga bor tjlökwo kjragaga dëp, öng wlëp ushko so de ba dagarë sorë ga eni. ¹⁸ Lër bop kong jlökoyo ga dënashko ga pja mite obishko ga pja opdoyë tjoksa, pja jek äär woydëp kjone lishko. Gueniyo llono ga pja öötong këguë ga pja orkwo ië ber lok bek, pja doyëba wlo, ga pja sökoba jek äär woydëp kjone llëm lishko»

* 21:1 Tiberias di bäng, e kowëba Galilea bakoe. † 21:7 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde.

le. ¹⁹ Lara eni li, e Pedro wolon sorë li loklo, ga Sbö ber kësbang, tjwlö ara e kjĩshko. Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le.

²⁰ Eshko ga Pedro bojono iröng, ga ïya ga Jesús oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni li tek shäng ba irgo. (Dënashko ga löng iëshko ga «Tjlapga, ¿pja soynega li ë?» laga Jesús kong ba kwomsoshko li e.) ²¹ ïya Pedrorë ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿e ga kjwe, llëye shäryëba ba tjok?»

²² «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë. Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le. ²³ E kjĩshko ga roy shdöktong Jesús tjlökwo kjragaga uunkong kong ga domer lara li beno wolon llëm wlo le. Gueniyo lara Jesúsdë eni llëme. Tjlëno ga «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wleni ga wëyë, e miydaga ber tjarë» lara eni eröe.

²⁴ Ba oppingga lër shäng li, e tja. Ère ïnor om go, ga tër shäng om go bakoe. Miydëba ga tja tjlë beke.

²⁵ Llëbo shäryara Jesúsdë ara obi oblë oblëe. Toroy uunkong wleni ga kjok kjwang jĩkong dlino jong kjibokwo sho eröe.

Hechos de los Apóstoles

Llëbo shäryara Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äskarë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlomnega. Woyotjlikoba ga e judío llëm wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Bäm go ga kjibokwo ko *Evangelio según Lucas* li tara Lucasdë Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlu wlo. Kjibokwo ërera jyä tara ba kong, llëbo weno e irgo li miyde pjlu bako wlo. Jesús to jem kjok dogo irgo ga Sbö Sëya ichara ba nopga kong, ga llëbo shäryara ara epga tjok sorë li tara ba kong. Tjlëno eni Hechos 1.8 go. Tjlë ga «Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjäy kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjäy opshik tja ñnami, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe.»

E irgo ga Pablo öötong beno shäng Jesús tjlökwö kjranga, ga Jesús roy pjlu lara kjok shto oblë oblë sorë li tara ba kong bakoe. Eshkoshko ga Lucas jëktong shäng parkë ba tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Eni ga llëbo shäryara Sbörë Pablo tjok li ñna om go, ga jyä tara kjibokwo ëre go.

1-2 Teófilo, kjibokwo toror bäm go li, e Jesús roy loklo. Shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo shäryara, pina kës li toror beno pjang eshko. Jemdë kjok dogo llëm obishko ga jëk shäng Sbö tjlökwö roy lagaga kjrara beno tjeng ba äska li tjok. Ga kong llëbo shärye wlo li lara beno ba kong. Leshko ga kjimtara Sbö Sëyarë.

³ Zröraba irgo ga weno shäng Sbö tjlökwö roy lagaga li tjrëko obi, ga llëbo shäryara oblë oblë, miyde lok e go wlo ga shäng së obi. Dbar kop sak pkëng (40) tjrëko ga olö ga wen shäng ba tjrëko, ga ñna lok. Eshko ga Sbö ber no pjluo sorë li roy lara beno ba kong. ⁴⁻⁵ Pjlara ga sök ië ba tjokshko

ga tjlë ba kong ga «Pjäy go Sbö Sëya iche bor Datarë tjwe, lara jlökoyo sorë li eni. E lanyotkoror bomi kong tjän. Juan, e no wono di goshko. Gueniyo ga dbar kjwöbö obi ga pjäy go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbang bomi tjok. Pjäy opshik Jerusalén kjokyo dwayo llëm, e shäryono eni pjir guing» le.

Jesús to jem kjok dogo

⁶ Pjlara ga töno löng Jesús tjokshko ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿eni tjok ga Israel tjëyoga döp ber ichaga tjëyoga oblërë ame dbaryo li öötongde?»

⁷ «E miydaga pjäydë llëme. Dbar lëmi löng li, e miydaga Data Sbörë. Llono le ga eshko jä. ⁸ Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjäy kong dbo twe kësbange. Kjrromi ga pjäy opshik tja ñnami, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe» le ba kong.

⁹ Tjlëno eni pjir ga ñya lok ga Jesús söra Sbörë to jem kjok dogo, ga pjäng shrono kjrina eshko, jek yow e roshko jëktëng erä, ga ñna lok ame. ¹⁰ Kjok dogo ñya beno löng wopro ga domerga wen löng do pjök ba soshko, shwong ko pjlublüne. ¹¹ Ga tjlë lok ba kong ga «Galilea sopga, ¿kjok dogo ñmi löng kjër llëno? Jesús ñnami söra to jem kjok dogo bomi tjrëko dwayo sorë ga llono ga ter tjwe iröng eni bakoe» le.

Matías kjrara lok beno shäng Judas shtoshko

¹² Kjok eshko li ko Olivos dlupyo. E irgo ga Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska to ter lok iröng Jerusalén kjokyo. Olivos dlupyo li ber äär Jerusalén kjokyo wlo ga wop tjok eröe. Woshtozlong dbaryo ga judioga jëk lok wop eni eröe. ¹³ E irgo ga ter shrono löng Jerusalén kjokyo lishko ga opzrëno jek u jong kjwara eshko li roshko, ga tjonon jem kjomo, ga beno löng eshko. Nopga löng eshko li ko eni:

Pedro;
Santiago;
Juan;
Andrés;
Felipe;
Tomás;
Bartolomé;

Mateo;
Santiago, e Alfeo wa;
Simón, e zelote;
Judas, e Santiago wa.

¹⁴ Dbar kjwobi go ga epga tön lok tjë jïkong eshko syöshtë Sbö kong Jesús lëmga tjok, ba mekë María tjok, walëga oblë tjok bakoe.

¹⁵ Eni ga dbar kjwara ga epga tönö löng kop sak dbäw kjingsho sak pjök (120). Eshko ga Pedro kojono shäng ba pje yoga llamo löng li tjrëko, ga tjëlë ba kong ga ¹⁶⁻¹⁷ «Pje yoga, Judas, e kjrara Jesúsde jëk shäng borwa tjok wlo, ga parkono borwa tjok bakoe. Gueniyo ga Jesús shakoba wlo ga pingga erë, ga beno Jesús roy laga ame. Dënashko ga tjëlökwo lara Sbö Sëyarë Judas kjïshko, tjëlökwo li tara Pjlu Daviddë. E kjïshko ga tjëlökwo lara li shäryono eni tjän.

¹⁸ »(Llëbo owa shäryara Judasdë li potjwlëkkïo dburyo li go ga kjok tjwëlëna kjrina. Eshko ga lono jer jong kä lëkong, bögwö dloktong, llangkogro tukdong drete. ¹⁹ Nopga löng Jerusalén kjokyo li, e miydara lok pjir, ga kjok eshko kowara lok Acéldama, lëy bi tjëlökwo go ga “Srëng kjokyo.”)

²⁰ »Dënashko ga kjibokwo ko *Salmos* li tak beno pjang eni:

»“Ba u jong lishko, e kworkwë ber buk kjok ëye llëmshko.

Ëye ber sök eshko ame.”*

»Eshko ga tak pjang eni bakoe:

»“Ba pak, e ber sogo oblë.”†

²¹ »Eni kuzong ga domer kjrërwa kjlara parkë ber shäng Judas äska. Jïshko ga domerga löng, jëktong löng bi tjok bebi, Tjlapga Jesús shäng bi tjok lishko. ²² Jesús wara Juandë li ña lok. E irgo ga jëktong löng ba tjok, ga dbaryo öötong söra to jem kjok dogo ga ña löng obie. Woyde ga kjwepga kjwe kjlara tek ber borwa tjok. Eni ga llëbo ña, kura li roy le borwa tjok wlo» le.

²³ Eni ga kjrara lok do pjök. Kjlara ko José, kowëba Barsabás, kowëba Justo bakoe. Kjlara obi ko Matías. ²⁴ Eshko ga syöshtono lok Sbö kong, tjëlë ga «Tjlapga,

tjawa uunkong wotjlik löng borwa pjlushko sorë li, e miydëp pjire. Nopga do pjök ëre kjrrop kjone dey ga pïs borwa kong. ²⁵ E ber bop tjëlökwo roy laga Jesús äska. Pak li, e Judas ñ, gueniyo rayara to ba shdüzlong kjokyo lishko» le.

²⁶ Eni ga llëbo jyäglo shira lok, ga jyä lono beno Matías kong. Eshko ga Matías beno shäng Sbö tjëlökwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kjlarayo.

2

Jesús tjëlökwo kjrägaga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok

¹ Öötong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* ga Jesús tjëlökwo kjrägaga tönö löng uunkong uyo kjwaraso. ² Jekdo eshko ga kuya lok ga llëye ter kjok dogo dwayo pjluk träk llëm, pjluk tjwe jong ri ri dbo träk llëm wleni, ga tönö beno pjang u li roshko, epga löng lishko. ³ Eni ga llëbo weno kälä iök pjë jong ri ri wleni, so kjoyo, ga beno eni kjlara kjlara kjing go. ⁴ Eshko ga uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga tjëlë löng kjok shto oblë oblë so tjëlökwo go, iara Sbö Sëyarë tjëlë sorë ga tjëlë löng eni.

⁵ E dbaryo ga judiöga löng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk löng enido wleniyo shrono löng kjok shto oblë oblë uunkong dwayo. ⁶ Pjlu jong kës li kura lokshko ga tönö löng eshko. Eshko ga kura lok ga Jesús tjëlökwo kjrägaga tjëlë löng kjlara ñ ñ ba tjëlökwo baïya layde. Ga wojeno löng. ⁷ Eni ga beno löng polläk, yëy le erä. Ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Kjwepga Galilea sopga dö llëmdo? ⁸ ¿Kuy ga tjëlë lok bi tjëlökwo bishïya kjlara ñ ñ, e sorëro? ⁹ Jïshko shji nopga tjeng kjone pogo so: Partia so, Media so, Elam so, Mesopotamia so, Judea so, Capadocia so, Ponto so, Asia so, ¹⁰ Frigia so, Panfilia so, Egipto so, Libia so shrono löng Cirene kjokyo worbo goshko, Roma so, ¹¹ Creta so, Arabia so bakoe. Shji kjong kjong judiöga

* **1:20** Salmo 69.25. † **1:20** Salmo 109.8. * **2:1** Pentecostés, e judiöga dbar shrëkkïo. E kowëba dwla bo kjrozlong dbaryo bakoe. Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkïo pjir irgo ga äar dbargwo sak shkëng (50) go ga Pentecostés dbaryo li shrëya lok. Eshko dbaryo ga dwla bo mite kjrara li twe lok Sbö kong, ba sëngglo, tak pjang Levítico 23.15-22 go sorë li eni.

weno bukshko. Shji kjong kjong weno judío llëm, gueniyo shji kjlopswono beno Sbö tjlökwo kjruga judíoga í dik. Ga kuy löng ga llëye shäryara Sbörë kësbang li le löng bi kong bi tjlökwo om go li go» le. ¹² Löng yëy le tjë jïkong, llëbo woyotjlïya löng miyde llëme. Ga tjlë lok ëng kong ga «¿Llëbo tjeng kës ëre llë loklo?» le lok eni.

¹³ Ga tjrëko löng kjlöbö ba läywë owa, tjlë ga «¡Kjwepga löng nelöe!» le.

Pedro tjlëno nopga ara kong

¹⁴ Eni ga Pedro kojono shäng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li tjok, nopga li bokshto. Eshko ga tjlëno ba kong lok dbo go. Tjlë ga «Pjäy judíoga, pjäy löng ëreshko Jerusalén so tjë jïkong, llëye ñnoma kës ëre pjllölgwer bomi kong. Llëye lër bomi kong li kuzi yötsoe. ¹⁵ Woyotjlïmi ga domerga löng ëre löng nelöe lëmi, miga eni llëme. Eni tjok ga dlo wenzong jä. Kajok eni ga ëye shäng nelö llëme. ¹⁶ Llëye shäryë pjang ëreshko lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Joeldë ba pjeyoga kong pjir tjän. Tjlëno beno eni:

¹⁷ »«Sbö tjlë ga ‘Kajok pjir lëshko ga pjäy go bor Sëya ichër äär ber kësbang bomi tjok.

Tjlökwo lër bomi wapga domerga, walëga kong,
ga le lok oba kong eni.

Dwlasga,
era kong llëbo botoya ichër wen ñya lok yoshko wlo.

Tjlapga domerga këkboga,
era kong yo llë botoya ichër ñya lok wlo bakoe.

¹⁸ Eshko dbaryo ga bor parkagaga domerga, walëga,
era go bor Sëya ichër äär ber kësbang ba tjok,
e irgo ga llëye lara ba kong li le lok oba kong.

¹⁹ Kjopkwo go ga
llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryër ara kësbang eshko.

Klung kjing go ga
imi ga nopga ëng zrök ara, iök ara, yö sho ara bakoe.

E ber tja tjwe döröe loklo.

²⁰ Tjlapga tjwe dbaryo,
e tjwlö kësbang, e pjlu, owa llëme.

Tjwayde llëm obishko ga
dlo, e kjlopswë ber kjok ro yët,
mok, e kjlopswë ber srëzrën, srëng wleni.

²¹ Eshko ga ëye, tja rokara ba kjimtë ga era döktonge’ le Sbörë eni.”†

²² »Israel tjëyoga, llëye lër li kuzia. Jesús, Nazaret so li llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryono oblë oblë bomi tjrëko. E miydoromi pjire. Shäryono eni, e ichaga Sbörë miydëmi e go wlo. ²³ Eni gueniyo ga e twaraba shäng bomi kongshko ga sharomi, ga löromi pjang kjlös go, zrömi wlo, ga pjäy kjimtaga nopga owa wleniyorë. Tek dënashko ga e miydara, lara Sbörë eni.

²⁴ Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi. Bäm go ga wolono. E irgo ga dora eshko dwayo. Wolono beno buk eshko, ber buk shinmo ñyado wlo llëme. ²⁵ Dënashko ga Pjlu David tjlëno Jesús kjishko. Tjlëno beno eni:
»“Tja Tjlapga ik enido bor bokshto.

Shäng bor zlong bäng orkwo këlkong,
eni kuzong ga llëye bangkjrër llëme.

²⁶⁻²⁷ E kjishko ga tja wopjlu,
tja të bor kjamo go woowa llëme.

Miydër ga bor doyo woshrëp iröng obi ber shäng së.

Tjlapga, tja iëp ber buk sakshko llëme.
Tja bop parkaga iak beno shäng dboy bop kong,
ga bor doyo iëp an ber buk eshko llëm bakoe.

Pja koshër shäng wopjlu ñyado e kjishko.

²⁸ Tja woshrë iröng obi wlo ga irboyo pinop bor kong,
tja iorop beno sök bop bokshto ga tja ber wopjlu, woowa llëme.”‡

²⁹ »Pjeyoga, tja tjlë bomi kong jlökoyo ga kuzi sira. Bi tjlapga tek dënashko so tjwlö ara David, e wolono, ga jnenaba buke. Ga ba sak li buk bi tjrëko obi. ³⁰ Gueniyo ga e Sbö tjlökwo laga. Miydara ga Sbö tjlëno ba kong jlökoyo li shäryë eni kjluwe. Sbö tjlëno ba kong ga “Llono ga bop tjëyo tek ber bop irgo li tjrëko pjlu wen kjlara ber no pjluyo pja dik bakoe” lara Sböre eni.

† 2:21 Joel 2.28-32. ‡ 2:28 Salmo 16.8-11.

³¹ Eni ga p̄ju li weno ña shäng tjän wleni, ga ña ga shinmotkono, gueniyo woshrono iröng obi. E kjishko ga t̄l̄ño ga p̄ju li, e ie Sbörë ber buk sakshko llëm, doyo ie an ber buk eshko llëm, woshre iröng obi kjluwe le.

³² P̄ju le li, e Jesús layde. Era woshrara Sbörë iröng obi, ga tjawa tjë j̄kong beno löng e ñorwa j̄l̄oe laga. ³³ E söra Sbörë to jem öötong sirkeno beno sök ba tjok ba orkwo këlëkong, ga iara beno t̄jw̄l̄ö kësbange. Ga “Sbö Sëya, e twër ber bop kong” lara Data Sbörë ba kong j̄l̄ökoyo li, e twara beno ba kong. Ga borwa go Sbö Sëya ichara ba Warë ber kësbang borwa tjok. Llëbo tjeng kës ñnomi, kuromi li e. ³⁴⁻³⁵ Dënashko ga David t̄l̄ë ga

»“T̄jlapga t̄l̄ño bor T̄jlapgayo kong ga
‘P̄ja tek wlar ber sök bor orkwo
këlëkong,
äär jong bop moskwoga zanor pjir gu-
ing,
eshko ga iër ber tjeng bop wloshko,
ichëp wlo’ le T̄jlapgarë”Š le Daviddë
eni, to jem kjok dogo llëm gueniyo.

³⁶ »Israel t̄jeyoga tjë j̄kong, t̄j̄l̄ökwo lër li kuzī yötsoe. E j̄l̄oe. Jesús zröromi pjang kjl̄ös go. Gueniyo ga iara Sbörë beno shäng bi T̄jlapgayo. No p̄luyo iche tjwe lara li e» le.

³⁷ Kuya lok ga woydono ara, wosonkono ara erä. Ga t̄l̄ë lok Pedro kong, Sbö t̄j̄l̄ökwo roy lagaga Jesús äska llamo li kong ga «P̄jeyoga, ¿llëye shäryërwa?» le.

³⁸ Kuya Pedrorë ga t̄l̄ë ba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa j̄l̄oe lozī, ga rayozī, ga pjây nom kjlarashko kjlarashko, pjây wëba jer di roshko Jesucristo ko go, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret wlo. Eshko ga ba Sëya twe Sbörë bomi kong j̄l̄ökoyo. ³⁹ T̄j̄l̄ökwo ëre, e ber ëye rokara Sbörë ber ba nopga wlo li kong uunkong, bomi kong, bomi wapga kong, ëye löng pjola li kong bakoe» le.

⁴⁰ Pedro t̄l̄ño ara obi, nopga li poshduna t̄j̄l̄ökwo oblë oblë go. T̄l̄ë ga «Nopga löng eerishko wot̄j̄l̄ik owa li shd̄üya Sbörë. E kjishko ga pjây wot̄j̄l̄ik baïya dik llëm, pjây opkjos nopga owa löng lishko dwayo» le.

⁴¹ Eni ga ëye ba t̄j̄l̄ökwo kjrono ga wara lok jer di roshko tjë j̄kong. E dbaryo ga t̄j̄l̄ökwo kjragaga beno doglo sak dbäw dbäw pjloglo mya (3,000) dik obi, ga tōno löng bäm go li tjok. ⁴² Eshko jek lëkong ga beno löng t̄j̄l̄ökwo le Sbö t̄j̄l̄ökwo roy lagaga Jesús äskarë li kuk, ga tön lok ëng tjok ara ië wlo, syöshtë Sbö kong wlo bakoe.

Jesús t̄j̄l̄ökwo kjragaga, e löng ëng tjok sorë

⁴³ Sbö t̄j̄l̄ökwo roy lagaga Jesús äska llëbo ñydeba llëm wleniyo shäryono oblë oblë nopga li boksho ara. E kjishko ga ña Jerusalén sopgarë ga yëy le lok tjë j̄kong. ⁴⁴ Ga Jesús t̄j̄l̄ökwo kjragaga tön tjeng ëng tjok ñyado, ga ba llëbo kës li shd̄öya lok ëng kong. ⁴⁵ Kjong kjong kjok tjok ga soyneya, kjong kjong llëbo oblë tjok ga soyneya, ga dburyo shd̄öya ëng kong, kjone ñ llëm ga twe lok ba kong opkjimtë wlo. ⁴⁶ Dbar kjwobi go ga tön löng Sbö u zlong bäng. Löng ushko ga ië lok ëng tjok, ga ba dli shd̄öya ëng kong enido. Eshko ga löng wop̄j̄l̄ú, wotöy kjlara kjlara kong. ⁴⁷ Sbö, e poshrëya lok ara. Ga nopga oblë beno wop̄j̄l̄ú ba tjok uunkong. Dbar kjwobi go ga nopga döya Sbörë obi ber ba nopga wlo. Ga Jesús t̄j̄l̄ökwo kjragaga tön jek këgong këgong.

3

Domer sök töshko jëk llëm wleniyo kojona Pedrorë kjlara Jesucristo dbo go

¹ Dbar kjwara ga syöshtozlong dloyo, dlo t̄öy wleni ga Pedro, Juan, e jem löng Sbö u zlong bäng. ² Eshko ga domer sök töshko kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. Dbar kjwobi go ga sökoba tjwe Sbö u zlong bäng. U bäng jong eshko kjwara kowëba Wolësowa, iëba sök eshko li ëye jem opzrëk eshko ga kong dbur roke wlo le. ³ Pedro, Juan, e jem opzrëk löng eshko kjwlë ga kong dbur rokara ba kong. ⁴ Ñya lok drëng ga Pedro t̄l̄ë ba kong ga «j̄Tjawa ñzong!» le.

⁵ Eni ga ñya beno sök drëng, kong dbur twero le ga koshe sök. ⁶ Gueniyo Pedro t̄l̄ë ba kong ga «Tja dbur llëm, dbur sho shöȳl̄ör llëm bakoe. Gueniyo ga llëbo tjeng bor tjok li twër bop kong. Tja kong dbo

twara Jesucristo, Nazaret so lirë. E go ga pja kojōzong, pja jëkzong» le ba kong.

⁷Eni ga shara Pedrorë ba orkwo këlëkong go, ga kojonaë. Jekdo eshko ga ba dreglo, e dbokjronoe. ⁸Eni ga jek zrow shäng erä, kojongö shäng ba dre li go, eni ga jëktong, opzrëno jek Sbö u zlong bäng ba tjok lok. Jëk jong, zron jong, Sbö poshrëk arae. ⁹⁻¹⁰Domer li ikoba sök eshko u bäng jong kjwara ko Wolësowa li zlong bäng, sök dbur rokë eshko enidoe. E kjishko ga shäng jëk, Sbö poshrëk ara li iya lok ga beno löng yëy le, polläktëng erä.

Pedro tjlëno nopga ara kong obi

¹¹Eshko ga swlo kayo poptono li, Pedro, Juan, e raye woydë ame. Ga nopga löng kjlobi beno löng yëy le erä, ga tek zron jong tjwe löng lishko, Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ¹²Iya Pedrorë ga tjlë nopga löng kës li kong ga «Israel tjëyoga, ¿pjây beno löng yëy lëmi ega? ¿Tjawa ïmi löng kjër egaro? ¿Woyotjïmi ga domer kjwe iororwa jëk shäng borwa woshko lëmi? Eni llëme. ¿Shäryororwa, tjawa jëk pjlo bek kjishko lëmi? Eni llëm bakoe. ¹³Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö, bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö bakoe. Ba parkaga Jesús, e iara beno kësbang, tjwlo ara. Gueniyo bomi kongda, e tjwlo llëme. Tworomi beno shäng no shdng-gaga kong. Eni ga döya Pilatorë larashko ga “Woydërwa llëme” loromi. “Zrös pjang kjlës go” loromi eni. ¹⁴No pjlo bek iak beno shäng dboy Sbö kong li, e woydoromi llëme. No rokoromi kjlara no zrök ä wleniyo, “Era dözi borwa kong dey” loromi eni. ¹⁵Eni ga shji löng së laga li, e zröromie. Gueniyo ga woshrara Sbörë iröng obi, ga tjawa beno löng e ïnorwa jlöe laga. ¹⁶Eni ga domer kjwe poptono shäng, e miydoromi pjluë. Tjawa mär Jesús go. E kjishko ga domer kjwe dreglo dbokjronoe. Kjwe poptara Jesúsde, tjawa mär ba go kjishko, ga ïmi löng wëlleë.

¹⁷»Pjeyoga, miydër ga Jesús zröromi, e ichak Sbörë miydoromi llëm kjishko, bomi tjlapgaga ommydono llëm bakoe. ¹⁸Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga kong ga bi pjluo iche le li kong llëbo

owa wen ara. Llëye shäryoromi ba kong li shäryono eni e kjishko. ¹⁹E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozï, ga pjây optwos Sbö kong dey, owa pjang bomi go li löya ber dret wlo. ²⁰Shäryëmi eni ga pjây iche Sbörë dbokjrë, ga Jesús, e dënashko ga kjrara Sbörë ber bomi pjluo li, e iche ber shäng bomi tjok. ²¹Eni gueniyo ga eerishko ga sök kjok dogo. Äär jong eni, llëbo uunkong, e kjlopswara Sbörë beno tjaglën guing. Tjlökwo lara ba tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li beno eni.

²²»Dënashko ga Moisés tjlëno bi tjlapgaga kong eni. Tjlëno beno eni: “Tjlapga bomi Sbö, pjây kong tjlökwo laga kjre bomi tjreko kjlara, so tja kjoyoe. Llëye le bomi kong li kolozï uunkong. ²³Ëye omkolono llëm ga kje Sbörë ber sök ba nopga tjok ame”* lara Moisésde eni.

²⁴»Llëye wen eerishko dbaryo li lak tek dënashko Sbö tjlökwo lagaga uunkongde, Samuel dwayo tek lëkong. ²⁵Eni ga llëye lara Sbörë ba tjlökwo lagaga tek dënashko so kong jlökoyo li, e beno bomi kong, tjlökwo twara bomi tjlapgaga tek dënashko so kong, beno iyado wlo li, e beno bomi kong bakoe. Dënashko ga Sbö tjlë Abraham kong ga “Tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jïkong kjimtër, bop tjëyo tek ber bop irgo kjlara li kjishko”† le. ²⁶Eni ga ba Wa ichara Sbörëshko ga ichara bomi shwoy bäm go, pjây kjlobi li kjimte wlo, llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi wlo» le.

4

Pedro, Juan, e söraba tjlapgaga kong

¹Ga Pedro, Juan, e tjlë löng oba kong wopro ga syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko shrono löng eshko kjloböso, Sbö u daga kägäyo tjok, saduceoga kjong kjong tjok bakoe. ²Pedro, Juan, e löng oba ping ga Jesús, e wolono, ga woshrono iröng obi, ga shji ëmdë ga wolonoshko ga shji woshre eni bakoe. E kjishko ga shrono löng li iirkë ara ba kong. ³E kjishko ga shara lok, söra to no shdüzlong uyo, ga bängzara lok eshko. Kjok sëng anmoyö kjishko ga llgweya wëshko jä le. ⁴Gueniyo ga ba tjlökwo kugaga löng li

* **3:23** Deuteronomio 18.15, 18-19. † **3:25** Génesis 22.18; 26.4.

ara, ga ara eni, e omtjłokwo kjronoe. E tjok ga Jesús tjłokwo kfragaga shtëy domerga dö wleni ga öötong kop sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000) dik.

⁵ Wëshko ga tjlapgaga kësks li tōno lōng Jerusalén kjokyo, epga syōshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kägäyoga, no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë go li kägäyoga bakoe. ⁶ Lōng eshko li Anás, e syōshtaga kësbangyo, Caifás, Juan, Alejandro, epga syōshtaga kësbangyo li pjeyoga obi. ⁷ Eshko ga nopga ichara lok Pedro, Juan, e söya tek lōng lishko dwayo. Ga shrono lōngshko ga kojonga lōng ba bokshto. Eshko ga tjlapgaga li tjłë ba kong ga «¿Domer li popotoromi sorë? ¿Pjây kong dbo twaga ërë no poptëmi eni wlo?» le ba kong lok.

⁸ Eni ga Pedro go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga tjłë ba kong ga «Pjây syōshtaga kägäyoga, tjlapgaga, ⁹ llëbo pjłú shäryororwa swlo sök kjlara kong, ga poptërwa sorë lëmi lōng borwa kong eni. ¹⁰ Eni ga pjây ommydë wlo ga Israel tjëyoga uunkong ommydë wlo bako ga lërwa ga kuzia. Domer poptono shäng pjłú ëre, e poptororwa Jesucristo, Nazaret so li dbo go. Zrōromi pjang kjłös go kjupä li e. Zrōromi, gueniyo woshrrara Sbörë irōng obi.

¹¹ »“Akkwo woydoromi pjây u shäryagagarë llëm li, e iak beno buk bäm go, beno tjwłō ara, oblë kjinmo.”*

Akkwo le li, e Jesús layde. ¹² Shji döga erë. Eye oblë iara Sbörë beno kjok ëre kjing go shji döya wlo llëme. E kjışhko ga ëye oblë shji döya wlo drete» le ba kong eni.

¹³ İna tjlapgagarë ga Pedro, Juan, e tjłë lōng dbo go ba kong, llëye bangkjre lok llëme. Miydara lok eshko ga epga kjok miydë llëm, oppino ara llëm bakoe. E kjışhko ga kuya lok ga tjłë lok eni ga beno lōng ba woyotjłik arae. Ga miydara lok ga Jesús shäng obishko ga epga jëktong lōng dāw ba tjok. ¹⁴ Eshko ga domer poptara li kojono shäng ba tjok eshko. E kjışhko ga beno lōng kjing, llëye le lok ga äe. ¹⁵ Eni ga ichara lok eshko dwayo. Ga epga beno lōng tjoksa, ga tjłokwo kjlopswe lok ëng tjok

kar kare. ¹⁶ Tjłë ëng kong ga «¿Domerga kjwe kong llëye shäryëy? Llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara lok kësbang jłokoyo bi boksho, e miyde Jerusalén sopgarë uunkong. E jyō lëy ga äe. ¹⁷ Llëbo, e iëy ber eni. Gueniyo ga tjłokwo le oba kong ame wlo ga kjweri kroyoywëy. Shji tjłë ba kong ga “Eeri jek lëkong ga Jesús roy lëmi ë kong ame” lëy ba kong eni» le.

¹⁸ Eni ga rokara tek irōng obi, ga tjłë ba kong lok ga «Pjây Jesús roy lë ë kong ame, ga ëye pimi Jesús tjłokwo go ame bakoe» le.

¹⁹ Kuya lok ga tjłë ba kong ga «Woyotjłizı pjâyde om goshko. ¿Pjây bangkjirako bäm gore, de bangkjirako li Sbö? ¿Kjone dey ber pjłú Sbö kong? ²⁰ Llëbo İnorwa, kurorwa li, e lāyworwarë İyado, tjawa ber lōng kjing ga äe» le.

²¹ Kuya tjlapgaga lirë ga kroyoywara lok jek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, rayara to, shduna llëm bakoe. Shdüya lara, gueniyo Sbö poshrëkoba ara, llëbo İnaba to jek shäryono li kjışhko. E kjışhko ga shdüya ga bangkjre lok ara. ²² Domer poptara li, e lu pjloglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

Jesús tjłokwo kfragaga syōshtono Sbö kong

²³ E irgo ga Pedro, Juan, e rayara lok toe. Eshko ga jek öötong lōng ba pjeyoga Jesús tjłokwo kfraga tōno lōng lishko. Ga tjlapgaga li tjłëno ba kong llëro li lara lok ba kong pjire. ²⁴ Kura lok pjir ga syōshtono lok Sbö kong tjë jłkong. Tjłë ga «Tjłapga, pja borwa pjłuyo. Kjopkwo, e shäryaga pjarë. Kjok kjwang jłkong, e shäryaga pjarë. Dlung, e shäryaga pjarë. Llëbo tjeng eshko kës li, e shäryaga pjarë bakoe. ²⁵ Bop Sëya kjışhko ga lorop borwa tjlapga tek dënashko so David kong. Tjłëno beno eni:

»“¿Tjëyoga tjeng kjok kjwang jłkong li, e shdöktong iirkë ara egaro?

¿Wotjłik lōng ‘¿Llëye shäryëy Sbö kong owa ga äe?’ le egaro?

²⁶ Pjłupga, no kägäyoga, e ëng tōno lok bi Tjłapga wloyo, bi pjłuyo iche le li wloyo bakoe.”†

²⁷ Jyā tak beno pjang ëre, e jłöe. Kjupäbāshko ga Herodes, Poncio Pilato, e tōno kjok ëreshko Jerusalén kjokyo Israel

* 4:11 Salmo 118.22. † 4:26 Salmo 2.1-2.

tjëyoga tjok, nopga judío llëm wleniyo tjok bakoe. Opyono lok Jesús, bop parkaga iak beno shäng dboy li wloyo. E kjrorop. Borwa p̄lu ichëp lorop li e. ²⁸ Tek dënashko ga llëye shärye lok ba tjok li, e miydrop, ga laga beno pjarë. Ga shäryara lok eni. ²⁹ Tjlapga, ïs ga tjawa kroyoywëba arae. Ga tjawa bop parkaga ëre kjimtos bop tjlokwo roy lë wlo, llëye bangkjrërwa llëm wlo bakoe. ³⁰ Bop dbo go ga swlopga dwlomnezong. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryos ara, bop parkaga iak beno shäng dboy Jesús li ko goshko» le lok Sbö kong eni.

³¹ Syõshtono lok pjir ga tönö löng lishko ga kjok eshko jek dete yo wleni. Eni ga uunkong li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga Sbö tjlokwo le lok dbo go, llëye bangkjre lok llëme.

Jesús tjlokwo kragaga ba llëbo shdöno ëng tjok

³² Eshko ga Jesús tjlokwo kragaga uunkong wotjlik jong kjrinaso. Ëye wotjlik ga «Llëbo ëre, e botoya döe» le llëm, sogo uunkong. ³³ Ga Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li, e jek löng Tjlapga Jesús woshara Sbörë iröng obi li lanyotkë dbo go oba kong. Ga uunkong li kjimte Sbörë ara. ³⁴ Llëye woydako ba kong lok eshko drete. Olö ga ëye kjok tjok, u tjok, e soyneya, dburyo söya tjwe, ³⁵ ga twe Sbö tjlokwo roy lagaga kong. Eni ga shdöya lok kjone kjone löng llëye dret wleniyo kong.

³⁶⁻³⁷ Tjrëko domer shäng kjlara ko José. E Leví tjëyo, dlung tjrëko ko Chipre li so, kowe Sbö tjlokwo roy lagaga lirë Bernabé. Bernabé, e no wojega loklo. Pjlara ga kjok baïya soynena kjrina, ga dburyo söra, twara Sbö tjlokwo roy lagaga kong.

5

Ananías, Safira

¹ Domer shäng kjlara obi ko Ananías, ba boy ko Safira. Pjlara ga epga kjok soyneno kjrina bakoe. ² Eshko ga domer li tjlä ba boy kong ga «Dbur kjrër kjrina, ga llamo sör, twër Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska kong, tworor uunkong wleni» le ba kong

eni. Kuya ga «Jölä» le. E irgo ga shäryara Ananíasdë eni.

³ Tweshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Ananías, ¿Ä iorop tjwe bop go, pja wotjlik kjok li dburyo kjrëp kjrina wlo, pja jyörkë Sbö Sëya kong wlo ega? ⁴ ¿Kjok li, e bopoya llëmdo? ¿Eni kuzong ga soynenopshko ga dburyo bopoya llëmdo? ¿Pja opshäryë eni ega? Pja jyörkono nopga kong dö llëm, pja jyörkono Sbö kong bakoe» le.

⁵ Kuya ga jek rish buk töshko, ga wolonoe. Nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete erä. ⁶ Eni ga dwlasga löng eshko li ëng tönö kjlobö, shinmo doyo li popgara shwong go, söra jek sakshko, ga jnenaë.

⁷ E irgo wop ara ga Ananías boy tek tjwe shäng eshko, gueniyo llëye shäryono li miyde shäng llëme. ⁸ Eshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Los bor kong jlökoyo. ¿Bomi kjok soynenomi dburyo lara bop lanmarë li eni jlöre?»

«Ëng, tjwölö lara sorë li eni» le ba kong.

⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjây opyë wotjlik kjrinaso ëng tjok eni ega? ¿Tjlapga Sëya tjlinomi eni ega? Këm kjoko ga bop lanma jnegaga löng sakshko li tek löng kjwllëe. Eni ga pja söya lok jongya sakshko, pja jneya lok eshko wlo bakoe» le.

¹⁰ Jekdo eshko ga jek rish buk töshko Pedro zlong bäng, ga wolonoe. Ga dwlasga li opzrëk tek löng kjwllëe ga ïya ga Safira wolono buk, ga shira lok jek eshko dwayo, söra jek sakshko, ga jnena lok buk ba lanma zlong bäng. ¹¹ Eni ga Jesús tjlokwo kragaga uunkong beno löng dete erä. Ga nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete eni bakoe.

Nopga poptono ara

¹² E irgo ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryara Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äskarë oblë oblë oba bokshto ara. Eshkoshko ga Jesús tjlokwo kragaga tön löng enido uunkong Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ¹³ Jesús tjlokwo kragaga woydëba ara ëmdë ga ëye oblë opyë tön ba tjok eshko llëm, bangkjre lok ara kjishko. ¹⁴ Eni ëmdë ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go, ga ba tjlokwo kragaga tön jek këgong këgong, domer, walë.

¹⁵ Eshko ga swlopga shikoba ba ushko dwayo, sökoba tjwe irbo bäng, ie ba bukklo kjing go, llëm ga swlo sökklo kjing go. Pedro jek e go ga ba jyäglo pjë ba go sira kjwe le lok eni. ¹⁶ Nopga löng kjok shto oblë oblë soshko, Jerusalén kjokyo sor go, e tjwe jong Jerusalén kjokyo tira llëm, ba swlopga, nopga goshko Ä säyaga, e söya lok eshko. Ga uunkong li poptono lok pjire.

Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska li shdun-aba ara

¹⁷ Eni ga İya syöshtaga kësbangyo, saduceoga löng ba tjok lirë ga ymoyotkara ara. ¹⁸ E kjishko ga Sbö tjlökwo roy lagaga shara lok, iara lok beno löng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁹ Gueniyo kjok shkë ga Sbö parkaga kjok dogo so shrono shäng kjlara eshko, no shdüzlong uyo li u bäng döra, ga löng eshko li shira jek ey dwayo. Ga tjlë ba kong ga ²⁰ «Pjäy nomo. Pjäy opyos löng kojong Sbö u zlong bäng. Eshko ga tjlökwo ëre, shji ie Sbörë ber löng së İyado ba tjok li, e lëmi nopga kong pjire» le ba kong. ²¹ Eni kjok shröngto ga öötong löng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko li pina lok.

E wopro ga syöshtaga kësbangyo, ba dboryagaga, e nopga rokono tjwe lan ëng tjok wlo, nopga rokara li, e judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo. Eni ga Judío Kjok llgwegaga Këskësyo ëng töno löng, ga nopga ichara to Sbö tjlökwo roy lagaga tjeng no shdüzlong uyo li kjrë le. ²² Gueniyo ga no dagaga li öötong löng no shdüzlong uyo li roshko ga ëye wlëna llëme. Ga roy söra tjwe löng iröng, ²³ tjlë kjok llgwegaga li kong ga «Tjawa opzrëno jek löng no shdüzlong uyo roshko, ga bängzak jong yötso, ga no dagaga obi bë löng u bäng li dë. Gueniyo u bäng li dörorwa ga këm kjër roshko ëye drete» le.

²⁴ Kuya Sbö u dagaga kägäyo, syöshtaga kägäyogarë ga wotjlik lok ga «¿Llëbo ëre, e pjir äär jong kjone?» le eni.

²⁵ Eshko ga domer shrono shäng kjlara, tjlë ga «¡Pjäy wlëp llëme! Domerga zrëromi jek löng kjër roshko kjurgue bë löng oba ping träk llëm llöm Sbö u zlong bäng» le.

²⁶ Eni ga Sbö u daga kägäyo öör ba kjrë ba parkagaga tjok. Ga söra lok tek obi,

gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, oba bangkjre lok ara, lökoba ak go le kjishko.

²⁷ Eni ga söra, iara lok Judío Kjok llgwegaga Këskësyo töno löng li boksho, ga syöshtaga kësbangyo tjlë ba kong ga ²⁸ «Tjawa tjlëno bomi kong jlökoyo ga «Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» lororwa bomi kong. ¿Eni ga llëye shäryoromiro? Bomi tjlökwo loromi Jerusalén sopga löng kës li kong, ga domer wolono li wloyo tjawarë lëmi eni bakoe» le.

²⁹ Kuya Pedro, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo lirë ga tjlë lok ba kong ga «Sbö tjlökwo kolorwarë dey, nopga İ llëme. ³⁰ Jesús zrëromi, löromi pjang kjlös go kjupä li, e woshrara bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö lirë iröng obi, ³¹ ga söra, iara beno sök ba orkwo këlëkong, beno tjwlö kësbang bi ichaga, bi döga, Israel tjëyoga li, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo, owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo. ³² Ga tjawa beno löng e İnorwa jlöe laga. Sbö Säya beno shäng ba roy laga bakoe. E twara Sbörë ba kolagaga uunkong kong» le.

³³ Kuya lok ga iirkono ara, zröya lok woydë erä. ³⁴ Gueniyo fariseo sök kjlara eshko ko Gamaliel, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e bangkjreba arae. Kojono shäng eshko, ga tjlë no dagaga löng li kong ga «Domerga kjwe jek sözi kjoko sira» le, ga sörae. ³⁵ E irgo ga tjlë tjlapgaga llamo tjeng li kong ga «Israel tjëyoga, pjäy sjëke. Llëye shäryëy domerga kjwe kong li, e woyotjlily yötso guing. ³⁶ Woyotjlizi ga domer weno shäng kjlara dënashko ko Teudas. E opyono shäng tjwlö kësbange. E irgo ga domerga töno tjeng ba tjok doglo sak dbäw pjloglo pkëng (400) dik. Miga, e irgo ga zrëraba, ga llamo li shdöktonge. Eshko ga llëbo li pjitonge.

³⁷ »E irgo ga öötong shji ko kjrëba dbaryoshko ga domer weno shäng kjlara obi ko Judas, e Galilea so. E irgo ga oba töno ba tjok ara bakoe. Miga, e ëmdë zrëraba ga llamo li shdöktong bakoe.

³⁸ »E kjishko ga pjäy poshdun ga nopga kjwe wëyë, rayozı, shji opzrëk ba tjok llëme. Llëbo li, e sogo no wleni ga e pjir. ³⁹ Gueniyo e Sbö İ wleni ga e zangga pjäydë

llëme. Eni wleni ga pjây opzrëk woydë Sbö wloyo llëme» le.

Kuya lok ga jlö lara, ga zröra llëme. ⁴⁰ Eni ga domerga li rokara, ga shpora ara no shpokklo go erä. E irgo ga tjlë lok ba kong ga «Pjây nomo. Pjây Jesús roy lë ë kong ame, ga Jesús tjlökwo pimi ë kong ame bakoe» le lok ba kong. E irgo ga rayara toe.

⁴¹ Eshko ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska opshino lok tjlapgaga li bokshto wopjlúe. Opmydë lok ga Sbö kong ga epga shdungoba Jesús kjishko li, e tjwlö ara. Ga iara Sbörë shdungoba eni kjishko ga beno löng wopjlúe. ⁴² Eni ga dbar kjwobi go ga oba pïya löng enido Sbö u zlong bäng, u kjwarashko kjwarashko bakoe. Jesús, e ichara Sbörë ber bi pjlyo sorë li roy pjlu le löng oba uunkong kong eni.

6

Domerga kjararaba doglo kjäk (7), parkë wlo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjaragaga tjwe tön jong arae. Epga tjlë tjlökwo kjing pjök, kjong kjong tjlë Grecia so tjlökwo, kjong kjong tjlë hebreo tjlökwo. Ga nopga tjlë Grecia so tjlökwo li kjloshtë ara, tjlë ga «Kjwepga kjwe dli pjlorguë syäpga Grecia so kong ga twe chira anmoyö» le eni.

² Eni ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li, ba pjeyoga llamo tona löng uunkong ba tjok. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska. Borwa pak rayërwa, tjawa ber löng dli pjlorgaga wlo ga äe. E bëy llëme. ³ E kjishko ga pjeyoga, domerga kjrozï bi tjrëko doglo kjäk (7), miydëmi ga pjlu wleniyo, kjok miydë ara, go Sbö Sëya jlökoyo. E irgo ga kjroromi li ber löng pak li shäryaga. ⁴ Tjawara ber löng syöshhtë, Sbö tjlökwo roy lë oba kong» le.

⁵ Kuya lok ga «Jlö» le uunkongdë ga domerga kjarara lok eni. Kjarara li beno Esteban, domer go Sbö Sëya jlökoyo, e mär Jesús go eröe. Llammo beno Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás. Nicolás, e Antioquia so, gueniyo dëdashko ga kjlopswono beno shäng Sbö tjlökwo söga judioga tjok. ⁶ Kjarara lok irgo ga söra lok öotöng löng Sbö tjlökwo roy lagaga

Jesús äska shwoy, ga epga syöshtono Sbö kong ba kjishko, orkwo iono lok ba dlu kjing go, pak li twe ber ba kong wlo.

⁷ Dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwo le lok ara, ga Jerusalén kjokyoshko ga ba kjaragaga tön jek këgong këgong. Tjlapgaga syöshtaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko li ëmdë ga omtjlökwo kjrono ara bakoe.

Esteban sharaba

⁸ Esteban, e kjimtara Sbörë ara beno dbo ara, ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye kësbang oblë oblë oba bokshto ara. ⁹ Gueniyo kjong kjong omwoydono llëme. Epga opping löng judioga syö uyo ko No Döktong Uyo. Epga Cirene so, Alejandria so, Cilicia so, Asia so bakoe. Lano Esteban tjok ara, ga ëng dboryono kar kare. ¹⁰ Gueniyo Esteban kjimte Sbö Sëyarë ara, kjok miydë ara e kjishko. E kjishko ga epga löng ba bokshtoshko ga dborye ga äe ¹¹ Eni ga nopga wlëna lok pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Jlökooyo ga kurorwa pjlara ga Moisés läywara owa, Sbö läywara owa bakoe» le eni.

¹² Eni ga oba shdöra jong träk llëm, iirkë ara. Löng eshko li judio tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eni ga Esteban shara lok, söra jek, öotöng shäng Judio Kjek llgwegaga Këskësyö tön löng lishko. ¹³ Eshko ga nopga wlëna pjök mya, ba jyöyotkë wlo. Tjlë lok ga «Domer kjwe tjlë arae. Sbö u kjwe läywe owa träk sira llëm, kjok llgwekklo tara Moisésdë li läywe owa bakoe. ¹⁴ Tjlëno kurorwa ga Jesús, Nazaret so li Sbö u pjik ber dret, shji iara Moisésdë jëklöng sorë li, e kjlopswe bakoe» le lok eni.

¹⁵ Eshko ga tjlapgaga, llamo sirkeno löng eshko li, Esteban ÿya lok drëng ga bokkwo kälä shjiy, so Sbö parkaga kjok dogo so kjoyoe.

7

Esteban tjlëno Judio Kjek llgwegaga Këskësyö kong

¹ Eni ga syöshtaga kësbangyo tjlë Esteban kong ga «¿Tjlökwo lëba bop kjishko kës li eni jlöre?»

² «Pjeyoga, tɽlapgaga, tja kuzĩa. Bi kjokë tek dënashko so Abraham sök Mesopotamia kjokyo, jekdë Jarán kjokyo llëm obishko ga Sbö Kësbangyo weno shäng ba kong eshko. ³ Eshko ga tjlë ba kong ga “Bop kjok, bop tjëyoga, e rayos ber, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko” le. ⁴ Eni ga Abraham opshino Caldea kjokyo dwayo, ga to beno sök Jarán kjokyo.

»Ba data wolono irgo ga Abraham tek söra Sbörë shrono sök kjok ëreshko, eeri ga shji löng jüshko. ⁵ Gueniyo sök jüshko ga kjok baïya dret, sëna kjok sira jüni ba dre shtoyo wlo ëmdë llëme. Gueniyo ga Sbö tjlëno ba kong jlökoyo. Tjlë ga “Kjok ëre twër ber bop kong, pja wolonoshko ga e ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo” le. Eshko dbaryo ga Abraham wapga llëm obi. ⁶ Sbö tjlë ba kong obi ga “Bop tjëyo tek ber bop irgo li, e to löng kjok shto oblë, ga parkë oblë kong, ga bokrotkëba, opshik ga ä äär luyo pjloglo sak dbäw pjloglo pkëng (400). ⁷ Gueniyo ba bokrotkaga li shdun tjarë. Ga bop tjëyoga tjwe iröng kjok ëreshko, ga tja poshrëya lok jüshko” le Sbörë ba kong eni.

⁸ »Sbö tjlökwo twono Abraham kong, beno İyado wloshko ga Abraham ichara ba doyo jyã të. E kjishko ga ba wa Isaac bukshko ga dbargwo kjwong (8) ga doyo jyã tara eni bakoe. Isaac omshäryono eni ba wa Jacob kong. Ga Jacob omshäryono eni ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong. Israel tjëyo tɽlapgaga tjwlo ara li epga.

⁹ »Kjłara jüni ko José. Ba shjiyga uunkong ymorkono ba kjishko, ga soynena lok, söra to Egipto kjokyo parkaga tjwlek shäng wleniyo, gueniyo Sbö shäng José tjok. ¹⁰ Eshko ga song, shdungobashko ga döra Sbörë llëbo owa li dbo dorko dwayo, ga iara beno kjok miydë ara, woyde Egipto so pjlyorë pjlu wlo. Ga iara pjlyurë beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo, ba parkagaga ichaga bakoe.

¹¹ »E irgo ga pjli shrono ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong, Canaán kjokyo bakoe. Eshko ga oba woydë arae. Bi tɽlapgaga tek dënashko so löng kjok jüshko obi ga woydë ara bako, dli llëm kjishko. ¹² Gueniyo ga kuya Jacobdë ga Egipto kjokyo dli tjok ga

bi dataga löng li ichara to eshko dli tjwlek. Epga öör löng eshko e jã. ¹³ Ga öör pjloglo pjök goshko ga José tjlë ba kong lok ga “Tja José, bomi lëng” le ba kong. E go ga miydara ba pjeyogarë. Ga pjlu ëmdë, José, e tjëyo llërba miydara bakoe.

¹⁴ »E irgo ga ba data rokara Josére tek ba pjeyoga uunkong tjok. Epga doglo sak kjäk kjingsho shkëng (75). ¹⁵ Eni ga Jacob to jek beno sök Egipto kjokyo, ga wolono buk eshko. Bi dataga li wolono beno löng eshko bakoe. ¹⁶ Gueniyo ba doyo söra tek Siquén kjokyo, jnenaba beno tjeng eshko, sak eshko tjwleña Abrahamdë dbur go, domer ko Jamor, e wapga kong.

¹⁷ »Sbö tjlökwo lono Abraham kong jlökoyo li dbaryo äätoshko ga Israel tjëyoga weno jong träk sira llëm Egipto kjokyo. ¹⁸ Eshko ga Egipto so pjlyo poyono oblë, José, e ë miydara llëme. ¹⁹ Eshko jek lëkong ga bi tɽlapgaga löng kës li jyäpgwara ara, ga bokrotkara ara bakoe. Ichara dbo go ga ba wapga chilawa weno löng jã wleniyo li raye lok, wolon pjir wlo.

²⁰ »Eshko dbaryo ga Moisés weno buk. Chida li wolësowa, ga dara ba data, ba mekerë buk ba ushko moglo mya. ²¹ E irgo ga rayara ba data, ba mekerë dbo goshko ga wlojrrara pjlu wa walë lirë, ga dara, kuna ba wa baïya wleni. ²² E kjishko ga Moisés, e kuno jem shäng Egipto sopga tjrëko, ga pina lok ara, kjok miydë ara Egipto so kägäyoga dik. E domer dbo ara, tjlëga dbo ara bakoe.

²³ »Moisés öötong lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga wotjlıno u ik ba pjeyoga Israel tjëyoga löng lishko. ²⁴ Jek shäng u ikshko ga Egipto so wlëna shäng kjłara, Israel tjëyo shpok kjłara träk llëme. Eni ga tjwlo shira Moisésdë, ga Egipto so li zrörae. ²⁵ Ga wotjlık ga “Ëre goshko ga tja woyotjlıya bor pjeyogarë ga tja iaga Sbörë beno shäng ba dök jüshko dwayo le lok” le. Gueniyo ga e woyotjlına lok llëme.

²⁶ »Wëshko ga Israel tjëyoga wlëna löng do pjök ëngkjwë. Woydara ga ber löng wopjlı ëng tjok, ga tjlë ba kong ga “¿Pjã epenga dö ga pjã ëngkjwë ëng tjok ega?” le ba kong.

²⁷ »Eni ga shäng ba kjłara kjwë li Moisés poskakza jek jong, ga tjlë ba kong ga “¿Pja

iaga ërë beno shäng jÛshko borwa ichaga, borwa llgwega? ²⁸ ¿Tja zröp woydë, Egipto so zrörop kjupkeshko sorë ga eni lëpdo?" le. ²⁹ Kuya ga töktong, ga to jek Madián kjokyo, ga öötong beno sök eshko, no shto oblë so wleni. E irgo ga wapga do pjök.

³⁰ »Öötong lu pjloglo sak pkëng (40) obi ga dbar kjwara ga Moisés jëk shäng kjok dogro no llëmshko, Sinaí dlupyo jong soshko. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong, kji sho pjë jong ri ri roshko. ³¹ Ga Moisés sëya llëm, kji sho pjë jong ri ri li ña kjishko. Ñya woydë yötso ga öötong jek shäng soshko ga Sbö tjlë ba kong ga ³² "Tja bop data Sbö. Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö bakoe" le. Kuya ga bangkjre ara, dete erä, ga Ñya woydë ame.

³³ »Eshko ga Tjlapga tjlë ba kong ga "Bop drepkwota kjwe dözong. Klung sho shglëp shäng kjwe iak beno buk dboy bor kong. ³⁴ Bor nopga löng song Egipto kjokyo li ñgör wëjë, kur ga kjloshtë ara, ga tja ter shäng ba döga. Eni ga pja ichër to Egipto kjokyo" le ba kong.

³⁵ »Dënashko ga ba pjeyoga tjlëno Moisés kong ga "¿Pja iaga ërë beno shäng borwa ichaga, borwa llgwega?" lara lok ba kong eni. Eni ëmdë ga Sbö parkaga weno shäng ba kong kji sho pjë jong ri ri roshko li ichara Sbörë ba kong, iche ber ba pjeyoga ichaga wlo, ber ba döga wlo bakoe.

³⁶ »Eni ga bi tjlapgaga tek dënashko so shira Egipto kjokyo dwayo. Llëbo ñydëba llëm wleniyo shäryara oblë oblë Egipto kjokyo, Dlung Srëzrën buk lishko, kjok dogro no llëmshko bako, öötong lu pjloglo sak pkëng (40). ³⁷ Domer li tjlëno Israel tjëyoga kong ga "Pjây kong tjlökwo laga kjre Sbörë bomi tjrëko kjlara, so tja kjoyoe"* le. ³⁸ Eni ga Israel tjëyoga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Moisés öör ëng tönö Sbö parkaga weno shäng Sinaí dlupyo li tjok. Sbö parkaga li tjlëno ba kong, ga shji jëk sorë tjlökwoyo li lara ba kong, le bi kong wlo.

³⁹ »Gueniyo ga bi tjlapgaga tek dënashko so, Moisés woydara lok llëm, kolara lok llëm bakoe. Woydara lok ga to Egipto kjokyo

iröng obi. ⁴⁰ Tjlë lok Aarón kong ga "Tjawa kong sböpga jyäglo shäryos pjök mya, tjawa söya wlo, Moisés, bi shiga tek Egipto kjokyo dwayo, e oto miydërwa llëm kjishko" le lok eni. ⁴¹ Eni ga sögla wlënggla llgwoklë jyäglo shäryara kjlara. E irgo ga öng zröra, sho sura ba sbö li kong. Ga bë shäryara pjlara, ba sbö shäryara om go li poshrëkklo.

⁴² »E kjishko ga epga rayara Sbörë, iara beno löng dbala poshrëk shara. E kjishko ga tak beno pjang Sbö tjlökwo laga tek dënashko so li kjibokwoyo go eni:

»"Israel tjëyoga,
¿pjây öör löng kjok dogro no llëmshko lu
pjloglo sak pkëngshko (40) ga
tja kong öng zröromi, sho suromi bor
kongde? Llëme.

⁴³ Bomi sbö Moloc syö uyo li sömirë bomi tjok.

Bomi sbö Refán dbalayo jyäglo li söromi bakoe.

Llëbo jyäglo shäryoromi om go li, e poshrëmirë löng erä.

E kjishko ga pjây ichër bomi kjok jÛshko dwayo

to kjok ko Babilonia pjlor kalëkong."†

⁴⁴ »Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Sbö u shäryak öng kwota go li jong ba tjok ñyado. "E shäryak jyäglo jÛni" lara Sbörë Moisés kong, ga shäryara lok eni. ⁴⁵ Wolono lokshko ga Sbö u li kjrara ba wapgarë beno ba kong. Ga shrono tek löng Josué tjok, ga nopga kjok jÛshko so zana lokshko ga söya pjang ba tjok, tjëyoga oblë oblë kjara Sbörë kjok twe ba kong wlo lishko. Eni ga beno jong eshko äär jong Pjlu David dbaryo lishko. ⁴⁶ E ñna Sbörë, ga beno pjlu ba kong. Ga David u shäryë woydë kjwara ber jong Jacob Sbö li kong wlo le. ⁴⁷ Miga u li shäryaga beno ba wa Salomöndë.

⁴⁸ »Eni ëmdë ga miydëy pjlu ga Sbö Tjwlö Kësbangyo, e opyë sök u shäryak norë roshko llëm, lara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

⁴⁹ »"Sbö tjlë ga 'Kjok dogo, e bor pjlu sökklo wleni,

* 7:37 Deuteronomio 18.15. † 7:43 Amós 5.25-27.

ga kjok ëre kjing, e bor kjupkwo shtoyo wleni.

¿Tja kong u shäryëmi llërba bor kong ga kjwördo?

¿Bor woshtozlong shtoyo ber jong kjone?

⁵⁰ ¿Llëbo tjeng kës kjok ëre kjing go kjwe, e shäryaga tjarë bor orkwo om go go llëmdo? le Sbörë.”‡

⁵¹ »Pjây, llëye kumi woydë llëm, Sbö tjlökwo kolëmi woydë llëm bakoe. Pjây löng Sbö Sëya wloyo ïyado. Pjây wotjlik löng bomi tjlapgaga tek dënashko so ï dik. ⁵² Sbö tjlökwo lagaga ichak ba kong kës li irpjana lok, shdüya wlo. Ëye tjlë shäng no pjlo bek tjwe li kjishko ga zröra loke. Eni ga no pjlo bek li shronoshko ga pjây opyono beno löng ba wloyo, tworomi nopga owa kong, ga zrörabae. ⁵³ Pjây kong kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e laga Sbö parkaga kjok dogo sorë Moisés kong, le bomi kong wlo. Eni gueniyo ga e kolëmi llëme» le.

Esteban löraba, zröraba ak go

⁵⁴ Kuya lok ga iirkono ara, kowo uë shmët iirdë Esteban kong.

⁵⁵ Gueniyo ga Esteban go Sbö Sëya jlokoyo. Eni kuzong ga ïya ga kjok dogo ga Sbö sök kälã lletlet, ga Jesús shäng ba zlong bäng, orkwo këlkong. ⁵⁶ ïya eni ga tjlë ga «!Ïzã! ïn ga kjok dogo roshwino, ga no to ter kjok dogo dwayo li shäng Sbö zlong bäng orkwo këlkong» le.

⁵⁷ Gueniyo ga epga kwomgwo bängzargö jong tuktëng, öö le lok dbo go, ga jek rish ba kjing go tjë jikong. ⁵⁸ Eni ga shira lok kjok eshko dwayo, ga löra lok ak go, zröya lok wlo. Eshko ga dwlas shäng kjlara ko Saulo. Esteban rotagaga shwong ter lëkong li skwara lokshko ga e beno shäng shwong li dë.

⁵⁹ Löya löng ak go wopro ga Esteban syöshono Jesús kong, tjlë ga «Tjlapga Jesús, bor sëya ëre wlokjrozong» le. ⁶⁰ Eni ga kjök torgö sök, ga tjlë dbo go ga «Tjlapga, llëbo owa shärye löng ëre wëyë, kjwepga shdum e kjishko llëme» le. Lara eni pjir ga wolonoe.

8

¹⁻² Saulo omwoydono eni, Esteban, e zrökko le eni. Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong, shinmo doyo iara to sakshko, ga slatong lok ara ba kjishko.

Jesús tjlökwo kragaga irpjana Saulorë

Eshko dbaryo jek lëkong ga Jesús tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li irpjanaba, shdunaba arae. E kjishko ga töktong to lok Judea kjokyo oblë oblë, Samaria kjokyo oblë oblë bakoe. Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lira töktong llëme. Epga beno löng Jerusalén kjokyo. ³ Eshkoshko ga Saulo shäng Jesús tjlökwo kragaga li irpjang. Opzrëk jek u kjwara kjwara roshko, ga nopga dopshiya domer, walë, iche dbo go jongya no shdüzlong uyo roshko.

Jesús roy pjlu li öötong Samaria kjokyo

⁴ Gueniyo ga ëye töktong jek Jerusalén kjokyo dwayo ga beno löng Jesús roy pjlu le kjone pogo, jëk löng kjone ga eshko.

⁵ Kjlara jüni ko Felipe. E to jek Samaria kjokyo kësbang nopga arashko ga Cristo ichara Sbörë li roy lara nopga kong, ⁶ llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryara ba kong bakoe. E kjishko ga nopga tön jong träk llëm, ga llëye le li kuya lok yötsoe. ⁷ Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga li poptara ara. Sëyaga li opkjë jek ba goshko dwayoshko ga sglük le erä. Nopga dre kuga llëm wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, e poptara bakoe. ⁸ E kjishko ga kjok eshko ga nopga beno löng wopjlu anmoyö.

⁹ Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Simón. Dënashko ga e oppino shäng ybi, llëbo Ä sëyaga li go ara. Eni ga Samaria sopga jyäpgwara ara, opyono shäng tjwlö kësbange le eni. ¹⁰ Kuya lok yötso tjë jikong, këskës chirawa bakoe. Tjlë lok ga «Domer ëre dbo kësbang, Sbö dik» le lok eni. ¹¹ Ga epga jyäpgwara lu pjloglo ara ba Ä sëyaga li go kuzong ga ba tjlökwo kjarara lok.

¹² Gueniyo ga Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu, Jesucristo roy pjlu, e lara Feliperë nopga li kongshko ga e kjarara lok, ga wara jer di roshko, domer, walë. ¹³ Simón omtjlökwo kjrono, ga wara bakoe. Eni ga to opyono shäng Felipe yorkë ïyado, wojeno

to shäng llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye shäng kësbang oblë oblë li ïk.

14 Ga Samaria sopga beno löng Jesús tjlökwo kragaga lëba li roy kuya Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo lirë ga Pedro, Juan, e ichara lok jek eshko.

15 Öötong löng eshko ga syöshtono Sbö kong, ba Sëya iche ba tjlökwo kragaga Samaria so li kong wlo le. 16 Jesús tjlökwo kragaga li waraba Tjlapga Jesús ko go tjän, gueniyo go Sbö Sëya tjwayde ba kong llëm obi. 17 Eni ga Pedro, Juan, e orkwo iono nopga li dlu kjing go, ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok eni.

18-19 ÿya Simóndë ga tjlë Pedro, Juan kong ga «Bomi dbo kësbang kjwe twozï ber bor kong, kjwe go ga tja orkwo ië ë pogo dlu kjing go, ba go Sbö Sëya tjwe ber ba tjok wlo. Pjây kong dbur twër kjwe äska» le.

20 Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llëye tjwlëp woydë li, e twaga Sbörë eröe. E kjïshko ga bop dbur, e pjir bop tjok. 21 ÿya Sbörë ga pja wotjlïk bëy llëme. E kjïshko ga pja iara beno shäng parkë ba kong borwa tjok llëme. 22-23 ÿn ga pja ymo ara, pja shäng bop wotjlïk owa li dbo dorko obi. E kjïshko ga llëbo owa shäryëp shäng ëre, e owa jlöe los, ga rayos, ga pja syöshtos Sbö kong. Eni ga owa pjang bop go li löya kjwe» le.

24 Kuya ga tjlë ga «Pjây syöshtos Sbö kong bor kjïshko, llëbo owa lëmi li tjwe bor kong llëm wlo» le.

25 Eni ga Sbö tjlökwo roy lara lok ara kjok eshko sopga kong. E irgo ga to tek löng iröng, Jesús tjlökwo roy pjlu lara ara kjok shto oblë oblë Samaria kjokyoshko obi, ga shrono tek löng Jerusalén kjokyo iröng obi.

Etiopía so wara Feliperë kjlara

26 E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so tjlë Felipe kong ga «Pja poshäryos, pja jongya irbo jek jong Jerusalén kjokyo äär Gaza kjokyo li go» le. Irbo le li jek jong kjok dogro no llëmshko. 27 Eni ga poshäryono, ga toe. Jek shäng irbo ga domer wlëna jek sök kjlara Etiopía so, e tjlapga tjwlö kësbang, parkë sök dbur töngga kägäyo, ba pjlu walë

Candace kong. Domer, e tek sök Jerusalén kjokyo dwayo, brik shäng Sbö poshrök.

28 Bojono tek sök iröng ba jëkklo go, to ba kjokshko wlo le, ga jek sök kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë.

29 Eshko ga Sbö Sëya tjlë Felipe kong ga «Pja jëkzong. Pja nom jek jëkklo kjwe zlong bäng» le. 30 Eni ga Felipe jek zron jong öötong ba zlong bäng. Kuya ga sök kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Isaíasdë li lë ga tjlë ba kong ga «¿Lëp sök kjwe llë loklo miydëpde?»

31 «¿Pjilölgwega ërë bor kong llëm ga miydër sorë?» le ba kong. Eni ga Felipe rokara jem sirkek sök ba tjok ba jëkklo roshko, ga jem öötong sök ba tjok. 32 Tjlökwo le sök li eni:

«E beno shäng kjing erä,

öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo wleni.

Kjamo roshwino llëm,

öng wlëp ushko so llgwoklë wleniyo shtëba löngshko wleni.

33 Läywaraba owa, ga llgweraba bek llëme.

¿Shira kjok ëre kjing go dwayo kjïshko ga ba tjëyo tek ber ba irgo li roy laga ber ërë?»*

34 Eshko ga tjlapga Etiopía so tjlë Felipe kong ga «¿Los bor kong sira ga e ë layde Sbö tjlökwo laga tek dënashko so lirë, oplokdo om gore, de no oblë layde?» le.

35 Eni ga domer li pina Feliperë sök, tak pjang kjibokwo le li dwayo öötong Jesús roy pjlu li go. 36-37 Eni ga jek löng irbo wenzong ga äär di bäng buk kjrina eshko ga domer li tjlë ba kong ga «Jüshko di tjok, ÿzong. ¿Tja wëp kjweshko ga buere?» le.† 38 Eni ga ba jëkklo söga ichara ba jëkklo slong. E irgo ga oplono lok pjöyïkong dishko, ga domer li wara Feliperë jer di roshko. 39 Opshino tëm di roshko dwayoshko ga Felipe söra Sbö Sëyarë to, ga ÿna domer lirë ame, gueniyo to jek sök wopjlu ba irbo bäng go. 40 Felipera weno shäng Azoto kjokyo, eshko ga jek shäng kjok kjrïnashko kjrïnashko

* 8:33 Isaías 53.7-8. † 8:36-37 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «... le. Kuya Feliperë ga tjlë ba kong ga “Pja mär Jesucristo go jlökoyo ga pja wër ga pjluë” le. Kuya ga tjlë ba kong ga “Woyotjlin ga Jesucristo, e Sbö Wa” le.»

Jesús tjlōkwo roy pjlú lē oba kong äär jong Cesarea kjokyo.

9

Saulo kjlōpswara Jesúsdē beno ba tjlōkwo kjruga

¹ E wopro ga Saulo shäng Jesús tjlōkwo kjruga kroyoywē ara, zrōya wlo le. E kjīshko ga öör shäng syōshtaga kēsbangyo ik. ² Ga tjlē ba kong ga «Tja jek woydē Damasco kjokyo. Eshko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li wlēnor domer, walē kjlobi li shar, ga tek sör jūshko Jerusalén kjokyo, shdüy wlo. E kjīshko ga woydēr ga tja kong kjibokwo twēp kjwöbö, twēr judioga syō uyo jong kjok eshko li kägäyoga kong, tja kjimte lok wlo» le. Eni ga kjibokwo twara ba kong, ga jek Damasco kjokyo.

³ Eni ga jek shäng ääto Damasco kjokyo ga ĩya ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletlet, ga kopjrina iök shjiy lirē beno pjang pjribrie. ⁴ Jekdo eshko ga dgono jer rish buk töshko, ga kuya ga ēbo tjlē ga «Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?»

⁵ «Tjlapga, ¿pja ē?»

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.*

⁶ Pja kojōs, pja jongya opzrök jek Damasco kjokyo. Llēye shäryēp wlo li, e lēba bop kong eshko» le ba kong.

⁷ Nopga jek löng Saulo tjok li, ēbo tjlēno li kura lok, gueniyo ēye ĩna lok llēme. E kjīshko ga beno löng sēya llēme. ⁸ E irgo ga Saulo kojono töshko li dwayo. Bokkwo roshwing ga kjok ĩgō llēme. E kjīshko ga shara lok ba orkwo go, ga söra to jek Damasco kjokyo. ⁹ Beno sök eshko dbargwo mya kjok ĩgō llēm, iē llēm, llēye ie llēm bakoe.

¹⁰ Domer sök kjlara Damasco kjokyo ko Ananías. E Jesús tjlōkwo kjruga. Eshko ga Tjlapga Jesús weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlē ba kong ga «Ananías.»

«¿Llē?, Tjlapga» le ba kong.

¹¹ Tjlē ga «Pja nom Judas ushko, e jong irbo kowēba Irbo Pjlo Bek li zlong. Domer sök eshko kjlara ko Saulo, e Tarso so. E sök syōshtë bor kong. ¹² Yoĭno ga domer shrono

shäng kjlara ba shwoy ko Ananías, orkwo iē ba dlu kjing go wlo, kjok ĩgō obi wlo» le.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, nopga ara tjlēno bor kong domer lēp shäng li kjīshko. Llēbo owa shäryara ara nopga kjroprop tjeng dboy bop kong löng Jerusalén kjokyo li kong. ¹⁴ Ga shrono shäng jūshko, ichaga syōshtaga kägäyogarē tek bop tjlōkwo kjruga sōya, shdüya wlo le eni» le ba kong.

¹⁵ Gueniyo ga Tjlapga Jesús tjlē ba kong ga «Pja nomo. Domer li, e kjroror, bor roy lē oba kong wlo. E ichēr jek nopga kjok shto oblē oblē so kong, ba pjluyoga kong, Israel tjeyoga kong bakoe. ¹⁶ To shäng song bor kjīshko sorē li pin ba kong om go» le.

¹⁷ Kuya ga jek öötong shäng Saulo sök lishko, ga opzrēno jek kjēr roshko. Öötong shäng ba shwoy ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga tjlē ba kong ga «Saulo, pja bor kjlara, Tjlapga Jesús, e weno shäng bop kong irbo, pja tek shäng lishko. Ga tja ichara bop shwoy, pja bokkwo poptēr wlo, bop go Sbō Sēya tjwe ber kēsbang bop tjok wlo bakoe» le.

¹⁸ Jekdo eshko ga Saulo bokkwo kjing go, llēbo löno jer so mā zrērkwā kjoyo, ga bokkwo poptono beno pjlú irōng obi. E irgo ga kojono, ga wara Ananíasdē jer di roshko. ¹⁹ Eni ga iono pjir ga dbokjrōno obi.

Saulo Jesús roy lono Damasco kjokyo

E irgo ga beno sök eshko dbar kjwöböso, Jesús tjlōkwo kjruga löng eshko li tjok. ²⁰ Eshko ga öötong shäng judioga syō uyo oblē oblē roshko, ga tjlē oba kong ga «Jesús, e Sbō Wa jlōe» le to shäng enido.

²¹ Nopga löng ba kuk kēs li beno löng yēy le erä, tjlē lok ēng kong ga «Domer kjwe sök Jerusalén kjokyoshko ga to shäng Jesús tjlōkwo kjruga irpjang. Ga shrono tek shäng ēreshko epga shak, sōya jongya twe syōshtaga kägäyoga kong wlo. ¿Kjwe e llēmdo?» le lok ēng kong eni.

²² Gueniyo Saulo tjlē shäng oba kongshko ga tjlē dbo ara jek kēgong kēgong anmoyō. Pīya oba kong wēlē ga bi pjluyo iche le

* **9:5** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. Llēbo shäryēp shäng kjwe kjang bop kong, tja kolēp llēm ga pja opsrek shäng om goshko” le. Ga bangkjara Saulorē ara ga tjlē ba kong ga “¿Llēye woydēp ga shäryēr?” le. Kuya ga tjlē ba kong ga...»

Sbörë li, e Jesús jlõe. Kuya judíoga kjok eshko so lirë ga beno löng kjing erä, dborye lok sorë miyde löng llëme.

²³ Dbar kop ara ga judíoga tōno löng, ga beno wotjlík kjrinaso, Saulo zröya wlo le eni. ²⁴ Ga Damasco kjokyo kjeryo shäryak ak go pjribri kjókshko ga u bäng bäng tjeng pjök mya, nopga opshik kjok eshko dwayo wlo. Eshko ga u bäng dagaga iara lok beno löng eshko shkë dba, Saulo opshik leshko ga shaya, zröya wlo le eni. Gueniyo ga miy-dara Saulorë pjire. ²⁵ E kjïshko ga kjok shkë ga lona ba oppingagarë jer kjër li poglo go pjlor kalëkong, shing kësbang roshko. Eni ga dōktong toe.

Saulo shrono shäng iröng obi Jerusalén kjokyo

²⁶ E irgo ga Saulo shrono tek shäng iröng Jerusalén kjokyo ga tön Jesús tjlökwo kragaga tjeng eshko li tjok lara, gueniyo bangkjrara lok ara, wotjlík lok ga «E kjlopswono beno shäng Jesús tjlökwo kragaga llëme» le. ²⁷ Gueniyo shäng eshko kjlara ko Bernabé. Ga Saulo söra jek Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska löng li shwoy. Ga Saulo, e Jesús ño irbo jek shängshko sorë li, e läywara ba kong, Jesús tjlëno ba kong li kura le eni, ga shäng Damasco kjokyo lishko ga tjlëno Jesús kjïshko ara, llëye bangkjrara llëme le Bernabéré ba kong lok eni bakoe. ²⁸ Eni ga Saulo beno sök ba tjok Jerusalén kjokyo, ga jëk shäng ba tjok, tjlëno Jesús kjïshko ara kjone pogo, llëye bangkjrara llëme. ²⁹ Tjlë ara, tjlökwo kjlopswë kar kar judíoga tjlë Grecia sopga tjlökwo wleniyo löng li tjok. Gueniyo zröya wlo le lok eni. ³⁰ Kuya Jesús tjlökwo kragagarë ga söra jek Cesarea kjokyo, e irgo ga ichara lok jek Tarso kjokyo.

³¹ Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga löng Judea kjokyo, Galilea kjokyo, Samaria kjokyo, e beno löng wopjlú, barwëba ara llëme. Ga tön jek këgong këgong, opping lok jek këgong këgong bakoe. Sbö bangkjre lok ara, ga epga kjimte Sbö Sëyarë ara bakoe.

Eneas poptara Pedrorë

³² Pjlara ga Pedro to shäng kjok shto oblë oblëshko ga jek Sbö nopga löng Lida kjokyo li ik. ³³ Eshko ga domer wlëna buk kjlara

ko Eneas, öötong lu pjloglo kjwong (8) ga dre kuga llëm, buk tōshko ba bukklo kjing go erä. ³⁴ İya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Eneas, pja popte Jesucristorë. Pja kojös, bop bukklo kjwe tōzong» le. Jekdo eshko ga kojongö shäng erä. ³⁵ İya Lida sopga, Sarón sopgarë ga kjlopswono beno Tjlapga Jesús tjlökwo kragaga.

Dorcas woshrara Pedrorë iröng obi

³⁶⁻³⁸ Kjok buk kjrina Lida kjokyo soshko ko Jope. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga sök kjlara walë ko Tabita, lëy Grecia so tjlökwo go ga Dorcas. Walë li jëk to shäng llëbo shäryë oba kong pjlu İyado, oba song wleniyo kjimte ara bakoe. Pedro sök Lida kjokyo shko ga Dorcas shara swlorë, ga wolonoe. Ga shinmo doyo waraba pjir ga iaraba buk kjomo, kjër jong kjwara roshko. Kuya Jesús tjlökwo kragagarë ga Pedro shäng soshko Lida kjokyo lëba ga domerga ichara lok do pjök ba rokë. Öötong löng ba shwoy ga tjlë ba kong ga «Pja jek borwa tjok malinge» le.

³⁹ Kuya ga to jek ba tjok. Öötong shäng eshko ga söra lok jem shinmo doyo buk lishko. Eshko ga syäpga kës li tōno löng slar ëë, ga tek shrono löng Pedro zlong bäng. Dorcas sök së obishko ga shwong sera, twara ba kong lok li pina Pedro kong, İya wlo. ⁴⁰ Eshko ga löng eshko li ichara Pedrorë uunkong jek kjoko. E irgo ga kjök torgö sök, ga syöshtono Sbö kong. E irgo ga bojongö sök shinmo shwo lëkong, ga İya ga tjlë ga «Tabita, pja kojözong» le ba kong, ga buk li bokkwo roshwinoe. Pedro İya ga kojongö sök. ⁴¹ Eshko ga sök li orkwo shakza pjä, ga kojonga shäng. E irgo ga Jesús tjlökwo kragaga, syäpga li rokara, ga opzrëno jek löng kjër roy. Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Tabita shäng së obi. İzïa» le. ⁴² Shinmo woshrara Pedrorë iröng obi roy shdōktong Jope kjokyo kjok kjwang jikong, ga nopga ara mär beno löng Tjlapga Jesús go. ⁴³ Domer sök kjok eshko kjlara ko Simón, e llëbo shäryaga öng kwota go. Eshko ga Pedro beno sök Jope kjokyo dbar kop ara Simón ushko.

10

Pedro, Cornelio

¹ Cesarea kjokyosho ga domer sök kjlara ko Cornelio, e engkjwaga kägäyo. Tjwe Italia kjokyo dwayo, parkë sök Cesarea kjokyo, ga ba engkjwagaga kowëba Italia sopga. ² Domer, e Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, ba pjeyoga löng ba ushko li eni bakoe. Ga dbur twe ara judíoga song, llëye llëm wleniyo kong ba kjimtoklo, ga syöshtë Sbö kong iyado. ³ Dbar kjwara dlo töy wleni ga ëbo ña wëllë gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga tjlä ba kong ga «Cornelio» le.

⁴ İya ga beno shäng sëya llëm, İya beno shäng drëng erä. Eshko ga tjlä ba kong ga «¿Llë?, Tjlapga.»

«Bop syökwo li kura Sbörë, ga bop dbur tworop oba song wleniyo kjimtoklo li İna. E kjışko ga Sbö beno wopjlu bop tjok. Llëye shäryorop uunkong li, e beno ba kong ba sëngglo wleni. ⁵⁻⁶ No ichos kjlara jek Jope kjokyo. Domer sök kjlara eshko ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo, e ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüşko bop shwoy» le ba kong, ⁷ ga to jek ey dwayo.

E irgo ga ba parkagaga rokara Corneliore tek do pjök, ba engkjwaga kjlara tjok. Ba engkjwaga li Sbö bangkjre ara, ga parkë shäng Cornelio tjok iyado. ⁸ Llëye shäryono ba tjok kës li lara ba kong pjir, ga ichara to jek Jope kjokyo.

⁹ Wëshko dlo dlw dik ga epga jek löng irbo bäng äato Jope kjokyosho ga Pedro jem sök ba u dbo kjing sdok li kjing go, syöshtë wlo le. ¹⁰ Eshko ga pjli ara, ië woydë, ga kong dli shäryëba u roshko wopro ga llëbo İna, gueniyo shji yoïno wleni. ¹¹ Eshko ga kjok dogo İya jem drëng ga dëktong beno jong ojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjringswo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko. ¹² Roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ¹³ Eni ga ëbo ybö kura pjlara, tjlä ba kong ga

«Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» le.

¹⁴ Kuya ga tjlä ga «Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme» le.

¹⁵ Eshko ga ybö li kura jek pjlara obi, tjlä ba kong ga «Llëye iara Sbörë beno pjlu ba kong wlo li, e owa lep llëme» le.

¹⁶ Shäryono eni pjloglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹⁷ Eshko ga Pedro beno sök wotjlik ara, woydë buke. Llëye İna, kura li llë loklo woyotjliya ara.

E wopro ga domerga ichara Corneliore li öötong löng u li wlëk, ga kjimtaraba sira, ga wlënae. Öötong löng Simón ushko ga ¹⁸ tjläno lok dbo go, tjlä ga «Simón, ¿domer kowëba Pedro li sök jüşkore?» le.

¹⁹ Eni ga Pedro shäng wotjlik llëbo İna, kura li kjiy obishko ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Simón, tja kuzong. Domerga tjwe löng bop wlëk doglo mya. ²⁰ Pja kojös, pja oplös jer dew ba İk. Pja jek ba tjok, ga “Tja jek llëme” lep llëm, epga ichaga tjarë kjışko» le.

²¹ Kuya ga jer oplono töshko, tjlä domerga shrono löng li kong ga «Wlëmi löng li tja. ¿Pjây to löng llë?»

²² «Tjawa ichaga engkjwaga kägäyo ko Corneliore. Domer, e pjlo bek, Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, roy pjlu judíoga kong, woyde lok pjlu tjë jikong. Kjupke ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga ichara bop wlëk, pja jek ba shwoy wlo, llëye lep li kuya wlo» le ba kong.

²³ Kuya ga epga rokara jek kjër roshko, ga e shkëyo ga beno löng ba tjok eshko. Wëshko ga Pedro to jek ba tjok, ga Jesús tjlökwö kjragaga löng eshko Jope kjokyo li kjong kjong jek ba tjok bebi. ²⁴ Kjöshko ga jek öötong löng Cesarea kjokyo, koshe Corneliore sök lishko. Eshko ga ba pjeyoga töna löng ba tjok, oba oblë ba miydë pjlu wleniyo mana beno löng ba tjok eshko bakoe. ²⁵ Pedro öötong shäng ba ushkoshko ga Cornelio opshik tek tjwe shäng ba wlokjre, ga kjök torgö, kujongö sök ba dre zlong, Pedro poshrëk wlo lara. ²⁶ Gueniyo Pedro tjlä ba kong ga «¡Pja kojözong! Tja no, so pja kjoyo eröe» le.

²⁷ Shäng lan ba tjok wopro ga opzrëno jek ba tjok u roshko, ga ïna ga oba tönö tjeng ara eshko. ²⁸ Eshko ga tjëlë ba kong lok ga «Miydëmi pjlú ga tjawa judíoga borwa kjok llgwekklo go ga tjawa tön nopga judío llëm wleniyo tjok llëm, tjawa äär ba ushko llëm bakoe. Gueniyo ga tja pina Sbörë ga ëye iara beno pjlú ba kong wlo li, e owa lër llëme. ²⁹ E kjïshko ga tja rokoromishko ga tja to tek maling bomi shwoy, llëye loror eshko llëme. Eni ga tja rokoromi llëno miydër woydë» le.

³⁰ Kuya Corneliorë ga tjëlë ba kong ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko,* shäryër dlo töy enido wleni. Eshko ga domer weno shäng kjlara bor boksho, shwong kälä shjiye. ³¹ Ga tjëlë bor kong ga “Bop syökwo li kura Sbörë, ga oba song wleniyo kjimtorop sorë li ïna. ³² No ichos kjlara jek Joje kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jüshko bop shwoy” le.

³³ »Eni ga nopga ichoror jekdo bop wlokjre, ga pja opshäryono pjlú, pja to tek. Eni ga tjawa löng jüshko tjë jïkong Sbö bokso, llëye lara bop kong li lëp borwa kong, kurwa wlo» le.

³⁴ Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Era miydër kjwlë ga shji tjëyoga oblë oblë woyde Sbörë uunkong, shji ber tjeng dboy dboy ame. ³⁵ Eni ga nopga kjok shto oblë oblë so ë pogo ba bangkjre, llëbo pjlo bek li shäryë wleni ga wlokjre Sbörë uunkong. ³⁶ Sbö tjëlökwo ichono Israel tjëyoga kong, tjëlë ga nopga uunkong pjluo li, e Jesucristo, ga ba kjïshko ga shji ber löng wlëp Sbö tjok ga pjlúe.

³⁷ »Llëye shäryono Judea kjokyo kjok kjwang jïkong li, e miydëmi pjire. Bäm go ga domer weno shäng kjlara Galilea kjokyo ko Juan, tjëlë ga “Woyde Sbörë ga shji wëba jer di roshko” le eni. ³⁸ E irgo ga Jesús, Nazaret so li weno shäng Galilea kjokyo. Go Sbö Sëya ichara Sbörë shrono beno kësbang ba

tjok, ga kong dbo twara kësbange. Sbö shäng ba tjok kjïshko ga to jek shäng llëbo pjlú shäryë, ga nopga tjeng Ä wloshko li poptara uunkong. ³⁹ Llëbo shäryara Jesúsde ara Judea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. Ga tjawa beno löng e ïnorwa jlöe laga.

»Llëbo shäryara kës li irgo ga löra ba pjang kjlös go, ga zrörabae. ⁴⁰ Gueniyo öötong dbargwo mya ga woshrara Sbörë iröng obi, ga pina borwa kong, ïnwa wlo. ⁴¹ Gueniyo ga pina oba uunkong kong llëm, ëye kjrara Sbörë ber e ïnorwa jlöe laga li kong eröe. Woshrara Sbörë iröng obi irgo ga tjawa iono ba tjok.

⁴² »Tjawa ichara llëye ïnorwa li roy lë oba kong, Jesús iara Sbörë beno nopga löng sëre, wolonore, e llgwega lë oba kong bakoe. ⁴³ Tek dënashko ga Sbö tjëlökwo lagaga löng kës li tjëlëno ba kjïshko. Tjëlë ga ëye mär ba go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret Jesús kjïshko» le.

⁴⁴ Pedro shäng tjëlë obishko ga nopga löng kës tjëlökwo kuga li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴⁵⁻⁴⁶ Eni ga tjëlë löng kjok shto oblë oblë so tjëlökwo, ga Sbö poshrëya lok ara. Kuya Jesús tjëlökwo kjrägaga judíoga tek löng Pedro tjok lirë ga beno löng yëy le erä, ba Sëya twara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong bako kjïshko.

⁴⁷ Eni ga Pedro tjëlë judíoga li kong ga «Nopga kjwe go Sbö Sëya shrono ba kong, shrono bi kong dik bakoe. ¿Eni ga wëy ga ä laga ërë?» le.

⁴⁸ Eni ga Jesús tjëlökwo kjrägaga judío llëm wleniyo li rokara Pedrorë tek ba shwoy, we Jesucristo ko goshko wlo. Ga rokara lok Pedro kong ga ber sök ba tjok eshko dbar kjwöböso guing le.

11

Pedro lano Jesús tjëlökwo kjrägaga löng Jerusalén kjokyo tjok

¹ Eshko ga nopga judío llëm wleniyo Sbö tjëlökwo kjrono li roy öötong Sbö tjëlökwo roy lagaga Jesús äska kong, Jesús tjëlökwo kjragaga obi löng Judea kjokyo uunkong li kong bakoe. ² E irgo ga Pedro shrono shäng

* **10:30** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Eeri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshtë bor ushko, ga tja ië llëm Sbö kong, shäryër dlo töy enido wleni.»

iröng Jerusalén kjokyoshko ga Jesús tjlökwo kragaga judío wleniyo kjong kjong iirkë lok ara ba kong, ³ ga tjlë ba kong ga «¿Pja öör nopga judío llëm wleniyo shwoy llëno? ¿Pja iono ba tjok ega?» le.

⁴ Kuya ga llëye shäryono ba tjok tek dämärshko li lara ba kong pjire. Tjlë ba kong ga ⁵ «Tja sök Jope kjokyo obishko ga tja sök syöshtë wopro ga llëbo ñnor wëllë, gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga kjok dogo ñn ga döktong beno jong ojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kkring-gwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko, tja sök lishko. ⁶ Ga roñnor yötso, ga ñn ga roshko tjeng öng, äya kjloshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ⁷ Eni ga ëbo ybö kuror pjlara, tjlë bor kong ga “Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong” le.

⁸ »Kur ga tja tjlë ga “Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme” lër.

⁹ »Eshko ga ybö li kuror jek pjlara obi, tjlë bor kong ga “Llëye iara Sbörë beno pjlu ba kong wlo li, e owa lëp llëme” le.

¹⁰ »Shäryono eni pjloglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹¹ »Jekdo eshko ga domerga shrono löng doglo mya eshko, ichara Cesarea kjokyo dwayo bor wlokjrë. ¹² Eshko ga Sbö Sëya tjlë bor kong ga “Pja jek domerga shrono löng li tjok. Llëye woyotjlip guing llëme” le. Eni ga bi pjeyoga tjeng doglo tjer (6) ëre to jek bor tjok.

»Tjawa öötong löng Cesarea kjokyoshko ga domer wlënorwa sök kjlara ba ushko. ¹³ Ga domer li tjlë borwa kong ga “Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara bor kong, ga tjlë bor kong ga ‘No ichos kjlara Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlara ko Simón, kowëba Pedro bakoe. Rokos tek jüshko bop shwoy. ¹⁴ Eshko ga tjlökwo le bomi kong, pja döya Sbörë e go wlo, bomi pjeyoga löng bomi ushko uunkong li döya wlo bakoe’ le bor kong eni” le.

¹⁵ »Tja shäng lan ba tjok lok kjwlë ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, shrono bi kong dämärshko dik bakoe.

¹⁶ Eshko ga tjlökwo lara Tjlapga Jesüsdë li woyoshrër kjwlë jä. Tjlëno ga “Juan, e no wono di goshko. Gueniyo dbar kjwöbö obi ga pjây go Sbö Sëya iche Sbörë tjwe ber kësbang bomi tjok” lara eni. ¹⁷ Dämärshko ga shji mär Tjlapga Jesucristo go ëre kong ba Sëya twara Sbörë. Eshko ga twara nopga e kong eni bakoe. Eni kuzong ga eni llëme lër ga äe» le.

¹⁸ Kuya lok ga llëye lara ame. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjlë ga «Nopga judío llëm wleniyo ëmdë ga kjimtara Sbörë. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara, ga epga ber löng së ñyado Sbö tjok» le.

Jesús tjlökwo kragaga löng Antioquia kjokyo

¹⁹ Esteban zröraba irgo ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko, e irpjanaba bakoe. Ga epga töktong to Fenicia kjokyo, Chipre kjokyo, Antioquia kjokyo bakoe. Kjong kjong öötong löng kjok shto oblë oblëshko ga Jesús roy pjlu lara oba kong, gueniyo judioga kong eröe. ²⁰ Gueniyo Jesús tjlökwo kragaga Chipre so, Cirene so löng Jerusalén kjokyo kjong kjong lira töktong to jongya Antioquia kjokyo. Öötong löng eshko ga Tjlapga Jesús roy pjlu lara nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ²¹ Eshko ga ba tjlökwo lagaga li kjimtara Tjlapga Sbörë ara. Eni ga kjok eshko sopga ara, ba tjlökwo tek dënashko dwayo kole löng li, e rayara pjir, ga mär beno löng Tjlapga Jesús go shara.

²² Roy kuya tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo lirë ga Bernabé ichara lok to Antioquia kjokyo. ²³ Öötong shäng eshko ga ñya ga epga kjimte Sbörë shäng, ga beno shäng wopjlue. Eshko ga epga poshduna uunkong, tjlë ga «Pjây mär ber löng Tjlapga Jesús go eröe» le. ²⁴ Bernabé, e domer pjlu. E go Sbö Sëya jlökoyo, ga mär shäng Sbö go eröe. Eni ga nopga ara kjimtara mär Tjlapga Jesús go.

²⁵ E irgo ga Bernabé to jek shäng Tarso kjokyo, Saulo wlëk. ²⁶ Wlëdashko ga söra to Antioquia kjokyo, ga beno löng eshko lu pjlara. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga

pina lok ara. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjragaga kowēba Cristo nopga. Kowaraba eni bām go eshko Antioquía kjokyo.

²⁷ Eshko dbaryo ga Sbō tjlōkwo lagaga ba pjeyoga kong opshino kjlōbö to Jerusalén kjokyo dwayo jek öötong löng Antioquía kjokyo. ²⁸⁻³⁰ Kjlara ko Agabo. Eshko ga e kojono shäng, ga tjlē oba kong ga «Pjli tjwe ara kjok kjwang jikong» le. E miydara Sbō Sēya go.

Eni ga Jesús tjlōkwo kjragaga löng Antioquía kjokyo li wotjlino lok ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kjraga löng Judea kjokyo li kjimtē. Tjlē lok eng kong ga «llēye twēy ga bue ga twēy» le. Ga kjimtara lok eni. Dbur tōna li twara lok Bernabé, Saulo kong, ga söra lok, twara tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjraga kägäyo löng Judea kjokyo li kong.

(Claudio sök pjlu kēsbangyo dbaryoshko ga pjli lara li shrono ara jlōe.)

12

Jesús tjlōkwo kjragaga shduna Herodesdē

¹ Eshko dbaryo ga Jerusalén so pjluo ko Herodes. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjragaga kjong kjong irpjana, shdūya wlo. ² Ga nopga ichara Santiago zrök dröng go, ga zrōrae. Santiago, e Juan kjlarayo. ³ Roy kuya judiogarē ga beno löng wopjlue. E kjishko ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryoshko ga nopga ichara Herodesdē Pedro shak bakoe. ⁴ Shara lok irgo ga ichara Herodesdē no shdūzlong uyo roshko. Ba dagaga löng eshko kjringgwo pkēng (4), kjrina kjrina noyo doglo pkēng (4). Herodes wotjlino ga söya, llgweya oba boksho dbar shrēzlong irgo jā lara.

⁵ Eni ga Pedro buk kjērshko dak dak lē yōtso, gueniyo ga Jesús tjlōkwo kjragaga löng syōshtë dbo ara Sbō kong Pedro kjishko.

Pedro shira Sbörē no shdūzlong uyo roshko dwayo

⁶ «Shir bong jā» lara Herodesdē li shkēyoshko ga Pedro buk pē no dagaga tjeng do pjök tjreko, orkwo kjrochak kar kar dröng sho go, ga no dagaga llamo li löng kēgong sit u bäng lishko ba dē. ⁷ Eshko ga

Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara eshko, ga no shdūzlong uyo roshko iök weno pjang kjwara shjiye. Eshko ga Pedro porwara, ga wollena, ga tjlē ba kong ga «Pja kojōs malinge» le. Jekdo eshko ga dröng sho ba pjrikklo lok ba orkwo go jek lön kjlulu erä. ⁸ Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Bop shwong kop lēkong kjwe pjüzong. Bop drekwota kjwe zrēzong» le, ga shäryara eni. Eshko ga tjlē ba kong jek obi ga «Pja popgos bop shwong ter lēkong kjwe go, ga pja tek bor irgo» le.

⁹ Kuya ga opshino jek ba irgo, gueniyo wotjlil ga «¿Tja yoikdo?» le. ¹⁰ Gueniyo jek löng äär no dagaga löng bām lishko ga döktong lok jek, ga jek kjwara obi ga döktong jek eni bakoe. E irgo ga äär jong no shdūzlong uyo u bäng bängzak jong dröng sho go lishko ga u bäng li döktong jek wles om go erä. Eni ga opshino jek lok kjoko. Jēktong lok wop tjokshko ga Pedro rayara Sbō parkaga lirē, ga beno shäng tjoksa.

¹¹ Eshko ga woshre kjlay, ga tjlē ga «Era miydēr jlōkoyo ga Tjlapga, ba parkaga kjok dogo so ichara bor kong, tja döya Herodes wloshko dwayo wlo, llēye shärye woydē judiogarē bor tjok li wen bor kong llēm wlo» le.

¹² Miydara pjir eni ga to jek María ushko, María, e Juan mekē, Juan, e kowēba Marcos bakoe. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjragaga tōno löng syōshtë arae. ¹³ Öötong shäng eshko ga u bäng bäng yora kjōw kjōw kjoko dwayo.

Kjoglo shäng parkē eshko kjlara ko Rode, e jek ba ik, e ē ūya wlo le. ¹⁴ Kura ga Pedro ybö. Zok ga u bäng li döra ba kong, gueniyo woowa llēm kjishko ga jek llet kjēr roshko iröng ba rotē nopga tjeng syōshtë li kong. Tjlē ba kong ga «¡Pedro shäng kjoko!» le.

¹⁵ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «¿Pja skwēre llēro?»

«llēme. jlōe» le ba kong eni.

Eni ga tjlē lok ba kong ga «E Pedro llēme. E ba daga Sbō parkaga kjok dogo so» le.

¹⁶ E wopro ga Pedro shäng u bäng bäng yok kjōw kjōw kjoko obi. Eni ga u bäng li döra lok, ga ūya ga bē shäng, ga beno löng sēya llēme. ¹⁷ Gueniyo Pedro orkwo poyono, pjāy kjinkozong loklo wleni, ga shira Sbörē no shdūzlong uyo roshko dwayo sorē

li roy lara ba kong pjire. Pjir ga tjlë ba kong lok ga «Llëye shäryono bor kong li roy lëmi Santiago* kong, bi pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga llamo li kong bakoe» le. E irgo ga opshino to jek kjok shto oblë.

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga no dagaga li shdöktong pjang träk llëm no shdüzlong uyo roshko. Tjlë lok ëng kong ga «¿Pedro li oto, kjwono llong?» le. ¹⁹ E irgo ga llëye weno Pedro kong li kjakrokara Herodesdë ba dagaga li kong. Kjakrokara pjir ga tjlë ba kong ga «Miydaga ber pjäydë» le, ga nopga ichara ba zrök uunkong.

E irgo ga Herodes opshino to Judea kjokyo dwayo jek öötong shäng Cesarea kjokyo, ga beno sök eshko dbar kjwöböso.

Herodes wolonoe

²⁰ Eshko dbaryo ga Tiro sopga, Sidón sopga, e mär löng dli tjwlëk Pjlu Herodes kjokyo li go eröe. Gueniyo Herodes iirkë sök ba kong ara. E kjishko ga epga wotjlino lok kjrinaso ëng tjok jek Herodes ik Cesarea kjokyo.

Domer shäng kjlara ko Blasto. E parkë sök Herodes dboryaga. Tiro sopga, Sidón sopga, e öör jong ba ikshko ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga Herodes ber wopjlu borwa tjok. E kjishko ga tjawa lan woydë ba tjok» le.

Kuya ga «Jöjö» le ba kong, ²¹ ga dbar iara beno kjwara, Herodes İya lok wlo.

Dbar li öötongshko ga Herodes doyono sök ba pjlu shwongyo go, pjuna pjang ga sirkeno sök nopga boksho ba pjlu sökklo kjing go, ga tjlëno arae. ²² Kuya lok ga öö le lok tjë jikong, tjlë lok ga «¡Tjlë sök kjwe, domer li tjlëkdo llëme! ¡Kjwe sbö!» le. ²³ Eshko ga «Sbö poshrëmirë dey» lara ba kong lok llëm kjishko ga jekdo eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so, Herodes iara beno sök swlo ara. Eni ga wolono to uaga shjuskrorë, ba shdungglo.

²⁴ E irgo ga Jesús tjlökwo kjruga tön jek këgong këgong, ga Sbö tjlökwo shdär jong llaw pogo.

Pablo, Bernabé, e kjrara Sbö Sëyarë, ba pak shäryë wlo

²⁵ Bernabé, Saulo, ba pak shäryara lok pjir Jerusalén kjokyo shko ga opshino to lok ey dwayo, öötong löng Antioquía kjokyo iröng obi, ga Juan söra lok jek ba tjok bakoe. Juan, e kowëba Marcos bakoe.

13

¹ Antioquía kjokyo ga Jesús tjlökwo kjruga löng eshko li tjrëko Sbö tjlökwo lagaga wleniyo löng kjlëbö, no pinggaga Sbö tjlökwo go wleniyo löng kjlëbö bakoe. Kjlara ko Bernabé; kjlara ko Simón, e kowëba Kjlo Sī; kjlara ko Lucio, e Cirene so; kjlara ko Manaén, e kuno shäng Galilea so pjluyo Herodes tjok; kjlara obi ko Saulo.

² Eni dbar kjwara ga Jesús tjlökwo kjruga li töno löng Sbö poshrëk, ië llëm ba kong bakoe. Eshko ga Sbö Sëya tjlë ba kong ga «Bernabé, Saulo, e rokoror pak shäryë bor kong wlo. Eni ga kjozi ber tjeng dboy bor kong, pak li shärye lok wlo» le.

³ Kuya lok ga shäryara eni. Jek löng syöshhtë obi, ga ië llëm bakoe. E irgo ga orkwo iono lok domerga do pjök li dlu kjing go, ber löng parkë Sbö kong li loklo, ga ichara lok to parkë Sbö kong.

Saulo, Bernabé, e löng dlung tjrëko ko Chipre

⁴ Eshko ga Saulo, Bernabé, e ichara Sbö Sëyarë jek äär jong Seleucia kjokyo, dlung kjako. Eshko ga opyono jek lok kjyong kësbang roy, jek öötong pjono löng dlung tjrëko ko Chipre. ⁵ Eshko ga kjyong tjozlong kjokyo buk kjrina ko Salamina. Eshko ga opshino kjyong roy dwayo, ga jek öötong löng judioga syö uyo lok eshko oblë oblë li roshko. Eshko ga Sbö tjlökwo lara lok oba kong. Juan jek shäng ba tjok bebi, ba kjimtaga wleni.

⁶⁻⁸ Eni ga jëktong löng eshko, öötong löng dlung tjrëko li worbo kalëkong ko Pafos. Kjok eshko ga judio wlëna sök kjlara ko Barjesús, lëy Grecia so tjlökwo go ga Elimas. Domer, e ybi. Tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëme. E sök enido kjok eshko sopga ichaga ko Sergio Paulo li shwoy. Tjlapga no ichaga li, e kjok miydë ara. Eni ga Bernabé, Saulo, e

* **12:17** Santiago le li, e Jesús lëng. E parkë sök Jesús tjlökwo kjruga löng Jerusalén kjokyo kägäyo.

rokara ba ushko, woyde ga Sbö tjlökwo le ba kong kuya wlo le. Eni ga epga öötong löng ba shwoy Sbö tjlökwo le, gueniyo ybi li omwoyde llême. «Llêye le löng li kup llêm dey» le tjlapga no ichaga kong ara, mär ber shäng Jesús go llêm wlo.

⁹ Eshko ga Saulo, e kowëba Pablo bako, e go Sbö Sëya jlökoyo. Eni ga ybi li iya beno shäng drëng ga ¹⁰ tjlê ba kong ga «Pja owa, pja jyö ara, pja so Ä kjoyo, pja llêbo pjlo bek li wloyo. ¿Sbö tjlökwo pjlu li kjlopswëp bop jyö go äär jong llonoro? ¹¹ E kjïshko ga eeri ga pja shdüya Sbörë. Pja ber kjok igö ame, dlo kälã shjiy li ip llêm äär jong lono jä» le ba kong.

Jekdo eshko ga Elimas beno kjok igö llême. E kjïshko ga beno shäng no wlêk, wlosöya wlo le. ¹² Iya kjok eshko so ichaga lirë ga Sbö tjlökwo kjrara. Ga beno shäng yëy le erä, Sbö tjlökwo kura li kjïshko.

Sbö tjlökwo lara Pablorë oba kong Antioquia kjokyo buk Pisidia kjokyo worbo go lishko

¹³ E irgo ga Pablo, ba yorkagaga jek löng ba tjok li, e opshino Pafos kjokyo dwayo, ga jek kjoyong go äär pjë pjang Perge kjokyo, e Panfilia kjokyo obi. Gueniyo Juanda sano to jek iröng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ E irgo ga epga opshino to Perge kjokyo dwayo, jek öötong löng Antioquia kjokyo. (Antioquia kjokyo, e ber buk Pisidia kjokyo worbo go.) Eshko ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek lok judioga syö uyo jong eshko li roshko, ga sirkeno lok. ¹⁵ Eshko ga kjok ilgwekklo tara Moisésde li, e laraba, kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li, e laraba bakoe. E irgo ga tjlapgaga löng judioga syö uyo li no ichono tjlê ba kong ga «Pjäy tjlökwo le woyde borwa kjimtoklo wleni ga lëmi ga pjlué» le Pablo kong, ba yorkagaga löng li kong bakoe.

¹⁶ Eni ga Pablo kojono, orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni, ga tjlê ga «Pjeyoga, lër bomi kong ga kuzia. Israel tjëyoga, tja kuzia. Judioga llêm gueniyo Sbö bangkjrë wleniyo, tja kuzi bakoe. ¹⁷ Dënashko ga bi tjlapgaga kjrara Israel tjëyo Sbö lirë, ber tjeng baïya wlo. Öötong

löng Egipto kjokyoeshko ga kjimtara, iara beno tjëyo kësbange. E irgo ga shira tek kjok eshko dwayo, ba dbo kësbang go. ¹⁸ Löng kjok dogro no llëmshko lu pjloglo sak pkëng (40) wopro ga kjimtara ara. ¹⁹ E irgo ga öötong löng Canaán kjokyoeshko ga kjimtara tjëyoga tjeng eshko kjrëngwo kjäk (7) li pjik, kjok li twe ber ba kong wlo. ²⁰ Llêye lër shäng ère luyo öötong sak dbaw pjloglo pkëng kjingsho sak shkëng (450).

»E irgo ga kong nopga iara beno löng ba ichaga wleniyo äär jong Sbö tjlökwo laga Samuel dbaryoshko. ²¹ Gueniyo ga pjlu rokara lok kjlara Samuel kong, ba ilgwek wlo. Eni ga kong pjlu twara Sbörë beno kjlara ko Saúl, e Cis wa, Benjamín tjëyo. Iara beno sök parkë lu pjloglo sak pkëng (40). ²² E irgo ga Saúl kjara Sbörë, ga David iara beno sök ba shtoshko. E woydara Sbörë ara, tjlê ga «David, Isaí wa li in ga domer pjlu bor kong, llêye woydër ga shärye bor kong eni» le.

²³ »Lu kop ara irgo ga David tjëyo weno shäng kjlara ko Jesús. E ichara Sbörë, Israel tjëyoga dök, lara jlökoyo dënashko sorë li eni. ²⁴ Jesús wentë shäng oba bokshto llêm obishko ga Juan to shäng Sbö tjlökwo roy le Israel tjëyoga uunkong kong. Tjlê ba kong ga «Llêbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozí, ga pjäy wër jer di roshko» le. ²⁵ Ga Juan shinmotkë dbaryo döröshko ga tjlê ga «¿Pjäy wotjlik ga domer koshëmi löng ber bomi pjluo wlo li tja lëmire? Tja llême. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Era tjwlö ara bor kjinmo anmoyö. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llêm, e tjwlö ara bor kjinmo anmoyö kjïshko»* le.

²⁶ »Pjeyoga, pjäy Abraham tjëyoga, pjäy judio llêm gueniyo Sbö bangkjrë löng enido wleniyo, tjlökwo ère, e ber shji uunkong kong, shji döya Sbörë sorë, e miydëy wlo. ²⁷ Jerusalén sopga, Jesús, e è miydara lok llême. Ba kägäyoga ëmdë ga ommiydono lok llêm bakoe. Woshtozlong dbaryo kjwobi go ga kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li le lok, gueniyo llë loklo miyde lok llême. Eni ga epga om go Jesús ichono shdungobashko ga llêye jyã tak dënashko li, e shäryono eni. ²⁸ Eshko ga

* 13:25 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

llëbo wlëya lok Jesús rotë wlo, ber zrökko wlo lara, gueniyo llëye to wlëna llëme. Zok ga kjwe rayara to, gueniyo ga twara Pilato kong, iche zrökoba wlo. ²⁹ Eni ga llëye jyã tak pjang Sbö kjibokwo go ba kjishko li, e shäryara lok pjire. Ga wolono pjang kjlös go irgo ga doyo lona ba tjlökwokjragagarë ter töshko, ga iara lok beno buk sakshko. ³⁰ Gueniyo woshrrara Sbörë iröng obi. ³¹ Zröydëba llëm obishko ga jek shäng Galilea kjokyo äär jong Jerusalén kjokyoshko ga ba tjlökwokjragaga kjong kjong jek löng ba tjok. Ga woshrrara iröng obi irgo ga dbar kop ara ga Jesús weno shäng epga kong kop arae. Epga eerishko ga beno löng e ña lok jlöe laga.

³²⁻³³ »llëbo roy pjlu lërwa bomi kong. Llëye lara Sbörë jlökoyo bi tjlapgaga tek dënashko so kong li, e shäryara pjir tjän. Jesús woshrrara iröng obi, tak pjang Salmo pjök li go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Pja bor wa.

Eeri ga ikoba wëlle ga

tja bop data jlökoyo.”†

³⁴ »Woshrrara Sbörë iröng obi, doyo an llëm wlo, ber wolon ame wlo, lara Sbörë dënashko sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»“Llëye loror David kong jlökoyo li, e lër bop kong jlökoyo bakoe.”‡

³⁵ »Sbö tjlökwokjragaga tjlëno e kjishko obi. Tjlëno beno eni:

»“Bop Wa iak beno shäng dboy bop kong li doyo iëp an ber buk eshko llëme.”§

³⁶ »Jlökoyo ga David sök së obishko ga parkono ara ba pjeyoga kjishko, woydara Sbörë sore li eni. E irgo ga wolono, ga doyo iaraba beno buk sakshko, ba kjökëga zlong bäng, ga ano pjire. ³⁷ Gueniyo ga Jesús woshrrara Sbörë iröng obi lira doyo ano llëme.

³⁸ »Pjeyoga, tjlökwokjragaga lërwa bomi kong li ëre: Owa pjang bi go li löya Sbörë ga pjlu, llëye shäryara Jesüsdë li kjishko. ³⁹ Eye mär Jesús go ga ie Sbörë ber shäng pjlo bek ba bokso. Shji ie kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. ⁴⁰ Pjäy sjëk, llëye lara Sbö tjlökwokjragaga tek dënashko sorë li wen bomi kong llëm wlo. Tjlëno beno eni:

⁴¹ »“Pjäy Sbö tjlökwokjragaga joywë ä, llëbo shäryër ga ñzi yötsoe.

¡Pjäy sëya llëm,

pjäy wolon!

Pjäy löng së obishko ga llëbo shäryër kësbange.

Lëba eni bomi kong wëlle ëmdë ga pjäy wotjlik ga

‘E shäryaga Sbörë’ lëmi llëme’ ”*le.

⁴² E irgo ga Pablo, Bernabé, e opshino jek judíoga syö uyo li roy dwayoshko ga nopga löng li tjle ba kong ga «Woydërwa ga woshrozlong dbaryo tek këm kjwara go ga llëye loromi li lëmi borwa kong jek obi» le. ⁴³ Nopga löng eshko li kjone kjone judío, llamo li wenoshko judío llëm wleniyo gueniyo kworkwono beno Sbö tjlökwokjragaga judíoga i dik. Ga opshino eshko dwayo pjirshko ga nopga to jek löng Pablo, Bernabé tjok ara.

Eni ga Pablo, Bernabé, e tjle ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go, pjäy kjimtara ara kjishko» le.

⁴⁴ Öötong woshrozlong dbaryo kjwara obishko ga kjok eshko sopga shrono löng pjir sek, Tjlapga Jesús tjlökwokjragaga le li kuk. ⁴⁵ Gueniyo ga ñya judíoga löng lirë ga oba shrono ara ga ymorkono lok ara, ga Pablo läywe lok owa, tjle oba kong ga «Llëye le shäng li, e eni llëme» le.

⁴⁶ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, llëye bangkjre lok llëm, ga tjle ba kong ga «Tjawa iak löng Sbö tjlökwokjragaga ëre roy lë bomi kong bäm go, pjäy judíoga kong. Gueniyo pjäy omkuk woydë sira llëm, pjäy om go li opyë ber löng së ñyado Sbö tjok woydë llëm bakoe. Eni kuzong ga tjawa to jongya ba lë nopga judío llëm wleniyo kong shara. ⁴⁷ Tjawa ichara Tjlapgarë ba tjlökwokjragaga tak pjang li go eni. Tjlëno beno eni:

»“Pjäy ioror beno iök shjiy wleni, nopga judío llëm wleniyo kong.

Nopga där sorë li tjlökwokjragaga lëmi ba kong äär jong kjok kjwang jikong wlo”† le.

⁴⁸ Kuya nopga judío llëm wleniyo löng lirë ga beno löng wopjlúe. Tjlë lok ga «Sbö tjlökwokjragaga ëre, e owa llëme» le. Eni ga eye

† 13:32-33 Salmo 2.7. ‡ 13:34 Isaías 55.3. § 13:35 Salmo 16.10. * 13:41 Habacuc 1.5. † 13:47 Isaías 49.6.

kjrara Sbörë ber löng sê İyado ba tjok wlo ga tjlökwo li kjrara.

⁴⁹ Eni ga Sbö tjlökwo shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

⁵⁰ Gueniyo ga judíoga löng eshko li opyono beno löng Pablo, Bernabé, e wloyo, ga lanyotkara lok owa walëga tjwlö ara, judío llëm gueniyo Sbö bangkjrë löng enido wleniyo kong, domerga tjwlö ara kjok eshko li kong bakoe. E kjishko ga nopga tjwlö ara li iirkono ara, ga Pablo, Bernabé, e kroyoywara ara, ichara to kjok eshko dwayo.

⁵¹ Eni ga Pablo, Bernabé, e opshino kjok eshko dwayoshko ga ba dre pjlungyo löna lok beno tjeng eshko, e ba wloyoga ber löng shdungko loklo. E irgo ga to jek öötong löng Iconio kjokyo shara. ⁵² Gueniyo ga Jesús tjlökwo kjrágaga beno löng Antioquía kjokyo li, e beno löng wopjlu, go Sbö Sëya jlökoyo bakoe.

14

Sbö tjlökwo lara Pblorë Iconio kjokyo

¹ Iconio kjokyo ga Pablo, Bernabé, e öötong löng judíoga syö uyo jong li roshko ga Sbö tjlökwo lara lok wolëso nopga löng eshko li kong. E kjishko ga judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e omtjlökwo kjrono ara. ² Gueniyo ga judíoga kjong kjong omtjlökwo kjrë woydë llëm, ga Pablo, Bernabé, e lanyotkara lok owa nopga judío llëm wleniyo kong. Kuya lok ga iirkono ara. ³ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko dbar kop ara, ga Tjlapga Jesús tjlökwo roy lara ara. Llëye bangkjrara lok llëm, kjimte Tjlapgarë le kjishko. Ga kong dbo twara kësbang, llëbo İydëba llëm wleniyo shärye wlo. E go ga İkoba wëllë ga domerga li ichaga Tjlapgarë jlökoyo. ⁴ Gueniyo kjok eshko sopga ëng shdöno tjeng kjrëng pjök, kjrina löng judíoga tjok, kjrina obi löng Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska tjok. ⁵ Eni ga nopga ara, judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e wotjlıno jong kjrinaso ba kägäyoga tjok. Tjlë lok ëng kong ga «Kjwepga kjwe shay, shpoy, löy ak go, zröy wlo» le lok eni. ⁶⁻⁷ Gueniyo ga miydara Pablo, Bernabé, ga töktong jek öötong löng Licaonia kjokyo. Kjok eshko ga jek löng Sbö tjlökwo roy pjlú

lë oba kong Litra kjokyo, Derbe kjokyo, kjok shto oblë oblë löng eshko bakoe.

Pablo löra Litra kjokyo ak go

⁸ Litra kjokyo ga domer sök kjlara jëk llëm wleniyo, weno buk eni. ⁹ Ga Pablo tjwe shäng eshkoshko ga llëye le li kuya sök. Ga İya Pblorë drëng ga miyde shäng ga domer li mär Jesús go, poptë ga pjlú wlo. ¹⁰ Eni ga tjlë sök li kong dbo go ga «İPja kojös ber shäng bop dre go beke!» le ba kong. Kuya domer lirë ga kojono maling, ga jëktong.

¹¹ İya nopga löng eshko lirë ga öö le, ga tjlë lok Licaonia so tjlökwo go ga «Domerga kjwe, e sböpga kjlopswono beno no töshko so dik, ter beno töshko bi shwoy» le. ¹² Eni ga Bernabé, e kowara lok beno Zeus, ba sbö kësbangyo li e. Ga Pablo tjlëno ba kong ara kjishko ga e kowara lok beno Hermes, e ba sbö Zeus tjlökwo laga kjishko. ¹³ Eshko ga Zeus syö uyo jong kjok eshko li boksho ga no shäng kjlara syöshtaga Zeus kong. Ga sögla wlënggla söra pjök mya, nana söra ara bakoe. Syöshtaga li, nopga löng kës li, e wotjlıno ga öng li zröya, sho suya, pjë dret, Pablo, Bernabé, e poshrëkklo lara.

¹⁴ Miydara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirëshko ga ba shwong dwlëkza lok aas, nopga li slan wlo. Eni ga opzrëno jek zron jong nopga löng kës li tjreko, ga tjlëno lok dbo go. Tjlë ga ¹⁵ «İKjwe llë shäryomirë kjweniro? Tjawa no, so pjäy kjoyo eröe. Tjawa shrono löng Sbö tjlökwo roy pjlú laga bomi kong. Lërwa bomi kong ga bomi sböpga kjwe tjwlö llëme. Wëyë, pjäy kjlopswos ber Sbö Sök İyado li tjok. E kjopkwo shäryaga, kjok uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. ¹⁶ Tek dënashko ga oba kjok shto oblë oblë so judío llëm wleniyo, e iara Sbörë beno löng jëk irbo woyde kjone pogo li go. ¹⁷ Gueniyo ga llëbo pjlú shärye jong bomi kong İyado. Shunyo ichaga bomi kong li e. Bomi dwla wen pjlú laga li e. Pjäy dli ara, twe bomi kong kjishko. Pjäylöng wopjlu laga li e bakoe. Shärye jong eni, e Sbö jlökoyo miydëmi wlo» le.

¹⁸ Ga lara eni ëmdë ga nopga löng li, ba öng, e zröya woydë Pablo, Bernabé

poshrëkklo jek obi, gueniyo shäryara lok llëme.

¹⁹ Eshko ga judíoga Antioquía so, Iconio so, e shrono löng eshko kjlëbö ga lano nopga li kong ara, ga iara beno löng wotjlik oblë. E kjishko ga Pablo löra lok ak go, zröya wlo. Wotjlino ga Pablo wolonoe lara lok, ga dopshira lok jek kjok eshko dwayo, iara lok beno buk kjoko shwo lëkong. ²⁰ Gueniyo ga Jesús tjlokwo kragaga löng li töno eshko, ga Pablo kopjrina pjiribrie. Ga buk li kojono, ga opzrëno jek kjok li roshko iröng obi.

Pablo, Bernabé, e jek löng Jesús tjlokwo kragaga ik obi

Wëshko ga opshino kjok eshko dwayo Bernabé tjok, ga to jek Derbe kjokyo. ²¹ Öötong löng eshko ga Sbö tjlokwo roy pjlu lara lok eshko. Ga tjlokwo li kjrara nopga löng eshko lirë ara, beno löng Jesús tjlokwo kragaga.

E irgo ga Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li jek sano iröng Listra kjokyo, irgo ga Iconio kjokyo, irgo ga Antioquía kjokyo. ²² Kjok kringgwo mya lishko ga Jesús tjlokwo kragaga löng li kjimtara lok, dbo iara jek këgong. Tjlë lok ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go eröe. Shji äär ber löng Sbö sök no pjlu yo iyado lishko wlo ga llëbo owa wen ara bi kong, e kuroy däw guing» le. ²³ Ga kjok kjrina kjrina ga nopga kjrara löng kjong kjong, ber Jesús tjlokwo kragaga löng eshko li kägäyoga wlo. Ga syöshono, iono llëm Sbö kong pjir ga rokara lok Tjlapga Jesucristo kong, tjlë ga «Nopga ëre mär bop go eröe. Iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le.

²⁴ E irgo ga jek Pisidia kjokyo go, ga öötong löng Panfilia kjokyo iröng obi. ²⁵ Eshko Perge kjokyo ga Sbö tjlokwo roy lara oba kong pjir ga jer öötong löng Atalía kjokyo. ²⁶ Eshko ga opyono kjong roy to jek Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko. Dämär ga epga ichara Jesús tjlokwo kragaga eshko so lirë to parkë Sbö kong kjok shto oblë oblë, ga syöyoshtara lok, tjlëno ga «Sbö, Pablo, Bernabé, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» lara lok ga toe. Eni ga ba pak li shäryara pjirshko ga to jek iröng Antioquía kjokyo. ²⁷ Ga öötong löng eshko iröng obishko ga Jesús tjlokwo

kragaga löng eshko li töna löng ba tjok. Ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong pjire. Sbö tjlokwo lara nopga judío llëm wleniyo kong, ga kjrara lok sorë li roy lara ba kong pjir bakoe. ²⁸ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng dbar kop ara eshko Jesús tjlokwo kragaga li tjok.

15

Jesús tjlokwo kragaga kägäyoga lano ëng tjok Jerusalén kjokyo

¹ Eshkoshko ga Jesús tjlokwo kragaga kjong kjong tjwe Judea kjokyo dwayo, öötong löng eshko Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlokwo kragaga li piya öötong löng, tjlë ba kong ga «Bek wlo ga pjäy Jesús tjlokwo kragaga doyo jyä të pjir, lara Moisésdë tek dënashko sorë li eni. Llëm ga pjäy döya Sbörë llëme» le löng eni. ² Kuya Pablo, Bernabërë ga beno owa ba kong, ga ëng dboryono ara kar kar Judea sopga li tjok. E kjishko ga Pablo, Bernabé, Jesús tjlokwo kragaga kjong kjong, e kjrara Jesús tjlokwo kragaga llamo lirë iche jongya Jerusalén kjokyo, Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska shwoy, tjlapgaga Jesús tjlokwo kragaga kägäyoga löng eshko li shwoy bako, llëbo li llgweya lok wlo.

³ Eni ga ichara Jesús tjlokwo kragaga löng Antioquía kjokyo lirë to jongya Jerusalén kjokyo. Ga jek löng Fenicia kjokyo go, Samaria kjokyo go bakoe. Eshko ga nopga judío llëm wleniyo öötong beno löng Jesús tjlokwo kragaga li roy lara lok ba pjeyoga Jesús tjlokwo kragaga eshko so kong, ga beno löng wopjlúe. ⁴ E irgo ga jek öötong löng Jerusalén kjokyo ga wlokrara Jesús tjlokwo kragaga eshko so, ba kägäyoga, Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska lirë. Eni ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lok ba kong lok pjire.

⁵ Gueniyo ga Jesús tjlokwo kragaga li tjrëko ga fariseoga löng kjlëbö. Epga kjong kjong kojono löng, ga tjlë ga «Bek wlo ga nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlokwo kjrë woydëshko ga doyo jyä tëy dey, ga ichëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li sök» le.

⁶ Eni ga Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska töno tjlapgaga Jesús tjlokwo kragaga kägäyoga tjok, llëbo le löng li llgweya lok

wlo. ⁷ Eni ga lano ëng tjok ara kar kar. E irgo ga Pedro kojono shäng, ga tjlë ga «Pjeyoga, miydëmi pjlú ga tja kjrara Sbörë tek dënashko bomi tjrëko, ba tjlökwo roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong, epga ëmdë ga omkuk ga tjlökwo kjre wlo. ⁸ Ga shji wotjlik bi pjlúshko sorë li miyde Sbörë pjire. E kjishko ga nopga judío llëm wleniyo omtjlokwo kjronoshko ga Sbö Sëya twara ba kong, twara bi kong sorë ga eni, miydëy shji judiógarë e go wlo ga shäryaga Sbörë. ⁹ Nopga judío llëm wleniyo wotjliño ga mär Sbö go erö ga owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shäryara bi kong sorë ga eni. Eni ga epga iara beno tjwlö bishiya dik bakoe. ¹⁰ ¿Eni ga llëye woydëmi ga shärye Sbörë obi, tjlökwo ëre kjrëmi wloro? Nopga judío llëm wleniyo iëmi kjok ilgwekklo tara Moisésdë li sök lëmi woydë, gueniyo shji ëmdë ga omsöno ma, bi tjlapgaga tek dënashko so omsöno ma bakoe. ¿Eni ga epga omsök sorëro? ¹¹ Eni llëme. Miydëy ga shji döya Tjlapga Jesúsde, shji kjimte woydë kjishko eröe lëy, ga epga eni bakoe» le.

¹² E irgo ga Pablo, Bernabé, e tjlëno nopga löng li kong. Dbo twara Sbörë ba kong llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye lok nopga judío llëm wleniyo kong li roy lara lok ba kong pjire. E wopro ga kuya nopga lirë löng kjing erä.

¹³ Ga tjlëno lok pjirshko ga Santiago tjlë ga «Pjeyoga, tja kuzia. ¹⁴ Simón* tjlëno bi kong ga nopga judío llëm wleniyo kjimtara Sbörë ara, ga epga tjrëko ga no kjone kjone kjrara beno ba nopga baiya. Shäryara bäm goshko sorë li roy lara Simóndë bi kong pjire. ¹⁵ Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga omfono eni. Tjlëno beno eni:

¹⁶ »«E irgo ga tja tjwe iröng obi, ga David tjëyo beno löng tjwlö llëm li, e iër ber löng ba shtoshko iröng obi, so u toktong beno buk töy kojöy jem, poshäryëy ber jong pjlú obi wleni.

¹⁷ Eni ga tja wlëya nopga judío llëm wleniyorë.

Nopga kjroror tjeng kjok kjwang jikong li, tja wlëya, ga ber löng botoya bakoe. Tja Tjlapga Sbö. Tja omlë eni.

¹⁸ Loror beno eni tek dënashko.»†

¹⁹ »Eni ga bor kong ga nopga judío llëm wleniyo optwono Sbö kong li barwëy ame.

²⁰ Epga kong kjibokwo tëy kjwara dey. E go ga lëy ba kong ga dli llë twak sböpga jyäglo kong li uëy ame, öng zrök kjyotso skuya i'li sho uëy ame, srëng llë uëy ame, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok ame. ²¹ Tek dënashko ga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, e lëba löng kjok shto oblë oblëshko enido. Ga woshtozlong dbaryo kjwobi go ga lëba löng judióga syö uyo oblë oblë li roy» le.

Kjibokwo ichak nopga judío llëm wleniyo kong

²² Eni ga töno löng lan li, nopga kjrara do pjök, iche lok jek Antioquia kjokyo Pablo, Bernabé tjok. Kjrara lok li beno Judas, Silas. (Judas, e kowëba Barsabás bakoe.) Domerga do pjök li tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyo wleniyo. ²³ Ga kjibokwo tara lok kjwara, ga twara ba kong, söya jek ba tjok wlo. Kjibokwo li tjlë eni:

«Miga pjeyoga. Nopga judío llëm wleniyo löng Antioquia kjokyo, Siria kjokyo, Cilicia kjokyo, «¿Pjäy yonde?» lërwa bomi kong. Kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, lanma tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyoga.

²⁴ »Roy kurorwa ga no kjong kjong jüshko so löng borwa tjrëko li öör löng bomi shwoy ga pjäy barwara ara, ba tjlökwo lara li go, ga pjäy beno löng woydë ara. Gueniyo epga ichaga tjawarë llëme. ²⁵⁻²⁶ E kjishko ga domerga kjrororwa kjlëbö, ga ichororwa jek bomi ik. Bernabé, Pablo, e bi pjeyoga woydërwa ara wleniyo. Epga optwono beno löng parkë Tjlapga Jesucristo kjishko, ga zrökobare, de zrökoba llëm, e miyde löng llëme. Epga ichororwa jek bomi ik. ²⁷ Ga Judas, Silas, e ichororwa jek ba tjok, llëye tak pjang kjibokwo ëre goshko li lanyotke lok om go bomi kong wlo.

²⁸ »Eni ga beno pjlú Sbö Sëya kong, borwa kong ga pjäy ichërwa kjok ilgwekklo tara Moisésdë li shäryë

* 15:14 Simón, e kowëba Pedro bakoe. † 15:18 Amós 9.11-12.

uunkong llëme. Llëye shäryëmi wlo li ëre döe: ²⁹ Dli llë twak sböpga jyäglo kong li uëy llëm; öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm; srëng llë uëy llëm; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe. Shäryëmi uunkong eni ga pjäy jëk löng pjlo beke.

»Ber eni.»

³⁰ Eni ga domerga kjrara li toe. Öötong löng Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjraga li tona lok eshko, ga kjibokwo söra lok jek li twara ba kong. ³¹ Eshko ga kjibokwo li lara lok ëng kong, ga beno löng wopjlú, ga dbokjrono jek obi e go. ³² Judas, Silas, e Sbö tjlökwo lagaga. Eshko ga tjlëno nopga löng li kong ara, dbo iara lok ara bakoe. ³³⁻³⁴ Ga beno löng dbar kop ara eshko. E irgo ga opshino to jek ba ichagaga shwoy iröng obi. Brikshko ga «jölö» lara ba pjeyoga lirë ba kong. «Pjäy nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe.‡

³⁵ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko Antioquía kjokyo. Tjlapga Jesús tjlökwo le löng oba kong, ga oba piya löng ara. Jesús tjlökwo kjragera eshko so omshäryono kjlöbö eni bakoe.

Pablo, Bernabé, e opkiono dboy dboy

³⁶ Öötong dbar kop ara ga Pablo tjlë Bernabé kong ga «Shji to bi pjeyoga löng kjok shto oblë oblë ik iröng obi, shji öör Tjlapga Jesús tjlökwo le kjone dö ga eshko, löng sorë iy wlo» le.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «jölö. Gueniyo Juan söy bi tjok bebi» le. (Juan, e kowëba Marcos bakoe.)

³⁸ Gueniyo ga Pablo kong ga pjlú anmoyö llëme. Epga löng Panfilia kjokyoshko ga rayara Marcosdë beno löng tjoksa, jëktong ba tjok ba pak shäryë ame.

³⁹ Eni ga ëng dboryono lok kar kar, ga beno löng wopjlú ëng tjok ame. E kjishko ga opkiono beno löng dboy dboy. Eshko ga Marcos söra Bernabéré jek ba tjok, jer dlung kjako, opyono kjoyong kësband roy, ga jongya jong Chipre kjokyo. ⁴⁰ Pablo lira, Silas söra jek ba tjok. Brik lokshko ga Jesús tjlökwo kjragera löng li syöshtono Sbö kong,

tjlë ga «Sbö, Pablo, Silas, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le. E irgo ga opshino toe. ⁴¹ Jek öötong löng kjok shto oblë oblë Siria kjokyo, Cilicia kjokyo. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjragera löng li dbo iara lok Sbö tjlökwo go arae.

16

Timoteo jek shäng parkë Pablo, Silas tjok

¹ Eshko ga Pablo wlo öötong löng Derbe kjokyo, e irgo ga Listra kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjragera wlëna shäng kjlara ko Timoteo, e mekë judío, Jesús tjlökwo kjragera bako, gueniyo data judío llëm wleniyo, e Grecia so. ² Timoteo, e pjlúe le Jesús tjlökwo kjragera löng Listra kjokyo, Iconio kjokyo lirë. ³ Eni ga woyde Pablörë ga Timoteo jek shäng parkë ba tjok. Gueniyo ga miyde judioga eshko so uunkong lirë ga Timoteo doyo jyä tak llëm, data Grecia so kjishko. E kjishko ga barwe judiogarë llëm wlo ga Timoteo doyo jyä tara Pablörë pjire.

⁴ E irgo ga jek löng kjok shto oblë oblëshko ga llëye lara Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska, tjlapgaga Jesús tjlökwo kjragera kägäyoga löng Jerusalén kjokyorë li, e lara lok Jesús tjlökwo kjragera kong pjire. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjlökwo lara lok li shäryë eni» le. ⁵ Eni ga Jesús tjlökwo kjragera mär beno löng Sbö go jek këgong, ga dbar kjwobi go ga tön jek këgong këgong.

Pablo domer Macedonia so ñno kjlara, shji yoïno wleni

⁶ Eshko ga Pablo wlo wotjlino lok to Asia kjokyo, Sbö tjlökwo roy le eshko wlo lara. Gueniyo ichara Sbö Sëyarë jek eshko llëme. E kjishko ga jek Frigia kjokyo go, Galacia kjokyo go, ⁷ öötong löng Misia kjokyo gomyo. Eshko ga wotjlino lok to Bitinia kjokyo lara, gueniyo ichara Jesús Sëyarë jek eshko llëme. ⁸ E kjishko ga jekdo bek, slano Misia kjokyo llëm, jer öötong löng Troas kjokyo.

⁹ E shkëyo ga Pablo domer Macedonia so ñno shäng kjlara, shji yoïno wleni. Ga domer li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja tek Macedonia kjokyo, tjawa kjimtep wlo»

‡ 15:33-34 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pjäy nom iröng wopjlú» lara lok ba kong bakoe. Gueniyo ga Silas wotjlik ber sök eshko le, ga benoe.»

le. ¹⁰ Ga ña Pablorë eni irgo ga tjawa* tjlë ëng kong ga «Shji roke Sbörë shäng eshko, ba tjlökwo roy pjlú lëy kjok eshko soppa kong» lërwa. E kjishko ga tjawa poshãryono löng jek bek Macedonia kjokyo wlo lërwa.

Lidia Jesús tjlökwo kjrono

¹¹ Eni ga tjawa opyono kyyong kësbang roy, ga tjawa opshino Troas kjokyo dwayo, jek bek äär jong dlung tjrëko ko Samotracia. Wëshko ga tjawa jek äär löng Neápolis kjokyo. ¹² E irgo ga tjawa jem Filipos kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. Kjok eshko li ichaga Roma sopparë, gueniyo Macedonia soppa kong ga kjok e tjwlö ara. Ga tjawa beno löng eshko dbar kjwöbösoe.

¹³ Öötong woshtozlong dbaryo ga tjawa opshino jek kjok eshko dwayo, tjawa äär löng di kjako, kjoko shwo lëkong. Eshko ga judíoga syöshtozlong shtoyo tjok kjwe lërwa, ga eni jlöe. Tjawa öötong löng eshkoshko ga wlënorwa ga walëga ëng tönö löng kjlöbö eshko. Eni ga tjawa sirkeno lano löng ba tjok. ¹⁴ Eshko ga walë sök kjlara ko Lidia, e Tiatora so, shwong ko dingding shwëshwë tjwlö ara wleniyo soynega. E judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Sök borwa kuk eshkoshko ga pjlú iara Sbörë pjang ba tjlökwo roy le Pablorë sök li kjre wlo. ¹⁵ E irgo ga wara jer di pjang eshko li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok. E irgo ga tjlë borwa kong ga «Tja ñmi ga Tjlapga Jesús tjlökwo kjraga jlökoyo ga rokër bomi kong sira ga pjây jek bor tjok, pjây ber löng bor ushko wlo» le.

Tjawa rokara jlökoyo, ga jlö lororwa ba kong, ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo, Silas, e bängzaraba no shdüzlong uyo

¹⁶ Dbar kjwara ga tjawa jek löng syöshtozlong shtoyo wloshko ga kjoglo weno shäng kjlara, parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Kjoglo li goshko Ä sëya kjlara. Sëya li dbo go ga llëbo wen llono li le oba kong enido, ga potjwlëkoba ba sogoga kong arae. ¹⁷ Kjoglo li jek shäng borwa irgo, ga öö le, tjlë ë pogo kong ga «Domerga kjwe, e Sbö

Tjwlö Kësbangyo parkaga. Kjwepga jek löng pjây döya Sbörë sorë laga» le. ¹⁸ Dbar kop ara ga shãrye shäng eni. Eni ga dbar kjwara ga Pablo iirkono ba kong, ga bojono iröng, tjlë sëya pjang ba go li kong ga «Lër bop kong Jesucristo ko goshko ga pja opkjös kjoglo kjwe goshko dwayo» le.

Jekdo eshko ga kjoglo li rayara sëya lirë ga toe.

¹⁹ Gueniyo ga ñya kjoglo sogoga lirë ga beno dbur shak ba kjishko ame ga Pablo, Silas, e shara lok, söra jek dbo go öötong löng llëbo soynezlong, tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo li boksho. ²⁰ Eshko ga tjlë lok tjlapgaga li kong ga «Domerga ëre judíoga. Kjok ëreshko ga oba shdüya löng ara. ²¹ Shji pñya löng ba sdëkwo bañya go. Shji Roma soppa kong ga tjlökwo le löng bi kong li, e kolako llëm, e shãryako llëm bakoe» le.

²² Eni ga nopga löng eshko ara li jek uunkong ba wloyo, ga tjlapgaga li nopga ichono ba shwong skwë, shpoya lok kjor no shpokklo go. ²³ Eni ga shpora lok irgo ga söra lok, iara beno löng no shdüzlong uyo roshko. Eshko ga tjlapgaga li tjlë lok no daga shäng li kong ga «Bängzas, ga dos yötsoe» le. ²⁴ Kuya ga Pablo, Silas, e söra jek, zrëra öötong tjeng këgong rong anmoyö kjër äär pjirshko. Eshko ga kjordo zak jek lok këgong këgong ba dre bapkwö, ga ba dre li zrëra ber lok eshko, opshik llëm wlo.

²⁵ E shkëyo ga Pablo, Silas, e löng syöshtë, të Sbö kong, ga kuya nopga shdung tjeng ba tjok eshko lirë löng. Öötong kjok rong dik ga ²⁶ yo iano kësbang eshko. Eni ga u li sokö iona beno tre tre erä. Jekdo eshko ga u bäng llë döktong, roshwino drete. Ga dröng sho no pjirkklo li döktong pjir bakoe.

²⁷ Eshko ga no daga li buk pë, ga wolleno buke. Ñya ga u li u bäng bäng döktong beno lok oojong ga wotjlino ga nopga bängzak tjeng li töktong pjire lara. E kjishko ga ba dröng söya pjang ba kwota roy li shira, opzrök wlo lara. ²⁸ Gueniyo ga ñya Pablorë sök ga öö le ba kong, tjlë ga «¡Pja opzrök llëme!† ¡Tjawa löng uunkong jüshko!» le ba kong dbo go.

* **16:10** Kjibokwo ëre taga Lucasdë. Eshko jek lëkong ga Lucas jëk to shäng Pablo tjok. «Tjawa» le e kjishko. † **16:28** Eshko dbaryo ga nopga löng kjërshko, e töktong ey dwayoshko ga ba dagaga zrökoba. «¡Pja opzrök llëme!» lara Pablorë ba daga kong e kjishko.

²⁹ Kuya no daga lirë ga tjlë ga «lök shjiy tek sözong» le ba kjimtaga shäng li kong, ga kjrarae. Eshko ga opzrëno jek maling zron jong äär jong Pablo, Silas shwoy, ga kjök torgö sök ba dre zlong, der arae. ³⁰ E irgo ga kojono, ga Pablo, Silas, e shira tjeng lishko dwayo. Eni ga tjlë ba kong ga «Tjlapgaga, ¿tja orwë llong? ¿Tja där wlo ga llëye shäryër?»

³¹ «Pja mär Tjlapga Jesucristo go ga pja döya Sbörë, bop pjeyoga löng bop ushko uunkong li döya eni bakoe» le ba kong. ³² Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo lara lok ba kong, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li kong bakoe. ³³ Jekdo eshko ga söra no daga lirë jek di bäng buk eshko lishko, ga shpora lok bäng li, e kwoshkwara, kröna ba kong. E irgo ga no daga li wara jer di bäng buk li roshko, ba pjeyoga löng ba ushko li tjok bakoe. ³⁴ Eni ga Pablo, Silas, e söra jek ba ushko, ga sënae. Eshko ga no daga li beno sök woowa llëm, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong tjok, beno löng mär Sbö go kjishko.

³⁵ Wëshko kjok shröng ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li no dagaga ichono kjlëbö äär löng no daga sök no shdüzlong uyo li ik, Pablo, Silas, e döya wlo.

³⁶ Eni ga no daga li tjlë Pablo kong ga «Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li tjlökwo ichono bor kong, pjây dör wlo le. Eni ga pjây to ga bue. Pjây nom wopjlú» le.

³⁷ Gueniyo ga Pablo tjlë no dagaga shrono tjeng li kong ga «Tjawa Roma so kjibokwo tjok. Woydara ga tjawa llgwera kjwe kjok llgwekklo Roma so i go. Gueniyo tjawa llgwera lok llëm ëmdë ga tjawa shpora lok ara nopga uunkong bokshto, ga tjawa bängzara lok no shdüzlong uyo roshko. ¿Eni ga tjawa shiya woydë lütshko ega? ¿Eni llëme! Tjawa shiya lok wlo, woyde ga tek shiga epgarë om go dey. Lëmi ba kong eni» le.

³⁸ Eni ga no dagaga li to öötong löng tjlapgaga li shwoy ga roy lara ba kong pjire. Kuya lok ga beno löng sëya llëm, Pablo, Silas, e kjibokwo tjok kjishko. ³⁹ Ga tjlapgaga li jek öötong löng Pablo, Silas shwoy ga tjlë ba kong ga «Tjawa jnemi kësban» le. Eni ga dörae. Eshko ga tjlë

ba kong obi ga «Rokërwa bomi kong sira ga pjây opshik borwa kjok ëreshko dwayo» le.

⁴⁰ Eni ga opshino lok no shdüzlong uyo roshko dwayo, ga jek öötong löng Lidia ushko. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga li pjlorä uunkong, ga dbo iara bakoe. E irgo ga opshino to ey dwayo.

17

Tesalónica sogga woksera löng ara

¹ Ga Pablo, Silas, e jek äär löng Anfípolis kjokyo, e irgo ga Apolonia kjokyo. E irgo ga öötong löng Tesalónica kjokyo. Eshko ga judíoga syö uyo jong kjwara. ² Ga Pablo sgara shäng woshtozlong dbaryo kjwobi go ga opzrëk jek judíoga syö uyo roshko. Eni ga öör shäng eshko woshtozlong dbaryo li pjloglo mya, ga lano ara nopga löng li tjok. Sbö tjlökwo tak pjang li ³ pjllölgweya ba kong. Tjlë ba kong ga «Miydëy Sbö tjlökwo ëre go ga no pjluoyo iche lara Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi. Jesús roy loror bomi kong, ga shäryono ba kong eni. No pjluoyo lër shäng li e» le.

⁴ Eni ga judíoga kjong kjong omtjlökwo kjrono. Grecia sogga ara Sbö poshrëk löng enido wleniyo, walëga tjwlö ara wleniyo ara, e omshäryono eni bakoe. Ga tjlökwo kjrägaga uunkong li beno löng Pablo, Silas tjok.

⁵ Gueniyo ga iya judíoga omtjlökwo kjrono llëm wleniyo lirë ga ymorkono ara. Eni ga to löng irbo bäng go ga nopga owa oba barwë ä wleniyo, e töna kjlëböso, kjok eshko sogga shdüya wlo, ie ber löng wlëp llëm wlo. Ga wotjlino ga Pablo, Silas, e löng no sök kjlara ko Jasón li ushko lara. E kjishko ga öötong löng ba shwoy ga opzrëno jek dbo go ba u roshko, Pablo, Silas, e shaya, söya, twe nopga löng li kong wlo, shdüya wlo lara, ⁶ miga wlëna llëme. Eni kuzong ga Jasón shara lok shara, ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga kjlëbö li tjok. Ga söra lok dbo go, dopshiya lok i, öötong löng tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li shwoy. Eshko ga öö le lok ara, tjlë ga «Domerga to löng kjok shto oblë oblë, nopga shdüya ber löng wlëp llëm wlo li, e shrono löng bi shwoy ëre bi barwaga. ⁷ Shronoshko

ga wlokrara Jasón jürë öötong löng ba ushko. Kjuk llgwekklo tara pjlü kësbangyo sök Roma kjokyorë li, e bangkjre lok llëm, ie ber tjwlö llëm bakoe. To löng tjlä ga pjlü oblë tjok le. E kowe lok Jesús» le.

⁸ Eshko ga llëye lara lok li kjishko ga tjlapgaga, nopga löng eshko li, e woksera tjë jikong. ⁹ E kjishko ga Jasón, ba pjeyoga Jesús tjlökwö kjraga, e ichara lok oppotjwlëk, e irgo ga rayara toe.

Berea sopga Jesucristo tjlökwö kjrono ara

¹⁰ E shkëyo ga Pablo, Silas, e ichara Jesús tjlökwö kjragaga eshko so lirë opshik jek Berea kjokyo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek judióga syö uyo jong eshko li roshko. ¹¹ Judióga löng Berea kjokyo li wotjlik owa judióga löng Tesalónica kjokyo li i dik llëme. Ga Jesús tjlökwö lara lok ba kong li kuya ga beno löng wopjlü, ga küywa lok obi. Eni ga dbar kjwobi go ga tjlökwö kura lok li ina lok Sbö tjlökwö kjibokwoyo go ara, llëye lara Pablo, Silasde li, e jlöre iya lok wlo. ¹² Eshko ga judióga omtjlökwö kjrono ara. Grecia sopga omtjlökwö kjrono kjlaraso llëm bako, walëga tjwlö ara wleniyo, domerga bakoe.

¹³ Gueniyo ga Sbö tjlökwö roy le Pablorë shäng Berea kjokyo li roy kura judióga löng Tesalónica kjokyo lirë, ga jek öötong löng eshko ga nopga löng eshko li shdöra lok ara, beno löng wlëp ame. ¹⁴ Jekdo eshko ga Pablo ichara ba pjeyoga Jesús tjlökwö kjraga lirë opshik maling, jongya dlung sor go, brik to kjok eshko dwayo wlo. Gueniyo Silas, Timoteo, e beno löng Berea kjokyo obi. ¹⁵ Eshko ga Pablo yorkagaga öör löng ba tjok Atenas kjokyo. Ga Pablo beno sök eshko. Eni ga ba yorkagaga li sano jem iröng Berea kjokyo. Brik lokshko ga Pablo tjlä ba kong ga «Pjäy tjlä Silas, Timoteo kong ga woydër ga tek tön bor tjok maling Atenas kjokyo jüshko lëmi ba kong» le.

Pablo Sbö tjlökwö lono shäng Atenas kjokyo, tjlapgaga këskes ko Areópago kong

¹⁶ Ga Pablo beno sök eshko Silas, Timoteo, e koshë. E wopro ga iya to shäng ga Atenas sopga sböpga jyäglo shäryono träk llëm, ga wokserga shäng erä. ¹⁷ E kjishko ga öötong shäng judióga syö uyo jong eshko li

roshkoshko ga tjlökwö kjlopswë ara nopga löng eshko li tjok, judióga, nopga judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëk löng enido wleniyo tjok. Ga dbar kjwobi go ga öötong shäng llëbo soynezlöng shtoyo ga tjlökwö kjlopswë ëbo tjwe ba shwoy li tjok. ¹⁸ Eshko ga nopga tjeng kkring pjök ko epicúreo, estoico. Epga tjlökwö kjlopswë kar kar ëng tjok ara, ba wotjlik om go li go. Ga Pablo tjlä li kuyashko ga tjlä lok kar kar ba tjok. Ga kjong kjong tjlä ëng kong ga «¿Domer tjlägwang kjok miydë llëm kjwe llë layde shäng?» le.

Eshko ga Pablo shäng Jesús roy pjlü lë ba kong, Jesús, e wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi le. E kjishko ga kjong kjong tjlä ga «Domer kjwe in ga to shäng sböpga shto oblë so roy shdök» le lok eni.

¹⁹ Eni ga söra lok öötong shäng tjlapgaga këskes ko Areópago li shwoy. Eshko ga tjlä lok ba kong ga «Tjölkwö lëp shäng borwa kong tjaglën li, e pïs yötso borwa kong sira, miydërwa wlo. ²⁰ Kurwa ga tjawa kong tjölkwö lëp llëbo oblë dö, ga llë loklo miydërwa woydë» le.

²¹ Eshko ga Atenas sopga, nopga shto oblë so löng eshko li, e sgara löng llëye lëba tjwe tjaglën li kuya wlo, lanyotke wlo eröe. Llëye oblë shärye lok llëme.

²² Eni ga Pablo kojono shäng eshko ba bokshto, ga tjlä ba kong ga «Tjlapgaga Atenas so, in jlökoyo ga bomi sböpga, e bangkjre äe. ²³ Tja jëktong bomi kjok jüshko ga bomi sböpga poshrëzlöng shtoyo lok li inor pjire. Kjrina jüni ga sbö poshrëkklo jong kjwara eshko, tak pjang ba poglo go tjlä ga “Sbö miydëy llëm obi li, e poshrëkklo.” Eni ga Sbö miydëmi löng llëm li, e poshrëmi löng tjän, e ë miydëmi löng llëm gueniyo. E kjishko ga tja shrono shäng ba roy laga bomi kong. ²⁴ E kjok ëre uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. E kjok dogo so, kjok ëre so, e Tjlapga. E sök u shäryak norë li roshko llëme. ²⁵ Shji löng së laga erë, shji tjwlö shrë laga erë, shji llëbo tjok kës li twaga erë bakoe. Eni ga e opkjimtoklo woydë llëme.

²⁶ »Dämärshko ga domer shäryara kjlaraso döe. Gueniyo ba tjëyo tek ber ba irgo

li wena träk llëm, shdöktong to kjok shto oblë oblë uunkong kjok kjwang jïkong. Tek dënashko ga tjëyoga oblë oblë ber löng dbar kjwobi, ber tjeng kjone, e lara pjir tjän.
²⁷ Shäryara eni, ber löng ba wlëk wlo. To jëk löng kuya i wleni ga wlëya kjwe, shäng bi soshko ëmdë.
²⁸ Ga shji mär löng ba go, shji jëk laga erë bakoe. Ga pjäy tjërëko tjëlökwo wolëso tagaga tjeng kjlöbö. Epga omïono eni bakoe. Tjlëno ga “Shji uunkong Sbö wapga” lara lok eni.

²⁹ »Shji Sbö wapga kuzong ga Sbö, e so sböpga jyäglo shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjublún go, llëm ga ak sho go kjoyo, e lëy eni llëme. E so llëbo shäryak norë ba wotjlik li go kjoyo llëm bakoe.

³⁰⁻³¹ »Dënashko ga nopga llëbo shäryono bëy llëmshko ga shdüya Sbörë llëm, llëye miyde lok llëm kjïshko. Gueniyo dbar iara Sbörë beno kjwara, ber nopga löng kjok ëre kjing go kës li llgwezlong dbaryo wlo. Ga domer kjrara beno shäng kjlara, nopga llgweya bek wlo. E ë miydëy wlo ga e wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi. E kjïshko ga eerishko ga nopga löng kjone pogo, e woyde ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye» le.

³² Ga domer wolono kjlara ga woshrono iröng obi le eni li kuya lok ga kjong kjong Pablo läywë owa, joywe jong erä. Gueniyo kjong kjong tjëlë ba kong ga «Pja woydërwa ga llëye lëp shäng li dbar oblëshko ga lëp borwa kong jek pjlara obi» le.

³³ Eni ga Pablo opshino eshko dwayo.

³⁴ Eshko ga kjong kjong jek Pablo tjok, ga beno löng Jesús tjëlökwo kjragaga. Kjlara jüni ko Dionisio. Domer, e tjlapgaga këskes ko Areópago li kjlarayo. Jesús tjëlökwo kjraga kjlara obi, e walë shäng kjlara ko Dámaris.

18

Pablo Sbö tjëlökwo lono shäng Corinto kjokyo

¹ E irgo ga Pablo opshino to Atenas kjokyo dwayo, jek öötong shäng Corinto kjokyo.

² Eshko ga judío wlëna shäng kjlara ko Aquila, e Ponto so. Dënashko ga öötong sök Roma kjokyo, e Italia kjokyo obi. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo ko Claudio li

tjëlökwo ichono, tjëlë ga «Judíoga löng jüshko Roma kjokyo kjlobi li opshik drete» le. E kjïshko ga eeri ga öötong dbar kjwöbö ga Aquila opshino jek Roma kjokyo dwayo, öötong sök Corinto kjokyo ba boy Priscila tjok.
³ Ba pak baïya lok, e u shäryaga öng kwota go, Pablo i dik. E kjïshko ga miydara Pablorë ga jek öötong shäng ba shwoy ga beno shäng ba ushko, ga parkë ba tjok bakoe.
⁴ Eni ga äär woshtozlong dbaryo kjwobi go ga Pablo opzrëk jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Ga lan judíoga löng li tjok, nopga judío llëm wleniyo löng li tjok bako, tjëlökwo le shäng li, e jlöe le lok wlo.

⁵ Ga Silas, Timoteo, e tjwe Macedonia kjokyo dwayo öötong löng ba shwoy. Eshko jek lëkong ga Pablo opyono Jesús tjëlökwo roy lë dbar kjwobi go, opyono shäng e shäryë wlo eröe. Tjëlë judíoga kong ga «Bi pjlyo iche le Sbörë li, e Jesús» le ba kong iyado.
⁶ Kuya judíogarë ga opyono beno löng ba wloyo, ga läywe lok owa arae. E kjïshko ga Pablo ba shwong pjloyono, pjloyo lon ber tjeng eshko wlo, e ba wloyoga ber löng shdungko wlo loklo. Ga tjëlë ba kong ga «Pjäy shdüya Sbörë laga ber pjäydë om go. Miydaga ber tjarë ame. Tja Sbö tjëlökwo roy lë pjäy judíoga kong ame. Tjëlökwo li lër nopga judío llëm wleniyo kong shara» le.

⁷ Eni ga Pablo opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo. Eshko ga domer sök kjlara ko Ticio Justo, e judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Ba u jong judíoga syö uyo li zlong bäng. Eni ga Pablo beno sök ba tjok eshko.
⁸ Kjok eshko ga domer sök kjlara obi ko Crispo. Domer, e judíoga syö uyo jong eshko li kägäyo. Ga Tjlapga Jesús tjëlökwo kjrara, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li tjok. Corinto sopga omtjëlökwo kjrono ara bako, ga waraba jer di roshko uunkong.

⁹⁻¹⁰ Shkër kjwara ga Tjlapga Jesús tjëlëno Pablo kong shji yoïno wleni, tjëlë ga «Llëye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok iyado. E kjïshko ga bor tjëlökwo roy lëp iyado, pja kjinkë llëme. Ga nopga kjok ëreshko botoya ara. E kjïshko ga pja barwaga erë llëm, pja kong llëbo owa shärye erë llëm bakoe» le.

¹¹ Eni ga Pablo beno shäng Corinto

kjokyo Sbö tjlökwo lë nopga li kong lu pjlara kjingsho bëy.

¹² Corinto kjokyo, e Acaya kjokyo obi. Dbar eshko ga Galión, e parkë sök Acaya so ichaga. Eshkoshko ga öötong shäng Corinto kjokyoshko ga judíoga ëng tōno, ga Pablo shara lok, söra jek öötong löng no llgwezlong uyo. ¹³ Eshko ga tjlë lok tjlapga li kong ga «Domer ëre to shäng nopga ië Sbö poshrék, ba wotjlík baíya li go. Gueniyo kuy ga le shäng li, e kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo» le.

¹⁴ Eni ga dborye Pablorë lara, gueniyo Galión tjlë judíoga li kong ga «Judíoga, tja barwëmi llëme. Eye rotoromi llëye shäryara owa anmoyö kjishko kjwe ga llgwer bomi kong kjluwe. ¹⁵ Gueniyo sömi tjwe shäng li tjlökwo le shäng li kjishko. Pjäy lan tjlökwo llë kjishko, ko llë kjishko, bomi kjok llgwekklo li kjishko bakoe. Eni kuzong ga llgwezĩ pjäydë om go. Tja opyë woydë ber llëbo e llgwega bomi kong llëme» le. ¹⁶ E irgo ga ichara ba llgwezlong uyo roshko dwayo. ¹⁷ Eshko ga judíoga syö uyo jong li kägäyo shäng kjlara ko Sóstenes. E shara nopga judío llëm wleniyo löng lirë, ga shpora lok ara Galión boksho. Ga íya sök wlëp erä, e ba kong ga llëye llëme le.

Pablo jëk shäng kjok shto oblë oblë

¹⁸ Eshko ga Pablo beno sök Corinto kjokyo dbar kop ara obi. E irgo ga «Tja toe» lara Jesús tjlökwo kjrägaga löng eshko li kong, ga jer öötong shäng Cencrea kjokyo, Priscila, Aquila tjok. Eshko ga Pablo kä shtono beno pjret. Dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara Sbö kong tjän, ga dbaryo li pjitonge. E irgo ga opyono lok kyyong kësbang roy, jongya Siria kjokyo wlo le. ¹⁹ Ga öötong löng Éfeso kjokyoshko ga Priscila, Aquila, e rayara Pablorë beno eshko, ga toe. E irgo ga jek öötong shäng judíoga syö uyo roshko ga lano judíoga löng eshko li tjok. ²⁰ Eni ga tjlë lok ba kong ga «Woydërwa ga pja ber sök borwa tjok dbar kjwöböso guing» le, gueniyo woydara llëme.

²¹ Ga «Tja toe.* Gueniyo ga woyde Sbörë ga tja tjwe iröng bomi ik obi» le. E irgo ga opyono sök kyyong kësbang roy, ga toe.

²² Jek öötong shäng Cesarea kjokyo ga jem Jerusalén kjokyo, Jesús tjlökwo kjragaga löng eshko li pjlok. E irgo ga opshino jer öötong shäng Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko ga ²³ beno sök eshko dbar kjwöböso. E irgo ga opshino jek obi, ga to shäng kjok kjrínashko kjrínashko Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Jesús tjlökwo kjrägaga kjimtara mär Sbö go jek këgong eni.

Apolos Sbö tjlökwo lono Éfeso kjokyo

²⁴ Eshkoshko ga domer öötong shäng kjlara Éfeso kjokyo ko Apolos. E judío, Alejandria so. Sbö tjlökwo tak pjang li miyde shäng arae. Ga domer li tjlë ga kuywoye. ²⁵ Ga oppino ara tjän, Tjlapga Jesús irbo li kjishko, ga tjlë shäng ga laywae. Oba pïya shängshko ga Jesús roy le ba kong yötsoe. Gueniyo miyde wlo li obie. Juan no wono di go sorë miydayde döe.

²⁶ Eni ga opzrëno jek judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga tjlëno oba kong, llëye bangkjrara llëme. Gueniyo kura Priscila, Aquilarë, ga mana lok ba ushko, lan ba tjok wlo, Sbö irbo li miyde pjlú anmoyö wlo.

²⁷⁻²⁸ E irgo ga Apolos to jek shäng Acaya kjokyo le, ga kura ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga löng lirë. Eni ga kong kjibokwo tara lok kjwara, söya twe Jesús tjlökwo kjrägaga löng Acaya kjokyo li kong wlo, äär eshko ga wlokjre lok pjlú wlo le.

Jek öötong Acaya kjokyo ga tjlëno judíoga löng eshko Tjlapga Jesús tjlökwo woydë llëm wleniyo kong jlkoyö. Sbö tjlökwo tak pjang li go ga pina ba kong ga no pjluyo iche lara Sbörë li, e Jesús. Ga tjlökwo kjlopswë lok kar kar ëng tjokshko ga judíoga li zäya enidoe. Ga Sbö wopjlú li kjishko ga ba tjlökwo kjrägaga löng eshko li, e kjimtara tek dämär ba tjlökwo kjrë. Eshko ga epga kjimtara Apolosdë ara bakoe.

19

Pablo tjlökwo lono Éfeso kjokyo

* **18:21** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Tja toe. Woyde ga tja jek äär Jerusalén kjokyo dbar shrëkklo dbaryo tjwe lishko.»

¹ Apolos sök Corinto kjokyo wopro ga Pablo jek shäng Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Eni ga öötong shäng Éfeso kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga wläna tjeng kjlöbö,² ga tjlë ba kong ga «¿Sbö tjlökwo kjroromishko ga pjäy go Sbö Sëya, e shronore?»

«Llëme. Sbö Sëya, e ë laydëba borwa kong llëm obi» le lok ba kong.

³ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pjäy warabashko ga e llë loklo?»

«E Juan tjlökwo kjrororwa li loklo» le lok ba kong.

⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Juan no wono jlöe. Eye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wara jer di roshko. Gueniyo ga no tjwe ba irgo li lanyotkara Juandë oba kong, ga woyde ga shji mär ba go dey. Tjlëno shäng li, e Jesús layde» le.

⁵ Kuya lok ga epga wara jer di roshko Tjlapga Jesús ko go. ⁶⁻⁷ Domerga wara li doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). E irgo ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga epga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga beno löng tjlë kjok shto oblë oblë so tjlökwo, ga Sbö tjlökwo roy lara lok oba kong.

⁸ Ga moglo mya ga Pablo jek ñyado judíoga syö uyo jong eshko li roshko. Eshko ga Sbö ber no pjlyo sorë li roy le shäng ara, tjlökwo le shäng li, e jlöe lëba wlo. Tjlëshko ga llëye bangkjre llëme. ⁹ Gueniyo ga kjong kjong omtjlökwo kjrono llëm, llëye kuya lok woydë llëm kjishko. Ga Irbo Tjaglën li läywe lok owa oba bokshto. Eni ga Pablo opkjono jek ey dwayo, ga Jesús tjlökwo kjrägaga li söra jek oppizlong uyo jong kjwara roshko, u li sogo kö Tirano. Eshko dbar kjwobi go ga Sbö tjlökwo lanyotkara ba tjok ara. ¹⁰ Ga shäryara eni öötong lu pjloglo pjök. Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo shdöktong nopga löng Asia kjokyo uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe.

¹¹ Eshkoshko ga Pablo kong dbo twara Sbörë kësbang, llëbo ñydëba llëm wleniyo shärye kësbang wlo. ¹² Eni ga jangsher, shwong llë, e pjono ba go dö ëmdë ga sökoba, twëba swlopga kong ga poptë, twëba nopga goshko Ä sëyaga li kong ga sëya li to ba go dwayo bakoe.

¹³ Judíoga kjong kjong to löng kjok kjrínashko kjrínashko Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichë ä wleniyo. Eshko ga Tjlapga Jesús koiarga lok pjang sëya li iche wlo bakoe lara. Ga tjlë ga «Pablo to shäng Jesús roy lë, ga lër bop kong Jesús ko goshko ga Ä sëya, pja opkjos no kjwe goshko dwayo» le jong eni.

¹⁴ Eshko ga domerga löng doglo kjäk (7), Esceva wapga. Esceva, e judío, syöshtaga kägäyo bakoe. Ba wapga doglo kjäk (7) li to löng Ä sëyaga ichë Jesús ko goshko bakoe.

¹⁵ Pjlara ga shäryara lok enishko ga Ä sëya li tjlë ba kong lok ga «Tja Jesús miydë, Pablo miydër bakoe. ¿Gueniyo ga pjäy ëro?» le.

¹⁶ Jekdo eshko ga domer goshko Ä sëya pjang li jek zrow pjä ba goshko lok erä. Ba dbo ara go ga tjeng doglo kjäk (7) li shpora ara, shwong llë dwlära dret, sho llë dwlära srëng ara, ga zana tjë jikong. Eni ga to töktong lok u li roshko dwayo, kjlop dret, ba llëmdoe.

¹⁷ Kuya Éfeso sopga uunkong, judíoga, nopga judío llëm wleniyo lirë ga beno löng sëya llëm, bangkjre arae. Eni ga Tjlapga Jesús ko li iara lok tjwlo ara.

¹⁸ Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga ara tjwe löng llëbo owa shäryara lok tek dënashko li lë oba uunkong bokshto. ¹⁹ Ga epga ara parkono löng ybipga wleniyo li, ba oppingglo kjibokwo shoyo söya tjwe löng, ga sura iökshko dret oba bokshto. Ga ba kjibokwo sura lok kës li tjwlo iak dbur sho pjluhlún kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak shkëng (50,000). ²⁰ Eni ga Tjlapga Jesús tjlökwo shdöktong llaw pogo, ga tjlökwo kjrëba jek këgong këgong.

²¹ E irgo ga llëbo shäryono kës li irgo ga Pablo wotjlik jek Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo go jongya Jerusalén kjokyo wlo le. Ga wotjlik kjrina obi ga «Löng Jerusalén kjokyo li pjloror pjir ga tja jongya Roma kjokyo bakoe» le. ²² Eni ga ba kjimtagaga ichara do pjök jongya Macedonia kjokyo ba bäm go, epga Timoteo, Erasto. E wopro ga e beno sök eshko Asia kjokyo dbar kjwöböso obi.

Éfeso sopga woksera löng ara

23-29 Éfeso so sböpga kjlara ko Artemisa, ba syõ uyo jong eshko. Eshko ga domer sök kjlara ko Demetrio, ba pak baïya, e llëbo jyäglo shäryaga dbur sho pjlublún go. Domer, e Artemisa syõ uyo li jyäglo shäryaga. E go ga dbur shak ara, ba parkagaga parkë löng ba tjok li tjok. Eshko dbaryo ga llëbo jyäglo shäryagaga uunkong li tona, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, miydëmi pjlú ga shji mär bi pak ëre go. Eerishko ga Asia kjokyo kjok kjwang jïkong ga bi sbö kësbang Artemisa li poshrëy löng iyado. Gueniyo ïmi löng, kumi löng ga Pablo to shäng tjlë oba kong ga sböpga jyäglo shäryaga norë li, e llëno llëme le. Eni ga nopga kjlopswë ara ba shwo lëkong, ga shärye eni li jüshko dö llëm, Asia kjokyo uunkong seke. Llëbo ëre owa bi kong, bi pak ëre iëba ber tjwlö llëm ga jer bi shjiryo. Erö llëme. Eshko ga Artemisa syõ uyo jong jüshko li, e ber tjwlö llëm bakoe. Eni ga bi sbö om go li woydëba ame, ba tjwlö kësbang li iëba ber llëno ame» le.

Kuya lok ga iirkono ara, öo le lok arae. Tjlë lok dbo go ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlö kësbang!» le. Eni ga Éfeso sopga woksera löng tjë jïkong. Eshko ga Pablo yorkagaga wlëna löng do pjök ko Gayo, Aristarco, epga Macedonia so. Ga shara lok, dopshira, söra öötong löng no tönzlong uyo jong eshko lishko.

30 Eni ga roy kuya Pablörë ga jek opzrëk woydë eshko, lan nopga löng li tjok wlo lara, gueniyo ichara Jesús tjlökwö kjragnarë llëme. 31 Eshko ga tjlapgaga tjwlö këskes Asia sopga kong wleniyo löng eshko kjlöbö, epga Pablo pjeyoga wleni, ga tjlökwö ichara ba kong, to jek opzrëk eshko llëm wlo.

32 E wopro ga nopga öötong löng no tönzlong uyo li, e woksera löng träk llëme. Löng eshko ara tona löng llë kjïy miyde löng llëme. Ga öo le lok ara, kjlara tjlë oblë, kjlara tjlë oblë bakoe.

33 Ga judío shäng kjlara eshko ko Alejandro. Domer, e ichara judíoga löng lirë nopga löng kës li bokshto, ga llëye le wlo li lara lok ba kong. Eni ga Alejandro orkwö poyono, pjây kjinkozong loklo

wleni. 34 Gueniyo ga miydara lok ga e judío ga kuya woydë llëme. Ga öo le lok tjë jïkong, tjlë ga «¡Éfeso so sbö Artemisa li, e tjwlö kësbang!» le jong eni wop ara, ga Alejandro to tjlëno nopga li kong llëme.

35 E irgo ga nopga löng kës li kjinkara no shäng kjlara tjlapgaga këskes dboryaga wleniyorë, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga Éfeso so. Shji iak beno löng bi sbö kësbang Artemisa li syõ uyo daga, shji beno löng ba jyäglo ter lono kjok dogo dwayo li daga bakoe. Nopga kjok kjwang jïkong so om-miydë pjlú ga eni. 36 E jyö laga ërë llëme. Eni ga pjây löng tjëkso guing. Llëbo shäryëmi ga woyotjlïmi llëm guing llëme. 37 Ga domerga söromi kjwe llëye owa shäryara syõ uyo kjïy llëm, llëye lara bi sbö kjïshko llëm bakoe. ¿Eni ga tek söromi jüshko ega?

38 »Eni ga Demetrio, ba parkagaga, ëye rote woydë wleni ga tjlapgaga no llgwega löng kjweshko, ïzïa. Woyde ga ba llgwezlong dbaryo ga koshe löng llgweya wlo. Eshko ga shji ëng rotë ga pjlúe. 39 Ga pjây llëbo rokë woydë obi ga lëmi shji tona löng uunkong dbaryo bek lishko ga llgwey bomi kong eshko jã. 40 Llëbo shäryono jüshko li, e tjwe bi kong owa kjwe. Shji oba iono ëngkjwë ara le bi ichagagarë kjwe. ¿“¿Oba shdöktong löng kjweni ega?” lara lok bi kong ga llë loydë ba kong eshko?» le.

41 Lara eni pjir ga nopga li ichara to pjire.

20

Pablo to shäng Macedonia kjokyo, Grecia kjokyo

1 Nopga shdöktong kës li slano pjir ga Jesús tjlökwö kjragnarë rokara Pablörë, poshdüya wlo. Poshduna pjir ga «Tja toe» le, ga to jek Macedonia kjokyo. 2 Öötong shäng eshko ga jek shäng Jesús tjlökwö kjragnarë löng li dbo ië kjok kjrïnashko kjrïnashko. E irgo ga to jek öötong shäng Grecia kjokyo, 3 ga beno sök eshko moglo mya.

E irgo ga opshik to jongya Siria kjokyo le. Brikdo, opyë kjong kësbang roy larashko ga roy kuya ga judíoga wotjlïk ba zrök le lëba. E kjïshko ga wotjlïk to iröng pjö lëkong Macedonia kjokyo go shara le. 4 Ba

yorkagaga jek lōng ba tjok li ëre: Sópater, e Pirro wa, Pirro, e Berea so; Aristarco, Segundo, epga Tesalónica so; Gayo, e Derbe so; Tíquico, Trófimo, epga Asia so; Timoteo bakoe. ⁵ Epga uunkong jek lōng borwa bām go, ga tjawa koshe öötong lōng Troas kjokyo. Gueniyo tjawa beno lōng Pablo tjok. ⁶ Tjawa beno lōng Filipos kjokyo äär jong pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llēm dbaryo li pjitong guing. E irgo ga tjawa opshino jek Filipos kjokyo dwayo äär jong dlung kjako, ga tjawa opyono kyyong kësbang roy, ga tjawa jeke. Öötong dbargwo shkëng (5) ga epga dosharorwa öötong lōng Troas kjokyo. Ga tjawa beno lōng eshko dbargwo kjäk (7).

Dwlas wolono kjlara, ga woshrara Pablorë irōng obi

⁷ Öötong dbar sondëshko ga tjawa tōno Jesús tjlōkwo kjrägaga tjok, ië wlo. Ga Pablo tjlēno nopga lōng li kong. Ga opshik eshko dwayo wëshko le kjïshko ga beno shäng tjlē wop ara äär jong kjok ronge. ⁸⁻⁹ Ga tjawa tōno lōng lishko ga yongyo shäryak jem jong ëng kopshko llögong llögong äär jong kjrिंग-gwo myashko, tjawa lōng li ey. Eshko ga iök borkek lok shjiy arae. Ga dwlas shäng kjlara eshko ko Eutico, ga sirkeno sök u bäng bäng go. Eshko ga Pablo tjlē shäng kjër wopro ga Eutico sök ga poywō ara. Wop ara ga pono, ga lono jer jong kjokshko dwayo äär jong tōshko, ga wolonoe. ¹⁰ Eni ga Pablo oplono jer ba ik, ga opburgö dwlas li kjing go, ga popjlura. Eshko ga tjlē nopga lōng li kong ga «Pjäy woydë llēme. ¡Buk sè!» le.

¹¹ E irgo ga Pablo jem kjomo irōng obi, ga pjlung shosho suk pjir shdöra, ga uara tjlōkwo kjrägaga lōng li tjok, ga beno shäng tjlōkwo lē ba kong obi äär jong kjok shränto. E irgo ga toe. ¹² E irgo ga dwlas lira söra lok jek ba ushko sè. E kjïshko ga ba pjeyoga beno lōng wopjlú anmoyō.

Pablo tjlōkwo lono tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjräga kägäyo lōng Éfeso kjokyo li kong

¹³ E irgo ga Pablo beno shäng Troas kjokyo obi, ga tjawara opshino jek ba bām go, tjwe jong Asón kjokyo kyyong kësbang go. Woyde Pablorë ga jek pjö lëkong, ga

koshërwa lōng eshko. ¹⁴ Eni ga Pablo tjwe shäng eshko, ga tōno borwa tjok, ga opyono jek shäng kyyong kësbang roy borwa tjok. Eni ga tjawa jek äär lōng Mitilene kjokyo. ¹⁵⁻¹⁶ Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek lōng Quío kjokyo, e bokshto. Wëshko ga tjawa jek äär lōng Samos kjokyo. Woyde Pablorë ga tjawa slan ber lōng Éfeso kjokyo llēme le, äär Jerusalén kjokyo judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés li bām go wlo. E kjïshko ga wëshko ga tjawa öötong lōng Mileto kjokyo.

¹⁷ Eshko ga no ichara Pablorë tjlapgaga Jesús tjlōkwo kjräga kägäyo lōng Éfeso kjokyo li rokë. ¹⁸ Eni ga öötong lōngshko ga Pablo tjlē ba kong ga «Dënashko ga tja tek shrono shäng Asia kjokyo ëreshko ga tja beno shäng bomi tjok dbar kop ara. Llëye shäryoror eshko li miydëmi pjir tjan. ¹⁹ Eshkoshko ga judioga kjong kjong opyono beno lōng bor wloyo. E kjïshko ga llëbo weno bor kong owa ara, ga tja beno shäng woydë ara bakoe. Gueniyo tja beno shäng parkë Tjlapga Jesús kong wotöy iyadoe. ²⁰ Tja Sbö tjlōkwo lono oba uunkong bokshto, ga pjäy pinor öör bomi ushko bakoe. Eshko ga tjlōkwo llë ber pjlú bomi kong wlo li, e loror bomi kong pjir, llëye bangkjrër llēm wleni. ²¹ Eshko ga tja tjlēno shäng tjlōkwo kjwaraso judioga kong, nopga judío llēm wleniyo kong bakoe. Tja tjlē ga “Llëbo owa shäryëmi lōng li, e owa jlöe lozī, ga rayozī, ga pjäy optwos Sbö kong dey, ga pjäy mär ber lōng bi Tjlapga Jesús go” lër shäng eni iyado.

²² »Ga eerishko ga tja jongya Jerusalén kjokyo, tja iche Sbö Sëyarë jek eshko kjïshko. Gueniyo llëye wen bor kong eshko li miydër shäng llēme. ²³ Miydër shäng li, e kjrinaso. Tja to shäng kjok shto oblë oblë lishko ga Sbö Sëya tjlē bor kong ga “Llono ga pja iëba ber shäng no shdüzlong uyo roshko, ga llëbo wen oblë oblë bop kong bakoe” le bor kong eni. ²⁴ Gueniyo bor kong ga tja wolonde, de llēm, e llëye llēme. Woydër li, e kjrinaso. Pak twara Tjlapga Jesúsde bor kong shäryër wlo le li, tja wolonoshko ga e shäryoror pjire. Ga pak

li, e shji kjimte woydë Sbörë sorë li roy pjlú shdör oba kong.

²⁵ »Ga pjây kong Sbö ber no pjluyo sorë li roy loror bomi kong ara. Gueniyo lër bomi kong ga tja îmi ame. ²⁶⁻²⁷ Llëye woyde Sbörë li, e loror bomi kong dret, llëye bangkjrër llëm wleni. E kjîshko ga lër bomi kong ga pjây miydaga ber tjarë ame. ²⁸ Sbö tjlökwo kragaga tjwlna ba Wa srëng li go pjir, ga pjây iara ba Sëyarë beno lëng ba dë. E kjîshko ga pjây wlëp llëme. Pjây opdos yötso. Jesús tjlökwo kragaga dëmi, öng wlëp ushko so de ba dagarë wleni.

²⁹ »Miydër pjlú ga tja opshino kjok jûshko dwayoshko ga domerga owa tjwe opzrëk bomi tjrëko ara, ga Jesús tjlökwo kragaga lëng li barwe ara, shjiti kjloy so iir ä wleniyo tjwe öng llë uë wleni. ³⁰ Ga kjone kjone lëng bomi tjrëko ëmdë ga opyë lëng jyörkë, ga Sbö tjlökwo le lok bomi kong bëy llëm, Jesús tjlökwo kragaga jyäpgwe jek ba shwo lëkong wlo le. ³¹ E kjîshko ga pjây sjëke. Woyoshrozî ga lu pjlögo mya ga pjây poshdunor boryo go shkë dba, pjây kjlarashko kjlarashko.

³² »Era eni, pjeyoga, eerishko ga pjây iër ber tjeng Sbö wloshko, pjây de wlo, ga shji kjimte Sbörë sorë tjlökwoyo li, e ber pjang bomi daga bakoe. Pjây jëk tjlökwo li go ga pjây opping ba miydë pjlú jek këgong këgong. Eni ga llëbo pjlú twe ba nopga baîya kong wlo li, e twe bomi kong bakoe.

³³ »Ga llëye oma î, e koînor llëm, dbur llëm, shwong llëm bakoe. ³⁴ Eni llëme. Miydëmi pjlú ga tja parkono bor orkwo om go goshko, llëbo woydër bor kong, bor yorkagaga kong li tjwln wlo. ³⁵ Ga pjây pinor eni, woyde ga shji parkë eni, oblë lëng llëbo woydë li kjimtëy ga pjlú wlo. Tjlökwo lara Tjlapga Jesúsde li, e woyoshrozîa. Tjlëno ga «Llëbo kjroroy ga shji wopjlúe. Gueniyo ga llëbo tworoy oblë kong ga shji wopjlú e kjinmo» lara eni» le.

³⁶ Lara eni pjir ga kjök torgö sök Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga lëng li tjok, ga syöshtono Sbö kong. ³⁷ Eni ga epga slatong lok uunkong, ga Pablo popjlura uunkong lirë, ga lô shira lok bakoe.* ³⁸ Eshko ga Pablo tjlëno ba kong ga «Tja toe. Tja îmi

ame» lara ba kong kjîshko ga epga woydono lok arae. E irgo ga tyara lok öör jek lëng kjyong kësbang buk lishko, to wlo.

21

Pablo to jek Jerusalén kjokyo

¹ «Tjawa toe» lororwa borwa pjeyoga kong pjir ga tjawa opyono kjyong kësbang roy jek bek jongya Cos kjokyo. Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek lëng Rodas kjokyo, e irgo ga tjawa jek öötong lëng Pátara kjokyo. ² Eshko ga kjyong kësbang wlënorwa pjang kjlara brik pjang kjwlë to jongya Fenicia kjokyo wlo le, ga tjawa opyono ba roshko, ga tjawa jeke. ³ Tjawa jek lëng eni ga tjawa kjër pjola ga dlung tjrëko ko Chipre li înorwa, e ber buk orkwo mlëkong. Ga tjawa jek lëng Siria kjokyo, öötong tjyono lëng Tiro kjokyo, llëbo söya kjyong sogorë li shiya lok ber eshko wlo. ⁴ Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga wlënorwa lëng kjlëbö, ga tjawa beno lëng ba tjok eshko dbargwo kjäk (7). Eshko ga Sbö Sëya tjlë tjlökwo kragaga li kong ga «Llëbo wen Pablo kong owa Jerusalén kjokyo» le. E irgo ga lano lok Pablo tjok, jem Jerusalén kjokyo llëm wlo.

⁵ Gueniyo ga jlö lara llëme. Öötong dbargwo kjäk (7) ga tjawa opshino to ey dwayo. Eshko ga epga, tjawa yorkara jer lëng dlung kjako, ba boyga, ba wapga tjok. Eshko ga tjawa kjök tono tjë jîkong, ga tjawa syöshtono Sbö kong. ⁶ «Tjawa toe» lororwa ëng kong pjir ga tjawa opyono kjyong roy, ga epga sano jek ba ushko iröng obi.

⁷ E irgo ga tjawa jek dlung kjing go Tiro kjokyo dwayo öötong lëng Tolemaida kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga lëng kjlëbö, ga «¿Pjây yonde?» lërwa ba kong. Eshko ga tjawa beno lëng ba tjok. ⁸ Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek öötong lëng Cesarea kjokyo. Domer shäng kjlara eshko ko Felipe, e kowëba Jesús tjlökwo roy pjlú laga lëba. Dli pjlorgaga kprak doglo kjäk (7) dënashko li, kjlara li e. Ga tjawa beno lëng ba tjok ba ushko. ⁹ Felipe wapga tjeng doglo pkëng (4), kjogloga. Olö ga tjlökwo le Sbörë ba kong, ga le lok oblë kong eni.

* **20:37** Lö shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

¹⁰ Tjawa löng eshko dbar kjwöbö tjänshko ga domer tjwe shäng kjlara Judea kjokyo dwayo ko Agabo. E Sbö tjlökwö 'aga.

¹¹ Öötong shäng borwa shwoy ga Pablo dop pjrikklo li kjrara, ga oppjrino e go, ba orkwo go, ba dre go bakoe. Eshko ga tjlä ga «Sbö Sëya tjlä ga “Dop pjrikklo ère sogo, e äär shäng Jerusalén kjokyo, ga pjriya judíoga löng eshko lirë jüni bakoe. Ga twe lok tjlapgaga nopga judío llëm wleniyo kong, llgweya wlo” le eni» le.

¹² Kurwa ga tjawa tjlä Pablo kong ga «Pja jem Jerusalén kjokyo llëm dey» lërwa eni pjlaraso llëme. Cesarea sopga omilono ba kong eni bakoe.

¹³ Gueniyo ga tjawa dboryara Pblorë. Tjlä ga «¿Pjäy slar ega? ¿Tja iëmi woydëshko eni ega? Tjlapga Jesús kjïshko ga tja shäng pjrikoba kjok orë koshë. Gueniyo erö llëme. Tja shäng zrökoba Jerusalén kjokyo wlo bakoe» le.

¹⁴ Tjawa kole woydë llëm kuzong ga tjawa tjlä ba kong ga «Llëye woyde Tjlapgarë li, e ber eni» lërwa.

¹⁵ E irgo ga tjawa posharyono uunkong, ga tjawa opshino to jem Jerusalén kjokyo. ¹⁶⁻¹⁷ Eshko ga tjawa yorkaga Jesús tjlökwö kjragaga kjong kjong Cesarea so lirë. Ga tjawa öötong löng Jerusalén kjokyoshko ga tjawa söra lok domer shäng kjlara eshko ko Nasón li shwoy. Domer, e Chipre so, gueniyo sök Jerusalén kjokyo. Jesús tjlökwö kjragaga tek dämärshko li, kjlara li e. Ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo shäng Jerusalén kjokyo

Jerusalén kjokyo ga tjawa wlokjara borwa pjeyoga Jesús tjlökwö kjraga löng lirë woowa llëme. ¹⁸ Wëshko ga Pablo jek Santiago ik, ga tjawa jek ba tjok bebi. Tjawa öötong löng eshko ga tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo töno löng uunkong eshko, ¹⁹ ga «Miga» lara Pblorë ba kong. E irgo ga llëye sharyara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong ba kjïshko li, e lara ba kong pjire. Larashko ga llëbo sharyono chirawayo ëmdë li, e lara pjir bakoe.

²⁰ Kuya lok ga Sbö poshrëra lok ara. E irgo ga tjlä lok ba kong ga «Pablo, pja borwa kjlara. Tjlökwö lërwa woydë bop kong kjrina. Miydëp pjlu ga judíoga Jesús tjlökwö

kjragaga löng träk llëm, shtëy ga äär llëme. Ga epga uunkong tjlä ga “Kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e tjwlo ara. E rayako llëme” le lok eni. ²¹ Ga roy kura lok ga pja to shäng omlë oblë. Judíoga löng nopga judío llëm wleniyo tjreko li pim shäng “Llëye tara Moisésdë li, e rayëy ga pjluë” lëp to shäng eni ba kong. Ga pja tjlä ga “Bi wapga, e doyo jyä tëy llëm ga pjluë. Bi sdëkwö tek dënashko dwayo li, e sharyëy ame bakoe” lëp shäng eni.

²² »Eni ga pja shrono shäng jüshko, e roy kuya lok kjluwe. ¿Eni ga llëye sharyëy?

²³ Pjlu wlo ga llëye lërwa bop kong li sharyos dey. Shji löng jüshko ère tjreko domerga tjeng doglo pkëng (4), dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara lok Sbö kong, ga e dbaryo li pjir döröe. Sharye löng, tara Moisésdë sorë li eni. ²⁴ Woydërwa ga epga sös jek bop tjok. Ga pja opyë ba tjok, llëye sharyëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e sharyëp ba tjok eni eshko. Ga kã shtaga potjwläga ber pjarë, pjäy uunkong kong. Eni ga pja iya nopga uunkongdë, ga miyde lok e go ga tjlökwö laraba kës bop kjïshko li, e jyö eröe. Pja ëmdë ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolëp shäng bebi, miyde lok e go ga wëläe.

²⁵ »Nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwö kjraga lira, llëye sharye lok wlo li, e tororwa beno ba kong pjir tjän. Tjawa tjläno ba kong ga “Dli llë twak sböpga jyäglo kong li sho uëy llëm, öng zrök kjoyotso skuya i li sho uëy llëm, srëng llë uëy llëm, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe” lororwa ba kong eni» le.

Pablo sharaba Sbö u zlong bäng

²⁶ Eni ga domerga doglo pkëng (4) lara li söra Pblorë jek ba tjok. Wëshko ga opyono shäng ba tjok, ga llëye sharyëy lara Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li, e sharyara ba tjok pjire. E irgo ga jek öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga ba dbaryo pjir llono, Sbö sëngglo söya eshko wlo li söya llono, e lara tjlapgaga löng eshko li kong pjire.

²⁷ Eni ga dbargwo kjäk (7) koshe löng li pjitoe. Eshko ga Pablo öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga judíoga löng kjlöbö

Asia so. Pablo ña lok ga öö le lok ara, ga nopga löng eshko li shdöra lok jong träk llëm, ga jek rish Pablo kjing go. ²⁸ Eshko ga tjlë lok nopga li kong dbo go ga «¡Israel tjëyoga, tjawa kjimtozia! Domer to shäng oba ping owa kjok shto oblë oblë li ère. Llëye le to shäng li, e shji Israel tjëyoga ère wloyo, kjok llgwekklo tara Moisésdë li wloyo, Sbö u ère wloyo bakoe. ¡Erö llëme! Nopga söra tek shrono kjlöbö jüshko judío llëm wleniyo. ¡E go ga shto iak beno buk dboy Sbö kong ère, e iara beno buk eni ame!» le.

²⁹ Lunashko ga Pablo ña lok shäng kjok shto oblë Trófimo tjok, e Éfeso so, e judío llëm wleniyo. Ga epga wotjlino lok ga söra Paborë öötong löng Sbö u zlong bängdo lara. «Sbö u iara beno jong dboy ba kong ame» lara lok e kjishko, miga eni llëme.

³⁰ Eni ga nopga shdöktong llaw pogo kjok eshko kwang jikong, ga tjwe zron jong Sbö u zlong bäng. Ga Pablo shara lok, dopshira Sbö u jong lishko dwayo jek kjoko, ga Sbö u kjëryo bäng bängzara jek kjlöw erä. ³¹ Eshko ga Pablo zröyde lok. Eni ga roy sökoba jem äär engkwaga Roma so kägäyo kësbangyo li shwoy, tjlë ba kong ga «Pja wlëp llëme. Jerusalén sogpa dew töshko shdöktong jong träk llëme» lëba eni.

³² Kuya ga ba engkwagaga töna ba kägäyoga tjok, ga jer lok zron jong nopga tjeng kës lishko. Ña nopga lirë ga Pablo shpora ame. ³³ Eshko ga tjlappa li jek öötong shäng Pablo shwoy ga shara. Eshko ga ba engkwagaga ichara ba pjrik, ba pjrikklo shäryak dröng sho go pjloglo pjök go, ga tjlë nopga tjeng li kong ga «¿No kjwe èro? ¿Llëye shäryara?» le.

³⁴ Gueniyo ga öö le lok ara, kjlara tjlë oblë, kjlara tjlë oblë bakoe. Eni ga nopga shdöktong löng kës li kuzong ga llëbo bëy li kjone dey miyde tjlappa lirë shäng llëme. E kjishko ga tjlë ba engkwagaga kong ga «Domer kjwe sözi jem kjomo, bi engkwaga shtoyo buk lishko» le.

³⁵⁻³⁶ Eni ga söra lok jek äär shäng tyozlong jem kjomo wlo lishko. Eshko ga nopga tjeng kës li iirkë ara anmoyö, jek löng ba irgo, öö le lok träk llëme. Tjlë ga «¡Zrözia!» le jong eni. E kjishko ga Pablo jek om go ame,

shakza engkwagaga kjlöbö lirë pjä, ga söra lok jem pjang kjomo.

Pablo tjlëno nopga tjeng ara li kong

³⁷ Eni ga Pablo zrëya lok jek löng lishko lishko ga Pablo tjlë engkwaga kägäyo kësbangyo li kong ga «¿Tja tjlë bop kong sira ga buere?» le ba kong, gueniyo lara tjlappa li tjlökwo go.

Kuya ga tjlë ga «¿Pja tjlë Grecia so tjlökwo pjluo? ³⁸ Kjupäbäshko ga Egipto so shrono shäng kjlara jüshko, ga nopga owa no zrök ä wleniyo, e töna doglo sak dbaw dbaw pjloglo pkëng (4,000). Ga epga söra jek kjok dogro no llëmshko, engkwë tjawa Roma so tjok wlo lara. E pjaro loror» le.

³⁹ Kuya ga «Llëme. Tja judío, tja Tarso so, kjok li tjwlo ara wleniyo, e Cilicia kjokyo obi. Rokër bop kong sira ga tja ichëp tjlë nopga tjeng ère kong» le.

⁴⁰ Kuya ga jlö lara.

Eni ga Pablo kojono shäng tyoklo jem li worbo pjirshko, ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni. Kjinkono löng ga tjlëno ba kong lok arameo tjlökwo go. Tjlë ga

22

¹ «Pjeyoga, tjlappaga, rokër bomi kong ga tja kuzia, tja opwlikë wlo» le.

² Kuya lok ga Pablo tjlë shäng arameo tjlökwo go kuzong ga beno löng kjing erä. Eshko ga Pablo tjlë ga ³ «Tja ère judío. Tja weno buk Tarso kjokyo, e Cilicia kjokyo obi, gueniyo ga tja kuno shäng èreshko Jerusalén kjokyo. Ga tja oppino shäng Tjlappa Gamaliel tjok, tja pina bi kjok llgwekklo tak pjang dënashko li go, llëye kjak llëm, sök beke. Enido ga tja jek shäng Sbö tjok jlökoyo, pjäy omshäryë löng eerishko sorë ga tja omshäryë shäng eshko eni bakoe.

⁴ »Dënashko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li, e irpjanor, zrör wlo, ga sharor, ichoror jek no shdüzlong uyo roshko, shdungoba wlo, domerga, walëga bakoe.

⁵ Syöshtaga kësbangyo, bi tjlappaga kjok llgwega wleniyo kës-kës, e omïno. E jyö lëmi wleni ga jakroközï ba kong. Tja kong kjibokwo twara lok, sör bi pjeyoga löng Damasco kjokyo li kong, nopga Irbo

Tjaglën li söga wlënor li shar ga pjlú wlo, tek sör ëreshko Jerusalén kjokyo, shdungoba wlo.

⁶ »Gueniyo ga tja öötong jek shäng ääto Damasco kjokyo lishko dlo dluw dik ga ñn ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletlet, ga tja kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie. ⁷ Jekdo eshko ga tja dgono jer töshko, ga kur ga ëbo tjlë ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?” le.

⁸ »Kur ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿pja ë?”

»“Tja Jesús, Nazaret so. Irpjam to shäng wle, e tja” le bor kong. ⁹ Bor yorkagaga jek löng bor tjok iök shjiy li ñna lok, gueniyo ëye tjlëno bor kong ga kura lok llëme.

¹⁰ »Eshko ga tja tjlë ga “Tjlapga, ¿llëye shäryër ga pjlú?”

»“Pja kojözong. Pja jongya opzrëk jek Damasco kjokyo. Llëye shäryëp wlo li, e lëba bop kong eshko” le. ¹¹ Ga tja iara iök shjiy lirë beno kjok ñgö llëm kjishko ga tja shara bor yorkagagarë bor orkwo go, ga tja söra to öötong shäng Damasco kjokyo.

¹² »Domer sök kjlara eshko ko Ananías. Kjok ñlgwekklo tara Moisésdë li söya shäng pjlo bek ñyado. Roy pjlú judioga löng eshko uunkong li kong. Ga tjawa öötong löng kjok eshko ga domer li tek shäng bor ñk. ¹³ Eni ga shrono shäng bor zlong bäng ga tjlë bor kong ga “Saulo, pja bor kjlara, pja bokkwo poptos iröng obi, pja kjok ñgö pjlú wlo” le. Jekdo eshko ga tja bokkwo poptono, ga domer li ñn ga bë shäng wëlle. ¹⁴ Eshko ga tjlë bor kong ga “Bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö, pja kjrara, llëye woyde li miydëp wlo, No Pjlo Bek li ñp wlo, llëye le om go li kup wlo bakoe. ¹⁵ Ga llëye ñnop, kurop li, pja ber ba laga oba uunkong kong. ¹⁶ Era eni ga llëye koshëp ame. Pja kojözong. Pja nom, pja wëba jer di roshko wlo, ga pja syöshtos Tjlapga kong, owa pjang bop go li löya ber dret wlo” le.

¹⁷ »E irgo ga tja tek shrono shäng ëreshko Jerusalén kjokyo iröng obishko ga tja jek öör shäng Sbö u zlong bäng, syöshtë wlo. Eshko ga llëbo ñnor shji yoïno wleni. ¹⁸ Tjlapga Jesús ñnor ga tjlë bor kong ga “Pja opshis maling jüshko Jerusalén kjokyo dwayo. Pja tjlë bor kjishko kjok ëreshko ga tjlökwö kjrëba llëme” le.

¹⁹⁻²⁰ »Kur ga tja tjlë ba kong ga “Tjlapga, dënashko ga tja to shäng judioga syö uyo kjwarashko kjwarashko, ga nopga mär löng bop go li, e sharor, söror, ioror beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, ga shpoga tjarë om go bakoe. Ga bop roy laga Esteban lira zrökobashko ga tja shäng eshko. ñn shäng ga ‘Zrözïa’ lër shäng eni, ga ba zrögaga li, ba shwong ter lëkong li skwarashko ga tja beno shäng shwong li daga. Llëye shäryoror uunkong ëre, e miydëba löng pjire” lër.

²¹ »Gueniyo kuya ga tjlë bor kong ga “Pja nomo. Pja ichër to kjok pjola bor roy lë nopga judio llëm wleniyo kong” le bor kong» le.

²² Llëye le shäng li kura lok öötong eshko döe. Eshko ga öö le lok tjë jikong, tjlë ga «¡Domer kjwe zrözïa! ¡Shäng kjok ëre kjing go ame dey!» le lok eni. ²³ Ga öö le lok jek këgong tjë jikong, ga ba shwong kop lëkong li skwara lok, ga dbuya llaw pogo, ga klung sho pjlungyo kjre, ga dbuya lok jem jong kjomo ëng kopshko.

Pablo shpoya no dagagarë lara, ga opwlikono

²⁴ Eshko ga ëngkjwagaga li ichara ba kägäyo kësbangyo lirë Pablo sök ëngkjwaga shtoyo li roshko, shpoya lok no shpokklo go wlo, nopga shdüktong llë kjishko le ba kong wlo.

²⁵ Eshko ga Pablo pjriya löng kjwlëshko ga tjlë ba kong lok ga «¿No Roma so kjibokwo tjok li, e ñlgwemirë llëm obishko ga shpomi ga pjlüre?» le.

²⁶ Kuya ba kägäyo lirë ga jek jong ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe Roma so kjibokwo tjok. ¿Eni ga kjwëp ñlong?» le.

²⁷ Kuya ga jek öötong shäng Pablo shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Jlököyo ga pja Roma so kjibokwo tjokde?»

«Ëng» le ba kong.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Roma so kjibokwo shik wlo ga tja dbur zano ara» le ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja data Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja eni tek buk chirawa obishko dwayo» le.

²⁹ Jekdo eshko ga epga löng ba shpok wlo lara li, e opkwono eshko dwayo. Ga miydara tjlapga lirëshko ga bangkjrara ara bako, Pablo kjrochara, shpoya wlo lara kjishko.

Pablo söra tjlapgaga bokshto

³⁰ Wëshko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li wotjlík shäng ga «¿Pablo kjwe shdungko le judíogarë, gueniyo llë kjishko? Miydër woydë yõtsoe» le. E kjishko ga ba dröng sho ba pjrikklo li döra, ga judíoga syöshtaga kägäyoga, Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo, e rokara tön eng tjok wlo. Töno lok ga Pablo shira, iara shäng ba bokshto.

23

¹ Eshko ga Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo li ñya Pablorë drëng, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, tja parkono Sbö kong pjlú, ga tja opshäryë shäng pjlo bek Sbö bokso lër eni bor pjlúshko» le.

² Kuya syöshtaga kësbangyo ko Ananías lirë ga tjlë ga «Pablo kjwe shpozí ba kjakshko» le oba löng ba soshko li kong.

³ Kuya Pablorë ga tjlë ba kong ga «¡Pja shpoya Sbörë! Pja so llëbo poglo poshtik pjlublún, owa llëm, gueniyo roshko ong kjoyoe. “Tja domer pjlúe” lëp shäng, gueniyo pja eni llëme. Pja sök kjweshko, tja llgwep kjok llgwekklo tara Moisésdë li go wlo lëp, gueniyo kjok llgwekklo li söp sök pjlo bek llëme. Söp kjwe pjlo bek ga pja no ichë bor kjak shpok llëme» le.

⁴ Kuya nopga tjeng Pablo zlong bäng lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Syöshtaga Sbö kong kësbangyo kjwe äyoshtëp kjweni ega?»

⁵ «Pjeyoga, kjwe syöshtaga Sbö kong kësbangyo, e miydoror llëme. Miydoror kjwe ga loror eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bi pjluyo, bi llgwega, e läywëy owa wlo llëme”»* le.

⁶⁻⁸ Eshko ga miyde Pablorë ga kjok llgwegaga löng li, kjong kjong saduceoga, kjong kjong fariseoga. Saduceoga wotjlík ga shji wolono ga shji woshrë ame le, Sbö parkaga kjok dogo so, e drete le, sëya llë drete le bakoe. Gueniyo fariseogara wotjlík oblë. Shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi le, Sbö parkaga

kjok dogo so tjok le, sëya tjok le bakoe. E kjishko ga Pablo tjlë ba kong dbo go ga «Pjeyoga, tja fariseo, tja data fariseo bakoe. Tja wotjlík ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja ioromi shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlík eni kjishko» le.

Lara eni pjir ga fariseoga, saduceoga löng eshko li, e tjlë lok eng tjok kar kar träk llëm, ga tjlapgaga li eng shdöno beno löng kjring pjök. ⁹ Ga nopga tjeng eshko li eng shdöno beno tjeng kjring pjök, ga öö le lok träk llëm bakoe. Fariseoga löng eshko li kjong kjong no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Epga kojono lok ga tjlë ga «Borwa kong ga domer kjwe llëbo owa shäryono llëme. Sëya llë, e tjlëno ba kong kjwe, llëm ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjlëkdo ba kong kjwe» le.

¹⁰ Eshko ga nopga li shdöktong këgong anmoyö. E kjishko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li ombangkjrano, wotjlík ga Pablo sho dwlëkoba sira sira kjwe le. Eni ga ba engkjwagaga ichara tjë kara Pablo shik eshko dwayo, sëya äär ber sök engkjwaga shtoyo lishko wlo.

¹¹ E shkëyo ga Tjlapga Jesús weno shäng Pablo kong, ga tjlë ba kong ga «Pablo, pja wokjang, llëye bangkjrëp llëm shara. Tja roy läyworop oba kong jüshko Jerusalén kjokyo sorë ga roy lëp oba kong Roma kjokyo eni bakoe» le.

Judíoga wotjlíno lok Pablo zrök

¹² Wëshko kjok shröngto ga judíoga kjong kjong eng töno wotjlík kjrinaso, Pablo zrök wlo. Ga tjlë lok eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» le lok eni. ¹³ Ba lagaga eni li, e doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

¹⁴ Eni ga epga jek syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo ik. Öötong löng ba shwoy ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa tjlëno eng kong jlökoyo ga “Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë” lororwa eni. ¹⁵ E kjishko ga pjäy, Judío Kajok Llgwegaga Këskësyo llamo li, rokozí engkjwaga kägäyo kësbangyo li kong ga Pablo

* 23:5 Éxodo 22.28.

söya tjwe shäng, ga ie bomi bokshto, llëbo shäryara li kjakrokëmi ba kong yõtso wlo. Eni ga ter söyde, tjwayde na llëm obishko ga tjawa ber löng irbo ba koshë, zrörwa wlo» le.

¹⁶ Gueniyo ga Pablo dor, wa shäng kjlara, ga tjlökwö le löng li roy kura. E irgo ga jem opzrëno ëngkjwaga shtoyo lishko, ga jek öötong shäng Pablo iak shäng lishko, roy le ba kong wlo. ¹⁷ Kuya ga ëngkjwaga kägäyo rokara kjlara, ga tjlä ba kong ga «Dwlas ëre sös bor kong sira, bop kägäyo kësbangyo li shwoy. Tjlökwö le woydë ba kong» le.

¹⁸ Kuya ga söra jek ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlä ba kong ga «Domer shdung shäng kjlara ko Pablo, rokara bor kong ga dwlas ëre sör bop bokshto, llëbo roy le bop kong wlo» le ëngkjwaga kägäyo lirë ba kong.

¹⁹ Kuya ga dwlas li shara ba orkwo go, ga söra jek tjoksa, ga tjlä ba kong ga «¿Llëye lëp woydë bor kong?»

²⁰ «Judíoga kjong kjong lano lok ëng tjok, ga wotjlino lok kjrinaso. Bong ga Pablo roke lok bop kong ga söp ba kong jongya ba llgwezlong tönö löng lishko, kong llëbo kjakroke lok yõtso anmoyö wlo le eni.

²¹ Gueniyo ga jlöe lëp llëme. Domerga tönö tjeng doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok, ga opjneno löng ba koshë irbo le. Tjlëno ëng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lara lok eni. Eni tjok ga poshäryono löng pjir tjän, löng bop koshë dboryëp sorë koshayde eröe» le ba kong.

²² Kuya ga tjlä ba kong ga «Llëye lorop bor kong li lëp ë kong llëme» le, ga ichara toe.

Pablo icharaba Cesarea kjokyo

²³ Eshko ga ëngkjwaga kägäyoga rokara do pjök, ga tjlä ba kong ga «Pjäy poshäryozong. Pjesit shkëyo ga pjäy to jongya Pablo sök Cesarea kjokyo. Ængkjwagaga jëk lok dre go wleniyo sömi jer bomi tjok doglo sak dbäw pjloglo pjök (200), ëngkjwagaga jëklöng kwomgla go wleniyo sömi doglo sak kjäk (70), ga ëngkjwagaga ëngkjwë könkowo go wleniyo sömi doglo sak dbäw pjloglo pjök (200) bakoe. ²⁴ Ga kwomgla wlëmi pjök mya, Pablo sök wlo. Ga sömi bor kong yõtso, äär shäng Cesarea kjokyo pjlu, së obi, kjok eshko so ichaga Félix li shwoy wlo» le.

²⁵ Ga kjibokwo tara ba kong kjwara, söya, twe Félix kong wlo. Kjibokwo li tjlä ga

²⁶ «Tjlapga no ichaga tjwlo ara wleniyo Félix:

»Miga, lër bop kong. Kjibokwo ëre taga tja Claudio Lisiasdë bop kong. ¿Pja yonde?

²⁷ »Domer jek shäng ëre shara judíogarë, zröya wlo lara. Gueniyo kuror ga e Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja öör jong bor ëngkjwagaga tjok, ga wlikoror, döror ba shjiryö. ²⁸ Eni ga rote lok llë kjiy miydër woydë kjishko ga söror jek ba Jjok llgwegaga Këskësyö tönö löng li shwoy, ga ioror shäng eshko ba bokshto. ²⁹ Miga rotara lok llëbo owa shäryara ba kjok llgwekklo baïya kong kjishko döe. Gueniyo bi kong ga kur ga shdüy llë kjiy llëm, zrökko llëm, iako no shdüzlong uyo roshko llëm bakoe. ³⁰ Gueniyo ga judíoga kjlöbö wotjlík löng ba zrök le li roy söra ba bor kong. E kjishko ga ichër jek bop shwoy, llgwep wlo. Ga loror ba rotagaga li kong ga jek jongya bop shwoy bako, llëye lako ba kjishko li le lok bop kong wlo. Shji ber eni.»

³¹ Eni ga ëngkjwagaga li kong llëye shärye wlo li lara ba kägäyorë lok pjir ga toe. Pablo söra lok to jer shkëshko äär jong Antípatris kjokyo. ³² Wëshko ga ëngkjwagaga jëk löng dre go li sano tjwe löng ba ëngkjwaga shtoyo iröng obi, ga jëk löng kwomgla go li to jek Pablo tjok. ³³ Öötong löng Cesarea kjokyo ga kjibokwo söya tjeng li twara lok kjok eshko so ichaga li kong, ga Pablo twara beno ba kong bakoe. ³⁴ Eshko ga kjibokwo li ina pjir ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja kjone so?»

«Tja Cilicia so» le ba kong.

³⁵ Eni ga tjlapga li tjlä ba kong ga «Pja llgwer ga pjlu, gueniyo bop rotagaga li shrono guing» le. Eni ga iara beno shäng dak dak lë, pjlu uyo shäryara pjlu Herodesdë dënashko li roshko.

24

Pablo opwlikono Félix bokshto

¹ Öötong dbargwo shkëng (5) ga syöshtaga kësbangyo ko Ananías li öötong shäng kjok eshko, judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo kjong kjong tjok. Ga domer jek

söra lok shäng kjlara obi ba tjok ko Tértulo. E Pablo rotaga, ba llamo löng li kjishko wlo le. Eni ga epga jek öötong löng no ichaga li shwoy, Pablo rotë wlo. ² Ga Pablo rokara tjlapga lirë, ga söya lok tjwe shäng ba bokshto. Eshko ga Tértulo omrotë, tjlä Félix kong ga «Tjlapga no ichaga, pja tjwölö kësbange. Eeri ga öötong lu pjloglo ara tjän ga tjawa löng wlëp, wopjlú bop kjishko, ga bop kjok miydë li kjishko ga llëbo shäryorop ara kjok ëreshko beno pjlú, owa llëme. ³ E kjishko ga tjawa löng wopjlú bop tjok. Enido kjone pogo ga pja roy läywe borwa pjeyogarë pjlúe. ⁴ Gueniyo pja dbar jerwa ara llëm wlo ga rokërwa bop kong ga tjawa tjlä li kus sira.

⁵ »Domer kjwe miydororwa ga kjwe owa. To shäng kjok kjwang jikong judioga barwë ara, shdöya wlo le. Nopga löng kjok ëreshko kowëba nazarenoga, domer kjwe ba kägäyo. ⁶⁻⁸ Borwa Sbö u li ëmdë ga ie ber jong dboy Sbö kong ame wlo lara, ga sharorwa eshko e kjishko.* Eni ga jakrokos pjarë om go ba kong. Miydëp e go ga tjlokwo lërwa löng ba kjishko kës li, e jlöe» le.

⁹ Eshko ga judioga löng li tjlä ga «Eni jlöe» le lok eni.

¹⁰ Eni ga tjlapga li orkwo pingö Pablo bët, pja tjlezong loklo wleni, ga Pablo tjlä ga «Miydër pjlú ga pja parkë sök jüshko no llgwegaga lu pjloglo ara tjän. E kjishko ga tja opwlikë bop bokshto wlëpe. ¹¹ Eni ga tja tjlä li jlöre miydëp woydë ga jakrokëp ë pogo kong om go ga pjlúe. Eeri ga öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pjök (12) ga tja öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk wlo. ¹² Eshko ga tja wlëna lok shäng tjlokwo kjlopswë kar kar ëbo tjok llëme. Eye shdöror llaw pogo llëme. Sbö u zlong bäng ga llëye shäryoror llëm, judioga syö uyo roshko llëm, shto oblë llëm bakoe. ¹³ Tja rote lok li llëbo wlëna jlökoyo bor shdungko wlo drete.

¹⁴ »Gueniyo lër jlökoyo ga nopga jek löng Irbo Tjaglën li go sorë ga tja omshäryë shäng eni. E kjishko ga bor rotagaga löng

kjwe tjlä ga tja jek shäng Sbö tjok bëy llëme le, gueniyo borwa tjlapgaga tek dënashko so Sbö li, e poshrër, kjok llgwekklo tara Moisésdë li, e jlöe lër uunkong baïya dik, ga kjibokwo tara Sbö tjlokwo lagagarë li, e jlöe lër bakoe. ¹⁵ Ga tja sök Sbö koshë ga shinmoga, e woshre iröng obi uunkong, pjlo bekde, de pjlo bek llëmde, gueniyo woshre iröng obi. Kjwepga kjwe löng omkoshë sorë ga tja omkoshë shäng eni bakoe. ¹⁶ E kjishko ga tja drön ara, tja ber pjlo bek Sbö bokso wlo, tja ber pjlo bek nopga bokso wlo bakoe.

¹⁷ »Lu to jek pjlöböso ga tja öör jëktong shäng kjok shto oblë oblë ga tja jek öötong shäng iröng obi bor kjokshko, dbur twër oba song wleniyo kong wlo, Sbö sëngglo sör, twër ba kong ba ushko wlo bakoe loror.

¹⁸ Ga tja wlëna kjwepgarë eshkoshko ga llëye shäryërwa lara Moisésdë, tjawa äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlú wlo li, e shäryër pjir shäng kjwllëe. Eshko ga nopga jek löng bor tjok ara llëm, ga ëye ëng shdök löng llëm bakoe. ¹⁹ Eshko ga judioga Asia so löng kjlöbö, ga llëye lër bop kong li, e ña lok pjire. Zok ga epga tjwayde löng jüshko om go, opping na bop bokshto, tja rote wlo. Kuya ga llëbo shäryoror sit jlökoyo, tja rote wlo wleni ga le lok om go ga pjlúe.

²⁰ Eni llëm ga shrono löng kjwe, tja shäng ba bokshto no llgwezlong shtoyoshko ga llëye wlëna bor tjok, tja shdungko wleni ga le lok bop kong ga pjlúe. ²¹ Gueniyo ga tja le lok li kjrinaso ga pjlúe. Tja shäng ba bokshtoshko ga tja tjlä ba kong dbo go ga «Tja wotjlük ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja iak shäng bomi bokshto llgwemi wlo, tja wotjlük eni kjishko» lër ba kong eni eröe» le.

²² Irbo Tjaglën le li miyde Félixde sök pjlúe. Eshko ga tjlä ga «llgwer eniwa tjok llëme. Iër ber Tjlapga Lisias tjwe guing, ga llgwer eshko jä» le. ²³ E irgo ga tjlä ëngkwaga kägäyo shäng li kong ga «Pablo kjwe ios ber shäng jüshko dak dak lë, gueniyo rayos shäng iguing. Ga ëbo tjwe ba ik ga som llëm, sëya, kjimte woydë ga wëyë»

* **24:6-8** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... ga sharorwa eshko e kjishko. llgwerwa borwa kjok llgwekklo go lororwa, gueniyo ga ëngkwaga kägäyo kësbangyo ko Lisias opzrëno jek eshko ga döra borwa shjiryö dbo go. Ga tjawa ichara tek bop shwoy ba rotë.»

le.

²⁴ Öötong dbar kjwöbö ga Félix äär shäng Pablo shwoy, ba boy Drusila tjok. Walë, e judío. Eshko ga Pablo rokara Félixde jek ba shwoy. Ga Pablo lano ba tjok, shji mär Cristo Jesús go sorë kjishko. ²⁵ Eshko ga Pablo tjlä ba kong ga «Shji woyde Sbörë ga shji jek löng pjlo bek, llëbo shäryëy woyde owashko ga shji drön ëë, shäryëy llëm wlo. Ga llono ga shji llgweya Sbörë» le.

Lara eni li kuya Félixde ga beno shäng säya llëm, woyde arae. Eni ga tjlä ga «Ber eni guing. Pja nomo. Tja dbar tjok ga pja rokotë obi» le. ²⁶ E irgo ga Félix shäng Pablo koshe, kong dbar twe, raye wlo le. E kjishko ga roke enido, lan ba tjok wlo.

²⁷ Shärye beno shäng eni öötong lu pjloglo pjök. E irgo ga Félix opshino ba shto dwayo, ga äska beno sök Porcio Festo. Ga Félix ber pjlu judioga tjok wlo le ga Pablo iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

25

Pablo opwlikono Festo bokshto

¹ Eshko ga Festo öötong beno sök kjok eshko so ichaga öötong dbargwo mya ga opshino Cesarea kjokyo dwayo jem öötong shäng Jerusalén kjokyo. ² Eshko ga syöshtaga kägäyoga, judioga oblë tjwlö ara wleniyo, e tönö Tjlapga Festo tjok, ga tjläno lok ara Pablo wloyo. ³ Tjlä lok ba kong ga «Tjawa kjimtëp sira. Pablo ichëp tëm söya lok borwa kong Jerusalén kjokyo» le, gueniyo e wopro ga epga löng poshäryë ba zrök irbo wlo le.

⁴ Kuya Festorë ga tjlä ba kong ga «Llëme. Pablo, e iak beno shäng no shdüzlong uyo roshko Cesarea kjokyo, ga tja wotjlik ga tja jongya wop ä iröng eshko lër. ⁵ E kjishko ga bomi tjrëko ëreshko tjlapgaga tjwlö kësks wleniyo ichëmi jer bor tjok kjlëbö Cesarea kjokyo. Llëbo shäryara domer lirë owa ga rotëmi eshko ga pjlu» le.

⁶ Ga Festo beno shäng Jerusalén kjokyo judioga li tjrëko dbargwo kjwong (8), sak kjwara (10) dik. E irgo ga to jer iröng Cesarea kjokyo. Wëshko ga öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga no ichara jek Pablo wlokrë. ⁷ Eni ga Pablo opzrëk jek äär shäng tjlapga sök lishko ga judioga jer

öötong löng Jerusalén kjokyo dwayo li jek Pablo zlong bäng, ga tjläno lok ara llëbo owa kësbang, gueniyo llëye wlëna ba kong, ber shdungko wlo drete. ⁸ Eshko Pablo opwlikë wlo ga tjlä ga «Llëye owa shäryoror llëme. Llëye shäryoror judioga kjok llgwekklo li wloyo llëm, llëye shäryoror Sbö u li wloyo llëm, llëye shäryoror tjlapga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li wloyo llëm bakoe» le.

⁹ Gueniyo Festo ber pjlu woyde judioga tjok kjishko ga tjlä Pablo kong ga «¿Pja jem woyde Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?»

¹⁰ «Llëme. Tja shäng pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li no llgwezlong bokshto, tja llgweya wlo. Miydëp pjlu ga llëye shäryoror owa judioga kong llëme. ¹¹ Llëbo owa shäryoror, tja ber zrökko wlo wleni ga tja zrökko. Gueniyo tjläkwo le lok bor wloyo li, tja rote li jyö erö wleni ga tja twako ba kong wlo llëme. Ga rokër bop kong ga tja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go» le.

¹² Eni ga Festo lano ba poshdunggaga löng li tjok. Lano pjir ga tjlä Pablo kong ga «Rokorop bor kong ga pja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go. E kjishko ga pja ichër jongya ba shwoy Roma kjokyo» le.

Festo lano Agripa tjok Pablo kjishko

¹³ Dbar kjwöböso ga shto oblë so pjlu ko Agripa öötong shäng Cesarea kjokyo Festo ik. Agripa dor Berenice, e jek shäng ba tjok bakoe. ¹⁴ Ga beno löng eshko dbar kjwöböso. Dbar kjwara ga Festo tjläno ba kong Pablo kjishko. Tjlä ga «Domer shäng ëreshko kjlara ko Pablo, iara Félixde beno shäng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁵ Ga tja öör jem shäng Jerusalén kjokyo shko ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgweya wleniyo, epga ba rotono bor kong ara. Woyde lok ga Pablo, e shdungko jlöe lër ba kong.

¹⁶ »Ga dboryoror. Tja tjläno ba kong ga «Tjawa Roma so, tjawa sgak löng ëye iërwa zrökoba wlo jekdo, ba rotaga li tjwe löng ëng bokshto llëm guing llëme. Woyde ga rote lok ëng bokshto, opwlikë wlo» loror.

¹⁷ »Eni ga epga öör löng jushko ga tja dbar zano llëme. Wëshko dö ga tja jem öötong

sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga nopga ichoror jek domer li wlokrë, ga söra lok jek öötong shäng eshko. ¹⁸ Gueniyo ga ba rotaga shrono löng li tjlëno ga llëye owa lara ba kjishko woyotjlïnor dik llëme. ¹⁹ Tjlëno lok ga ba kjok llgwekklo li söya shäng bëy llëme. Ga lano lok domer kjlara ko Jesús kjishko. Tjlëno lok ga domer li wolono, gueniyo Pablo tjlë ga shäng së obi le lok eni eröe. ²⁰ Eshko ga llëye shäryër ga pjlú li miydër sök llëme. E kjishko ga tja tjlë Pablo kong ga “¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlore?” lër.

²¹ »Gueniyo ga tjlë bor kong ga “Rokër bop kong sira ga tja ios ber sök na, tja llgweya pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go guing” le. E kjishko ga ioror beno shäng dak dak lë, ichër tjlapga pjlú li shwoy lono ga bue guing» le.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja ëmdë ga domer li tjlë sorë kur woydë bakoe» le.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Bong erö ga tjlë sorë li kuba» le.

Pablo tjlëno Pjlu Agripa bokshto

²³ Wëshko ga Agripa, Berenice, e opzrëno jek löng no llgwezlong shtoyo roshko. Eshko ga shrëraba ara, romguë jong träk llëme. Löng eshko li tjlapgaga ëngkwaga kägäyo këskes wleniyo, domerga eshko so tjwlö këskes wleniyo bakoe. Öötong töno löng ga nopga ichara Festorë jek Pablo wlokrë, ga söra lok öötong shäng eshko.

²⁴ Eshko ga Festo tjlë ga «Pjlu Agripa, pjäy tjlapgaga töno löng bi tjok na, domer shäng kjwe izia. Woyde judioga kjlobirë ga domer kjwe ichër zrökoba wlo. Eni li woyde lok jushko Cesarea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. ²⁵ Gueniyo ga bor kong ga llëye owa shäryara, ber zrökko wlo llëme. Gueniyo tjlëno om go ga “Tja llgwega ber tjlapga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go” lara. E kjishko ga ichër to eshko lër.

²⁶ »Woyde ga llëbo tër ba kjishko, ichër tjlapga pjlú kësbangyo li kong, gueniyo llëye lako ba wloyo bor kong drete. E kjishko ga rokoror tek shäng bop bokshto, Tjlapga Pjlu Agripa, pjäy uunkong bokshto bakoe. Eni ga jakrokoromi yötso pjir ga llëbo ber tër wlo ga tjlökwo tjok wlo. ²⁷ Bor kong ga no ichër to, llgweya tjlapga pjlú kësbangyo

lirë wlo ga woyde ga llë kjïy loroy ba kong yötso guing» le.

26

¹ Eshko ga Pjlu Agripa tjlë Pablo kong ga «Woydër ga pja tjlës bop kjishko om go shara» le.

Kuya ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni, ga tjlë ga ² «Tjlapga Pjlu Agripa, tja shäng jushko bop bokshto, “Llëye lara judiogarë bor kjishko li, e eni llëme” lër bop kong miydëp wlo, ga tja wopjlúe. ³ Tjawa judioga, tjawa llëbo shäryë sorë li miydëp sök pjlúe. Tjawa ëng dboryë kar kar llë kjishko li miydëp pjlú bakoe. Eni ga miydër ga tja tjlë bop kong ga tja kup sök pjlúe. E kjishko ga rokër bop kong ga tja kus sök wop tjok sira guing.

⁴ »Tja miyde judioga uunkongdë tek chirawashko dwayo. Tja shäng bor kjokshko, llëm ga Jerusalén kjokyoshko ga tja opshäryë sorë, e miyde lok pjlúe. ⁵ Miyde lok pjir ga tja fariseo tek dëna tjän, ga le lok woydë wleni ga le ga pjlúe. Ga tjawa fariseoga, judioga kjok llgwekklo li jnenwa yötso anmoyö, judioga llamo li kjinmo. ⁶ Tjlökwo lara Sbörë borwa tjlapgaga tek dënashko so kong jlökoyo li, e koshër sök iyado. Era eni tjok ga tja söra lok, tek shrono shäng, tja llgwekoba e kjishko wlo.

⁷ »Israel tjëyoga uunkong kjrिंगgwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, tjlökwo lara li koshe löng iyado. E kjishko ga Sbö, e poshrëya shkë dba, ga parkë löng ba kong iyadoe. Ga tjlökwo koshe löng li, tja omkoshë shäng bakoe. ¿Tjlapga Pjlu Agripa, tja rote judiogarë löng e kjishko! ⁸ ¿Shji judioga wotjlík ga shji wolono ga shji woshre Sbörë iröng obi jlöe lëy llëm ega?

⁹ »Dënashko ga tja wotjlïno om go ga bek wlo ga tja parkë Jesús, Nazaret so li nopga wloyo loror. ¹⁰ Ga shäryoror eni eshko Jerusalén kjokyo. Tja ichaga syöshtaga kägäyogarë, ga Jesús tjlökwo kjrágaga li ichoror no shdüzlong uyo roshko arae. Ga zrökobashko ga tja tjlëno ga “Kjwe zrökko” loror bebi. ¹¹ Enido ga tja öör shäng ba wlëk judioga syö uyo lok oblë oblë li roshko. Wlënor ga shdun ara, Jesús läywe owa wlo lër. Ga tja iirkono ara ba kong lok, ga

irpjanor Jerusalén kjokyo lishko dö llëme. Irpjanor jek shäng kjok shto oblë oblë, oba tjëyo eniyo llëm wleniyoshko bakoe.

¹² »Shäryër shäng eni kuzong ga pjlara ga tja jek shäng jongya Damasco kjokyo, tja ichak syöshtaga kägäyogarë, pak twara lok bor kong li shäryër wlo. ¹³ Gueniyo dlo dluw dik ga ïn ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, kälä dbo dlo kjinmo, jek lletlet, ga tja kopjrina beno pjang pjribri bor yorkagaga jek löng li tjok. ¹⁴ Eshko ga tjawa dgoni jer löng töshko, ga kur ga ëbo tjëlë bor kong arameo tjëlökwo go ga “Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega? Pja opyë shäng bor wloyo ga pja opshdung shäng om goshko, e so öng llë, ba shpökklo dbo stek li te om go kjoyoe” le.

¹⁵ »Kur ga tja tjëlë ga “Tjlapga, ¿pja ë?”

»“Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. ¹⁶ Pja kojözong. Tja weno shäng bop kong ëre, pja kjroror ber shäng bor parkaga wlo kjïshko. Woydër ga llëye ïnop ëre, llëye pin bop kong li, e lëp oba kong. ¹⁷⁻¹⁸ Ga pja to shäng ba lëshko ga pja wlikër judíoga wloshko dwayo, nopga judío llëm wleniyo wloshko dwayo bakoe. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong jlökoyo. Woydër ga epga ber löng bokkwo roshwing pjir wleni, ga jëk löng kjok ro sï roshko wleni ame, jëk löng iök shjiy roshko wleni shara. Woydër ga löng Ä wloshko ame, ber löng Sbö wloshko shara. Woydër ga owa pjang ba go li lön ber dret, epga iër ber löng ba pjeyoga mär bor go erö li tjok wlo. Pja ichër jongya nopga judío llëm wleniyo kong, llëbo uunkong ëre shärye wlo” le bor kong.

¹⁹ »Tjlapga Pjlu Agripa, eni ga llëbo ichara Sbörë bor kong kjok dogo dwayo ïnor shji yoïno wleni li jlöe loror, ga koloror. ²⁰ Bäm go ga tjëlökwo ëre loror judíoga löng Damasco kjokyo li kong, e irgo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo li kong, judíoga löng Judea kjokyo kjok kjwang jïkong li kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjëlëno ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga pjây optwos Sbö kong dey. E irgo ga llëbo shäryozï pjlo bek, pjây kjlopswono jlöe lëba wlo” loror.

²¹ »Tja shara judíogarë Sbö u zlong bäng, tja zröya lok wlo lara e kjïshko. ²²⁻²³ Gueniyo tja kjimte Sbörë shäng. E kjïshko ga tja beno shäng ba tjëlökwo lë nopga uunkong kong, tjwlo këskes li kong, tjwlo chila li kong bakoe. Llëye shäryë wlo lara Moisés, Sbö tjëlökwo lagagarë dëna tjän li, e shäryono eni jlöe lër oba kong. Tjëlëno lok ga “Llono ga no pjluyo iche le Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi, shinmoga tjeng kës li bäm go. Shäryë eni, ga shji döya Sbörë sorë li roy shdöya ba pjeyoga judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Shji jëk löng kjok ro sï roshko wleniyo kong ga roy ber iök shjiy wleni” le lok beno pjang ba kjibokwo go eni» le.

²⁴ Eshko ga Pablo tjëlë shäng opwlikë eni wopro ga tjëlökwo skokza Festorë, tjëlë ba kong dbo go ga «Pablo, ¿pja skwëre llëro? Pja oppino ara ga pja iara beno shäng skwë erä» le.

²⁵ Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga Festo, tja skwë llëme. Tjëlökwo lër li, e jlöe. Tja tjëlë li, e bek lotë. ²⁶ Tjlapga Pjlu Agripa sök kjwe. Tjëlökwo lër li, e miyde sök pjluë. E shäryak lütshko llëm, e wëllëe. E kjïshko ga tja tjëlë shäng wlëp ba boksho. Miydër pjlu ga sök kjwe ommydë pjluë» le. ²⁷ E irgo ga Pablo tjëlë tjlapga Agripa kong ga «Tjlapga pjlu, ¿woyotjlip ga llëye lara Sbö tjëlökwo lagagarë li, e jlöe lëpde? Miydër ga e jlöe lëp» le.

²⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Tja kjlopswëp ber Cristo tjëlökwo kjraga maling jüni lëpdo?»

²⁹ »Wop chirare, de wop arare, gueniyo rokër Sbö kong ga pja, nopga uunkong tja kuya löng jüshko eerishko, pjây äär ber löng Cristo tjëlökwo kjraga botoya dik, gueniyo pjrik löng dröng sho bomi orkwo go jüni botoya dik llëme» le ba kong.

³⁰ Eni ga pjlu li kojono opshik kjoko wlo, kjok eshko so ichaga tjok, Berenice tjok, nopga sirkeno löng ba tjok li tjok bakoe. ³¹ Ga to opshino löng lan dboshko, tjëlë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëye owa shäryara ber zrökko wlo llëm, shdungko shäng kjërshko ëmdë llëm bakoe» le lok eni.

³² Eshko ga Agripa tjlë Festo kong ga «Domer kjwe “Rokër ga tja llgwegaga ber pjluk kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go”lara llëm kjwe ga rayoroy ga pjlúe» le.

27

Pablo icharaba to jongya Roma kjokyo

¹ Woyotjlina tjlappaga lirë pjir ga tjawa iche jek jongya Italia kjokyo wlo leshko ga Pablo, e twara lok engkwagaga ara kägäyo kjlara kong, de wlo. Domer, e ko Julio. E engkwaga parkë löng pjluk kësbangyo sök Roma kjokyo li daga wleniyo. Ga kong nopga oblë shdung löng eshko, e twara lok, de wlo bakoe. ² Eshko ga kyyong pjang kjlara kësbang jek äär Adramitio kjokyo dwayo brik pjang kjwlë jongya Asia kyyong tjyozlong shtoyo kjrinashtoko kjrinashtoko le, ga tjawa opyono e roshko, ga tjawa opshino toe. Aristarco jek shäng borwa tjok bebi, e Tesalónica so. Tesalónica kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. ³ Wëshko ga tjawa öötong löng kyyong tjyozlong kjokyo ko Sidón. Eshko ga Pablo songe le Juliorë, ga rayara to ba pjeyoga wleni löng eshko li ik, kjimte lok wlo.

⁴ E irgo ga tjawa opshino to Sidón kjokyo dwayo. Eshko ga pjluk tjwe jong dbo ara dlung buk kës li shwo lëkong, ga tjawa bakwe jong iröng eröe. E kjishko ga tjawa to jek dipzono dlung tjrëko ko Chipre, e pjlor dew lëkong pjluk ara llëmshko. ⁵ E irgo ga tjawa dipzono jek dlung buk Cilicia kjokyo, Panfilia kjokyo, e bokshto, kjwo kalëkong, ga tjawa tjyono öötong löng Mira kjokyo, e Licia kjokyo obi. ⁶ Eshko ga kyyong wlëna engkwaga kägäyo lirë pjang kjlara oblë kësbang jek äär Alejandria kjokyo dwayo, brik pjang kjwlë jongya Italia kjokyo le. Eni ga tjawa opyono e roshko ba tjok, tjawa jek këgong shara wlo.

⁷ Dbar kjwöböso ga pjluk ara kjishko ga tjawa jëktong kyyong li go wor, ga pakyo ara, eni ga tjawa jek öötong löng Gnido kjokyo gomyo. Ga tjawa jek bek lororwa, gueniyo tjawa bakwe pjlukde ara obi kjishko ga tjawa dipzono jek dlung tjrëko pjang kjrina obi ko Creta, e pjlor dew lëkong pjluk ara llëmshko, kjok ko Salmón li bokshto. ⁸ Ga tjawa jek löng, gueniyo

dlung sor go soyo arae. Eni ga tjawa jek äär löng kjok buk kjrina kowëba Kyyong Tjyozlong Shtoyo Pjlúshko, Lasea kjokyo buk ba soshko.

⁹ Eshko ga tjawa barwara pjlukde ara kuzong ga dbar to jek kop ara tjän. Shji ië llëm Sbö kong dbaryo shrëya judiogarë li, e to jek tjän, ga miydororwa e go ga kjok owa shunyo shrë ara dbaryo li döröe. Kjok eni ga dlung iirkë arae. E kjishko ga shji jek dlung kjing go ga shji sjëke. Eni ga nopga jek löng li poshduna Pablorë, tjlë ga ¹⁰ «Domerga, in ga shji jek löng ëre kong llëbo wen owa, shji kyyong kësbang ëre jer bi shjiryö, bi llëbo tjeng kës wle tjok. Erö llëme. Shji ëmdë ga jer bakoe. Shji ber löng na dey» le.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga kyyong tjyozlong shtoyo eshko li, kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlú llëme. E kjishko ga kyyong sogo li, ba kyyong söga shäng li, e tjlë lok engkwaga kägäyo li kong ga «Shji jek dey» le. Nopga llamo löng kës li wotjlük jong e kjoyo bakoe. Tjlë lok ga «Shji opshik jüshko dwayo dey. Tjlü, shji jek Fenice kjokyo ga buere iy wlo. Eshko ga kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlúe» le. Fenice kjokyo, e kyyong tjyozlong kjokyo buk Creta kjokyo obi. Eshko ga dlo jer shwo lëkong li iy ga wëllëe. Kuya Juliorë ga tjlökwo baïya lok li kolara, Pablo i lira kolara llëme.

Dlung kjing kjok owa, pjluk ara

¹³ Eshko ga pjluk li tjwe jong dlung buk kës shwo lëkong, gueniyo wore. E kjishko ga wotjlük lok ga «Shji to ga bue» le. Eni ga ba dröng sho kyyong shakklo kësbang lona jer dlung roshko li shira lok tëm kyyong li roshko iröng obi, ga tjawa opshino jek löng dlung tjrëko Creta li kjako. ¹⁴ Gueniyo wop tjok ga pjluk tjwe jong kjrina obi, dlung tjrëko li shwo lëkong shara, dbo ara anmoyö, pjluk li kowëba Nororiental, ¹⁵ ga tjawa bakwara arae. Eni ga kyyong kësbang li bojonwa ber buk pjluk li shwo lëkong lërwa ga äe. E kjishko ga kyyong li rayorowa söya pjluk lirë om go äär kjone ga eshko. ¹⁶ Ga tjawa söra to jek dlung tjrëko buk chirawa ko Cauda pjlor dew lëkong. Eshko ga pjluk dbo ara llëme. E kjishko ga kyyongwa chirawa söra pjang kjlara

li irgo kjro go, e poyonwa jem kjlara li roshko lërwa. Ga tjawa kong pak twara ara, gueniyo ga poyonorwae. ¹⁷ E irgo ga kyyong kësbang li doyo pjirra domerga lirë lok tuk, war llëm wlo le. Eshko ga tjlë lok ëng kong ga «Shji söya pjluk kjwerë jek äär jong bo buk kjweshko ko Sirte lishko. Kjweshko ga kjone kjoneshko ga ro chira, ga shji kyyong pjë, war bi shjiryoy» le eni, ga bangkjrrara lok arae. E kjïshko ga shwong kjoyo shtëgro ara pje lok pjang kjomo pjluk shakklo kyyong jëk wlo li, e lona lok ter töshko, söya pjlukdë jek eshko llëm wlo, ga kyyong li rayara lok söga pjlukdë om go shara.

¹⁸ Wëshko ga dlung kying go li pjluk ara obi, tjawa bakwe dbo ara iyadoe. Eni ga kyyong sögaga kjarga löng ba llëbo söya tjeng soynekklo kës li dbuk lok jer dlung roy. ¹⁹ Wëshko ga ba orkwo om go li goshko ga shwong kjoyo shtëgro ara li dbura lok jer dlung roy, kyyung sho llë, kjor llë kyyong shakklo llë li tjok bakoe. ²⁰ Dbar kop ara ga kjok owa owa, pjluk tira llëm dlung kying go, dlung iirkë arae. E wopro ga dlo wen llëm, dbala ëmdë llëm bakoe. Eshko ga tjawa to jek löng kjone miydërwa sira llëm, ga tjawa där, e koshërwa ame, e woyorerorwa pjire.

²¹ Eshko ga tjawa löng ioydë llëm dbar kop ara tjän. Eni kuzong ga Pablo kojono shäng nopga löng li tjrëko, ga tjlë ga «Domerga, shji löng Creta kjokyo obishko ga tja koloromi kjwe ga shji to löng song jüni llëm, ga bomi llëbo jeno bomi shjiryoy llëm bakoe. ²² Gueniyo eni tjok ga rokër bomi kong ga pjäy dbokjrozong. Eye löng jüshko ga wolon kjlara llëme. Gueniyo kyyong kësbang ërera jer bi shjiryoy. ²³ Sbö, e bor sogo, ga tja parkë shäng ba kong iyado. Luna shkëyo ga ba parkaga kjok dogo so ichara weno shäng bor kong kjlara, ²⁴ ga tjlë bor kong ga “Pablo, llëye bangkjrrëp llëme. Pja jongya pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li bokshto, pja llgweya wlo. Bop kjïshko ga nopga löng kyyong kësbang roshko kjlobi kjwe wolon llëm, döya Sbörë uunkong” le. ²⁵ E kjïshko ga pjäy

dbokjrozong. Sbö, e koshër ga shji kjimte jlökoyo, lara ba parkaga lirë bor kong sorë li eni. ²⁶ Gueniyo ga shji söya pjlukdë äär dlung tjrëko pjang kjrina, ga kyyong ëre pjë dlar ber buk eshko» le.

²⁷ Eshko ga öötong dbar sak kjwara kyingsho pkëng (14) ga tjawa bakwe pjlukdë jek löng dlung ko Adriático* li kying go obi. E shkëyo kjok rong dik ga kyyong sögaga li tjlë ëng kong ga «Shji ääto pjöshko dikjoyoe» le. ²⁸ Ga dlung li ro kjöm, e tjlina lok ba tjlïkklo go, ga beno ro wop orkwo jyäglo† pjloglo sak kjwong (80). Wop tjok obi ga tjlina lok jek obi, ga beno ro wop orkwo jyäglo pjloglo sak tjer (60). ²⁹ Eshko ga bangkjre lok ara, pjë ak go le, ga dröng sho kyyong shakklo kës kës lona jer dlung roshko kjwo pkëng (4) kyyong si lëkong, kyyong li jëk ame wlo. Eni ga beno löng eshko syöshhtë, epga kjok shrän löng së obi wlo le. ³⁰ Eni ga kyyong sögaga li tök woydë kyyong li roshko dwayo le, ga opyorgö löng kyyong chirawa li long jer dlung kying kyyong kësbang li ne lëkong. Shäryara eni, dröng sho kyyong shakklo löya wlo lara, miga tök wlo le. ³¹ Gueniyo eshko ga Pablo tjlëno ëngkjwagaga löng li kong, ba kägäyo li kong bakoe. Tjlë ba kong ga «Kjwepga kjwe ber löng kyyong kësbang ëre roshko llëm ga pjäy där llëme» le.

³² Eni ga kyyong chirawa löya kyyong sögagarë löng li, e kyyungyo zara ëngkjwagaga lirë tas tas, jer lono dlung kying go, ga jeno.

³³⁻³⁴ E irgo ga kjok shränto ga Pablo tjlë nopga löng eshko uunkong kong ga «Öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pkëng (14) tjän ga pjäy löng woydë, ga pjäy ioydë llëm bakoe. E kjïshko ga rokër bomi kong ga pjäy ios sira. Pjäy löng së wlo ga woyde ga pjäy ië. Eni ga pjäy wolon kjlara llëm, bomi käkzong ëmdë ga jer pjlara llëm bakoe» le.

³⁵ Lara eni pjir ga pjlung shosho suk pjir kjrara tjeng kjwara ba wloshko, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Dli ëre tworop borwa kong. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjïshko» le nopga tjeng kës li bokshto. Eni

* **27:27** Eshko dbaryo ga dlung kowëba Adriático li, e dlung kowëba Adriático eerishko li llëme. E oblë. † **27:28** Orkwo jyäglo pjlara, e centimetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

ga tora bëy ga uarae. ³⁶ İya uunkong lirë ga wokjankono, ga iono lok bakoe. ³⁷ Tjawa löng kjoyong'li roshko uunkong ga doglo sak dbaw ploglo pjök kjingsho sak kjäk kjingsho tjer (276). ³⁸ Ga iono lok woydara bayo kjöm ga eni. E irgo ga pjlung shosho söya tjeng kjoyong roshko kës li dbura jer dlung roy dret, kjoyong'li wënyë wlo le.

³⁹ Kjoyok shräno pjir ga tjawa löng kjokyo kjone miyde kjoyong sögaga lirë llëme. Gueniyo İya lok ga bo jem buk eshko kjrina, la sho tjok. Eni ga wotjlik lok ga «Kjoyong ëre tyyë këgo sit ga buere İy» le. ⁴⁰ Ga ba dröng sho kjoyong shakklo kës kës lona jer tjeng dlung roshko li, e kjoyungyo zakza lok tas tas beno tjeng dlung roshko eshko. Ga ba kjlongkwang lok si lëkong ba llgwëkklo li kjoyungyo döra bakoe. E irgo ga shwong kjoyo pjluk shakklo li, e poyona lok kara ba kjoyong li ne lëkong, bakwe pjlukdë jek këgong pjöshko wlo lara. ⁴¹ Gueniyo to jek jong la sho töno tjeng dlung roshko li bët ga kjoyong'li lliktong beno buk la sho li roshko. Eshko ga ne lëkong li lliktong beno jong wir ame, ga si lëkong li, e shpoya dlung pjlublunyorë ara, ga dloktong kjwangyo dboy dboy.

⁴² Eni ga ëngkjwagaga li tjlä ëng kong ga «Nopga dëy, söy tjeng kjwe zröy dret dey, llëm ga ichëy jek wë İ ga tök lok drete» le.

⁴³ Gueniyo woyde ba kägäyo lirë ga Pablo zröya llëme le, ga tjlä ëngkjwagaga li kong ga «Wëyë, zröy llëme. Èye wë pjlú ga optë jer dlung roy bäm go, jek wë İ äär pjë jong pjöshko. ⁴⁴ Llamö löng oblë jek kjorkwang kjoyong go, llëm ga kjoyong dloktong kjwangyo go bakoe» le.

Eni ga tjawa kayo döktong pjir, öötong pjöshko beno löng së uunkong.

28

Pablo shäng dlung tjrëko ko Malta

¹ Eshko ga tjawa kayo döktong pjono löng pjöshko uunkong irgo ga miydororwa ga dlung tjrëko li ko Malta. ² Kjoyok eshko li noyo tjok, ga tjawa dara yötso tjë jikong. Eshko ga shunyo shrë pjang ara, smo ara bakoe. Eni kuzong ga iök boktöna lok, ga tjawa rokara uunkong ba zlong bäng, iökkok eshko wlo.

³ Eshko ga Pablo löng dogro töno kjlöbö, ga dbuya shäng iök li roshko. Eshko ga iök li kjlik ara kjishko ga dgur brik buk eshko kjlara, ga Pablo uara ba orkwoshko, ga dgur li beno pjang ling ba orkwo go. ⁴ İya kjok eshko sopgarë ga tjlä lok ëng kong ga «Domer kjwe owa, no zrök ä wleniyo dikjoyoe. Döktong tek dlung kjoyok kjok owashko dwayo ëmdë ga bi sbö shäng kjlara kowëy Kjoyok llgwëga Bek li, domer kjwe woyde ber shäng së llëme» le. ⁵ Gueniyo ga dgur li sringza Pblorë buk iök pjë jong ri ri li roshko, ga llëye shäryono Pablo kong llëme. ⁶ Eshko ga löng tjë jikong li wotjliko ga «Kjwe orkwo dguë jekdo, llëm ga jek buk rish wolon jekdoro» lara. Gueniyo koshe löng kjër ga dguë sira llëme. İya lok ga llëye shäryë ba kong llëm ga wotjlik lok oblë, tjlä lok ga «Bi sböpga kjlarayo li kjwe» le.

⁷ Dlung tjrëko eshko so ichaga ko Publio. Ga tjawa tjyono löng lishko ga kjok ber buk soshko kjrina ba İya. Eni ga tjawa wlokjara, dara yötso ba ushko dbargwo mya. ⁸ Eshko ga Publio data buk swlo ara ba bukklo kjoyong go, kjlik ara, roshkwë ara bakoe. Eni ga Pablo jek öötong shäng ba İk. Eshko ga syöshtono Sbö kong ba kjishko. E irgo ga orkwo iono ba kjoyong go, ga poptara beno pjlúe. ⁹ Roy kuya swlopga tjeng dlung tjrëko oblërë ga shrono löng Pablo shwoy uunkong, ga poptara pjire. ¹⁰ Eni ga kjok eshko sopga beno löng woowa llëm borwa kong. E kjishko ga tjawa kong llëbo twara arae. Ga tjawa brikshko ga llëbo woydororwa borwa kjimtoklo irbo wlo li, e twara lok borwa kong pjire.

Pablo jek öötong shäng Roma kjokyo

¹¹ Eshko ga kjoyong kës bang pjang kjlara tek Alejandria kjokyo dwayo, pjang kjok owa jek pjir li koshë. Kjoyong li poglo go ba sböpga do pjök li jyäglo tak lok. Ba sböpga li kowë lok Cástor, Pólux. Eshko ga tjawa löng dlung tjrëko li öötong moglo myashko ga tjawa opyono kjoyong'li roshko, ga tjawa opshino to dlung tjrëko li dwayo. ¹² Ga tjawa jek öötong löng kjoyong tjyozlong kjokyo ko Siracusa, ga tjawa beno löng eshko dbargwo mya. ¹³ E irgo ga tjawa jek löng dlung sor go jek äär löng Regio kjokyo.

Wēshko ga pjluk tjwe jong borwa irgo, ga tjawa opshino toe. E wēyo obi ga tjawa jek öötong löng Puteoli kjokyo. ¹⁴ Eni ga tjawa opshino kjong roshko dwayo. Eshko ga pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga wlēnorwa löng kjlōbö, ga tjawa mana ber löng ba tjok sondē kjwara wlo le, ga tjawa beno löng. E irgo ga tjawa opshino to jek Roma kjokyo pjö lēkong.

¹⁵ Eshko ga tjawa roy kura pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga löng Roma kjokyo lirē tjän. Eni kuzong ga kjone kjone opshino jer löng borwa koshē irbo. Kjong kjong jer löng borwa koshē llēbo soynezhong shtoyo ko Apio, kjong kjong jer löng kjok kjruga obi, oba pozlong uyo lok mya lishko. Ga jer löng borwa koshaga li ŷya Pablorē ga beno shäng wopjlü, dbokjrono jek obi, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kjimtorop kēsbange. Tja wopjlü bop tjok» le. Ga ega jek iröng borwa tjok. ¹⁶ Tjawa öötong löng Roma kjokyo ga kjok llgwegaga löng eshko li, Pablo iara lok beno shäng no shdüzhong uyo roshko llēme. Kong u wlēna kjwara, iara beno sök eshko tjoksa, daga beno shäng ba tjok kjlara erä.

Pablo Sbō tjlökwo roy löno shäng Roma kjokyo

¹⁷ Öötong dbargwo mya ga judioga löng Roma kjokyo tjwlo kēskēs wleniyo li mana Pablorē tek ba shwoy. Ga tōno shrono löng ba shwoy ga Pablo tjlē ba kong ga «Pjeyoga, llēye shäryoror owa bi pjeyoga judioga kong llēm, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo wloyo llēm bakoe. Gueniyo ga tja sharaba shäng Jerusalén kjokyo, ga tja twaraba beno tjeng Roma sopga wloshko, tja shdüya lok wlo. ¹⁸ Eshko ga tja kong llēbo kjakrokara lok ara, ga llēye wlēna bor tjok, tja ber zrökko wlo llēme. E kjishko ga tja raye lok woydē. ¹⁹ Gueniyo ga woydara judioga lirē eni llēm, ga tjlēno lok ara bor wloyo. E kjishko ga tja llēye shäryēr wlo ame, ga rokoror Roma so li kong ga tja llgweya pjlü kēsbangyo sök Roma kjokyo lirē om go loror eni, ga tja ichara lok tek na e kjishko.

»Eni gueniyo ga tja tek shäng bor pjeyoga rotaga tjlapgaga li kong llēme. ²⁰ E kjishko

ga pjāy manor, pjāy ŷn wlo, shji lan eng tjok wlo bakoe. Woydoror ga pjāy ommiydē pjlü ga no pjluyo iche le Sbörē koshēy shji Israel tjeyoga uunkongdē löng li, koshēr shäng li e. Tja pjrik shäng na dröng sho pjang ēre go, tja parkē ba kong kjishko» le.

²¹ Kuya lok ga tjlē ba kong ga «Tjawa kong kjibokwo ichayde lok tek Judea kjokyo dwayo bop kjishko llēme. Pjeyoga judioga shrono tek ey dwayo emdē ga llēye layde owa bop kjishko borwa kong llēm bakoe. ²² Gueniyo miydērwa ga kjone pogo ga oba tjlē ara nopga tjlökwo kjruga löng bopoya dik li wloyo. E kjishko ga pja wotjlik llē miydērwa woydē» le.

²³ Eni ga dbar iara lok beno jong kjwara, tōn eng tjok obi wlo le. Dbaryo öötong ga nopga tōno ara Pablo sök lishko. Kjek shröngteng äär jong kjok sēng go ga Sbō ber no pjluyo sorē li roy lara ba kong ara. Ga llēye lara Moisés, Sbō tjlökwo lagagarē tek dēnashko li, e pjlollgwera ba kong, no pjluyo iche lara Sbörē li, e Jesús jlōe le lok wlo.

²⁴ Kuya lok ga kjong kjong Pablo tjlökwo kjrono, gueniyo llamora omtjlökwo kjrē woydē llēme. ²⁵ Eni ga woyotjlīya beno löng kjrinaso llēm kuzong ga opshik toe le löng. Eshko ga Pablo tjlēno ba kong, pjir wlo. Tjlē ga «Dēnashko ga tjlökwo lara Sbō Sēyarē ba tjlökwo laga tek dēnashko so Isaías kong, le bomi tjlapgaga löng li kong wlo. Ga tjlökwo lara pjlo beke. Tjlēno beno eni:

²⁶ »«Pja nom tjlē bor nopga ēre kong ga ‘Kumi löng kjēr ga llē loklo miydēmi löng llēme.

ŷmi löng kjēr ga llē ŷgōmi llēme’ lēp ba kong eni.

²⁷ Nopga ēre, llēye kuya woydē llēme.

Kwongwo bäng bängzak lok tuke.

Bokkwo llino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

llēbo ŷya lok ba bokkwo go llēm wlo,

llēbo kuya lok ba kwongwo go llēm

wlo,

opping lok sira llēm wlo,

optwē bor kong llēm wlo,

epga dör llēm wlo bakoe.»*

²⁸⁻²⁹ »E kjishko ga woydēr ga miydēmi pjlü ga no döya Sbörē li roy beno nopga

* 28:27 Isaías 6.9-10.

judío llēm wleniyo kong bako tjän, ga epga omkjre» le.†

³⁰ Eshko ga Pablo beno shäng eshko ba daga shäng li tjok lu pjloglo pjök ba u jong potjwlēya i li roshko. Nopga tjwe kjlobi ba ik ga wlokjre enidoe. ³¹ Ga Sbö ber no pjluvo sorē li roy lara oba kong ara, ga lara Tjlapga Jesucristo kjishko ara bakoe. Tjlēshko ga llēye bangkjre llēm, ga barwaga ērē llēm bakoe.

† **28:28-29** Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... le. Kuya lok ga to lok pjir, jek lōng tjlē ara ēng kong irbo, tjlokwo kjlopswē kar kare.»

Carta a los Romanos Kjibokwo ère tara Pablorè Roma sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llëm wleniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga li wotjlino ga epga kjrara Sbörè bäm go kjishko ga epga tjwlö ara, nopga judío llëm wleniyo li kjinmo. Eni ga Pablo jek woydè ba ik jlökoyo, gueniyo dbar jek eshko wlo wlëyde llëm obi. Eni ga kjibokwo ère tara ba kong, llëbo li llgweya wlo, llëbo shäryara Jesucristorè ba kong li miyde pjlú wlo bakoe. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara, sök no shdüzlong uyo roshko Corinto kjokyo lishko.

Roma kjokyo ga judíoga li wotjlino ga epga äär ber pjlo bek Sbö bokso, kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya bëy kjishko, gueniyo kjibokwo ère go ga llëbo pina Pablorè ba kong ara. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e tjwlö bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shäryono, ga beno löng shdüya Sbörè wlo. Gueniyo èye mär Jesús go ga ie Sbörè ber pjlo bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shärye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Kjibokwo ère go ga llëbo ère pina ba kong eni.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörè, tja iara beno shäng ba tjlökwo roy pjlú laga Cristo Jesús äska. ² Dënashko ga tjlökwo pjlú ère lara Sbörè ba tjlökwo lagaga kong jlökoyo, ga tara lok beno pjang ba kjibokwo go. ³ Tjlökwo ère, e bi Tjlapga Jesucristo roy layde. E Sbö Wa weno no, David tjëyo bakoe. ⁴ Ga wolono irgo ga woshrra Sbörè iröng obi dbo ara go. E go ga shji pina Sbö Sëyarè ga e no erö llëm, e Sbö Wa bakoe.

⁵ Sbö wopjlú li kjishko ga tja rokara Jesucristorè beno ba tjlökwo roy laga ba äska, nopga judío llëm wleniyo rokër mär ber

löng ba go wlo, ba tjlökwo kole lok wlo, ba ko ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo bakoe.

⁶⁻⁷ Sbö nopga löng Roma kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Nopga rokara Sbörè ber Jesucristo ï li pjây bakoe. Pjây woyde Sbörè ara.

Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshono Sbö kong Roma sopga kjishko

⁸ Pjây mär löng Jesucristo go li, e roy shdöktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga Jesucristo ko go ga tja tjle bor Sbö kong ga tja wopjlú ba tjok bomi kjishko lër eni.

⁹ Tja Sbö parkaga. Ba Wa roy pjlú lër shäng jlökoyo. Ga miyde Sbörè om go ga pjây woyoshrër iyado, ¹⁰ tja syösheshko ga rokër ba kong iyado ga tja äätè bomi kjokyo llëm obi ëmdè ga tja kjimte äär bomi ik eshko.

¹¹ Tja kjimtara Sbö Sëyarè ara, ga pjây ïn woydè jlökoyo, pjây kjimte eni bako wlo, pjây dbokjrè e go wlo. ¹² Shji ëng kjimte kar kar lotè bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorè li ïnomi ga pjây dbokjrè e go. Pjây mär löng ba go sorè li ïnor ga tja dbokjrè e go eni bakoe.

¹³ Pjeyoga Jesús tjlökwo kjruga, tja jek bomi ik loror ara, nopga löng eshko li pin, Jesús tjlökwo kjre lok wlo, shäryër shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblè oblè sorè ga eni. Lër bomi kong, miydèmi wlo. Gueniyo tja jek bomi ik lërshko ga llëbo wen bor kong iyado.

¹⁴ Nopga tjle Grecia so tjlökwo, de llëmde, nopga kjok miydè arare, de llëmde, e bor kong ga llëno llëme. Bek ga Sbö tjlökwo roy pjlú lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong. ¹⁵ Tja jek woydè jlökoyo Roma kjokyo, Sbö tjlökwo roy pjlú lër bomi kong eshko wlo e kjishko.

¹⁶ Tjlökwo pjlú ère lër wlo ga e lökyo bor kong llëme. E dbo ara. Èye omtjlökwo kjrono ga döya Sbörè. Shärye eni judíoga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko. ¹⁷ Miydèy tjlökwo pjlú ère go ga shji ie Sbörè ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjlökwo go

sorë li eni. Tjlä ga «Ëye mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»*

Sbö iirkë ara nopga owa kong

18-19 Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjlökwö bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjir tjän, pina Sbörë ba kong kjishko. E kjishko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga igöy wëlle. 20 Kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö igöy llëme. Llëbo shäryara li iyde döe. Sbö sök jlö, e sorë, ba dbo ara li pjir llëm, e miydëy pjlu e go, kjok ëre shäryara tek lëkong. E kjishko ga «Miydororwa llëme» le nopga lirë ga äe. 21 Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësbang, tjwlö ara llëm, «Tjawa wopjlu bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlik erö, beno löng wotjlik drete. 22 Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llëme. 23 Sbö wolon llëm, e tjwlö ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglö shäryara lok, no jyäglö, sënwa jyäglö, öng jyäglö, äya kjloshko so jyäglö bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

24 E kjishko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo. 25 Tjlökwö bek li rayara, Sbö miyde lok woydë llëm kjishko. Tjlökwö bek llëm li kjrayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö ba shäryaga lira poshrëra lok llëme. Era poshrëkko iyado wlo. Ber eni.

26 E kjishko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara. 27 Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlik pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjishko.

28 Sbö woyotjliya lok woydë llëm kjishko ga epga rayara beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë erä. 29 Beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë. Llëbo owa shärye, wotjlik

dbur töng ba kong erö, wotjlik owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë iywa shjiktëng, 30 oblë läywe owa, Sbö iywa shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, llëbo owa wlëya oblë oblë, ba data, ba mekë kole llëm, 31 wotjlik llëm, llëye le li shärye llëm, oblë woyde llëm, oblë songe le llëm bakoe. 32 Sbö tjläno ga ëye opshäryë eni ga e zrökko. E miyde lok pjlu, gueniyo shärye löng eni wopjlu, oblë llëbo owa shäryë eni li iya lok ga löng wopjlu e kjishko bakoe.

2

Shji shdüya Sbörë beke

1 Gueniyo ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme. «Miydororwa llëme» lëmi ga äe. «No oblë llëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy oprotë löng om go, pjäy löng omshäryë eni bako kjishko. 2 Miydëy ga ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shdüya Sbörë beke. 3 Eni ga «No oblë llëbo owa shäryono» lëmi, gueniyo pjäy löng omshäryë eni bako wleni ga miydëmi pjlu ga pjäy shdüya Sbörë eni bakoe. 4 Miydëmi pjlu ga Sbö wopjlu ara anmoyö, shji shdüya maling llëm, iirkë bi kong maling llëm bakoe. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi llëm ga «E llëno llëme» lëmi llëme. Shji shdüya maling llëm, ba wopjlu li kjishko, gueniyo woyde ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy.

5 Gueniyo ga llëbo owa shäryëmi löng li rayëmi woydë llëm, llëye kumi woydë llëm kjishko. E kjishko ga Sbö iirkë bomi kong jëk këgong këgong, ga no llgwezlong dbaryoshko ga no llgweya beke. 6 Eshko ga no kjlara kjlara potjwlëya, llëbo shäryara dö li kjishko. 7 Ëye drön llëbo pjlu shäryë, ber tjwlö ara Sbö bokso wlo, äär ber löng së iyado ba tjok wlo ga ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. 8 Gueniyo ëye wotjlik ba kjishko dö, tjlökwö bek li kjre llëm, löng llëbo owa shäryë ga shdüya kjange. 9 Ëye löng llëbo owa shäryë ga kong llëbo iche owa ara, ber löng song jlö wlo. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judio llëm wleniyo kong bakoe. 10 Gueniyo ëye löng llëbo pjlu shäryë ga llëbo pjlu twe ba

* 1:17 Habacuc 2.4.

kong, ie ber löng tjwlō ara, ie ber löng wlēp bakoe. Shärye eni judíoga kong bām go, e irgo ga nopga judío llēm wleniyo kong bakoe. ¹¹ Shärye eni, shji uunkong llgweya bek kjishko.

¹² Ēye llēbo owa shäryono ga shdūya. Ēye kjok llgwekklo tara Moisésdē li miydono ga llgweya, kjok llgwekklo li go. Ēye kjok llgwekklo li miydono llēm ga llgweya, llēbo miydara li go. ¹³ Ēye ber pjlo bek Sbō bokso, kjok llgwekklo li miydara kjishko llēme. Ēye omkolono ga era ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judío llēm wleniyo, kjok llgwekklo li miyde lok llēme. Gueniyo ga llēye shärye löng li pjłure, de oware, e miyde lok ga e owa. Eni ga llēbo shärye lok pjłú, tak pjang kjok llgwekklo li go sorē li enishko ga miydēy e go ga kjok llgwekklo li tak beno pjang ba pjlugwo wleni, ga woyotjlīya löng om go.) ¹⁶ Llono ga Jesucristo iche Sbōrē nopga uunkong llgwek, llēbo woyotjlīna ba pjłushko li kjishko. Sbō tjłokwo roy pjłú lēr oba kongshko ga lēr eni iyado.

Judíoga, kjok llgwekklo tara Moisésdē

¹⁷ Pjāy kjone kjone judíoga lēmi. Pjāy mär kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, ga pjāy krē ara, pjāy Sbō nopga lēmi kjishko. ¹⁸ Llēye woyde Sbōrē li miydēmi pjłú, llēye ber pjłú anmoyō li miydēmi pjłú bako, pjāy oppino kjok llgwekklo li go kjishko lēmi. ¹⁹⁻²⁰ Tjłokwo bek li, kjok miydē li, e tak pjang kjok llgwekklo li go. Eni ga pjāy wotjlik ga kjok llgwekklo li miydēmi pjłú kjishko ga pjāy nopga kjok ĩgō llēm wleniyo bapshiga lēmi, pjāy so iök shjiy kjoyo, nopga to löng kjok ro sī roy wleni li kong lēmi bakoe. Pjāy opyē woydē ber löng nopga kjok miydē llēm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe. ²¹ ĩEni ga pjāy oba pingga, pjāy om go op-ping woydē llēm ega? «Shji lūrķē llēme» lēmi oblē kong, gueniyo pjāy om go löng lūrķē. ²² «Shji pē oma boy oblē tjok llēme» lēmi oblē kong, gueniyo pjāy om go omshäryē eni. Sbōpga jyāglo, e ĩywomi shjiktēng lēmi, gueniyo llēbo lūyotķēmi sbōpga jyāglo li syō uyo roshko dwayo. ²³ Pjāy krē ara, kjok

llgwekklo li kjishko, gueniyo kolēmi löng llēme. Eni ga Sbō ĩēmi löng tjwlō llēm, ²⁴ tak pjang ba tjłokwo go sorē li eni. Tjłē ga «Bomi kjishko ga Sbō ko li lāywe nopga judío llēm wleniyorē owa.»*

²⁵ Jłokoyo ga ĩeye kjok llgwekklo li kolē ga doyo jyā tak pjir li ba kong ga tjwlō tjok. Gueniyo ĩeye omkolē llēm ga ba kong ga e tjwlō llēme. ²⁶⁻²⁷ Nopga doyo jyā tak llēm wleniyo lira, kjok llgwekklo li kolara wleni ga beno löng doyo jyā tak pjir wleni Sbō bokso. Gueniyo pjāy kjok llgwekklo li miydaga, pjāy doyo jyā tak pjir bakoe. Eni ĩēmdē ga kjok llgwekklo li koloromi llēm kuzong ga epga ber löng bomi rotaga.

²⁸ ĩJudíoga jłokoyo li ĩ? Ēye dataga judío dö ga e judío jłokoyo llēme. Ēye doyo jyā tak pjir dö ga e judío jłokoyo llēm bakoe. ²⁹ Nopga wotjlik bek ba pjłushko li, judíoga jłokoyo li epga. Ēye doyo jyā tak pjir, tak pjang kjok llgwekklo go sorē li eni ga e beno löng jyā tak pjir jłokoyo llēme. Ēye ber jyā tak pjir jłokoyo wlo ga woyde ga jyā te Sbō Sēyarē ba pjłushko wleni. Nopga ĩeniyo poshrēga norē llēm, poshrēga Sbōrē.

3

¹ Eni ĩēmdē ga ĩeye judío, ĩeye doyo jyā tak pjir, e llēno llēme lotē llēme. ² Sbō tjłokwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko. ³ Gueniyo kjone kjone Sbō rayono pjire. ĩE kjishko ga llēye lara Sbōrē ba kong jłokoyo li shärye eni llēme lēmire? ⁴ Eni llēme. Nopga uunkong jyōrkē wleni ĩēmdē ga Sbōra tjłē bek ĩyado, tak pjang ba tjłokwo go sorē li eni. Tjłē ga

«Pja rotēbashko ga tjłokwo lorop ķēs li, e beke lēba eni.

Ēbo llgweppshko ga

llgwerop beke lēba eni bakoe.»*

⁵ No kjone kjone tjłē ga «Tjawa llēbo owa shäryono kjishko ga ĩkoba wēlē e go ga Sbō, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa shdūya Sbōrē li owa» le lok eni. ⁶ Miga eni llēme. ĩSbō owa jłokoyo kjwe ga nopga löng kjok ĩere kjing go li llgweya sorēro? ⁷ No kjone kjone obi tjłē ga «Tjawa jyōrkono kjishko ga ĩkoba wēlē e go ga Sbō, e tjłē beke. Eshko ga Sbō beno

* 2:24 Isaiás 52.5; Ezequiel 36.22. * 3:4 Salmo 51.4.

kësbang, tjwłõ ara. ¿Eni ga tjawa shdüya llëbo owa shäryororwa li kjishko ega?» le lok eni. ⁸ Eni wleni kjwe ga «Llëbo owa shäryoydë dey, llëbo pjlú li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjlë ga tjawa tjlëno eni le, miga e lorwarë eni llëme. Ëye tjlëno eni ga shdüya Sbörë beke.

Ëye sök pjlo bek llëme

⁹ ¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlú, oblë kjinmore? Eni llëme. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e llëbo owa shäryono uunkong, lororwa sorë li eni, ¹⁰ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Ëye pjlo bek Sbö bokso kjlara llëm,

¹¹ Sbö tjlökwo llë loklo miydaga ërë llëm,

Sbö wlëga ërë llëm bakoe.

¹² Sbö rayara nopga uunkongdë, beno löng tjwłõ llëme.

Llëbo pjlú li shäryaga ërë llëme.»†

¹³ «Epga jyörkë erä.

Ga tjlökwo le lok li kjishko ga nopga wolon.»‡

«Shji uara dgurdë ga shji wolon, ga tjlökwo le lok li kjishko ga nopga wolon bakoe.»§

¹⁴ «Tjlë owa iyado,

llëbo wen owa oblë kong wlo.»*

¹⁵ «Wotjlik no zrök erä.

¹⁶ To löng kjone pogo ga no kjone kjone pjiya, kjone kjone ie ber löng woydë ara bakoe.

¹⁷ To löng wlëp oblë tjok sorë miyde lok llëme.»†

¹⁸ «Sbö ëmdë ga bangkjre lok llëme.»‡

¹⁹ Miydëy ga kjok llgwekklo li twara Sbörë judíoga kong, kole lok wlo. Shäryara eni, nopga uunkong llgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä wlo. ²⁰ Kjok llgwekklo kës li kolaga ërë llëme. E kjishko ga ëye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. Kjok llgwekklo li twara beno e kong wlo llëm, twara beno shji llëbo owa shäryë li miydoklo wlo erä.

Nopga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko

²¹ Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbörë bi kong wëlle. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. ²² Nopga ie ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko erä. Nopga uunkong döya eni, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. ²³ Nopga uunkong llëbo owa shäryono, llëye woyde Sbörë shärye wlo li shäryaga ërë llëme. ²⁴ Gueniyo Sbö wopjlú li kjishko ga nopga döya ba shdunglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjishko li kjishko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni. ²⁵⁻²⁶ Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlú wlo, mär löng srëng kwono li go kjishko. E kjishko ga beno löng shdungko ame. Shäryara eni, llëbo shärye bek iyado li pïya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shduna llëbo owa shäryara li kjishko llëm, iirkë maling llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga ëye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga llëbo uunkong shärye bek iyado.

²⁷⁻²⁸ ¿Eni ga shji krë llë kjishko ga pjlú? Shji krë llë kjishko ga äe. Miydëy pjlú ga nopga ber pjlo bek Sbö bokso, mär Jesús go kjishko, kjok llgwekklo li kole kjishko llëme. Eni ga shji krë llë kjishko ga äe. ²⁹ ¿Ga Sbö, e judíoga Sbö eröre? Eni llëme. E nopga judío llëm wleniyo Sbö bakoe. ³⁰ Sbö sök kjlaraso eröre. Nopga doyo jyã tak pjir li ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko. Nopga doyo jyã tak llëm lira ie ber pjlo bek ba bokso, mär löng Jesús go kjishko bakoe. ³¹ ¿Eni ga pjäy wotjlik ga tjawa mär löng Jesús goshko kuzong ga kjok llgwekklo li ber tjwłõ ame lorwarë löng eni lë mire? Eni llëme. Kjok llgwekklo li tjwłõ ara lorwarë.

4

Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko

¹ ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë? ² E beno pjlo bek Sbö bokso, llëbo

† 3:12 Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20. ‡ 3:13 Salmo 5.9. § 3:13 Salmo 140.3. * 3:14 Salmo 10.7.

† 3:17 Isaías 59.7-8. ‡ 3:18 Salmo 36.1.

pjlú shäryara li kjishko kjwe ga krë ga pjlúe. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe. ³ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ba tjlökwo kjrara, ga mär beno shäng ba go li kjishko.»*

⁴ No kjlara parkë oblë kongshko ga park-aga li potjwlëya. Eshko ga e ba sëngglo lëy llëm, e pak shäryara ba kong li potjwlëyde. ⁵ Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjlú shäryara lok ba kong li kjishko llëme. ⁶ Bi tjlapga tek dënashko so David tjlëno eni bakoe. Tjlëno nopga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo pjlú shäryara lok kjishko llëme. Eni ga beno löng wopjlúe. Tjlëno beno eni:

⁷ «Ëye, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret, shdüya ame wlo ga era ber wopjlúe.

⁸ Ëye, llëbo owa shäryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjlú bakoe.»†

⁹ Abraham iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko lororwa eni tjän. ¿Eni ga ba wopjlú li beno nopga doyo jyã tak pjir li kong eröre? Eni llëme. E beno nopga doyo jyã tak llëm li kong bakoe. ¹⁰ Abraham iara beno pjlo bek ba bokso, doyo jyã tak llëm obishko. ¹¹ Lu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyã të, iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, mär ba go kjishko tjän li jyäglo. Eni ga beno nopga doyo jyã tak llëm mär Sbö go, ie ber pjlo bek ba bokso wlo li data wleni. ¹² Nopga doyo jyã tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshäryono doyo jyã tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

¹³ Sbö tjlëno Abraham kong jlökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ëre twe ber ba kong lok lara eni. Tjlökwo li kjrara lok, ga mär beno löng Sbö go. E kjishko ga iara beno pjlo bek ba bokso. Tjlökwo li beno ba kong e kjishko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li söra bëy kjishko llëme. ¹⁴ Eni ga shji iche mär kjok llgwekklo li go, tjlökwo lara jlökoyo li

kjrëy wlo kjwe ga shji mär Sbö go li tjwlö llëm, tjlökwo lara jlökoyo li tjwlö llëm bakoe. ¹⁵ Kjok llgwekklo, e kolako. Eni ga ëye kjok llgwekklo tjok wleni ga kole llëm ga shdüya Sbörë. Gueniyo ëye kjok llgwekklo llëm wleni ga shdüya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjishko.

¹⁶ Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo lara Abraham kong jlökoyo, Abraham mär ba go kjishko. Eni ga tjlökwo li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik li kong, kjok llgwekklo li kolagaga kong dö llëme. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baïya dik li data wleni, ¹⁷ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»‡ Tjlökwo ëre lara Sbörë ba kong jlökoyo, tjlökwo lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjishko. Nopga wolono tjeng li woshre ga pjlúe. Eni ga ëye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlú bakoe.

¹⁸ Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llëme. Eni ëmdë ga tjlökwo li kjrara, ga beno sök ba koshë. E kjishko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni. ¹⁹ Eshko ga lu pjloglo sak dbäw (100) dik kjishko ga miyde pjlú ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlú bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²⁰ Sbö tjlökwo li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Beno shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara. ²¹ Eshko ga miyde pjlú ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlökoyo li shärye eni wlo. ²² Iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjishko, ²³ tak pjang ba tjlökwo go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm, ²⁴ tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ëre ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi li e. ²⁵ E ichara wolono, owa pjang bi go li potjwlëkklo, ga woshrara iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

5

Shji löng wlëp Sbö tjok

¹ Eni ga shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek

* 4:3 Génesis 15.6. † 4:8 Salmo 32.1-2. ‡ 4:17 Génesis 17.5.

ba bokso, ga shji iara Jesucristorë beno wlëp Sbö tjok shara. ² Shji mär lönng Cristo go kjïshko ga shji kjimte Sbörë ÿyado, ba wopjlu li kjïshko. Ga shji äär ber lönng baïya dik li koshëy lönng wopjluë. ³ Miydëy ga shji shdungoba li ber bi kong pjlú, shji dbokjre wlo, shji ber lönng wokjang wlo bakoe. E kjïshko ga eerishko ga shji shdungoba wleni ga shji lönng wopjluë. ⁴ Shäryoroy eni ga Sbö ber wopjlu bi tjok. E kjïshko ga llëbo pjlú shärye bi kong li koshëy ber lönng wopjluë. ⁵ Ga shärye eni jlökoyo. Bi go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok, ga shji woyde Sbörë ara li pina bi kong wëllëe. Miydëy e go ga llëbo pjlú koshëy lönng li shärye eni jlökoyo.

⁶ Shji opdök om go ga äe. Gueniyo Cristo wolono bi kjïshko, Sbö woydëy lönng llëm obi gueniyo. ⁷ No optwë wolon oblë kjïshko ga kjange. Kjone kjwe optwë eni, no pjlo bek wleniyo kjïshko. ⁸ Gueniyo shji woyde Sbörë ara li pina bi kong eni: Shji lönng llëbo owa shäryë obishko ga Cristo wolono bi kjïshko.

⁹ Shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, Cristo wolono, srëng kwono li kjïshko. Miydëy e go ga no llgwezlönng dbaryo ga Sbö iirkë bi kong llëm, ga shji shdüya eshko llëm bakoe. ¹⁰ Dënashko ga shji Sbö wloyoga obishko ga shji iara beno lönng wlëp ba tjok, ba Wa wolono li kjïshko. Ga ba Wa sök së obi kjïshko ga shji döya bi shdungglo dbo dorko, ga shji ie ber lönng së ÿyado ba tjok. ¹¹ Gueniyo erö llëme. Shji iara Sbörë beno lönng wlëp ba tjok, bi Tjlapga Jesucristo kjïshko. Shji lönng wopjlu e kjïshko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹² Dämärshko ga domer kjlaraso llëbo owa shäryono, ga beno shäng wolon wlo e kjïshko. Eni ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo, uunkong li llëbo owa shäryono kjïshko. ¹³ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li twayde Sbörë nopga kong llëm obishko ga nopga lönng llëbo owa shäryë tjän, gueniyo kjok llgwekklo llëmshko ga ëye ie Sbörë ber lönng shdungko, kjok llgwekklo li kolara llëm kjïshko llëme. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ëmdë ga Adán dbaryo äär jong Moisés dbaryoshko ga nopga wolono. Adán llëbo owa shäryono,

tjlökwo lara Sbörë ba kong li kolara llëm kjïshko. Epgara llëbo owa shäryono, eshko ga kjok llgwekklo llëm gueniyo.

Adán llëbo owa shäryono, ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo, llëbo owa shäryara domer kjlarasorë li kjïshko. Llëbo shäryara Jesucristorë li, e beno eni bakoe. Ba kjïshko ga nopga döra Sbörë ara, ba wopjlu li kjïshko, ga tjwlö shira llëme. Miydëy e go ga Sbö wopjlu li tjwlö ara, llëbo owa shäryara Adándë li kjinmo. ¹⁶ Llëbo owa shäryara domer kjlarasorë li kjïshko ga nopga uunkong beno lönng shdungko. Gueniyo Sbö wopjlu li kjïshko ga shji llëbo owa shäryono ara ëmdë ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. ¹⁷ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono li kjïshko ga nopga uunkong beno lönng wolon wlo. Gueniyo Sbö wopjlu li tjwlö ara e kjinmo. Jesucristo kjïshko ga ëye iara beno pjlo bek ba bokso ga ie ber lönng së ÿyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

¹⁸ Domer kjlaraso llëbo owa shäryono li kjïshko ga nopga uunkong beno lönng shdungko. Eni ga domer kjlaraso llëbo pjlú shäryono li kjïshko ga nopga uunkong ber lönng së ÿyado Sbö tjok ga pjlú, ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso li kjïshko. ¹⁹ Domer kjlaraso Sbö kolono llëm kjïshko ga nopga uunkong beno lönng llëbo owa shäryaga erä. Eni ga domer kjlaraso Sbö kolono kjïshko ga nopga ara iara beno pjlo bek ba bokso.

²⁰ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li twara Sbörë nopga kong, llëbo owa shärye lönng li miyde lok jek këgong wlo. Ìna lok e go ga llëbo owa shärye lönng li kësbande. E go ga miydara lok ga Sbö wopjlu li kësbande bakoe. ²¹ Dënashko ga llëbo owa li, shji wlëna, iara beno lönng wolon wlo. Gueniyo eerishko ga Sbö wopjlu li, shji wlëna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesucristo kjïshko. E kjïshko ga shji iara beno lönng së ÿyado ba tjok.

6

Shji wolono wleni, shji lönng së jlökoyo bakoe

¹ ¿Eni ga llë loydë? ¿Shji llëbo owa shäryë jek këgong, Sbö wopjlu li ÿy jek këgong wlo loydëre? ² E loydë llëme. Èye wolono ga ichëy llëbo shäryë ga äe. Shji ichë bi wotjlik

owa lirë ame eni wleni bakoe. ¿Eni ga shji ber löng llëbo owa shäryë sorëro? ³ Shji waraba jer di roshko, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. E shji wolono ba tjok wleni loklo. ¿E miydëmi llëmdo? ⁴ Cristo wolonoshko ga jnenaba buk sakhko. E irgo ga woshrara Data Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko li, e shji wolono, jnenaba tjeng ba tjok bako wleni loklo. Shji opshik tëm di roy dwayo iröng obi li, e shji beno löng tjaglën wleni loklo bakoe.

⁵ Shji tönö beno tjeng ba tjok, shji wolono ba tjok wleni kjishko. Miydëy e go ga shji woshre Sbörë iröng obi ba tjok wleni bakoe. ⁶ Bi wotjlik owa dënashko li, e lök beno pjang kjlös go Cristo tjok wleni, shji iche llëbo owa shäryë ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe. ⁷ Shji wolono wlenishko ga shji beno ichaga llëbo owa lirë ame.

⁸ Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga miydëy ga llono ga shji ber löng së ba tjok bakoe. ⁹ Miydëy ga Cristo woshrara Sbörë iröng obi kuzong ga wolon ame, beno shäng së ÿyado wlo. ¹⁰ Wolono pjlaraso, owa pjang nopga uunkong go li potjwlëkklo, ga wolon ame. Beno sök së, llëye woyde Sbörë li shäryë wlo.

¹¹ Pjäy wotjlis eni bakoe. Pjäy wolono wleni, pjäy iche bomi wotjlik owa lirë ame wlo. Pjäy löng së jlökoyo, pjäy tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëye woyde Sbörë li shäryëmi wlo. Pjäy wotjlis eni. ¹² E kjishko ga shji löng së obishko ga shji iche bi wotjlik owa lirë ame, shji woyde bi doyorë llëbo owa shäryëshko ga shäryëy llëm wlo. ¹³ Bi doyo ichëy llëbo owa shäryë llëme. Pjäy optwos Sbö kong dey. Pjäy iara beno löng së jlökoyo kuzong ga bomi doyo ichozï llëbo pjlu shäryë dey. ¹⁴ Pjäy beno ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ame, pjäy beno ichaga Sbö wopjlu lirë shara. E kjishko ga pjäy ichaga ber bomi wotjlik owa lirë ame.

Dënashko ga shji löng bi wotjlik owa dbo dorko

¹⁵ Shji beno löng ichaga kjok llgwekklo lirë ame, shji beno ichaga Sbö wopjlu lirë shara. ¿Enira shji ber löng llëbo owa

shäryë ga pjluë? Eni llëme. ¹⁶ Shji opyë oblë kolëshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga shji opyë bi wotjlik owa li kolë wleni ga shji iche wolon. Gueniyo shji opyë Sbö kolë wleni ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁷⁻¹⁸ Dënashko ga pjäy löng bomi wotjlik owa li kolë eröe. Eni ëmdë ga tjlökwo kuromi li kjroromi, ga koloromi bakoe. Pjäy döktong llëbo owa shäryëmi löng li dbo dorko dwayo, pjäy beno löng ichaga llëbo pjlu lirë shara. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

¹⁹ Tja tjlä shäng bomi tjok ëre llë loklo miydëmi maling llëm, bomi wotjlik owa li kjishko. E kjishko ga tja tjlä shäng bomi kong llëbo jyäglö ëre go, miydëmi wëllë wlo. Dënashko ga bomi doyo ichëmi löng llëbo owa shäryë oblë oblë. E kjishko ga llëbo owa shäryoromi jek këgong këgong. Eerishko ga bomi doyo ichozï llëbo pjlu shäryë dey, pjäy ber tjeng dboy Sbö kong wlo. ²⁰ Pjäy löng bomi wotjlik owa li kolë obishko ga llëbo pjlu li woyotjlinomi llëme. ²¹ ¿Llëye pjlu shiromi e go? Eshko ga pjäy iara beno löng wolon wlo erä, ga eerishko ga e lökyo bomi kong ara. ²² Gueniyo pjäy döra Sbörë bomi wotjlik owa li dbo dorko dwayo, pjäy iara beno löng ba kolë shara. ¿Llëye pjlu shimi löng e go? Pjäy äär ber löng dboy Sbö kong, ga llono ga pjäy ber löng së ÿyado ba tjok bakoe. ²³ Shji llëbo owa shäryë wleni ga shji potjwlëkklo tjok, shji wolon li e. Gueniyo shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbörë ber löng së ÿyado ba tjok, ga tjwlö shiya llëme.

7

Ëye wolono ga ichaga kjok llgwekklorë ame

¹ Pjeyoga, kjok llgwekklo li sorë, e miydëmi pjluë. Ëye wolono ga iche kjok llgwekklo lirë llëm, nopga löng së li ichayde döe. ² Kjok llgwekklo buk kjrina, tjlä ga walë orkwosmok shäng pjir ga woyde ga ber sök ba lanma tjok ÿyado, raye llëme. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok llgwekklo li beno ba kong tjwlö ame. ³ Eni ga walë orkwosmok shäng pjir li lanma sök së obishko ga orkwosmono domer oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde

lëba eni. Gueniyo ba lanma wolonoshko ga kjok ilgwekklo li beno ba kong tjwłõ ame, orkwosmok domer oblë tjok ga pjlúe. Eshko ga llëbo owa shärye llëme.

⁴ Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji döktong, shji beno ichaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë lirë ame. Cristo woshrara Sbörë iröng obi, ga shji beno löng ichaga erë shara, shji ber löng llëbo pjlú shäryë Sbö kong wlo. ⁵ Dënashko ga shji ichaga bi wotjlik owa lirë. Ga kjok ilgwekklo li miydoroyshko ga shji wotjlino llëbo owa tak pjang e go li shäryë jek këgong erä. Eshko ga shji löng wolon wlo e kjishko. ⁶ Gueniyo eerishko ga shji wolono löng wleni kuzong ga shji döktong kjok ilgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga erë ame. Ga shji beno löng së tja glën wleni, shji parkë Sbö kong oblë wlo. Shji ichaga kjok ilgwekklo tak pjang kjibokwo go tek dënashko lirë ame, shji beno löng ichaga Sbö Sëyarë shara.

Shji llëbo pjlú shäryë woydë, gueniyo llëbo owa shäryoydë dö

⁷ ¿Eni ga llë loydë? ¿Kjok ilgwekklo li owa loydëre? Eni llëme. Kjok ilgwekklo li miydoror llëm kjwe ga llëbo owa shäryoror shäng li owa miydoror llëme. Kjok ilgwekklo tak pjang kjrina tjlë ga shji oma llëbo koik llëme.* E miydoror llëm kjwe ga llëbo koïnor shäng li owa miydoror llëme. ⁸ Gueniyo ga kjok ilgwekklo li miydororshko ga tja wotjlino llëbo koik ara anmoyö. Gueniyo kjok ilgwekklo llëm kjwe ga shji iche bi wotjlik owa lirë llëbo shäryë eni llëme. ⁹ Dënashko ga kjok ilgwekklo li miydotë llëm obishko ga tja sök pjlúe loror. Gueniyo miydororshko ga llëbo owa shäryoror shäng li owa ïgör wëllë, ga tja ber wolon wlo e kjishko li miydoror kjok ilgwekklo li go bakoe. ¹⁰ Kjok ilgwekklo li twak beno bi kong, shji ber löng së ïyado sorë li miydoklo. Gueniyo shji iara beno löng wolon wlo shara.

¹¹ Kjok ilgwekklo li miydororshko ga tja jyäpgwara bor wotjlik owa lirë. Eshko ga tja wotjlino llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga tja wolon wlo e kjishko miydoror

kjok ilgwekklo li go. ¹² Eni ëmdë ga kjok ilgwekklo twara Sbörë bi kong li, e pjlú, pjlo beke. ¹³ ¿Eni ga tja beno shäng wolon wlo li laga kjok ilgwekklo pjlú lirë lotëre? Eni llëme. Tja beno shäng wolon wlo li laga llëbo owa shäryoror shäng lirë. Kjok ilgwekklo li beno ba miydoklo erä, llëbo owa shäryoror shäng li owa ïgör wëllë e go wlo.

¹⁴ Miydëy pjlú ga kjok ilgwekklo li twaga Sbörë. Gueniyo tjara no, tja shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ¹⁵ Llëbo shäryër shäng li sorë miydër shäng llëme. Llëbo shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo shäryër woydë llëm li shäryotë shäng döe. ¹⁶ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër shäng kuzong ga miydër e go ga kjok ilgwekklo li pjlú jlöe. ¹⁷ Eni ga llëbo shäryër shäng li shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä. ¹⁸ Miydër ga bor wotjlik owa li kjishko ga tja wotjlik bek sira ëmdë llëme. ¹⁹ Llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëme. Llëbo owa shäryër woydë llëm li shäryotë döe. ²⁰ Eni ga llëbo shäryër woydë llëm li shäryër kuzong ga shäryaga tjarë ame, shäryaga bor wotjlik owa lirë erä.

²¹ Llëbo wen bor tjok li eni: Tja llëbo pjlú shäryë woydëshko ga llëbo owa wen tjwe laga bor wotjlik owarë li, e shäryotë döe. ²² Kjok ilgwekklo twara Sbörë li bor kong ga pjlú jlöe. ²³ Gueniyo bor wotjlik owa li ëngkjwë bor tjok wleni, tja shaya wlo wleni, llëbo pjlú shäryër woydë li shäryër llëm wlo. Eni ga tja beno shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ²⁴ Bor doyo ëre, tja iche wolon. Tja song jlöe. ¿Tja döga ërë? ²⁵ Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko.

Eni ga beno eni: Kjok ilgwekklo twara Sbörë li kolër woydë, gueniyo bor wotjlik owa li kjishko ga tja beno shäng llëbo owa shäryë eröe.

8

Shji mär Sbö Sëya go

¹ Eni ga ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno löng shdungko ame. ² Dënashko ga tja ichaga bor wotjlik owa lirë, ga tja shäng wolon wlo. Gueniyo tja

* 7:7 Éxodo 20.17; Deuteronomio 5.21.

mär Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja dëra bor wotjlik owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shäng së jlökoyo shara. Eni ga tja shäng wolon wlo ame. ³ Shji döya kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlik owa lirë ba kolë llëm kjishko. Gueniyo Sbö, ba Wa ichara weno so shji nopga owa ëre kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwlëkklo wlo. Eni ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wlo. ⁴ Shäryara eni ga bi shdungglo pjlo bek tak pjang kjok llgwekklo go li potjwlëkklo, shji ber shdungko ame wlo. Eshko ga shji beno löng ba Sëya kolë shara, shji beno löng bi wotjlik owa li kolë ame.

⁵ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga llëye woyde om go li woyotjliya. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga llëye woyde Sbö Sëyarë li woyotjliyde erä. ⁶ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga ber löng wolon wlo. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga ber löng së jlökoyo, ber löng wlëp bakoe. ⁷ Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga e Sbö wloyo. Kjok llgwekklo twara li kole llëm, kole ga ä, ⁸ ga llëbo pjlu shärye, Sbö ber wopjlu ba tjok wlo ga ä bakoe.

⁹ Gueniyo pjäy go Sbö Sëya wleni ga pjäy ichaga löng bomi wotjlik owa lirë ame, pjäy ichaga löng Sëya lirë shara. Ëye go Cristo Sëya llëm ga e Cristo i llëme. ¹⁰ Llono ga bomi doyo, e wolon, llëbo owa shäyromi kjishko. Gueniyo pjäy go Cristo wleni ga bomi sëya ber löng së iyado, pjäy iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. ¹¹ Jesús woshrara Sbörë iröng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshre iröng obi eni bakoe.

¹² Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlik owa lirë ame. Llëye woyde li shäryë llëm ga pjlu. ¹³ Pjäy iche bomi wotjlik owa lirë wleni ga pjäy beno löng wolon wlo. Gueniyo pjäy iche Sbö Sëyarë wleni ga bomi wotjlik owa li rayëmi iyado, ga pjäy löng së jlökoyo. ¹⁴ Ëye mär Sbö Sëya go ga e Sbö wapga. ¹⁵ Parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, ba sogo bangkjre löng dete erä. Pjäy ie Sëya lirë Sbö bangkjre eni llëm, pjäy iara beno

ba wapga kjishko. Eni ga shji kjimte Sëya lirë tjle Sbö kong. Shji tjle ba kong ga «Abba.* Data» lëy eni. ¹⁶ Sbö Sëya om go li tjle bi kong ga shji Sbö wapga jlökoyo le bi kong bi pjlu shko. ¹⁷ Eni ga shji Sbö wapga kuzong ga llëye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorë ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbörë beno kësbang, tjwlö ara. Shjira shdungoba ara eni bako wleni ga shji ie Sbörë ber kësbang, tjwlö ara eni bakoe.

Llono ga llëbo shärye Sbörë bi kong

¹⁸ Llëye shärye Sbörë bi kong llono li tjwlö ara anmoyö. E kjishko ga llëye wen bi kong owa eerishko li, e llë llëm wleni. ¹⁹ Llono ga Sbö wapga jlökoyo li piya wëlle. Llëbo shäryara Sbörë kjok ëre kjing go tjeng kës li löng ba koshë. ²⁰ Llëbo uunkong li shäryara Sbörë pjlu, llëbo shäryë wlo, ga shärye woydë eni jlökoyo, gueniyo shärye ga ä, shduna Sbörë beno srer wlo kjishko. Gueniyo dbar iara beno kjwara, llëbo uunkong li ber pjlu iröng obi wlo. ²¹ Eshko ga Sbö wapga wolon ame, ga llëbo uunkong li ber srer ame wlo bakoe.

²² Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara, ga kjloshtë ara e kjishko. Miydëy ga eerishko ga llëbo uunkong shäryara Sbörë li löng kjloshtë eni wleni bakoe. ²³ Gueniyo song li llëbo shäryara li dö llëme. Shjira löng kjloshtë eni bakoe. Shji kong ba Sëya twara Sbörë. Miydëy e go ga llono ga shji ie ber ba wapga jlökoyo, ga bi doyo ie ber tjaglën bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshëy löng wopro ga shji kjloshtë ara. ²⁴⁻²⁵ Shji dëra Sbörë kuzong ga shji beno löng e dbaryo li koshë iyado. Llëbo koshëy löng li igöy llëme. Llëbo igöy wëlle ga koshëy löng llëm, tjeng bi tjok tjan kjishko. Gueniyo llëbo koshëy löng li igöy llëm obi ëmdë ga koshëy löng wopjlu.

²⁶ Shji dbo ara llëmshko ga shji kjimte Sbö Sëyarë. Shji syöshtë mae. E kjishko ga ba Sëya om go li kjloshtë Sbö kong bi kjishko, gueniyo llëye le li lëy bi tjlokwo go ga äe. ²⁷ Eni ëmdë ga llëye le li miyde Sbörë pjire. Shji wotjlik löng llë miyde Sbörë pjir, ga

* 8:15 Arameo tjlokwo abba, e datawa loklo.

llëye woyde le ba Sëyarë ba kong bi kjîshko li, e layde, llëye le li miyde pjir e kjîshko.

Shji woyde Sbörë ara

²⁸ Ëye Sbö woydë ara ga rokara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. E kjîshko ga miydëy pjlú ga llëbo wen ba kong kës li ie ber ba kong pjlúe. ²⁹ Kjuk ëre shäryayde llëm obishko ga ëye mär ba go li miydara pjir tjän. Eshko ga epga äär ber löng ba Wa dik le. Shäryara eni, ba Wa ber tjwlö ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wlo. ³⁰ Ga nopga äär ber löng eni lara li rokara. E irgo ga iara beno pjlo bek ba bokso, ga llono ga ie ber kësbang, tjwlö ara bakoe.

³¹ ¿Eni ga llë loydë obi? Sbö shäng bi tjok kuzong ga shji zangga ërë llëme. ³² Ba Wa ëmdë ga wlikara bi kong llëm, ichara wolono bi kjîshko. ¿Eni ga llëbo tjeng kës li twe bi kong llëmdo? ³³⁻³⁴ Shji kjrara, iara beno pjlo bek ba bokso kuzong ga shji rotaga ërë ame. Cristo Jesús wolono, ga woshrara iröng obi, öötong beno sök Sbö orkwo këlkong. Bi wlikaga Sbö bokso li e. ³⁵ Shji woyde Cristorë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Llëbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdungobashko ga shji woyde ara. Shji pjli arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llëmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zröraba ëmdë ga shji woyde ara bako, ³⁶ tak pjang ba tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga

«Bop kjîshko ga tjawa zrökoba woydë iyado.

Tjawa beno löng so öng wlëp ushko so sökoba, zrökoba wlo kjoyoe.»†

³⁷ Gueniyo llëbo uunkong ëre wen bi kongshko ga zây iyado, shji kjimte bi woydaga lirë kjîshko. ³⁸ Miydër pjlú ga shji woyde Sbörë ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slongga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, slongga sëyaga owarë llëm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara iyado wlo bakoe. ³⁹ Slongga llëbo tjeng kjopkwö lirë llëm, slongga llëbo tjeng klung dorong lirë llëm, slongga llëbo tjeng kjone pogo lirë llëm bakoe. Shji woyde

Sbörë ara iyado, shji tona beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjîshko.

9

Nopga kjrara Sbörë sorë

¹ Tja tona beno Cristo tjok. E kjîshko ga tja tjlä beke. Sbö Sëya om go li tjlä bor kong bor pjlúshko ga tja shäng jyörkë llëme le. ²⁻³ Tja woydë ara bor pjlúshko iyado, bor pjeyoga judioga li kjîshko. Epga mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbörë ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wleni ga bor kong ga pjlúe. ⁴ Epga Israel tjëyoga. Epga kjrara Sbörë beno ba wapga. Ba dbo kälä pina ba kong, tjlökwö twara ba kong, beno iyado wlo, kjok llgwekklo li twara ba kong, pina ba poshrëk ba ushko, llëbo lara ba kong jlökwö ara bakoe. ⁵ Ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö. Cristo tjlapgaga tek dënashko so li epga. Cristo, e Sbö. Uunkong pjluyo, poshrëkko iyado li e. Ber eni.

⁶ Gueniyo llëye lara Sbörë Israel tjëyoga kong jlökwö li shärye eni llëme lotë llëme. Sbö kong ga Israel tjëyoga uunkong, e ba nopga dö llëme. ⁷ Abraham tjëyoga uunkong beno ba tjëyo jlökwö dö llëm bakoe. Sbö tjläno ba kong ga «Isaac tjëyo tek ber bop irgo li ber bop tjëyo jlökwö eröe»* lara eni. ⁸ E kjîshko ga Abraham tjëyoga uunkong beno Sbö wapga dö llëm, ba wapga weno tjlökwö lara Sbörë jlökwö li kjîshko eröe. ⁹ Sbö tjlökwö lono Abraham kong jlökwöshko ga tjlä ba kong ga «Dbar llono loror li go ga pja ñn tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän»† le.

¹⁰ Ba wa lara li, e bi tjlapga Isaac. Lu to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjök, kjlö. ¹¹⁻¹³ Weno bäm go li Esau, irgo Jacob. Gueniyo wentë lok llëm obishko ga Jacob kjrara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. Kjrara eni, llëbo pjlú shäryara kjîshko llëme. Eshko ga llëbo pjlú, llëbo owa, e shäryayde lok llëm obi. Gueniyo Sbö tjlä Rebeca kong ga «Bäm ñyo li ichaga ber ba lëngdë»‡ le. Llëbo lara Sbörë obi li tak pjang

† 8:36 Salmo 44.22. * 9:7 Génesis 21.12. † 9:9 Génesis 18.10, 14. ‡ 9:11-13 Génesis 25.23. § 9:11-13 Malaquías 1.2-3.

ba tjlökwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyo Esaúra İywor shjiktëng.»§

¹⁴ ¿Eni ga llë loydë? ¿Sbö, e llëbo shäryë bek llëme loydëre? Eni llëme. ¹⁵ Tjlëno Moisés kong ga

«Ëye songe lër woydë ga e songe lotë eröe.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»*

¹⁶ Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe le woydë kjishko, e woydëy ara kjishko llëm, llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëm bakoe.

¹⁷ Llëbo lara Sbörë Egipto so pjluyo kong li tak pjang ba tjlökwo go eni: «Pja ioror beno no pjluyo, bor dbo kësbang pin bop go wlo, tja ë miyde nopga löng kjok kjwang jikong lirë wlo bakoe.»† ¹⁸ Miydëy e go ga ëye songe le woydë ga songe le, ëye ie woydë ber sök ëye kuya woydë llëm ga ie ber löng eni bakoe.

¹⁹ Pjây kjone kjone kjwe löng wotjlík ga «¿Eni ga llëye shäryëy li laga erë kuzong ga shji shdüya ega?» lëmi eni kjwe. ²⁰ Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Llëbo shäryara Sbörë li owa lëy ba kong sorëro? No parkë llëbo shäryë klung shosho go ga «¿Tja shäryorop jüni ega?» le klung shosho lirë ba kong ga äe. ²¹ Klung shosho kjrinaso ëmdë ga sbi shärye kjwo pjök e go ga pjlúe. Kjwara shärye wolësowa, tjwlö ara, ie ber tjeng dboy wlo, kjwara obi shärye uriso, ber llë pogo wlo. Llëbo shärye e go, woyde sorë li eni ga pjlúe.

²² Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga llëbo owa shäryono li kong, ga shdüya kjang, ba dbo ara go ga pjlúe. Eni ëmdë ga nopga shdungko li shdüna maling llëm, kura sök kjing erä. ²³ Shäryara eni, ba dbo kälä pïya nopga songe lara li kong wlo. Epga kjrara dënashko, llëbo pjlú shärye ba kong wlo. ²⁴ Shji rokara eni. Judíoga rokara dö llëm, nopga judío llëm wleniyo rokara bakoe. ²⁵ Kjibokwo tara Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Oseasdë. Llëbo lara Tjlapgarë li tak pjang e go eni:

«Llono ga nopga botoya llëm löng li iër ber löng bor nopga shara,

ga nopga woydoror llëm löng li woydër ara shara.»‡

²⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ga “Pjây bor nopga llëme” lara eni.

Gueniyo llono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sök së li wapga shara.»§

²⁷ Dënashko ga Isaías tjlëno Israel tjëyoga kjishko eni:

«Israel tjëyoga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni ëmdë ga där ber kjlöbö doë.

²⁸ No llgweya Tjlapgarëshko ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdüya pjir, jekdo,

lara sorë li eni.»*

²⁹ Bäm go ga Isaías tjlëno eni:

«Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe.

Shji tjëyoga tek ber bi irgo li iara beno löng së kjlöbö llëm kjwe ga

shji löng Sodoma sopga dik,

shji löng Gomorra sopga dik bakoe.»†

Israel tjëyoga mär woydë Cristo go llëme

³⁰ ¿Eni ga llë loydë? Nopga judío llëm wleniyo wotjlíno llëbo pjlo bek li shäryë llëme. Eni ëmdë ga mär Cristo go kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.

³¹ Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, llëbo pjlo bek li shäryë wlo. Eni ëmdë ga öötong beno pjlo bek Sbö bokso llëme. ³² ¿Eni ega?

Äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga llëbo pjlú tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye woydë, gueniyo mär woydë Cristo go llëme. Eni ga sabyono akkwo iara beno nopga sabyoklo li go wleni, ³³ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«jízïa! Akkwo iër ber buk kjwara Sión‡ kjokyo,

nopga sabyë e go wlo.

Gueniyo ëye mär ba go ga

llëye koshe li wlëya jlökoyo.»§

10

¹ Pjeyoga, rokër Sbö kong jlökoyo ga Israel tjëyoga döya. Woydër ara li e. ²⁻³ Miydër pjlú ga epga drön ara, parkë Sbö kong wlo.

* 9:15 Éxodo 33.19. † 9:17 Éxodo 9.16. ‡ 9:25 Oseas 2.23. § 9:26 Oseas 1.10. * 9:28 Isaías 10.22-23. † 9:29 Isaías 1.9. ‡ 9:33 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. § 9:33 Isaías 8.14; 28.16.

Gueniyo shji iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso li miyde löng llëme. E kjishko ga mär woydë ba go llëm, äär woydë ber pjlo bek ba bokso om go erä. ⁴ Llëye woydara kjok llgwekklo lirë dö li, e shäryara Cristorë pjire. Eni ga shji äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjlëno ga ëye äär woydë ber pjlo bek Sbö bokso wlo, ber löng së iyado ba tjok wlo kjok llgwekklo li kjishko ga woyde ga kjok llgwekklo li kole uunkong bek iyado* le. ⁶ Gueniyo shji mär Cristo go, shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok ëre kjing go tjän. E kjishko ga «Shji jem Cristo wlëk kjok dogoshko, ter söy iröng obi wlo» lëy llëme. ⁷ Cristo woshrra Sbörë iröng obi tjän. E kjishko ga «Shji jer Cristo wlëk shinmoga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo» lëy llëm bakoe. ⁸ Moisés tjlëno ga «Sbö tjlökwo tjeng bop soshko, lëp shäng li e, woyotjlip shäng li e bakoe»† lara eni. Tjlökwo lara li, tjlökwo lërwa löng bomi kong li e. ⁹ «Jesús, e bor Tjlapga jlöe» lëmi bomi kjamo go, ga «E woshrra Sbörë iröng obi» lëmi bomi pjlushko wleni ga pjäy döya Sbörë jlökoyo. ¹⁰ Tjlökwo li kjrroy, ga loroy oblë kong wleni ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso. Shji döya eni. ¹¹ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Ëye mär ba go ga llëye koshe li wlëya jlökoyo.»‡ ¹² Eerishko ga judíoga, nopga judío llëm wleniyo, e Tjlapga kjlaraso shara. Ga ëye kjloshtë ba kong ga kjimte ara. ¹³ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Ëye kjloshtë Tjlapga kong ga döya.»§

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo ga woyde ga mär ba go guing. Mär ba go wlo ga woyde ga ba tjlökwo kura guing. Ba tjlökwo kuya wlo ga woyde ga ëye omlono ba kong guing. ¹⁵ Ëye omlë ba kong wlo ga woyde ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Ëye tjwe Sbö tjlökwo roy pjlu lë ga e llëbo wolësowa.»*

¹⁶ Gueniyo ba tjlökwo roy pjlu li kjrara Israel tjëyoga uunkongdë llëme. Dënashko ga Isaías tjlëno eni: «Tjlapga, ¿tjawa tjlökwo kjruga ëro?»† ¹⁷ Eni ga shji mär ber löng

Cristo go wlo ga woyde ga ba tjlökwo kuroy guing. ¹⁸ Gueniyo llëbo kjakrokër kjrina. ¿Ba tjlökwo kura lok llëmde? Eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Tjlökwo li lara lok kjone pogo, shdöktong, öötong kjok kjwang jilkong.»‡

¹⁹ Eni ga llëbo kjakrokër jek kjrina obi.

¿Tjlökwo kura li llë loklo miydara lok llëmde? Dënashko ga Moisés tjlëno ga

«Nopga tjwlo llëm wleniyo kjimtër ara, pjäy Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo.

Eni ga pjäy ber löng iirkë ara, nopga kjok miydë llëme lëmi löng li tjok.»§

²⁰ Ga dënashko ga Isaías tjlëno, llëye bangkjrara llëm wleni. Tjlë ga

«Tja wlëna nopga to löng bor wlëk llëm lirë. Tja oppino shäng nopga löng bor kjakrokë llëm li kong.»*

²¹ Gueniyo Sbö tjlëno Israel tjëyoga kjishko. Tjlë ga

«Epga kosher shäng iyado, wlokrër wlo, gueniyo llëye kuya woydë llëm, tja kole woydë llëm bakoe.»†

11

Sbö ba nopga rayono llëme

¹ ¿Eni ga Sbö ba nopga rayono lotëre? Eni llëme. Tja om go Abraham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe.

² Kjok shäryayde llëm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga epga rayara llëme. Dënashko ga Israel tjëyoga rotara Eliásdë Sbö kong. ¿Llëye lara li miydëmi llëmde? ³ Eshko ga tjlë ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop poshrëkklo lok li shdöra lok pjir, bop tjlökwo lagaga löng li zröra lok pjir bakoe. Beno shäng së li tja erä, ga tja ëmdë ga zröya lok woydë bakoe»* le.

⁴ Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «Beno pjarö llëme. Nopga botoya ioror beno tjeng doglo sak dbaw dbaw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal poshrëydë lok llëm obi»† le.

⁵ Eerishko ga eni bakoe. Nopga kjrara beno löng kjlobö obi, ba wopjlu li kjishko.

* **10:5** Levítico 18.5. † **10:8** Deuteronomio 30.12-14. ‡ **10:11** Isaías 28.16. § **10:13** Joel 2.32. * **10:15** Isaías 52.7. † **10:16** Isaías 53.1. ‡ **10:18** Salmo 19.4. § **10:19** Deuteronomio 32.21. * **10:20** Isaías 65.1. † **10:21** Isaías 65.2. * **11:3** 1 Reyes 19.10, 14. † **11:4** 1 Reyes 19.18.

⁶ Kjrara ba wopjlu li kjishko, llebo pjlu sharyara kjishko lleme. Eni kjwe ga ba wopjlu li beno llebo lleme.

⁷ Era eni ga lleye woydara Israel tjeyogare li wlena lok lleme. Wlega beno Israel tjeyoga kjara Sborere lire eroe. Llamora iara Sborere beno long lleye kuya woyde lleme era, ⁸ tak pjang ba tjlokwo go sorere li eni. Tjle ga «Nopga iara Sborere beno long pe wleni, beno long lleye iga lleme wleni, beno long lleye kuga lleme wleni bakoe. Sharyara eni denashko.

Eerishko ga sharye jek eni obi.»‡

⁹ Denashko ga David tjlene ba kjishko bakoe. Tjle Sbo kong ga

«Dli sharye lok ara li ios ber ba jyapgwokio. Sharye eni kuzong ga long wlep bop tjok le, miga jeno long, beno long shdungko era.

¹⁰ Epga ios ber long lleye sharye long li lle miyde lok lleme wlo, ber long song iyado wlo.»§

Nopga judio lleme wleniyo ootong beno tjeng Sbo nopga wleni

¹¹ ¿Eni ga Israel tjeyoga diktong, to jeno iyado wlo lotere? Eni lleme. Llebo sharyara lok owa li kjishko ga nopga judio lleme wleniyo doya Sborere shang shara. Sharye eni, Israel tjeyoga ber long ba ymoyotke ara wlo. ¹² Eni ga judioga llebo owa sharyono, llebo jera lok ara. Gueniyo e beno llebo pjlu nopga judio lleme wleniyo kong, llebo wlena lok ara e kjishko. Eni ga judioga li doyashko ga e ber ba kong lok pjlu anmoyo.

¹³ Nopga judio lleme wleniyo, llebo ler woyde bomi kong shara. Tja ichara Sborere ba tjlokwo roy le bomi kong Jesus aska. Bor kong ga pak ere tjwlo ara. ¹⁴ Gueniyo woyder ga pjay ymoyotke bor pjeyogare ara, epga kjone kjone dar wlo. ¹⁵ Bor nopga rayara Sborereshko ga aska pjay tjeyoga oble oble wlokjayde shara. Gueniyo lono ga epga wlokjre jek obi. Era ber shinmo woshara irong obi wleni. ¹⁶ Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy kjrina, ioroy beno tjeng dboy Sbo kong wleni ga llamo beno buk dboy ba kong bakoe.

Kjor sleng tjeng dboy Sbo kong wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba kong bakoe. ¹⁷ Sbo nopga, e so kjor dgak jong kjlara ko olivo kjoyoe. Bam go ga Abraham kjara Sborere, iara beno kjor li sleng wleni. E irgo ga ba tjeyo tek beno ba irgo li iara beno tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone kjone kjara beno tjeng dboy, kjor kowo tora pjir wleni. Pjaye nopga judio lleme wleniyo lira so kjor kjlara ko olivo kjloshko so kjoyoe. Eni emde ga pjay тона beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjay beno long mar ba sleng go wleni. ¹⁸ Gueniyo pjay kre e go lleme, pjay tjwlo ara nopga kjara li kjinmo lemi lleme bakoe. Woyotjlizi ga kjor kowo li, e mar ba sleng go, ba sleng li mar ba kowo go lleme.

¹⁹ ¿«Kjor kowo tjeng bam go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba aska wlo kjishko ga tjawa tjwlo ara, judioga kjinmo» lemire? Eni lleme. ²⁰ Judioga li kjara, mar ba go lleme kjishko. Ga pjay mar ba go kjishko ga pjay тона beno tjeng ba nopga tjok, kjara li aska. Gueniyo pjay kre e go lleme, Sbo bangkjrozi dey. ²¹ Tjeng bam go li kjara, mar ba go lleme kjishko. Eni ga pjay mar ba go ame wleni ga pjay kje eni bakoe.

²² Sbo wopjlu, gueniyo llebo owa sharyaga li shduya kjange. Nopga mar ba go lleme li shduna kjang, gueniyo shang wopjlu bomi tjok, pjay mar ba go kjishko. Gueniyo pjay mar ba go ame wleni ga pjay shduya bakoe. ²³ Ero lleme. Nopga mar long ba go lleme li opye ber long mar ba go irong obi wleni ga epga toya ba nopga tjok irong obi, kjor kowo tora, smona irong obi wleni. Sharye Sborere eni ga pjlu. ²⁴ Pjaye so kjor kjlara ko olivo kjloshko so kjoyoe. Pjaye smona kjor dgak jong kjlara ko olivo li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judioga lira so olivo li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy irong obi wlo ga kjang lleme.

Israel tjeyoga uunkong dar

²⁵ Pjeyoga, woyder ga llebo miydeba lleme wleniyo li miydeba pjlu, pjay kre lleme wlo. Israel tjeyoga kjone kjone long lleye kuya woyde lleme aar jong nopga judio lleme wleniyo dar wlo li doktong uunkong pjir

‡ 11:8 Deuteronomio 29.4, Isaías 29.10. § 11:10 Salmo 69.22-23.

guing. ²⁶ Israel tjëyoga uunkong dâr eshko jã, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Bi döga li tjwe Sión* kjokyo dwayo.

Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li löya ber drete.

²⁷ Sbö tjlë ga “Tjlökwo tworor ba kong, beno iyado wlo li beno eni:

‘Owa pjang ba go li lön ber drete’ ”le.»†

²⁸ Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbö wloyo, ba tjlökwo pjlú li kjre llëm kjishko. E kjishko ga ba tjlökwo roy pjlú li ichara bomi kong shara. Eni ëmdë ga epga kjrara Sbörë dënashko kuzong ga woyde Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara anmoyö li kjishko. ²⁹ Llëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Eye rokara ga woyde ara iyado bakoe. ³⁰ Dënashko ga pjây Sbö kolono llëme. Gueniyo eerishko ga epga Sbö kolë llëm kjishko ga pjây songe le Sbörë shara. ³¹ Eerishko ga Sbö kolaga llëm li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjây eerishko ga songe le sorë ga eni. ³² Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjlú li kjishko wlo.

Sbö poshrëra Pablorë

³³ Sbö, e pjlú anmoyö. Ba kjok miydë li tjlëga ërë llëm, wotjlik llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe. ³⁴ Llëye woyotjlëya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe. ³⁵ Pogo tjwlo ë kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, äska twe ba kong iröng obi wlo llëm bakoe. ³⁶ Llëbo tjeng kës li shäryaga erë, e ba sogo bakoe. E kjishko ga bi llëbo tjeng kës li twaga erë bi kong. E poshrëkko iyado. Ber eni.

12

Shji optwë Sbö kong

¹ Pjeyoga, öng twëy Sbö kong ber ba poshrëkklo wloshko ga öng li zröy bäm go. Eni wleni ga shji songe le Sbörë kjishko ga rokër bomi kong jlökoyo ga pjây löng së obishko ga pjây optwos om go ba kong, llëye woyde shäryëmi wlo li, e shäryozïa. Ga poshrëy, woyde sorë li eni. ² Shji opshäryë

löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Pjây opyos, pjây kjlopswe Sbörë ber löng wotjlik oblë wlo dey. Eshko ga llëye woyde Sbörë li llë miydëmi ga pjlúe. Llëye woyde li, llëbo pjlú, pjlö bek li e.

³ Sbö wopjlú li kjishko ga tja kjimtara ara. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây uunkong iara Sbörë beno löng mär ba go. Eni ga pjây opwoyotjlis yötso, pjây tjwlo ara oblë kjinmo woyotjlëmi llëme. ⁴ Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjlaraso döe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe. ⁵ Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tona beno tjeng uunkong Cristo doyo kjlaraso wleni. ⁶ Sbö wopjlú li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjlökwo lëp wlo wleni ga tjlökwo los eni, gueniyo pja mär Sbö go bayo kjöm ga tjlökwo lëp bayo eni bakoe. ⁷ Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp wlo wleni ga oblë kjimtozong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim wlo wleni ga oblë pizong. ⁸ Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjrë wlo wleni ga shäryos eni. Llëbo twëp nopga song wleniyo kong ba kjimtoklo wlo ga pjlú wleni ga shäryos shäng wopjlúe. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp wlo wleni ga ichos yötso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp wlo wleni ga shäryos shäng wopjlúe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁹ Pjây ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Llëbo owa li rayozï, llëbo pjlú li shäryomirë dey. ¹⁰ Pjây ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni. Oblë iozï ber tjwlo ara, bomi kjinmo. ¹¹ Pjây drön ëë, parkë Tjlapga Jesús kong jlökoyo wlo iyado. ¹² Llëbo pjlú twe Sbörë bomi kong li koshozï löng wopjlúe. Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzï löng kjange. Pjây syöshtos Sbö kong iyado. ¹³ Ìmi ga Sbö nopga löng song wleni ga kjimtozïa. Eye tjwe bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlú bakoe.

¹⁴ Eye, pjây shdüya ga rokozï Sbö kong, kjimte wlo, shdüya wlo llëme. ¹⁵ Eye wopjlú ga pjây wopjlú ba tjok. Eye slar ëë ga pjây

* 11:26 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. † 11:27 Isaiás 59.20-21; 27.9; Jeremías 31.33-34.

slar ëë ba tjok. ¹⁶ Pjây ber lönng wlep ëng tjok iyado. Pjây krë llëm, pjây tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi llëm, pjây jëk nopga tjwlö llëme lëba li tjok dey.

¹⁷ Eye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëme. Pjây drön llëbo pjlú shäryë nopga uunkong bokso. ¹⁸ Pjây drön ber lönng wlep nopga uunkong tjok iyado. ¹⁹ Pjeyoga, Sbö tjlökwo tak pjang li goshko ga Tjlapga tjle ga

«Eye llëbo owa shäryono ga shdungga ber tjarë, llgwegga ber tjarë bakoe.»*

E kjishko ga eye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëm, iozi ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erë wlo. ²⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Bop moskwo pjlrö wleni ga sës dli, wodogro wleni ga sës di.

Shäryorop eni ga lökkjrë e go.»†

²¹ Pjây wotjlik tjwe owa ga jlö lëmi llëm, llëbo owa zazi llëbo pjlú go dey.

13

Shji tjlapgaga kjok llgwegga wleniyo kolë

¹ Tjlapgaga kjok llgwegga wleniyo kolozï uunkong. Epga iaga Sbörë beno bi ichaga, iaga eye oblërë llëme. ² E kjishko ga eye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llëbo shäryara Sbörë li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlëya shäng ba kong om go. ³ Eye lönng llëbo pjlú shäryë ga shdüya tjlapgagarë li bangkjre llëm, bangkjraga beno llëbo owa shäryaga lirë eröe. Eni ga tjlapgaga li bangkjre woydë llëm wleni ga llëbo pjlú shäryomirë dey. Eni ga ber lönng wopjlú bomi tjok erä. ⁴ Tjlapgaga li iaga Sbörë beno lönng llëbo pjlú shäryë bomi kong wlo. Gueniyo iara beno lönng nopga owa li llgwegga bakoe. E kjishko ga pjây llëbo owa shäryë wleni ga pjây shdüya tjlapgagarë li bangkjroziä. ⁵ E kjishko ga woyde ga tjlapgaga kjok llgwegga wleniyo li kolëy. Shäryëy eni, shji shdüya llëm wlo

dö llëm, miydëy ga e pjlú shäryoydë kjishko bakoe.

⁶ Tjlapgaga li beno lönng pak twara Sbörë ba kong li shäryë kuzong ga kä potjwlëkklo roke bomi kongshko ga tjwlëziä. ⁷ Pjây pogo tjwlö ë kong wleni ga tjwlëzi ba kong uunkong. Kä potjwlëkklo tjwe bomi kong sorë pogo ga tjwlëziä. Nopga bangkjrao li bangkjrozi, iozi ber tjwlö ara bakoe.

Shji oblë woydë ara

⁸ Shji iara Sbörë beno lönng oblë woydë ara wlo. E shji pogo tjwlö oblë kong wleni. Eni ga pjây pogo tjwlö ë kong ga tjwlëzi pjir, gueniyo oblë woydozi iyado. Era tjwlëy pjir ga äe. Eye shäng ba kjlara woydë ara ga tjlökwo tak lok kjok llgwekklo tara Moisésdë go li kole shäng jlökoyo. ⁹ Tak lok li eni: «Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji no zrök llëme. Llëbo koïy llëme.»* Llëbo oblë tjok obi. Gueniyo kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»† ¹⁰ Eye ba kjlara woydë ara ga llëbo owa shäryë ba kong llëme. E kjishko ga eye shäng ba kjlara woydë ara ga kjok llgwekklo li kole shäng jlökoyo.

¹¹ Bi dözlönng dbaryo li dörö, tjlökwo kjrëmi lönng kjwlë jä dik llëme. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong li shäryozia. Shji ber lönng wlep ame. ¹² Kjok ro si dbaryo li pjitoe. Kjok shrän dbaryo li § döröe. E kjishko ga llëbo owa shäryë nopga kjok ëre sorë li shäryëy ame, llëbo pjlú shäryoydë dey. ¹³ Shji llëbo shäryë bëy erä. Shji llëbo owa shäryë ëng tjok llëm, shji nelötkë llëm, shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëm, shji ëngkjwë ë tjok llëm, shji ymo ara llëm bakoe. ¹⁴ Woyde ga pjây ichaga ber Tjlapga Jesucristorë shara, ga llëye woyde bi wotjlik owarë li woyotjly ame.

14

Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy ga shäryëy llëm dey

* **12:19** Deuteronomio 32.35. † **12:20** Proverbios 25.21-22. * **13:9** Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21. † **13:9** Levítico 19.18. ‡ **13:12** Kjok ro si dbaryo le li, e llëbo owa shäryëba ara dbaryo loklo. § **13:12** Kjok shrän dbaryo le li, e Jesús tjwe iröng obi dbaryo loklo.

¹ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo llëbo shärye ber pjlö bek Sbö bokso li miyde löng llëm obi. Nopga eniyo wlokjrozï yötso, e llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. ² Miyde no kjone kjonerë ga llëbo uunkong ue ga pjlúe. Gueniyo kjone kjone obi wotjlik ga sjëng uë ga owa le. ³ Llëbo uunkong ue ga pjlú li miyde löng llëm ëmdë ga Sbö wopjlú ba tjok. E kjishko ga ëye ië llë pogo ga oblë li läywe owa, ba dli li kjishko llëme. ⁴ Shji oblë parkaga läywë llëme. Shji uunkong Sbö parkaga. Ëye parkono pjlúre, de oware, e miydaga ber ba pjluyorë. Ga ëye mär Sbö go ga kjimte Sbörë llëbo pjlú li shäryë.

⁵ No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo wotjlik ga dbar kjwara tjwlö ara, dbar oblë kjinmo le. Kjone kjone obi wotjlik ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe le. Woyde ga pjäy kjlara kjlara omwoyotjlik yötso, ga llëbo kup ga ber pjlú bop kong li shäryos eni. ⁶ Ëye dbar jnek ga shärye Tjlapga kong. Shji iëshko ga woyde ga shji löng wopjlú Tjlapga tjok bi dli kjishko. Shäryëy eni ga shäryëy löng Tjlapga kong. Shji sjëng uëre, de llëmde, e llëno llëme. ⁷⁻⁸ Shji jëk sorë laga shjirë om go llëme. Shji löng së obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni ga shji löng sere, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko iyado. ⁹ Cristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, e ber nopga löng së li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰ ¿Eni ga bop kjlara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿E läywëp owa ega? Llono ga shji uunkong äär löng Sbö bokshto, shji llgweya wlo. ¹¹ Ba tjlökwö tak pjang eni:

«Tjlapga tjlä ga “Lër bomi kong jlökoyo bor ko go ga

llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor bokshto.

Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong” le eni.»*

¹² E kjishko ga llono ga shji kjlara kjlara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

¹³ E kjishko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo. ¹⁴ Tja mär Tjlapga Jesús go. E

kjishko ga miydër pjlú ga dli uunkong uëy ga pjlúe. Gueniyo ëye wotjlik ga dli llë uako llëme le wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵ Bop kjlara woydëp ara jlökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjishko llëme. Cristo wolono ba kjishko bebi. E kjishko ga ichëp dir dli uëp li kjishko llëme. ¹⁶ Miydëp pjlú ga llëbo shäryëp ga pjlú ëmdë ga ïya oblërë ga owa wleni ga shäryëp llëm dey. ¹⁷ Sbö, e bi pjluyo. Gueniyo llëye uëy, llëye iëy, e ba kong ga llëno llëme. Woyde ga shji kjimte ba Sëyarë jëklöng pjlö bek, wlëp, wopjlú ëng tjok. Llëye woyde li e. ¹⁸ Ëye parkë Cristo kong eni ga Sbö ber wopjlú ba tjok, nopga ber wopjlú ba tjok bakoe.

¹⁹ E kjishko ga shji drön ëë, llëbo shäryë wlo, shji ber löng wlëp ëng tjok wlo, shji ëng kjimté dbokjrë wlo bakoe. ²⁰ Llëbo uëy li kjishko ga llëbo shäryara Sbörë li pjiy woydë llëme. Dli uunkong uëy ga pjlúe. Gueniyo oblë ichëy dir, llëye uëy li kjishko ga owa. ²¹ Bop pjeyo ichëp dir, sjëng uëp kjishko, kjillgwo bo dyo dbo ara iëp kjishko, llëbo shäryëp oblë kjishko wleni ga shäryëy llëm dey.

²² Eni ga pjäy kjlara kjlara omwoyotjlik sorë li miydaga ber pjäydë, e ga Sbörë eröe. Shji ëng lë kar kar, llëbo ëre kjishko llëme. Miydëy ga llëbo shäryëy ga pjlú li shäryoroy pjir ga «Tja llëbo owa shäryono» lëy llëm dey. Ëye omlë eni llëm ga era ber wopjlúe. ²³ Gueniyo ëye wotjlik ga llëbo uako llëme le wleni ga ue llëm dey. Uara ga llëbo owa shäryayde, e owa le kjishko. Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy wleni ga shäryëy llëm dey. Shäryoroy eni ga llëbo owa shäryoydë.

15

Llëbo ber pjlú bi kong li wlëydë llëme

¹ Llëbo shäryëy ber pjlö bek Sbö bokso li miydëy pjlú wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga ommydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjlú li wlëydë llëm, ² llëbo ber pjlú bi pjeyoga kong li wlëydë dey, opping mär Sbö go jek këgong wlo. ³ Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjlú ba kong wlo llëm, tak pjang Sbö tjlökwö go sorë

* **14:11** Isaías 45.23.

li eni. Tjlë ga «Pja läywaraba owashko ga tja läywaraba wleni.»* ⁴ Llëbo uunkong tak pjang Sbö tjlökwo go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjlú, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlú kjishko.

⁵ Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjây mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjây kjimte wotjlik kjrinaso, ⁶ pjây uunkong Sbö poshrëk no kjlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesucristo Data li e.

⁷ Pjây wlokjrara Cristorë sorë ga pjây ëng wlokjros kar kar eni bako, Sbö poshrëkoba wlo. ⁸ Cristo öör judíoga kjimtë, ba parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dik, tjlökwo bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlö ara kong jlökoyo li ber jlökoyo wlo. ⁹ Ga nopga judío llëm wleniyo songe lara bako, Sbö ie lok ber kësbang, tjwlö ara wlo, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja poshrër tjëyoga oblë oblë boksho,

tja të bop kong bakoe.»†

¹⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni obi:
«Sbö nopga löng wopjlú,
nopga judío llëm wleniyo,
pjây ber löng wopjlú bakoe.»‡

¹¹ Sbö tjlökwo tak pjang eni obi:
«Nopga judío llëm wleniyo,
Tjlapga poshrëzã.

Tjëyoga oblë oblë,
pjây të ba kong, ba poshrëkklo.»§

¹² Ga Isaías tjlëno beno eni:
«Isaí tjëyo wen kjlara,
ber tjëyoga oblë oblë ichaga.
Nopga judío llëm wleniyo mär ba go.»*

¹³ Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshë löng wopjlúe. Rokër ba kong ga pjây mär ba go kuzong ga pjây kjimte ber wopjlú, wlëpe. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ba Sëyarë, llëye lara li koshë löng wopjlú anmoyö wlo.

Pablo parkono nopga judío llëm wleniyo kong

¹⁴ Pjeyoga, miydër pjlú ga llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëmi pjlú, shäryëmi pjlú, ga pjây ëng ping e go ga pjlú

bakoe. ¹⁵⁻¹⁶ Gueniyo kjibokwo ëre go, llëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi llëm wlo. Sbö wopjlú li kjishko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío llëm wleniyo kong, Sbö tjlökwo roy pjlú lër ba kong wlo, epga twër ber Sbö kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret Sbö poshrëkklo wleni wlo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong wlo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjishko.

¹⁷ E kjishko ga tja shäng wopjlú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbö kong li beno pjlú kjishko. ¹⁸⁻¹⁹ Llëbo oblë lanyotkër llëme. Llëbo shäryara Cristorë bor go li lanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjlökwo roy lë nopga judío llëm wleniyo kong. Ga tja kjimtara ba Sëyarë llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjlú loror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äär jong Iliria kjokyo, ga tjlökwo li kjrara nopgarë ara, beno löng Sbö kolë shara. ²⁰ Tek dënashko ga tjlökwo roy pjlú li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë llëm obi löng lishko. Oblë öör omle tjänshko ga tja äär woydë omle jek obi eshko llëme. ²¹ Shäryër woydë, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Ba roy äär, äätë kjone llëm obi lishko.

Ëye ba roy kuydë llëm obi ga kuya.»†

²² Tja jek bomi ik loror ara, gueniyo tja jekdë llëm obi e kjishko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

²³ Tja jek bomi ik woyotjlin sök lu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitong kjok ëreshko. ²⁴ Eni ga tja jek shäng España kjokyo shko ga pjây in äär woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö wlo, pjir ga tja kjimtëmi jek äär eshko wlo. ²⁵⁻²⁶ Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbö tjlökwo kjrägaga löng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur tönö, iche Sbö nopga song wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong wlo, ga jek sör ba kong. ²⁷ Shäryara lok eni ba woshko, miyde lok ga pogo tjwlö ba kong ara. Judíoga Sbö tjlökwo roy shdöno nopga judío llëm wleniyo kong. E kjishko ga bek ga kar llëbo twe ba kong, ba kjimtoklo. ²⁸ Eni

* **15:3** Salmo 69.9. † **15:9** 2 Samuel 2.50; Salmo 18.49.

* **15:12** Isaías 11.10. † **15:21** Isaías 52.15.

‡ **15:10** Deuteronomio 32.43. § **15:11** Salmo 117.1.

ga dbur li ioror beno tjeng ba wloshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây in äär. ²⁹ Miydër pjlú ga tja äär bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

³⁰ Pjeyoga, shji mär bi Tjlapga Jesucristo go, ga shji ie ba Sëyarë eng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi kong ga pjây syöshtë Sbö kong bor kjishko jlökoyo. Enira tja kjimtëmi ba shäryë. ³¹ Rokozī ba kong ga tja döya Cristo tjlökwo kragaga llëm löng Jerusalén kjokyo li wloshko dwayo. Rokozī ba kong obi ga bi pjeyoga löng Jerusalén kjokyo li, llëbo söror ba kong li wlokjre lok wopjlúe. ³² Woyde Sbörë eni wleni ga tja äär bomi ik wopjlú, tja woshtë bomi shwoy ga pjlú wlo. ³³ Rokër Sbö kong ga pjây ie ber löng wlëpe. Ber eni.

16

Kjibokwo pjirzlong

¹ Walë shäng kjlara ko Febe. E bi kjlara, ga parkë shäng Cristo tjlökwo kragaga löng Cencrea kjokyo li kong. ² Rokër bomi kong ga e mär Tjlapga Jesús go kuzong ga wlokjrozī löng wopjlúe. Woyde ga shäryë bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shäng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjishko ga llëye woyde li twozī ba kong bakoe.

³ «¿Yonde?» lëmi Priscila, Aquila kong. Epga parkë löng Cristo Jesús kong bor tjok. ⁴ Zröraba ëy ëmdë ga tja kjimtara lok ara. Tja wopjlú ba tjok, gueniyo tjarö llëm, Cristo tjlökwo kragaga judío llëm wleniyo löng kës li wopjlú ba tjok bakoe. ⁵ «¿Yonde?» lëmi Cristo tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Epeneto kong. Asia kjokyoshko ga tjlökwo kragaga bäm go li e.

⁶ «¿Yonde?» lëmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷ «¿Yonde?» lëmi Andrónico, Junias kong. Tjawa epenga döe. Epga öör löng bor tjok kjërshko. Epga tönö beno tjeng Cristo tjok bor bäm go, ga Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska li kong ga tjwlo ara anmoyö.

⁸ «¿Yonde?» lëmi Amplias kong. E mär Tjlapga Jesús go, ga woydër ara.

⁹ «¿Yonde?» lëmi Urbano kong. E parkë shäng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Estaquis kong bakoe.

¹⁰ «¿Yonde?» lëmi Apeles kong. Llëbo weno ba kong owa ara Cristo kjishko ëmdë ga beno shäng mär ba go jlökoyo.

«¿Yonde?» lëmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹ «¿Yonde?» lëmi Herodiön kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lëmi Narciso pjeyoga kong. Epga mär Tjlapga Jesús go jlökoyo.

¹² «¿Yonde?» lëmi Trifena, Trifosa kong. Walëga li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lëmi bor kjlara Pérsida kong. Walë li parkë ara Tjlapga Jesús kong.

¹³ «¿Yonde?» lëmi Rufo kong. E tjwlo ara Cristo tjlökwo kragaga kong. «¿Yonde?» lëmi ba mekë kong bakoe. E bor mekë wleni.

¹⁴ «¿Yonde?» lëmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lëmi bi pjeyoga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lëmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga löng ba tjok li kong bakoe.

¹⁶ Pjây eng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi eng kong wopjlúe.

«¿Pjây yonde?» le Cristo tjlökwo kragaga löng kës lirë bomi kong.

¹⁷ Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây sjëke. No kjone kjone to löng llëbo shäryë, pjây shdär ber dboy dboy wlo, pjây mär Cristo go ame wlo. Ba kong ga tjlökwo kjroromi li owa le. Pjây tön ba tjok llëme. ¹⁸ Epga parkë löng Tjlapga Cristo kong llëm, parkë löng ba kong lok om go erä. Nopga kjok miydë llëm wleniyo jyäpgwe ba tjlökwo wolëso li go. ¹⁹ Pjây Cristo kolë pjlú li roy kura nopga uunkongdë. Tja wopjlú e kjishko. Gueniyo woydër ga llëbo pjlú li miydëmi pjir, llëbo owa shäryëmi ame wlo.

²⁰ Shji ie Sbörë ber löng wlëpe. Ga wop ä ga Ä zäya, ga ie ber shäng bomi wloshko.

Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara.

²¹ «¿Pjây yonde?» le Timoteorë bomi kong. E parkë shäng bor tjok. «¿Pjây

yonde?» le Lucio, Jasón, Sosípaterdë bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

²² Kjibokwo ëre taga tja Terciorë bor orkwo go. * Pjãý löng mär Tjlapga Jesús go li, «¿Pjãý yonde?» lër bomi kong.

²³⁻²⁴ «¿Pjãý yonde?» le Gayorë bomi kong. Tja wlokjrara wopjlú ba ushko, Cristo tjlökwö kragaga löng na kës li tjok.

«¿Pjãý yonde?» le Erastorë bomi kong. E parkë dbur jnega kjok ëreshko.

«¿Pjãý yonde?» le Cuatorë bomi kong bakoe.†

²⁵ Sbö, e poshrëkko. Pjãý ie ber löng wokjang, Jesucristo roy pjlú loror bomi kong li go. Tek dënashko ga tjlökwö ëre miydaraba llëm, jnena Sbörë tjeng kjishko. ²⁶ Gueniyo eerishko ga miydëy pjire. Sbö sök ñyado. Ga tjlökwö ëre lara ba tjlökwö lagaga kong, ga ichara ba të, roy shdöya wlo, kuya tjëyoga uunkongdë wlo, tjlökwö li kjre lok wlo, Sbö kole lok wlo. ²⁷ Sbö kjok miydë ara, ëye äär bañya dik llëme. Ga Jesucristo kjishko ga e iëy ber kësbang, tjwölö ara ñyado. Ber eni.

* **16:22** Tjlökwö lara Pablorë Tercio kong. E irgo ga tara Terciorë kjibokwo go ba kong. † **16:23-24** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyã shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le Cuatorë bomi kong bakoe. Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjãý kjimte ara.»

Primera Carta a los Corintios Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Corinto kjokyo, e Grecia kjokyo obi. Grecia kjokyo shoko ga kjok tjwlo ara li, e Corinto kjokyo. Eshko ga nopga tjeng ara, doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo tjer kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak shkeng (650,000) dik. Tjreko parkagaga tjwleklong pjiir wleniyo tjeng ara, doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo pkeng (400,000) dik. Jesús roy pjlú lara Pablorë bäm go eshko, tak pjang Hechos 18.1-17 go sorë li eni.

Walë shäng kjlara ko Cloé. Pjlara ga ba pjeyoga löng ba ushko kjlara öör Pablo ik Éfeso kjokyo, ga Jesús tjlökwö kjragaga löng Corinto kjokyo li engkjwë löng eng tjok sorë, llëbo owa shäryë löng sorë, e lara ba kong pjire. Pjlara obi ga Jesús tjlökwö kjragaga löng Corinto kjokyo li kjibokwo ichono Pablo kong kjwara, llëbo oblë oblë jakroke ba kong wlo. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo llë llgweya wlo, epga poshdüya wlo bakoe.

Corinto sopga sböpga jyäglo poshrëk ara. Ba syö uyo lok lishko ga sjeng llë suya lok, ga ue lok eshko, ber ba poshrëkklo wlo. Gueniyo kjone kjone mär beno löng Jesús go shara. Eshko ga kjong kjong sjeng li uë woydë, gueniyo kjong kjong obi sjeng li uë woydë ame. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë sjeng li kjishko.

Corinto kjokyo ga walëga löng ara sböpga jyäglo syö uyo lok li roshko, opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, ga domerga jek eshko pë ba tjok wlo, ber ba sböpga jyäglo li poshrëkklo wlo. Eni ga domerga mär beno löng Jesús go li, llëbo pjlú shärye wlo li miyde löng llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga nopga orkwosmok löng pjiir, nopga orkwosmojdë llëm obi, woyde ga jek löng sorë li jyä tara Pablorë.

Eshkoshko ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwö kjragaga li tjok, gueniyo Sbö läywe owa, Pablo läywe owa bakoe. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Sóstenes tjok. Tja rokara Sbörë beno shäng ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

² Sbö tjlökwö kjragaga löng Corinto kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy tona Sbörë beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjäy rokara beno tjeng dboy ba kong, pjäy jek ber löng pjlo bek ba bokso wlo. Woyde ga nopga uunkong mär Jesucristo go li jek ber löng eni. Jesucristo, e bi Tjlapga, e ba Tjlapga bakoe.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo wopjlú Sbö tjok

⁴ Sbö wopjlú li kjishko ga pjäy kjimtara ara, pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. Tja wopjlú Sbö tjok iyado e kjishko.

⁵ Pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga llëbo pjlú shäryara Sbörë bomi kong oblë oblë. Pjäy iara beno löng ba tjlökwö miydë pjlú, pjäy iara beno löng ba lë nopga oblë oblë kong bakoe. ⁶ E kjishko ga miydëmi ga Cristo roy pjlú lororwa bomi kong li, e beke. ⁷ Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi li koshëmi löng wopjlú wopro ga kjok miydë twe Sbörë ba nopga kong oblë oblë li, e twara beno tjeng bomi kong pjiir tjän. ⁸ Eni ga pjäy kjimte Sbörë ber löng wokjang iyado, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjäy pogo llëye dret ba bokso wlo. ⁹ Pjäy rokara Sbörë jek ber löng ba Wa Jesucristo, bi Tjlapga li tjok wlo. Ga llëye le Sbörë li shärye eni.

Jesús tjlökwö kjragaga löng englë kar kar eng tjok

¹⁰ Pjeyoga, rokër bomi kong bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga pjäy löng bëy eng tjok, pjäy shdär dboy dboy llëm wlo, pjäy wotjlik kjrinaso wlo. ¹¹ Pjeyoga, pjäy roy kuror Cloé pjeyoga tjok ga pjäy löng englë kar kar eng tjok. ¹² Roy kuror ga pjäy kjone kjone tjle ga «Tjawa Pablo i», kjone kjone

tjlë ga «Tjawa Apolos ã», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cefas* ã», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Cristo ã» lëmi löng eni.

¹³ ¿Cristo, e dboy dboydo? ¿Tja Pablo zröraba pjang kjlös go bomi kjishkoro? ¿Pjäy wak jer di roshko bor ko goro? ¹⁴⁻¹⁵ Crispo, Gayo, epgara waga tjarë. Pjäy llamo waga tjarë llëme. Eni ga ëye wak bor ko go laga ërë llëme. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko. ¹⁶ (Estéfnas pjeyoga löng ba ushko lira woror, gueniyo no oblë wororde woyo bor kong llëme.) ¹⁷ Tja ichara Cristorë, ëye wër wlo llëme. Tja ichara ba tjlokwo roy pjlu lë. Ga ba tjlokwo li kjrëba wlo ga lër kjok miydë kjok ëre go li go llëme. Loror eni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go li ber dbo llëm wleni.

Shji döra Sbörë Cristo go, Sbö kjok miydë kjishko

¹⁸ Nopga jeno löng li kong ga Cristo wolono pjang kjlös go li roy tjwlö llëme le. Gueniyo shji döra Sbörë löng li kong ga dbo ara, shji döra e go kjishko. ¹⁹ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Nopga kjok miydë ara wleniyo le löng li, ba kjok miydë li iër ber tjwlö llëme.

Epga iër ber löng kjok miydë llëme.»†

²⁰ ¿Nopga kjok miydë ara wleniyo le li löng kjone? ¿No pinggaga wleniyo lëba li shäng kjone? ¿Nopga wotjlík rong wleniyo le li löng kjone? Kjok miydë kjok ëre kjing go li iara Sbörë beno tjwlö llëme. ²¹ Sbö, e kjok miydë ara. E kjishko ga kjok miydë kjok ëre kjing go li iara beno ba miydoklo llëme. Eye mär ba go ga döra ba tjlokwo pjlu li go, tjlokwo li tjwlö llëme lëba gueniyo.

²² Judíoga mär ber löng Sbö go wlo ga woyde lok ga llëbo ãydëba llëm wleniyo shärye ba kong lok guing. Nopga judío llëm wleniyora mär ber löng ba go wlo ga woyde lok ga pñya tjlokwo wolëso go guing.

²³ Gueniyo tjlokwo lërwa löng li ëre: Cristo, e zröraba pjang kjlös go. Judíoga kong ga tjlokwo ëre lökyo ba kong ara, ga nopga judío llëm wleniyo kong ga tjwlö llëme le.

²⁴ Gueniyo kjong kjong rokara Sbörë beno bañya, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. Epga kong ga tjlokwo ëre dbo ara,

miydë lok ga epga döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. ²⁵ Llëbo shäryara Sbörë li, e tjwlö llëme lëba. Gueniyo e tjwlö ara, kjok miydë kjok ëre kjing go li kjinmo. Llëbo shäryara Sbörë li, e dbo llëme lëba. Gueniyo e dbo ara, llëye shärye nopgarë kës li kjinmo.

²⁶ Pjeyoga, pjäy rokara Sbörëshko ga pjäy löng sorë woyotjlíziã. Eshko ga nopga kong ga pjäy kjok miydë ara kjlöbö dö, pjäy tjwlö ara kjlöbö dö, pjäy pjeyoga tjwlö ara kjlöbö dö bakoe. ²⁷ Gueniyo nopga löng kjok miydë llëme lëba li kjrara Sbörë, nopga kjok miydë ara le li lökkjrë e go wlo; nopga dbo ara llëm li kjrara, nopga dbo ara li lökkjrë e go wlo; ²⁸ nopga ãywaba shjiktëng, tjwlö llëme lëba li kjrara, nopga tjwlö ara li lökkjrë e go wlo bakoe. ²⁹ Shäryara eni, ëye krë ba boksho llëm wlo. ³⁰ Pjäy tona Sbörë om go beno tjeng Cristo Jesús tjok kjrinaso. Bi kong ga e dbo ara, miydëy ga shji döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. Ba kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, shji iara beno nopga bañya, shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo bakoe. ³¹ E kjishko ga tjlokwo tak pjang Sbö tjlokwo go li beno bi kong wëlle. Tjlokwo tak pjang li tjlä ga «Eye krë woydë ga krë Tjlapga kjishko dey.»‡

2

¹ Pjeyoga, tja öör Sbö tjlokwo roy lë bomi kongshko ga tja tjläno bomi kong tjlokwo rong go llëm, tja opyono shäng kjok miydë ara llëm bakoe. ² Tja shäng bomi tjokshko ga tja wotjlíno Jesucristo zröraba pjang kjlös go li roy lë bomi kong eröe. Tja tjläno bomi kong llëbo oblë kjishko llëme. ³ Tja tjlä shäng bomi kongshko ga tja tjläno dbo ara go llëm, pjäy bangkjröror ara, tja dete erä. ⁴ Eshko ga tja tjläno bomi kong nopga kjok miydë ara wleniyo tjlokwo go llëme. Tjlokwo li kjrëmi wlo ga tja tjläno ara bomi kong llëm bakoe. Tjlokwo loror li, e kjrörömi, pjäy kjimtara Sbö Sëyarë ba dbo ara go kjishko. ⁵ Shäryöror eni, pjäy mär ber löng Sbö dbo ara go wlo, pjäy mär ber löng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm wlo.

Kjok miydë ara twara Sbö Sëyarë

* **1:12** Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe. † **1:19** Isaías. 29.14. ‡ **1:31** Jeremías 9.24.

⁶ Gueniyo ga ëye mär Cristo go, ga wotjlik këkboga dik li kong ga tjawa tjê ba kong kjok miydë go. Gueniyo kjok miydë lërwa li, e nopga kjok ëre so i llëm, tjlapgaga i llëm bakoe. Llono ga epga ber tjwlo ame. ⁷ Kjok miydë lërwa li, e Sbö i, jnena tjeng dboy tek dämärshko dwayo. Eshko ga Sbö wotjlik ba kjok miydë li ping borwa kong eeri dbaryo, e ber pjlú borwa kong wlo le. ⁸ Tjlapgaga kjok ëre so, Sbö kjok miydë li llë loklo miyde lok llëme. Miydara kjwe ga Tjlapga Kësbang li zröra lok pjang kjlös go llëme. ⁹ Gueniyo Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Ëye Sbö woydë ga kong llëbo shärye kësbange.

Llëbo eni li iydëba llëm,
kuydëba llëm,

woyotjliydëba llëm bakoe.»*

¹⁰ Gueniyo ba Sëya ichara Sbörë borwa kong, ga llëbo ëre pina borwa kong pjir, llëye woyotjliya Sbörë kës li miyde ba Sëyarë pjir kjishko. ¹¹ Ebo wotjlik llë, e miyde ba sëya om go lirë eröe. Ga Sbö wotjlik llë, e miyde ba Sëya om go lirë eni bakoe. ¹² Tjlokwo kjok ëre kjing go li wlokjrororwa llëme. Ba Sëya twara Sbörë borwa kong li wlokjrorwarë, llëbo twara Sbörë borwa kong kës li llë loklo miydërwa wlo. ¹³ Eni ga tjlokwo lërwa bomi kong li, e no i llëme. Tjlokwo pina Sbö Sëyarë borwa kong li lorwarë bomi kong. ¹⁴ Ëye go Sbö Sëya llëm ga llëye le Sbö Sëyarë li tjlokwo kjre llëm, e ba kong ga tjwlo llëm kjishko, ga llë loklo miyde llëm, kjimte Sbö Sëyarë llëm kjishko. ¹⁵ Ëye go Sbö Sëya ga llëbo uunkong llgweya ga pjlúe. Ga epga llgweya nopga go Sbö Sëya llëm lirë ga äe. ¹⁶ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Sbö wotjlik llë,
ëye ommiydë llëm,
“Llëbo shäryos eni” laga ërë ba kong llëme.»†
Gueniyo shjira wotjlik Cristo dik.

3

Shji shdär dboy dboy llëme

* **2:9** Isaías 64.4. † **2:16** Isaías 40.13. * **3:6** Dwla dgaga wleni le li, e tjlokwo roy pjlú li laga ba kong bäm go li loklo. † **3:6** Di sguingga dwla kjing go wleni le li, e tjlokwo roy pjlú li laga ba kong jek obi li loklo. ‡ **3:6** Dwla wengga wleni le li, e nopga iaga ber baïya li loklo.

¹ Pjeyoga, tja shäng bomi tjokshko ga tja tjê woydë bomi kong, tja tjê nopga jëklöng Sbö Sëya go kong sorë ga eni. Gueniyo ga pjây jëklöng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik kuzong ga tja tjêno bomi kong, dataga tjê ba wapga chilawa kong sorë ga eni. ² Chida, e sëyshko ga nä iayde erö, dli kjang ue ga ä kjishko. Eni wleni ga tja shäng bomi tjokshko ga pjây pinor wëllë, tjlokwo rong kugömi llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga kugömi löng llëm obi. ³ Pjây jëklöng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik obi. Pjây ymo ara ëng tjok, pjây ënglë kar kar bakoe. ¿Eni ga pjây nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik llëmdo?

⁴ Pjây kjone kjone tjê ga «Tjawa Pablo i», kjone kjone tjê ga «Tjawa Apolos i» lëmi eni. Pjây tjê enishko ga pjây jëklöng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik. ⁵ ¿Apolos, e ë? ¿Pablo, e ë? Tjawa Sbö parkaga döe. Borwa kjishko ga pjây oppino mär Cristo go. Tjawa ichara Tjlapgarë llë shäryë li, e shäryorwarë eröe. ⁶ Dwla dgaga wleni li* tja, di sguingga dwla kjing go wleni li† Apolos, gueniyo dwla wengga wleni li‡ Sbö. ⁷ Eni ga dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo ara llëme. Tjwlo ara li, e Sbö, dwla wengga wleni li e. ⁸ Dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo bek, ga potjwleÿa Sbörë pak shäryara li kjishko. ⁹ Tjawa so Sbö parkagaga kjoyo, ga pjây so dwla dgoklo kjokyo kjoyoe.

Pjây so u shärye Sbörë shäng kjoyo bakoe. ¹⁰ Sbö wopjlú li kjishko ga tja iara beno u shäryaga wleni. Eni ga u shakklo shäryoror bäm goshko. Oblë shäng u ywë ba kjing go. Gueniyo ëye u ywë ga woyde ga shärye yötso. ¹¹ U shakklo iak buk li, e Jesucristo, ga ëye omkjlopswë ber oblë wlo ga äe. ¹² U shakklo ëre kjing go, kjone kjone u ywë llëbo srer llëm, suya llëm wleniyo go, dbur sho shöylör, dbur sho pjlublún, akkwo wolësowa tjwlo ara wleni bakoe. Kjone kjone obi u ywë llëbo srer, suya wleniyo go, kjorkwang, kjlo sho, dwla kasho bakoe. ¹³ No llgwezlong dbaryoshko ga shäryara pjlúe, de oware, e ber wëllëe. Eshko ga ba

pak li tjl̄ya iök go. ¹⁴ Eye ba pak shäryono li beno pjlú ga potjwl̄ya Sbörë. ¹⁵ Eye ba pak shäryono li sura pjir ga ba pak li jeno ba shjiryo, gueniyo era där, no döktong u pjono pjir roy dwayo wleni.

¹⁶ Pjã go Sbö Sëya. Eni ga pjã Sbö u wleni. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁷ Eye Sbö u shdök ga pjiya Sbörë bakoe. Sbö u, e zrek, ga ba u le li, e pjã om go.

¹⁸ Pjã opjãpgwë om go llëme. Pjã kjone kjone kjok miydë kjok ëre kjing go lëmi wleni ga woyde ga opyë ber löng kjok miydë llëm kjok ëre kjing go wleni, äär ber kjok miydë ara jlökoyo wlo. ¹⁹ Sbö kong ga kjok miydë kjok ëre kjing go li, e tjwlö llëm, tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga «Eye llëbo shäryë ba kjok miydë om go li goshko ga doshaya Sbörë e go.»[§] ²⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Nopga kjok miydë ara le li wotjl̄k llë, e miyde Sbörë pjir, ga ba kong ga tjwlö llëme.»^{*} ²¹ Llëbo uunkong twara Sbörë bomi kong pjir tjän. E kjishko ga ëye krë nopga kjok miydë ara kjishko ame. ²² Tja, Apolos, Cefas,† tjawa iara Sbörë beno löng bomi kjimtaga. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e twara beno pjlú bomi kong. Pjã löng sëre, de pjã wolonore, llëbo uunkong shärye ber pjlú bomi kong. Llëbo wen bomi kong eerishko li, bong kjönma li, llono li, e shärye uunkong ber pjlú bomi kong bakoe. ²³ Pjã Cristo ï, ga Cristo, e Sbö ï.

4

Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska li pakyo

¹ Eni ga tjawa Cristo parkaga lozïa. Tjlökwo jnek tjeng pjir li lara Sbörë borwa kong, ga tjawa iara beno löng ba lë oba kong. ² Eni ga ëye kong pak twara ga woyde ga shärye yötso, jlökoyo, woyde pak twaga lirë sorë li eni. ³ Tja llgwegaga pjãydë, llëm ga tja llgwegaga nopgarë wleni ga e bor kong ga llëno llëme. Tja opllgwek om go llëm bakoe. ⁴ Llëbo pjlú miydër li shäryër eni lër bor pjlúshko. Gueniyo bor kong ga llëno llëm bakoe. Bor llgwegaga li, e Tjlapga Jesús eröe. ⁵ E kjishko ga no oblë llgwemi llëm, äär jong no llgwezlong dbaryoshko jã. Tjlapga li

tjwe iröng obi dbaryo li koshozï dey. Eshko dbaryo ga llëbo jnek tjeng kjok ro sï roy wleni li shiya äär ber wëleshko, no wotjl̄k ba pjlúshko llë li, e shiya ber eni bakoe. Eshko ga kjlara kjlara poshrëya Sbörë om go, ba pak shäryara sorë li kjishko.

⁶ Pjeyoga, «Llëbo shäryë llëbo tak lok li kjinmo llëme» lëba eni iyado. Llëbo ëre lër bor kjishko, Apolos kjishko, ber pjlú bomi kong wlo, pjã opping tjlökwo ëre shäryë pjlú wlo. Eni ga bomi pingga, bomi kägäyo, e pjlú, oblë kjinmo woyotjl̄mi ame. Shji krë eni llëme. ⁷ ¿Pjã tjwlö ara, oblë kjinmo laga ërë? ¿Pjã krë llëbo tjeng bomi tjok li kjishko ega? Llëbo kjroromi kës li, e twaga Sbörë om go bomi kong.

⁸ Pjã wotjl̄k ga llëbo uunkong tjeng bomi tjok tjän lëmi, llëye oblë woydëmi llëme. Pjã wotjl̄k ga pjã löng pjlupga wleni tjän, gueniyo shji eni llëme. Woydër ga pjã pjlupga wleni jlökoyo, tjawa ber eni bomi tjok bako wlo. ⁹ Bor kong ga tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska ëre kong shto wlëna Sbörë tjwlö llëm wleni. Tjawa iara beno löng zrökoba wlo, ga nopga uunkong tön löng llëye wen borwa tjok li ïya lok wlo, Sbö parkagaga kjok dogo so tön löng borwa ïk wlo eni bakoe. ¹⁰ Cristo tjlökwo roy lërwa oba kong kjishko ga tjawa kã llëm wleni, tjawa dbo llëm bakoe lëba. Gueniyo pjãda wotjl̄k ga pjã tönno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjã kjok miydë ara, dbo ara lëmi eni. Pjã tjwlö ara lëba, gueniyo tjawara ïywaba shjiktëng. ¹¹ Eerishko ga tjawa löng song, tjawa pjl̄i kuk ara, tjawa wodogro, tjawa shwong llëm, tjawa shdungoba ara, tjawa u dret bakoe. ¹² Tjawa sjeno parkorbo borwa orkwo om go go. Tjawa lëba owashko ga kar dboryërwa pjlú; tjawa shdungobashko ga kurwa kjinge; ¹³ tjawa läywëba owashko ga kar dboryërwa yötso. Eerishko ga tjawa oba kong ga tjwlö llëm, shkimkwo sho wleni, llëbo owa dbukko wleni lëba.

¹⁴ Tjlökwo ëre tër bomi kong, pjã lökkjërë e go wlo llëme. E bomi poshdungglo, pjã bor wapga woydër ara wleni kjishko. ¹⁵ Pjã tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok tjlökwo

§ 3:19 Job 5.13. * 3:20 Salmo 94.11. † 3:22 Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe.

roy pjlú li loror bomi kong bäm go kjishko. E kjishko ga pjây Cristo tjlökwo pinggaga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) ëmdë ga pjây dataga ara llëm, bomi data kjlaraso wleni li, e tja. ¹⁶ E kjishko ga rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik. ¹⁷ Timoteo, e ichër jek bomi shwoy, pjây jëk sorë le bomi kong wlo. E bor wa wleni, e woydër ara, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong pjlú iyado. Tja jëk shäng Cristo Jesús tjok sorë ga woyoshre bomi kong. Tjlökwo lër shäng Jesús tjlökwo kjragaga kong kjone pogo li, e le bomi kong bakoe.

¹⁸ Pjây kjone kjone krë ara, pjây ïn äär ame lëmi kjishko. ¹⁹ Gueniyo ga woyde Tjlapgarë wleni ga tja jek äär bomi ïk wop äe. Eshko ga nopga krë ara li sorë ïn wëïë, dbo twara Sbörë ba kong jlöre, de tjlë sopga erä, e miydër pjire. ²⁰ Eye parkë ba pjluyo Sböli kong ga woyde ga tjlë erä llëm, dbo twe ba kong llëye le li shärye eni wlo bakoe. ²¹ ¿Llëye woydëmi? ¿Woydëmi ga tja jek bomi shdungware, de tja jek äär shäng wopjlú bomi tjok, pjây poshrër wlo?

5

Domer llëbo shäryono owa anmoyö

¹ Pjây kjlara roy kuror ga ba mewa kjrono sök ba boy. Llëbo shäryara eni li, e owa anmoyö. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo ëmdë ga äär llëbo owa shäryë eni llëme. ² Eni ëmdë ga pjây löng bomi krë tjok. Zok ga pjây kjwe löng woydëe. Woyde ga domer li ichoromi kjwe to bomi tjrëko dwayo. ³ Tja shäng bomi tjok llëm ëmdë ga pjây woyotjlin enido. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong ëre, tja shäng bomi tjok om go wleni. Lër bomi kong ga domer llëbo owa shäryono eni li, e shdüzïa. ⁴ Pjây tön Tjlapga Jesús ko goshko ga tja shäng bomi tjok wleni, ga Tjlapga Jesús dbo li tjeng bomi tjok bakoe. ⁵ Eshko ga domer li iozï ber tjeng Ä wloshko, ba doyo shdüya pjir wlo. Eni ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba sëya där kjwe.

⁶ Pjây krë, e owa. «Pjlung shosho uukklo chira dö ëmdë ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. E miydëmi

löng pjir tjan. ⁷ Pjlung shosho uukklo këguë li dbuya judiogarë, pjlung shosho shäryak ba uukklo tjok llëm wleniyo shärye wlo. Eni wleni ga domer owa li ichozï to bomi tjrëko dwayo, nopga to löng llëbo owa shäryë baïya dik llëm wlo, pjây iara Sbörë ber löng owa eni llëm kjishko. Eni ga pjây ber löng pjlung shosho tjaglën, shäryak ba uukklo tjok llëm wleni. Cristo zröraba bi kjishko tjan, öng wlëp ushko so llgwoklë zröya judiogarë Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo kong wleni. ⁸ Ba dbar li shrëyashko ga pjlung shosho uukklo tjok li dbuya lok, äska shärye ba uukklo tjok llëm wlo. Eni wleni ga bi dözlöng dbaryo li shrëy wlo ga woyde ga llëbo owa shäryoroy dënashko li shäryë ame, shji ber löng wotjlik bëy jlökoyo wlo.

⁹ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Pjây opkjös nopga llëbo owa shäryë eni li shwoy dwayo. Toror bomi kong kjibokwo ichoror jek bomi kong bäm go li go. ¹⁰ Gueniyo toror enishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo lotë llëme. Shäryëmi eni wlo kjwe ga pjây opshik kjok ëre kjing go dwayo kjluwe, epga uunkong llëbo owa shäryë eni kjishko. Epga wotjlik dbur töng ba kong erö, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo, sböpga jyäglo poshrëya lok bakoe. ¹¹ Tjlökwo toror bomi kong li, e pjlollgwer woydë kjibokwo ëre go. Bomijeyo Jesús tjlökwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây opkjë ba shwoy dwayo. Kjone kjone pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, wotjlik dbur töng ba kong erö, sböpga jyäglo poshrëya, oblë läywe owa, nelötkë ä, oblë jyäpgwe, ba llëbo lüyotke wlo. Bomijeyo Jesús tjlökwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây ië ba tjok ëmdë llëme.

¹²⁻¹³ Nopga bi pjeyoga llëm wleniyo llgwey llëme. Ba llgwegä li, e Sbö. Gueniyo nopga jëk löng bomi tjok eshko li llgwezïa. Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Domer owa shäng bomi tjrëko li ichozï toe.»*

6

Jesús tjlökwo kjragaga ëng wlëk kar kar ëng tjok sorë

* 5:12-13 Deuteronomio 17.7; 19.9; 21.21, 24; 24.7.

¹ Pjây kjone kjone ëng wlêk kar kar ëng tjok wlenishko ga pjây llet ëng rotë kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo shwoy llëme. Bek ga rotëmi Sbö nopga kong, llgweya lok wlo. ² Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo llgwega ber Sbö nopgarë. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo chira bomi tjrëko li llgwemi om go ga ä sorëro? ³ Llono ga Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga llgwey bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li llgwey ga maling anmoyō. ⁴ ¿E kjîshko ga pjây ëng wlêk kar kar ëng tjok wlenishko ga llgwemi ëng tjok ga ä wleni ga pjây wotjlîk ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omllgwek ga pjîlû lëmire? ⁵ Lër bomi kong eni, pjây lökkjrë e go wlo. ¿Shäng kjlara bomi tjrëko kjok miydë pjây llgweya wlo li dretdo? ⁶ Gueniyo pjây ëngkjwë bomi pjeyoga tjok dö llëm, pjây ëng rotë to löng kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo kong, oba uunkong bokshto.

⁷ Pjây ëng rotë äär löng tjlapgaga shwoy li, e lökyo ara. Pjîlû wlo ga llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko, pjây llëbo lüyotkara oblërëshko ga kumi ber löng kjing dey. ⁸ Gueniyo ga llëbo shäryëmi om go oblë kong owa, oblë llëbo lüyotkëmi bakoe. Ga pjây löng omshäryë eni bomi pjeyoga tjok.

⁹⁻¹⁰ Ëye llëbo shäryë oblë kong owa ga äär Sbö sök no pjîluyo îyado lishko llëme. ¿E miydëmi llëmdo? Nopga llëbo owa shäryë oblë oblë. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, sböpga jyäglo poshrëya, orkwosmono pjir ëmdë ga pë oblë tjok, domer pë domer tjok, oblë llëbo lüyotke, wotjlîk dbur töng ba kong erö, nelötkë ä, oblë läywe owa, oblë jyäpgwe, llëbo lüyotke wlo. Pjây jyäpgwëba ga jlö lëmi llëme. Ëye opshäryë eni ga äär Sbö sök no pjîluyo îyado lishko llëme. ¹¹ Dënashko ga pjây kjone kjone llëbo shäryono eni. Gueniyo pjây eni ame, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret, ga pjây iara beno tjeng dboy ba kong. Pjây iara beno pjîlo bek ba bokso, llëbo shäryara Tjlapga Jesucristorë bomi kong li kjîshko, Sbö Sëya dbo go.

Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme

* 6:16 Génesis 2.24.

¹² «Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjîlû» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjîlû bi kong llëme. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pjîlû. Gueniyo llëbo kjone kjone shäryër ga tja ber shäng ichaga erë. E kjîshko ga llëbo eniyo shäryër llëm, tja opichë om go ga pjîlû wlo. ¹³ «Dli, e uëy wlo, jer äär bi böpkwo roshko wlo. Bi böpkwo, e dli kong bebi» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llono ga pjöyîkong li pjir, shji böpkwo ame, dli ame bakoe. Gueniyo shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Bi doyo, e e kong wlo llëme. Llëye woyde Tjlapgarë shäryëy wlo li, e shäryoydë bi doyo go erö dey. Bi doyo ichaga li e. ¹⁴ Tjlapga Jesús woshrara Sbörë iröng obi ba dbo ara go, ga llono ga shji woshre eni bakoe. ¹⁵ Bom doyo, e Cristo î. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo Cristo î li töy walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo ga pjîlûre? Llëme. ¹⁶ Ëye tön walë eniyo tjok ga ber shäng ba tjok kjlaraso wleni. Sbö tjîlökwo tak pjang eni: «Pjöyîkong li ber löng kjlaraso wleni.»*

¹⁷ Gueniyo ëye tön Tjlapga Jesús tjok ga ba sëya, Tjlapga li Sëya, e tön ber löng kjrinaso wleni. ¹⁸ E kjîshko ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo owa shäryëy oblë ga e ber owa bi doyo kong llëme. Gueniyo ëye llëbo shäryë ba doyo kong owa eni ga llëbo shärye ba doyo om go li kong owa. ¹⁹ Bom doyo, e Sbö Sëya u wleni, e ichara Sbörë beno pjang bomi go kjîshko. ¿E miydëmi llëmdo? Pjây opichë om go llëm, pjây ichaga Sbörë, ²⁰ pjây tjwîlëna pjir kjîshko. E kjîshko ga llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li, e shäryomirë bomi doyo go erö, Sbö ber kësbang, tjwîlô ara wlo.

7

Shji orkwosmok wlo ga sorë

¹ Llëbo kjakrokoro mi bor kong kjibokwo go li, e dboryër bomi kong shara. Pjîlû wlo ga shji orkwosmok llëm dey. ² Gueniyo nopga ara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok kuzong ga zok ga pjây domerga pë bomi boy onmo li tjok, pjây walëga pë bomi

lanma onmo li tjok eni bakoe. ³ Domerga orkwosmok löng pjir, pjây pê bomi boy tjok wlo. Walëga orkwosmok löng pjir, pjây pê bomi lanma tjok wlo. Pjây orkwosmok löng pjir kjîshko ga «Tja pê bop tjok llême» lëmi ëng kong llême. ⁴ Walë orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba lanma î bakoe. Domer orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baïya dö llëm, e ba boy î bakoe. ⁵ «Tja pê bop tjok llême» lëmi ëng kong llême. Gueniyo pjây wotjlik bëy ëng kong ga «shji pê ëng tjok llëm dbar kjwöbö, shji ber löng syöshhtë Sbö kong ïyado wlo» lëmi ëng kong ga pjlúe. Gueniyo dbar ara llême. E irgo ga pjây pê ëng tjok jek obi, pjây tjliya Ärë, llëbo owa shäryë wlo ga ä wlo. ⁶ Llëbo ëre shäryëmi woydë ga shäryëmi ga pjlú, gueniyo «shäryozï eni» lotë llême. ⁷ Bor kong ga pjây uunkong orkwosmok llëm ga pjlú, gueniyo shji iara Sbörë llëbo shäryë oblë oblëe. Kjong kjong iara beno löng orkwosmok llëm wlo, kjong kjong iara beno löng orkwosmok wlo bakoe.

⁸ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi, pjây syäpga, pjây ber löng tjoksa botoya dik ga pjlúe. ⁹ Gueniyo pjây wotjlik ëbo wlëk ïyado, pê ba tjok wlo wleni ga pjây orkwosmok ga pjlú, pjây wotjlik llëbo owa shäryë ïyado llëm wlo.

¹⁰ Pjây orkwosmok löng pjir, tjlökwö lara Tjlapga Jesúsdë bomi kjîshko. Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma rayëmi llême. ¹¹ Rayoromi wleni ga pjây ber löng tjoksa, llëm ga pjây tön iröng bomi lanma rayoromi li tjok obi. Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boy rayëmi llëm bakoe.

¹² Llëbo oblë lër bomi kong, gueniyo ëre laga tjarë om go bomi kong, e laga Tjlapga Jesúsdë llême. Domerga orkwosmok löng walë Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi boydë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹³ Ga walëga orkwosmok löng domer Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi lanmarë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹⁴ Shäryëmi eni ga ba boy kjîshko ga domer Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo li de Sbörë, ba nopga de sorë ga eni, ga ba lanma kjîshko ga walë Jesús tjlökwö kjraga llëm wleniyo li de Sbörë eni bakoe. Eni ga bomi

wapga de Sbörë bakoe. Gueniyo shäryëmi eni llëm ga epga de llême.

¹⁵ Pjây orkwosmok löng Jesús tjlökwö kjraga llëm tjok, pjây raye woydë ga wëyë. Pjây rayara eni ga pjây pogo llëye dret Sbö bokso. Shji rokara Sbörë, shji ber löng wopjlu ëng tjok wlo. ¹⁶ Gueniyo pjây ber löng orkwosmok ba tjok ga pjlú ga shäryozï eni. Bomu kjîshko ga bomu kjlara li där kjwe.

¹⁷ Shji kjlara kjlara löng sorë li laga Sbörë. Pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni. Lër eni Jesús tjlökwö kjragaga uunkong kong. ¹⁸ Domerga, pjây rokarashko ga pjây löng doyo jyâ tak pjir ga wëyë. Eshko ga pjây löng doyo jyâ tak llëm ga pjây doyo jyâ të llême. ¹⁹ Shji doyo jyâ tak pjirde, de llëmde, e tjwlö llême. Shji Sbö tjlökwö kolë li, tjwlö tjok li e. ²⁰ Pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni. ²¹ Eshko ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ga pjây woydë llême. Gueniyo pjây döya woydë bomu sogorë ga pjây to dey. ²² Pjây rokarashko ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ga Sbö bokso ga pjây beno Tjlapga Jesús kjlarayo shara, pjây sogo dret wleni. Pjây rokarashko ga pjây sogo dret ga pjây iara Sbörë beno Cristo î, eni ga eerishko ga pjây sogo tjok wleni. ²³ Pjây tjwlëna Sbörë tjwlö ara. E kjîshko ga pjây opyë ber ichaga no oblëre ame, pjây ichaga ber Sbörë döe. ²⁴ Pjeyoga, pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni.

²⁵ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi kong, tjlökwö lara Tjlapga Jesúsdë bomu kjîshko llême. Gueniyo tja kjimte Tjlapga lirë kjîshko ga tjlökwö lër bomu kong ëre, e beke. ²⁶ Bor kong ga shji löng eerishko dbar owa kjîshko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni dey. ²⁷ Pjây orkwosmok löng pjir ga pjây ëng rayë llême. Pjây löng orkwosmok llëm ga pjây boy wlëk llême. ²⁸ Gueniyo pjây orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryoromi llême. Kjongloga orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryara llëm bakoe. Gueniyo ëye orkwosmono ga kong llëbo owa wen ara kjok ëre kjing go. Lër bomu kong eni, pjây llono ga song llëm wlo.

²⁹ Pjeyoga, lër bomu kong eni, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo dbar kjwöbö obi

erä kjishko. E kjishko ga pjây orkwosmok löng pjir ga pjây jêk löng nopga orkwosmok llêm wleniyo dik shara; ³⁰ pjây slar eë llêbo kjishko ga pjây wotjlîk ara ba kjishko ame; pjây löng wopjlú llêbo kjishko ga pjây wotjlîk ara ba kjishko ame; pjây llêbo tjwllêno ga e ber bomi kong iyado wlo lëmi llêm bakoe. ³¹ Eni ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga llêbo tjeng kjok ëre kjing go li, e woyotjlîya ara llêm, kjok pjir lê kjishko.

³² Pjây kjimtër woydë, pjây woydë ame wlo. Domer shäng tjoksa ga wotjlîk Tjlapga Jesús pak shäryë, ber pjlú ba tjok wlo. ³³ Gueniyo domer orkwosmok shäng pjir ga wotjlîk llêbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlú ba boy tjok wlo. ³⁴ Eni ga wotjlîk kjing pjök. Walë shäng tjoksa ga wotjlîk Tjlapga Jesús pak shäryë, ba doyo, ba wotjlîk, e ber ba kong wlo. Gueniyo walë orkwosmok shäng pjir ga wotjlîk llêbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlú ba lanma tjok wlo. ³⁵ Lër bomi kong eni, ber pjlú bomi kong wlo, pjây orkwosmok ga äe lotë llême. Woydër ga pjây jêk ber löng pjlo bek, pjây ber löng wotjlîk Tjlapga Jesús pak shäryë döe.

³⁶ Domerga tjökwö twono kjoglo kong orkwosmok wlo, pjây orkwosmok woydë ba tjok, kjoglo li luyo öötong orkwosmok wlo guing kjishko ga pjây orkwosmok ba tjok ga pjlúe. Llêbo owa shäryomirë llême. ³⁷ Gueniyo pjây wotjlîk orkwosmok llême lëmi, woydëmi eni kjishko, pjây ichaga ërë llêm kjishko, ga pjây wotjlîk llêbo owa shäryë llêm ga pjây orkwosmok llêm ga pjlúe. Llêbo pjlú shäryomirë. ³⁸ Eni ga pjây orkwosmok kjoglo tjok ga e pjlúe. Gueniyo pjây orkwosmok ba tjok llêm ga e pjlú anmoyö.

³⁹ Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma sök së obishko ga rayëmi llême. Gueniyo wolono ga pjây orkwosmok domer oblë tjok ga pjlú, gueniyo woyde ga Tjlapga Jesús tjökwö kjruga wleniyo. ⁴⁰ Gueniyo pjây orkwosmok ame ga pjây ber löng wopjlú anmoyö. Tja go Sbö Sëya. Tja wotjlîk eni e kjishko.

8

Sjengna twaraba sböpga jyäglo kong

¹ Tjölkwö lër bomi kong, öng zröraba, sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li kjishko. Llêbo ëre kjishko ga shji uunkong llêbo miydë sira. Eye ommydë ara, oblë kjinmo le ga shäng krë erä. Pjlú wlo ga shji ëng woydë ara kar kar dey, shji uunkong dbokjrë e go wlo. ² Eye kjok miydë le ga ba kjok miydë li äätë, woyde dik llêm obi. ³ Gueniyo eye Sbö woydë ga miyde Sbörë pjlúe.

⁴ ¿Eni ga öng sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li uëy ga pjlúe? Miydëy pjlú ga sböpga jyäglo llë, e tjwllë llême. Sbö sök kjaraso eröe. ⁵ Sböpga löng ara kjok dogo, kjok ëre kjing go lëba. Kowëba ba tjlapga bakoe. ⁶ Gueniyo bi kong ga Sbö sök kjaraso eröe. Data Sbö li e. E llêbo uunkong shäryaga, ga shji löng së parkë ba kong wlo. Shji Tjlapga kjaraso bakoe. Jesucristo li e. E go ga llêbo tjeng kës li shäryara Sbörë.

⁷ Gueniyo e miyde Jesús tjökwö kjruga uunkongdë llême. Dënashko ga kjone kjone sgara löng ba sböpga jyäglo li poshrëk. E kjishko ga öng sho li ue lokshko ga sböpga jyäglo li woyotjlîya, ga mär löng Cristo go ma obi kjishko ga wotjlîk ga öng sho li, e uako llême le. ⁸ Gueniyo shji wlokjre Sbörë llëye uëy li kjishko llême. Uoroy llêm ga shji beno owa Sbö bokso llêm, uoroy ga shji beno pjlú anmoyö ba bokso llêm bakoe.

⁹ Pjây döra Sbörë beno löng öng sho li uë ga pjlúe. Eni ëmdë ga pjây sjëke. Llëye uëmi li kjishko ga bomi kjarala mär shäng Cristo go ma obi li ichëmi dir llême. ¹⁰ Pjây ië sböpga jyäglo syö uyo lishko ga pjây iya bomi kjarala lirë kjwe. Miydëmi pjlú ga öng sho li uëmi ga pjlúe. Gueniyo bomi kjarala mär shäng Cristo go ma obi li ommydë llême. Eni ga pjây ina kjishko ga omshäryë eni bako kjwe. ¹¹ Cristo wolono ba kjishko. Gueniyo eshko ga Cristo rayara bomi kjarala lirë, llêbo shäryoromi li kjishko, miydëmi ga llêbo li shäryëmi ga pjlú gueniyo. ¹² Llêbo shäryëmi bomi pjeyoga mär löng Cristo go ma obi li kong owashko ga e shäryëmi löng Cristo kong wleni. ¹³ E kjishko ga llêbo uoror li kjishko ga bor kjarala li diktong wleni ga tja sjëng uë ame dey.

9

Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska li opshäryë sorë

¹ Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska. Tja ichaga norë llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ïnor om go. Tja parkono ara ba kong kjïshko ga eerishko ga pjäy beno löng mär ba go. ² Oblë kong ga tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska llëme le, gueniyo bomi kong ga tja eni. Pjäy mär löng ba go. Miydëba e go ga tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska jlöe.

³ Tja läywëba owashko ga dboryër eni. ⁴ Tja, Bernabé, pak shäryërwa löng li kjïshko ga pjäy ichërwa borwa sëng ga pjlúe. ⁵ Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska llamo löng li, Tjlapga Jesús lëmgä, Cefas,* epga orkwosmono löng pjir, ga to löng parkëshko ga ba boyga Jesús tjlökwo kjräga wleniyo söya to löng ba tjok. Tjawa omshäryë eni ga pjlú bakoe. ⁶ ¿Potjwlëk löng llëm li ber tjawa döre? ¿Tjawa ië wlo ga woydëmi ga tjawa pak shäryë oblëre?

⁷ Ëngkjwagaga oppotjwlëk om go llëme. Ëye dwla dguë ga botjyëshko ga ba bo, e ue. Ëye öng dë ga nä dyo llruya ga ie. ⁸ Wotjlik ëre botoya döe lëmi llëme. Kajok llgwekklo tara Moisésdë li omlë eni bakoe. ⁹ Tjlëno beno eni: «Öng llë sök dwla kjwokäk† ga ne pjriy llëme.»‡ Tjlökwo ëre lara Sbörë öng kjïshko dö llëme. ¹⁰ E lara borwa kjïshko bako, tjawa ië wlo bakoe. Ëye klung luryë, llëm ga dwla kjwokäk ga woyde ga bo koshe, mär ber löng e go wlo. ¹¹ Eni ga tjlökwo roy pjlú li lororwa bomi kong, dwla dgororwa wleni. ¿Eni ga pjäy wotjlik borwa kjimtë llëm ga pjlú lëmi? ¹² No oblë llëbo rokë bomi kong ga pjlú kuzong ga tjawa omrokë bomi kong ga pjlú anmoyö.

Eni ëmdë ga llëbo rokororwa bomi kong llëme. Tjawa llëye dretshko ga kurorwa jek löng kjing erä, pjäy wotjlik owa Cristo roy pjlú li kjïshko llëm wlo. ¹³ Ëye parkë Sbö u roy ga mär e goshko. Ëye parkë öng sho sukklo jong lishko ga mär e go bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁴ Eni wleni ga Tjlapga Jesús tjlë ga ëye ba tjlökwo roy pjlú lë oba kong ga woyde ga mär ba go bakoe.

¹⁵ Eni gueniyo ga shäryotë eni llëme. Tjlökwo ëre tër bomi kong, pjäy woydër ga tja kjimtëmi kjïshko llëme. Tjlökwo roy pjlú li lër oba kong ga tjwlö shir llëme. Tja wopjlú e kjïshko. Shäryër eni llëm ga äe. Tja wolon wëyë dey. ¹⁶ Tjlökwo roy pjlú li lër oba kong, tja krë e kjïshko ga äe. Pak li, e twara Sbörë bor kong shäryër eni wlo. Shäryër eni llëm ga tja song jlöe. ¹⁷ Shäryër eni bor wotjlik om go li go kjwe ga tja potjwlëkklo tjok. Gueniyo pak li shäryër, tja ichaga Sbörë e shäryë kjïshko. ¹⁸ ¿Eni ga bor potjwlëkklo li llë? Tjlökwo roy pjlú li lër oba kong ga tjwlö shir llëme. Llëbo rokë bomi kong ga pjlú, gueniyo shäryër eni llëme. Tja wopjlú e kjïshko. Bor potjwlëkklo li e.

¹⁹ Tja ichaga ërë llëm, gueniyo tja opyono beno shäng nopga uunkong parkaga, nopga ara mär ber löng Cristo go bor kjïshko wlo. ²⁰ Tja shäng judíoga tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng judío wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo. Tja shäng nopga mär löng kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li kolë eni bako wleni, miydër ga tja ichaga erë llëm gueniyo. Shäryër eni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. ²¹ Tja shäng nopga kjok llgwekklo li miydë llëm wleniyo li tjrëkoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li woyojek wleni. Gueniyo kjok llgwekklo Sbö i li woyojer jlökoyo lotë llëme. Miydër ga tja ichaga kjok llgwekklo Cristo i lirë iyado. ²² Tja shäng nopga mär löng Cristo go ma obi li tjrëkoshko ga tja opyë shäng baïya dik wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. Nopga uunkong kong ga tja opyë ber löng baïya dik wleni, kjone kjone där wlo. ²³ Shäryër eni, tjlökwo roy pjlú li kjïshko, llëbo wen pjlú tjlökwo kjïshko li ber bor kong bako wlo.

²⁴ Nopga zronshko ga zron lok jekdo uunkong, gueniyo ba potjwlëkklo li ber kjlaraso kong eröe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga pjäy drön ëë, pjäy jëk löng pjlo bek wlo, bomi potjwlëkklo li twe Sbörë bomi kong wlo. ²⁵ Olö ga nopga tjör, ëye ber kjang ïya

* 9:5 Cefas, e kowëba Simón Pedro bakoe. † 9:9 Öng jek sök dwla kjwokäkshko ga ne pjrikoba llëm, ië ga pjlú wlo.

‡ 9:9 Deuteronomio 25.4.

lok wlo. Ēye tjör woydē eni ga opping ara, tjör pjlú wlo. Shärye lok eni, ba potjwlëkklo li shaya wlo, gueniyo ba potjwlëkklo li srer. Bi potjwlëkklo twe Sbörē bi kong lira srer llēm, ber İyadoe. ²⁶⁻²⁷ E kjışhko ga tja jëk pjlo bek, tja äär woydē kjone li, tja äär eshko wlo. Nopga ëng yokshko ga olö ga yoya ga pjë llēme. Era tjwlö llēme. Llëbo shäryēr li ber tjwlö llēm eni llēm wlo ga tja drön ara, pak li shäryēr ber pjlú wlo. Bor doyo ëre ichër bor kolë, tja ichaga erë llēm wlo. Shäryēr eni, tjlökwö loror pjirshko ga pak shäryoror li tjwlö tjok wlo.

10

Shji jëk löng Israel tjëyoga tek dënashko so İ dik llēme

¹ Pjeyoga, bi tjlapgaga tek dënashko so jëk to löng pjäng sho li dorko, ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong. Woydër ga e woyotjlizä. ² Epga wara pjäng sho li, dlung lirë wleni, ga beno löng Moisés tjok eni. ³ Epga uunkong mär löng dli ter shrono kjok do dwayo li go, ⁴ di ichara Sbörē tur ak roy dwayo li go bakoe. Gueniyo daga ak lirë llēm, daga to shäng ba tjok li, e Cristo om go lirë. ⁵ Eni ëmdë ga Sbö beno wopjlú epga ara tjok llēm, ga ba dboglo iara beno tjeng kjok dogro no llēm lishko llaw pogo.

⁶ Llëbo ëre shäryono beno bi kong, shji poshdüya wlo, llëbo owa li woyotjliy baıya dik llēm wlo. ⁷ Epga kjone kjone sböpga jyäglo poshrëno, tak pjäng Sbö tjlökwö go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga li wloktong, ga iono ara. Pjir ga kojono lok, ga bërkonno, llëbo owa shäryono ara.»* Shji opshäryë eni baıya dik llēme. ⁸ Epga kjone kjone orkwosmono ë tjok llēm ëmdë ga pono ba tjok. E kjışhko ga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo mya (23,000) dbar kjwaraso. Shji opshäryë eni baıya dik llēme. ⁹ Epga kjone kjone Tjlapga tjlıno. E kjışhko ga epga uara dgurdë, ga wolonoe. Shji opshäryë eni baıya dik llēme. ¹⁰ Epga kjone kjone Sbö läywono owa. E kjışhko ga ba parkaga kjok dogo so ichara ba zrök. Shji opshäryë eni baıya dik llēme.

* **10:7** Éxodo 32.6.

¹¹ Eerishko ga shji löng dbar pjitoshko. Llëbo shäryono epga kong kës ëre beno bi kong, shji poshdüya wlo. ¹² Eni ga pjây wotjlik ga pjây kjang, pjây dir ga äe lëmi wleni ga pjây opdë ara, pjây llëbo owa shäryë baıya dik llēm wlo. ¹³ Pjây wotjlik llëbo owa shäryëshko ga e wen ë pogo kong eni, e woyotjlizä. Shji raye Sbörē llēme. Eshko ga pjây ie ber löng tjliya äär jong kumi ma go llēme. Wen bomi kong enishko ga pjây kjimte, pjây dër eshko dwayo ga pjlú wlo, llëbo owa shäryëmi llēm ga pjlú wlo bakoe.

Sböpga jyäglo sëngglo

¹⁴ E kjışhko ga pjeyoga, shji sböpga jyäglo poshrëk llēme. ¹⁵ Tja tjlä bomi kong, pjây löng kjok miydë wleniyo. Llëbo lër li enire, de eni llëmde, llgwezı pjâyde om go. ¹⁶ Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëyshko ga shji tjlä Sbö kong ga shji wopjlú ba tjok, kjillgwo bo dyo dbo ara li kjışhko. E irgo ga iëy, shji kjimtara Cristo srëngdë li loklo. Ga pjlung shosho suk pjir lira toy, ga uëy, shji kjimtara Cristo doyorë li loklo. ¹⁷ Shji löng eshko ara, gueniyo shji doyo kjlaraso wleni, pjlung shosho suk pjir uëy li kjwaraso dö kjışhko.

¹⁸ Israel tjëyoga öng zrök, sho suk Sbö kong li woyotjlizä. Öng sho li ue lok eshkoshko ga uunkong löng eshko li löng Sbö poshrëk, ga ber löng no kjlaraso wleni e kjışhko. ¹⁹⁻²⁰ Öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li tjwlö tjok lotë llēme. Sböpga jyäglo li tjwlö tjok lotë llēm bakoe. Gueniyo nopga Sbö miydë llēm wleniyo sböpga jyäglo sëngshko ga ba sëngglo li ber Ä sëyaga poshrëkklo, e Sbö poshrëkklo llēme. Woydër ga pjây tön Ä sëyaga tjok llēme. ²¹ Ä sëyaga sëngglo li uëmi wleni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëmi ga äe. ²² Shji ymoyotke Tjlapgarë ara. Shäryoroy eni kjwe ga iirkë bi kong ara. ¿Shji dbo ara ba kjinmo lëmiro?

Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe

²³ «Llëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe» lëmi eni. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlú bi kong llēme. Llëye

shäryëy woydë li shäryëy ga pjlúe. Gueniyo llëbo tjeng kës li, shji kjimte llëme. ²⁴ Llëbo ber pjlú bi kong li wlëydë llëme. Llëbo ber pjlú oblë kong li wlëydë dey.

²⁵⁻²⁶ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e Tjlapga ï.»† E kjishko ga sjëngna tjeng ba soynezhlong uyo roshko li tjwllëmi, uëmi ga pjlúe. Llëbo shäryëmilöng oware, de pjlúre, e woyotjlími llëme. Tjwe kjone dwayo kjakrokëmi ë kong llëm bakoe.

²⁷ Sbö tjlökwo kfragaga llëm wleniyo, pjây maya jek ba shwoy le ga pjây jek ga pjlúe. Llëye twe bomi kong eshko li uëmi pjire. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjlúre, e woyotjlími llëme. ²⁸ Gueniyo ga ëbo tjlë bomi kong ga «Sjëngna kjwe twaraba sböpga jyäglo kong» le bomi kong wleni ga uëmi llëm, ba laga li wotjlík ga sjëngna li uëy ga äe le kjwe kjishko. ²⁹ Bomi kong ga uëmi ga pjlú, gueniyo uëmi llëm, oblë li kjishko.

Gueniyo kjone kjone tjlë bor kong ga «Miydër ga llëbo shäryër ga pjlúe. ¿Eni ga shäryër llëm, oblë kjishko ega? ³⁰ ¿Tja tjlëno ga “Sbö, tja wopjlú bop tjok, dli ëre kjishko” loror pjir ga uër ga äe lëmi bor kong ega?» le bor kong eni. ³¹ Pjây ië, pjây di ië, llëye oblë shäryëmi dö ga shäryozí uunkong eni, Sbö iëba ber kësbang, tjwllö ara bomi kjishko wlo. ³² Shji oblë ichë dir llëme. Judíoga, nopga judío llëm wleniyo, Sbö tjlökwo kfragaga, e ichëy dir kjlara llëme. ³³ Tjara drön ëë, llëbo pjlú shäryë oba bokso wlo iyado, llëbo ber pjlú oblë kong wlo, epga dër wlo, llëbo ber pjlú bor kong wlo llëme.

11

¹ Cristo opshäryono sorë ga tja opshäryë eni bakoe. E kjishko ga tja opshäryë sorë ga pjây opshäryos eni bakoe.

Shji löng syöshtë Sbö kongshko ga shji opshäryë sorë

² Tja woyoshreëmi enido. Tjlökwo twara bor kong li pinor bomi kong, ga shäryëmi löng eni iyado. Pjây poshrër ara e kjishko.

³ Gueniyo llëbo lër bomi kong, miydëmi wlo. Sbö, e Cristo kägäyo. Cristo, e domerga uunkong kägäyo. Ga domerga kjlara kjlara, e ba boy kägäyo bakoe. ⁴ Domer kä kjingue

syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwo royleshko ga e Cristo bangkjërë llëme loklo. ⁵ Walëra kä kjingue llëm syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlökwo royleshko ga e ba kägäyo bangkjërë llëme loklo. Shärye eni wleni ga walë li lökkjërë ara, kä shtak dret wleni. ⁶ Kä kjingue woydë llëm ga ba käkzong shtëy ber dret dey. Shäryoroy eni ga lökkjërë ara kjishko ga ba kä li kjingue dey. ⁷ Gueniyo domer kä kjingue llëm dey, domer li shäryara Sbörë so e om go kjoyo kjishko. E kjishko ga Sbö ber kësbang, tjwllö ara domer li kjishko. Ga domer li ber kësbang, tjwllö ara ba boy li kjishko. ⁸ Domer shäryara Sbörëshko ga llëye shira walë doyo go dwayo, domer shäryoklo wlo llëme. Walëra shäryara Sbörëshko ga llëbo shira domer li doyo go, walë li shärye e go wlo. ⁹ Domer shäryara walë kjishko llëme. Walëra shäryara domer kjishko. ¹⁰ E kjishko ga walëga kä kjingue dey, ba kägäyo bangkjërë pjlúe loklo. E ber Sbö parkagaga kjok dogo so kong pjlú bakoe.

¹¹ Jesús tjlökwo kfragaga kong ga domerga, walëga, e iara Sbörë beno löng ëng kjimte wlo. ¹² Dënashko ga llëbo shira Sbörë domer li doyo go dwayo, ga walë li shäryara e go. Gueniyo eshko tek lëkong ga domerga uunkong wengga walëgarë. Eni ëmdë ga shji uunkong shäryaga Sbörë. ¹³ ¿Walë syöshtë Sbö kong ga kä kjingue llëm ga pjlúre, de owa? Miydaga pjâyde om go. ¹⁴ Miydëy pjlú ga tek dämärshko ga domerga käkzong ië pjang kur ee ga e lökyo ara. ¹⁵ Gueniyo walëgara käkzong kur ee ga ba kong ga tjwllö ara, e twara Sbörë ba kong, ba kä kjingoklo wlo kjishko. ¹⁶ Llëbo ëre shäryërwa, shärye Sbö tjlökwo kfragagarë kjok kjone pogo bako, sdëkwo oblëyo drete. E kjishko ga ëye ënglë kar kar tjlökwo ëre kjishko llëme.

Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo

¹⁷ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo pjây poshrër wlo llëme. Pjây tönshko ga llëbo shäryëmi eshko li ber bomi kong pjlú llëme. ¹⁸ Roy kuror ga pjây tönshko ga pjây opkjorgö löng dboy dboye. Kjoneshko ga jlöe lër. ¹⁹ Woyde ga pjây shdär dboy dboye. Eni

† 10:25-26 Salmo 24.1.

ga pjây kjone dey ber pjlo bek Sbö bokso ïkoba wëïëe. ²⁰⁻²¹ Pjây tön iëshko ga pjây kjlara kjlara dli kjrë bäm go lëmi. Eni ga kjone kjone ber löng nelö erä, kjone kjone ber löng dli drete. ¿Shäryëmi eni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uomirë lëmi? Eni llëme. ²² ¿Pjây ië bomi ushko ga äro? ¿Sbö tjlokwo kjrägaga oblë li bangkjrëmi llëm ega? ¿Ëye llëye dret wleniyo iëmi woydë ber löng lökshko eni ega? ¿Llëye lër bomi kong ga pjlu? Pjây poshrër ga äe.

²³ Bor sdëkwo ëre twara Tjlapga Jesúsde bor kong, ga loror bomi kong tjän: Tjlapga Jesús soynezlöng shkëyo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kwara, ²⁴ ga tjlä Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga tjlä löng li kong ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le. ²⁵ Iono lok pjir irgo ga di ioklo kjrara kwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlä löng li kong ga «Tjlokwo twara Sbörë tjaglën, beno iyado wlo. Shärye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjishko. Kjillgwo bo dyo dbo ara ëre, e ba jyäglö. Iëmishko ga shäryëmi jüni, bor woyoshroklo» le. ²⁶ ¿Lara eni li llë loklo? Pjlung shosho suk pjir li uëmishko, kjillgwo bo dyo dbo ara li iëmishko ga Tjlapga Jesús wolono bomi kjishko li roy shdömi löng wleni, tjwe iröng obi guing.

²⁷ Gueniyo shäryëmi löng enishko ga ëye ië, gueniyo Tjlapga Jesús bangkjre llëm ga llëbo owa shäryayde, Tjlapga li doyo, ba srëng, e bangkjre llëm kjishko. ²⁸ E kjishko ga pjây pjlung shosho suk pjir li uoydë llëm obishko, pjây kjillgwo bo dyo dbo ara li ioydë llëm obishko ga woyde ga pjây opwoytjlik yötso bäm go guing. ²⁹ Ëye Tjlapga li doyo llë loklo miydë llëm ga ba woyoshroklo dliyo li ue llëm dey, kjillgwo bo dyo dbo ara li ie llëm dey bakoe. Uara eni wleni ga om go li opyono beno shäng shdungko. ³⁰ Pjây ara shduna Tjlapga lirë e kjishko. Pjây kjone kjone swlo ara, kjone kjone dbo llëm, kjone kjone wolono, Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uoromi owa kjishko. ³¹ Gueniyo shji om go opwoytjlik yötso bäm go guing ga shji shdüya

llëme. ³² Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo shdüya Tjlapga lirë. Shjira shdüya eerishko, shji ber löng shdüya ba tjok eshko llëm wlo.

³³ E kjishko ga pjeyoga, pjây tönshko ga woyde ga pjây ëng koshë uunkong guing ga pjây iokdo. ³⁴ Pjây kjone kjone pjlröshko ga pjây ië bomi ushko bäm go guing, pjây tönshko ga pjây shdüya Tjlapga Jesúsde llëm wlo.

Llëbo oblë llgwer, tja jek äär bomi ikshko jä.

12

Kjok miydë twe Sbö Sëyarë bi kong

¹ Pjeyoga, kjok miydë twara Sbörë oblë oblë bomi kong. Woydër ga e sorë miydëmi pjluë. ² Dënashko ga Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây icharaba sböpga jyäglö tjlä llëm wleniyo poshrëk. ³ E kjishko ga lër bomi kong ga ëye tjlä Sbö Sëya go ga Jesús läywe owa ga äe. Ga ëye tjlokwo lë Sbö Sëya go llëm ga «Jesús, e nopga uunkong Tjlapga» le ga äe.

⁴ Shji Sbö tjlokwo kjrägaga kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë oblë oblë, gueniyo Sbö Sëya li, e kjlaraso eröe. ⁵ Llëbo shäryëy Tjlapga Jesús kong oblë oblë, gueniyo Tjlapga li, e kjlaraso eröe. ⁶ Pak shäryëy Sbö kong oblë oblë, gueniyo shji kjimtaga shäng kjlaraso pak li shäryë, Sbö li e.

⁷ Shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bi kong oblë oblë, llëbo shäryëy ber pjlu shji uunkong kong wlo. ⁸ Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä oba kong, kukoba wëïë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä kjok miydë go wlo. ⁹ Kjone kjone kong kjok miydë twara, mär Tjlapga Jesús go jlökoyo wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, swlopga poptë wlo. ¹⁰ Kjone kjone kong kjok miydë twara, llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, Sbö tjlokwo lë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, sëya llë pjluë, de oware miydë pjlu wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä kjok shto oblë oblë so tjlokwo go. Kjone kjone obi kong kjok miydë twara, tjlokwo laraba kjok shto oblë oblë so tjlokwo go li pjllölgwek ber

wëlle wlo. ¹¹ Llëbo uunkong ëre shärye Sbö Sëya kjlaraso lirë nopga kjlara kjlara kong, woyde sorë li eni.

¹² No doyo, e orkwo tjok, dre tjok, bokkwo tjok, kwomgwo tjok, llëbo ara obi bakoe. Eni ëmdë ga doyo li kjlaraso döe. Cristo doyo, e eni bakoe. ¹³ Shji judiögare, de llëmde, shji parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyore, de llëmde, shji uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang bi tjok. Eni ga shji iara beno doyo kjlaraso wleni.

¹⁴ Bi doyo, e llëbo ara ëmdë ga e kjlaraso döe. ¹⁵ Bi dre tjëlë ga «Tja orkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga äe. ¹⁶ Bi kwomgwo tjëlë ga «Tja bokkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» le kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga ä bakoe. ¹⁷ ¿Bi doyo uunkong li bokkwo erö kjwe ga shji kjok kuk sorë? ¿Bi doyo uunkong li kwomgwo erö kjwe ga shji kjok lö shik sorë? ¹⁸ Bi doyo llëbo oblë oblë li iara Sbörë uunkong, woydara sorë li eni. ¹⁹ Bi doyo uunkong li llëbo kjrinaso dö kjwe ga e ber doyo llëme. ²⁰ Llëbo ara ëmdë ga bi doyo li, e kjrinaso döe.

²¹ «Pjäy woydër llëme» le bi bokkworë bi orkwo kong ga äe. «Pjäy woydër llëme» le bi kägärë bi dre kong ga ä bakoe. ²² Llëbo dbo llëm kjoyo li, shji kjimte ara. ²³ Llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li doyëy yötso. Llëbo ikko llëm li dëy yötso, ikoba llëm wlo. ²⁴ Gueniyo llëbo ikoba ga pjlu li kong llëbo shäryëy eni llëme. Eni ga bi doyo shäryara Sbörë, llëbo tjwlö ara llëm kjoyo li dëy yötso wlo. ²⁵ E kjishko ga bi doyo llëbo oblë oblë li, e ëng kjimte kar kar wlo, e shdär ber tjeng dboy dboy wlo llëme. ²⁶ Llëbo kjone dey li bang ara wleni ga bang kuya bi doyo kës lirë. Llëbo ber pjlu llëbo kjone dey li kong wleni ga bi doyo kës li ber wopjlúe.

²⁷ Pjäy uunkong Cristo doyo wleni. Pjäy kjlobi ba doyo llëbo oblë oblë wleni. ²⁸ Shji Sbö tjlökwö kjrägaga li tjrëko kjone kjone iara Sbörë bäm go beno ba tjlökwö roy laga Jesús äska. E irgo ga kjone kjone iara beno ba tjlökwö laga. E irgo ga kjone kjone iara beno no pingga. Kjone kjone obi iara beno löng llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryaga, swlo poptaga, no kjimtaga, no ichaga, kjok

shto oblë oblë so tjlökwö laga bakoe. ²⁹ ¿Shji uunkong Sbö tjlökwö roy laga Jesús äskare? ¿Shji uunkong Sbö tjlökwö lagare? ¿Shji uunkong no pinggare? ¿Shji uunkong llëbo ÿdëba llëm wleniyo shäryagare? ³⁰ ¿Shji uunkong swlo poptagare? ¿Shji uunkong kjok shto oblë oblë so tjlökwö lagare? ¿Shji uunkong llëbo lara kjok shto oblë oblë so tjlökwö go li pjllölgwegare? Llëme. ³¹ Gueniyo woydër ga kjok miydë tjwlö arayo li wlëmirë. Gueniyo llëbo kjrina obi tjwlö ara, kjok miydë tjeng kës ëre kjinmo. Era lër bomi kong, miydëmi wlo.

13

Oblë woydëy sorë

¹ Tja tjëlë nopga tjlökwö kjring kjwobi go ga pjlu, ga tja tjëlë Sbö parkagaga kjok dogo so tjlökwö go ga pjlu bako wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tjlökwö lër li ber tjwlö llëm, sbi llë toroy li pjlukyo wleni, pjankwo shporoy ëng go li pjlukyo wleni bakoe. ² Tja kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bor kong, Sbö tjlökwö lër oba kong pjlu wlo, tjlökwö tjeng kës pÿyde Sbörë llëm obi li miydër shäng pjir, tja mär Cristo go jlökoyo, ga dlup llë ichër jek kjok shto oblë ga pjlu wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja tjwlö llëme. ³ Bor llëbo tjeng kës li tworor nopga song wleniyo kong, ga bor doyo ëre opyono beno sukoba wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja potjwlëkklo drete.

⁴ Shji oblë woydë li eni. Llëbo shärye oblërë bi kongshko ga kuy kjinge. Shji wopjlu oblë tjok. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko llëme. Shji opposhrëk llëme. Shji krë llëme. ⁵ Shji tjëlë iir go ë kong llëme. Shji wotjlik bi kjishko dö llëme. Shji iirkë maling llëme. Llëbo shäryara oblërë beno bi kong owashko li woyotjliy sök enido llëme. ⁶ Llëbo shäryëba owa oblë kong ga shji ber wopjlu e kjishko llëme. Shji ber wopjlu, llëbo shäryëba bek li kjishko döe. ⁷ Oblë dir ara ëmdë ga shji ber löng pjlu ba tjok, shji wotjlik pjlu ba tjok, koshëy ÿyado llëbo pjlu shäryë wlo, rayëy llëm bakoe.

⁸ Shji oblë woydë li, e pjir llëme. Eerishko ga kjone kjone Sbö tjlökwö laga, kjone kjone tjëlë tjlökwö miydë llëm li go, kjone

kjone tjlökwo p̄yde nopga kong llēm li miydē p̄lú bakoe. Gueniyo llono ga llēbo tjeng kēs ēre p̄jir. ⁹ Eerishko ga Sbō tjlökwo miydēy uunkong llēm obi. E kjīshko ga ba tjlökwo lagaga omlē uunkong ga äe. ¹⁰ Gueniyo llono ga ba tjlökwo tjeng kēs li p̄ya Sbörē uunkong kong. Eshko ga ēye oblē ping ba tjlökwo go ame.

¹¹ Tja chirawashko ga tja tjlē kjwozirwa dik, tja wotjlik kjwozirwa dik bakoe. Gueniyo tja öotong domershko ga llēbo kjwozirwa ī li rayoror p̄jir, shāryēr ame.

¹² Shji op̄ik op̄ikklo goshko ga llēbo īgöy wēlē llēme.* Eerishko ga Sbō tjlökwo woyotjlyshko ga miydēy wēlē llēm eni bakoe. Gueniyo llono ga miydēy wēlē, shji lan oblē tjok ēng boksho wleni. Eerishko ga llēbo miydēy ara llēme. Eshko ga miydēy uunkong, shji miyde Sbörē sorē ga eni.

¹³ Eerishko ga llēbo shāryēy wlo li, e beno kjringswo mya. Woyde ga shji mār Cristo go, e koshēy īyado, oblē woydēy bakoe. Gueniyo shji oblē woydē li, tjwlō arayo li e.

14

Sbō tjlökwo roy lēy tjlökwo miydē llēm wleniyo go, Sbō tjlökwo roy lēy, kukoba wēlē wlo bakoe

¹ Pjāy drön ēē, oblē woydē wlo īyado. E wopro ga kjok miydē twe Sbō Sēyarē bomi kong li wlēzī īyado, kjok miydē twe bomi kong ba tjlökwo roy lēmi wlo li rokozī ba kong bām go. ² Ēye tjlē tjlökwo miydē llēm wleniyo go ga tjlē shāng Sbō kong, tjlē shāng nopga kong llēme. E kjimte Sbō Sēyarē tjlökwo miyde llēm li lē, gueniyo llēye le shāng li llē miydēba llēme. ³ Gueniyo ēye Sbō tjlökwo roy lē ga tjlē shāng nopga kong, e ber p̄lú ba kong lok wlo. Kuya lok ga dbokjrē e go, wosonkē llēm wlo. Eshko ga lōng wop̄lú, tjlökwo li kjīshko. ⁴ Ēye tjlē tjlökwo miydē llēm wleniyo go ga llēbo p̄lú shāryayde ba kong om go. Gueniyo ēye Sbō tjlökwo lē ga llēbo p̄lú shāryayde Sbō tjlökwo kjragsaga lōng kēs li kong.

⁵ Woydēr ga pjāy uunkong tjlē tjlökwo miydē llēm wleniyo go. Gueniyo pjāy Sbō tjlökwo lē li woydēr ara. Era tjwlō ara

anmoyō, kukoba wēlē kjīshko. Pjāy tjlē tjlökwo miydē llēm wleniyo li tjwlō äär eni llēme. Gueniyo tjlökwo lēmi lōng tjlökwo miydē llēm wleniyo go li p̄lollgweya oblērē, kukoba p̄lú wlo ga era tjwlō ara anmoyō bakoe.

⁶ Pjeyoga, t̄tja äär bomi shwoy tjlē tjlökwo miydē llēm wleniyo go ēro wleni ga e llēno bomi kong? Ber p̄lú bomi kong wlo ga pjāy pin tjlökwo lara Sbörē bor kong oblē oblē li goshko ga woyde ga lēr bomi kong, kugōmi wēlē wlo. ⁷ Tēkwo dboryoklo oblē oblē li eni bakoe. Dbonmo llē, kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wleniyo llē, e tēbashko ga tēba wēlē llēm ga llē layde e go miydēba llēme. ⁸ Nopga ēngkjwē kjwlēshko ga wli bakwe bām go, gueniyo p̄lukyo kugaba wēlē llēm wleni ga ēye poshāryē ēngkjwē wlo llēme. ⁹ Pjāy eni bakoe. Pjāy tjlē tjlökwo kugaba wēlē li go llēm ga llē lomirē lōng li miydēba llēme. Lēmi lōng p̄luk jong erā. ¹⁰ Kjuk ēre kjing go ga tjlökwo oblē oblē ara jlōe. Ga kjrina kjrina li go ga nopga tjlē ēng kong, ēng kugō wēlē wlo. ¹¹ Eni ga ēye tjlē shāng li llē loklo miydēr llēm ga tjawa ber lōng ēng kong shto oblē so wleni, eshko ga tjawa pjeyo wleni llēme. ¹² E kjīshko ga kjok miydē twe Sbō Sēyarē li woydēmi ara bomi kong kuzong ga kjok miydē ber p̄lú Sbō tjlökwo kjragsaga lōng kēs kong li, e wlēmire dey.

¹³ E kjīshko ga ēye tjlē tjlökwo miydē llēm wleniyo goshko ga woyde ga roke Sbō kong ga kjimte tjlökwo le li p̄lollgwek, kukoba wēlē wlo. ¹⁴ Tja syōshtë Sbō kong tjlökwo miydē llēm wleniyo goshko ga tja syōshtë shāng bor sēya go, gueniyo llēye lēr shāng li llē loklo miydēr llēme. ¹⁵ t̄Eni ga llēye shāryēr? Olō ga tja syōshtë Sbō kong bor sēya go, llēye lēr shāng li llē loklo miydēr llēm wleni. Olō ga tja syōshtë bor wotjlik li go, llēye lēr shāng li llē loklo miydēr p̄jir wleni. Olō ga tja tē ba kong bor sēya go. Olō ga tja tē bor wotjlik li go. ¹⁶ Sbō poshrēmi lōng, llēbo shāryara bomi kong li kjīshkoshko ga pjāy tjlē bomi sēya go erō ga ēye tōn bop tjok ber wop̄lú Sbō tjok, llēbo shāryara bop kong li kjīshko ga ä, llēye lēmi lōng li llē loklo

* **13:12** Eshko dbaryo ga nopga op̄igō op̄ikklo go yōtso llēm, op̄ikklo li p̄lú llēm kjīshko.

miyde llëm kjishko. ¹⁷ Eshko ga bop wopjlu Sbö tjok li pjlú, gueniyo oblë kong ga llëno llëme.

¹⁸ Tja tjëlë tjëlökwo miydë llëm wleniyo go ara, pjây uunkong kjinmo. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko. ¹⁹ Eni ëmdë ga tja shäng Sbö tjëlökwo kjrägaga tjokshko ga tjëlökwo loror kjwo shkëng (5) kuya lok wëllë wleniyo li tjwlö ara, tjëlökwo loror kjwo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara (10,000) tjëlökwo miydë llëm wleniyo go li kjinmo.

²⁰ Pjeyoga, kjwozirga wotjlik pjlú an-moyö llëm, gueniyo llëbo owa shärye lok ara llëm bakoe. Pjây wotjlik kjwozirga dik ame, pjây wotjlis tjlapgaga dik shara. Gueniyo pjây jëk kjwozirga dik ga pjlúe. ²¹ Tjlapga tjëlëno li tak pjäng Sbö tjëlökwo go eni:

«Nopga ichër bor tjëlökwo lë bor nopga kong, shto oblë so tjëlökwo go.

Nopga shto oblë so ichër bor tjëlökwo lë ba kong bakoe.

Eni ëmdë ga bor tjëlökwo kjre lok llëme.»*

²² Eni ga nopga iche Sbörë ba tjëlökwo lë tjëlökwo miydë llëm wleniyo go. Era ber ba tjëlökwo kjrägaga li kong llëm, e ba tjëlökwo kjrägaga llëm li kong. Gueniyo nopga iche ba tjëlökwo lë, kukoba wëllë wlo bakoe. Era ber ba tjëlökwo kjrägaga li kong, e ba tjëlökwo kjrägaga llëm li kong llëme. ²³ Shji tön löng uunkong shtoyo kjrinasoshko ga shji uunkong tjëlë löng tjëlökwo miydë llëm wleniyo go wleni ga ba tjëlökwo kjräga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjëlökwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjëlökwo lëmi löng li llë loklo miyde llëm, ga «Nopga kjwe skwë» le jlöe. ²⁴ Gueniyo ba tjëlökwo lëy löng ëng kong, shji ëng kuk wëllë wlo ga ba tjëlökwo kjräga llëm wleniyo, llëm ga ëbo ba tjëlökwo miydë llëm wleniyo, e äär eshko ga tjëlökwo lëy löng li kuya wëllë, ga miyde e go ga llëbo owa shäryono, ga llono ga e shdüya Sbörë. ²⁵ Eshko ga wotjlik llë miydëba llëm li le pjire. Eni ga kjök tok, ga Sbö poshrëya sök, tjëlë ga «Sbö shäng bomi tjok jlöe» le eni.

Shji tön löng lishko ga llëbo shäryë sorë

* **14:21** Isaías 28.11-12.

²⁶ Pjeyoga, lër bomi kong ga pjây tön löng lishko ga pjây tëshko, pjây ëng pingshko, Sbö tjëlökwo roy lëmishko, pjây tjëlë tjëlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga llëbo uunkong ëre shäryozï ber pjlú uunkong löng li kong wlo. ²⁷ Pjây tjëlë woydë tjëlökwo miydë llëm wleniyo goshko ga woyde ga laga pjökde myarerë döe. Ga pjây tjëlë jekdo uunkong llëm, pjây tjëlë ëng irgo dey. Woyde ga pjollogwega tjok bakoe. ²⁸ Pjollogwega ërë llëm ga ëye tjëlë tjëlökwo miydë llëm wleniyo go nopga boksho llëm, tjëlë tjoksa Sbö kong erö dey.

²⁹ Pjây tön löng lishko ga Sbö tjëlökwo lagaga tjëlë pjökde myare dö bakoe. Ga llëye le li woyotjlimi pjây llamo löng lirë yötso. ³⁰ Eshko ga llëbo le Sbörë no kjlara sök eshko li kong ga ëye shäng tjëlë ga tjëlë ame, ber sök kjing dey. ³¹ Woyde ga Sbö tjëlökwo roy lëmishko ga pjây tjëlë ëng irgo, pjây uunkong löng li opping pjlú wlo, pjây dbokjrë tjëlökwo li go wlo, pjây wosonkë llëm wlo. ³²⁻³³ Woyde Sbörë ga llëbo shäryëy sorë pogo llëm, woyde ga shäryëy yötso, bek, pjây ber löng wlëp wlo. E kjishko ga ëye Sbö tjëlökwo lë jlökoyo ga opichë om go ga pjlú, le jekdo sorë pogo llëm ga pjlúe.

Sbö tjëlökwo kjrägaga löng kjök shto oblë oblë opshäryë sorë ga pjây opshäryos eni bakoe. ³⁴ Pjây tön löng lishko ga woyde ga walëga ber löng kjing, tjëlë llëm, tak pjäng kjök llgwekklo tara Moisésdë li go sorë li eni. ³⁵ Llëbo miyde woydë ga kjakroke ba lanma kong äär ba ushko jä. Walëga tjëlëno Sbö tjëlökwo kjrägaga tön löng lishko ga e bek llëme.

³⁶ Sbö tjëlökwo weno bomi shwoy bäm go llëm, kuga pjâyde erö llëm bakoe. ³⁷ Tjëlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga Tjlapga lirë om go. Ëye Sbö tjëlökwo laga le, llëm ga kjimtaga Sbö Sëyarë le ga miyde ga jlöe. ³⁸ Gueniyo tjëlökwo lër shäng ëre kjre llëm ga llëye le li tjëlökwo kjrëmi llëm bakoe.

³⁹ Eni ga pjeyoga, kjök miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong ba tjëlökwo lëmi wlo li wlëzïa. Ga ëye tjëlë tjëlökwo miydë llëm wleniyo go ga e owa lëmi llëme. ⁴⁰ Gueniyo llëye shäryëmi dö ga shäryozï yötso, beke.

15

Cristo tjlōkwo roy pjlú

1-2 Pjeyoga, Sbō tjlōkwo roy pjlú loror bomi kong dēnashko li woyoshrozia. Tjlōkwo kjrromi li ère, pjāy mār lōng e go bakoe. Pjāy mār e go jlōkoyo, ga rayēmi llēm ga pjāy dār. Shāryēmi eni llēm ga tjlōkwo li kjrromi llēno llēme.

3 Tjlōkwo pina Sbōrē bor kong tjwlō arayo li, pjāy pinor e go. Tjlōkwo ère eni: Cristo wolono llēbo owa shāryoroy li potjwlēkklo, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni; 4 ba doyo jnenaba, ga öötong dbargwo mya ga woshrara Sbōrē irōng obi, tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni; 5 e irgo ga weno shāng Cefas* kong, weno shāng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong bakoe. 6 Dbar kjwara ga weno shāng ba tjlōkwo kjrragaga doglo sak dbāw pjloglo shkēng (500) kong. Eerishko ga epga ara lōng sē obi, gueniyo kjone kjone wolono tjan. 7 E irgo ga weno shāng Santiago kong, ga weno shāng Sbō tjlōkwo roy lagaga ba āska lōng kēs li kong bakoe.

8 Weno uunkong li kong irgo ga öötong dbar kop ara ga weno shāng bor kong shara. Eni ga tja so chida weno ba dbaryo go llēm kjoyoe. 9 Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska lōng kēs li tjwlō ara, bor kjinmo. Sbō tjlōkwo kjrragaga shdunor ara. E kjishko ga tja llēno llēm, tjwlō llēm, tja kowēba Sbō tjlōkwo roy laga Jesús āska wlo. 10 Gueniyo Sbō wopjlú li kjishko ga pak ère twara bor kong, ga eerishko ga tja beno shāng ba shāryē. Tja parkono ara, epga kjinmo. E kjishko ga llēye shāryara bor kong li beno tjwlō ara. Gueniyo pak shāryoror om go llēm, tja kjimtaga Sbōrē, ba wopjlú li kjishko. 11 Eni ga tjlōkwo laga li tjare, de epgare, tjlōkwo lērwa lōng li e erōe. Ga tjlōkwo kjrromi li e bakoe.

No wolono tjeng li woshre Sbōrē irōng obi

12 ¿Eni ga Cristo woshrara Sbōrē irōng obi roy lororwa bomi kong ga pjāy kjoneshko tjlē ga nopga wolono ga woshre llēme lēmi ega? 13 Nopga woshre llēm kjwe ga Cristo woshrara llēm bakoe. 14 Ga Cristo woshrara llēm kjwe ga tjlōkwo lērwa lōng

li tjwlō llēm, pjāy mār lōng Cristo go li tjwlō llēm bakoe. 15 Eni jlō kjwe ga pjāy pinorwa li, e jyō erā, Cristo woshrara jlōe lērwa lōng li kjishko. Ga nopga wolono tjeng li woshre Sbōrē irōng obi llēm kjwe ga Cristo woshrara roy lērwa bomi kong li, e jyō. 16 Nopga wolono tjeng li woshre Sbōrē irōng obi llēm kjwe ga Cristo woshrara llēm bakoe. 17 Ga Cristo woshrara llēm kjwe ga pjāy mār lōng Cristo go li tjwlō llēm, ga owa pjang bomi go li lōna Sbōrē llēm bakoe. 18 Eni jlō kjwe ga nopga tōno beno tjeng Cristo tjok tjeng li, e jeno lōnge. 19 Shji tōno beno tjeng Cristo tjok, shji kjimte kjok ère kjing go wlo erō kjwe ga shji song jlō, nopga lōng kēs li kjinmo.

20 ¿Cristo woshrara Sbōrē irōng obi jlōe! Miydēy e go ga llono ga nopga wolono tjeng li woshre irōng obi bakoe. 21 Shji wolon, domer kjlara kjishko. Eni wleni ga domer kjlara obi kjishko ga shji woshre Sbōrē irōng obi. 22 Shji Adán tjēyoga kjishko ga shji wolon. Eni wleni ga shji Cristo tjēyoga kjishko ga shji woshre Sbōrē ber lōng sē. 23 Gueniyo uunkong li woshre dbar kjwara llēme. Cristo woshrara bām go. Miydēy e go ga tjwe irōng obishko ga nopga baīya li woshre eshko jā. 24 Eshko ga ba wloyoga kjlobi li zāya Cristorē pjir, sēya llē dbo ara wleniyo, oblē ichagaga wleniyo uunkong bakoe. Ga llēbo tjeng kēs li twe Data Sbō kong, iche wlo. Llēbo tjeng kēs li pjir eshko jā. 25 Llēbo tjeng kēs li iche Cristorē, ba wloyoga kēs li zana pjir guing. 26 Ba wloyo pjiya ber irōng li, wolon li e. Eshko ga èye wolon ame. 27 Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Llēbo tjeng kēs li twara ba kong, iche wlo.»† Llēbo tjeng kēs li twaga Sbōrē om go Cristo kong, iche wlo. Gueniyo llēbo tjeng kēs le li, e Sbō om go layde llēme. 28 Eshko ga llēbo tjeng kēs beno tjeng Cristo wloshkoshko ga Cristo, ba Wa om go li opyē ber shāng ichaga Sbōrē. Eni ga Sbō, e ber shāng llēbo tjeng kēs li ichaga.

29 Kjone kjone wolono, wak llēm wleniyo, ga pjāy kjone kjone èng wē jer di roshko ba āska. ¿Epga woshre Sbōrē irōng obi llēm kjwe ga shāryēmi eni ega? 30 ¿Eni jlō kjwe ga tjawa opyē lōng shto owashko

* 15:5 Cefas, e kowēba Simón Pedro bakoe. † 15:27 Salmo 8.6.

wleni dbar kjwobi go ega? ³¹ Pjeyoga, pjäy tōno beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjīshko ga tja wopjlúe. Miydēmi pjlu ga e jlōe. Lēr bomi kong ga dbar kjwobi go ga tja zrökoba woydē, e jlō bakoe. ³² Tja shäng Éfeso kjokyoshko ga nopga opyono bor wloyo dbo ara go, so äya kjloshko so kjoyoe. ¿Nopga wolono tjeng li woshre Sbörē iröng obi llēm kjwe ga shäryēr eni llēno? Eni jlō kjwe ga «Eeri ga shji iē ara, shji dyo iē ara bako, bong ga shji wolon kjīshko.» ‡ ³³ Pjäy jyäp gwēbashko ga jlō lēmi llēme. Shji yorkaga owa ga bi sdēkwo pjlu li jer. ³⁴ Pjäy wotjlīs bēy iröng obi. Pjäy llēbo owa shäryē ame bakoe. Pjäy kjone kjone Sbō miydē llēme. Lēr bomi kong, pjäy lökkjrē e go wlo.

Shji woshrara Sbörē iröng obishko ga bi doyo ber sorē

³⁵ Pjäy kjone kjone tjlē ga «¿Shinmoga woshrara Sbörē iröng obi ga doyo ber sorē?» lēmi bor kong eni. ³⁶ Nopga kjok miydē llēm wleniyo li llēbo kjakrokoko. Dwla dguēy ga sho kjer pjir guing ga wen tjaglēn eshko jā. Kjer llēm ga llēno llēme. ³⁷ Dwla llē dgoroy ga wen tēm li ber oblē, e so dwla li kjoyo ame. ³⁸ Dwla dgoroy li ie Sbörē wen, woyde sorē li eni. Dwlagwo kjrina kjrina doyo sorē ga shärye eni. ³⁹ No, öng, sēnwa, mā, kjrina kjrina doyo oblē, llēbo uunkong doyo e so e kjoyo dö llēme. ⁴⁰ Llēbo kjok dogo so doyo tjok, llēbo kjok ère so doyo tjok, gueniyo llēbo kjok dogo so doyo wolēsowa li, llēbo kjok ère so doyo wolēsowa li, e oblē oblēe. ⁴¹ Dlo kälā, mok kälā, dbala kälā, kjrina kjrina kälā oblē oblēe. Dbala oblē oblē li kälā oblē oblē bakoe.

⁴² Shji woshre Sbörē iröng obishko ga bi doyo twe bi kong li, e oblē eni bakoe. Eerishko ga bi doyo ère wolon, e irgo ga sho an. Gueniyo eshko ga bi doyo wolon ame. ⁴³ Bi doyo ère jnekoba klung roshkoshko ga tjwlō ara llēm, dbo ara llēm bakoe. Gueniyo woshre iröng obishko ga bi doyo tjwlō ara, dbo ara shara. ⁴⁴ Eerishko ga bi doyo ère pjlu, shji ber löng kjok ère kjing go wlo.

Gueniyo eshko ga bi doyo ber pjlu, shji löng kjok dogo wlo.

⁴⁵ Sbō tjlokwo tak pjang eni: «Domer bām go ko Adán li, e iara Sbörē beno shäng sē.» § Gueniyo shäng kjlara obi Adán dik, era sēya, ga shji ie ber löng sē tjaglēn wleni. ⁴⁶ Bi doyo pjlu, shji löng kjok dogo wlo li, e weno bām go llēme. Bi doyo pjlu, shji löng kjok ère kjing go wlo lira weno bām go. ⁴⁷ Domer bām go li, e shäryak klung sho tjeng kjok ère kjing go li go. Domer oblē lira kjok dogo so. ⁴⁸ Domer kjok ère so bām go li doyo sorē ga shji kjok ère so löng kēs li doyo so e kjoyo bakoe. Domer kjok dogo so lira, ba doyo sorē ga èye kjok dogo so löng kēs li doyo eni bakoe. ⁴⁹ Shji weno so domer kjok ère so li kjoyo sorē ga llono ga shji wen so domer kjok dogo so li kjoyo eni bakoe.

⁵⁰ Pjeyoga, lēr bomi kong ga bi doyo ère pjir. E äär ber löng Sbō sök no pjluyo iyado lishko wlo llēme. Llēbo pjir li äär ber llēbo pjir llēm li tjok llēme. ⁵¹ Llēbo miydēba llēm wleniyo lēr bomi kong kjrina. Kuzī yōtso. Shji wolon uunkong llēme. Gueniyo shji kjlopswe uunkong, ⁵² wop eni llēm, shji bokkwo smer wleni. Eshko dbaryo ga wli bakwaraba jek pjirshko ga wolono löng li woshre Sbörē ber löng iyado wlo, ga shji kjlopswe eshko jā. ⁵³ Bi doyo ère pjir kjīshko ga woyde ga kjlopswe ber pjir ame wlo. Bi doyo ère wolon kjīshko ga woyde ga kjlopswe ber wolon ame wlo. ⁵⁴ Eshko ga bi doyo ère pjir wlo li kjlopswara beno pjir ame wlo, bi doyo ère wolon wlo li kjlopswara beno wolon ame wloshko ga tjlokwo tak pjang Sbō tjlokwo go li shäryono eshko. Tjlē ga

«Wolon li, e pjira Sbörē.*

⁵⁵ Wolon, èye zam ame.

Wolon, pja dbo ame.» †

⁵⁶ Shji wolon, llēbo owa shäryoroy li kjīshko. Ga llēbo shäryoroy li owa, e miydēy kjok llgwekklo tara Moisésdē li go. ⁵⁷ Gueniyo shji mär Tjlapga Jesucristo go kjīshko ga shji ie Sbörē ber wolon ame wlo. Shji wopjlú ba tjok e kjīshko.

⁵⁸ Eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy mär ber löng Tjlapga Jesús go iyado. Miydēmi

‡ 15:32 Isaías 22.13. § 15:45 Génesis 2.7. * 15:54 Isaías 25.8. † 15:55 Oseas 13.14.

ga pak shäryëmi Tjlapga Jesús kong li tjwlo ara. E kjishko ga pjäy parkë ba kong jlökoyo iyado.

16

Dbur töng Sbö nopga kong

¹ Pjäy dbur töng, ichëmi jek Sbö nopga kong wloshko ga shäryozï, loror Jesús tjlokwo kragaga löng Galacia kjokyo kong sorë ga eni. ² Dbar sondë kjwobi go, pjäy tönshko ga pjäy kjlara kjlara dbur twë sira, jnemi wlo. Eye dbur shano ara ga dbur twe ara. Eye dbur shano sira ga dbur twe sira. Shäryozï eni, tja äärshko ga töng tjeng pjir tjän wlo. ³ Eni ga tja jek äär bomi shwoyshko ga nopga wlënomi löng li ichër jek Jerusalén kjokyo ba tjyë, ga kjibokwo twër ba kong lok, söya jek ba tjok wlo, epga ë miyde Jerusalén sopgarë wlo. ⁴ Woydëmi wleni ga tja jek ba tjok bakoe.

Pablo wotjlik to kjok shto oblë

⁵ Tja wotjlik jek äär Macedonia kjokyo. E irgo ga tja jek äär bomi shwoy, bomi ik wlo. ⁶ Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö dikjoyoe. Tja opshik llëm, kjok owa dbaryo li jek guing kjwe. ⁷ Tja jek bomi ik jekdo ga pjäy in dbar kop ara ga äe. Tja iche Tjlapgarë wleni ga pjäy in woydë dbar kjwöbö, jëkko dö llëme. ⁸⁻⁹ Gueniyo na Éfeso kjokyo ga tja pak ara, Cristo tjlokwo kukoba woydë ara kjishko. Nopga ara wotjlik owa bor kong bakoe. E kjishko ga tja ber sök na, äär jong judío dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostés* lishko.

¹⁰ Timoteo äär bomi ikshko ga wlokjrozï yotso, ber wopjlu wlo, e parkë Tjlapga Jesús kong botoya dik kjishko. ¹¹ Bangkjrozïa. Ga brikshko ga kjimtozï, tek shäng wopjlu bor shwoy wlo. E koshër shäng ëreshko, bi pjeyoga jëk löng ba yorkë li tjok bakoe.

¹² Bi kjlara Apolosda ichoror to jek bomi ik ba tjok lok loror, gueniyo jek woydë llëme. Gueniyo dbar tjokshko ga pjäy iyde kjwle jä le.

Pablo lano pjeyoga oblë oblë kjishko

¹³ Pjäy sjëke. Pjäy mär Jesús go jlökoyo iyado. Pjäy opyos wokjang, pjäy wosonkë

llëme. ¹⁴ Llëye shäryëmi dö ga oblë woydozï ara.

¹⁵ Tjlapga Jesús tjlokwo roy loror Acaya kjokyo shko ga tjlokwo kragaga bäm go li beno Estéfanos, ba pjeyoga bakoe. Ga epga beno löng pjeyoga oblë mär Tjlapga Jesús go li kjimte ara. E miydëmi pjluë. E kjishko ga rokër bomi kong ga ¹⁶ epga kolozïa. Oblëga parkë löng baïya dik li kolozï eni bakoe.

¹⁷ Estéfanos, Fortunato, Acaico, e shrono löng bor ik bomi äska. E kjishko ga tja wopjluë. ¹⁸ Löng bomi tjokshko ga pjäy dbokjrë ara ba kjishko. Löng bor tjok kjishko ga tja dbokjrono beno shäng wopjlu eni bakoe. Nopga eniyo, e poshrëkko.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ Jesús tjlokwo kragaga löng Asia kjokyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Aquila, Priscila, pjeyoga tön löng ba ushko li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong wopjlu Tjlapga Jesús ko go.

²⁰ Pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong bakoe.

Pjäy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjluë.

²¹ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

²² Rokër Sbö kong ga ëye Tjlapga Jesús woydë llëm ga shdüya. iPja tjwe wop äe, Tjlapga!

²³ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara.

²⁴ Pjäy tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok, pjäy woydër ara uunkong. Ber eni.

* **16:8-9** Pentecostés lanyo, e tak pjang Hechos 2.1.

Segunda Carta a los Corintios Kjibokwo ère tara Pablorè Corinto sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. E parkè shäng Sbö tjlökwo lè Pablo tjok. Pjlara ga öör jek shäng parkè Corinto kjokyo. E irgo ga to iröng Macedonia kjokyo, Pablo sök'lishko. Eshko ga llèbo owa shärye Jesús tjlökwo kjrägaga löng Corinto kjokyorè li roy lara ba kong pjire. Eni ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong, llèbo llè ligweya wlo.

Corinto kjokyo ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwo kjrägaga li tjok, ga tjlè lok ga «Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska» le, miga jyö erä. Epga opyono tjwlo ara Pablo kjinmo, ga Pablo läywara lok owa bakoe. Eni ga Jesús tjlökwo kjrägaga li jyäpgwara lok ara. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llèbo jyä tara Pablorè nopga eniyo li kjishko. Jesús tjlökwo kjrägaga li poshduna, wlona wopjlú go, epga jèk ba jyäpgwagaga owa li tjok llèm wlo.

Dènashko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng eshko li kong dbur rokara Pablorè, Jesús tjlökwo kjrägaga löng Jerusalén kjokyo li kjimtoklo. Gueniyo ba jyäpgwagaga li tjlèno ga dbur li woyde Pablorè ba kong om go lara, miga jyö erä. Eni ga Pablo wotjlik jek eshko wop äe le, ga kjibokwo ère go ga epga ichara dbur töng jek obi, söya jek Jerusalén kjokyo wlo.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö tjlökwo kjrägaga löng Corinto kjokyo, löng Acaya kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong.

² Rokërwa bi Data Sbö kong, bi Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlèp bakoe.

Shji kjimte Sbörè, shji wosonkè llèm wlo

³ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe laga li e. Bi kjimtaga li e bakoe. ⁴ Llèbo wen borwa kong owashko ga tjawa kjimte, tjawa wosonkè llèm wlo. Tjawa kjimtara eni kjishko ga llèbo wen oblè kong owashko ga kjimterwa eni bako, wosonkè llèm wlo. ⁵ Llèbo weno Cristo kong owa li wen borwa kong ara eni bakoe. Gueniyo tjawa kjimte ara bako, tjawa wosonkè llèm wlo. ⁶ Tjawa löng song èreshko, pjäy kjimterwa ga pjlú wlo, pjäy där wlo. Ga tjawa kjimte Sbörè, tjawa wosonkè llèm wlo. Eni ga pjäy kjimterwa ga pjlú, pjäy wosonkè llèm wlo bakoe. Eni ga llèbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang ga pjlúe. ⁷ Miydërwa ga llèbo weno borwa kong owa li weno bomi kong eni bakoe. Ga pjäy kjimte Sbörè, tjawa kjimtara sorè ga eni. Eni ga miydërwa ga pjäy ber löng wopjlúe.

⁸ Pjeyoga, woydërwa ga tjawa öör löng song Asia kjokyo sorè li miydèmi löng pjlúe. Llèbo shäryaraba borwa kong owa ara an-moyö, kurwa mae. Tjawa wotjliño ga tjawa där ber löng sè ame lororwa. ⁹ Tjawa zrökoba lororwa eni. Shäryono eni, tjawa opping mär om go ame wlo, tjawa mär ber löng Sbö go shara wlo. Shinmoga woshraga li e. ¹⁰ Eshko ga tjawa zrökoba lèrwalöngshko ga tjawa döra Sbörè. Eni ga tjawa beno löng mär ba go. Miydërwa ga e ber borwa döga iyado. ¹¹ Rokërwa bomi kong ga pjäy syöshtè Sbö kong borwa kjishko, tjawa kjimtemi wlo. Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga tjawa kjimte, nopga ara syöshtono sorè li eni. Eshko ga nopga syöshtono ara li ber löng wopjlú ba tjok, borwa kjishko.

Llèbo shärye Pablorè lara li shäryara llème

¹² Miydërwa ga tjawa jèktong pjlo bek nopga uunkong tjok, bomi tjok bakoe. Tjawa krè ara wopjlú e kjishko. Tjawa kjimtara Sbörè, ga tjawa tjlèno bek iyado, llèye jnenorwa è kong llème. Tjawa mär löng kjok miydè kjok ère kjing go li go llèm, tjawa mär löng Sbö wopjlú li go. ¹³⁻¹⁴ Kjibokwo tërwa bomi kong wèlè, llè loklo miydèmi pjlú wlo. Eerishko ga tjawa sorè miydèmi sira erä, gueniyo woydërwa ga llono ga tjawa sorè miydèmi pjire. Eni

ga Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjây krê borwa kjîshko ga pjlú, tjawa krê bomi kjîshko sorê ga eni.

¹⁵ Miydêr ga pjây löng wopjlú bor tjok lër. E kjîshko ga tja jek äär bomi ïk pjloglo pjök loror, pjây ber wopjlú wlo. ¹⁶ Tja jek Macedonia kjokyoshko ga pjây ïn äär loror. Ga tja tek iröngshko ga pjây ïn obi loror. E irgo ga tja wotjlîno ga tja kjimtêmi jek Judea kjokyo wlo bakoe loror. ¹⁷ Gueniyo shäryoror eni llême. ¿Eni ga pjây wotjlîk ga shäryêr eni lororshko ga woyotjlînor yôtso llême lêmire? Nopga kjok êre so, «Tja llêbo shäryê» le oblê kong, gueniyo wotjlîk ba pjlúshko ga shärye eni llême. ¿Pjây wotjlîk ga tja eni lêmire? ¹⁸⁻¹⁹ Llêye lara Sbörê li shärye eni ïyado. Miydêmi ga e jlôe. Ga tjawa omshäryê eni bakoe. Era jlô eni bakoe. Tja, Silvano, Timoteo, Sbô Wa Jesucristo li roy lororwa bomi kong, ga era, llêye lara li shärye eni ïyado. E kjîshko ga «Shäryêrwa» lororwashko ga shäryêrwa eni. ²⁰ Llêbo lara Sbörê bi kong jlôkoyo kês li beno shäryaga Cristorê. E kjîshko ga shji tönshko ga «Llêbo lara li shäryara eni» lëy, Sbô poshrëy wlo. ²¹ Shji tönno beno tjeng Cristo tjok, ga rayêy llêm li, e laga Sbörê. Shji iara beno tjeng dboy ba kong. ²² Ba Sëya ichara bi go, ber kësbang bi tjok wlo. Shji jyâ tara eni, shji baïya li miydëy e go wlo. Ga miydëy e go ga llono ga llêbo pjlú twe bi kong lara kês li twe bi kong eni bakoe.

²³ Tja jek bomi shwoy Corinto kjokyo loror. Gueniyo tja to jek llêm, pjây wlon ara anmoyô llêm wlo. Miyde Sbörê pjir ga eni. Rokêr ba kong ga llêbo lër li eni llêm ga tja shdûya. ²⁴ Pjây mär Cristo go sorê li laga tjawarê, e lorwarê llême. Miydêrwa ga pjây mär löng ba go jlôkoyo. Tjawa bomi kjimtaga erô, pjây löng wopjlú wlo.

2

¹ Miydoror ga pjây ïn öör kjwe ga pjây ioror beno löng woydêe. Ga shäryêr bomi kong eni ame loror. Tja jek bomi shwoy llêm e kjîshko. ² ¿Pjây ioror beno woydê kjwe ga tja iaga êrê ber shäng wopjlú obi? Pjây ioror beno tjeng woydê li erôe. ³ Pjây ïn jek äärshko ga woydêr ga tja iêmi ber shäng wopjlúe. Eshko ga miydêr ga pjây

löng wopjlú bor wopjlú li kjîshko bakoe. Gueniyo pjây ïn äär ga tja iêmi woydê li woydoror eni llême. Kjibokwo toror bomi kong eni e kjîshko. ⁴ Miydoror pjlú ga kjibokwo li lêmishko ga pjây ber löng woydêe. E kjîshko ga têrshko ga tja woydê, tja wosong, tja slar êê bako, pjây iêr ber löng woydê li woydoror llêm kjîshko. Gueniyo toror eni, pjây woydêr ara li miydêmi e go wlo.

Ëye llêbo owa shäryono bi kong ga woyde ga owa li iëy ber tjwlô llême

⁵ No shäng kjlara, tja iara woydê sira. Gueniyo pjây uunkong iara woydê sira bakoe. «Sira» lër, ber ba kong kjang anmoyô llêm wlo. ⁶ Pjây ara omshduno. Erô ga bue, shdûy ame. ⁷ Eerishko ga owa shäryara li iozî ber tjwlô ame, woyojezîa. Eni ga ber shäng woydê ara anmoyô, llêbo owa shäryara li kjîshko llême. ⁸ Rokêr bomi kong ga woydêmi ara li pîzî ba kong obi.

⁹ Kjibokwo toror bomi kong eni, pjây tjln wlo, tja kolêmi äär jong ba dbo gore miydêr wlo. ¹⁰ Ëye llêbo owa shäryono ga owa li ioromi beno tjwlô llêmshko ga bor kong ga beno eni bakoe. Ga ïnor ga llêbo li owa jlôkoyo, ga ioror beno tjwlô llêmshko ga shäryoror Cristo bokso bomi kjîshko, ¹¹ shji jyâpgwe Ärê llêm wlo. Llêbo owa shärye woydê bi tjok li miydëy tjän.

Cristo tjlôkwo roy pjlú lagaga

¹² Tja jek öötong shäng Troas kjokyo, Cristo roy pjlú lëshko ga nopga löng eshko li iara Tjlapga Jesúsde tjlôkwo li kuk woydê ara. ¹³ Eni êmdê ga tja shäng wlêp llêm, bor kjlara Tito shäng eshko llêm kjîshko. E kjîshko ga epga rayoror beno löng eshko, ga tja to jek Macedonia kjokyo ba wlêk shara.

¹⁴ Êngkjwaga kägäyo, ba moskwoga zana pjirshko ga ba êngkjwagaga li tÿya uunkong, ga söya jek ba irgo, oblê zana li shrëya lok wlo. Shjira söya Cristorê kjone pogo, ba tjlôkwo roy pjlú lë oba kong, llêbo owa li zây pjir wlo wleni. Ba tjlôkwo roy pjlú li, e Sbô kong llêbo lô pjleblê wleni. Tja wopjlú Sbô tjok e kjîshko. ¹⁵ Llêbo lô pjleblê sukoba Sbô kongshko ga ba lô li dbo ara. Tjlôkwo roy pjlú li lëy oba kongshko ga shdär kjone pogo, llêbo lô dbo ara wleni. Sbô kong ga

shji llëbo lõ pjlëblë wleni. Ga nopga dâr wlo li, nopga pjir wlo li, lõ ère kuya lok wëlle. ¹⁶ Nopga pjir wlo lõng li kong ga lõ owa wleni, e ba zrëkklo kjîshko. Nopga dâr wlo lõng li kong ga lõ pjlëblë wleni, e ba dôkklo ber lõng sê wlo kjîshko. Èye dbo ara, kjok miydë ara, pak ère shäryë pjlú wlo llëme. ¹⁷ Nopga ara to lõng tjlökwo li læ, dbur shak e go wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. Tjawa Cristo parkaga kjîshko ga tjawa ichara Sbörë pak ère shäryë Cristo dbo go, ga tjawa ÿya sök ÿyado. E kjîshko ga tjawa tjlä beke.

3

Tjlökwo twara Sbörë tjaglën, beno ÿyado wlo

¹ Tjawa tjlä eni, tjawa krë e go wlo llëme. No kjone kjone to lõng tjlökwo roy læshko ga kjibokwo söya tjeng ba tjok, jyã tara oblërë ba kong, ga äär kjone pogoshko ga pÿya nopga kong, epga parkë pjlúe miyde lok e go wlo. ¿Woydëmi ga kjibokwo eniyo pinwa bomi kongdo? ¿Pjây wotjlik ga woydërwa ga kjibokwo eniyo twëmi borwa kong læmiro? ² Eni llëme. Pjây om go beno borwa kong, so kjibokwo eniyo kjoyoe. Èye tjawa parkë sorë li miydë woydë ga pjây jëk lõng sorë li ÿga wëlle. Ga pjây woyotjlinwa ÿyado. ³ Èye kjibokwo të woydë ga jyã te ba shtikklo go kjibokwo go, llëm ga jyã te ak kjwangyo go. Pjây kjimtara Cristorë ara borwa kjîshko li miydëba wlo ga pjây iara beno so kjibokwo eniyo kjoyoe. Gueniyo jyã li tara ba shtikklo go llëm, tara ak kjwangyo go llëm bakoe. Pjây kjlopswara Sbö Sök ÿyado Sëya lirë beno oblë, pjây kjimtara li miydëba e go wlo. Jyã tara wleni lærwa li e.

⁴ Lërwa eni Sbö bokso ga pjlú, tjawa mär lõng Cristo go kjîshko. ⁵ Pak ère shäryërwa tjawarë om go ga äe. Kjok miydë twaga Sbörë borwa kong kjîshko ga shäryërwa ga pjlúe. ⁶ Tjawa iara Sbörë beno lõng tjlökwo twara tjaglën, beno ÿyado wlo li laga ba Sëya go, kjok llgwekklo go llëm, ga tjawa iara beno lõng ba shäryë pjlúe. Kjok llgwekklo li, shji shdüya, shji ber lõng zrëkklo wlo. Gueniyo Sbö Sëyara, shji ie ber lõng sê ÿyado.

⁷ Kjok llgwekklo tara Sbörë ak kjwangyo go li, shji shdüya, shji ber lõng zrëkklo wlo erä. Eni ëmdë ga twara Moisés kongshko ga Moisés bokkwo kälä dbo ara, ga ba bokkwo li ÿya Israel tjëyogarë ga äe. E irgo ga kälä dbo ara li jenoë. ⁸ Gueniyo tjlökwo lara jlkoyo tjaglën ba Sëya go li, era tjwlö ara anmoyö. ⁹ Llëbo, shji shdüya, shji ber lõng zrëkklo wlo li, e tjwlö ara. Gueniyo llëbo, shji ie ber pjlo bek Sbö bokso wlo li, era tjwlö ara anmoyö. ¹⁰ Ga llëbo oblë äär tjwlö ara eni llëme. Eni ga tjwlö ara anmoyö kjîshko ga llëbo tjwlö ara dënashko li beno tjwlö llëm wleni. ¹¹ Llëbo twara dënashko li tjwlö ara, e pjir wlo gueniyo. Eni ga llëbo twara pjir llëm wlo li, era tjwlö ara anmoyö.

¹² Tjlökwo tjaglën li kjîshko ga lærwa ga llëye bangkjrërwa llëme. ¹³ Dënashko ga Moisés tjlä Israel tjëyoga kongshko ga bokkwo kjinyë shwong go, ba bokkwo kälä dbo ara jer jek li ÿya lok llëm wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. ¹⁴ Dënashko ga epga iara Sbörë beno lõng kjok llgwekklo li kuk woydë llëme. Eerishko ga llë loklo miyde lok llëm obi, lõng bokkwo kjingak pjir wleni. Ga ber lõn bokkwo kjingoklo li kjak llëm wleni obi, kjaga Cristorë erö kjîshko. ¹⁵ Eerishko ga kjok llgwekklo li læba ba kongshko ga lõng bokkwo kjingak pjir wleni obi, woyotjliya lok yötso ga äe. ¹⁶ Gueniyo èye mär Tjlapga Jesús go ga bokkwo kjingak pjir wleni li, e dâr ber ÿga wëlle wleni shara. ¹⁷ Tjlapga li, Sbö Sëya, e kjlarasoe. Sbö Sëya, e bi döga. ¹⁸ Eni ga shji beno lõng bokkwo kjingak wleni ame. Ga dbar kjwobi go ga shji kjlopswe Tjlapga Sëyarë shäng, shji jëk ber lõng Tjlapga Jesús ÿ dik wlo. Eni ga shji ÿkoba ga Tjlapga li sorë, e miydëba bi go.

4

Tjawa tjwlö ara llëm, tjlökwo lira tjwlö ara

¹ Tjawa kjimtara Sbörë ara kjîshko ga pak ère twara borwa kong, shäryërwa wlo. E kjîshko ga tjawa wosonkë llëme. ² Llëye owa shäryak lütshko, lökyo buk wleniyo li shäryërwa llëme. Èye jyäpgwërwa llëm, Sbö tjlökwo roy lærwa bek, kukoba wëlle wlo

erä. Shäryërwa löng eni, tjawa ïkobashko ga llëbo owa shäryororwa lëba Sbö kong ga ä wlo. ³ Tjlokwo roy pjlú li lërwa löng li ber ë kong wëlle llëm wleni ga epga löng pjir wlo kjishko. ⁴ Cristo, e so Sbö kjoyo, e dbo kälä ara bakoe. E sorë miydëy ba roy pjlú li go. Eni ga ba roy pjlú li, e iök shjiy pjang kjok ro sï roy wleni. Gueniyo nopga pjir wlo li bokkwo kjingara kjok ëre so sbö lirë, Cristo roy pjlú li kuya lok wëlle llëm wlo. ⁵ Tjawa om go li roy lorwarë llëme. Jesucristo, e nopga uunkong Tjlapga lërwa bomi kong. Tjawa löng parkë bomi kong ba kjishko erä. ⁶ Kjok shäryara Sbörëshko ga iök ichara wen shjiy kjok ro sï roshko. Ga iök ichara wen shjiy bi pjlúshko eni wleni bako, Sbö dbo kälä ara li sorë miydëy Cristo go wlo.

⁷ Klung sbi buk kjwara tjwlo ara llëm, roshko llëbo tjwlo ara. Tjawa so e kjoyoe. Tjawa tjwlo ara llëm, tjlokwo twara Sbörë borwa kong lërwa wlo li, era tjwlo ara. Llëye shäryërwa löng borwa dbo om go li go llëm, shäryërwa dbo twe Sbörë borwa kong li go erä. ⁸ Llëbo wen borwa kong owa ara, gueniyo tjawa to ber löng e tjok lorwarë llëme. Llëye shäryërwa miydërwa llëm, gueniyo tjawa wosonkë llëme. ⁹ Tjawa wloyoga ara, gueniyo tjawa yorkaga tjok. Tjawa shdungoba ara, gueniyo tjawa pjikoba llëme. ¹⁰⁻¹¹ Dbar kjwobi go ga tjawa opyë ber zrökoba wlo, Jesús ï dik, miydëba e go wlo ga borwa kjimtaga ber löng së wlo li e. ¹² Tjawa zrökoba woydëshko ga tjawa parkë, pjây ber löng së ïyado wlo.

¹³ Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Tja mär Sbö go kjishko ga tja tjlëno.»* Ga tjlokwo lërwa, tjawa mär ba go kjishko eni bakoe. ¹⁴ Miydërwa ga Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi. Ga llono ga tjawa woshre iröng obi bomi tjok eni bakoe. Eshko ga shji uunkong söya äär ber löng ba tjok. ¹⁵ Llëbo uunkong ëre shäryë, ber pjlú bomi kong wlo, Sbö wopjlú li kjishko ga nopga kjimte jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga epga ber löng wopjlú Sbö tjok, ga Sbö ie lok ber kësang, tjwlo ara bakoe.

¹⁶ E kjishko ga tjawa wosonkë llëme. Dbar kjwobi go ga borwa doyo ëre dbo lon sira

sira, gueniyo borwa wotjlik lira dbokjrë jek këgong këgong. ¹⁷ Llëbo wen borwa kong owa eerishko li pjir. Borwa kong ga e kjang llëm, tjwlo ara llëm bakoe. Llono ga llëbo tjeng kës ëre kjishko ga tjawa kong llëbo twe Sbörë. Era pjir llëm, ga tjwlo ara, llëbo wen borwa kong eerishko li kjinmo anmoyö. ¹⁸ Llëbo ïgöy wëlle li pjir, gueniyo llëbo ïgöy llëm lira pjir llëme. E kjishko ga llëbo ïgöy wëlle li woyotjlinwa llëm, llëbo ïgöy llëm li woyotjlinwarë döe.

5

Bi doyo tjaglën

¹ Bi doyo ëre so ukwang kjoyo, e ber ïyado wlo llëm kjishko. Shji wolonoshko ga äska doyo twe Sbörë bi kong oblë kjok dogo. Era pjir llëm, shäryaga norë llëm bakoe. ² Shji löng së obishko ga woydëy ga bi doyo tjaglën li twe bi kong jekdo. ³ Doyo tjaglën li twe bi kongshko ga shji doyo tjok, shji ber löng shwong dret wleni llëme. ⁴ Shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji löng song ïyado. Gueniyo bi doyo pjir wleniyo ëre rayëy woydë dö llëm, äska woydëy oblë, pjir llëm wleniyo. ⁵ Shji poshäryara Sbörë, doyo tjaglën ber bi kong pjlú wlo. Ga ba Sëya twara bi kong. Miydëy e go ga llono ga bi doyo tjaglën li twe bi kong eni bakoe.

⁶ Miydëy pjlú e go ga llono ga shji äär ber löng Tjlapga Jesús tjok kjok dogo, shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji äätë löng ba tjok eshko llëm obi gueniyo. ⁷ Shji mär löng ba go, llëbo ïgöy wëlle li go llëme. ⁸ Shji löng wopjlú ba koshë. Shji wolon, shji to ber löng ba tjok ïyado wlo dey. ⁹ Gueniyo shji löng së obire, de shji wolonde, shji drön ara, llëbo woyde Tjlapga lirë shäryëy wlo li, e shäryë, e ber shäng wopjlú bi tjok wlo. ¹⁰ Llono ga shji uunkong roke Cristorë äär löng ba zlong bäng, ga shji jëktong kjok ëre kjing go sorë li llgweya. Eshko ga shji kjlara kjlara potjwleäya, llëbo shäryoroy pjlúre, de oware li kjishko.

Shji iara Sbörë beno löng wlëp ba tjok

¹¹ E kjishko ga Tjlapga Jesús bangkjrërwa ara. Eni kuzong ga tjawa parkë ara, ba tjlokwo kjrëba wlo. Tjawa sorë miyde Sbörë

* 4:13 Salmo 116.10.

pjlúe. Woydërwa ga tjawa sorë miydëmi bakoe. ¹² Lërwa bomi kong eni jek obi, pjây ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Lërwa bomi kong, tjawa läywe nopga krë ä wleniyo lirë owashko ga dboryëmi ga pjlú wlo. Epga krë ara, llëbo ïgöy wëllë li kjïshko, gueniyo wotjlik lok owa ba pjlúshko.

¹³ Pjây wotjlik ga tjawa skwë wleni lëmi ga e Sbö kjïshko. Pjây wotjlik ga tjawa wotjlik pjlúe lëmi ga e bomi kjïshko. ¹⁴ Tjawa parkë eni kjuwe, miydërwa ga shji woydara Cristorë ara kjïshko. Miydërwa ga e wolono nopga uunkong kjïshko. Eni ga nopga uunkong li wolono ba tjok wleni. ¹⁵ E wolono nopga uunkong kjïshko, ëye löng së ga llëbo shärye Cristo kong wlo, llëbo shärye ba kong om go wlo llëme. E wolono ba kjïshko, ga woshrara Sbörë iröng obi.

¹⁶ E kjïshko ga tjawa oblë woyotjlik, nopga Sbö miydë llëm wleniyo omwoyotjlik dik llëme. Dënashko ga Cristo woyotjlinorwa baïya dik. Eerishko ga woyotjlinwa eni ame. ¹⁷ E kjïshko ga ëye tönö beno tjeng Cristo tjok ga kjlopswana Sbörë beno löng tjaglën wleni. Wotjlik löng dënashko sorë li, e pjitonge. Benö löng wotjlik oblë shara. ¹⁸ Llëbo uunkong ëre shäryaga Sbörë. Shji iara beno löng wlëp ba tjok Cristo kjïshko, ga tjawa ichara beno löng ba roy shdök oblë kong, tjlökwö kjre lok wlo, ber löng wlëp ba tjok bako wlo. ¹⁹ Cristo ichara Sbörë wolon, owa pjang nopga Sbö miydë llëm wleniyo go li löya ber dret wlo, epga ber löng wlëp Sbö tjok wlo. Ga tjawa iara beno löng tjlökwö ëre roy shdöga ²⁰ Cristo äska. Tjlökwö lërwa ë kongshko ga laga Sbörë om go wleni. Eni ga rokërwa bomi kong Cristo ko go ga pjây ber löng wlëp Sbö tjok. ²¹ Cristo llëbo owa shäryono llëme. Gueniyo ichara Sbörë wolon, owa shäryoroy li potjwlëk e go wlo, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

6

¹ Tjawa parkë löng Sbö kong kuzong ga rokërwa bomi kong ga pjây kjimtara Sbörë ba wopjlú kjïshko li iëmi ber tjwölö llëm wleni llëme. ² Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjlëno eni:

* **6:2** Isaiás 49.8.

«Bomi kjimtozlong dbaryo li öötongshko ga pjây kuror.

Bomi dözlöng dbaryo li öötongshko ga pjây kjimtoror.»*

¡Bi kjimtozlong dbaryo le li eeri! ¡Bi dözlöng dbaryo le li eeri bakoe!

Llëbo weno Pablo kong owa ara

³ Llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, ikoba ga pjlú wlo, tjlökwö lërwa löng li owa lëba llëm wlo, tjawa parkë Sbö kong li owa lëba llëm wlo bakoe. ⁴ Tjawa drön parkë pjlú Sbö kong, tjawa ikoba ga pjlú wlo. Llëbo wen borwa kong owa ara ga kurwa kjinge. ⁵ Olö ga tjawa shpokoba, tjawa ichëba ber löng kjërshko, oba ara iirkë borwa kong, tjawa zrökoba woydë bakoe. Tjawa parkë kjang, tjawa pë llëm, tjawa pjli kuk ara bakoe. ⁶ E wopro ga llëbo owa shäryërwa llëm, tjlökwö lërwa löng li llë loklo miydërwa pjlú, tjawa iirkë maling llëm, tjawa wopjlú oblë tjok iyado, tjawa go Sbö Sëya, oblë woydërwa ara jlökwö, ⁷ tjawa tjllë bek, tjawa kong dbo twe Sbörë, tjawa jëk löng pjlo bek iyado, tjawa opwlikë bakoe. ⁸ Olö ga tjawa bangkjërëba, olö ga tjawa bangkjërëba llëme. Tjawa läywëba pjlú, tjawa läywëba owa bakoe. Tjlökwö bek lororwa ëmdë ga tjawa jyö äe lëba. ⁹ Tjawa miydëba löng pjlú ëmdë ga tjawa ë lëba. Tjawa wolon to wleni ëmdë ga tjawa löng së obi. Tjawa shpokoba ara ëmdë ga tjawa zröydëba llëm obi. ¹⁰ Tjawa löng song kjoyo ëmdë ga tjawa löng wopjlúe. Tjawa llëye llëm ëmdë ga oblë kjimtërwa ara, tjlökwö lërwa löng li go. Tjawa llëye llëm kjoyo ëmdë ga llëbo tjwölö ara tjeng kës li tjeng borwa tjok.

¹¹ Pjeyoga Corinto so, tjawa tjllëno bomi kong jlökwö. Pjây woydërwa ara.

¹² Pjây woydërwa pjlú iyado, gueniyo tjawa woydëmi löng llëm wleni. ¹³ Pjây woydororwa ara kuzong ga tjawa kar woydozi eni bakoe. Tja tjllë shäng bomi tjok, pjây bor wapga wleni.

Shji jëk Sbö tjlökwö kragaga llëm wleniyo tjok llëme

¹⁴ Shji jëk Sbö tjlökwö kragaga llëm wleniyo tjok llëme. ¿Llëbo pjlú shäryaga, llëbo owa shäryaga, e jëk ëng tjok pjlú sorë?

¿No jëk kjok shjiy roy, no jëk kjok ro sî roy, e jëk ëng tjok sorë? ¹⁵ ¿Cristo, Ä, e wotjlik kjrinaso sorë? ¿Sbö tjlökwö kjruga, Sbö tjlökwö kjruga llëm, e jëk ëng tjok pjlú sorë? ¹⁶ Sbö, sböpga jyäglo, e poshrëkoba shtoyo kjrinaso ga äe. Shji Sbö Sök İyado li u wleni. Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Sbö tjläno eni:

«Tja ber shäng ba tjok,
ga tja jëk shäng ba tjok bakoe.
Tja ber ba Sbö,
ga epga ber bor nopga bakoe.»†

¹⁷ «“E kjishko ga pjây ber löng ba tjok ame, pjây opkjös löng dboshko dey. Llëbo porwako llëm wleniyo porwëmi llëm, enira pjây wlokrër” le Tjlapga Sbörë eni.»‡

¹⁸ «Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. E tjlä ga
“Tja ber bomi data,
ga pjây ber bor wapga” le.»§

7

¹ Pjeyoga, tjlökwö ëre iara Sbörë beno bi kong. E kjishko ga llëbo owa shäryëy löng kës li rayëy pjire. Llëbo owa shäryëy bi doyo go ame, shji wotjlik owa ame bakoe. Sbö bangkrëy ara kjishko ga woyde ga shji jëk löng pjlo bek jlköyö.

Pablo wopjlú, Sbö tjlökwö kjruga löng Corinto kjökyo li kjishko

² Tjawa woydozïa. Tjawa wotjlinö owa ë kong llëm, llëbo owa shäryororwa ë kong llëm, ëye jyäpgwororwa llëm bakoe. ³ Lër bomi kong eni, bomi wlongglo wlo llëme. Tjawa löng sëre, de tjawa wolonore, pjây woyotjlinwa İyado, e loror bomi kong pjir tjän. ⁴ Tja tjlä bomi kong jlköyö. Tja wopjlú bomi tjok. Tja dbokjrë ara bomi kjishko. Tjawa löng song ëmdë ga tja shäng wopjlú anmoyö.

⁵ Tjawa shrono löng Macedonia kjökyo ga tjawa woshtono llëm, llëbo weno borwa kong owa ara kjishko. Llëbo shäryara borwa wloyogarë borwa kong owa, tjawa woydono ara borwa pjlúshko bakoe. ⁶ Gueniyo shji löng wosongshko ga shji kong dbo twe Sbörë. Ga tjawa kjimtara eni, Tito ichara

borwa shwoy, tjawa ber löng wosong ame wlo. ⁷ Shrono kjishko ga tjawa beno löng wopjlúe. Ga shäng bomi tjokshko ga e kjimtoromi ara li roy kurorwa, ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö e kjishko. Tjläno borwa kong ga tjawa İmi woydë, ga pjây löng woydë ara İyado bor kjishko le. E kjishko ga tja beno wopjlú jek këgong.

⁸⁻⁹ Kjibokwo ichoror jek bomi kong dënashkoshko ga pjây ioror beno löng woydë ara e go. E kjishko ga tja woydono ara bakoe. Gueniyo pjây woydë ara eshko li kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jläe loromi, ga rayoromi pjir, woydara Sbörë sorë li eni. Eni ga e beno bomi kong owa llëme. E kjishko ga eerishko ga tja woydë ame, tja wopjlú shara. ¹⁰ Shji llëbo owa shäryonoshko ga woyde ga shji ie Sbörë ber löng woydë ara ba kjishko. Eni ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jläe lëy, ga rayëy. Shäryoroy eni ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete. Shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo eni. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë li, e llëno llëme. Llëye shärye ba kong pjlú llëm, epga wolon erä.

¹¹ Pjây iara Sbörë beno löng woydë ara li kjishko ga llëbo weno bomi kong pjlú oblë oblëe. Pjây beno löng wotjlik beke. Pjây jëk pjlo bek li pimi woydë ara Sbö kong. Llëbo owa li kjishko ga pjây iirkono ara, Sbö bangkroromi ara bakoe. Llgwemi ber bëy wlo loromi. Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga İn ga pjây llëbo owa shäryono llëme. ¹² Pjây kjlara llëbo shäryono oblë kong owa. Kjibokwo toror bomi kongshko ga toror shäng llëbo owa shäryaga li wlongglo dö llëm, oblë li kjimtoklo dö llëm bakoe. Toror bomi kong, tjawa woyotjlini ara li miydëmi pjlú Sbö bokso wlo. ¹³ Llëbo uunkong shäryak beno pjlú kuzong ga tjawa dbokjrono ara.

Ga Tito kjimtoromi ara, ga beno wopjlúe. E kjishko ga tjawa dbokjrono jek këgong. ¹⁴ Dënashko ga tjlökwö loror bomi kong kës li, e jläe. Ga Tito jekdë bomi İk llëm obishko ga tja krono ara ba kong bomi kjishko, ga İna öör ga eni jlä bakoe. Tja beno wopjlú e kjishko. ¹⁵ Tito öötong bomi

† 6:16 Levítico 26.12, Jeremías 32.38, Ezequiel 37.27.

‡ 6:17 Isaías 52.11; Ezequiel 20.34, 41.

§ 6:18 2 Samuel

7.14.

shwoy ga wlokjroromi pjlú, bangkjroromi ara. Eshko ga llëbo lara bomi kong dö li koloromi pjire. E kjishko ga llëbo tjeng kës ère woyotjliya ga pjây woyde jek këgong. ¹⁶ Miydër ga llëbo pjlú li shäryomirë. Tja wopjlu e kjishko.

8

Shji llëbo twë oblë kong

¹ Pjeyoga, Sbö wopjlu li kjishko ga ba tjlökwo kragaga löng Macedonia kjokyo li kjimtara ara. Lërwa woydë bomi kong, miydëmi wlo. ² Llëbo weno ba kong owa anmoyö ëmdë ga löng wopjlu iyado. Löng llëye llëm ëmdë ga llëbo twara lok Sbö tjlökwo kragaga oblë kong ara, löng llëbo ara wleni. ³ Miydër pjlú ga llëbo twara lok ara eni, woydara eni kjishko. Ga llëbo twe ga pjlú li twara pjir, ga twara e kjingsho bakoe. ⁴ Rokara borwa kong jlökoyo ga epga ichërwa llëbo twë Sbö tjlökwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li kong. Ba kong lok ga llëbo twe oblë kong li, e tjwlö ara. ⁵ Bäm go ga wotjlik lok llëye woyde Tjlapgarë shärye wlo li, e shäryë le. Ga llëye lororwa ba kong shärye wlo li, e shäryara lok eni, woydara Sbörë sorë li eni. Llëbo shärye ara eni lororwa llëme.

⁶ Dënashko ga pjây ichara Titorë dbur töng, iche oblë kong wlo. E kjishko ga Tito ichororwa jek bomi shwoy, pjây kjimte llëbo pjlú shäryoromi sira dënashko li shäryë äär jong ba dbo go wlo. ⁷ Pjây llëbo kës li shäryë pjlú anmoyö. Pjây mär Sbö go pjlú, Sbö tjlökwo roy lëmi pjlú, pjây kjok miydë ara, oblë kjimtëmi woydë jlökoyo bakoe. Eni ga llëbo twozï oblë kong pjlú eni bakoe.

⁸ Shäryozï eni lotë bomi kong llëme. Sbö tjlökwo kragaga oblë omshäryono sorë li lotë bomi kong, oblë woydëmi jlökoyo baïya dik wlo. ⁹ Miydëmi pjlú ga Tjlapga Jesucristo wopjlu li kjishko ga llëbo uunkong baïya ëmdë ga e rayara beno, opyono beno shäng song bomi kjishko, pjây ber löng llëbo ara ba kjishko wlo.

¹⁰ Eeri ga öötong lu pjlara ga nopga wotjliño llëbo twë oblë kong bäm go li pjây, ga llëbo tworomi eni eshko. E kjishko ga llëbo shäryëmi obi ga pjlúe lër bomi kong.

¹¹ Eshko ga llëbo woyotjlinomi, shäryoromi löng wopjlu. Eerishko ga shäryozï eni äär jong ba dbo go bakoe. Pjây kjlara kjlara, llëbo twozï, äär bue kjone ga eshko. ¹² Eye llëbo twë woydë oblë kong ga Sbö wopjlu ba tjok, llëbo twe ga bue li sira dö gueniyo. Shji iche Sbörë llëbo bishïya llëm li twë oblë kong llëme.

¹³⁻¹⁴ Pjây ichër shäng llëbo twë oblë kong, pjây ber löng song guing llëme. Eerishko ga pjây llëbo ara kjishko ga epga kjimtëmi ga pjlúe. Llono ga pjây llëye dret ga pjây kjimte lok ga pjlú, eshko ga epga llëbo ara kjishko. Eni ga uunkong llëbo tjok iyado, ¹⁵ tak pjang Sbö tjlökwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Eye dli töno bayo ara ga e beno obi llëm, eye omtöno chira ga e beno bek bakoe.»*

Tito ichara to jek Corinto kjokyo, pjeyoga do pjök tjok

¹⁶ Tito iara Sbörë bomi woyotjlik ara, botoya dik. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

¹⁷ Ichorwarë jek bomi ik llëm obishko ga jek woydë bomi ik le shäng tjän. Eni ga ichororwashko ga jölö le shäng wopjlu.

¹⁸ Bi kjlara ichërwa jek ba tjok, bomi ik. Era parkë Sbö kong pjlúe. E kjishko ga Sbö tjlökwo kragaga löng kës li wopjlu ba tjok. ¹⁹ E kjrara Sbö tjlökwo kragaga löng lirë jek borwa tjok Jerusalén kjokyo wlo. Eshko ga llëbo töng tjeng twërwa ba kong wlo li sörwa jek ba kong. Woydërwa ga llëbo li kjreshko ga Tjlapga poshrëya lok ara, ga miyde lok ga epga kjimtëy woydë ara bakoe. ²⁰ Shäryërwa eni, tjawa lëba owa, dbur ara tönwa löng li kjishko llëm wlo.

²¹ Tjawa drön ara, llëbo shäryërwa ber bek Sbö bokso wlo dö llëm, shäryërwa ber bek nopga bokso wlo bakoe.

²² Bi kjlara ichërwa jek ba tjok obi. Era pak shäryono Sbö kong oblë oblë, ga ïnwa ga parkë woydë jlökoyo. Miyde ga oblë kjimtëmi woydë ara kuzong ga jek woydë bomi ik bakoe. ²³ Tito, era bor yorkaga, parkë shäng bor tjok, ber pjlú bomi kong wlo. Pjeyoga do pjök obi lira ichaga Sbö tjlökwo kragaga löng lirë, Cristo iëba ber kësang, tjwlö ara ba kjishko wlo.

* 8:15 Éxodo 16.18.

24 Domerga mya li woydozĩ jlõkoyo, pjây lâywororwa pjlú li, e eni jlõe le Sbõ tjlõkwo kjrägaga löng kës lirë wlo.

9

Shji llëbo twë oblë kong sorë

1 Tjlõkwo tër bomi kong, dbur tömi löng bi pjeyoga kong li kjishko llëm ga pjlúe. 2 Miydër ga oblë kjimtëmi woydë jlõkoyo. Tja krono ara Macedonia sopga kong bomi kjishko. Tja tjlë ba kong ga «Eeri ga öötong lu pjlara ga Acaya sopga wotjlino llëbo twë oblë kong» lër eni. Kuya lok ga kjone kjone wotjlino löng eni bakoe. 3 Gueniyo bi pjeyoga ichër jek äär bomi shwoy, pjây kjimte dbur töng wlo. Eni ga tja äär eshkoshko ga pjây posharyono löng pjir tjän, pjây lâyworor sorë li eni. 4 Macedonia sopga jek bor tjok, ga pjây wlëya lok löng wlëp wleni ga tjawa ber löng lökshko, pjây lâywororwa pjlú kjishko. Eni wleni ga pjây ber löng lökshko bakoe. 5 Shäryë eni llëm wlo ga rokoror bi pjeyoga kong ga jek bomi ik bäm go, pjây kjimte dbur twëmi li töng, loromi jlõkoyo sorë li eni. Shäryoromi eni pjir ga tjawa äärshko ga dbur tönomi tjeng pjir li twëmi om go borwa kong ga pjlú, pjây ichaga èrë llëme.

6 Oba tjlë ga «Ëye dwla dgono ara ga bo kjrë ara. Ëye dwla dgono chira ga bo kjrë chira bakoe» lëba eni iyado. Tjlõkwo ère woyoshrozĩa. 7 Woyde ga pjây kjlara kjlara llëbo twë, woyotjlimi bomi pjlúshko sorë li eni. Gueniyo shäryëmi, woydëmi llëm wleni llëm, pjây ichëba kjishko llëm bakoe. Ëye llëbo twë wopjlú ga woyde Sbörë arae. 8 Sbõ wopjlú li kjishko ga pjây kjimte llë pogo go ga pjlú, llëye pjir bomi kong llëm wlo. Ga llëbo twe bomi kong e kjinmo, oblë kjimtëmi e go ga pjlú wlo, 9 tak pjang ba tjlõkwo go sorë li eni. Tjlë ga «Nopga löng song li kjimte, kong llëbo twe ara. Llëbo pjlú shäryara li, e ber iyado wlo.»*

10 Dwla dguëy wlo li, e twaga Sbörë bi kong. Dli uëy wlo li, e twaga erë bakoe. Ga pjây kong llëbo twe ara, oblë kjimtëmi

* 9:9 Salmo 112.9.

ga pjlú wlo, llëbo pjlú wen ara ba kjishko wlo. 11 Eni ga pjây kong llëbo twe oblë oblë ara, oblë kjimtëmi wopjlú iyado wlo. Eshko ga llëbo twëmi li kjre bi pjeyogarëshko ga epga ber löng wopjlú Sbõ tjok ba kjishko. 12 Kjimtoromi enishko ga llëye woyde li ber ba kong. Gueniyo erö llëme. Nopga ara ber löng wopjlú Sbõ tjok bakoe. 13 Kjimtoromi enishko ga miyde nopgarë e go ga pjây mär Cristo go jlõkoyo, ga Sbõ poshrëya lok e kjishko. Cristo roy pjlú li kjroromi. Ga oblë kjimtoromishko ga Cristo koloromi bakoe. 14 Eshko ga Sbõ wopjlú li kjishko ga epga kjimtara ara bomi kjishko. E kjishko ga ber löng syöshtë Sbõ kong bomi kjishko wopjlúe. 15 Llëbo shäryara Sbörë bi kong kësbang anmoyö. Lëy ga tjlõkwoyo drete. Shji wopjlú ba tjok e kjishko.

10

Pablo lano, e parkë sorë li kjishko

1 Pjây kjone kjone tjlë ga tja shäng bomi tjokshko ga tja tjlë bomi kong yõtso, pjây bangkjrër ara wleni, ga tja shäng pjola ga tja tjlë bomi kong kjang, pjây bangkjrër llëm wleni lëmi eni. E kjishko ga tja Pablo, pjây kong llëbo lër woydë sira yõtso, wopjlú, Cristo tjlëno sorë ga eni. 2 Pjây kjone kjone wotjlík ga tjawa jek löng nopga Sbõ miydë llëm wleniyo dik lëmi. E kjishko ga tja äärshko ga èye wotjlík eni ga wlon jlõkoyo kjluwe. Rokër bomi kong ga tja iëmi bomi wlong eni llëme. 3 Tjawa löng kjok ère kjing go, gueniyo tjawa ëngkwë nopga kjok ère so dik llëme. 4 Tjawa ëngkwë llëbo tjeng kjok ère kjing go go llëme. Tjawa kong kjok miydë twe Sbörë, llëbo owa dbo ara wleniyo li zanwa pjir e go wlo. 5 Nopga wotjlík oblë oblë, shji ie ber löng Sbõ tjlõkwo miydë llëm wlo le li zanwa pjir Sbõ kjok miydë li go. Nopga pinwa wotjlík oblë, ber löng Cristo kolë wlo shara. 6 Ìnwa ga pjây beno löng Cristo kolë pjlúshko ga èye beno Cristo tjlõkwo llë kolë llëm ga shdunwa eshko.

7 Pjây llëbo llgwek, llëbo ïgömi wëllë li go eröe. Kjone kjone tjlë ga «Cristo nopga li tjawa eröe» le. Gueniyo tjawa Cristo ï bakoe. Woydër ga e miyde lok pjlúe.

⁸ Tja kong dbo twara Sbörë, pjây ichër wlo. Tja krë ba kjîshko ara kjwe ga e lökyokjrër llême. Tja iara beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo, pjây dir wlo llême. ⁹ Kjibokwo ichoror bomi kong kjwobi li ichoror jek bomi shgawoklo wlo llême. ¹⁰ No kjone kjone tjlë ga tja tjlë kjang anmoyõ bor kjibokwo go, gueniyo tja shäng bomi tjokshko ga tja tjlë ma, tjlökwo lër li llëno llëm wleni le. ¹¹ Èye tjlë eni ga woyde ga löng sjëke. Tjawa löng pjola ga tjawa tjlëno ba kong borwa tjlökwo go sorë ga tjawa äär löng ba tjokshko ga tjawa tjlë ba kong eni bakoe.

¹² No kjone kjone opposhrëk om go äe. Tjawa tjwlo ara baïya dik lërwa llême. Gueniyo llëbo shärye lok kä llëm wleni, optjlik lok ba tjlikklo shäryara om go li go, ga ëng tjlik eni ëng tjok bakoe. ¹³ Tjawara opposhrëk om go llême. Tjawa krë, pak twara Sbörë borwa kong li kjîshko eröe. Ga tjawa öör Corinto kjokyo li ichaga erë. ¹⁴ Tjawa öör bomi ik llëm kjwe ga tjawa krë bomi kjîshko ga äe. Gueniyo tjawa öör Cristo roy pjlú lë bomi kong kuzong ga tjawa krë, pak shäryororwa bomi tjok li kjîshko ga llëbo owa shäryërwa löng llême.

¹⁵ Tjawa krë, pak shäryara oblërë li kjîshko llëm bakoe. Woydërwa ga pjây mär Cristo go jek këgong këgongshko ga tjawa parkë bomi tjok jek këgong këgong eni bakoe. ¹⁶ Eni ga tjawa äär Sbö tjlökwo roy pjlú lë kjok shto oblë oblë, pjây löng lishko jek këgong obi, èye äätë llëm obishko. Pak shäryara oblërë lishko ga tjawa krë woydë pak shäryororwa eshko li kjîshko llême. ¹⁷ Gueniyo ga «Èye krë woydë ga krë Tjlapga kjîshko dey.»* ¹⁸ Shji ber pjlú wlo ga woyde ga shji poshrëga ber Tjlapgarë. Shji opposhrëk om go ga llëno llême. Èye opposhrëk om go ga ber pjlú llême. Èye poshrëga Tjlapgarë ga era ber pjlú jlöe. Nopga ber tjwlo ara wlo ga opposhrëk om go llëm, e poshrëga ber Tjlapgarë dey.

11

No kjone kjone tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska» le, miga jyõ erä

* **10:17** Jeremias 9.24.

¹ Tjlökwo lër shäng bomi kong li kuzi jek obi, kumi ga tja tjlë kä llëm wleni gueniyo. ² Pjây ymoyotkër ara, pjây ymoyotke Sbörë sorë ga eni. Kjoglo domer miydoydë llëm obi wleniyo twëba domer kjlara kong, orkwosmok ba tjok wloshko ga kjoglo li ber baïya eröe. Pjây twër woydë Cristo kong eni bakoe. ³ Dënashko ga Eva jyäpgwara dgur lirë. Ga bangkjrër ga pjây jyäpgwëba eni bako, pjây mär ber löng Cristo go jlökoyo ame wlo lër. ⁴ Olö ga no äär bomi shwoy ga tjlökwo le bomi kong owa wleni. Jesús roy oblë le bomi kong, lororwa bomi kong sorë li dik llême. Sëya oblë twe woydë bomi kong le. Tjlökwo oblë le bomi kong bakoe. Eshko ga tjlökwo li kjrëmi woydë jekdo, gueniyo tjlökwo kjrëmi llëm dey. ⁵ Epga wotjlik ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska tjwlo arayo li epga om go le. Gueniyo lër bomi kong ga tjwlo ara bor kjinmo llême. ⁶ Miydër ga tja oppino tjlë pjlú wlo llême. Gueniyo tja kjok miydë ara. E inomi llëbo shäryororwa oblë oblë li go.

⁷ Sbö tjlökwo roy pjlú loror bomi kong, gueniyo tjwlo shiror llême. ¿Tja opyono beno tjwlo ara llëm, pjây iër ber löng tjwlo ara wlo eni li, e llëbo owa shäryotë lëmire? ⁸ Tja parkë shäng bomi tjokshko ga tja potjwlega Sbö tjlökwo kragaga löng kjok shto oblë lirë. ⁹ Tja shäng bomi tjokshko ga tja llëye dretshko ga èye barworor llëm, bi pjeyoga Macedonia so öör bor shwoy, ga llëye woydoror li twara lok bor kong. Eni ga llëye rokoror bomi kong llëm, ga rokër bomi kong llëm iyado. ¹⁰ Cristo tjlökwo bek li miydër pjlúe. Miydëmi löng pjlú ga e jlöe. Ga tja krë tjlökwo shiror llëm li kjîshko Acaya kjokyo kjok kjwang jikong, tja slongga erë llême. E jlö eni bakoe. ¹¹ Tja tjlë eni, pjây woydër llëm kjîshko lëmi llême. Miyde Sbörë ga pjây woydër ara.

¹² No kjone kjone tjlë ga pak shärye löng li tjwlo ara, pak shäryërwa löng li dik le. E kjîshko ga llëye shäryër shäng li shäryër shäng iyado eni, epga krë eni ga ä wlo. ¹³ Epga opkjlopswë ber löng so Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska kjoyo, miga jyõ erä. To löng jyörkë erä. Ikoba ga parkë löng Cristo kong wleni, miga jyörkokdo löng.

14 Gueniyo ga pjây opshgawë ba kjîshko llême. Ä om go li opkjlopswë ber shäng so Sbö parkaga kjok dogo so kälä lletlet kjoyo eni bakoe. 15 Eni ga ba parkagaga opkjlopswë ber löng so Sbö parkagaga pjlo bek wleniyo kjoyo eni bakoe. Shji opshgawë e kjîshko llême. Llonogaga epga shdüya Sbörë, llëbo shäryara kës li kjîshko.

Pablo krono, llëbo weno ba kong owa li kjîshko

16 Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo tja kä llême lëmi llême. Gueniyo woyotjlîmi eni wleni ga tja iozî ber shäng tjîlë kä llëm wleni, tja krë sira obi wlo. 17 Miydër ga tja krë eni ga tja tjîlë shäng kä llëm wleni, tja tjîlë shäng Tjlapga Jesús dik llême. 18 Nopga ara krë eni, nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik. Eni kuzong ga tja krë eni bakoe. 19 Pjây kjok miydë ara lëmi, gueniyo llëye le nopga kä llëm wleniyorë li kumi kjing erä. 20 Pjây ichëba parkë, bomi llëbo dökoba, pjây jyäp gwëba, oba opyë löng bomi bäm go, pjây wlongoba, pjây bokso shpokoba bakoe. Llëbo shäryë enishko ga kumi löng kjing erä. 21 Tjawara opshäryono bomi tjok kjang eni llême. ¿Pjây shdunorwa eni llëm kuzong ga pjây wotjlîk ga tjawa lökkjrë wlo lëmire?

Oblë krë llë kjîshko ga tja krë e kjîshko bako, tja tjîlë kä llëm wleni gueniyo. 22 Epga hebreoga le, ga tja bakoe. Epga Israel tjëyoga le, ga tja bakoe. Epga Abraham tjëyoga le, ga tja bakoe. 23 Epga Cristo parkaga le, ga tja ba parkaga jlökoyo. (Tja tjîlë eni ga tja skwë wleni.) Tja parkono ara, ba kjinmo lok. Tja iaraba shäng kjërshko pjloglo ara, ba kjinmo lok. Tja shporaba no shpokklo go dbo ara, ba kjinmo lok. Tja zrökoba woydë lëba ara. 24 Tja shpora judiogarë no shpokklo go pjloglo shkëng (5) dbaryo oblë oblëe. Pjlara pjlara ga tja shpora öötong pjloglo sak mya kjingsho shkaw (39). 25 Tja shporaba kjor go pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe. Pjlara ga tja löraba ak go, tja zrökoba wlo lëba. Tja jek sök kjyong kësbang roshko ga tja piktong pjloglo mya, dbaryo oblë oblëe.

* 12:2-3 Domer le Pablorë shäng li, e Pablo om go layde. † 12:2-3 Eshko ga epga tjîlëno ga kjok dogo tjeng kjinggwö mya, ga domer li söra öötong kjok dogo buk kjökshko anmoyö lishko.

Tja beno buk dlung roshko shkër kjwara, dbar kjwara, tja shteno seke. 26 Tja jëktong ara kjok shto oblë oblë. Tja jëktong shäng shto owashko ara. Tja di kës kës zono ara. Tja jëktong shäng lügwang löngshko. Tja zröya woydë bor nopgarë. Tja zröya woydë nopga judío llëm wleniyorë bakoe. Tja tjîlökwo lono nopga arashko ga tja zrökoba woydë. Tja tjîlökwo lono nopga ara llëmshko ga tja zrökoba woydë bakoe. Tja sök dlung kjing goshko ga tja wolono seke. No kjone kjone Sbö tjîlökwo kjruga le, miga jyö. Epga ëmdë ga tja zröya lok woydë. 27 Tja dröno shäng ara pak kjang shäryë. Tja pono llëm shkër kjwöboso. Tja pjli kuno ara, tja wodogro kuno ara, tja iono llëm dbar kop ara bakoe. Olö ga tja smo kuno, tja shwong dret kjîshko. 28 Tja song, llëbo tjeng kës ëre kjîshko, gueniyo erö llême. Tja woydë ara, Sbö tjîlökwo kjruga löng kjok shto oblë oblë li kjîshko iyado. 29 Roy kuror ga nopga dbo llëm ga tja woydë ara ba kjîshko. Roy kuror ga nopga ichëba llëbo owa shäryë ga tja iirkë ara eshko.

30 Woyde ga tja krë sira obi, gueniyo tja krë llëbo kjîshko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo. 31 Tjlapga Jesús Sbö, ba Data li poshrëkko iyado wlo. Era om miydë ga tja jyörkë llême. 32 Pjlara ga tja shäng Damasco kjokyo. Eshko ga kjok eshko so ichaga li parkë sök Pjlu Aretas kong. Ga kjok eshko so ichaga li nopga ichono kjok li u bäng bäng no opshikklo dë, tja shaya lok wlo. 33 Gueniyo tja lonaba jer shing roshko, kjok li kjëryo poglo go pjlor kalëkong. Tja dëktong ba wloshko dwayo eni.

12

Llëbo pina Sbörë Pablo kong, shji yoïno wleni

1 Tja krë ga llëye shir e go llême. Eni ëmdë ga tja krë obi kjluwe. Llëye pina Tjlapga Jesús dë bor kong shji yoïno wleni li, e lër bomi kong shara. 2-3 Domer shäng kjlara, Cristo tjîlökwo kjruga wleniyo.* Eeri ga öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga e söra Sbörë jem öötong sök kjok dogo buk kjökshko anmoyö lishko.† Ba

doyo söydere, de ba sëya döre, e miydër llême. Sböra ommiydë. Ga miydër ga ⁴söra öötong shäng kjok ko Paraíso†lishko. Eshko ga tjlökwo kura, lako nopga löng kjok ëre kjing go kong llëm wleniyo. ⁵Tja krë ara domer lër shäng li kjïshko ga pjlú, gueniyo tja krë bor kjïshko om goshko ga tja krë llëbo kjïshko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo eröe. ⁶Gueniyo tja krë llëbo weno bor kong li kjïshko kjwe ga tja tjlë shäng bomi kong kä llëm wleni llëm, tjlökwo lër shäng li bek kjïshko. Gueniyo tja krono eni kjwe ga tja tjwlö ara lëmi, llëbo loror bor kjïshko li kjïshko eröe. Woydër ga tja tjwlö ara lëmi, llëbo shäryoror, llëbo loror bomi tjrëko li kjïshko. E kjïshko ga tja krë eni llême.

⁷Gueniyo tja opposhrëk om go, llëbo pina Sbörë bor kong li kjïshko llëm wlo ga llëbo weno owa bor doyo ëre go, ichaga Äre wleni, beno bor barwoklo iyadoe. ⁸Tja kjloshtono Tjlapga kong pjloglo mya, llëbo owa li döya bor kong wlo. ⁹Kuya ga tjlë bor kong ga «Pja woydër ara. Era tjwlö ara. Gueniyo pja poptër llëm, pja dbo ara llëm wlo. Miydëp e go ga dbo twaga bop kong li tja» le bor kong eni. E kjïshko ga tja krë ara, tja dbo ara llëm li kjïshko, dbo twe Cristorë bor kong wlo. ¹⁰Eni ga tja wopjlú, tja dbo ara llëm kjïshko. Tja parkë Cristo kong kjïshko ga llëbo wen owa bor kong ara, tja läywëba owa, tja shdungoba bakoe. Gueniyo tja dbo ameshko ga tja dbo ara anmoyö. E kjïshko ga llëbo wen owa bor kongshko ga tja wopjlúe.

Corinto soppa woyotjlina Pablorë ara

¹¹Tja tjlëno shäng kä llëm wleni, tja ichaga pjäydë ba shäryë kjïshko. No kjone kjone wotjlík ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska tjwlö arayo li epga le. Gueniyo tjara tjwlö ara ba kjinmo lok, tja tjwlö llëm gueniyo. Tja läywara lok owashko ga kuromi kjing erä. Zok ga tja wlikoromi kjwe. ¹²Ëye Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë kësbang oblë oblë ara. Miydëba e go ga e Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska jlöe. Ga tja shäng bomi tjokshko ga tja omshäryono eni, llëbo weno bor kong owa ara gueniyo. ¹³Llëbo

shäryoror bomi tjok kës li shäryoror Sbö tjlökwo kfragaga löng kjok shto oblë oblë li tjok sorë ga eni. Llëbo oblë shäryoror bomi tjok kjrinaso, pjäy ichoror bor potjwlëk llême. Pjäy ioror beno tjwlö oblë li dorko e kjïshko lëmi wleni ga llëbo owa shäryoror ëre iozï ber tjwlö llëm bor kong.

¹⁴Tja wotjlík jek bomi ik pjlara obi. Ère tjok ga pjloglo mya. Gueniyo tja to shäng bomi ik, bomi llëbo woydër kjïshko llême. Llëbo woydër li pjäy. E kjïshko ga llëbo rokër bomi kong sira llême. Bek wlo ga wapga, e dbur töng ba dataga kong llëm, dataga, e dbur töng ba wapga kong dey. ¹⁵E kjïshko ga llëbo botoya zan wopjlú bomi kjïshko, tja opzang shäng om go wopjlú bomi kjïshko bakoe. ¿Pjäy woydër ara eni ga tja woydëmi sira eräre? ¹⁶Miydëmi pjlú ga tja shäng bomi tjokshko ga pjäy kong llëbo rokoror sira llême. Eni ëmdë ga no kjone kjone wotjlík ga pjäy jyäpwworor e go le. ¹⁷Nopga ichoror bomi kong kjlöbö. ¿Pjäy wotjlík ga ichoror, llëbo rokë bomi kong wlo lëmire? Eni llême. ¹⁸Tito ichoror jek bomi shwoy bi kjlara obi tjok. Miydëmi pjlú ga pjäy kong llëye rokara llême. Tjawa pjöyïkong wotjlík kjrinaso, llëbo shäryërwa oblë oblë llême.

¹⁹¿Pjäy wotjlík ga tjawa tjlë eni, pjäy ber wopjlú borwa tjok wlo lëmire? Eni llême. Tjawa töno beno tjeng Cristo tjok, ga tjawa tjlë löng Sbö bokso. Pjeyoga, llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, pjäy mär Cristo go jek këgong wlo. ²⁰Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjäy wlën löng woydër dik llëm, ga tjawa ïmi löng woydëmi dik llëm bakoe. Bangkjrër li pjäy wlën löng llëbo owa shäryë oblë oblë, pjäy ënglë kar kar, pjäy ymo ara ëng tjok, pjäy iirkë ëng tjok, pjäy tön dboy dboy, oblë läywëmi owa, oblë läywëmi ara, pjäy krë ara, pjäy wlëp ëng tjok llëm bakoe. Pjäy wlën woydë löng eni llême. ²¹Dënashko ga pjäy kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ga pjäy pono ba tjok, ga llëbo shäryako llëm li shäryoromi oblë oblë bakoe. Bangkjrër li tja äär bomi shwoyshko ga pjäy wlën löng llëbo owa eni li shäryë obi. Eni wleni ga tja slar ara, ga tja ie Sbörë ber lökshko bomi kjïshko bakoe.

† 12:4 Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

13

Nopga poshduna Pablorë

¹ Pjây in jek ëre tjok ga pjloglo mya. Eye oblë rotëshko ga laga nopga pjökde, myarerë llëm ga tjlökwo kjrëy llëme.*
² Dënashko ga tja öör bomi ik pjlara. Tja jek öör bomi ik obishko ga pjây löng llëbo owa shäryë, pjây poshdunor pjire. Eerishko ga pjây uunkong poshdun jek eni obi. Tja jek äär bomi ik obi ga pjây wlen löng llëbo owa li shäryë obi wleni ga pjây songe lër ame.
³ Woydëmi ga llëbo shäryër bomi kong, Cristo tjlë bor kjishko miydëmi wëlë wlo loromi bor kong. Eni ga eshko ga tja tjlë bomi kong yötso ame, tja tjlë bomi kong dbo ara go shara. Shji shdüya Cristorëshko ga tjlë bi kong yötso llëm, tjlë dbo ara go erä. ⁴ Zröraba pjang kjlös goshko ga dbo llëm wleni, gueniyo iara Sbörë beno sök së, ba dbo ara go. Tjawara dbo llëm baïya dik bakoe. Gueniyo tjawa iara Sbörë beno löng së, ba dbo ara go, tjawa parkë ber löng bomi kong wlo.
⁵ Pjây opmiydos om go, pjây mär löng Cristo Jesús go jlökoyore miydëmi wlo. İmi ga Cristo shäng bomi tjok llëm wleni ga miydëmi e go ga pjây mär löng ba go llëme. ⁶ Woydër ga miydëmi ga Cristo shäng borwa tjok, ga tjawa mär löng ba go jlökoyo. ⁷ Rokërwa Sbö kong ga pjây kjimte llëbo owa shäryë llëm wlo. Rokërwa eni, tjawa ikoba pjlu wlo llëme. Rokërwa eni, pjây jëk löng pjlo bek wlo, tjawa ikoba owa gueniyo. ⁸ Llëbo shäryërwa löng kës li shäryërwa, tjlökwo bek li ber kësbang, tjwlö ara wlo. Tjawa löng tjlökwo bek li wloyoga llëme. ⁹ Pjây mär löng Cristo go jlökoyoshko ga tjawa wopjlú, tjawa ikoba ga dbo llëm wleni gueniyo. Rokërwa Sbö kong iyado ga pjây ie jëk löng pjlo bek. ¹⁰ Tjlökwo ëre tër, ichër jek bomi kong bäm go, tja äär bomi shwoyshko ga tja tjlë bomi kong kjang llëm wlo. Tja iara Sbörë beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlökoyo wlo, pjây dir wlo llëme.

Kjibokwo pjirzlong

* **13:1** Deuteronomio 19.15. † **13:13-14** Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone goshko ga 2 Corintios 13.12-13, jyä taraba beno 2 Corintios 13.12-14, gueniyo tjlökwo tak'lok kjrëng pjök li go ga e llëbo kjrinaso loklo.

¹¹ Era eni ga pjeyoga, pjây ber löng wopjlú, pjây jëk pjlo bek, pjây poshdunor li kolozi, pjây wotjlis kjrinaso, pjây ber löng wopjlú ëng tjok bakoe. Shäryëmi eni ga pjây kjimte Sbörë ber löng ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte ber löng wopjlú ëng tjok bakoe.

¹² Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe.

Bi pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

¹³⁻¹⁴ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara. Rokër Sbö kong ga pjây woyde. Rokër Sbö Sëya kong ga pjây ie ber löng wopjlú ëng tjok bakoe.†

Carta a los Gálatas **Kjibokwo ère tara Pablorè** **Galacia sopga kong** **Kjibokwo ère sorè**

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Galacia kjokyo ga Jesús tjlökwo kragaga löng li, epga judíoga llëm wleniyo uunkong seke. E kjishko ga löng mär Jesús go llëm obishko ga kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya lok llëme. Eni ga Pablo öör eshko Jesús roy pjlú lè ba kongshko ga tjlëno ba kong ga èye där kjok llgwekklo li söya bëy kjishko llëme lara eni.

Gueniyo Pablo opshino eshko dwayo irgo ga judíoga kjone kjone öötong löng eshko. Epga mär Jesús go le, miga jyö erä. Eshko ga Jesús tjlökwo kragaga li jyäpwwara lok tjlökwo bek llëm li go. Tjlëno ba kong ga epga där wlo ga woyde ga epga mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdè li söya lok bakoe lara lok eni. Eshko ga kjone kjone omtjlökwo kjrono. E kjishko ga kjibokwo ère go ga llëbo jyä tara Pablorè, nopga eniyo li kjishko, Jesús tjlökwo kragaga li jëk löng ba tjlökwo bek llëm li go ame wlo.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja ichaga norè llëme. Tja kragaga Jesucristorè, ba woshraga Data Sbö lirè bako, ga tja ichara lok beno shäng ba tjlökwo roy laga Jesús äska.

² Jesús tjlökwo kragaga löng Galacia kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

Pjeyoga tjlökwo kragaga löng na bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

⁴ Jesucristo optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret wlo, shji döya llëbo owa tjeng kjok ère kjing goshko li dbo dorko dwayo wlo, woydara Data Sbörè sorè li eni.

⁵ Data Sbö li, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

Tjlökwo pjlú kkrinaso

⁶⁻⁸ Dënashko ga Cristo roy pjlú lorowa bomi kong. Ga Sbö wopjlú li kjishko ga pjäy rokara, ga ba tjlökwo li kkroromi. Eni ga tja wotjlino ga pjäy jëk löng e go loror. Gueniyo pjäy roy shrono owa, koshër sök dik llëme. Roy kuror ga pjäy Sbö rayono maling, ga tjlökwo oblè sömirè shara. Gueniyo tjlökwo pjlú jlökoyo li, e kkrinaso döe. Tjlökwo kkroromi kjupä li, e jyö erä. No kjone kjone omfono bomi kong, pjäy kä llgwíya wlo. Cristo roy pjlú li kjlopswe lok woydè ber oblè. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwo lè bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdüya. Laga tjawarè, laga Sbö parkaga kjok dogo sorè eni wleni ëmdè ga tjlökwo oblè laga li shdungga ber Sbörè iyado wlo. ⁹ Loror bomi kong tjän, gueniyo lër jek bomi kong obi. Rokër Sbö kong ga èye tjlökwo lè bomi kong, lororwa bomi kong dënashko dik llëm ga shdungga ber Sbörè iyado wlo.

¹⁰ Nopga ber wopjlú bor tjok li wlëntè llëme. Sbö ber wopjlú bor tjok li wlëntè eröe. Tja parkè nopga ber löng wopjlú bor tjok wlo kjwe ga tja Cristo parkaga llëme.

Pablo beno shäng Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska sorè

¹¹ Pjeyoga, tjlökwo roy pjlú li loror bomi kong dënashko li, e laga norè bäm go llëme. Lër bomi kong, miydëmi wlo. ¹² E lara norè bor kong llëm, tja pingga norè llëm bakoe. E laga Jesucristorè om go bor kong.

¹³⁻¹⁵ Shäryono eni. Tja wentè llëm obishko ga tja kkrara Sbörè, ga tja rokara ber shäng ba parkaga wlo, ba wopjlú li kjishko. Gueniyo tja dëna shäng judíoga tjlökwo sökshko ga tja roy sorè miydoromi tjän. Eshko ga tja Jesús tjlökwo kragaga wloyo. Llëbo shäryoror ba kong lok ara, pjir ber dret wlo loror. Borwa tjlapgaga tek dënashko so tjlökwo li söror pjlú, owa llëm, bor pjeyoga luyo bor tjok bëy li kkinmo. Gueniyo eshko ga ¹⁶ ba Wa pina Sbörè bor kong, miydër wlo, roy lër nopga judío llëm wleniyo kong wlo. Eshko ga llëbo kjakroror nopga kong llëme. ¹⁷ Eshko ga Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo. Gueniyo parkè löng eni bor bäm go ëmdè ga tja äätè lan ba tjok

eshko guing llëme. Tja jekdo Arabia kjokyo. E irgo ga tja tek Damasco kjokyo iröng obi.

¹⁸ Lu pjloglo mya irgo ga tja jek öötong shäng Jerusalén kjokyo Pedro* ïk, ga tja beno sök ba tjok eshko dbargwo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ¹⁹ Tjlapga Jesús lëng Santiago li ïnor eshko bakoe. Gueniyo Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska llamo li ïnor llëme. ²⁰ Lër bomi kong jlökoyo Sbö bokso ga tjlökwö ëre, e jlöe.

²¹ E irgo ga tja öör jong Siria kjokyo, Cilicia kjokyo bakoe. ²² Eshko dbaryo ga Jesús tjlökwö kjragaga löng Judea kjokyo li, tja ïyde lok llëm obi. ²³ Tja roy kura lok eröe. No kjone kjone tjölöng ba kong ga «Bi irpjangga dënashko to shäng Jesús roy pjlu li pjik wlo lara. Gueniyo eerishko ga to shäng e roy shdök oba kong shara» le lok ba kong eni. ²⁴ Eshko ga Sbö poshrëra lok ara bor kjishko.

2

Pablo wlokjrara Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska lirë

¹ Lu pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) irgo ga tja to jek Jerusalén kjokyo obi, Bernabé tjok, Tito tjok bakoe. ² Tja to jek eshko, lara Sbörë bor kong eni kjishko. Tja öötong shäng eshko ga tja tönö Jesús tjlökwö kjraga kägäyoga tjok dboshko, ga Jesús roy pjlu lër nopga judío llëm wleniyo kong sorë li loror ba kong pjire. Shäryoror eni, pak shäryër shäng li ber tjwlö llëm wlo llëme. ³ Tja lano ba tjok pjir ga ëye ichara lok doyo jyä të llëme. Tito, e judío llëm kjishko ga e doyo jyä tak llëme. Ga jek shäng bor tjok ëmdë ga ichara lok doyo jyä të llëm bakoe. ⁴ Gueniyo nopga löng eshko kjlöbö. Epga mär löng Jesús go le, gueniyo jyö erä. Löng borwa tjok lütshko, borwa ïk wlo. Shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga shji döra, shji iara beno löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li kolë ame wlo, gueniyo eshko ga tjawa iche woydë epgarë ber löng kjok llgwekklo li kolë iröng obi. Tjlë lok ga «Ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing» le lok eni. ⁵ Gueniyo ga

kolororwa sira llëme. Tjlökwo pjlu kjromi, sömi löng li, e beke. E kjlopswako llëme. Epga kolororwa llëm e kjishko.

⁶ Jesús tjlökwö kjraga kägäyoga löng eshko li tjwlö ara lëba. Gueniyo Sbö kong ga shji uunkong tjwlö beke. E kjishko ga epga tjwlö ara lëba ëmdë ga bor kong ga tjwlö oblë kjinmo llëme. Gueniyo epga ëmdë ga tjlökwö roy pjlu li lër shäng li kjingsho llëye iara lok llëme. ⁷⁻⁸ Dënashko ga Pedro ichara Sbörë ba tjlökwö roy pjlu lë judiöga kong Jesús äska, ga kjimtara ara. Ga tja shäng eshkosho ga miydara lok ga tja kjrara Sbörë eni bako, ga tja ichara ba tjlökwö roy pjlu lë nopga judío llëm wleniyo kong, ga tja kjimte shäng ara bakoe. ⁹ Santiago, Pedro,* Juan, e löng eshko. Jesús tjlökwö kjraga kägäyoga tjwlö arayo lëba li epga. Tja, Bernabé, tjawa kjimtara Sbörë ara li miydara lokshko ga tjawa orkwö iona, tjawa beno löng wopjlu ëng tjok li loklo. Eshko ga tjawa beno löng tjlökwö lë nopga judío llëm wleniyo kong, ga epga beno löng tjlökwö lë judiöga kong. ¹⁰ Tjawa kong llëbo rokara kjrina döe. Woydara ga nopga song wleniyo kjimterwa. Gueniyo bor kong ga e kjang llëm, shäryër eni ïyado kjishko.

Pedro wlona Pblorë

¹¹ Pjlara ga Pedro öör na Antioquia kjokyo. Sök na obishko ga wlonor ara, llëbo shärye shäng owa kjishko. ¹²⁻¹³ Shronoshko ga ië nopga judío llëm wleniyo tjok, jyä tak lok llëm gueniyo. Era pjluë. Gueniyo e irgo ga nopga shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlöbö, ichaga Santiagorë. Jerusalén kjokyoeshko ga judiöga löng kjlöbö, wotjlik ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le lok eni. Eni ga bangkjre Pedrorë ga ië nopga judío llëm wleniyo tjok wleni ga roy söya nopga shrono löng lirë, nopga wotjlik eni wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong. E kjishko ga eshko jek lëkong ga opkjono nopga judío llëm wleniyo lishko dwayo, ga iono ba tjok ame. Opkjono eni li, e owa. Judiöga oblë löng li omshäryono lok owa eni bakoe. Bernabé ëmdë ga omshäryono baïya dik

* **1:18** Grecia so tjlökwö go ga tak beno pjang Cefas. Pedro kowëba eni bakoe. Gálatas 2.11-14 eni bakoe.

* **2:9** Grecia so tjlökwö go ga tak

bakoe. ¹⁴ E kjĩshko ga ñn ga tjlõkwo pjlú li sõya lok bek llèm kuzong ga tja tjlẽno Pedro kong nopga uunkong boksho. Tja tjlẽ ga «Pja judío, gueniyo pja jæk shäng nopga judío llèm wleniyo dik. ¿Eni ga nopga oblẽ judío llèm wleniyo ichẽp woydẽ dbo go ber lõng judío wleni ega?

¹⁵ »Nopga judío llèm wleniyo jæk lõng llẽbo owa shãryẽ. Gueniyo shji judiõga jlõe. ¹⁶ Eni emdẽ ga miydooroy ga shji ber pjlo bek Sbõ bokso, kjok llgwekklo li sõy kjĩshko llẽme. Shji ber pjlo bek Sbõ bokso wlo ga woyde ga shji mår Jesucristo go. Nopga judío llèm wleniyo mår lõng ba go tjãn, gueniyo shji judiõga emdẽ ga shji mår lõng ba go bako, shji ber pjlo bek Sbõ bokso wlo. Eye ie Sbõrẽ ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sõk kjĩshko llẽme.

¹⁷ »Shji ber pjlo bek Sbõ bokso, shji tõno beno tjeng Cristo tjok kjĩshko. Eni ga shji ber lõng kjok llgwekklo li sõk ame kuzong ga judiõga kjone kjone wotjlĩk ga shji beno lõng llẽbo owa shãryẽ le lok eni. Gueniyo shji iche Cristorẽ llẽbo owa shãryẽ, e lotẽ llẽme. E eni llẽme. ¹⁸ Bãm goshko ga tja tjlẽno ga shji ber pjlo bek Sbo bokso, kjok llgwekklo li sõy kjĩshko llẽme loror. Gueniyo sõy, shji ber pjlo bek Sbõ bokso wlo lër bomi kong eeri kjwe ga llẽbo owa shãryotẽ shäng. ¹⁹ Bor shdunglo tak pjang kjok llgwekklo go li, e potjwlẽk pjir tjãn. Tja zrõra kjok llgwekklo lirẽ wleni. E kjĩshko ga llẽye shãrye bor kong ga ä tjãn. Tja jæk shäng Sbõ tjok shara. ²⁰ Cristo zrõraba pjang kjlõs goshko ga tja wolono pjang ba tjok eshko wleni. Eni ga tja opichẽ om go ame. Cristo shrono bor go, ga tja wlosõga erẽ shara. Tja woydara Sbõ Wa lirẽ ara, ga optwono wolono bor kjĩshko. Eni ga tja sõk kjok èreshko obi ga tja mår ba go erõe. ²¹ Sbõ wopjlú li kjĩshko ga Cristo ichara wolon bi kjĩshko. Gueniyo shji ber pjlo bek Sbõ bokso, kjok llgwekklo li sõy kjĩshko kjwe ga Cristo wolono li tjwlõ llèm, Sbõ wopjlú li tjwlõ llèm bakoe» lër.

3

Shji dår, shji mår Sbõ go kjĩshko dõe

* **3:6** Génesis 15.6. † **3:8** Génesis 12.3; 18.18; 22.18. ‡ **3:10** Deuteronomio 27.26. § **3:11** Habacuc 2.4. * **3:12** Levítico 18.5. † **3:13** Deuteronomio 21.23.

¹ ¿Galacia sopga, pjãy kã kjange! ¿Pjãy iaga èro? Loror bomi kong wẽlẽ ga Jesucristo zrõraba pjang kjlõs go. ² Woydër ga llẽbo kjakrokër bomi kong pjlara li dboryozĩ bor kong. ¿Bomi go Sbõ Sõya shrono beno kësbang bomi tjok li llẽ kjĩshko? ¿Kjok llgwekklo li sõromi kjĩshkore, de Jesús tjlõkwo kjroromi li kjĩshko? ³ ¿Pjãy kã kjangdo? Soyoromi jæk Sbõ tjok, ba Sõya go. Gueniyo eerishko ga pjãy jæk woydẽ ba tjok bomi dbo om go li go. ⁴ Pjãy mår Jesús go kjĩshko ga llẽbo weno bomi kong owa ara. ¿Eerishko ga beno llẽno llèm wlore? ⁵ ¿Ba Sõya iche Sbõrẽ tjwe bomi go ber kësbang bomi tjok wlo ega? ¿Llẽbo ñydẽba llèm wleniyo shãrye bomi tjrẽko ega? ¿Kjok llgwekklo li sõromi kjĩshkore, de pjãy mår Jesús go li kjĩshko?

⁶ Abrahamda Sbõ tjlõkwo kjrono, ga mår beno shäng ba go. E kjĩshko ga iara Sbõrẽ beno pjlo bek ba bokso.* ⁷ Eni ga shji ber Abraham tjeyoga jlõkoyo wlo ga woyde ga shji mår Sbõ go eni bakoe. ⁸ Eerishko ga nopga judío llèm wleniyo mår Sbõ go li, e ie Sbõrẽ ber pjlo bek ba bokso. Dënashko ga tak pjang Sbõ kjibokwoyo li go eni. Eshko ga ba tjlõkwo roy pjlú lara Sbõrẽ Abraham kong, tjlẽ ba kong ga «Tjeyoga kjimtër uunkong bop kjĩshko»† le. ⁹ Abraham mår Sbõ go, ga kjimtara. Eni ga eye mår Sbõ go ga kjimte eni bakoe.

¹⁰ Kjok llgwekklo li go Sbõ tjlõkwo tak pjang eni: «Eye kjok llgwekklo ère sõk uunkong bëy ñyado llèm ga e shdungko.»‡ Eni ga eye dår woydẽ, kjok llgwekklo li sõya kjĩshko le ga e shdungko. ¹¹ Tjlõkwo tak pjang e go kjwara obi tjlẽ ga «Eye mår Sbõ go ga era ie ber pjlo bek ba bokso.»§ E kjĩshko ga eye ie Sbõrẽ ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li sõya kjĩshko llẽme. ¹² Tjlõkwo tak pjang e go kjwara obi tjlẽ ga «Eye mår woydẽ kjok llgwekklo ère go ga e sõya bëy ñyado dey.»* E kjĩshko ga eye dår woydẽ, kjok llgwekklo li sõya kjĩshko le ga mår shäng Sbõ go llèm, Sbõ woyotjlĩa shäng llèm kjĩshko.

¹³ Sbõ tjlõkwo tak pjang eni bakoe: «Eye

wolono pjang kyor go ga e shdungko.»†
Eni ga Cristo opyono, wolono pjang kjlös
goshko ga bi shdungglo tak pjang kjok
lgwekklo go li beno pjang ba go. Eni ga
shji dōra bi shdungglo li dbo dorko dwayo.
¹⁴ Dēnashko ga Sbō tjlēno Abraham kong
jlōkoyo ga nopga judío llēm wleniyo kjimte
lara. Eni ga shji dōra Cristo Jesúsde, tjlōkwo
lara li ber jlōkoyo wlo. Eni ga shji mār ba go
kjīshko ga ba Sēya iche lara Sbōrē bi kong
jlōkoyo li tjwe bi go ber kēsbang bi tjok ga
pjlúe.

*Tjlōkwo lara Sbōrē jlōkoyo li kjara kjok
lgwekklo lirē llēme*

¹⁵ Pjeyoga, tjlōkwo lēr bomi kong llēbo
jyāglo go. Domer shāng kjlara tjlōkwo twē
oblē kong, ber iyado wlo ga tjlōkwo li lōngga
ērē llēme. ¹⁶ Dēnashko ga Sbō tjlēno Abra-
ham kong, ba tjēyo tek ber ba irgo li kong
jlōkoyo. Tjlōkwo tak pjang Sbō kjibokwoyo
go li, e «ba tjēyoga» le llēme. Tak pjang
li, e «ba tjēyo» le. E no kjlaraso loklo, e
Cristo layde. ¹⁷ Tjlōkwo lēr shāng li ēre. Sbō
tjlōkwo lono Abraham kong, beno iyado wlo
bām goshko. Öötong lu pjloglo sak dbāw
pjloglo pkēng kjingsho sak myashko (430)
ga kjok lgwekklo li twara Moisés kong.
Gueniyo tjlōkwo twara bām go li kjara kjok
lgwekklo lirē llēme. E ie ber tjwlo llēm wlo
ga ae. ¹⁸ Shji kjimte Sbōrē, kjok lgwekklo li
sōy kjīshko kjwe ga shji kjimte tjlōkwo twara
bi kong, beno iyado wlo li kjīshko llēme.
Gueniyo Sbō wopjlú li kjīshko ga tjlōkwo
twara Abraham kong, ga kjimtara iguing.

¹⁹ ¿Eni ga kjok lgwekklo li llēno? Twara
Sbōrē judioga kong, llēbo shārye lok owa li
miydoklo, aār jong Abraham «tjēyo» tjwe
lara jlōkoyo li shrono guing. Ga kjok
lgwekklo li lara Sbōrē ba parkagaga kjok
dogo so kong. Ga epga omlo no Moisés
kong. Ga Moisés omlo no nopga kong.
Eni ga Moisés beno shāng Sbō tjlōkwo laga
nopga kong, beno shāng nopga tjlōkwo laga
Sbō kong bakoe. Kjok lgwekklo li weno
eni. ²⁰ No parkē eni ga kägāyo kjlaraso
llēm, e parkē shāng oblē oblē li tjlōkwo laga
kjīshko. Gueniyo Sbō tjlōkwo lono Abraham
kong jlōkoyoshko ga laga erē shāng om go ba
kong.

*Shji parkagaga tjwlekk lōng pjir wleniyo
dik ame*

²¹ Kjok lgwekklo li, tjlōkwo lara Sbōrē
Abraham kong jlōkoyo li, e ber eng wloyo
lotē llēme. Shji ie kjok lgwekklo llērē ber
lōng sē iyado Sbō tjok ga pjlú kjwe ga shji
beno pjlo bek Sbō bokso kjok lgwekklo
li kjīshko tjān. ²² Gueniyo Sbō tjlōkwo tak
pjang li tjlē ga shji uunkong lōng bi wotjlik
owa li dbo dorko, nopga lōng kjērshko
wleni. Shāryara Sbōrē eni, tjlōkwo lara
Sbōrē jlōkoyo li tjwe ber ēye mār Jesucristo
go li kong wlo.

²³ Nopga mār Cristo go dbaryo aätē llēm
obishko ga tjawa ichaga kjok lgwekklo
lirē. Ga tjawa beno lōng ba dbo dorko,
Cristo tjwe guing. ²⁴ Shji dara kjok
lgwekklo lirē, aār jong Cristo shrono
guing, shji mār ba go wlo, shji ber pjlo bek
Sbō bokso e kjīshko wlo. ²⁵ Eerishko ga shji
mār Cristo go kuzong ga shji daga beno
kjok lgwekklo lirē ame.

²⁶ Pjāy mār lōng Cristo Jesús go kuzong ga
pjāy uunkong Sbō wapga. ²⁷ Pjāy waraba
jer di roshko, pjāy tōno beno tjeng Cristo
tjok kuzong ga pjāy jēk ber lōng Cristo dik.
²⁸ Eni ga Sbō kong ga pja judiōre, de pja
judiō llēmde, e llēno llēm, pja parkagaga
tjwlekk shāng pjir wleniyore, de eni llēmde,
e llēno llēm, pja domerde, de walēre, e llēno
llēm bakoe. Pjāy tōno beno tjeng Cristo
Jesús tjok kuzong ga pjāy uunkong tjwlo
beke. ²⁹ Pjāy Cristo i ga pjāy Abraham
tjēyoga jlōkoyo. Ga tjlōkwo lara Sbōrē ba
kong jlōkoyo dēnashko li, e beno bomi kong
eni bakoe.

4

¹ Tjlōkwo lēr shāng li eni: Domer tjwlo ara
li wa, llēbo uunkong ba data i, e llono ga
ber baīya emdē ga kjwozir obishko ga tjwlo
parkaga tjwlekk shāng pjir wleniyo dik, aār
jong ba luyo go guing. ² E wopro ga nopga
iara ba datarē beno lōng ba dē, epga kole
wlo, aār dbar llono lara ba datarē guing.

³ Shji uunkong eni bakoe. Tjlōkwo bek li
miydoydē llēm obishko ga shji sgara lōng
llēbo shāryē, nopga Sbō miydē llēm wleniyo
dik, parkagaga tjwlekk lōng pjir wleniyo dik.
⁴ Gueniyo dbar öötongshko ga Sbō ba Wa
ichono, ga wena walērē. Eshko ga kjok

llgwekklo tara Moisésdë li shäryara ba Wa lirë uunkong bëy, ⁵ shji uunkong tjeng kjok llgwekklo dbo dorko li döya wlo, shji ber Sbö wapga wlo. ⁶ Ga pjây Sbö wapga kjîshko ga ba Wa Sëya li ichara beno bomi go, ber kësbang bomi tjok wlo. Ga Sbö kowëy bi Data ga pjlú, ba Sëya kjîshko. ⁷ Eni ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik ame, pjây Sbö wapga shara. E kjîshko ga llëbo twe Sbörë ba wapga kong li twe bomi kong bakoe.

Pablo woydë ara Galacia sopga kjîshko

⁸ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik, pjây parkë löng sböpga oblë kong, gueniyo sböpga oblë li, e sböpga jlökoyo llëme. ⁹ Gueniyo eerishko ga pjây Sbö miydë, pjây kar miyde Sbörë bakoe. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo mär ba wotjlik owa li go. ¿Enira pjây mär woydë nopga Sbö miydë llëm wleniyo wotjlik owa, llëno llëm li go obi ega? ¿Pjây opyë woydë ber löng parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik obire? ¹⁰ Oba sgara löng dbar shrëk sorë ga pjây dbar shrëk woydë eni bakoe. Dbar llë, mok llë, lu llë, e shrëmi woydë, Sbö ber wopjlú bomi tjok wlo lëmi. ¹¹ Bangkjrër ga pak shäryoror bomi tjok li, e beno llëno llëme lër.

¹² Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik, tja opshäryono bomipjôy dik sorë ga eni. Llëye owa shäryoromi bor kong llëme. ¹³ Miydëmi pjlú ga tjlökwö roy pjlú li loror bomi kong bäm goshko ga tja öör eshko, tja swlo ara kjîshko. ¹⁴ Eshko ga tja swlo ara li, e beno bomi kong kjange. Eni ëmdë ga tja iywomi shjiktëng llëme. Tja tjlökwö kjrromi, tjlökwö li laga Sbö parkaga kjok dogo sorë wleni, laga Cristo Jesúsde om go wleni bakoe. ¹⁵ Eshko ga pjây wopjlú erä. ¿Eerishko ga pjây oto? Miydër ga eshko dbaryo ga llëye woydër sorë ga shäryoromi bor kong. Pjây rokoror bomi bokkwo shik bor kjimtoklo loror bomi kong kjwe ga shäryoromi bor kong löng wopjlúe. ¹⁶ ¿Eerishko ga pjây opyë woydë ber löng bor moskwo, tjlökwö bek li loror bomi kong kjîshko lëmiro?

¹⁷ Nopga löng eshko kjlöbö, woyde lok jlökoyo ga pjây tön löng ba tjok, ba tjlökwö

sömi jlökoyo wlo, gueniyo e ber bomi kong pjlú llëme. Woyde ga tjawa rayëmi, pjây ber löng ba woyotjlik jlökoyo wlo shara. ¹⁸ Woydër ga tja shäng bomi tjokde, de llëmde, pjây llëbo pjlú shäryë löng iyado. Pjây wotjlik llëbo shäryë jlökoyo li, e pjlú jlö, gueniyo llëbo pjlú shäryëmi wlo eröe. ¹⁹ Pjây bor wapga wleni. Walë wloshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara. Pjây bangyo bor kong ara eni bako, äär jong pjây löng Cristo dik guing. ²⁰ Tja iana shäng eshko, tja tjlä bomi kong yötso wlo. Gueniyo llëye shäryër bomi tjok li miydër llëme.

Agar, Sara

²¹ Pjây mär woydë kjok llgwekklo go li, ¿llëye tak pjang ba go li miydëmi llëmdo? ²² Tak pjang eni: Abraham wapga do pjök, wa kjlara ba parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo li tjok, wa kjlara obi ba boy tjok. ²³ Ba wa ba parkaga tjok li, e weno laga norë. Ba wa ba boy tjok li, e weno laga Sbörë, tjlökwö lara jlökoyo li kjîshko.

²⁴ Ère llëbo jyäglo. Walëga do pjök ère, e tjlökwö kkring pjök li loklo. Agar, e kjok llgwekklo twak Sinaí dlupyoshko li loklo. Èye mär woydë kjok llgwekklo ère go ga ber löng Agar tjeyoga tek beno ba irgo wleni. Epga, e parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik. ²⁵ Agar, e Sinaí dlupyo jong Arabia kjokyo li loklo bakoe. E nopga löng Jerusalén kjokyo eerishko dbaryo li loklo bakoe. E kjîshko ga Agar, e ba mekë wleni. ²⁶ Gueniyo Jerusalén kjokyo buk kjok dogo kjrina obi. Kjok eshko sopga, e parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo dik llëme. Ga eshko sopga li, e shji. ²⁷ Sbö tjlökwö tak pjang eni: «Llono ga walë rayak beno sök li wapga ara, walë beno shäng ba lanma tjok luyo ara li kjinmo.

E kjîshko ga walë kjröng, wapga llëm, pja wopjlúe.

Wloshko tjeng döröshko bang sorë miydëp llëm,

öö los, pja wopjlú dey.»*

²⁸ Pjeyoga, Isaac weno li laga Sbörë, tjlökwö lara jlökoyo li kjîshko. Pjây iara Sbörë beno baïya dik, tjlökwö twara jlökoyo

* 4:27 Isaiás 54.1.

li kjishko eni bakoe. ²⁹ Dēnashko ga tjlōkwo lara Sbörē jlōkoyo li kjishko ga Isaac ichara Sbō Sēyarē wen. Gueniyo Agar wa li iirkono ara ba kong, ga shduna ara. Eerishko ga nopga mär löng kjok llgwekklo go li iirkē bi kong ara, ga shji shdüya ara eni bakoe. ³⁰ Sbō tjlōkwo tak pjang eni: «Walē parkaga tjwlēk shäng pjir wleniyo li ichos to kjok shto oblē ba wa li tjok. Ba data wolonoshko ga ba llēbo tjeng kēs li ber ba wa jlōkoyo li kong erōe. Llēye ber ba parkaga li wa kong llēme.»† ³¹ Eni ga shji walē parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo li wapga wleni llēm, shji domer boy li wapga wleni.

5

Shji dōra Cristorē

¹ Shji dōra Cristorē, kjok llgwekklo tara Moisésdē li kolēy ame wlo. E kjishko ga pjāy wokjang, pjāy opyē ber löng parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo dik ame.

² Tja Pablo, tja tjlōkwo kuzīa. Pjāy doyo jyā tē, pjāy ber pjlo bek Sbō bokso wlo wleni ga Cristo beno bomi kong tjwlō llēme.

³ Lēr jek bomi kong obi ga domer llē doyo jyā tē, ber pjlo bek Sbō bokso wlo ga ber shäng kjok llgwekklo llamo li kolē wlo bakoe. ⁴ Pjāy mär kjok llgwekklo li go, pjāy ber pjlo bek Sbō bokso wlo wleni ga pjāy löng Cristo tjok llēm, ga Sbō wopjlú li ber bomi kong tjwlō llēme. ⁵ Gueniyo shji mär Cristo go kuzong ga shji kjimte Sbō Sēyarē, shji ie ber pjlo bek Sbō bokso dbaryo li koshē löng wopjlú wlo. ⁶ Shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok li, e tjwlō ara bi kong. Ga shji mär ba go kjishko ga shji oblē woydē ŷyado. Gueniyo Sbō kong ga shji doyo jyā tēre, de llēmde, e llēno llēme.

⁷ Bām go ga pjāy jek löng Sbō tjok pjlúe. ¿Tjlōkwo bek li sömi ame laga erē bomi kong? ⁸ Pjāy rokara Sbörē tjlōkwo pjlú li sök wlo. E kjishko ga bomi songga li ichaga erē llēme. ⁹ Oba tjlē ga «Pjlung shosho uukklo* chira dö emdē ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lēba eni. ¹⁰ Gueniyo miydēr pjlú ga pjāy Tjlapga Jesús ĩ. E kjishko ga miydēr ga wop ä ga pjāy wotjlik ber löng

botoya dik iröng obi. Ga bomi jyāpgwaga to löng li, e shdüya Sbörē, ē ga eni.

¹¹ Pjeyoga, shji doyo jyā tē, shji ber pjlo bek Sbō bokso wlo lēr shäng oba kong kjwe ga tja shdüya judiógarē llēme. Gueniyo shäryēr eni wleni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlōs go bi kjishko li ber tjwlō llēme. ¹² Gueniyo bomi jyāpgwaga to löng lira, woydēr ga doyo jyā tē dö llēme. Woydēr ga epga opkē lok om go dey.

¹³ Pjeyoga, pjāy rokara Sbörē ber löng ichaga kjok llgwekklo tara Moisésdē lirē ame wlo. Gueniyo pjāy beno löng kjok llgwekklo li kolē ame wlo emdē ga pjāy beno jek löng bomi wotjlik owa li go wlo llēm bakoe. Pjāy eng woydos ara kar kar, pjāy eng kjimtos bakoe. ¹⁴ Kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydē sorē ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»† ¹⁵ Gueniyo pjāy sjēke. Shäryēmi löng eni llēme. Pjāy löng engkjwē eng tjok kar kar erä. Shäryēmi löng eni ga pjāy eng pjik löng om go erä.

Shji mär Sbō Sēya go

¹⁶ Eni ga lēr bomi kong ga pjāy mär Sbō Sēya go. Enira pjāy jek bomi wotjlik owa li go llēme. ¹⁷ Bi wotjlik owa li, e owa Sbō Sēya bokso. Ga bi wotjlik owa li, e llēye woyde Sbō Sēyarē li wloyo wleni. Wotjlik kkring pjök li, e oblē oblē, engkjwē eng tjok wleni. E kjishko ga olō ga llēye shäryēmi woydē pjlú li, e shäryēmi ga äe. ¹⁸ Gueniyo pjāy mär Sbō Sēya go ga pjāy ichaga kjok llgwekklo lirē ame.

¹⁹ Nopga jek ba wotjlik owa li goshko ga llēye shärye löng li ĩgöy wēlēe. Pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok. Llēbo owa shäryako llēm li shärye. Wotjlik llēbo owa shärye oblē tjok erä. ²⁰ Sböpga jyāglo, e poshrēya. Opping ybi, oblē ie wlo. Oblē ŷywa shjikteng. Englē kar kar oblē tjok äe. Ymo ara. Iirkē malinge. Wotjlik ba kjishko erōe. Engkjwē oblē tjok. Tōn dboy dboye. ²¹ Wotjlik owa oblē kong ba llēbo kjishko. Nelōtkē, bērkē, llēbo owa shärye ara eng tjok. Llēbo oblē, so e kjoyo li shärye bakoe. Loror bomi kong tjän, gueniyo lēr bomi

† 4:30 Génesis 21.10. * 5:9 Pjlung shosho uukklo le li, e tjlōkwo söya löng owa li loklo. † 5:14 Levítico 19.18.

kong jek obi ga eye sgara shäng eni ga äär Sbö sök no pjluyo iyado lishko llême.

²² Gueniyo shji kjimte Sbö Sëyarëshko ga shji llëbo shäryë oblë. Shji oblë woydë ara. Shji wopjlúe. Shji wlëpe. Shji iirkë maling llême. Shji wopjlú oblë tjok. Shji oblë kjimtë. Llëye loroy li shäryëy eni. ²³ Shji llëbo shäryë oblë kong yõtso. Shji llëbo shäryë ga woyotjlüy yõtso guing. Llëbo ëre shäryëy ga pjlú, llgwekklo drete. ²⁴ Eye Cristo Jesús í ga e ichaga ba wotjlik owa lirë ame. Ba wotjlik owa li, e löra beno pjang kjlös go wleni. ²⁵ Shji iara Sbö Sëyarë beno löng së jlökoyo kuzong ga woyde ga shji mär ba go. ²⁶ Gueniyo shji krë llëm, shji ënglë kar kar llëm, shji wotjlik owa ëng tjok bi llëbo kjishko llëm bakoe.

6

Shji ëng kjimtë

¹ Pjeyoga, pjây mär löng Sbö Sëya go. Eni ga pjây kjlara llëbo owa shäryono ga poshdüzí yõtso. Gueniyo pjây sjëk, pjây dir baíya dik llëm wlo. ² Pjây kjlara ími ga song ga kjimtozía. Eni ga pjây pina Cristorë sorë ga shäryëmi löng eni. ³ Eye tja tjwlö ara, oblë kjinmo le, tjwlö ara llëm ëmdë ga opjyãpgwë shäng om go. ⁴ Pjây llëbo shäryono pjlúre, de oware, pjây kjlara kjlara opmiydos om go. Shäryoromi pjlú ga pjây ber wopjlú ga pjlúe. Gueniyo shäryoromi pjlú, oblë kjinmo lëmi llême. ⁵ Pjây kjlara kjlara pak llë ga miydaga ber erë om go.

⁶ Eye, shji píya Sbö tjlokwo goshko ga woyde ga llëbo tjeng bi tjok li shdöy ba tjok.

⁷ Sbö jyãpgwëy ga äe. E kjishko ga pjây opjyãpgwë llëm bakoe. Llëye dgoroy ga e bo kjroydë. ⁸ Eye jëk ba wotjlik owa li goshko ga ber shäng shdüya iyado wlo. Eye mär Sbö Sëya go ga ie Sbö Sëyarë ber shäng së iyado Sbö tjok. ⁹ Eni ga shji sjen llëbo pjlú shäryë llême. Shji wosonkë llëm, äär bi potjwlëkklo dbaryo lishko ga shji potjwlëya pjlúe. ¹⁰ E kjishko ga kuy ga shji oblë kjimtë ga bue ga kjimtëy dey. Ga Cristo tjlokwo kragaga löng li kjimtëy ara anmoyö.

Shji iara Sbörë beno tjaglën wleni

¹¹ Tja Pablo, tjlokwo ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Ími ga tjlokwo jyãglo ëre kjwo kësëse.

¹² Pjây tjlë ga pjây döya Sbörë, Cristo wolono pjang kjlös go li kjishko lëmi. Gueniyo eye omlë eni ga shdungoba e kjishko. E kjishko ga bomi ichaga doyo jyã të li, pjây iche lok eni ga ikoba ga ber löng wopjlú ba tjok wlo, shdungoba eni llëm wlo. ¹³ Epga doyo jyã tak pjir ëmdë ga kjok llgwekklo tjeng kës li kole lok llême. Gueniyo woyde lok ga epga kolëmi, ga pjây doyo jyã të ber löng baíya dik, epga krë ara bomi kjishko wlo. ¹⁴ Gueniyo tjara krë llë kjishko llême. Tja krë Tjlapga Jesucristo zröraba pjang kjlös go li kjishko eröe. Ba kjishko ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go tjwlö bor kong ame, ga nopga kjok ëre so kong ga tja tjwlö llëm bakoe.

¹⁵ Sbö kong ga shji doyo jyã tak pjirde, de llëmde, e llëno llême. Shji kjlopswara beno tjaglën wleni li, tjwlö ara li e.

¹⁶ Tjlokwo lër shäng bomi kong ëre sömi wleni ga pjây kjrara Sbörë beno ba nopga, judíoga kjrara dënashko wleni. Eni ga rokër Sbö kong ga pjây uunkong eni li songe le iyado, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

¹⁷ Era eni ga tjara doyo bäng lok, tja shporaba ara, Jesús kjishko. E kjishko ga woydër ga eeri jek lëkong ga eye llëbo shäryë tjwe bor barwoklo ame.

¹⁸ Pjeyoga, rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Efesios Kjibokwo ère tara Pablorè

Éfeso sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Éfeso kjokyo, e tjwlö ara. Eshko ga sböpga jyäglo syö uyo lok ara. Tjwlö arayo li, e ba sbö ko Artemisa li syö uyo, tak pjang Hechos 19.23-41 go sorè li eni. Dënashko ga Pablo to shäng Jesús roy pjlú lè kjok shto oblè oblëshko ga öötong shäng eshko, tak pjang Hechos 18.18 go sorè li eni. Gueniyo beno shäng eshko dbar kop ara llème. E irgo ga jek öötong shäng eshko obi, ga beno shäng nopga li ping Sbö tjlökwö go lu pjloglo mya, tak pjang Hechos 19 go sorè li eni.

Kjibokwo ère go ga Sbö wopjlú li kjishko ga llèbo shäryara pjlú bi kong oblè oblè sorè li tara ba kong. Woyde ga Sbö iëy ber kësbang, tjwlö ara sorè li tara ba kong. Judíoga, nopga judío llèm wleniyo, e iara Sbörè beno tjëyo kjrinaso, ga woyde ga ber löng wlëp èng tjok shara, ber löng èng kjimté kar kar bakoe, e tara ba kong bakoe.

Kjibokwo ère tara ba kongshko ga sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorè li eni.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

Sbö nopga tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Éfeso kjokyo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy ara, ba wopjlú li kjishko

³ Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji tóna beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji kjimtara ara, llèbo twe ba nopga kong ba kjimtoklo wlo li twara bi kong uunkong bakoe. ⁴ Shji kjimtara eni. Kjok shäryayde llèm obishko ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok ère kjrara Sbörè, shji ber

tjeng baïya wlo, shji pogo llëye dret ba bokso wlo bakoe. Shji woyde Sbörè ara kjishko ga ⁵ dënashko ga wotjlik ga shji ie Jesucristorè ber löng ba wapga wlo le, woydara ber eni kjishko. ⁶ Ba Wa woyde ara li twara bi kong. Eni ga ba wopjlú li pina bi kong, ñy wëllè wlo, ga poshrëy ara.

⁷ Sbö wopjlú ara anmoyö. Ba wopjlú li kjishko ga Cristo wolono, srëng kwono. E kjishko ga shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe. ⁸ Shji kong kjok miydè twara ara, ba tjlökwö miydëy wëllè wlo. Shäryara eni ba wopjlú li kjishko. ⁹ Dënashko ga Sbö wotjlik llèbo shäryè Cristo tjok le, woydara ber eni kjishko, gueniyo èye ommiydono llème. Gueniyo e pina bi kong pjir tjän, ¹⁰ e dbaryo öötongshko ga llèbo uunkong lara li shärye ber eni wlo. Eshko ga Cristo ie ber sök llèbo tjeng kës li ichaga, llèbo tjeng kjok dogo, llèbo tjeng kjok ère kjing go bakoe.

¹¹ Llëye woyotjlina Sbörè shärye wlo li, e shärye uunkong eni. Ga dënashko ga wotjlik llèbo shäryè bi kong le. Eni ga shji kjrara, tóna beno tjeng Cristo tjok, ¹² ga shji löng Cristo koshaga bäm go li, shji kjimtara ara, shji ikoba wlo, Sbö poshrëkoba ba dbo kälä kjishko wlo. ¹³ Shji döya Sbörè sorè roy pjlú li, tjlökwö bek li e. Ga kuromishko ga tjlökwö kjrromi, ga pjây tönö beno tjeng Cristo tjok. Cristo kjishko ga pjây go ba Sëya iche ber bomi tjok lara jlökoyo li, e shrono beno kësbang bomi tjok. Eni ga pjây jyä tara beno löng wleni. Miydëy e go ga pjây beno Sbö ï. ¹⁴ Ba Sëya twara bi kong kjishko ga miydëy e go ga llëye pjlú shärye bi kong lara li, e shärye eni jlökoyo, nopga baïya li döra pjir guing. Eshko ga Sbö poshrëy ara, ba dbo kälä kjishko.

Pablo syöshtono Sbö kong

¹⁵ Pjây roy kuror ga pjây mär löng Tjlapga Jesús go, ga Sbö nopga uunkong woydëmi löng ara bakoe. E kjishko ga ¹⁶ tja syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tja wopjlú ba tjok enido. ¹⁷ Data Kësbandyo li, e Tjlapga Jesucristo Sbö. Ga rokër ba kong ga pjây kong kjok miydè twe ara, ga e opping shäng bomi kong bako, e miydëmi jek kègong wlo. ¹⁸ Pjây kjrara Sbörè, llèbo pjlú twe bomi

kong kësband wlo. Eni ga rokër ba kong obi ga pjây kong kjok miydë twe äär bomi pjlúshko wlo, llëbo pjlú koshëmi lóng twe ba nopga kong li llë miydëmi wëllë wlo, ¹⁹ Sbö dbo ara li miydëmi wëllë wlo bakoe. Ba dbo ara li, e pjir llëm, ëye äär baïya dik llëm bakoe. Ga shji mär lóng Cristo go ëre kjimte ba dbo go. ²⁰ E go ga Cristo bukshinmoga tjrëkoshko ga woshrara iröng obi, ga söra öötong sök ba orkwo këllëkong kjok dogo. ²¹ Eshko ga iara beno tjlwö ara, sëya llë dbo ara wleniyo kjinmo, oblë ichagaga wleniyo kjinmo, llëbo uunkong kjinmo, iara beno eni eerishko dbaryo wlo, iyado wlo bakoe. ²² Llëbo uunkong iara beno tjeng ba wloshko, ga iara beno sök ba tjlökwo kfragaga lóng kës li ichaga. ²³ Epga, e ba doyo wleni. Epga lóng së ba kjishko. Llëbo tjeng kës së li laga erë.

2

Shji wolono lóng wlenishko ga shji iara Sbörë beno lóng së jlökoyo

¹ Nopga judío llëm wleniyo, dënashko ga pjây wolono lóng wleni, llëbo owa shäryëmi lóng li kjishko. ² Eshko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo lóng llëbo owa shäryë sorë ga pjây omshäryë lóng eni bakoe. Llëye le Äre li kolomirë. Sëyaga owa jëk lóng kjok ëre kjing goshko ichaga erë, nopga to lóng Sbö kolë llëm li ichaga erë bakoe. ³ Dënashko ga shji uunkong omshäryono eni. Eshko ga shji wotjlík owa erä, shji jëk lóng bi wotjlík owa li go bakoe. E kjishko ga Sbö iirkono ara bi tjok, ga shji lóng shdüya wlo, nopga oblë owa li shdüya sorë ga eni.

⁴ Gueniyo shji songe le Sbörë, shji woyde ara anmoyö bakoe. ⁵ E kjishko ga shji wolono lóng wleni, llëbo owa shäryë lóng li kjishkoshko ga shji iara beno lóng së jlökoyo, ga shji iara beno lóng mär Cristo go shara. Ba wopjlú li kjishko ga shji döra eni. ⁶ Cristo Jesús woshrara iröng obi, ga söra öötong sök ba tjok kjok dogo. Shji tona beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji woshrara eni wleni, ga shji söra öötong lóng ba tjok kjok dogo eni wleni bakoe. ⁷ Shäryara eni Cristo Jesús kjishko, llono ga ba wopjlú kësband li pïya oba kong iyado wlo. ⁸ Ba wopjlú li

kjishko ga pjây döra, pjây mär lóng Cristo Jesús go kjishko. Pjây döra li, e bomi sëngglo, e wlënomi om go llëme. ⁹ Shäryara eni, llëbo pjlú shäryoromi kjishko llëm, ëye opposhrëk e kjishko llëm wlo. ¹⁰ Shji eerishko ga sorë, shji shäryara Sbörë yötso beno lóng eni kjishko. Shäryara eni, shji tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llëbo pjlú lara dënashko shäryëy wlo li, e shäryëy eni wlo.

Shji tjëyo kjrinaso, shji tona beno tjeng Cristo tjok kjishko

¹¹ E kjishko ga pjây nopga judío llëm wleniyo, pjây dëna ga sorë woyoshrozïa. Eshko ga pjây kowe judiógarë «nopga jyã tak llëm wleniyo» le. Epgara opkowë lok «nopga jyã tak pjir wleniyo» le, gueniyo jyã taga norë ba doyoshko erä. ¹² Woyoshrozï ga dënashko ga pjây lóng Cristo tjok llëme. Tjlökwo twara Sbörë Israel tjëyoga kong, beno iyado wlo, gueniyo pjây Israel tjëyoga llëm kuzong ga e beno bomi kong llëm, pjây shto oblë so wleni erä. Eshko ga Sbö miydëmi lóng llëm, pjây döya li koshëmi lóng llëm bakoe. ¹³ Pjây lóng pjola wleni. Gueniyo eerishko ga pjây tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjây söra tek ba soshko wleni shara, Cristo wolono, srëng kwono li kjishko.

¹⁴ Dënashko ga judióga, nopga judío llëm wleniyo, e lóng dboy dboye. E ëng iywö lok shjiktëng erä. Gueniyo shji iara Cristorë beno tjeng wlëp ëng tjok, shji iara beno lóng tjëyo kjrinaso shara. ¹⁵ Kjok llgwekklo tara Moisésdë li goshko ga llëbo shäryako ara. Gueniyo Cristo wolono kjishko ga kjok llgwekklo li kjara, ga shji iara beno lóng ichaga erë ame. Shäryara eni, tjëyoga kkring pjök li töya, ber ba tjok kjrinaso wlo. Shji iara beno tjeng wlëp ëng tjok eni. ¹⁶ Wolono pjang kjlës go kjishko ga tjëyoga kkring pjök li iara beno tjeng tjëyo kjrinaso, ga iara beno lóng wlëp Sbö tjok, ëng iywö lok shjiktëng ame wlo. ¹⁷ Cristo öör ëreshko ga tjlëno uunkong kong ga shji ber lóng wlëp Sbö tjok ga pjlúe lara. Lara eni judióga, Sbö miydë pjlú wleniyo li kong, nopga judío llëm, Sbö miydë llëm wleniyo li kong bakoe. ¹⁸ Eni ga ba kjishko ga eerishko ga shji

kjimte Sbö Sëya kjlaraso lirë uunkong äär Data Sbö shwoy ga pjlúe.

¹⁹ E kjishko ga pjây nopga judío llëm wleniyo, pjây shto oblë so wleni ame. Pjây beno löng Sbö nopga jlökoyo, pjây ba wapga bakoe. ²⁰⁻²² Shji u shäryë akkwo goshko ga woydara ga akkwo tjeng ara. Akkwo iëy töshko bäm go kjwara, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö nopga, e u wleni. Akkwo ba shakklo kjangyo, iak beno buk bäm go li, e Cristo Jesús om go li loklo. Akkwo oblë oblë iak beno tjeng ba shakklo li, e Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska li loklo, Sbö tjlökwö lagaga li loklo bakoe. Ga pjây mär löng Cristo go kuzong ga pjây uunkong töng tjeng ba tjlökwö kfragaga oblë tjok, akkwo jem tjeng ëng kjing go wleni. Shji uunkong töng tjeng Cristo tjok, shji ber Sbö u wleni wlo, ba Sëya ber sök u li roshko iyado wlo.

3

Pablo ichara Sbörë ba tjlökwö roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong

¹ E kjishko ga tja Pablo, tja sök kjërshko, Cristo Jesús tjlökwö roy pjlú lër pjây nopga judío llëm wleniyo kong kjishko. ² Miydëmi ga Sbö wopjlú li kjishko ga tja ichara ba tjlökwö roy pjlú lë bomi kong. ³ Tjlökwö li miydëba llëm, gueniyo lara bor kong, toror bomi kong kjibokwo ëre go sira sorë ga eni. ⁴⁻⁵ Eni ga kjibokwo ëre lëmishko ga miydëmi e go ga Cristo, e sorë miydëba llëm ëmdë ga lara Sbörë bor kong, ga miydër pjir tjän. Dënashko ga e lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga ba tjlökwö roy lagaga Jesús äska li, ba tjlökwö lagaga li, epga iara beno tjeng dboy ba kong. Ga ba Sëya ichara ba tjlökwö roy pjlú lë ba kong lok. ⁶ Ba tjlökwö pjlú miydëba llëm li ëre: Eeri jek lëkong ga judíoga kjimte Sbörë erö ame; ëye tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga kjimte Sbörë, judíoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe; eni ga uunkong li beno löng tjëyo kjrinaso, doyo kjlaraso wleni, llëbo twe lara Sbörë ba nopga kong jlökoyo li beno uunkong li kong kjishko.

⁷ Sbö wopjlú li kjishko ga tja ichara ba tjlökwö roy pjlú lë oba kong, ga tja kjimte ara ba shäryë ba dbo ara go. ⁸ Tja tjwlö

Sbö nopga löng kës li dorko. Eni ëmdë ga ba wopjlú li kjishko ga tja ichara ba tjlökwö roy pjlú lë nopga judío llëm wleniyo kong. Tja tjlä ba kong ga epga mär löng Cristo go wleni ga llëbo twe Sbörë ba kong ara, pjir llëme lër ba kong eni. ⁹ Dämär ga llëbo uunkong shäryara Sbörë. Eshko ga wotjlík llëbo shäryë le, gueniyo lara ë kong llëme. Gueniyo eerishko ga tja ichara ba lë oba kong, shärye sorë miydëba wëllë wlo. ¹⁰ Woydara ga llëye shärye Jesús tjlökwö kfragaga kong li, e iya sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyorë, ga miyde lok e go ga Sbö kjok miydë ara anmoyö. ¹¹ Ère shäryara Sbörë bi Tjlapga Cristo Jesús tjok, woyotjlína kjok shäryayde llëm obishko sorë li eni. ¹² Shji tönö Sbörë beno tjeng Cristo tjok, ga shji mär beno löng ba go. E kjishko ga shji äär Sbö shwoy ga wlëp, llëye bangkjrëy llëme. ¹³ E kjishko ga rokër bomi kong ga tja shdungoba shäng song bomi kjishko ëmdë ga pjây wosonkë llëme. Llëbo wen bor kong jüshko li, e ber bomi kong pjlú wlo.

Pablo syöshtono Sbö kong Éfeso sopga kjishko

¹⁴ E kjishko ga tja kjök tok, syöshtë Data Sbö kong. ¹⁵ E ba nopga löng kës kjok dogo li Data, ba nopga löng kës kjok ëre kjing go li Data bakoe. ¹⁶ E llëbo tjeng ara, twe ba nopga kong wlo. Eni ga rokër ba kong ga ba Sëya iche bomi kjimte ba dbo kësbang go, pjây ber löng wokjang wlo, ¹⁷ Cristo ber sök bomi tjok iyado wlo, pjây mär löng ba go kjishko. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ëng woydë ara kar kar jlökoyo iyado, ¹⁸ shji woyde Cristorë kjöme li miydëmi wlo, ba tjlökwö kfragaga löng kës li tjok. Jlökwö ga shji woyde ara anmoyö. ¹⁹ E tjläy ga äär llëm ëmdë ga rokër ba kong ga e pïya bomi kong, miydëmi wlo, llëye shäryëmi dölishko ga pjây wotjlík äär Sbö dik wlo.

²⁰ Sbö dbo ara kjishko ga llëbo woyotjlïy, rokëy ba kong li shärye ga pjlú, ga shärye e kjinmo anmoyö ga pjlú bakoe. Ga shji kjimte ba dbo ara ëre go. ²¹ Llëbo shärye ara Cristo tjlökwö kfragaga go, Cristo Jesús go bakoe. E kjishko ga iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

4

Shji ie Cristorë ber doyo kjaraso wleni

¹ Tja sök kjërshko Tjlapga Jesús kjîshko. Pjây rokara Sbörë beno ba nopga. Era tjwlô ara. Eni ga rokër bomi kong ga pjây jêk pjlo beke. ² Pjây ber lông wotöye. Pjây tjlê ëng tjok yôtso. Pjây iirkë maling llême. Llêbo shärye oblërë llê pogoshko ga pjây ber lông wlêp, wopjlú ba tjok erä. ³ Pjây drön ëë, jêk lông ëng tjok wlêp, pjây wotjlik ber lông kjarinaso wlo, pjây iara Sbö Sëyarë wotjlik sorë ga eni. ⁴ Shji Cristo tjlökwo kjaragaga lông kës ëre doyo kjaraso wleni, shji Sëya kjaraso bakoe. Shji rokara Sbörë uunkong, ga llêbo koshëy lông li kjarinaso. ⁵ Shji Tjlapga kjaraso. Tjlokwo söy lông li kjarinaso. Shji wara jer di roshkoshko ga e beno llêbo kjarinaso loklo. ⁶ Shji Sbö kjaraso. Shji data kjaraso. Shji iche, kjimte uunkong, ga shäng bi tjok îyado.

⁷ Cristo wopjlú li kjîshko ga shji kjarala kjarala kong kjok miydë twara oblë oblë, pak twe bi kong li shäryëy pjlu wlo. ⁸ E kjîshko ga Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«To jem kjókshkoshko ga
ba wloyoga zana li shara, söra jem ba
tjok ba irgo,
ga oblëra kong llêbo twara ara.»*

⁹ ¿«To jem» le li, e llê loklo? To ter öör shäng bäm go kjok ëre kjing go li loklo. ¹⁰ Cristo to ter bäm go. E irgo ga to jem kjok dogo, beno sök shtoyo tjwlô ara, kjok shto oblë oblë kjinmo, llêbo uunkong ichë wlo. ¹¹ Shji kong pak twara om go, shäryëy wlo. Shji kjone kjone iara beno lông Sbö tjlokwo roy laga Jesús äska, shji kjone kjone iara beno lông Sbö tjlokwo laga, shji kjone kjone iara beno lông Sbö tjlokwo roy pjlu shdöga, shji kjone kjone iara beno lông ba nopga daga, ba pingga bakoe. ¹² Shji iara beno lông ba nopga lông kës li kjimtaga, pak twe ba kong li shärye lok pjlu wlo, dbokjrë lok jek këgong këgong wlo. ¹³ Woyde ga shji uunkong Sbö Wa miydë pjlu, ga shji mär ber lông ba go, shäryoroy eni pjirshko ga shji ber lông wotjlik kjarinaso wlo, shji ber lông wotjlik këkboga dik wlo, shji äär ber lông Cristo dik wlo.

* 4:8 Salmo 68.18.

¹⁴ Eshko ga shji wotjlik kjwozirga dik ame. Shji jyäpgwëba tjlokwo oblë oblë go ame, kjong iöya dlung kjing go bakwe pjlukdë llaw pogo wleni, no kjone kjone wotjlik ara, shji jyäpgwe wlo le gueniyo. ¹⁵ Tjlokwo bek li lëy wopjlú go dey. Eni ga shji äär ber Cristo dik, bi kägäyo li e, ¹⁶ ga shji uunkong ba doyo wleni. Doyo dboglo smok lok ëng go ba kjungyo go, ber doyo kjaraso wlo, ga shji töya Cristorë ber doyo kjaraso wleni eni bakoe. Eni ga shji ëng woydë ara kar kar, ga shji kong pak twara kjarala kjarala li shäryëy ga pjluë.

Shji töno beno tjeng Cristo tjok kjîshko ga shji jêk lông tjaglën wleni

¹⁷ Eni ga pjây ichër Tjlapga Jesús ko go ga pjây jêk lông owa, nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik ame. Epga jêk lông ba wotjlik tjwlô llëm, llëno llëm li go erä. ¹⁸ Epga Sbö miydë llëm, llëye kuya woydë llëm kjîshko. E kjîshko ga tjlokwo bek li llê loklo miyde lok llëm, ga epga ie Sbörë ber lông së jlökoyo llëm bakoe. ¹⁹ Opyono beno jêk lông ba wotjlik owa li go erä, ga llëye lökyo ba kong ame. Llêbo owa shärye lok oblë oblëshko ga lông wopjlú erä, ga shärye woydë eni jek obi.

²⁰ Gueniyo pjây Cristo tjlokwo roy kunoshko ga pjây oppino jêk eni llême. ²¹ Cristo tjlokwo roy bek li kuromi, ga pjây mär beno lông ba go. E kjîshko ga miydër ga pjây oppino jêk, woyde Cristorë sorë li eni. ²² Dënashko ga pjây jêk lông bomi wotjlik owa li go. Bomi wotjlik eshko li, e owa. Pjây jyäpgwara ara, llêbo owa shäryëmi wlo. Gueniyo pjây oppino ba rayë, ²³ pjây kjlopswe Sbörë ber lông wotjlik oblë wlo, ²⁴ pjây ie ber lông tjaglën wleni wlo. Llêbo pjlu shäryaga îyado li, e Sbö. Ga pjây kjlopswara beno jêk lông eni, baîya dik.

²⁵ Eni ga shji uunkong doyo kjaraso wleni kjîshko ga shji jyörkë ame, pjây tjlê bëy ëng kong dey. ²⁶ Shji iirkonoshko ga llëye owa shäryëy llême. Shji pë jek lông bi iir li tjok llëm, ²⁷ shji jyäpgwe Äre llëm wlo. ²⁸ Èye lürkë ä ga lürkë ame, parkë ba orkwo go dey, oblëga song li kjimte ga pjlu wlo.

²⁹ Tjłökwo owa lëy ëng kong llëme. Tjłökwo pjlú lomirë dey, oblë kjimtoklo, kuya ga ber pjlú ba kong wlo. ³⁰ Pjây jyã tara Sbö Sëyarë wleni beno Sbö ï, äär jong bi dözlöng dbaryoshko jã. E kjïshko ga Sbö Sëya iëy ber shäng woydë llëme. ³¹ Shji wotjlik owa oblë kong ame, shji iirkë ara oblë kong ame, llëbo lëy oblë kong iir go ame, shji ëngkjwë oblë tjok ame, oblë läywëy owa ame, shji oblë ïywö shjiktëng ame bakoe. ³² Pjây pjlú ëng tjok. Oblë songe lozïa. Llëbo shärye oblërë owa bomi kongshko ga owa li iozï ber tjwlö llëm, owa pjang bomi go li löna Sbörë Cristo kjïshko sorë ga eni.

5

Shji jëk pjlo bek

¹ Pjây Sbö wapga, ga pjây woyde ara. E kjïshko ga pjây opshäryos baïya dik. ² Shji woydara Cristorë ara, ga optwono wolono bi kjïshko, öng wlëp ushko so zrökoba, sho sukoba Sbö poshrëkklo li lö pjlëblë ba kong wleni. Woyde ga pjây ëng woydos ara kar kar eni bakoe.

³⁻⁵ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, llëbo shäryako llëm li shäryëy llëm bakoe. Shji wotjlik dbur töng bi kong erö llëm, e llëbo jyäglo poshrëy löng wleni. Pjây Sbö nopga kjïshko ga llëbo eniyo shäryëmi sira ëmdë llëme. Llëbo lako llëm lëy ë kong llëm, llëbo tjwlö llëm lëy ë kong llëm, shji tjör ëng tjok tjłökwo owa go llëm bakoe. Pjây löng wopjlú Sbö tjok li lanyotkomirë oblë kong dey. Llono ga Cristo, Sbö, epga ber löng no pjluyoga ïyado. Eshko ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong. Gueniyo ëye opshäryë owa eni ga äär eshko llëme.

⁶ Pjây jyãpgwëba tjłökwo tjwlö llëm go llëme. Llono ga nopga llëbo owa shäryono eni li shdüya Sbörë, kolara lok llëm kjïshko. ⁷ E kjïshko ga pjây tön nopga eniyo tjok llëme.

⁸ Dënashko ga pjây jëk löng kjok ro sï roy* wleni. Gueniyo eerishko ga pjây mär löng Tjlapga Jesús go kuzong ga pjây jëk löng kjok shjiy roy† wleni shara. E kjïshko ga pjây jëk löng, woyde Sbörë sorë li eni. ⁹ Ëye

* **5:8** Jëk löng kjok ro sï roy le li, e tjłökwo pjlú miyde löng llëm li loklo. † **5:8** Jëk löng kjok shjiy roy le li, e tjłökwo pjlú miyde löng li loklo.

iök shjiy ëre tjok ga jëk pjlú oblë tjok, jëk pjlo bek, ga tjlëshko ga tjłökwo bek li layde.

¹⁰ Ga pjây opping llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li go. ¹¹ Shji jëk oba jëk löng kjok ro sï roy wleni llëme. Llëye shärye lok li, e llëno llëme. Eni ga llëbo shärye löng li owa lozï ba kong dey, miyde lok wlo. ¹² Sbö kole lok llëme. Llëbo owa shärye löng lütshko li lanyotkëy ëmdë ga lökyo ara. ¹³ Gueniyo iök pïy llëbo owa li go ga e ber wëllëe. ¹⁴ Eshko ga ïgöy wëllë, iök shjiy li kjïshko. E kjïshko ga oba tjlä ga

«Pja buk pë,
pja wollenzong,
pja kojös shinmoga tjeng li tjrëko
dwayo.

Eshko ga pja ie Cristorë ber sök kjok shjiy roy» lëba eni.

¹⁵ Pjây drön jëk löng nopga kjok miydë ara wleniyo dik, nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. ¹⁶ Shji löng dbar owa. E kjïshko ga llëye wen tjwe bomi kong shäryëmi pjlú wloshko ga shäryozïa. ¹⁷ Shji llëbo shäryë nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. Pjây oppis llëye woyde Tjlapgarë li shäryë. ¹⁸ Shji nelötkë llëme. Shji nelötkë ga shji iche llëbo owa shäryë. Pjây ichaga ber Sbö Sëya pjang bomi go lirë dey. ¹⁹ Pjây tos ëng tjok Sbö kong tükwo oblë oblë go. Ga Tjlapga poshrëzï bomi tükwo li go. ²⁰ Pjây ber löng wopjlú Data Sbö tjok llëbo uunkong kjïshko. Lozï ba kong ïyado, Tjlapga Jesucristo ko go.

Nopga orkwosmok löng pjir ga jëk ëng tjok sorë

²¹ Cristo bangkjrëmi kjïshko ga pjây ëng kolozong.

²²⁻²³ Cristo beno ba tjłökwo kragaga uunkong kägäyo, ba döga bakoe. Domer-gara beno ba boyga kägäyo eni bakoe. E kjïshko ga walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï, Tjlapga Jesús kolëmi löng wleni. ²⁴ Cristo kole ba tjłökwo kragaga-garë sorë ga bomi lanmaga kolozï ïyado eni bakoe.

²⁵ Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozï ara, ba tjłökwo kragaga woyde Cristorë sorë ga eni. Ba tjłökwo

kjragaga woydara ara, ga optwono wolono ba kjishko, ²⁶ ie ber löng dboy ba kong wlo. Ba tjlökwo li go ga epga iara beno pjlo bek Sbö bokso wlo, ²⁷ ber löng ba nopga kälä shjiy wleni wlo, ber tjeng baŷya wlo, pogo llēye dret ba bokso wlo bakoe. ²⁸ Eni wleni ga domerga, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoydē sorē ga eni. Ēye ba boy woydē ara ga e opwoydē om go wleni. ²⁹⁻³⁰ Ēye ba doyo om go li iywō shjiktēng llēme. Opsēng, opdē. Shji Cristo tjlökwo kjragaga, shji ba doyo wleni. E kjishko ga shji de Cristorē eni bakoe. ³¹ E kjishko ga domer ba data, ba mekē rayē, ga orkwosmok walē tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. † ³² Ēre llē loklo miydēy wēlē llēme. Lēr eni li, Cristo, ba tjlökwo kjragaga, e lotē. ³³ Eni ga domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozī ara, pjāy opwoydē sorē ga eni. Walēga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga bangkjrozīa.

6

Dataga, mekēga, wapga, e jēk ēng tjok sorē

¹ Wapga, pjāy mär Tjlapga Jesús go kuzong ga bomi dataga, bomi mekēga, e kolozīa. ²⁻³ Sbö tjlökwo tak pjang eni: «Bomi dataga, bomi mekēga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara, llēbo jek pjlú bomi kong wlo, lu ŷmi kop ara kjok ēre kjing go wlo bakoe.»* Eni ga kjok lġwekklo ēre koloroy wleni ga llēbo pjlú shārye Sbörē bi kong lara jlökoyo. Llēbo lara jlökoyo eni eshko kjwlē jā.

⁴ Dataga, pjāy llēbo shāryē bomi wapga kong ber löng iirkē wlo llēme. Poshdūzī, pizī jēk löng, woyde Tjlapga Jesúsde sorē li eni.

Parkaga sogoga, parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo, e jēk ēng tjok sorē

⁵ Parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ēre so, e kolozīa. Bangkjrozī löng wopjlú, pjāy parkē löng Cristo kong wleni. ⁶ Pjāy ŷya löngshkoshko ga epga kolēmi pjlú, ber löng wopjlú bomi tjok wlo. Gueniyo kolēmi eshko dō llēme. Pjāy parkos ba kong pjlú ŷyado, pjāy Cristo parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo dik. Llēye woyde Sbörē shāryēmi wlo li shāryozī wopjlúe. ⁷ Pjāy parkos löng wopjlú

bomi sogoga kong, bomi dbo kēs li go, pjāy parkē löng Tjlapga Jesús kong wleni, pjāy parkē löng nopga kong wleni llēme. ⁸ Miydēmi pjlú ga ēye llēbo pjlú shāryono ga potjwlēngga Tjlapgarē, parkagaga tjwlēk löng pjir wleniyo ēmdē ga potjwlēya.

⁹ Parkagaga sogoga, pjāy opshāryē bomi parkagaga tjok eni bakoe. Kroyoywēy llēme. Miydēmi pjlú ga pjāy, bomi parkagaga, pjāy kägāyo sök kjlaraso kjok dogo, ga shji uunkong lġweya beke.

Llēbo twe Sbörē bi kong ara, bi opwlikoklo wleni

¹⁰ Era eni ga pjeyoga, pjāy mär ber löng Tjlapga Jesús go ŷyado, pjāy mär ber löng ba dbo ara go ŷyado bakoe. ¹¹ Ēngkwagaga opwlikē ba opwlikoklo go sorē ga pjāy opwlikos llēbo twe Sbörē bomi kong kēs li go eni, pjāy jyāpgwe Äreshko ga kumi kjang wlo, jlō lēmi ba kong llēm wlo bakoe.

¹² Shji löng dbonik nopga tjok llēm, shji löng dbonik sēya llē dbo ara wleniyo tjok, oblē ichagaga wleniyo tjok, nopga owa löng kjok ēre kjing go ichagaga wleniyo tjok bakoe. ¹³ E kjishko ga pjāy opwlikos llēbo twe Sbörē bomi kong kēs li go, dbar owa li tjweshko ga pjāy tōk llēm wlo, pjāy ber löng wokjang äär jong dbar owa li pjitong guing.

¹⁴ Eni ga pjāy wokjange. Sbö tjlökwo bek li sözī, e bomi dop pjrikklo wleni. Pjāy jēk pjlo bek, e bomi worbu wlikoklo wleni.

¹⁵ Sbö tjlökwo pjlú li, shji ie ber löng wlēp Sbö tjok. Pjāy poshāryos e go, tjlökwo roy pjlú li lē oba kong wlo, e bomi drepkwota wleni. ¹⁶ Pjāy mär ber löng Tjlapga Jesús go, e bomi könkowo shtokjoklo wleni. Pjāy löya Äre ba könkowo dbo go iök ri ri li goshko ga shtokjēmi e go, pjē bomi go llēm wlo. ¹⁷ Miyozi ga pjāy dōra Sbörē ba dbo ara go, e bomi kē wlikoklo wleni. Sbö tjlökwo shazī bomi wloshko, e bomi drōng twara Sbö Sēyarē bomi kong wleni.

¹⁸ Ga pjāy syōshtos, kjloshtos Sbö kong ŷyado, pjāy pīya Sbö Sēyarē sorē li eni. Pjāy sjēke. Pjāy syōshtos Sbö nopga kjishko ŷyado.

¹⁹ Pjāy syōshtos bor kjishko bako, tja tjlēshko ga tja kong tjlökwo lē Sbörē bor kong lēr wlo, Sbö tjlökwo pjlú miydēba llēm li roy lēr

† 5:31 Génesis 2.24. * 6:2-3 Deuteronomio 5.16.

oba kongshko ga llëye bangkjrër llëm wlo bakoe. ²⁰ Tja ichara Sbörë ba tjëlkwö roy pjëlú'le oba kong ba äska. Eerishko ga tja sök kjërshko e kjïshko. Pjây syöshtos bor kjïshko, ba tjëlkwö roy lërshko ga llëye bangkjrër llëm wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²¹⁻²² Bor kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjëlú ãyado. E woydër ara, ga ichër jek bomi shwoy, tja sök na sorë li roy sök bomi kong wlo, löng bor tjok na li roy sök bomi kong wlo bako, pjây wosonkë llëm wlo.

²³ Pjeyoga, tja syöshtë Data Sbö, Tjlapga Jesucristo Data li kong ga pjây ie ber löng wlëp, pjây kjimte ëng woydë ara kar kar, pjây kjimte mär ber löng Cristo go ãyado bakoe. ²⁴ Rokër Sbö kong ga ba wopjëlú li kjïshko ga pjây Tjlapga Jesucristo woydë jlökoyo li kjimte ãyado.

Carta a los Filipenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Filipos sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga Pablo öötong shäng Filipos kjokyo Silas, Timoteo tjok, Jesús roy pjlú læ. Eshko ga nopga ara omtjlökwo kjrono, tak pjang Hechos 16.12-40 go sorë li eni. Pjlara ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjïshko. Epga ommydonoshko ga llëbo ichara lok ba kjimtoklo, dbur bakoe. Ichara lok domer kjlara ko Epafrodito tjok. E kjïshko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, e beno wopjlú ba kong li loklo.

Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga löng Filipos kjokyo li shdungoba ara. Eni ga kjibokwo ëre go ga Pablo shdungoba ara ëmdë ga shäng wopjlú li roy jyã tara, epga dbokjrë e go wlo. Ga epga ichara ber löng wotöshko, ga ëng kjimté kar kar bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga kjone kjone to löng tjlë ga shji dár wlo ga woyde ga shji mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söy bakoe le löng eni, miga jyö erä. E kjïshko ga kjibokwo ëre go ga Jesús tjlökwo kjrägaga li ichara Pablorë ber löng sjëk, nopga eniyo tjok.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjïshko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Timoteo tjok. Tjawa Cristo Jesús parkaga.

Sbö nopga tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Filipos kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong, bomi kägäyoga kong, ëye parkë löng bomi tjok li kong bakoe.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Filipos sopga kjïshko

³⁻⁵ Tja öör Jesús roy pjlú læ bomi kong dämärshko tek lëkong ga pjây löng parkë Jesús kong bor tjok pjlú iyado. E kjïshko ga pjây woyotjlïnshko ga tja wopjlú Sbö tjok, ga tja syöshtë ba kong bomi kjïshko wopjlúe. ⁶ Sbö tjlökwo pjlú li kjroromishko ga llëbo pjlú shäryara Sbörë bomi pjlúshko, ga miydër ga shärye jek këgong, äär jong Cristo Jesús tjwe iröng obi guing.

⁷ Sbö wopjlú li kjïshko ga «Jesús roy pjlú li, e jlöe» lër to shäng tjlapgaga këskës bokshoshko ga pjây iara Sbörë beno löng bor kjimtaga. Ga tja bängzak shäng ëreshko orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko ga pjây löng bor kjimté obi. E kjïshko ga pjây uunkong woydër ara. Eni kuzong ga tja wopjlú bomi kjïshko li, e pjlúe. ⁸ Pjây uunkong ïn woydë ara, e miyde Sbörë pjire. Pjây woydër ara, shji woyde Cristo Jesúsde sorë ga eni.

⁹ Tja syöshtë Sbö kong bomi kjïshkoshko ga rokër ba kong ga pjây kjimte dbar kjwobi go oblë woydë jek këgong këgong. Rokër ba kong obi ga pjây opping jek këgong këgong ba kjok miydë li go, ba wotjlïk pjlú li go bako, ¹⁰ llëbo pjlú anmoyö li shäryëmi iyado wlo. Eni ga pjây ber löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso, äär jong Cristo tjwe iröng obi guing. ¹¹ Ga rokër ba kong ga pjây kjimte Jesucristorë jëk löng pjlo bek iyado, pjây ikoba wlo, Sbö poshrëkoba bomi kjïshko wlo, Sbö iëba ber tjwlö ara anmoyö bomi kjïshko wlo bakoe.

Pablo sök kjërshko, Cristo tjlökwo roy pjlú le kjïshko

¹² Pjeyoga, llëye weno bor kong dö li, e shäryono Jesús roy pjlú shdär jek këgong wlo. E lër bomi kong, miydëmi wlo.

¹³ Eerishko ga no dagaga parkë löng no llgwezlong uyo ëreshko, nopga oblë oblë, miyde lok ga tja iak shäng kjërshko orkwo kjrochak pjir dröng sho go, Cristo kjïshko.

¹⁴ Bi pjeyoga llamo löng kës li, tja roy kuya lok ga opyono mär löng Sbö tjlökwo roy læ jlökoyo, llëye bangkjre lok ame.

¹⁵⁻¹⁷ No kjong kjong Cristo roy læ wopjlú go. Shärye lok eni, tja woyde ara kjïshko. Miyde lok ga tja iak shäng ëreshko, «Cristo tjlökwo roy pjlú li, e jlöe» lër oba kong wlo. Gueniyo kjong kjongda omlë, gueniyo

wotjlik lōng oblē. Shārye lōng eni, tja woyde llēm kjishko, aār ber tjwlō ara bor kjinmo wlo. Woyde lok ga songyo kjrēr ara anmoyō ēreshko le. Miydēr ga eni. ¹⁸⁻¹⁹ Gueniyo ga e llēye llēme. Cristo roy, e le lōng enido. Wotjlik pjlúre, de oware, gueniyo Cristo royle lōng enido. Tja wopjlú e kjishko.

Llēbo weno bor kong owa ara ēre kjishko ga pjāy syōstē lōng Sbō kong bor kjishko ara, ga tja kjimte Jesucristo Sēyarē ara bakoe. E kjishko ga miydēr ga tja dār, ga tja ber shāng wopjlú ara anmoyō e kjishko. ²⁰ Bor kong ga Cristo tjlokwo lökyokjrēr kjwe ga tja ber lōk ara eshko. Woydēr eni llēme. Gueniyo miydēr ga tja sgara shāng tjlē Cristo kjishko sorē ga tja tjlē eni iyado, ikoba ga Cristo, e tjwlō ara lēba wlo. Woydēr ga tja sök sēre, de tja zrōrabare, lēba eni iyado. ²¹ Bor kong ga tja beno shāng ga tja shāng llēbo shāryē Cristo kong wlo erōe. Ga tja wolono ga bor kong ga pjlú anmoyō. ²² Eni gueniyo ga tja sök kjok ēre kjing go obishko ga nopga kjimtēr jek kēgong ga pjlúe. ¿Woydēr kjone dey yalē? Miydēr llēme. ²³ Bor kong ga pjlúyo kjone dey lēr ga kjange. Tja wotjlik kjrina ga tja wolon dey, tja to ber sök Cristo tjok wlo, e bor kong ga pjlú anmoyō. ²⁴ Gueniyo tja wotjlik kjrina obi ga ber pjlú bomi kong wlo ga tja ber sök kjok ēre kjing go obi dey. ²⁵ Miydēr pjlú ga eni. E kjishko ga miydēr ga tja ber sök bomi tjok obi, pjāy kjimtēr mār ber lōng Cristo go jek kēgong wlo. Eshko ga pjāy ber lōng wopjlú ara anmoyō. ²⁶ Ga tja sök bomi tjok obishko ga pjāy lōng wopjlú Cristo Jesús tjok bor kjishko.

²⁷ Llēbo wen bor kong sorē pogo ga Cristo roy pjlú li kjrōromi kuzong ga woydēr ga pjāy jēk pjlo bek e go, Cristo roy pjlú li tjwlō ara lēba wlo. Eni ga tja aār bomi ikde, de pjāy roy kur erōre, miydēr ga pjāy lōng wotjlik kjrinaso, pjāy lōng parkē uunkong no kjaraso wleni, Cristo roy shdār oba uunkong kong wlo. ²⁸⁻²⁹ Llēbo shāryara Sbōrē bomi kong pjlúe. Pjāy iara beno lōng mār Cristo go. Gueniyo erō llēme. Pjāy iara beno shdungoba song ba kjishko bakoe. Era llēbo pjlú bomi kong bakoe. E kjishko ga bomi wloyoga, e bangkjrēmi sira

llēme. E goshko ga miyde lok ga to jeno wlo, ga pjāyda dār wlo. E laga Sbōrē eni. ³⁰ Dēnashko ga tja shdunaba sorē li ĩnōmi wēlēe. Eerishko ga roy kumi lōng ga tja shdungoba shāng e kjoyo obi. Ga miydēr ga shāryēba lōng bomi kong eni bakoe.

2

¹ Eni ga pjāy tōno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjāy kong dbo twe iyado. Pjāy woyde ara kjishko ga pjāy woydē llēme. Sbō Sēya tjeng bomi tjok iyado. Pjāy songe le Sbōrē bakoe. ² Eni kuzong ga llēye lēr bomi kong li shāryozā. Pjāy wotjlīs jong kjrinaso, llēye woyotjlīmi kēs li shāryēmi ga pjlú wlo. Pjāy ēng woydos ara kar kar, pjāy ber lōng ēng tjok wopjlú wlo. Shāryōromi eni ga tja ber wopjlú kēsbang eshko. ³ Pjāy llēbo shāryē, pjāy aār ber tjwlō ara wlo lēmi llēme. Pjāy opyē tjwlō ara oblē kjinmo llēme. Oblē iozī ber tjwlō ara bomi kjinmo dey. Pjāy ber wotōshko. ⁴ Pjāy llēbo wlēk pjlú bomi kong dō llēme. Wlēzī ber pjlú oblē kong bakoe. ⁵ Cristo Jesús, e wotjlik sorē ga pjāy wotjlik eni bakoe.

⁶ Kjok shāryayde Sbōrē llēm obishko ga e Sbō jlōkoyo, tjwlō baīya dik bakoe.

Gueniyo ga «Tja ber sök jūshko tjwlō ara iyado wlo» lara llēme.

⁷ Opyono beno shāng tjwlō llēm, parkaga tjwlēk shāng pjir wleniyo dik, weno no, so shji kjoyoe.

⁸ Eshko ga opyono beno shāng wotōshko anmoyō.

Ba Data kolara kjishko ga opyono beno wolon pjang kjlōs go, nopga owa wleni.

⁹ E kjishko ga iara Sbōrē beno tjwlō ara anmoyō, oblēga kēs li kjinmo.

¹⁰ Shāryara eni, uunkong kjök tok ba kong wlo, ēye lōng kjok dogo, ēye lōng kjok ēre kjing go, ēye lōng klung ēre dorko bakoe.

¹¹ Eshko ga «Jesucristo, e bi pjluyo jlōe» le lok uunkong.

Eni ga Data Sbō ber tjwlō ara bakoe.

Shji llēbo shāryē pjlúe

12-13 Pjeyoga, Sbö, e drön ëë bomi tjok, llëye le li shäryëmi eni wlo. Tja shäng bomi tjokshko ga tja koloromi pjlúe. Era eerishko ga tja shäng pjola ga woyde ga pjây drön ëë, Sbö kolë, bangkjrë ÿyado wlo. Pjây döra llëbo pjlú ëre kong wlo.

14-16 Llëye shäryëmi dö ga shäryozï löng wopjlúe. Shji kjloshtë llëm, shji ëng dboryë kar kar llëm bakoe. Eni ga pjây löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Pjây Sbö wapga tjän, pjây löng nopga owa jëk löng pjlo bek llëm li tjrëko gueniyo. E kjïshko ga pjây llëbo owa shäryë llëme. Eni ga shji ber löng së jlökoyo sorë tjlökwoyo li lëmi nopga kongshko ga pjây ÿya lok ga oblë, dbala lok shjiy kjok rö sï roshko wleni. Eni ga Cristo tjwe iröng obishko ga tja wopjlú bomi kjïshko, pak shäryoror li beno tjlwö ara kjïshko. 17 Pjây mär löng Jesús go kjïshko ga pjây shdungoba löng songe. Ga miydër ga tja kjwe zrökoba, tjlökwo loror bomi kong kjïshko. Eni ëmdë ga tja wopjlúe. Tja wopjlú bomi kjïshko bakoe. 18 Pjlú wlo ga llëye wen bomi kongshko ga pjây löng wopjlúe. Ga pjây ber wopjlú bor kjïshko bakoe.

Timoteo, Epafrodito

19 Pjây roy miydër woydë, tja ber wopjlú wlo. E kjïshko ga tja kjimte Tjlapga Jesúsde ga Timoteo, e ichër jek maling bomi ik, pjây roy söya bor kong wlo lër. 20 Llëbo ber pjlú bomi kong sorë li woyotjlïya shäng jlökoyo ÿyado botoya dik. Eye oblë, pjây woyotjlïya eni llëme. 21 Llamo löng ëreshkora, llëbo baïya woyotjlïyde. Llëbo Jesucristo ÿ, e woyotjlïya löng llëme. 22 Gueniyo Timoteora parkë shäng bor tjok Jesús roy pjlú lë oba kong, wapga parkë löng ba data tjok sorë ga eni. E miydoromi tjän. 23 Eni ga ichër woydë jek bomi ik, tja därde, de tja där llëm, e miydoror guing. 24 Ga miydër ga tja kjimte Tjlapgarë wop ä ga jek bomi ik bakoe lër.

25 Bi kjlara Epafrodito, e ichoromi tek bor kong, tja kjimte bomi äska wlo. E parkono shäng bor tjok pjlú, dröno ara bor kjimte Cristo roy lë. Gueniyo pjlú wlo ga ichër jek woydë bomi shwoy iröng obi. 26 Pjây ÿya woydë arae. Miyde ga swlo ara roy kuromi, ga woydë ara e kjïshko. 27 Öör buk swlo ara jlöe. Wolono seke.

Gueniyo songe lara Sbörë, ga kjimtara. Llëye shäryara ba kongli beno bor kong pjlú bakoe. Tja song ÿyado. E wolono kjwe ga tja beno sök woydë ara eshko. 28 E kjïshko ga ichër jek woydë bomi shwoy maling, ÿnomishko ga pjây ber löng wopjlú obi wlo, tja sök woydë ba kjïshko ame wlo. 29-30 Tja kjimtëmi om go ga ä kjïshko ga shrono shäng na bor kjimte bomi äska. Parkë shäng Cristo kong ëreshkoshko ga wolono seke. E kjïshko ga jek öötong shäng bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlú, bomi kjlara wleni. Eye parkë baïya dik ga bangkjrozï bakoe.

3

Shji mär Cristo Jesús go

1 Era eni ga pjeyoga, pjây löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjây ber löng wopjlú e go. Tjlökwo toror bomi kong li tër bomi kong jek obi. Tja kwleya ba të llëme. E ber bomi wlikoklo wleni.

2 Pjây sjëk, nopga owa löng llëbo owa shäryë wleniyo tjok. Epga so shjiti kjloshko so kjoyoe. To löng tjlë ga «Woyde ga shji opsho zë, shji ber jyä tak pjir Sbö ÿ wlo» le lok eni. 3 Miga jyö erä. Jyä tak pjir Sbö ÿ jlökoyo li shji. Shji kjimte ba Sëyarë ba poshrëk. Shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Shji mär llëbo shäryëy om go li go llëme. Shji jyä tak pjir Sbö ÿ jlökoyo e kjïshko.

4 Shji där llëbo shäryëy li go kjwe ga där bäm go li tja. Tja llëbo pjlú shäryono ara anmoyö, oblë kjinmo. 5 Tja buk chirawa öötong dbar kjwongshko (8) ga tja doyo jyä taraba pjire. Tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. Tja hebreo jlökoyo tek dämär dwayo. Dënashko ga tja fariseo. E kjïshko ga tja jëk to shäng pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésde li go. 6 Tja parkë woydë Sbö kong jlökoyo. E kjïshko ga Jesús tjlökwo kragaga irpjanor, shdunor ara. Kjok llgwekklo li, e söror beke. Tja llëbo owa shäryono lëba ga äe.

Shji Cristo miydë woydë pjlúe

7 Dënashko ga tja mär llëbo tjeng kës ëre go. Gueniyo eerishko ga tja mär shäng Cristo go shara. E kjïshko ga bor kong ga llëbo ëre tjlwö drete. 8 Cristo Jesús, e bor Tjlapga. E miydër woydë pjlúe. Tjlwö ara anmoyö li e. Llëbo oblë kës li, e ber

bor kong ga tjwlō drete. Cristo kjīshko ga llēbo kēs li, e rayoror pjir, bor kong ga ioror beno tjwlō ame, llēbo dburoy wleni. Woydēr ara li, e Cristo. ⁹ Woydēr ga tja ber baīya. Tja ber pjlo bek Sbō bokso wlo ga woyde ga tja jēk pjlo bek kjok llgwekklo tara Moisésdē li go llēme. Woyde ga tja mär Cristo go dey. Eni ga tja ie Sbörē ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰ Cristo, e miydēr woydē pjluē. Cristo woshrara Sbörē irōng obishko ga ba dbo ara pina bi kong wēlēe. Ba dbo li miydēr woydē bakoe. Cristo shdunaba ara, ga zrōrabae. Woydēr ga tja shdungoba eni bako, ga tja wolon woydē baīya dik bebi. ¹¹ Woydēr eni, llono ga nopga woshre Sbörē irōng obishko ga tja woshre ba tjok bako wlo.

¹² Tjllōkwo loror kēs ēre wlēnor pjir, e lotē llēme. Tja iara Sbörē beno pjlo bek tjān, e lotē llēm bakoe. Gueniyo tja jeke. Tja kjrara Cristo Jesúsde, e miydēr pjlu wlo. E kjīshko ga tja drōn ara, e miydēr wlo. ¹³ Pjeyoga, tja öötong tjān, e lotē llēme. Gueniyo tja wotjlinō to katōe. Llēye shāryono tjān li, e woyotjlin ame, llēbo wen tjwe li woyotjlintē. ¹⁴ Tja tōna Sbörē beno tjeng Cristo tjok ga tja rokara jem sök ba tjok iyado wlo, llēbo twe ber bor kong wlo. E kjīshko ga tja drōn ara, kjrēr wlo.

¹⁵ Woyde ga shji wotjlik kēkboga dik. Pjāy kjone kjone wotjlik oblē sira wleni ga pjlu li piya Sbörē bomi kong, miydēmi wlo. ¹⁶ Llēye shāryēy kjone pogo ga woyde ga shji jēk lōng tjllōkwo bek miydoroy tjān li go.

¹⁷ Pjeyoga, tja omshāryē shāng sorē ga pjāy omshāryos uunkong eni bakoe. No kjone kjone lōng bomi tjreko omshāryē lōng pjlu borwatoy dik. Pjāy omshāryos baīya dik bakoe. ¹⁸ Tjllōkwo loror bomi kong ara tjān li, e lēr bomi kong jek pjlara obi, ga tja slar ēēe. Nopga ara omshāryē pjlu llēme. Cristo wolono pjang kjlōs go li, ba kong ga tjwlō llēme le lok wleni. ¹⁹ E beno tjeng shdungko iyado wlo. Wotjlik Sbō llēme. Wotjlik llēbo tjeng kjok ēre kjing go erōe. Wotjlik lōng llēbo ber pjlu ba doyo kong li shāryayde. Zok ga llēbo owa shāryara li, e kjwe lökyokjre ara, gueniyo eni llēme. Roy shdōya lok wopjlūe.

²⁰ Gueniyo ga shjira kjok ēre so ame. Shji iara Sbörē beno lōng kjok dogo so tjān, llono ga shji äär ber lōng ba tjok eshko wlo. Bi dōga tjwe eshko dwayo li koshojdē lōng. Tjlapga Cristo Jesús li e. ²¹ E dbo ara, llēbo tjeng kēs li iche ga pjlu wlo. Ga ba dbo go ga bi doyo tjwlō llēm ēre kjlopswe ber wolēso, baīya dik, e sök kjok dogo doyo sorē ga eni.

4

¹ Era eni ga pjeyoga, pjāy wokjang, pjāy lōng Tjlapga Jesús tjok iyado. Pjāy woydēr ara. Pjāy in woydē ara. Tja iēmi ber wopjlūe. Pjāy beno bor potjwlēkklo wleni, tja parkono Sbō kong ara kjīshko.

Pablo lano pjeyoga oblē oblē kjīshko

² Walēga tjeng eshko do pjok ko Evodia, Sintique. Rokēr ba kong ga tōno beno tjeng Tjlapga Jesús tjok kuzong ga jēklōng wopjlū ēng tjok, epenga dö wleni. ³ Pja bor kjlara, ga woydēr ga pja ber shāng ba kjimtaga. Epga parkono lōng Jesús roy pjlu shdök bor tjok pjluē. Clemente, bi pjeyoga oblē, epga parkono lōng bor tjok eni bakoe. Eye ber lōng sē iyado Sbō tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbō kjibokwoyo go. Ga pjāy ko tak lok e go bakoe.

⁴ Pjāy lōng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjāy ber lōng wopjlūe. Lēr jek obi ga pjāy ber lōng wopjlūe. ⁵ Llēbo shāryozī oblē kong yōtso, pjāy lōng wopjlū oba kong lēba wlo. Tjlapga Jesús, e tjwe dōrōe. ⁶ Shji woydē llē kjīy llēme. Pjāy sorēborē ga pjāy syōshtos Sbō kong, «Tjawa kjimtozong» lozī ba kong. Ga pjāy syōshtēshko ga «Tjawa wopjlū bop tjok» lozī ba kong eni bakoe. ⁷ Eni ga pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjāy ie Sbörē ber lōng wlēp, pjāy woydē ame wlo. Shji nopga kong ga shārye eni li, e llēbo kēsbang, e shay uunkong ber tjeng bi kā roy ga äe.

⁸ Era eni ga pjeyoga, llēbo bek li, e woyotjlizī erōe. Bangkjirako li, bek li, owa llēm li, wolēso li, woydako li, roy pjlu li, e woyotjlimirē. ⁹ Llēye loror bomi kong kuromi li, e shāryozī eni. Llēye shāryoror inomi sorē ga pjāy omshāryos eni bakoe. Eni ga pjāy ie Sbörē ber lōng wlēpe.

Pablo wopjlú, llëbo twara lok ba kong li kjishko

¹⁰ Tja kong llëbo shäryëmi kjwlë já. E go ga miydër ga tja woyotjlími löng. E kjishko ga tja iara Tjlapga Jesúsde beno sök wopjlú. Tja woyojeromie lër llëme. Miydër ga tja woyotjlími löng iyado. Tja kjimtëmi loromi ara, gueniyo tja kjimtëmi ga ä öötong dbar kop ara. ¹¹ Lër bomi kong eni, llëbo woydër obi kjishko llëme. Tja sorë pogo ga tja oppino sök wopjlú. ¹² Shji llëye dret ga e sorë miydër. Shji llëbo ara ga e sorë miydër bakoe. Tja dli arare, de tja pjli ara, tja llëbo arare, de tja llëye dret, eshko ga tja oppino sök wopjlú iyado. ¹³ Tja kjimte Tjlapga Jesúsde kjishko ga llëbo uunkong eniyo shäryër ga pjlu.

¹⁴ Eni gueniyo ga tja songshko ga tja kjimtoromi li, e pjlu. ¹⁵ Jesús roy pjlu lër soyër shäng pjây Filipos sopga kongshko ga tja opshino jek bomi kjokyo Macedonia dwayo. Eshko ga dbur ichoromi bor kjimtoklo. Tjlökwo kragaga shto oblë so lira, tja kjimtura kjlara llëme. E miydoromi tjän. ¹⁶ Tja sök Tesalónica kjokyo ëmdë ga dbur ichoromi bor kjimtoklo pjlaraso llëme. ¹⁷ Tja wotjlik llëbo ichoromi li kjrë erö llëme. Woydër ga pjây kong llëbo twe Sbörë ara e kjishko. ¹⁸ Llëbo ichoromi Epafrodito tjok li, e kjröror pjir tjän. E tjok ga öötong woydoror li kjinmo, llëye woydër ame. Llëbo ichoromi li, e beno Sbö kong pjlu, lö pjleblë, öng zröraba, sho suraba, pjono dret, ba poshrëkklo wleni. ¹⁹ Bor Sbö, e llëbo ara. Eni ga llëye woydëmi li, e twe bomi kong pjir, pjây töno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. ²⁰ Bi Sbö, e bi Data. E poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

²¹ «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng li kong.

Pjeyoga löng bor tjok ëreshko li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

²² Jesús tjlokwo kragaga löng kës li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong.

Tjlokwo kragaga parkë löng pjlu kësbangyo ushko li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong bakoe.

²³ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Colosenses Kjibokwo ère tara Pablorè Colosas sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Epafra. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Colosas kjokyo. Pablo om go li tjlökwö lono eshko llème.

Gueniyo lu to jek ara irgo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjok shto oblè oblè kjïshko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorè li eni. Ga Epafra öör eshko ba ik, ga llèbo owa shärye Jesús tjlökwö kragaga löng Colosas kjokyo lirè li lara ba kong pjire. Tjlè ba kong ga no kjone kjone to löng tjlè ga kjok uunkong shäryara Sbörè Jesús go llèm; Jesús tjwlö ara llèm; tjwlö arayo li, e judío sdëkwö le löng eni le, miga jyö erä.

E kjïshko ga kjibokwo ère tara Pablorè, Jesús roy pjlú li wlikoklo. Jesús iara Sbörè beno tjwlö ara, llèbo tjeng kës li kjinmo li tara ba kong. Èye dâr kjok llgwekklo kjok ère so li go ga äe tara ba kong. Woyde Sbörè ga shji jek ba bokso sorè li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, bi kjlara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörè beno ba tjlökwö roy laga Cristo Jesús äska.

² Pjeyoga Cristo tjlökwö kragaga löng Colosas kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Sbö nopga.

Rokërwa bi Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshono Sbö kong Colosas sopga kjïshko

³⁻⁵ Dënashko ga tjlökwö bek li kuromi, ga kjrromi. Sbö tjlökwö roy pjlú li e. Eerishko ga pjäy roy kurorwa ga pjäy mär löng Cristo Jesús go, Sbö nopga uunkong woydëmi ara bakoe. Shäryëmi löng eni, bomi potjwlëkklo jnek tjeng kjok dogo twe Tjlapgarè bomi kong le li kjïshko. E kjïshko ga tjawa syöshontè

Sbö kongshko ga tjawa wopjlú ba tjok bomi kjïshko. Sbö, e bi Tjlapga Jesucristo Data.

⁶ Dënashko ga llèye shäryara Sbörè bi kong ba wopjlú kjïshko li roy öötong bomi kong. Eerishko ga Sbö tjlökwö bek li shdöktong jek këgong, kjok kjwang jïkong. Kuya nopgarè ga tjlökwö kjre, ga epga kjlopswe ber jek löng oblè, pjäy omshäryono sorè ga eni.

⁷ Tjlökwö laga bomi kong bäm go li, e borwa kjlara Epafra. E woydërwa ara. E parkè shäng Cristo kong borwa tjok, pjäy kjimte wlo. ⁸ Pjäy kjimte Sbö Sëyarè eng woydè ara kar kar li roy söga borwa kong li e.

⁹ E kjïshko ga pjäy roy kurorwa tek lëkong ga tjawa beno löng syöshontè bomi kjïshko iyado. Rokërwa Sbö kong ga ba kjok miydè li twe ba Sëyarè bomi kong, llèye woyde shäryëmi li miydëmi wëllè wlo. ¹⁰ Rokërwa ba kong eni, llèbo pjlú shäryëmi iyado wlo, e miydëmi jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga Tjlapga Jesús ber wopjlú bomi kong, pjäy jek nopga baïya dik kjïshko. ¹¹ Dbo ara li, e Sbö eröe. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte ara, llèbo wen tjwe bomi kong owashko ga Cristo rayëmi llèm wlo, pjäy ber löng wotöy, wopjlú wlo. ¹² Sbö sök no pjluyo iyado lishko ga kjok shjiy ara anmoyö. Ga pjäy iara Data Sbörè beno löng llèbo twe ba nopga kong eshko li kjrè wlo. Woydërwa ga pjäy ber löng wopjlú ba tjok e kjïshko. ¹³ Shji löng kjok ro sï roy wleni obishko ga shji döra Ä wloshko dwayo. Ga ba Wa woyde ara li, e iara beno shäng bi pjluyo shara. ¹⁴ Ba kjïshko ga shji döktong bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe.

Cristo tjwlö ara anmoyö

¹⁵ Sbö, e ïgöy llème.

Gueniyo Cristora ïnoy,
ga e so Sbö kjoyoe.

Kjok shäryayde Sbörè llèm obishko ga
Cristo sök tjän.

Llèbo shäryara Sbörè kës li,
e iara beno tjeng ba wloshko.

¹⁶ Ba go ga llèbo uunkong shäryara Sbörè.

Llèbo tjeng kjok dogo,
llèbo tjeng kjok ère kjing go,

llèbo wëllè,
llèbo ïgöy llèm,

sëya llë dbo ara wleniyo,
oblë ichagaga wleniyo,
e shäryara ba go uunkong,
ga uunkong li twara beno ba kong
bakoe.

¹⁷ Llëbo shäryak llëm obishko ga e sök tjän.
Llëbo tjeng kës li mär ber tjeng ba go.
Cristo llëm ga e tjeng ame.

¹⁸ Ba tjlökwo kjrägaga, e ba doyo wleni,
ga ba kägäyo li e.

Epga iaga ber löng së jlökoyo li e.
E woshrono iröng obi,
nopga wolono oblë li bäm go.

E kjishko ga beno tjwlö ara,
llëbo oblë kjinmo.

¹⁹ Woydara Sbörë ga
e om go ber pjang Cristo go jlökoyo.

²⁰ E ichara Sbörë
srëng kwong pjang kjlös go,
llëbo uunkong ber tjeng wlëp Sbö tjok
wlo,
ber tjeng bëy ba tjok iröng obi wlo,
llëbo tjeng kjok dogo,
llëbo tjeng kjok ëre kjing go bakoe.

²¹ Dënashko ga pjäy löng bëy Sbö tjok
llëme. Eshko ga llëbo owa shäryëmi löng
ara kjishko ga pjäy ba moskwoga wleni.

²² Gueniyo Cristo wolono jlökoyo kjishko ga
pjäy iara Sbörë beno tjeng bëy ba tjok iröng
obi, pjäy ie ber löng pjlo bek, pogo llëye ber
dret ba bokso wlo. ²³ Gueniyo woyde ga
pjäy mär ber löng Cristo go. Tjlökwo pjlu
kjrromi li, e jyö lëmi sira llëme. Tjlökwo
pjlu ëre roy shdöktong kjok kjwang jikong.
Tjlökwo lër shäng li e.

*Pablo parkono Jesús tjlökwo kjrägaga
kong*

²⁴ Llëbo weno bor kong owa bomi kjishko.
Tja wopjlu e kjishko. Cristo Jesús tjlökwo
kjrägaga, e ba doyo wleni, ga Cristo shdun-
aba ara ba kjishko. Eerishko ga tjara shdun-
goba shara, ga tja wopjlu e kjishko. ²⁵ Tja
iara Sbörë beno shäng parkë bomi kong,
ba tjlökwo kjrägaga oblë li kong bakoe. Tja
ichara beno shäng ba tjlökwo kës li lë bomi
kong. ²⁶ Tjlökwo ëre jnena Sbörë tjeng tek
dënashko dwayo, gueniyo eerishko ga lara
ba nopga baïya löng li kong. ²⁷ Shäryara
eni, woydara ga tjlökwo pjlu, owa llëm
jnek tjeng li miydëmi pjäy nopga judío llëm

wleniyo lirë wlo. Tjlökwo li eni: Cristo ber
shäng bomi tjok ga pjlu, ga llëbo twe ba
nopga kong lara Sbörë li, e ber bomi kong
bakoe.

²⁸ Cristo roy lërwa nopga kong, ga epga
poshdunwa, pinwa, borwa kjok miydë
tjeng kës li go. Shäryërwa eni, nopga tönö
beno tjeng Cristo tjok li jëk bëy wlo, ïya
Sbörë löng pjlo bek wlo. ²⁹ Tja parkë ara e
kjishko. Tja drön ara, e shäryër wlo, dbo twe
Cristorë bor kong kës li go.

2

¹ Tja shäng parkë kjang bomi kjishko,
Laodicea sopga kjishko, nopga oblë tja ïyde
lok llëm wleniyo kjishko bakoe. Lër bomi
kong eni, miydëmi wlo. ² Tja parkë eni,
epga dbokjrë wlo, ëng woydë ara kar kar
ïyado wlo bakoe. Woydër ga tjlökwo li llë
loklo miyde lok pjir, e jyö le lok llëm wlo,
Cristo miyde pjlu wlo. Tjlökwo jnena Sbörë
tek dënashko dwayo li e. ³ Sbö kjok miydë
li tjwlö ara. E miyde lok Cristo go eröe.
⁴ Lër bomi kong eni, tjlökwo wolëso wleniyo
lëba bomi kongshko ga pjäy jyäpgwëba e go
llëm wlo. ⁵ Tja shäng bomi tjok eshko llëm,
gueniyo pjäy woyotjlin ïyado. Roy kuror
ga pjäy uunkong wotjlik no kjaraso wleni,
pjäy mär löng Cristo go jlökoyo bakoe. Tja
wopjlu e kjishko.

Shji mär löng Cristo go

⁶ Cristo Jesús wlokjrromishko ga e
ioromi beno shäng bomi Tjlapga. Eni
kuzong ga woyde ga pjäy mär ber löng ba
go ïyado. ⁷ Pjäy mär ber löng mämä ba go
jlökoyo, pjäy oppino sorë ga eni, ga pjäy
mär ba go jek këgong këgong. Pjäy ber löng
wopjlu Sbö tjok ïyado bakoe.

⁸ Kjone kjone mär löng tjlökwo oblë oblë
go. Tjlökwo li, nopga kjok ëre so sgara
beno löng mär ba go, gueniyo e jyö, e
laga Cristorë llëme. Pjäy sjëk tjlökwo eniyo
lagaga li tjok, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo,
pjäy iche ber löng ba tjlökwo baïya li go llëm
wlo.

⁹ Cristo go Sbö beno pjang kësbang ba
tjok, ïgöy wëllë wlo. ¹⁰ Ga pjäy Cristo
nopga kuzong ga llëye woydëmi dö li twara
beno tjeng bomi kong pjir tjän. E sëya
llë dbo ara wleniyo kägäyo, oblë ichagaga

wleniyo kägäyo bakoe. ¹¹ Pjäy töno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy jyã tak löng pjire. Nopga doyo jyã tëshko ga ba sho li ze lok tas sira. Gueniyo pjäyda jyã tak eni llëme. Pjäy jyã te Cristorë wlo ga bomi wotjlik owa li kjara pjire. ¹² Pjäy waraba jer di roshkoshko ga pjäy wolono to Cristo tjok wleni. Cristo woshrra Sbörë iröng obi, ba dbo ara go. Ga pjäy mär Sbö dbo ara go kjishko ga pjäy opshik tëm di roy dwayoshko ga pjäy woshrra iröng obi Cristo tjok wleni bakoe. ¹³ Bomi wotjlik owa li kjayde Cristorë llëm obishko ga pjäy wolono löng wleni, bomi owa li tjok. Gueniyo eshko ga pjäy iara Sbörë beno löng Cristo tjok, së wleni. Eshko ga owa pjang bi go li löna beno drete.

¹⁴ Dënashko ga shji pogo tjwlö ara, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo e kjara Sbörë bi kong, löra beno pjang kjlös go wleni. ¹⁵ Cristo wolono pjang kjlös goshko ga sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, ba dbo li döra Sbörë pjire. Epga zana beno löng song, oba uunkong boksho.

¹⁶ Eni ga llëbo uako, iako llëm lëba bomi kong ga jlö lëmi llëme. Pjäy ichëba dbar llë shrëk Sbö kong ga jlö lëmi llëm, mok mite dbaryo, woshozlong dbaryo ëmdë ga jlö lëmi llëm bakoe. ¹⁷ Cristo tjwayde llëm obishko ga llëbo uunkong ëre tjwlö ara, beno ëye tjwe le li jyäglo kjishko. Gueniyo Cristo shrono öör tjän kuzong ga kjok llgwekklo uunkong ëre beno tjwlö ame.

¹⁸ Kjone kjone to löng tjlä ga «Woyde ga shji opyë löng wotöshko, Sbö parkagaga kjok dogo so poshrëk wlo. Llëm ga shji llëbo owa shäryono» le löng eni. Gueniyo jlö lëmi llëme. Ba wotjlik owa li kjishko ga krë lok ara, tjlä ga «Sbö tjlokwo lono borwa kong» le, ga mär löng e go. Miga jyö erä. ¹⁹ Epga mär löng Cristo go llëme. Bi doyo iche bi kägärë sorë ga shji Cristo tjlokwo kjragaga iche Cristorë eni bakoe. Eni ga shji no kjlaraso wleni. Shji mär löng ba go, ga shji kong dbo twe Sbörë, llëye woyde li shäryëy wlo.

Shji ie Cristorë ber löng së jlökoyo

²⁰ Pjäy wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjäy beno löng ichaga kjok llgwekklo

kjok ëre so lirë ame. ¿Eni ga pjäy jëk löng kjok llgwekklo li kolë wleni ega? ²¹ Kjok llgwekklo tak lok li tjlä ga «Llëbo kjwe kjrëy bi wloshko llëme. Llëbo kjwe uëy llëme. Llëbo kjwe porwëy llëme.» ²² Llëbo tjeng kës ëre pjir drete. Ga kjok llgwekklo uunkong ëre laga norë eröe. ²³ Shji jëk löng bi wotjlik owa li go llëm wlo ga shji iche kjok llgwekklo ërerë drön ara, shji iche ber löng wotöshko wleni, gueniyo shji wotöshko jlökoyo llëm, bi doyo, e shdüya ara bakoe. E kjishko ga kuy ga kjok llgwekklo ëre lagaga kjok miydë ara. Miga shji kjimte kjok llgwekklorë bi wotjlik owa li rayë llëme.

3

¹ Eerishko ga Cristo sirkeno sök kjok dogo Sbö orkwo këläkong. Eni ga pjäy woshrra Sbörë Cristo tjok wleni kjishko ga woyde ga pjäy ber löng llëbo kjok dogo so woyotjlik eröe. ² Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyotjlími ame. Llëbo kjok dogo so li woyotjlímirë eröe. ³ Pjäy wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjäy de Sbörë, pjäy ber löng së jlökoyo Cristo tjok wlo. ⁴ Ga pjäy ie Cristorë ber löng së jlökoyo kjishko ga wen tjwe ba dbo kälä goshko ga pjäy wen ba tjok eshko bakoe.

⁵ E kjishko ga bomi wotjlik owa kës li rayozia. Pjäy jëk e go ame. Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo shäryako llëm li shäryëy llëme. Shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëme. Shji wotjlik dbur töng bi kong erö llëm, e sböpga jyäglo poshrëy löng wleni kjishko. ⁶ Eye sgara shäng llëbo shäryë eni ga shäng Sbö kolë llëm, ga lono ga shdüya Sbörë kjange. ⁷ Dënashko ga pjäy omshäryono eni bakoe. ⁸ Gueniyo eerishko ga llëbo kës ëre rayozí pjire. Shji iirkë ame. Llëbo owa shäryëy oblë kong ame. Oblë läywëy owa ame. Tjlokwo lako llëm li lëy ame. ⁹ Shji jyörkë ëng kong ame bakoe. Shji jëk bi wotjlik owa dënashko li go ame kjishko ga llëbo kës ëre shäryëy ame. ¹⁰ Pjäy kjlopswara Sbörë beno löng wotjlik oblë, ga dbar jek ga pjäy kjlopswe jek këgong këgong ber baïya dik wlo, e miydëmi pjlú anmoyö wlo. ¹¹ Eerishko ga pja judíore, de pja judío llëmde, e llëno llëme. Pja doyo jyã tak pjirde,

de llëmde, e llëno llëme. Pja shto oblë sore, pja kjok miydë ara llëmde, e llëno llëme. Pja parkaga tjwllëk shäng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm bakoe. Tjwllö tjok li, e Cristo eröe. Ga tjwe ber pjang bi go uunkong.

¹² Pjäy woyde Sbörë ara, ga pjäy kjrara beno ba nopga bañya. E kjishko ga woyde ga oblë songe lëmi, pjäy wopjlú oblë tjok, pjäy wotöy, pjäy wotjlik oblë kjishko iyado, pjäy iirkë maling llëm bakoe. ¹³ Pjäy ëng wllëk kar kar llëm, pjäy wlëp ëng tjok dey. Llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko ga iozï ber eni dey. Owa pjang bomi go li löna Sbörë sorë ga oblë kong shäryozï eni bakoe. ¹⁴ Ga pjäy ëng woydos ara kar kar jlökoyo. Tjwllö arayo li e. Shäryëmi eni ga pjäy ber löng no kjlaraso wleni.

¹⁵ Pjäy rokara Sbörë ber ëng tjok wopjlú wlo, pjäy ber no kjlaraso wleni wlo. E kjishko ga pjäy mär ber löng Cristo go, shäryëmi eni wlo. Ga pjäy löng wopjlú Sbö tjok iyado. ¹⁶ Cristo tjlökwo pjlú li woyotjlizï iyado. Pjäy ëng pïs e go. Pjäy ëng poshdüs bomi kjok miydë kës li go. Pjäy tos löng wopjlú Sbö kong. Poshrëzï tëkwo oblë oblë go. ¹⁷ Llëye lëmi, llëye shäryëmi dö ga shäryozï Tjlapga Jesús ko go, ga pjäy löng wopjlú Data Sbö tjok iyado ba kjishko.

Shji jëk oblë tjok sorë

¹⁸ Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï, pjäy Tjlapga Jesús tjlökwo kjruga kjishko.

¹⁹ Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozïa. Pjäy kjang ba tjok llëme.

²⁰ Kjwozirga, bomi dataga, bomi mekëga, e kolozï iyado. Eni ga Tjlapga ber sök wopjlúe.

²¹ Dataga, pjäy tjlä bomi wapga kong yötso, iirkë lok llëm wlo, wosonkë llëm wlo bakoe.

²² Parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ëre so, e kolozï iyado. Pjäy ÿa löngde, de llëmde, pjäy parkos ba kong jlökoyo, Tjlapga Jesús bangkjrëmi kjishko, bomi sogoga ber löng wopjlú bomi tjok wlo llëme. ²³⁻²⁴ Miydëmi pjlú ga pjäy potjwllëga Tjlapgarë. Llëbo twe ba nopga kong kjok dogo li twe ber bomi kong bakoe. E kjishko ga llëye shäryëmi dö ga shäryozï yötso,

shäryëmi löng Cristo kong wleni, shäryëmi löng nopga kong wleni llëme. ²⁵ Gueniyo nopga uunkong llgweya Sbörë beke. E kjishko ga ëye llëbo owa shäryono ga shdüya, llëbo owa shäryara li kjishko.

4

¹ Parkaga sogoga, pjäy kägäyo sök kjlara kjok dogo, e woyotjlizïa. E kjishko ga pjäy opshäryos bëy bomi parkagaga tjok.

² Pjäy uunkong syöshtë Sbö kong iyado, pjäy sjen llëme. Pjäy löng sjëk iyado. Pjäy löng wopjlú Sbö tjok iyado. ³ Pjäy syöshtë borwa kjishko bako, Cristo tjlökwo jnek tjeng pjir li shdörwa jek këgong wlo. Tja sök kjërshko e kjishko. ⁴ Woyde ga tjlökwo li lër yötso, kukoba wëllë wlo. E kjishko ga rokozi Sbö kong ga tja kjimte ba lë eni.

⁵ Pjäy löng tjlökwo kjruga llëm li tjokshko ga pjäy opshäryos bëy, Sbö tjlökwo roy pjlú lëmi ba kong ga pjlúshko ga lozï iyado, pjäy dbar jek llëme. ⁶ Woyde ga pjäy lan ba tjok yötso, kuya lok ga ber wopjlú wlo. Woyde ga llëye kjakroke bomi kong dö ga dboryëmi sorë miydëmi löng pjir tjän.

Kjibokwo pjirzlong

⁷⁻⁸ Bi kjlara Tíquico, e parkë shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjlú iyado. E woydër ara. E ichër jek bomi shwoy bor roy sök bomi kong, pjäy ber löng wopjlú wlo, pjäy wosonkë llëm wlo. ⁹ Bi kjlara Onésimo, e bi kjlara jlökoyo. E woydër ara. E bomi kjok eshko so bakoe. E ichër jek Tíquico yorkë. Llëbo jëk jong na sorë läywe bomi kong drete.

¹⁰ Aristarco shäng na kjërshko bor tjok bakoe. «¿Pjäy yonde?» le bomi kong. Bernabé kjlarayo ko Marcos, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong. Jek äär bomi shwoy ga wlokjrozï yötso, e loror bomi kong tjän.

¹¹ «¿Pjäy yonde?» le Jesúsde bomi kong. Jesús, e ko Justo bakoe. Tja parkë shäng Sbö ber no pjluyo sorë li roy lë oba kong. Bor kjimtagaga löng li tjrëko, judíoga löng domerga doglo mya ëre döe.

¹² «¿Pjäy yonde?» le Epafrasde bomi kong. E bomi kjok eshko so. E parkë Cristo Jesús kong. E syöshtë Sbö kong bomi kjishko jlökoyo iyado, pjäy mär Sbö go jlökoyo wlo, llëye woyde Sbörë li miydëmi pjlú wlo,

shäryëmi eni ïyado wlo bakoe. ¹³ Ìnor om go ga parkë bomi kong kjang ïyado, parkë Laodicea sopga, Hierápolis sopga kong eni bakoe.

¹⁴ Lucas, no dwlomnega woydër ara 'li, «¿Pjã yonde?» le bomi kong. Demas omlë bomi kong eni bakoe.

¹⁵ «¿Yonde?» lëmi Laodicea sopga kong, Ninfa* kong, Jesús tjlökwo kragaga tön löng ba ushko li kong bakoe.

¹⁶ Kjibokwo ëre loromi pjirshko ga ichëmi jek Jesús tjlökwo kragaga löng Laodicea kjokyo kong, le lok eshko bako wlo. Ga kjibokwo ichoror jek ba kong 'li lëmi pjäydë bakoe.

¹⁷ Pjã tjlë Arquipo kong ga «Pak twara Tjlapgarë bop kong 'li shäryos pjire» lëmi ba kong eni.

¹⁸ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

Tja sök kjërshko woyojemi llëme.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjã kjimte ara.

* 4:15 Ninfa, e walë.

Primera Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ëre tara Pablorë Tesalónica sopga kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dënashko ga öör Jesús roy pjlú lë Tesalónica kjokyo. E irgo ga jek öör eshko pjlara obi. Eshko ga Silvano, Timoteo, e söra jek ba tjok. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo iirkono ara ba kong, ga Pablo töktong ey dwayo.

Jesús tjlökwo kfragaga löng Tesalónica kjokyo li shdunaba ara. E kjishko ga Pablo jek woydë ba ik obi, gueniyo to jek ame. Eni ga kjibokwo ëre tara, twara Timoteo kong, ga ichara jek ba sök epga kong, epga dbokjrë e go wlo.

Llëbo shäryara Sbörë epga kong pjlú, ga Pablo beno wopjlú e kjishko li tara ba kong. Epga shdungoba ara ëmdë ga Sbö shäng ba tjok li tara ba kong. Dënashko ga Pablo jëktong shäng ba tjok sorë li tara ba kong. Epga ichara mär Jesús go jek këgong këgong. Epga ichara Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshë wopjlú bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Silvano,* Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kfragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

Rokër Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Llëbo shäryara Tesalónica sopgarë pjlú Sbö kong ara

²⁻³ Pjäy mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga pjäy parkë pjlú Sbö kong. Oblë woydëmi ara kjishko ga llëbo pjlú shäryëmi ba kong. Bi Tjlapga Jesucristo, e koshëmi löng wopjlú iyado kjishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga pjäy wosonkë llëm, pjäy pak shäryë pjlú iyado. E kjishko ga tjawa wopjlú

Sbö tjok iyado. Tjawa syöshtëshko ga tjawa syöshtë bomi kjishko, ga llëye pjlú shäryëmi löng li, e lërwa Data Sbö kong.

⁴⁻⁵ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Jesucristo tjlökwo roy pjlú lororwa bomi kongshko ga kuromi dö llëm, Sbö dbo ara li inomi bako, ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarë tjlökwo li kjrë jlökoyo. Miydërwa e go ga pjäy kjruga Sbörë om go. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa opshäryono bomi kong sorë li, e miydëmi löng pjlúe. ⁶ E irgo ga llëbo weno bomi kong owashko ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarë beno löng wopjlúe. Eni ga tjawa opshäryono sorë li, Tjlapga Jesús opshäryono sorë li, pjäy omshäryono eni bakoe.

⁷ Eni ga llëye shäryoromi pjlú li, e beno pjlú Jesús tjlökwo kfragaga löng Macedonia kjokyo li kong, löng Acaya kjokyo li kong, omshäryë lok eni bako wlo. ⁸ Bomi kjishko ga Tjlapga Jesús tjlökwo roy shdöktong Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, gueniyo eshko dö llëme. Pjäy mär Sbö go sorë li roy shdöktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga pjäy roy lërwa ë kong ame ga pjlú, kura lok tjän kjishko. ⁹⁻¹⁰ Lanyotkëba löng om go ara. Tjawa öötong löng bomi shwoyshko ga tjawa wlokroromi löng wopjlúe. Eshko ga bomi sböpga jyäglo tjeng li rayoromi pjir, ga pjäy optwono Sbö sök së jlökoyo li kong, pjäy parkë ber löng ba kong shara wlo. Jesús, e Sbö Wa woshrra Sbörë iröng obi. E bi döga, no shdüzlöng dbaryoshko ga shji shdüya Sbörë llëm wlo. Ga Jesús ter tjwe kjok dogo dwayo iröng obi li, e koshomirë löng. Pjäy roy lëba löng eni.

2

Pablo parkono Tesalónica kjokyo sorë

¹ Pjeyoga, miydëmi pjlú ga tjawa jek öör tjeng bomi ik li beno pjlú, owa llëme. ² Miydëmi pjir ga tjawa äätë bomi shwoy llëm obishko ga tjawa löng Filipos kjokyo. Eshko ga tjawa laraba owa ara, llëbo weno borwa kong owa bakoe. Eni ëmdë ga tjawa kjimtara Sbörë ba tjlökwo roy pjlú lë bomi kong, tjawa wloyoga löng ara gueniyo. ³ Tjawa tjlökwo lono pjlo bek eröe. Tjawa diktong löng llëme. Tjawa wotjlino llëbo

* **1:1** Silvano, e kowëba Silas bakoe.

owa shäryë ë tjok llëme. Ëye jyäp gwërwa wlo lororwa llëm bakoe. ⁴ Dënashko ga tjawa tjlina Sbörë, ga tjawa iara beno löng ba tjlökwo roy pjlú laga oba kong. Tjawa tjlëno, nopga ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Tjawa tjlëno, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo, shji wotjlík löng llë ÿya sök wëë kjishko.

⁵ Miydëmi pjlú ga tjlökwo wolëso ber pjlú oba kong wlo li lorwarë llëme. Miyde Sbörë om go ga tjawa opshäryono nopga to löng dbur töng ba kong erö wlo wleniyo dik llëm bakoe. ⁶⁻⁷ Tjawa to löng poshrëmi wlo llëm, poshrëya oblërë wlo llëm bakoe. Tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Cristo äska. E kjishko ga pjäy kjwe ichororwa borwa kjimtë dbo go ga pjlúe. Gueniyo tjawa opshäryono eni llëme. Tjawa opyono beno löng wotöy bomi tjok, mekëga ba wapga dë wleni. ⁸ Pjäy woydërwa ara. Sbö tjlökwo roy pjlú lororwa bomi kong wopjlúe. Gueniyo erö llëme. Tjawa wopjlú bomi tjok kjishko ga tjawa opyono beno löng llë pogo shäryë bomi kong wlo. ⁹ Pjeyoga, tjawa löng Sbö tjlökwo roy pjlú lë bomi kongshko ga ëye kong pak twërwa woydë llëme. E kjishko ga tjawa parkono shkë dba, tjawa dröno dâw, dli llë wlëk borwa kong wlo. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰ Pjäy omïno löng, ga Sbö omïno bakoe. Tjawa löng pjäy Jesús tjlökwo kragaga tjokshko ga tjawa jëk löng pjlo bek, tjawa pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. ¹¹ Miydëmi pjlú ga dataga opshäryë ba wapga tjok sorë ga tjawa opshäryono pjäy kjlara kjlara tjok eni bakoe. ¹² Pjäy poshdunorwa, pjäy dbokjrë wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Sbö, e tjlwö ara, ga pjäy roke ber löng ba tjok, sök no pjluyo ÿyado lishko. E kjishko ga pjäy löng pjlo beke lororwa bomi kong, Sbö ber sök wopjlú bomi tjok wlo.

¹³ Sbö tjlökwo roy pjlú li, e nopga ï llëme. E Sbö ï. Ga kuromishko ga tjlökwo li kjroromi jlökoyo eni. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok ÿyado. Tjlökwo li kjroromi kjishko ga pjäy kjlopswara beno wotjlík oblë. ¹⁴ Pjäy shduna bomi pjeyoga eshko so lirë. Sbö tjlökwo kragaga tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Judea kjokyo

li shdungga ba pjeyoga judioga obi lirë eni bakoe. ¹⁵ Judioga ëre, e Tjlapga Jesús zröga, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so li zröga bakoe. Tjawara ichara lok to kjok shto oblë. Sbö wopjlú ba tjok lok llëme. Epga löng nopga uunkong wloyo. ¹⁶ Tjawa tjlë woydë nopga judio llëm wleniyo kong, döya Sbörë wloshko ga tjawa ichara lok ba shäryë llëme. Eni ga llëbo owa shäryë lok jek këgong këgong. E kjishko ga Sbö iirkë ara ba kong, ga epga shdüya döröe.

Pablo jek woydë Tesalónica kjokyo obi

¹⁷ Pjeyoga, tjawa opshino jek bomi zlong bäng dwayo dbar kjwöbö ga shji ëng ik llëm, gueniyo pjäy woyotjlina ara. Ga pjäy inwa woydë ara kjishko ga tjawa dröno ara jek bomi ik wlo. ¹⁸ Tjawa wotjlino jek bomi ik lororwa. Tja Pablo, tja jek bomi ik loror pjlöböso, gueniyo tja sona Äre. ¹⁹ Tjawa löng Tjlapga Jesús tjwe iröng obi li koshë löng wopjlúe. Eshko ga tjawa lan wopjlú bomi kjishko ba tjok, tjlökwo lororwa bomi kong li kjroromi jlökoyo kjishko. ²⁰ Jlökoyo ga bomi kjishko ga tjawa löng wopjlú, woowa llëme.

3

Timoteo öör ba ik

¹⁻² Eni ga pjäy roy tjwe koshërwa woydë ameshko ga Timoteo ichororwa jek bomi ik, ga tjawara beno tjeng Atenas kjokyo tjoksa. Timoteo, e bi kjlara, e parkë shäng Sbö kong, Cristo roy pjlú lë oba kong borwa tjok. Ichororwa jek bomi kjimtë, pjäy mär Jesús go jek këgong wlo, ³ llëbo tjwe kjang bomi kongshko ga pjäy wotjlík Jesús rayë llëm wlo. Shji shdungoba song eni, e miydëmi löng pjlúe. ⁴ Tjawa löng bomi tjok obishko ga llëbo wen tjwe bi kong owa ara lororwa bomi kong. Ga miydëmi ga shäryono eni. ⁵ E kjishko ga llëye koshoror ame, ga tja no ichono bomi ik, pjäy mär löng Jesús gore ÿya wlo. Pjäy woyotjlina ara, pjäy jyäp gwara Äre ga pak shäryororwa li beno tjlwö ame, e bangkjrotë.

⁶ Gueniyo ga Timoteo tek shrono shäng iröng obishko ga pjäy roy söra pjlúe. Pjäy mär löng Jesús go ÿyado le. Pjäy ëng woydë ara kar kar le. Tjawa woyotjlina, woydëmi

lõng ãyado le. Tjawa ãmi woydë ara, pjãý ãnwa woydë sorë ga eni le bakoe.

⁷ Pjeyoga, llëbo wen borwa kong owa ara. Gueniyo ga tjawa ber lõng wopjlú, pjãý mår lõng Jesús go li roy shrono borwa kong kjĩshko. ⁸ Pjãý mår lõng Tjlapga Jesús go jlökoyo li roy kurorwa. E kjĩshko ga tjawa beno lõng wopjlú anmoyõ. ⁹ Tjawa wopjlú Sbõ tjok ara bomi kjĩshko. Tjawa syõshtë Sbõ kong bomi kjĩshkoshko ga tjawa wopjlú erä. ¹⁰ Shkë dba ga rokërwa ba kong ga tjawa kjimte äär bomi ãk obi wlo, pjãý kjimterwa mår Jesús go jek këgong wlo bakoe.

¹¹⁻¹³ Woydërwa ga bi Data Sbõ, bi Tjlapga Jesús, tjawa kjimte äär bomi ãk wlo. Rokërwa Tjlapga kong ga pjãý kjimte ëng woydë ara kar kar jek këgong, pjãý kjimte oblë woydë ara, pjãý woydërwa sorë ga eni, pjãý ie ber lõng wokjang jek këgong, pjãý jëk lõng pjlo bek wlo, Tjlapga Jesús tjwe irõng ba nopga iak beno tjeng dboy Sbõ kong li tjokshko ga pjãý pogo llëye dret bi Data Sbõ bokso wlo. Rokërwa uunkong eni.

4

Shji jëk sorë, Sbõ ber wopjlú bi tjok wlo

¹ Era eni ga pjeyoga, tjawa ichara Tjlapga Jesúsde tjlokwo lë bomi kong kjrina obi. Dënashko ga pjãý pinorwa jëk sorë, Sbõ ber wopjlú bomi tjok wlo, ga shãryëmi lõng eni. Gueniyo ga rokërwa bomi kong ga shãryëmi eni jek këgong këgong anmoyõ. ² Miydëmi pjlu ga tjlokwo lororwa bomi kongshko ga tjawa ichaga Tjlapga Jesúsde.

³ Llëye woyde Sbõre li, e eni: Pjãý jëk lõng pjlo bek ba bokso ãyado; shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme; ⁴ llëbo owa shãryë bi doyo om go li go llëme; pjãý opdë yõtso, pjlo bek dey; ⁵ nopga Sbõ miydë llëm wleniyo sõya ba wotjlik owa lirë, llëbo owa shãryë ba doyo go, gueniyo shji omshãryë baãya dik llëme. ⁶ Shji shdüya Sbõre jlökoyo llëbo ëre kjĩshko. E lororwa bomi kong tjän. E kjĩshko ga llëbo shãryë eni oblë kong llëm, ëye jyãpgwëy, llëbo owa shãryë wlo llëm bakoe. ⁷ Shji rokara Sbõre, shji ber lõng llëbo bëy shãryë wlo, shji ber lõng llëbo owa shãryë wlo llëme. ⁸ Eni ga ëye tjlokwo ëre kjrë woydë llëm ga llëbo owa shãryë shãng

nopga kong llëm, shãryë shãng Sbõ kong. Sbõ Sëya twaga bomi kong li, Sbõ li e.

⁹ Pjãý pina Sbõre om go ëng woydë ara kar kar, epenga dö wleni. Eni kuzong ga llëbo terwa bomi kong kjibokwo go e kjĩshko llëno llëme. ¹⁰ Shãryëmi lõng eni pjeyoga lõng Macedonia kjokyo uunkong li tjok. Pjeyoga, rokërwa bomi kong ga shãryõzi eni jek këgong këgong anmoyõ. ¹¹⁻¹² Pjãý parkos wlëp bomi orkwo om go go, oblë barwëmi llëm wlo. Pjãý mår oblë go llëm, pjãý mår bomi pak om go li go shara, lororwa bomi kong sorë li eni. Shãryõzi eni, pjãý bangkjre nopga oblërë wlo.

Tjlapga Jesús tjwe irõng obi dbaryo

¹³ Pjeyoga, no shinmotkono irgo ga llëye wen ba tjok dö li woydërwa ga miydëmi. Èye wolonoshko ga pjãý ber lõng woydë, nopga llëbo koshë lõng llëm wleniyo dik llëme. ¹⁴ Miydëy pjlu ga Jesús wolono, ga woshrara Sbõre irõng obi. E kjĩshko ga miydëy ga ëye mår lõng Jesús go ga wolono ga woshre Sbõre Jesús tjok eni bakoe.

¹⁵ E kjĩshko ga lërwa bomi kong ga Tjlapga Jesús tjwe irõng obishko ga shji lõng së obi li jem wolono tjeng li bãm go llëme. Tjlokwo ëre laga Tjlapga Jesúsde. ¹⁶ Eshko ga Tjlapga Jesús om go li ter tjwe kjok dogo dwayo, ga õõ le jlökoyo, bi ichoklo. Eshko ga ba parkaga kjok dogo so kãgãyo li tjlä. Sbõ wli, e pjlukyo kuy bakoe. Eshko ga ëye tõno beno tjeng Cristo tjok, ga wolono tjeng ga woshre bãm go. ¹⁷ E irgo ga shji beno lõng së li, shji sõya jem ba tjok pjãng sho roshko, ga shji ëng dowlëk Tjlapga li tjok eshko. Eshko jek lëkong ga shji ber lõng ba tjok. ¹⁸ Tjlokwo ëre lõzi ëng kong, pjãý wokjang wlo.

5

¹ Pjeyoga, llëbo ëre shãryë llono, kjok orë, e terwa bomi kong llëno llëme. ² Miydëmi pjlu ga Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy lõng llëmshko, oba tjwe lürkë shkë wleni. ³ «Shji lõng pjlu» lëbashko ga ba pjikklo li tjwe eshko, walë wloshko dörõ ga shara swlorë wleni. Eshko ga ëye dár kjlara llëme.

⁴ Pjeyoga, nopga tjwe llëbo lüyotkëshko ga shji wlëya lõng «¡Llë!» lëy. Gueniyo pjãý lõng kjok ro sã roy wleni llëme. E

kjishko ga Tjlapga li tjweshko ga pjây wlëya lông «¡Llë!» lëmi eni llëme. ⁵ Pjây dba so, shji shkë so llëme. ⁶ E kjishko ga e woyotjlîmi lông iyado. Nopga oblë omwoyotjlîk llëm, lông pë wleni. Gueniyo pjây opsharyë eni llëme. Woyde ga shji lông sjëk iyado. Llëbo sharyëyshko ga woyde ga woyotjlîy yôtso guing. ⁷ Eye pë ga pë shkë. Eye nelôtke ä ga nelôtke shkë. ⁸ Gueniyo shji dba so ëre, woyde ga shji llëbo sharyë ga woyotjlîy yôtso guing. Shji mär Jesús go, nopga woydëy ara bakoe. Sharyëy eni, shji opwlikë wlo, ëngkjwagaga opwlikë ba worbu wlikoklo go wleni. Shji döya Sbörë llono, e koshoydë. Sharyëy eni, shji opwlikë wlo, ëngkjwagaga opwlikë ba kä wlikoklo go wleni.

⁹ Shji kjrara Sbörë, shji döya Tjlapga Jesucristorë wlo, shji shdüya wlo llëme. ¹⁰ Jesucristo wolono bi kjishko. E kjishko ga tjwe irông obishko ga shji wolono tjeng li, shji lông së obi li, shji söya uunkong ber tjeng ba tjok iyado wlo. ¹¹ E kjishko ga pjây ëng kjimtos kar kar, pjây wokjankë jek këgong këgong wlo, tek sharyëmi lông sorë ga eni.

Jesús tjlökwo kfragaga jëk ëng tjok sorë

¹²⁻¹³ Pjeyoga, nopga kjrara Tjlapga Jesúsde parkë bomi tjrëko wlo. Epga, e bomi kägäyo, bomi poshdungga bakoe. Lông parkë ara. E kjishko ga bangkjrozî, tjwlo ara lozî, woydozî ara bakoe. Pjây lông wopjlú ëng tjok kar kare. ¹⁴ Rokërwa bomi kong ga nopga parkë woydë llëm lông li poshdüzî jlökoyo. Nopga kjimtako li kjimtozîa. Nopga wosong li kjimtozî, wokjankë wlo. Pjây kwleya oblë kjimtë maling llëme. ¹⁵ Pjây sjëke. Llëbo owa sharyëba bomi kongshko ga pjây omsharyë ba kong eni llëme. Pjây llëbo sharyos pjlú ëng kong iyado, sharyozî oblë kong eni bakoe.

¹⁶ Pjây lông wopjlú iyado. ¹⁷ Pjây syöshtë Sbö kong kjok orë pogo. ¹⁸ Pjây wopjlú Sbö tjok llëbo uunkong kjishko. Woyde Sbörë ga eye tönno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga omsharyë eni.

¹⁹ Sbö Sëya pak li, e söy llëme. ²⁰ «Tjlökwo lara Sbö Sëyarë bor kong li lër bomi kong» le ërëshko ga kuy llëme lëy llëme. ²¹ E kuzî,

woyotjlîzî yôtso dey. E irgo ga tjlökwo li bek wleni ga e kjromirë, ²² gueniyo tjlökwo li owa wleni ga e kjrëy llëme.

²³ Shji lông wlëp laga Sbörë. Ga woydërwa ga pjây ie Sbörë om go ber tjeng dboy ba kong, pjây jëk lông pjlö bek ba bokso wlo. Ga bomi sëya, bomi wotjlîk, bomi doyo, e de yôtso, bi Tjlapga Jesucristo tjwe irông obi dbaryoshko ga pjây pogo llëye dret ba bokso wlo. ²⁴ Pjây rokara Sbörë, ga pjây raye llëme. Sharyë eni e kjishko.

Kjibokwo pjirzlong

²⁵ Pjeyoga, pjây syöshtë Sbö kong borwa kjishko.

²⁶ Pjây woydërwa ara. Eni ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe.

²⁷ Rokër bomi kong ga kjibokwo ëre lëmi pjeyoga uunkong kong. Woyde Tjlapga Jesúsde eni.

²⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte ara.

Segunda Carta a los Tesalonicenses Kjibokwo ère tara Pablorè Tesalónica sopga kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Jesús wolono, ga woshrara Sbörè iröng obi irgo ga to jem kjok dogo. Eshko ga tjlè ba tjlökwo kragaga kong ga lono ga tjwe iröng obi le. Tesalónica kjokyo ga no kjone kjone to löng tjlè ga Jesús shrono shäng iröng obi tjän, e kjishko epga parkè ame ga pjluè le eni. Kuya lok ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li kjone kjone omtjlökwo kjrono, ga parkono lok ame.

E kjishko ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong, llèbo ère llgweya wlo, Jesús tjwe iröng obi sorè li miyde lok wlo. Jesús tjwayde iröng llèm obi li tara ba kong. Bäm go ga domer tjwe kjlara obi Ä dbo li tjok, ga nopga jyäpgwe ara li tara ba kong. Jesús tjwe iröng obishko ga èye mär löng Jesús go llèm li shdüya kjang li tara ba kong. Ga epga ichara ber löng parkè, Jesús shrono iröng obi guing.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorè epga kong kwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè, Silvano,* Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

² Rokërwa Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

³⁻⁴ Pjeyoga, pjäy mär Jesucristo go jek këgong, pjäy uunkong èng woydè ara kar kar jek këgong bakoe. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Llèbo wen tjwe bomi kong owa ara. Pjäy shdungoba ara. Gueniyo ga pjäy mär ber löng Jesús

go iyado, ba tjlökwo rayëmi llème. E kjishko ga tjawa lan Sbö tjlökwo kragaga tjok kjok shto oblè oblëshko ga pjäy lanyotkërwa wopjlúe.

⁵ Pjäy shdungoba eni kjishko ga miydèy ga Sbö tjwe no llgweya li, e pjlo beke. Nopga llgweyashko ga pjäy ie Sbörè ber löng ba nopga iyado wlo. ⁶ Bek ga bomi shdungaga löng li shdüya, ⁷ ga pjäy shdung löng li ie woshtè, tjawa bakoe. Ère shärye Tjlapga Jesúsdè wen iök pjè jong ri ri roshko ba parkagaga kjok dogo so dbo ara wleniyo tjok jä. ⁸ Tjwe èye Sbö miydè woydè llèm li, Tjlapga Jesucristo tjlökwo pjluè li kjrono llèm li, e shdungga. ⁹ Epga, e shdüya iyado, dbuya to pjola Tjlapga Jesús bokshto dwayo. Ba dbo kälä ìga lok ame. ¹⁰ Tjlapga li tjwe dbaryo lishko ga e poshrëya ba nopga baïyarè. Eshko ga yèy le lok ba tjlökwo kragaga uunkongdè, pjäy omlè eni bako, tjlökwo lororwa bomi kong li kjroromi kjishko.

¹¹ Eni ga tjawa syöshtè iyado bomi kjishko. Pjäy rokara Sbörè ber ba nopga wlo, ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte jek pjlo bek, e ber wopjlú bomi tjok wlo. Pjäy mär Jesús go. E kjishko ga pjäy pak pjluè shäryè woydè Sbö kong. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kong dbo twe, bomi pak pjluè li shäryëmi wlo. ¹² Pjäy jek pjlo bek eni ga bi Tjlapga Jesús ko ièba ber kësbang, tjwlö ara bomi kjishko. Ga pjäy ie ber tjwlö ara bakoe. Llèbo uunkong ère shäryè bi Sbö wopjlú li kjishko, Tjlapga Jesucristo wopjlú li kjishko bakoe.

2

Llèbo owa li sogo

¹⁻² Pjeyoga, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi, shji töya ber löng ba tjok wlo. Gueniyo kjone kjone tjlè ga «Tjlapga li shrono iröng tjän» le. Laga Sbö Sëyarè le bomi kong, laga tjawarè le bomi kong, kjibokwo ichaga tjawarè le bomi kong bakoe. Gueniyo jlö lèmi llèm, pjäy opshgawè e go llèm bakoe. ³ Pjäy jyäpgwëba llè kjïy llème. Bäm go ga nopga opyè ber Sbö wloyo. E irgo ga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li äätè llèm obishko ga llèbo owa sogo li wen tjwe

* 1:1 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

eshko. Weno shäng jer wlo li e. ⁴ E opyë ber Sbö wloyo, llëbo poshrëkoba Sbö wleni li moskwo bakoe. Woyde ga e poshrëydëba döe. Eshko ga opzrëk jek äär ber sök Sbö u jong Jerusalén kjokyo li roshko, ga tjlë oba kong ga «Sbö li tja» le.

⁵ Tja shäng bomi tjok obishko ga llëbo ëre loror bomi kong. ¿E woyo bomi kong llëmdo? ⁶ Dbar iara Sbörë, llëbo owa sogo li wen wlo. Gueniyo shaga shäng kjlara, ba dbar li äätë llëm obi wopro ga tjwe llëm wlo. Ba shaga li ë miydëmi tjän. ⁷ Sbö moskwoga löng parkë ara tjän, gueniyo ga llëbo owa sogo li wen tjwe llëm, ba shaga li kjara Sbörë guing. ⁸ Eni ga llëbo owa sogo li wen eshko jä. Gueniyo Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba kjamo pjlukyo go dö ga e pjiya ber drete. Ìkoba e goshko ga ba dbo li kësbang anmoyö.

⁹ Llëbo owa sogo li tjweshko ga kong dbo twaga Ärë. Llëbo ÿydëba llëm wleniyo shärye oblë oblë. Ga oba jyäpgwe e go. ¹⁰⁻¹² Owa shärye llë pogo, nopga pjir tjeng li jyäpgwe e go wlo. Nopga li pjir, tjlökwö bek li woydara llëm kjishko. Tjlökwö li kjrara kjwe ga döktong e go. Gueniyo tjlökwö bek li kjrara llëme. Llëbo owa shäryara löng wopjluë. E kjishko ga raye Sbörë ga jyäpgwe llëbo owa lirë, tjlökwö bek llëm li kjre lok wlo, epga ber shdungko wlo.

Shji löng wokjang ÿyado

¹³⁻¹⁴ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Pjäy kjrara tek dämärshko, pjäy döya wlo. Ga Jesús tjlökwö roy pjlú lororwa bomi kong. E go ga pjäy rokara Sbörë, ga tjlökwö bek li kjrromi, ga pjäy iara Sbö Sëyarë jëk löng pjlo bek Sbö bokso. Pjäy döra eni, bi Tjlapga Jesucristo tjwlö ara li ber bomi kong bako wlo. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlu Sbö tjok ÿyado. ¹⁵ Eni ga pjeyoga, pjäy löng wokjang ÿyado. Tjlökwö lororwa bomi kong li, tjlökwö tororwa, ichororwa jek bomi kong li, e woyojemi llëme.

¹⁶ Bi Tjlapga Jesucristo, bi Data Sbö, shji woyde lok ara. Ba wopjlu li kjishko ga shji ie lok dbokjrë ÿyado, shji wosonkë llëm wlo, shji ie ber löng ba koshe wopjlu wlo bakoe. ¹⁷ Eni ga woydërwa ga pjäy ie lok dbokjrë, pjäy wosonkë llëm wlo, ba tjlökwö roy pjlú

llëmi ÿyado wlo, llëbo pjlú li shäryëmi ÿyado wlo bakoe.

3

«Pjäy syöshtë borwa kong» lara Pablorë

¹ Era eni ga pjeyoga, pjäy syöshtë Sbö kong borwa kjishko, Tjlapga Jesús tjlökwö roy shdär kjone pogo wlo, tjlökwö li kjrëba wopjlu wlo bako, pjäy omkjrono sorë ga eni. ² Nopga mär Jesús go uunkong llëme. Kjone kjone owa, wotjlik llëbo shäryë borwa kong owa. E kjishko ga pjäy syöshtë borwa kjishko, tjawa döya Sbörë ba wloshko dwayo wlo. ³ Gueniyo Tjlapga li, llëye le li shärye eni. Ga pjäy ie ber löng wokjang ÿyado, pjäy wlike, pjäy lon ber tjeng Ä wloshko llëm wlo. ⁴ Miydërwa ga pjäy kjimte Tjlapga lirë shäng, tjlökwö lororwa bomi kong li shäryëmi löng ÿyado, ga rayëmi llëme. ⁵ Woydërwa ga pjäy kjimte Tjlapga lirë oblë woydë ara wlo, shji woyde Sbörë sorë ga eni, ga pjäy kjimte, llëbo wen bomi kong owashko ga pjäy wokjang wlo, Cristo ï dik.

Shji shmi ara llëme

⁶ Pjeyoga, kjone kjone shmi ara löng bomi tjreko, tjlökwö pinorwa bomi kong li kole löng llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga lërwa bomi kong jlökwö ga pjäy jëk lok ba tjok llëme. ⁷ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa jëktong sorë li miydëmi pjlúe. Bëy wlo ga pjäy jëk eni bakoe. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa shmirkono llëme. ⁸ Èye dli uororwa iguing llëme. Tjawa parkono shkë dba, èye barwërwa llëm wlo. ⁹ Pjäy ichororwa borwa kjimté dbo go kjwe ga pjlúe. Gueniyo shäryororwa eni llëm, tjawa ïmi wlo, pjäy omshäryë eni bako wlo. ¹⁰ Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa tjlë bomi kong ga «Èye parkë llëm ga ië llëm bakoe» lërwa eni. ¹¹ Gueniyo roy kurorwa ga pjäy kjone kjone shmi ara, parkë llëm, oblë lanyotke erä. ¹² Tjlapga Jesucristo ko goshko ga nopga lërwa löng li ichërwa parkë, ba dli tjwlëya lok e go wlo.

¹³ Pjeyoga, pjäy kwleya llëbo pjlú shäryë llëme. ¹⁴ Èye kjibokwo tororwa bomi kong ëre kolë llëm ga pjäy jëk lok ba tjok ame, epga lökkjrë e go wlo. ¹⁵ Gueniyo iëmi ber

bomi moskwo llëm, poshdũzĩ bomi kjlara wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁶ Shji löng wlëp laga Tjlapgarë. Eni ga woydërwa ga Tjlapga om go li ber löng bomi tjok iyado, ga pjây ie ber löng wlëp, llë pogo wen tjwe bomi kong gueniyo.

¹⁷ Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Kjibokwo ichër ë kongshko ga tja sgara ba të jũni.

¹⁸ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjĩshko ga pjây uunkong kjimte ara.

Primera Carta a Timoteo Kjibokwo ère tara Pablorè Timoteo kong Kjibokwo ère sorè

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlökwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorè beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorè li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lè kjok shto oblè oblè.

Pjlara ga parkë shäng Éfeso kjokyo, Jesús tjlökwo kjrara laga lóng eshko li kägäyo. Sök eshkosho ga kjibokwo ère tara Pablorè ba kong. Woyde ga Jesús tjlökwo kjrara kägäyoga parkë sorè li tara ba kong. Nopga wlëy pak oblè oblè shäryë sorè li tara ba kong. Llëbo owa shäryë Jesús tjlökwo kjrara laga lóng eshkorè li llgweya sorè li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorè. Sbö, e bi döga. Koshëy lóng li, e Cristo Jesús. Tja kjrara, ichara lok ber ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska.

² Timoteo, kjibokwo ère ichër jek bop kong. Pja mär Cristo Jesús go, pinor bop kong sorè li eni. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Nopga oba ping tjlökwo bek llëm li go wleniyo

³⁻⁴ Éfeso kjokyo ga kjong kjong lóng oba ping tjlökwo bek llëm li go. Tja jek öör Macedonia kjokyosho ga pja rokoror ber sök Éfeso kjokyo wlo. Pja ichoror tjlë nopga lóng eshko li kong ga «Tjlökwo bek llëm li lëy ame. Llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li lëy ame. E jyö bakoe. Ga pjäy kjlara kjlara tjëyo kjone dey li, lëy ga pjir llëme. E kjishko ga e lanyotkëy ame. E lanyotkoromi

ga oba ënglë kar kar erä. Woyde Sbörè ga shji mär ba go shara, shji ber lóng ba pak li shäryë wlo.»

⁵ Pja ichoror eni, shji Jesús tjlökwo kjrara gaga ëng woydë ara kar kar wlo. Shji ëng woydë wlo ga woyde ga llëye owa woyotjlïy llëm, llëbo pjlú miydëy li shäryëy eni, shji mär Jesús go jlökoyo bakoe. ⁶ Kjong kjong omshäryë lóng ame. Llëbo tjwlö llëm li lanyotke beno lóng eröe. ⁷ Opyë woydë ber lóng no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. Le lóng jlö wleni, gueniyo jlökoyo ga llëye le lóng li, e llë loklo miyde lóng llëme.

⁸ Miydëy pjlú ga kjok llgwekklo li, e pjlúe. Gueniyo llëno wlo, woyde ga miydëy pjlú guing. ⁹ Kjok llgwekklo li, e twara Sbörè beno oba jëk lóng pjlo bëy li llgwekklo llëm, e twara beno oba jëk lóng llëbo owa shäryë li llgwekklo. E beno ëye kjok llgwekklo kolë llëm li llgwekklo, ëye llëbo owa shäryako llëm li miydë pjlú gueniyo shärye enido li llgwekklo, ëye, ba kong ga Sbö tjwlö llëm li llgwekklo, ëye owa shäryë enido li llgwekklo, ëye Sbö kolë llëm li llgwekklo, ëye Sbö bangkjrë llëm li llgwekklo, ëye ba data, ba mekë zrök li llgwekklo, ëye no oblè zrök li llgwekklo, ¹⁰ ëye pë no orkwosmono ba tjok llëm tjok li llgwekklo, domer pë domer oblè tjok li llgwekklo, ëye no shak ga soyneya oblè kong ä li llgwekklo, ëye jyörkë ä li llgwekklo, ëye tjlë jlökoyo gueniyo oblè jyöyotke shdungoba wlo ä li llgwekklo bakoe. Shärye enishko ga tjlökwo bek li shäryayde lóng llëme. ¹¹ Tja kjrara, ichara Sbörè ba tjlökwo roy pjlú lè oba kong. Sbö, e wopjlúe.

Pablo kjimtara Tjlapgarè ara

¹²⁻¹³ Dënashko ga Sbö läywër shäng owa, ba tjlökwo kjrara irpjan shäng, llëbo owa shäryër ba kong wlo. Gueniyo eshko ga tja songe lara Sbörè, llëye shäryër shäng li owa miydoror shäng llëm kjishko, ba tjlökwo kjrotë llëm obi kjishko bakoe. Eni ëmdë ga tja ña bi pjluyoy Cristo Jesúsde ga parkaga pjlú wleniyo, ga tja iara beno shäng ba parkaga shara, tja kong dbo twara shäryër wlo. E kjishko ga tja wopjlú ba tjok. ¹⁴ Tjlapga wopjlú li kjishko ga tja kjimtara ara anmoyö. Tja tona beno tjeng Cristo

Jesús tjok kjishko ga tja iara beno shäng mär ba go, ga tja iara oblë woydë ara baïya dik.

¹⁵ «Cristo Jesús öör kjok ëre kjing go nopga owa li döga» lëba eni ïyadoe. E eni jlöe. Tjlökwo ëre kjrako. Tjara llëbo owa shäryono ara, oba uunkong kjinmo. ¹⁶ Tja owa anmoyö kjishko ga tja songe lara Sbörë, ga tja kjimtarä, ïya nopga mär löng ba go lirë wlo. E go ga miyde lok ga Jesucristo, e iirkë bi kong maling llëm, ga ëye omtjlökwo kjrë ga kjimte, ga ie ber löng së ïyado ba tjok bakoe. ¹⁷ E kjishko ga Sbö, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlö ara ïyado. Bi pjluyo sök ïyado, wolon llëm, ïgöy llëm, Sbö kjaraso li e. Ber eni.

¹⁸ Timoteo, pja bor wa wleni. Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omlono bi kong. Tjlökwo lër bop kong shäryëp wlo li ëre, e lër bop kong, pak lara lok tek dënashko li shäryëp pjlú anmoyö wlo. ¹⁹ Eni ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, ga llëbo pjlú miydëp li shäryëp eni. Kjone kjone omshäryono eni llëme. E kjishko ga epga jëk Sbö tjok ame. ²⁰ Himeneo omshäryono eni, Alejandro bakoe. E kjishko ga ioror beno tjeng Ä wloshko. E goshko ga opping bi Sbö, e läywe owa ame wlo.

2

Shji syöshtë sorë

¹ Bäm go ga rokër bop kong ga pja syöshtos Sbö kong nopga uunkong kjishko. Rokos ba kong ga epga kjimte wlo. Ga llëbo pjlú shäryara li kjishko ga pja tjlë ba kong ga «Tja wopjlú bop tjok» lëp ba kong eni. ² Pja syöshtë pjlupga kjishko, no ichagaga kjishko bako, shji ber löng wlëp wlo, shji barwe lok llëm wlo bakoe. Eni ga Sbö poshrëy ga pjlú, llëye woyde Sbörë li shäryëy ga pjlú bakoe. ³ Shji syöshtë eni, e pjlúe. Shäryëy eni ga Sbö bi döga ber wopjlú bi tjok. ⁴ Woyde ga nopga där uunkong. Woyde ga tjlokwo bek li miyde lok wëlä bakoe. Tjlökwo bek li, e eni: ⁵ Sbö, e kjaraso; bi iaga ber löng wlëp Sbö tjok li, e kjaraso bakoe; domer Cristo Jesús li e; ⁶ e optwono wolono, ber nopga uunkong potjwlëkklo wlo, epga där wlo. Tjlökwo ëre dbaryo iara Sbörë beno li öötong tjän. ⁷ E kjishko ga tja ichara ba roy

shdök, tja iara beno shäng ba tjlokwo roy laga Jesús äska. Tja shäng jyörkë llëme. Tja tjlë shäng beke. Tja ichara tjlokwo bek li roy lë nopga judío llëm wleniyo kong, shji mär Jesús go sorë li lër ba kong bakoe.

⁸ Woydër ga nopga löng kjok kjwang jïkong syöshtë Sbö kong. Gueniyo ga orkwo poyong syöshtë wloshko ga woydër ga wotjlik bëy, iirkë ë kong llëm, ëng dboryë kar kar iir go llëm bakoe.

⁹ Walëga, e woydër ga shwong pjung pjlo bek, yötso. Wotjlik doyë, opyë shäng oba bokso wolësowa anmoyö, ïya domergarë wlo ga owa. Opyë ber wolësowa wlo le ga käkzong poshärye ara anmoyö, dbur sho shöylör pje ara, shwong tjwlö ara wleniyo pjüya ga owa. ¹⁰ Opyë ber wolësowa wlo ga woydër ga llëbo pjlú shäryayde dey. Walëga Sbö poshrëga le ga woyde ga wotjlik eni.

¹¹ Eye shäng Sbö tjlokwo roy lëshko ga woyde ga kuya walëgarë löng kjing, dborye lok llëme. ¹² Nopga ëng töno löng Sbö tjlokwo roy lë ëng kongshko ga walëga ichër domerga ping llëme. Domerga ichaga ber walërë llëme. E kjishko ga woydër ga kuya walëgarë löng kjing erä. ¹³ Adán, e shäryara Sbörë bäm go. Eva, e shäryara ba irgo. ¹⁴ Jyäpgwara Äre li, e Adán llëme. Evara jyäpgwara, ga llëbo owa shäryara. ¹⁵ Gueniyo walëga, e döya wlo jlöe. Gueniyo ga iara beno wapga weng wlo, wapga dë wlo. Woyde ga mär Sbö go, oba woydë pjlú, jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ikoba pjlú wlo. Shärye lok enira där.

3

Jesús tjlokwo kjräga kägäyoga

¹ Oba tjlë ga «Eye wotjlik opyë ber sök Jesús tjlokwo kjräga kägäyo ga wotjlik llëbo shäryë pjlúe» lëba eni. E eni jlöe. Tjlökwo ëre kjrako. ² Eni ga eye pak ëre shäryë wlo ga woyde ga e llëbo owa shäryono lëba ga äe. Woyde ga boy kjaraso. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjlüya yötso guing, jëk shäng yötso, pjlo bek, bangkjrëba wlo. Woyde ga ëbo tjwe ba shwoy ga wlokjre sök wopjlú ïyado. Woyde ga oba ping pjlú wleniyo. ³ Woyde ga nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkjwë ä wleniyo llëm bakoe. Woyde ga shäng

wopjlú wleniyo, eng dboryë oblë tjok ä wleniyo llëm, dbur sïyo llëm wleniyo bakoe.

⁴ Woyde ga ba pjeyoga löng ushko li de sök pjlo bek. Woyde ga e köle, bangkjre ba wapgarë pjlúe. ⁵ ¿Shärye ba ushko eni llëm ga Sbö tjlökwo kjrägaga de sorëro?

⁶ Jesús tjlökwo kjrägaga löng kjwlë jä wleniyora, e iëy ber no kägäyo wlo llëme. Llëm ga ioroy wleni ga wotjlik owa kjwe, «Tja tjwlö ara» le ba pjlúshko Ä dik, ga ber shdungko bakoe.

⁷ Woyde Äre ga Sbö tjlökwo iëba ber tjwlö llëme. E kjishko ga woyde Sbörë ga tjlökwo kjräga kägäyo li, e bangkjre tjlökwo kjrägaga llëm wleniyo lirë bako, lanyotke lok owa ga ä wlo, Sbö tjlökwo iëba ber tjwlö ara wlo.

Jesús tjlökwo kjräga kägäyo kjimtaga

⁸ Woyde ga Jesús tjlökwo kjräga kägäyo li kjimtagaga ber löng eni bakoe. Woyde ga jëk löng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga tjle bëy wleniyo, nelötkë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe.

⁹ Woyde ga tjlökwo pina Sbörë bi kong li, e söya lok jlökoyo, jëk e go. Woyde ga llëbo pjlú miyde li shärye eni iyado bakoe.

¹⁰ Woyde ga tjliy bäm go guing. Inoy ga llëye owa shärye llëm ga ber tjlökwo kjräga kägäyo kjimtaga eshko jä.

¹¹ Woyde ga walëga ber löng eni bakoe. Woyde ga jëk löng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga no läywe owa ä wleniyo llëme. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjliya yötso guing wleniyo. Woyde ga llëye le ë kong ga shärye eni wleniyo bakoe.

¹² Tjlökwo kjräga kägäyo kjimtaga li, e woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga, ba pjeyoga löng ba ushko li, e de sök pjlo bek. ¹³ Llëbo pjlú shäryara ba pakshko ga iëba ber tjwlö ara. Eni ga shji mär Cristo Jesús go sorë le oba kong, ga llëye bangkjre llëme.

Jesús tjlökwo, e tjwlö ara anmoyö

¹⁴⁻¹⁵ Tja wotjlik jek bop ik maling, gueniyo tja jek lono miydër llëme. E kjishko ga tja jek äär maling llëm wleni ga kjibokwo ëre tër, ichër jek bop kong, woyde Sbörë ga ba wapga jëk sorë li miydëp kjibokwo ëre go wlo. Shji Jesús tjlökwo

kjrägaga, shji Sbö wapga. Sbö sök iyado. Ga ba tjlökwo bek li, e twara beno bi kong, söy wlo, e jlöe lëy oblë kong wlo bakoe.

¹⁶ Ba tjlökwo jnena Sbörë li, e pina bi kong. Tjlökwo ëre tjwlö ara anmoyö jlökoyo. Ère eni:

Jesucristo, e weno shäng kjok ëre kjing go so no kjoyoe.

E beno pjlo bek Sbö bokso li pina Sbö Sëyarë oba kong.

E ina Sbö parkagaga kjok dogo sorë.

Roy laraba tjëyoga oblë oblë kong kjok kjwang jikong.

Tjlökwo kjararaba kjok ëre kjing go.

Ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

4

Tjlökwo bek llëme

¹ Sbö Sëya tjle bi kong wëlle ga «Dbar tjwe kjwara ga kjone kjone, tjlökwo pimi löng li, e söya lok ame. Eshko ga jyäpgwe Ä sëyagarë, ga sëya li tjlökwo kjräyde shara» le. ² Tjlökwo owa li, e laga nopga jyö ä wleniyorë. Llëbo owa shärye lokshko ga bangyo ba kong ame. ³ Epga tjle ga «Shji orkwosmok ga owa» le eni, «Dli, e uako uunkong llëme» le eni bakoe. Eshko ga jyörkonoe. Dli llë pogo, e iara Sbörë beno uëy wlo. Ga shji tjlökwo bek li kjräga, dli llë uëyshko ga woyde Sbörë ga shji syöshtë ba kong, tjle ba kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» lëy eni. ⁴⁻⁵ Llëbo uunkong shäryara Sbörë li, e pjlú, Sbö tjlökwo tak beno pjang eni kjishko, dli li syöyoshtoroy kjishko bakoe. Eni kuzong ga «E uako llëme» lëy llëme. Woyde Sbörë ga uëy, shji wopjlú ba tjok dli li kjishko.

Timoteo poshduna Pablorë

⁶ Bi pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga li, e pīs tjlökwo ëre go. Eni ga pja ber Cristo Jesús parkaga pjlú wleniyo, ga pja opping jek këgong këgong tjlökwo bek söp shäng li goshko. ⁷ Llëbo weno tjlapgaga tek dëdashko so kong, shji kjimte Sbö kolë llëm wleniyo, tjwlö llëm wleniyo, e läywëba bop kongshko ga tjlökwo kup llëme. Pja drön ëë, pja opsguë jëk shäng pjlo bek Sbö bokso wlo dey. ⁸ Shji drön ëë, bi doyo iëy ber

kjlo kjang wlo, e ber bi kong pjlú jlökoyo. Eni gueniyo ga shji jëk shäng pjlo bek Sbö bokso, e tjwlö e kjinmo anmoyö. Shäryëy eni ga shji kjimte kjok ëre kjing goshko, ga shji to ber löng Sbö tjokshko ga shji kjimte eshko bakoe. ⁹Lëba eni li, e eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako. ¹⁰E kjishko ga shji parkë drön ara. Sbö sök iyado, no döga li e, ga ëye mär ba go ga döya uunkong. E kjishko ga shji löng ba koshe.

¹¹Pja to shäng oba ping tjlokwo ëre go, ga ichos ba shäryë. ¹²«Pja mite jä. Tjlokwo lëp borwa kong llëm e kjishko» lëba bop kongshko ga kolëp llëme. Pja tjlokwo lëp pjlú, pja jëk pjlo bek, oblë woydos pjlú, pja mär Sbö go, llëbo owa shäryëp llëm bakoe. Shäryos eni, İya Jesús tjlokwo kjragera löng lirë wlo, epga omshäryë bopoya dik wlo. ¹³Tja äätë llëm obi wopro ga pja ber shäng Sbö tjlokwo buk li lë oba kong, oba pim tjlokwo li go, dbokjrë wlo, ga poshdum bakoe. ¹⁴Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë li lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omlobo borwa kong. E irgo ga tlapgaga Jesús tjlokwo kjragera kägäyo orkwo iono lok bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga pja kong kjok miydë twara Sbörë, pak li shäryëp ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bop kong li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado.

¹⁵Tjlokwo ëre woyotjlip ara, shäryëp yötso, pja jëk shäng ba shäryë jek këgong këgong ikoba uunkong wlo. ¹⁶Pja jëk pjlo bek, oba pim tjlokwo bek li go eröe. Pja opdos yötso, e shäryëp wlo, ga rayëp llëme. Enira pja där, oba bop kuga li, e där bakoe.

5

Shji opshäryë ëng tjok sorë

¹Tjlapga këkboga, e llëbo owa shäryono ga wlöy kjang llëm, poshdüs yötso dey, bop data wleni. Domerga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop lëmgaga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. ²Walëga këkbogara, pja opshäryë bop mekë tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Walëga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop dorga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Pja wotjlip llëbo owa shäryë ba tjok sira llëme.

³Syäpgara, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga kjimtozong. ⁴Gueniyo ga wapga, tjërga tjok wleni ga kjimtaga ber epgarë. Sbö bokso ga bek li e. Epga, e kuna tek chilawa dwayo öötong këskëse. Era ba mekë, ba tjëtë beno syä li, e kjimtaga ber epgarë shara. ⁵Syä jlökoyo, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga e mär ber Sbö go eröe. Ber shäng syöshtë ba kong shkë dba, kjimte wlo.

⁶Gueniyo syä, e wotjlip Sbö llëm, to shäng llëye wen ba pjlúshko li shäryë wleni ga e tjwlö ame, no wolono buk wleni. Era kjimtako llëme.

⁷Tjlokwo ëre los Jesús tjlokwo kjragera kong, llëbo shäryara lok owa lëba ga ä wlo. ⁸Ëye ba pjeyoga löng ba ushko li kjimte llëm ga tjlokwo kjrara li, e shäryë shäng llëme. Sbö tjlokwo kjragera llëm löng li ëmdë ga ba pjeyoga, e kjimte.

⁹⁻¹⁰Jesús tjlokwo kjragera kjimtëy wlo li, e ko tëy kjibokwo go. Syäpga, e ko tëy kjibokwo e go wlo ga woyde ga lu pjloglo sak tjer (60) jem lëkong eröe. Woyde ga öör sök ba lanma tjok pjlo beke. Woyde ga llëbo pjlú shäryë oblë kong ara, ba wapga kuna pjlo bek, ëye tjwe ba shwoy ga wlokre sök wopjlú, Jesús tjlokwo kjragera äär ba ushko ga dreglo shkwe ber wopjlú wlo, no song wleniyo kjimte, parkë oblë kong ara bakoe. Woyde ga miydëba e go. Syäpga eniyo ko toydë pjang kjibokwo li go.

¹¹⁻¹²Gueniyo ga syäpga mite obira ko tako pjang kjibokwo li go wlo llëme. Ko tëyshko ga tjle ga «Tja orkwosmok ame. Tja parkë ber shäng Cristo kong eröe» le jlökoyo. Gueniyo e irgo ga orkwosmok woydë obi. Eshko ga tjlokwo lara Cristo kong jlökoyo li, e shäryë lok ame. E shäryë eni ga e llëbo owa shäryayde. ¹³E shäryayde dö llëme. Opsguë löng shmirkë ara, to löng sjok sjok oba löng sorë ik, oba läywe, tjlokwo lako llëm li le bakoe. ¹⁴E kjishko ga woydër ga syäpga mite obi li orkwosmok dey. Woydër ga wapga tjok, ga ber löng ba ushko, ba wapga dë, läywe bi wloyogarë llëm wlo. ¹⁵Eerishko ga syäpga kjong kjong Jesús tjlokwo rayono tjän, beno jëk löng Ä tjok. Tjlokwo ëre lër bop kong e kjishko.

¹⁶Eni ga walëga Jesús tjlokwo kjragera, ba pjeyoga syäpga tjok wleni ga woyde ga

kjimte om go, pak li ber Jesús tjlökwo kjragaga oblä li kong llëm wlo, syäpaga kjimtaga erë llëm löng li kjimte lok ga pjlú wlo.

17-18 Sbö tjlökwo tak pjang li tjlë ga «Sögla parkoklo wleniyo, e ichëy dwla kjwokäkshko ga kjamo kjrochako llëm, dwla li ue ga pjlú wlo.»* Tjlë obi ga «Ëye parkë ga e potjwlëkko.»† E kjishko ga tjlapgaga Jesús tjlökwo kjraga kägäyo parkë pjlú wleni ga woyde ga bangkjreba pjlú, potjwlëkoba pjlú bakoe. Oba pingga Sbö tjlökwo go, oba poshdungga, e woyde ga bangkjreba, potjwlëkoba pjlú, oblä oblä li kjinmo.

19 Jesús tjlökwo kjraga kägäyoga li rotëbashko ga rotaga no kjlaraso dörë wleni ga tjlökwo kjrëp llëme. Woyde ga no söya ba rotaga lirë pjök mya ba tjok, «E ïnorwa om go jlökoyo» le lok wlo. Eni ga shdum ga pjlúe. 20 Eshko ga llëbo owa shäryono jlökoyo wleni ga woyde ga wlongko oba bokso, bangkjreba wlo, omshäryë lok eni llëm wlo.

21 Ëye llëbo owa shäryono ga woydër ga llgwes yötso, beke. «Kjwe woydër ara kjishko ga shdun llëme» lëy bi pjlúshko llëme. «Kjwe woydër llëm kjishko ga shdun ara» lëy llëm bakoe. Sbö, Cristo Jesús, Sbö parkagaga kjok dogo so, e löng bop ïga.

22 Jesús tjlökwo kjraga kägäyo kjrëpshko ga shäryëp maling llëme. Jëk shäng pjlo bekde ïp yötso guing. Llëm ga shäng llëbo owa shäryë wleni ga owa shäryë shäng li ber pjlú bop kong lëba eni. Ga pja om go li llëbo owa shäryë llëme. 23 Gueniyo ga pja bögwö bang ara wop sit wop sit kjishko ga di iopdë dö llëm, kjillgwö bo dyo dbo ara iopdë sira bakoe.

24 Kjone kjone llëbo owa shäryono li miydëy jekdo. Gueniyo kjone kjone eni llëme. Miydëy llëm, jëk sorë ïnoy yötso guing. 25 Llëbo pjlú shäryëy li, e eni bakoe. Olö ga ïkoba wëllë jekdo. Olö ga ïgaba llëm, gueniyo dbar tjwe kjwara ga miydëba eshko jä.

6

1 Ëye parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo ga woyde ga ba sogo bangkjre jlökoyo ïyado, Sbö läywëba llëm wlo, tjlökwo lëy löng li

läywëba llëm wlo bakoe. 2 Ba sogo, e Jesús tjlökwo kjraga wleni ga woyde ga bangkjre, parkë ba kong pjlú anmoyö, ba sogo kjimte shäng li, e ba pjeyo Jesús tjlökwo kjraga woyde ara wleniyo kjishko. Tjlökwo lëp nopga kong wlo, shäryë lok wlo li e.

Llëbo tjwlö ara

3 Tjlökwo lara bi Tjlapga Jesucristorë shäryëy wlo li, e beke. Shji jëk pjlo bek Sbö bokso sorë li miydëy e go. Ëye oba ping tjlökwo oblä bek llëm wleniyo go ga 4 krë ä wleniyo, llëye miyde llëme. Llëbo tjwlö llëm wleniyo le ëng kong kar kar ä, go swlo wleni. Tjlë eni kjishko ga wotjlík owa oblä kong ba llëbo kjishko, ëng dboryë kar kar iir go, ëng läywë owa, «Kjlara kjwe owa» le ba pjlúshko ïyado. 5 Epga ëngkjwë ëng tjok li pjir llëm, wotjlík owa kjishko. Tjlökwo bek li miyde ame. Oba pïya lok Sbö tjlökwo go, dbur shak e go wlo eröe.

6-7 Shji jëk pjlo bek Sbö bokso li, e tjwlö ara jlökoyo. Gueniyo woyde ga shji löng wopjlú bi llëbo tjeng li tjok bakoe. Shji weno bukshko ga llëye söroy tek bi tjok llëme. Shji wolonoshko ga llëye söy jek bi tjok llëm bakoe. E kjishko ga woyde ga shji löng wopjlú bi llëbo tjeng li tjok. 8 Eni ga shji shwong tjok, shji dli tjok wleni ga woyde ga shji löng wopjlúe. 9 Gueniyo ëye opyë woydë dbur ara ga llëbo owa shäryë. Opsrek löng ara ba wotjlík owa li go, gueniyo miyde löng llëme. Eshko ga beno löng song erä, to pjir wlo. 10 Ëye dbur woydë ara anmoyö ga dbur wlëk wlo ga llëbo owa shäryë llë pogo. Kjone kjone wotjlík dbur wlëk erä kjishko ga beno löng mär Sbö go ame, beno löng song erä.

Pablo tjlëno Timoteo kong, Timoteo dbokjrë wlo

11 Gueniyo pja Sbö ï kuzong ga pja opkwos llëbo owa lër shäng bop kong li dwayo. Llëbo pjlú li shäryopdë dey. Pja jëk shäng pjlo bek Sbö bokso. Pja mär Sbö go. No oblä woydos ara. Llëbo wen tjwe bop kong owashko ga pja wosonkë llëme. Pja llëbo shäryë oblä kong yötso. 12 Pja drön ëë, pja mär Sbö go wlo, lorop nopga ara kong dënashko sorë li eni, pja ber shäng së ïyado

* 5:17-18 Deuteronomio 25.4. † 5:17-18 Lucas 10.7.

Sbö tjok wlo. Pja rokara Sbörë e kong wlo.
¹³ Rokër bop kong ga tjlökwo los bor kong
 jlökoyo. Miydaga ber Sbörë, shji löng sè, llë
 pogo löng sè, e laga erë. Miydaga ber Cristo
 Jesúsdë bako, era tjlökwo lono pjlú, Poncio
 Pilato bokshto. ¹⁴ Llëye loror bop kong li
 shäryos uunkong eni, äär jong bi Tjlapga
 Jesucristo tjwe iröng obi guing. ¹⁵ Dbaryo
 li wlëna Sbörë om go, ga öötongshko ga tjwe
 eshko jä, ichak Sbörë.
 Sbö, e wopjlúe.

Kjok ère uunkong ichaga li e eröe.
 Pjilupga uunkong pjluyo li e.

No kägäyoga uunkong kägäyo li e
¹⁶ Wolon llëm sök iyado li e eröe.

Iök jong kjwara shjiy, kãã lletlet wleniyo,
 ëye äär eshko ga äe.

Sbö sök iök shjiy li roshko.

Ëye omïydë llëm,
 ïgöy llëm bakoe.

Poshrëkko iyado li e.

Dbo ara iyado li e.

Ber eni.

¹⁷⁻¹⁹ No kjone kjone dbur ara kjok
 ëreshko. Pja tjlä ba kong ga «Bomi dbur
 kjishko ga pjây tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi
 llëme. Dbur, e iyado llëm kjishko ga pjây mär
 bomi dbur go dö llëme. Gueniyo Sbö, e sök
 iyado, llëbo twe bi kong ara, shji ber löng
 wopjlú wlo. E kjishko ga pjây mär ba go erö
 dey. Llëbo pjlú shäryozã. Shäryoromi eni li,
 e tjwlö ara, bomi dbur kjinmo. Oblë ïmi ga
 song ga bomi llëbo shdözã ba tjok wopjlúe.
 Eni ga llëbo tjwlö ara li ber bomi kong kjok
 dogo, ga pjây ie Sbörë ber löng sè iyado ba
 tjok» lëp ba kong eni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁰ Timoteo, pja iara Sbörë beno shäng ba
 tjlökwo roy lë oba kong wlo. Eni ga shäryos
 yötso. Llëbo tjwlö llëm lanyotkëba löng li, e
 jyö erä. Tjlë löng jlö wleni, gueniyo jlökoyo
 ga kjok miyde lok sira llëme. Ba tjlökwo li
 kup llëme. ²¹ No kjone kjone, tjlökwo ère
 kjrara, ga beno löng mär Sbö go ame.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga
 pja kjimte ara.

Segunda Carta a Timoteo Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Pablorëshko ga tjlökwo kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlú lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga Pablo iaraba beno shäng kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjëshko. E irgo ga döraba ey dwayo. Lu to jek ara irgo ga iaraba beno shäng no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo jek obi. Eshko ga shdunaba ara, iaraba beno shäng shto owa anmoyöshko. Shto eshko shrër, smo ara bakoe. Eshko ga miyde ga wolon döröe. E kjëshko ga kjibokwo ëre tara Timoteo kong.

Pablo woydë ara, e rayara nopga ararë kjëshko, ga woyde ga Timoteo tek ba ik maling li tara ba kong. Eshko dbaryo ga pjlú kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Nero. Jesús tjlökwo kjrägaga shduna ara kjone pogo. E kjëshko ga Timoteo ichara Pablorë ber shäng mär Jesús tjlökwo go jlökoyo, ga nopga ping e go iyado bako, shdungoba ara e kjëshko gueniyo.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë ba kong kjwara. Ère tjok ga kjwo pjök.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno shäng ba tjlökwo roy laga Cristo Jesús äska, shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok li roy lë oba kong wlo.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjëshko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tjlapga Jesús lökyokjrëy llëme

³ Tja parkë Sbö kong jlökoyo, bor tjlapgaga tek dënashko so omshäryono dik. Llëbo pjlú miydër li shäryër eni lër bor pjlúshko. Shkë dba ga tja syöshtë ba kong bop kjëshko. ⁴ Pja slatong boryo kwono li, e woyoshrër iyado, ga pja in woydë jlökoyo, tja ber wopjlú wlo. ⁵ Woyoshrër ga pja mär Sbö go. Bop tjëtë Loida, bop mekë Eunice, e opyono löng mär Sbö go bäm go, ga miydër ga pja mär ba go jlökoyo bakoe.

⁶ Dënashko ga tja orkwo iono bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga kjok miydë twara bop kong eshko. Eni ga kjok miydë li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado, pja kjok miydë jek këgong wlo, iök bakworoy pjë jong ri ri jek këgong wlo wleni. ⁷ Bi go Sbö Sëya twara beno kësbang bi tjok, llëye bangkjrëy llëm wlo. Twara bi kong, shji dbo ara wlo, shji ëng woydë ara kar kar wlo, shji wotjlik pjlo bek wlo bakoe. ⁸ E kjëshko ga pja tjëlë oba kong bi Tjlapga Jesús kjëshkoshko ga lökyokjrëp llëme. Tja shäng kjërshko ëre ba kjëshko ëmdë ga tja lökyokjrëp llëm bakoe. Woyde ga shäryër sorë ga Sbö dbo ara go ga pja omshäryë eni bako, llëbo wen bop kong owa gueniyo. ⁹ Shji döra Sbörë, ga shji rokara jëk löng pjlo bek ba bokso wlo. Shäryara eni, llëbo shäryoroy li kjëshko llëm, shäryara eni, woydara eni kjëshko. Ba wopjlú li kjëshko ga kjok shäryayde llëm obishko ga wotjlino Cristo Jesús ichë bi kong. ¹⁰ Dbar eerishko ga ba wopjlú li pina bi kong, bi döga Cristo Jesús goshko. Wolon li pjira Jesúsde. Shji ber löng së iyado ba tjok sorë, e pina bi kong ba tjlökwo pjlú li go, ga beno wëlle.

¹¹ Tja kjrara beno shäng tjlökwo pjlú ëre roy lë Jesús äska wlo, oba ping wlo bakoe. ¹² Eerishko ga tja shäng song, llëbo ëre kjëshko. Gueniyo ga Jesús, e miydër shäng pjlú, tja mär shäng ba go bakoe. Ga miydër ga e dbo ara, llëye iara beno tjeng bor wloshko li de äär jong ba dbaryoshko wlo. E kjëshko ga tja shäng song ëmdë ga lökyokjrëy llëme.

¹³ Tjlökwo li lëp oba kong pjlo bek wlo ga los ba kong, loror bop kong sorë li eni. Pja töno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Pja jëk ba tjok kjëshko ga oba woydëp ara iyado.

14 Tjłökwö pjlú li iara Sbörë beno tjeng bop wloshko. Dëp yõtso. Pja go Sbö Sëya, ga pja kjimte tjłökwö li dë.

15 Miydëp pjlú ga Jesús tjłökwö kjragaga löng Asia kjokyo li, tja rayara to lok pjire. Tjrëko to jek Figelo, Hermógenes.

16-17 Gueniyo Tjlapga Onesíforora, tja İya öör ara, tja kjimtara dbokjrë ara. Tja sök kjërshko ga tja lökyokjre llëme. Shrono Roma kjokyoshko ga woshtono llëm, tja wlëna guing. E kjışhko ga ba pjeyoga kjimtaga ber Tjlapga Jesúsdë İyado. 18 Ga Tjlapga li dbaryo tjweshko ga songe laga ber erë om go eshko. Shji kjimtara Éfeso kjokyo kjöme, e miydëp tjän.

2

Shji parkë Cristo Jesús kong, ëngkjwaga pjlú wleni

1 Pja bor wa wleni. Sbö wopjlu li pina bi kong, shji tona beno tjeng Cristo Jesús tjokshko. Eni ga pja dbokjrozong. 2 Dënashko ga tjłökwö loror bop kong oba ara bokso. Eerishko ga tjłökwö li los oblë kong, nopga wotjlik bek, oba ping pjlú wleniyo kong.

3 Pja Cristo Jesús parkaga. E kjışhko ga llëbo wen tjwe bop kong owashko ga kus kjing, ëngkjwaga pjlú wleni. 4 Èngkjwagaga tön oblë tjok pak llë shäryë wlo llëme. Ba kägäyo tjłökwö söyde dö, ber wopjlu ba tjok wlo. 5 Eni wleni ga ëye tjör ga llgwëkklo buk li söya bek llëm ga ba potjwlëkklo wlëya lok ba kong llëme. 6 Èye parkë ga ba dwla dgara li bo tjokshko ga bo kjruga erë bäm go. 7 Tjłökwö lër shäng bop kong li woyotjlis, ga pja kjimte Tjlapga Jesúsdë llë loklo miydëp uunkong wëlle.

8 Jesucristo woshrara Sbörë iröng obi. Era Pjlu David tjëyo. Tjłökwö ëre woyoshros İyado. Tjłökwö roy pjlú lër shäng li e. 9 Tjłökwö ëre kjışhko ga llëbo wen tjwe bor kong owa ara. Tja sharaba shäng kjërshko, orkwö kjrochak pjir dröng sho go, no llëbo owa shäryono wleni. Gueniyo Sbö tjłökwö lira shaga erë eni llëme. 10 E kjışhko ga kur jek shäng eni, ber pjlú nopga kjrara Sbörë ber baİya wlo li kong wlo, döya ber löng wopjlu, së İyado Cristo Jesús tjok wlo.

11-13 Oba tjłë ga

«Shji wolono ba tjok ga shji ber löng së İyado ba tjok.

Llëbo owa li kuroy kjang ga kjok iche sök dbaryoshko ga shji shto ba shwoy eshko tjok.

E ë miydëy llëme lëy ga shji ë miyde llëme le eni eshko bakoe.

Llëye lëy li shäryoroy llëm ga era, llëye lara li shärye eni, e opkjlopswë llëm kjışhko» lëba eni.

E eni jlöe. Tjłökwö ëre kjrako.

Shji parkë Sbö kong sorë

14 Tjłökwö lër shäng bop kong li woyoshros oblë kong. Los ba kong Sbö bokso ga «Tjłökwö tjwlö llëm wleniyo lëmi ëng kong kar kar llëme. Kuya oblërë ga ber ba kong owae» los ba kong eni. 15 Pja parkos Sbö kong jlökoyo, tjłökwö bek li roy los bek, llono ga pja äär shäng Sbö boksoshko ga ber wopjlu bop tjok wlo, llëye lökyotkëp eshko llëm wlo bakoe. 16 Tjłökwö tjwlö llëm wleniyo le nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e lëy ë kong llëme. Èye omlë ga owa li wlëya jek këgong këgong. 17 Shji sho kjoneshko srëng jëk ameshko ga sho li an jek këgong këgong. Jesús tjłökwö kjragaga tjrëko ga tjłökwö owa eni li shdär jek këgong këgong swlo eni wleni bakoe. Himeneo, Fileto, e llëbo shäryono eni. 18 Tjłökwö bek li söya lok ame, to löng tjłë ga «Shji woshrara Sbörë pjir tjän. Shji woshre jek obi ame» le lok eni. Oba jyäpgwe to löng tjłökwö e go, mär ber löng Jesús go ame wlo. 19 Gueniyo Sbö pak shäryono li beno kjang, u shakklo kjang, wir llëm wleni. Tjłökwö tak pjang e go li eni. Tjłökwö tak pjang kjwara tjłë ga «Sbö, nopga baİya kjone dey, e miyde pjire.»* Tjłökwö tak pjang kjwara obi tjłë ga «Èye mär woydë Tjlapga Jesús go ga llëbo owa li raye, shärye ame dey.»†

20 U jong kjwara kësbang ga roshko llëbo shäryak dbur sho shöylör, pjlublún go dö llëme. E roshko llëbo shäryak kjorkwang go, llëbo shäryak klung shosho go bakoe. Llëbo tjwlö ara shäryëshko ga shäryëy llëbo tjwlö ara go. Llëbo tjwlö ara llëm lira, llë

* 2:19 Números 16.5. † 2:19 Isaías 52.11

pogo shäryëy e go. ²¹ Shji Jesús tjlökwo kjragaga eni bakoe. Shji uunkong llëbo owa li rayono pjir llëme. Gueniyo ëye omrayono, shärye ame ga e beno shäng tjwlö ara, iak beno shäng dboy Tjlapga Jesús kong, iche Tjlapga lirë llëbo tjwlö ara shäryë ga pjlú wlo.

²² Kjwozirga mikboga wotjlík llëbo owa shäryë sorë ga pja wotjlík eni ame. Llëbo bëy li shäryopdë dey. Tjlökwo lorop ë kong ga shäryos eni iyado. Oblë woydos ara. Pja ber shäng wlëp nopga uunkong tjok.

²³ Nopga ënglë kar kar llëbo tjwlö llëm kjishko ga pja opzrëk eshko llëme. Shji ie ber löng ënglë kar kar eröe. ²⁴ Shji Tjlapga Jesús parkaga, shji ëngkjwë ë tjok wlo llëme. Shji pjlú oba uunkong tjok dey. Woyde ga shji tjle kukoba wëë wlo, shji iirkë maling llëm bakoe.

²⁵⁻²⁶ Bi wloyoga shara Äre beno löng kjërshko wleni. Epga iche ba kolë erä. E kjishko ga epga poshdüyshko ga shäryëy yötso. Woydëy ga epga kjlopswaga ber Sbörë, tjlökwo bek li miyde lok wlo. Eni ga epga wotjlík bëy kjwe, ga där Ä wloshko dwayo.

3

Kjok pjir lëshko

¹ Kjok pjir lëshko ga llëbo wen tjwe kjange. Lër bop kong, miydëp wlo. ² Nopga wotjlík llëbo pjlú shäryë ba kong om go erö, oblë kong llëme. Wotjlík dbur eröe. Krë ara. Llëbo pjlú shäryara li lanyotke ë pogo kong om go erä. Oblë le owa äe. Ba data, ba mekë kole llëme. Llëbo pjlú shäryak ba kong li woyotjlíya llëme. Sbö, e ba kong ga tjwlö llëme. ³ Wopjlú ë tjok llëme. Eye songe le llëme. Oblë läywe owa äe. Wotjlík tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Llëbo shärye oblë kong owa äe. Llëbo pjlú lira ba kong ga owa erä. ⁴ Jëk löng oba tjok pjlú jlö wleni, ba moskwo gueniyo. Llëbo shärye ga woyotjlíya guing llëme. Opkuk ga tjwlö ara le. Sbö wlëyde kjwe, gueniyo llëbo ber pjlú ba kong li wlëyde erä. ⁵ Llëbo pjlú shärye ara, ga Sbö tjlökwo söya löng jlökoyo lëba. Gueniyo wotjlík ga Sbö dbo ara, epga kjimte jëk löng pjlo bek wlo llëme le. Pja jëk nopga eniyo tjok llëme.

⁶⁻⁷ Walëga kjone kjone kjok miydë ara llëme. Llëbo owa shäryara li woyotjlíya kjër, gueniyo wotjlík tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Tjlökwo roy pjlú li kuya enido, gueniyo jlöe le llëme. Nopga owa lër shäng bop kong li to löng u kjwara kjwara, walëga eniyo jyäpgwë. ⁸ Dënashko ga domerga löng do pjök ko Janes, Jambres. Epga opyono löng Moisés wloyo. Nopga owa lër shäng bop kong li opyono löng tjlökwo bek li wloyo eni bakoe. Epga wotjlík owa erä. Mär Jesús go le, gueniyo jyö erä. ⁹ Gueniyo ba jyö li miydëba döröe. E kjishko ga oba jyäpgwe kjër llëm, Moisés wloyoga do pjök li dik.

Timoteo poshdunglo

¹⁰ Gueniyo ga tjlökwo lër shäng li miydëp pjir tjän. Tja sorë, llëye shäryër woydë, tja mär Jesús go sorë, e miydëp uunkong. Tja iirkë maling llëm, oba woydër ara, llëbo wen tjwe bor kong owashko ga tja wosonkë llëm, e miydëp bakoe. ¹¹ Llëbo weno bor kong owa sorë, tja song, e miydëp pjire. Llëbo weno bor kong eni Antioquia kjokyo, Iconio kjokyo, Listra kjokyo bakoe. Gueniyo tja kjimtarä Tjlapga Jesúsde, tja döra eshko dwayo. ¹² Eye ber löng Cristo Jesús tjok woydë jlökoyo, jëk löng pjlo bek Sbö bokso wlo ga shdungoba songe. ¹³ Gueniyo nopga owa li, jyö ä löng li, e jëk owa jek këgong këgong. Oba jyäpgwe ä, ga epga jyäpgwëba bakoe.

¹⁴⁻¹⁵ Pjara shäng kjange. Miydëp ga tjlökwo pingga bop kong li, tjawa jyörkë llëm, ga tjlökwo li bëy jlöe lëp jlökoyo. Tek chirawashko dwayo ga pja oppino ara Sbö tjlökwo bek tak pjang kjibokwo go li go. Miydëy e go ga shji där wlo ga shji mär Cristo Jesús go dey. E kjishko ga pja jëk shäng tjlökwo li go iyado. ¹⁶ Tjlökwo tak pjang Sbö kjibokwo go li, e twara beno ba tjlökwo kjragaga uunkong kong. Tjlökwo li beno bi kong, bi pingglo, bi poshdungglo, bi llgwekklo, shji jëk pjlo bek wlo, ¹⁷ Sbö tjlökwo kjragaga opping ara e go wlo, llëbo pjlú oblë oblë shärye ga pjlú wlo.

4

¹ Llono ga Cristo Jesús tjwe ber bi pjluyo, nopga löng së li, no wolono löng li, e

llgwega. Eni ga tjlökwo lër bop kong jlökoyo ba bokso, Sbö bokso bako, shäryöp wlo. ² Sbö tjlökwo to lëba. Woydëbare, de llëmde, los ba kong iyado, pja slan llëme. Eÿe wotjlik owa ga poshdüs, jëk bëy wlo, dbokjrë e go wlo. Tjlökwo li los yötso iyado, pja sjen ba lë llëme.

³ Dbar tjwe kjwara ga tjlökwo bek li kuya woydë ërë ame. Eshko ga no pinggaga wen löng ara, ga tjlökwo kuya woydë nopgarë li, e le lok ba kong eni. Eni ga nopga äär ara ba tjlökwo li kuk. ⁴ Tjlökwo bek li kuya lok ame. Llëbo tjlwlo llëm li kuyde shara. ⁵ Gueniyo pja wotjlik bëy iyado. Llëbo wen tjwe bop kong owa arashko ga kus kjing eröe. Pja to shäng tjlökwo roy pjlú li lë, nopga tjlökwo kjroydë llëm obi löng li kong eröe. Bop pak li shäryos uunkong yötso.

⁶ Bor pak shäryoror ara li, e ba pjitoe. Tja wolon dbaryo li döröe. ⁷ Bor dbo kës li go ga pak twara Sbörë bor kong li shäryoror jlökoyo. Shäryoror pjir, öötong ba dbo go. Tjlökwo pjlú li doror yötso. ⁸ Tja shäng Tjlapga Jesús, no llgwega pjlo bek li koshë shäng woowa llëme. Miydër ga tjweshko ga parkaga pjlo bek potjwlëngglo li twe bor kong, nopga uunkong löng ba koshë wopjlú li kong bakoe.

Nopga oblë oblë

⁹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik wop äe. ¹⁰ Demas, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woyde ara kjishko ga tja töywara to Tesalónica kjokyo. Crescente to Galacia kjokyo. Tito to Dalmacia kjokyo. ¹¹ Beno shäng bor tjok li Lucas eröe. Marcos, tja kjimte bor pak shäryë ga pjlúe. Wlëp ga tek söp bop tjok. ¹² Tíquico ichoror jek Éfeso kjokyo. ¹³ Bor shwong kop lëkong li ioror beno buk Troas kjokyo, Carpo ushko. Pja tekshko ga tek söp bor kong. Bor kjibokwo tek söp bor kong bakoe. Shäryak tjeng öng kwota go li woydër ara.

¹⁴ Domer shäng kjlara ko Alejandro. E llëbo shäryaga dröng shosho go. Llëbo shäryara bor kong owa ara. Gueniyo potjwlëga ber Tjlapga Jesúsde. ¹⁵ E opyono beno shäng tjlökwo lëy löng li wloyo. E kjishko ga pja sjëk ba tjok bakoe.

¹⁶ Tja söra, öötong shäng tjlapgaga shwoy jüshko bäm goshko ga tja kjimtara ërë llëme. Jesús tjlökwo kragaga löng eshko li, tja töywara uunkong. Gueniyo woydër ga llëye owa shärye Tjlapga Jesúsde ba kong llëme. ¹⁷ Eshko ga tja kjimtara Tjlapga lirë om go. Ba tjlökwo kës li kuya nopga judío llëm wleniyo lirë wlo ga tja kjimtara ba lë ba kong. Ga tja döra ey dwayo, tja zröraba llëme. ¹⁸ Eni ga llëbo owa tjwe bor kongshko ga tja kjimte, tja döya, tja söya äär sök kjok dogo, pjlú sök iyado lishko. E iëy ber kësang, tjlwlo ara iyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹ «¿Yonde?» lëp Prisca, Aquila kong, Onesíforo pjeyoga kong bakoe.

²⁰ Erasto beno shäng Corinto kjokyo.

Trófimo swlo ara, ga ioror beno buk Mileto kjokyo.

²¹ Pja tek sorë yalë, gueniyo pja tek bor ik kjok owa dbaryo äätë llëm obishko.

Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, Jesús tjlökwo kragaga löng uunkong li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

²² Rokër Tjlapga Jesús kong ga ber shäng bop tjok iyado, ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Tito Kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlökwo kjrara, ga beno shäng parkë ba tjok, tjlökwo li lë.

Pjlara ga parkono ëng tjok dlung tjrëko ko Creta lishko. E irgo ga Pablo brikotong ey dwayoshko ga Tito iara beno shäng parkë eshko ba äska. Eshko dbaryo ga Creta sopga ara llëbo owa shäryono ara.

E irgo ga kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong. Nopga wlëy pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Tjlökwo bek llëm lagaga tjwe löng ara li tara ba kong. Llëye shäryë ba tjok ga pjlú li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Sbö parkaga. Tja kjrara beno ba tjlökwo roy laga Jesucristo äska. Tja ichara ba tjlökwo roy lë, nopga kjrara ber baïya wlo li opping mär ber löng Jesús go wlo, ba tjlökwo bek söy löng li, e miyde lok pjlú wlo bakoe. ²⁻³ Kajok ëre dämär, llëye llëm obishko ga tjlökwo lara Sbörë bi kong jlökoyo, tjlë ga llono ga shji ber löng së iyado ba tjok ga pjlú le. Sbö, e jyörkë llëme. Ga tjlökwo ëre roy wen oba kong dbaryo iara li oötong tjän, ga tja iara bi döga Sbörë beno shäng ba lë, miydëba wlo.

⁴ Tito, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Tjlökwo li loror bop kong, ga pja mär Jesucristo go, tja mär ba go dik. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi döga Cristo Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja ie lok ber shäng wlëp bakoe.

Tito iara beno shäng pak shäryë Creta kjokyo

⁵ Pja ioror beno shäng dlung tjrëko ko Cretashko ga woydoror ga pja ber shäng llëbo beno eshko shäryak llëm obi li shäryë. Woydoror ga kjok kjrina kjrina ga nopga

wlëp kjlöbö kjlöbö, ber löng parkë Jesús tjlökwo kjrara löng kjok kjrina kjrina li kägäyo. Noyo woyde sorë li loror bop kong pjir tjän. ⁶ Woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. Woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga Sbö tjlökwo kjrano bakoe. Woyde ga ba wapga jëk löng pjlo bek, kä llëm wleniyo llëm, lëba llëm wlo. ⁷ Jesús tjlökwo kjrara kägäyo li, e iaga Sbörë ba pak baïya shäryë. E kjishko ga woyde ga pogo llëye dret Sbö bokso. Woyde ga krë ä wleniyo llëm, ëye kuya woydë llëm wleniyo llëm bakoe. Woyde ga iirkë maling wleniyo llëm, nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkwë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe. ⁸ Woyde ga llëbo pjlú shäryë dëy. Woyde ga ëye tjwe ba shwoy ga wlokjre sök wopjlú iyado. Woyde ga llëbo shäryono pjlú ga ber sök wopjlú. Woyde ga llëbo shäryë ga woyotjlíya yötso guing. Woyde ga jëk shäng pjlo bek Sbö bokso. Woyde ga wotjlík owa tjwe ba kongshko ga shäryë llëme. ⁹ Woyde ga tjlökwo bek li kura sorë ga oblë pïya eni bako, epga dbokjre e go wlo, tjlökwo li wlike ba wloyoga kong ga pjlú wlo bakoe.

Jesús tjlökwo kjrara kägäyoga woyde pjlú wleniyo ega

¹⁰ Eshko ga nopga ëye kole woydë llëm wleniyo arae. Tjlë lok ara, gueniyo llë loklo llëm, oba jyäpgwoklö erä. Epga li tjrëko ga judíoga löng ara, wotjlík ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le wleniyo. ¹¹ Tjlökwo le löng li, e bek llëm, e jyö erä. To löng dbur shak e go wlo eröe. U kjone kjone ga nopga omkuno, ga tjlökwo bek li söya lok ame e kjishko. E kjishko ga tjlökwo owa ëre lagaga li, e kjamo kjinkako.

¹² Dënashko ga no shäng kjlara eshko, kjok miydë ara. Ba pjeyoga lanyotkara, tjlë ga «Creta sopga, e jyörkë ä wleniyo, glö ä wleniyo, shmi ä wleniyo, to löng llëye woyotjlíya dö li shäryë, äya kjloshko so wleni» le eni. ¹³ Lara li beke. E kjishko ga poshdüs jlökoyo iyado, tjlökwo bek li söya lok jlökoyo wlo. ¹⁴ Eni ga llëbo dënashko so bek llëm li läywe judíogarë löng li, e tjlökwo kjre lok llëm, ga nopga Sbö tjlökwo kuk woydë llëm li, e kole lok llëm bakoe.

¹⁵ Nopga wotjlik bëy li kong ga llëbo uunkong ber ba kong pjlúe. Gueniyo nopga wotjlik bëy llëm, mär Jesús go llëm li kong ga llëye pjlú drete. Wotjlik lok owa erä, ga llëbo owa shäryeshko ga bangyo ba kong llëme. ¹⁶ «Tja Sbö miydë» le, gueniyo miydëy llëbo shärye li go ga e jyõ. Oba iywa lok shjiktëng, Sbö kole llëm, llëbo pjlú shärye ga äe.

2

Tito ichara oba ping

¹ Pjara, tjlokwo bek li lopdë oba kong eröe.

² Domerga këkboga pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizï yõtso guing. Pjäy jëk yõtso pjlo bek, pjäy bangkjrëba wlo. Tjlokwo bek li sözi jlökoyo. Oblë woydozi ara. Llëbo wen tjwe bomi kongshko ga pjäy wosonkë llëme» lëp ba kong eni.

³⁻⁵ Walëga këkboga pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy opshäryë walëga Sbö bangkjrë wleniyo dik. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji wo pjang nelötkë wlo llëm bakoe. Shäryëmi eni, llëbo pjlú li pimi oblë kong wlo. Eni ga walëga mikboga li pimi ba lanma, ba wapga woydë ara, llëbo shäryë ga woyotjlïya yõtso guing, llëbo pjlú shäryë dö, ba u dë pjlú, jëk löng wopjlú oba tjok, ba lanma kolë pjlú, Sbö tjlokwo läywëba owa ba kjishko llëm wlo. Pimi eni» lëp ba kong eni.

⁶ Domerga sbë obi pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizï yõtso guing» lëp ba kong eni bakoe.

⁷ Ga pja om gora, llë pogo shäryëpshko ga pja opshäryë pjlo bek iyado, ikoba wlo, opshäryë bopoya dik wlo. Oba pimshko ga tjlokwo lëp ba kong yõtso, beke. ⁸ Woyde ga pja tjlä bëy, tjlokwo li owa lëba ga ä wlo. Eni ga bop wloyoga, llëye wlëya pja rote wlo ga ä, ga lökkjrë eshko.

⁹⁻¹⁰ Parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo pimshko ga pja tjlä ba kong ga «Bomi sogoga kolozï iyado, ber löng wopjlú bomi tjok wlo. Epga dboryëy llëme. Llëbo bi sogo i li lüyotkëy llëm, llëbo pjlo bek li shäryomirë dey, «Kjwe parkë pjlúe» le bomi pjluyorë wlo. Eni ga Sbö bi döga, e tjlokwo bangkjrëba» lëp ba kong eni.

¹¹ Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo shäryara shji nopga uunkong kong, shji döya wlo.

¹² Ba wopjlú li kjishko ga shji oppino llëbo owa li rayë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woydë llëm bakoe. Woyde ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga shji jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ga llëbo shäryëy ga woyotjlïy yõtso guing. ¹³ E wopro ga Jesucristo, e wen tjwe iröng obi li koshëy löng wopjlúe. Eshko ga tjwe ba dbo ara li kälä goshko. E bi döga, bi Sbö bakoe. ¹⁴ E shäng kjok ëre kjing go obishko ga optwono wolono bi kjishko, shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo wlo. Ga owa pjang bi go li löna beno dret, shji ber tjeng ba wloshko wlo, shji ber nopga baïya wlo, shji ber pjlo bek ba bokso wlo, shji llëbo pjlú shäryë woydë iyado wlo bakoe.

¹⁵ Oba pïs tjlokwo lër shäng bop kong ëre go. «Shäryozï eni» los ba kong. Eye omshäryë eni llëm ga poshdüzong. Pja tjläs ba kong jlökoyo, pja bangkjre lok wlo. Pja tjwlo llëme le ëborë bop kong ga jlö lëp llëm.

3

Shji jëk sorë

¹⁻² Pja tjlä Jesús tjlokwo kfragaga uunkong kong ga «Bi pjlupga, e bangkjrako, tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e bangkjrako bakoe. Llëye le lok bomi kong li kolëmia. Pjäy löng llëbo pjlú shäryë kjok orë pogo wlo. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji ëngkjwë oblë tjok llëme. Pjäy wotjlik oblë tjok pjlú dey. Pjäy löng wotöshko iyado oba uunkong kong» lëp ba kong eni iyado.

³ Dënashko ga shji ëmdë ga kä llëm baïya dik bakoe. Sbö koloroy llëme. Shji jeno lönge. Eshko ga shji wotjlik llëbo owa shäryë llë pogoshko ga shji llet löng e shäryë. Shkë dba ga shji llëbo owa shäryë eröe. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Shji iywaba shjiktëng, shji ëng iywö shjiktëng bakoe.

⁴ Gueniyo eshko ga Sbö bi döga, ba wopjlú li pina bi kong, ga iy ga shji woyde ara. ⁵⁻⁶ Jesucristo, e bi döga. Ba kjishko ga bi go ba Sëya ichara Sbörë, ber kësbang bi tjok wlo. Eni ga shji döra, gueniyo llëbo pjlú shäryoroy kjishko llëme. Shji songe le, ga shji döra e kjishko. Owa pjang bi go

li löna beno drete. Ga shji kjlopswara ba Sëyarë beno tjaqlën, shji weno eshko kjwlë jā wleni. ⁷ Sbō wopjlú li kjīshko ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. Shāryara eni, shji ie ber löng sē ūyado ba tjok wlo. Koshëy löng li e. ⁸ Tjlōkwo lër shäng bop kong ëre, e eni jlōe. E kjrako. Ga woydër ga tjlokwo ëre lëp oba kong ūyado, nopga mär löng Sbō go li llëbo pjlu shāryë ūyado wlo. Tjlōkwo ëre, e pjlu, oba uunkong kjimtoklo.

⁹ Gueniyo ga shji ënglë kar kar oblë tjok llëbo tjwlō llëm kjīshko llëme. Kjone kjone ënglë kar kar llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li kjīshko, kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjīshko, llëbo oblë oblë kjīshko bakoe. Gueniyo pja opzrëk eshko llëme. E tjwlō llëm, ëye kjimte e go llëm bakoe. ¹⁰ Jesús tjlokwo kjruga shäng kjlara tjle oblë kong kar kar ëng shdök wlo wleni ga poshdum pjlara, pjloglo pjök. E irgo ga jlō le llëm wleni ga wlokjrëp tjwe bomi tjok ame. ¹¹ Miydëy e go ga wotjlík llëbo owa shāryë. Llëye shārye shäng li go ga miydëy ga e shdungko.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja wotjlík jek Nicópolis kjokyo, tja ber sök eshko kjok owa dbaryoshko wlo lër. Artemas ichër jek bop wlokjrë, llëm ga Tíquico. Äär shäng bop shwoy ga woydër ga pja tek ba tjok bor ik eshko malinge.

¹³ Bi pjeyoga löng eshko do pjök. Kjlara ko Zenas, e parkë no wlikaga kjok llgwekklo go. Kjlara obi ko Apolos. Opshik toe le wleni ga kjimtozong. Llëye woyde dö li wlës ba kong.

¹⁴ Woyde ga bi pjeyoga opping llëbo pjlu shāryë, oblë kjimtë, epga ber löng tjwlō tjok wlo.

¹⁵ Nopga löng bor tjok jūshko uunkong, «¿Pja yonde?» le lok bop kong. Bi pjeyoga tjlokwo kjruga löng eshko li kong, «¿Pjāy yonde?» lërwa ba kong bakoe.

Rokër Sbō kong ga ba wopjlú li kjīshko ga pja kjimte ara.

Carta a Filemón Kjibokwo ère tara Pablorë Filemón kong Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Filemón. Dënashko ga Jesús roy pjlú lara Pablorë ba kong, ga tjlökwo kjrara. E kjishko epga jëk löng ëng tjok pjlú iyado.

Domer shäng kjlara ko Onésimo. E Filemón parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Pjlara ga ba sogo li llëbo lüyotkara, ga töktong ey dwayo, jek öötong shäng Roma kjokyo. (Eshko dbaryo ga ëye llëbo lüyotkono ga wlëkoba ga zrökoba jekdo.) Eshko dbaryo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlú lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Eshko ga Jesús roy pjlú lara Onésimo kong, ga tjlökwo kjrara. Eni ga jek woydë iröng ba sogo li shwoy, llëbo shäryara owa li llgweya ba tjok wlo.

E kjishko ga kjibokwo ère tara Pablorë Onésimo kong, söya jek ba sogo li kong wlo, wlëpyotke wlo. Llëbo pjlú shäryara Jesúsde Filemón kong ara, owa pjang ba go li löna beno dret li lara ba kong. Eni ga ichara llëbo owa shäryara ba parkagarë ba kong li ie ber tjwlö llëm, ga ber shäng wopjlú ba tjok shara.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë, bi kjlara Timoteo tjok. Tja sök kjërshko. Tja bängzak shäng jüshko, Cristo Jesús tjlökwo kjishko.

Filemón, pja parkë shäng borwa tjok, ga pja woydërwa ara. Kjibokwo ère ichërwa jek bop kong, ² borwa dor Apia kong, borwa kjlara Arquipo kong, Jesús tjlökwo kjrägaga tön löng bop ushko li kong bakoe. Arquipo parkë shäng Jesús kong borwa tjok.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Nopga woydara Filemóndë ara

* **1:10** Grecia so tjlökwo Onésimo, e tjwlö ara loklo.

⁴⁻⁵ Filemón, pja roy kuror ga pja mär shäng Tjlapga Jesús go, ba tjlökwo kjrägaga woydëp ara bakoe. E kjishko ga tja syöshtë Sbö kongshko ga pja woyotjlin ga tja wopjlú bor Sbö tjok bop kjishko. ⁶ Rokër Sbö kong ga pja kjimte jëk pjlú tjlökwo kjrägaga li tjok jek këgong, llëbo pjlú twe Cristorë bi kong li miydëp uunkong wlo. ⁷ Pja bor kjlara. Tjlökwo kjrägaga li kjimtëp ara, ga epga löng wopjlú bop kjishko. E kjishko ga tja wopjlú, woowa llëme.

Pablo tjlëno Onésimo kjishko

⁸⁻⁹ E kjishko ga llëbo rokër bop kong. Tja kong dbo twara Cristorë kjishko ga pja ichër ba shäryë dbo goshko ga pjlúe. Gueniyo ga shji ëng woydë ara kar kar kuzong ga pja ichër woydë eni llëme. Tja tjlabla tjän, ga tja bängzak shäng kjërshko, Cristo Jesús tjlökwo kjishko. ¹⁰ Eni ga llëbo rokër bop kong Onésimo* kjishko. Tja sök kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko wopro ga e Jesús tjlökwo kjrono, ga beno bor wa wleni e kjishko. ¹¹ Dënashko ga sök bop tjokshko ga e bop kong ga llëno llëme. Gueniyo eerishko ga e beno tjwlö ara bop kong shara, tjwlö ara bor kong bakoe.

¹² E ichër jek bop kong iröng obi, woydër ara bor wa wleni gueniyo. ¹³ Tja bängzak shäng Jesucristo tjlökwo roy pjlú li kjishko. Eni ga pja shäng jüshko kjwe ga miydër ga tja kjimtëp. E kjishko ga woydoror ga e ber sök bor tjok bop äska. ¹⁴ Gueniyo ga shäryër eni llëme. E bopoya kjishko ga llëbo shäryër woydë ba tjok llëm, kjakrokër bop kong guing. Tja kjimtëpshko ga woydër ga shäryëp bop woshko, pja ichoror ba shäryë dbo go kjishko llëme.

¹⁵ Tja wotjlik ga töktong bop ushko dwayo dbar kjwöbö ga pjlúe lër. Eerishko ga äär iröng ber sök bop tjok iyado wlo shara. ¹⁶ Ber bop parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo dö ame, ber bop kjlara, woydëp ara wleniyo bakoe. Tja omwoydë ara, gueniyo ga woydër ga pja omwoydë e kjinmo. Ber bop parkaga dö ame, ber bop kjlara bako, mär shäng Tjlapga Jesús go kjishko. Woydër ga pja omwoydë ara e kjishko.

¹⁷ Eni ga bop kong ga tja bop kjlara lëp wleni ga Onésimo wlokjrëp, tja wlokjrorop wleni. ¹⁸ Llëbo shäryara bop kong owa, pogo tjwlö bop kong wleni ga ba tjwlö li rokëp ba kong llëm, rokëp bor kong dey. ¹⁹ Tja Pablo, tjlökwö ëre tër bop kong bor orkwo om go go shara. Pogo tjwlö bop kong kjöme li tjwlëngga tjarë bop kong. Pja döktong, tjlökwö loror bop kong li kjishko. E kjishko ga pja pogo tjwlö bor kong ara bakoe. Gueniyo woyoshrër woydë bop kong llëme. ²⁰ Pja bor kjlara. Ga shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga llëye rokër bop kong li shäryos bor kong eni. Eni ga tja ber wopjlú eshko. ²¹ Miydër ga llëye rokër bop kong li, e shäryëp eni. Miydër ga shäryëp e kjinmo bakoe. Kjibokwo ëre tër bop kong e kjishko.

²² Llëbo rokër bop kong kjrina obi. Pja syöshtë Sbö kong ga tja kjimte äär eshko iröng obi. Ga tja kong shto wlëp kjrina, tja äärshko ga tja ber sök kjone shtoyo tjok wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²³ Bor kjlara Epafra, «¿Pja yonde?» le bop kong. E shdung shäng bor tjok ëreshko, Cristo Jesús tjlökwö kjishko. ²⁴ Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, «¿Pja yonde?» le lok bop kong bakoe. Tja kjimte lok bor pak shäryë.

²⁵ Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a los Hebreos Kjibokwo ère tak hebreoga kong Kjibokwo ère sorë

Kjibokwo ère tak beno pjang hebreoga mär Jesús go li kong. Hebreoga li, e kowëba Israel tjëyoga, e kowëba judíoga bakoe. Epga tjëyo kjrinaso, gueniyo kowëba oblë oblë eni.

Kjibokwo ère taga èrë miydëy llëme. Kjone kjone tjlë ga taga Pablorë le. Kjone kjone tjlë ga taga Bernabérë le. Kjone kjone obi tjlë ga taga Apolosdë le. Gueniyo taga èrë miydëy yötso llëme.

Eshko dbaryo ga hebreoga mär löng Jesús go li shdungoba ara. E kjishko ga kjone kjone Jesús rayë woydë, mär ber löng kjok llgwekklo tara Moisésdë li go iröng obi wlo. No kjone kjone to löng tjlë ga èye döya Jesúsde ga ä, ga woyde ga raye le. E kjishko ga kjibokwo ère taraba, epga dbokjrë e go wlo.

Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ba tjlökwo lagaga go, ba parkagaga kjok dogo so go bako, gueniyo eshko dbaryo ga tjlëno ba Wa Jesús go li taraba ba kong. Dënashko ga Sbö tjlë ba nopga kong ga llono ga tjlökwo twe ba kong tjaglën, ber pjlu, tjlökwo bäm go li kjinmo le, ga shäryara eni Jesús go li taraba ba kong. Owa pjang bi go li löya Sbörë kjok llgwekklo tara Moisésdë li kjishko llëm, gueniyo Jesús wolono pjlaraso, owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret wlo, ga shji ie ber löng pjlo bek ba bokso e kjishko ga pjlu li taraba ba kong. Llëbo shäryara Jesúsde bi kong li kjishko ga shji äär Sbö bokshto kjok dogo ba pjlu wlo li taraba ba kong. Eni ga epga icharaba mär Jesús go jlökoyo, llëbo wen ba kong owa gueniyo.

Sbö Wa, e tjwlö ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo

¹ Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlökwo lagaga oblë oblë kong, le lok bi tjlapgaga kong wlo. Tjlëno eni kop ara, ga tjlëno oblë oblë

bakoe. ² Gueniyo ga dbar pjir lë dbaryo eerishko ga ba Wa ichara tjlëno bi kong om go shara. Ba Wa li go ga kjok shäryara Sbörë uunkong, ga llono ga llëbo tjeng kës li ber baña. ³ Ba dbo kãã, e so Sbö i kjoyo, e so e kjoyo kjishko. Llëbo kës tjeng ba wloshko, ga iche ba tjlökwo dbo ara li go, srer llëm wlo. E wolono, llëbo owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo. E irgo ga öötong beno sök Sbö orkwo këlkong kjok dogo. ⁴ Eni ga öötong sök tjwlö ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo, ga ba ko tjwlö ara ba kjinmo bakoe.

⁵ Miydëy eni, llëbo lara Sbörë ba kong li kjishko. Tjlëno ga «Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»* Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba parkagaga kjok dogo so kong eni llëme. Ga tjlëno obi ga

«Tja ber sök ba Data;

era ber sök bor Wa.»†

⁶ Ga ba Wa li ichara kjok ère kjing goshko ga tjlë ga

«Bor parkagaga kjok dogo so, bor Wa, e poshrëzi uunkong.»‡

⁷ Ga tjlëno ba parkagaga kjok dogo so kjishko. Tjlëno ga

«Ba parkagaga kjok dogo so, e shäryara beno so pjluk kjoyo, so iök kjoyo bakoe.»§

⁸ Gueniyo tjlëno ba Wa kong ga

«Pja Sbö, pja ber sök no pjluo iyado wlo, ga kjok llgwep beke.

⁹ Llëbo pjlu shäryëbashko ga pja wopjlu eshko.

Gueniyo llëbo owa shäryëbashko ga pja woydë ara eshko.

E kjishko ga pja ioror beno sök wopjlu, bop pjeyoga löng kës li kjinmo.

Tja bop Sbö jlökoyo.»*

¹⁰ Ga tjlëno ba kong obi ga

«Tjlapga, kjok ère dämärshko ga kjok uunkong shäryaga pjarë, kjopkwo, klung bakoe.

¹¹⁻¹² Llëbo kës ère pjir,

gueniyo pjara ber sök iyado.

* 1:5 Salmo 2.7. † 1:5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13. Salmo 45.6-7.

‡ 1:6 Deuteronomio 32.43. § 1:7 Salmo 104.4. * 1:9

Shwong këguëshko ga dbuy,
llëno ame kjîshko.
Pja opshäryë llëbo kës ëre tjok eni wleni.
Gueniyo pjara kjlopswë llëm,
pja ber sök ÿyado.»†

13 Ga tjlëno ba kong obi ga
«Pja tek wlar ber sök bor orkwo këïëkong,
äär jong bop moskwoga zanor pjir gu-
ing,
eshko ga iër ber tjeng bop wloshko.»‡
Lara eni ba Wa kong, gueniyo lara ba park-
agaga kjok dogo so kong eni llëme. 14 Epga
sëyaga to löng parkë Sbö kong eröe. Ga epga
iche nopga dâr wlo li kjimtë.

2

Sbö tjlökwo woyotjlÿ yõtso

1 Woyde ga Sbö tjlökwo kuroy li woy-
otjlÿ yõtso, shji opkwë sira sira ey dwayo
llëm wlo. 2 Dënashko ga Sbö tjlökwo söra
ba parkagaga kjok dogo sorë bi tjlapgaga
kong, ga llëye lara ba kong li, e kolako.
Ëye omkolono llëm ga shduna Sbörë beke.
3 Shji dâr sorë tjlökwoyo lira, e kësbang,
wolësoe. ¿Eni ga e kjrëy llëm ga shji shdüya
eni llëm sorëro? Tjlökwo ëre laga Tjlapga
Jesúsdë bäm go. E irgo ga ba tjlökwo kugaga
omlono bi kong eni bakoe. Miydëy e go
ga e beke. 4 Ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo
shäryara Sbörë bi kong oblë oblë, ga ba Sëya
ichara kjok miydë twë bi kong, woydara
Sbörë sorë li eni. Shäryara eni, miydëy e go
wlo ga tjlökwo li beke.

Jesús opyono beno so ba pjeyoga kjoyoe

5 Llono ga dbar tjwe kjwara oblë li
lörwarë bomi kong. Eshko ga ba parkagaga
kjok dogo so ie Sbörë kjok llgwek llëme.
6 Llëbo tak pjang Sbö tjlökwo go, dbar lërwa
löng li kjîshko. Tjlë ga
«No* tjlwlo ara llëme.
¿Eni ga woyotjlÿp ara ega?
¿Tjlwlo ara lëp ega?»
7 Bäm go ga iorop beno tjlwlo
bop parkagaga kjok dogo so dorko.
E irgo ga iorop beno kësbang, tjlwlo ara,
8 iorop beno shäng llëbo tjeng kës li
ichaga bakoe.»†

Miydëy e go ga llono ga llëbo tjeng kës li iche
no lirë. Gueniyo eerishko ga llëbo iche llëm
wleniyo tjok obi. 9 Llëye weno Jesús tjok li
miydëy pjlúe. Bäm go ga iara Sbörë beno
tjlwlo ba parkagaga kjok dogo so dorko. Ga
Sbö wopjlú li kjîshko ga ichara wolon bi
kjîshko. Ga wolono kjîshko ga iara beno
kësbang, tjlwlo ara.

10 Ba go ga llëbo tjeng kës li shäryara
Sbörë, ga beno tjeng ba kong uunkong.
Llëbo owa ichara wen ba kong ara. E
poshäryara ber nopga ara döga wlo eni. Sbö
omshäryono eni, woydara eni kjîshko, ga
shäryara beke. 11 Jesús, nopga iara beno
tjeng dboy Sbö kong li, e Data kjlaraso. E
kjîshko ga epga lökyokjre Jesúsdë llëm, kowe
ba pjeyoga. 12 Tjlëno Sbö kong ga
«Bop roy lër bor pjeyoga kong.

Pja poshrër ara, epga tön löng lishko.»‡

13 Ga tjlëno obi ga

«Tja mär Sbö go.»§

Ga tjlëno obi ga

«Tja shäng bor wapga twara Sbörë bor kong
li tjok.»*

14 Iara beno ba wapga li, e nopga, ga
nopga ichaga wolon li, e Ä, ga uunkong
tjeng Ä wloshko e kjîshko. E kjîshko ga
Jesús öötong beno shäng no, ga wolonoe.
Shäryara eni, Ä zäya wlo, 15 nopga döya
Ä wloshko dwayo wlo bako, ber löng ba
wolon li bangkjrë ame wlo. 16 Jlökyo ga e
shrono shäng Sbö parkagaga kjok dogo so li
kjimtaga wlo llëm, shrono shäng Abraham
tjeyoga kjimtaga. 17 E kjîshko ga iara Sbörë
beno shäng ba pjeyoga dik, llëbo wen ba
kong lok kës li wen ba kong eni wlo, epga
sorë miyde pjir wlo. Eni ga songe le ga
pjlú, ga parkë syöshtaga kësbangyo wleni ba
kjîshko ga pjlú bako, e äär ber llëbo owa
shäryara li potjwlëkklo wlo. 18 Ga öör shäng
song, tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo
lara kuzong ga nopga tjlÿya Äre enishko ga
epga kjimte ga pjlúe.

3

Jesús tjlwlo ara, Moisés kjinmo

† 1:11-12 Salmo 102.25-27. ‡ 1:13 Salmo 110.1. * 2:6 No le li, e Jesús loklo. † 2:8 Salmo 8.4-6. ‡ 2:12 Salmo 22.22. § 2:13 Isaías 8.17. * 2:13 Isaías 8.18.

¹ E kjishko ga pjeyoga, pjây rokara Sbörë, iara beno tjeng dboy ba kong li, Jesús woyotjliži iyado. Ichara Sbörë ba tjlokwo roy lë bi kong li e. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e bakoe. Shji mär ba go lëy eni. ² Jesús iara Sbörë beno shäng parkë ba kong, ga parkono pjlú, Moisés parkono pjlú Sbö nopga kong sorë ga eni. ³ Gueniyo Jesús, e tjwlö ara, Moisés kjinmo, domer u shäryaga tjwlö ara, u shäryara li kjinmo wleni. ⁴ U tjeng kës li shäryaga tjok, gueniyo llëbo tjeng kës li shäryaga Sbörë. ⁵ Moisés parkono Sbö nopga kong pjlú, parkaga tjwlëk shäng pjiir wleniyo dik. Eni ga llëye shäryara li beno llëbo wen llono li jyäglo. ⁶ Gueniyo Cristo, e Sbö Wa, ga parkë shäng Sbö nopga ichaga. Tjawa tjëlë ga shji mär ba go, ga koshëy iyado lëy eni. Shäryëy eni jlökoyo wleni ga shji ber ba nopga, so u shäryara li kjoyoe.

Woyde ga shji mär Sbö go äär jong ba dbo go

⁷⁻⁸ E kjishko ga Sbö Sëya tjëlë ga «Eeri ga Sbö tjlokwo kumi wleni ga kjrozïa.

Bomi tjlapgaga tek dënashko so, Sbö kolara lok llëm, llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjây opshäryë baïya dik llëme.

Epga löng kjok dogro no llëmshkoshko ga Sbö tjliina lok.

⁹ Llëbo shäryara Sbörë kës li ina lok öötong lu pjloglo sak pkëng (40).

Eni ëmdë ga Sbö tjliina lok ara.

¹⁰ E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjëlë ga “Jeno löng iyado, jëk lok woydë bor tjok llëme” le.

¹¹ E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjëlë jlökoyo ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” le.*

¹² ¡Pjeyoga, pjây sjëke! Sbö, e sök iyado. Eni ga llëbo owa iëmi äär ber tjeng bomi pjlúshko llëm, Sbö rayëmi llëm wlo. ¹³ Dbar kjwobi go ga pjây ëng kjimtos dbokjrë dey. Dbar kowëy «eri» li pjang obishko ga pjây opshäryos eni, pjây jyäpgwe llëbo owa lirë llëm wlo, Sbö rayëmi llëm wlo. ¹⁴ Shji mär löng Cristo go bäm go sorë ga woyde ga shji

mär ber löng ba go eni äär jong ba dbo go. Shäryoroy eni ga shji äär ber löng ba tjok iyado, ¹⁵ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Eeri ga Sbö tjlokwo kumi wleni ga kjrozïa.

Bomi tjlapgaga tek dënashko so, Sbö kolara lok llëm, llëye kuya woydë llëm bakoe.

Pjây opshäryë baïya dik llëme.»†

¹⁶ ¿Nopga öör löng Sbö tjlokwo kuno, gueniyo kolara lok llëm li ë? Nopga shira Moisésdë tek Egipto kjokyo dwayo li epga om go. ¹⁷ ¿Sbö iirkono öötong lu pjloglo sak pkëng (40) li ë kong? Nopga llëbo owa shäryono, ga wolono tjeng kjok dogro no llëmshko li kong. ¹⁸ «¿Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» lara Sbörë jlökoyoshko ga ë layde shäng? Nopga ba tjlokwo kolono llëm li layde. ¹⁹ Miydëy e go ga epga öötong lok llëm, epga mär Sbö go llëm kjishko.

4

Sbö nopga äär ber löng ba woshtozlong kjokyo

¹ Tjlokwo lara Sbörë ba kong lok jlökoyo li beno bi kong bakoe. Shjira ie woydë äär ber löng ba woshtozlong kjokyo bakoe. E kjishko ga shji sjëk, shji äär ber löng eshko wlo. ² Sbö tjlokwo pjlú li kuroy wëllë, epga omkuno dik, gueniyo mär Sbö go llëm kuzong ga beno ba kong ga llëno llëme. ³⁻⁵ Shji äär ba woshtozlong kjokyo wlo ga woyde ga shji mär ba go, lara Sbörë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong, ga tjëlë jlökoyo ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” le.»*

Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlokwo go. Tjëlë ga «Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjirshko ga woshtonoë.»† E irgo ga tjëlë ga «Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» le. Miydëy e go ga kjok shäryara Sbörë pjirshko ga woshtozlong kjokyo lara li, e shäryak pjiir tjän.

⁶ Miydëy e go ga no kjone kjone äär ba woshtozlong kjokyo ga pjlúe. Gueniyo

* 3:11 Salmo 95.7-11. † 3:15 Salmo 95.7-8. * 4:3-5 Salmo 95.11. † 4:3-5 Génesis 2.2.

nopga Sbö tjlökwo pjlú li kuno bäm go li öötong eshko llëm, kolara lok llëm kjishko. ⁷ E kjishko ga lu kop ara irgo ga Sbö tjlëno David kong. Eshko ga dbar iara beno kjwara obi, ga kowara «eeri». Eshko ga tjlökwo lara jlökoyo loror bomi kong tjän li, e lara nopga löng eshko li kong jek obi. Tjlë ga

«Eeri ga Sbö tjlökwo kumi wleni ga kjrozã.

Pjäy opyë ber löng llëye kumi woydë llëm wleni llëme»[‡] le.

⁸ Epga iara Josuére beno löng woshtë jlökoyo kjwe ga dbar iara Sböre kjwara obi llëme. ⁹ Miydëy e go ga llono ga ba nopga kong dbar twe Sböre kjwara obi, woshtë jlökoyo wlo, Sbö woshtono dbar kjäk (7) lishko sorë ga eni. ¹⁰ Eshko dbaryo ga ëye öötong löng eshko ga parkë ame, ber löng woshtë jlökoyo, Sbö woshtono sorë ga eni. ¹¹ E kjishko ga shji drön ëë, shji äär eshko wlo. Llëm ga shji kjone kjone Sbö kolë llëm, Israel tjëyoga dik, ga shji äär eshko llëme.

¹² Sbö tjlökwo, e së, dbo ara bakoe. Shji oblë shorkek dröng kowo stek kar kar wleni go ga dröng li opzrëk rongë. Sbö tjlökwo li, e so dröng e kjoyoe. Opzrëk rong, kjlay bi pjlúshko. E go ga shji wotjlik pjlúre, de owa, e miydëy wëllëe. ¹³ Llëbo jney, ïga Sböre llëm wlo ga äe. Llëbo uunkong ïya wëllë, ga llono ga shji iche ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

Jesús, e syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo

¹⁴ Jesús, e Sbö Wa. E öötong sök kjok dogo. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e. E kjishko ga shji mär ba go lëy kuzong ga woyde ga shji mär ber löng ba go jlökoyo. ¹⁵ E tjlina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara, shji tjlïya Äre sorë ga eni. Gueniyo era llëbo owa shäryono llëme. E kjishko ga shji sorë li miyde shäng pjlú, ga shji dbo ara llëmshko, shji songshko ga shji songe le ga pjlúe. ¹⁶ E kjishko ga shji jek äär Sbö boksho lan ba tjok wlo, llëye bangkjrey llëm wleni, shji woyde ara kjishko. Eni ga shji songshko ga shji songe le, ga shji kjimte ba wopjlú li kjishko.

5

¹ Syöshtagaga Sbö kong Israel tjëyoga kjishko këskesyo kjrara Sböre kjlobi nopga li tjrëko dwayo, parkë Sbö tjok, nopga li kong wlo, öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko wlo bakoe. ² Nopga li kjok miydë ara llëm, ga olö ga llëbo shärye lok owa, dbo ara llëm kjishko. Eshko ga songe le syöshtagaga lirë ga pjlú, epga dbo ara llëm eni bako kjishko. ³ E kjishko ga öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo owa shäryara epgarë om go li kjishko bakoe.

⁴ Pak ëre tjwlo ara. Gueniyo ëye opyë pak ëre shäryë om go llëme. Woyde ga rokaga Sböre, Aarón rokara sorë ga eni. ⁵ Cristo opyono pak tjwlo ara ëre shäryë om go llëm bakoe. Sbö tjlëno ba kong ga «Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»^{*}

⁶ Ga tjlëno ba kong obi ga

«Pja ber shäng syöshtaga ïyado wlo, Melquisedec dik.»[†]

⁷ Jesús shäng kjok ëre kjing go obishko ga miyde ga Sbö dbo ara, e döya eshko dwayo wlo, wolon llëm wlo. E kjishko ga kjloshtono ba kong jlökoyo, slatong ara boryo go. Ga Sbö bangkjara ara kuzong ga llëye lara li kura. ⁸ Gueniyo e Sbö Wa ëmdë ga llëbo weno ba kong owa ara kjishko ga oppino Sbö kolë jlökoyo. ⁹ Ga llëye woydara Sböre shärye wlo li shäryara uunkong pjirshko ga öötong beno sök ba kolagaga uunkong li döga, epga ber löng së ïyado wlo, ¹⁰ ga iara Sböre beno shäng syöshtaga kësbangyo, Melquisedec dik.

Shji Sbö rayë llëme

¹¹ Llëbo lërwa woydë bomi kong ara ëre kjishko, gueniyo lërwa wlo ga kjang, pjäy kã kjang kjishko. ¹² Pjäy mär löng Jesús go dbar kop ara tjän. Pjäy oppino pjlú kjwe ga eerishko ga pjäy opyono beno löng no pingga. Gueniyo Sbö tjlökwo kjrëmi löng li llë loklo miydëmi löng llëm obi. Woydëmi ga pjäy pïya oblërë tjlökwo wëllë go eröe. Kjwozirga löng nä ië wleniyo, e dli uë woydë llëme. Pjäy so e kjoyo, tjlökwo kjang li kumi woydë llëm kjishko. ¹³ Nopga so kjwozirga

[‡] 4:7 Salmo 95.7-8. ^{*} 5:5 Salmo 2.7. [†] 5:6 Salmo 110.4.

löng nä ië kjoyo li, e jëk löng pjlo bek sorë li miydayde lok llëm obi. ¹⁴ Gueniyo tjłkwo kjang li, e dli wleni, ga nopga so këkboga kjoyo li, e opping ara e go, ga llëbo pjłue, de owa, e miyde löng pjłue.

6

¹⁻² Bäm go ga tjłkwo laraba bomi kong ara. Cristo tjłkwo wëlle li laraba bomi kong. Llëbo owa shäryë löng li, e rayë sorë, shji wolon llëm wlo, e laraba bomi kong. Shji mär Sbö go sorë, e laraba bomi kong. Shji wë sorë, e laraba bomi kong. Shji orkwo ië ëng kjing go sorë, e laraba bomi kong. Nopga wolono löng li woshre iröng obi sorë, e laraba bomi kong. Llono ga nopga shdüya Sbörë iyado wlo sorë, e laraba bomi kong bakoe. Tjłkwo uunkong ëre laraba bomi kong pjir tjän. Gueniyo woyde ga e lanyotkëy ame, shji opping tjłkwo kjang li go dey, nopga wotjlik këkboga dik wleni. ³ Woyde Sbörë wleni ga shäryë eni.

⁴⁻⁶ Eye tjłkwo li kjrono, ga rayara ga rokëy iröng obi ber löng Sbö tjok ga äe. Llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le ame, ga raye ame bakoe. Llëbo twara Sbörë ba kong li kjrara lok tjän. Epga ëng dowlëno Sbö Sëya tjok. Miydara lok pjir tjän ga Sbö tjłkwo, e pjłue. Sbö Wa tjwe iröng obi dbo ara go sorë, e miydara lok pjir bakoe. Eni ga Sbö Wa li rayarashko ga e zröra lok lõk pjang kjlös go jek obi wleni, ga iara lok beno shäng joywëba wlo bakoe.

⁷ Kjek buk kjrina. Shunyo shrë ba kjing goshko ga di li shura klung sho lirë, ga dwla botjyono pjłú, nopga parkë löng eshko li kongshko ga Sbö ber wopjłú kjok li tjok. ⁸ Gueniyo e wen shkë sho, kjlo sho oblë oblë llëno llëm wleniyo ga Sbö ber wopjłú ba tjok llëme. Llono ga e sukoba pjire.*

⁹ Pjeyoga, tjawa lan bomi tjok eni ëmdë ga miydërwa ga pjäy opshäryë owa eni llëme. Eye dōktong ga woyde ga llëbo shärye pjłue. Ga miydërwa ga pjäy omshäryë eni. ¹⁰ Sbö woydëmi ara kjışhko ga ba nopga kjimtoromi ara, ga shäryëmi löng eni obi.

* **6:8** Kjek le li, e nopga loklo. Shunyo le li, e llëbo shärye Sbörë nopga kong pjłú li loklo. Eni ga llëbo shärye Sbörë nopga kong pjłúshko ga shji llëbo shäryë ba tjok pjłú ga Sbö ber wopjłú bi tjok. Gueniyo shji llëbo shäryë ba tjok owa ga Sbö ber wopjłú bi tjok llëm, ga shji shdüya. † **6:14** Génesis 22.17.

Sbö wotjlik bek iyado, ga llëbo shäryëmi löng li woyojeya llëme. ¹¹ Woydërwa ga pjäy omshäryë eni jlökoyo, äär jong llëbo koshëmi löng li shäryono pjir guing. ¹² Woydërwa ga pjäy opyë löng shmi jong wleni llëme. Eye kwleya mär Sbö go llëm ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong lara li kjre lok jlökoyo. Woydërwa ga pjäy omshäryë eni bakoe.

Tjłkwo lara Sbörë jlökoyo li, e shäryë eni

¹³ Eye tjwłö ara Sbö kjinmo llëme. E kjışhko ga Sbö tjłëno Abraham kong jlökoyo dënashko ga tjłkwo li lara ba ko om go li go. ¹⁴ Eshko ga tjłë ga «Pja kjimtër ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme»† le. ¹⁵ Kuya ga beno shäng ba koshë wopjłú, ga llëye lara li kjrara beno ba kong. ¹⁶ Nopga tjłkwo le oblë kong jlökoyoshko ga tjłkwo le oblë tjwłö ara ba kjinmo li ko goshko, ber ba miydaga wlo. Shäryara eni ga jlöe lëba. ¹⁷ Eni ga Sbö tjłëno jlökoyoshko ga woydara ga miydëba ga tjłkwo li shärye jlökoyo, ga kjlopswe llëme. E kjışhko ga tjłkwo li lara ba ko om go li go. ¹⁸ Sbö jyörkë llëme. Llëye le jlökoyo li, e shärye kjluwe. Llëye le ba ko go li, e shärye kjluwe bakoe. Ga shji tōktong ba shwoy, ga rokoroy ba kong ga shji döya. Eni ga miydëy ga llëye lara li shärye eni kuzong ga shji beno löng wopjłue. ¹⁹⁻²⁰ Eni ga miydëy pjłú ga llëye koshëy löng li, e shäryë eni. E kjışhko ga shji wotjlik oblë oblë llëm, shji wotjlik ber löng kjrinaso eröe. Shji mär ber löng Jesús go. E öötong sök Sbö bokshto kjok dogo bi bäm go, ga beno shäng syöshtaga kësbangyo iyado bi kjışhko, Melquisedec dik.

7

Syöshtaga Sbö kong ko Melquisedec

¹ Melquisedec, e dënashko ga Salem so pjłuyo, syöshtaga Sbö Tjwłö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjışhko bakoe. Pjlara ga Abraham öör shäng ëngkjwë pjłupga oblë tjok, ga zanae. E irgo ga jek shäng irbo, to ba ushko wlo ga wlokjrara Melquisedecde, ga tjłëno beno pjłú ba kong. ² Eshko ga llëbo wlëna

Abrahamdë kës li shtara äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara ba kong. Melquisedec, e no pjluyo, llëbo pjlo bek shäryaga li loklo. Ga Salem, e wlëp loklo. Eni ga kowëba Salem so pjluyo li, e beno no pjluyo, nopga iaga ber löng wlëp loklo. ³ Data ë, mekë ë, kjokëga ë, e miydëy llëme. Weno buk llonoshko, wolono llonoshko, e miydëy llëm bakoe. Eni ga beno syöshtaga ÿyado, Sbö Wa dik.

⁴ E tjwlö kjöm li woyotjlizã. Abraham, e bi tjlapga tek dënashko so tjwlö ara anmoyö ëmdë ga pjlupga zanashko ga llëbo wlëna kës li twara ba kong kjrina. ⁵ Syöshtagaga Leví tjëyo lira, llëbo tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go ba kjishko. Tjlë ga Abraham tjëyoga llëbo wlëkshko ga woyde ga shte lok, ga äär ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go ga shiya kjrina kjrina, ga twe ba kong lok, uunkong li pjeyoga dö gueniyo. ⁶ Gueniyo domer li, e Leví tjëyo llëme. Ga Sbö tjläno jlökoyo li, e beno Abraham kong. Eni ëmdë ga llëbo wlëna Abrahamdë li, e twara ba kong kjrina, ga kar tjläno beno pjlú ba kong. ⁷ Miydëy ga ëye tjläno beno pjlú oblë kong ga e tjwlö ara ba kjinmo.

⁸ Llëbo twëba syöshtagaga Leví tjëyo kong eni. Gueniyo miydëy ga llono ga epga wolon. Domer kong llëbo twara Abrahamdë li, era wolono sorë, llonoshko, e tak pjang Sbö tjläkwo go llëme. E kjishko e sök së obi wleni. ⁹⁻¹⁰ Tjwlö shigaga li, e Leví tjëyoga, ga Leví, e Abraham tjëyo. Abraham wlokjrara domer lirëshko ga Abraham wapga llëm obi. Eshko ga Leví, ba tjëyoga kës, e tjeng Abraham tjok obi wleni. E kjishko ga llëbo twara Abrahamdë ba kongshko ga epga omtwono ba kong wleni bakoe.

Jesús, e Melquisedec dik

¹¹ Kjok llgwekklo twara Sbörë nopga li kongshko ga Leví tjëyoga iara beno löng syöshtaga ba kong nopga li kjishko. Eshko ga domer iara beno syöshtaga kësbangyo bäm go li, e Aarón. Gueniyo ëye ie syöshtaga eniyorë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E kjishko ga syöshtaga woydara oblë wleniyo, gueniyo Aarón dik llëm, Melquisedec dik

* 7:17 Salmo 110.4.

shara. ¹² Eni ga syöshtaga bäm go wleniyo li kje Sbörë, äska ie ber oblë wleniyo wlo ga woydara ga kjok llgwekklo bäm go wleniyo li kje bako, ga äska ie ber oblë wleniyo. ¹³⁻¹⁴ Syöshtaga oblë wleniyo tak pjang Sbö tjläkwo go ëre, e bi Tjlapga Jesús. Gueniyo era Leví tjëyo llëme. Miydëy pjlú ga e Judá tjëyo, ga epga iara Moisésdë parkë syöshtaga Sbö kong öng sho sukklo jong lishko llëme.

¹⁵ Syöshtaga weno shäng kjlara oblë wleniyo, Melquisedec dik. Uunkong ëre miydëy wëë e kjishko. ¹⁶ Kjok llgwekklo li tjlä ga ëye äär ber shäng syöshtaga wlo ga woyde ga e Leví tjëyo. Gueniyo Jesús öötong shäng syöshtaga e kjishko llëme. E öötong shäng syöshtaga, e wolon ame kjishko, ¹⁷ tak pjang Sbö tjläkwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Pja ber shäng syöshtaga ÿyado wlo, Melquisedec dik.»*

¹⁸⁻¹⁹ Kjok llgwekklo tek dënashko so li, ëye ie ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. E llëno llëm wleni. E kjishko ga iara Sbörë beno tjwlö ame, äska iara beno oblë, pjlú ba kjinmo. Ère go ga eerishko ga shji äär ber löng Sbö boksho, lan ba tjok wlo ga pjlúe.

²⁰ Sbö om go tjläno jlökoyo, Jesús kjishko. Tjlëno eni, syöshtaga tek dënashko so li kjishko llëme. ²¹ Jesús iara beno shäng syöshtaga lishko ga tjlä ga

«Tjlapga tjläno jlökoyo, ga opkjlopswë ber wotjlik oblë llëme.

Tjlë ga

“Pja ber shäng syöshtaga ÿyado wlo” le.»

²² Miydëy e go ga tjläkwo tjaglën ëre ie Jesúsde ber pjlú, tjläkwo bäm go li kjinmo.

²³ Syöshtagaga tek dënashko so li arae. Èye parkë ber löng ÿyado wlo ga ä, epga uunkong wolon kjishko. ²⁴⁻²⁵ Gueniyo Jesúsda sök ÿyado, ga ber shäng syöshtë Sbö kong, nopga mär ba go äär Sbö boksho wlo li kjishko ÿyado. E kjishko ga epga döya ber löng ÿyado wlo ga pjlúe.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo woydëy wleniyo li e. E jëk shäng pjlo bek ÿyado, pogo llëye dret Sbö bokso, nopga owa dik llëme. Ga iara Sbörë beno shäng dboy ba kong, söra öötong sök kjok dogo, iara beno tjwlö ara,

llëbo tjeng kës li kjinmo. ²⁷ E syöshtagaga kësksyo oblë dik llëme. Tek bäm goshko ga öng zröya dbar kjwobi go, ga sho suya, pjë drete. Bäm go ga shärye eni, owa shäryara om go li potjwlëkklo. E irgo ga shärye eni, owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo bakoe. Jesúsda opshäryë eni llëme. E optwono pjaraso, beno llëbo owa shäryara nopgarë kës li potjwlëkklo. ²⁸ Domerga iara kjok ilgwekklo lirë beno löng syöshtagaga kësksyo li, e dbo ara llëm, jëk löng pjlo bek ga äe. Gueniyo kjok ilgwekklo li twara Sbörë irgo ga tjlökwö lara oblë jlökoyo. E go ga ba Wa iara beno shäng syöshtaga kësbangyo ïyado wlo. Era öötong beno pjlo bek ïyado.

8

Syöshtaga kësbangyo oblë wleniyo, tjlökwö oblë wleniyo

¹ Llëye lër shäng bomi kong li eni. Shji syöshtaga kësbangyo sök kjlara. E öötong sirkeno sök kjok dogo, Sbö orkwo këlkong, shtoyo tjwlö ara anmoyö lishko, ² ga parkë shäng Sbö u jong eshko li roshko. U li shäryaga Tjlapgarë, shäryaga norë llëme.

³ Syöshtagaga kësksyo uunkong iara beno löng llëbo twe Sbö kong, öng sho suya ba kong bakoe. E kjishko ga woydara ga llëbo twe Jesüsdë Sbö kong bakoe. ⁴ Kjok ëre kjing goshko ga syöshtagaga tjok, ga parkë löng llëbo twë Sbö kong, tak pjang kjok ilgwekklo go sorë li eni. E kjishko ga Jesús sök kjok ëre kjing go obi kjwe ga e ber syöshtaga llëme. ⁵ Syöshtagaga li parkë löng Sbö u jong kjok ëre kjing go li roshko. E so ba u jong kjok dogo li kjoyo, gueniyo äär eni llëm, e ba jyäglo erä. E kjishko ga Sbö u shäryak öng kwota go li shärye Moisésdë shäng kjwlëshko ga Sbö tjlä ba kong ga «Shäryos yötso. Llëbo jyäglo pinor bop kong dlup go sorë ga shäryos eni»* le. ⁶ Gueniyo pak twara Jesús kong li, e tjwlö ara, pak shärye syöshtagarë li kjinmo. E parkë syöshtaga, tjlökwö twara Sbörë tjaglën, beno ïyado wlo li kjishko. Ga tjlökwö ëre tjwlö ara, tjlökwö twara bäm go li kjinmo.

* **8:5** Éxodo 25.40. † **8:12** Jeremías 31.31-34.

⁷ Tjlökwo twara Sbörë bäm go li, llëbo uunkong shäryara pjlu kjwe ga tjlökwö woyde oblë llëme. ⁸ Gueniyo ïna Sbörë ga nopga li pjlu llëme. Tjlë ga

«Tjlapga tjlä ga

“Dbar tjwe kjwara ga

Israel tjëyoga kong,

Judá tjëyoga kong,

tjlökwo twër kjrina obi tjaglën.

⁹ Dënashko ga ba tjlapgaga,

e orkwo sharor wleni,

ga shiror tek Egipto kjokyo dwayo.

Eshko ga tjlökwö tworor ba kong, beno

ïyado wlo,

gueniyo kolara lok llëme.

E kjishko ga tja opkjono ba shwoy

dwayo.

E kjishko ga tjlökwö twër tjaglën li,

e ber tjlökwö tworor ba kong dënashko

li dik llëme” le.

Tjlapga tjlä obi ga

¹⁰ “Tjlökwo tworor, beno ïyado wlo bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjlökwö twër Israel tjëyoga kong, ber ïyado wlo li eni.

Bor kjok ilgwekklo li tër ber pjang ba wotjlik li go,

tër ber pjang ba pplugwo go bakoe.

Tja ber ba Sbö,

ga epga ber bor nopga bakoe.

¹¹ Eshko ga tja miyde nopga uunkongdë, nopga tjwlö chira äär jong nopga tjwlö ara go.

E kjishko ga ëye oblë ping bor tjlökwö go ame,

ëye ba kjlara ichë bor miydë ame bakoe.

¹² Eshko ga owa pjang ba go li lön ber dret, ga owa li woyoshrër ame” le.»†

¹³ Tjlökwo ëre kowara tjaglën kuzong ga miydëy e go ga tjlökwö bäm go li iara beno tjwlö ame. Ga llëye këguë, tjwlö llëm ga wop ä ga jeno pjire.

9

Sbö u jong kjok ëre kjing go

¹ Tjlökwo twara Sbörë, beno ïyado wlo bäm go li kjibokwoyo goshko ga tjlökwö tak lok oblë oblë, beno Sbö poshrëya sorë li miydoklo, ba u kjok ëre kjing go shärye

sorë li miydoklo bakoe. ² Eni ga Sbö u shäryara lok kjwara öng kwota go. Roshko kjër jong kjwara, e kowara lok shto zrek. Eshko ga iök shjiy bapkwö jong kjwara, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjeng ba ioklo jong li kjing go bakoe. ³ U li roshko shwong iak pjang kara kësbange. E pjlor kalëkong kjër jong kjwara obi, e kowara lok shto zrek anmoyö. ⁴ Eshko ga llëbo lö pjlebë sukklö jong kjwara, shäryak dbur sho shöylör go. Sbö tjlökwö woyoshroklo bapkwö poglo shtik dbur sho shöylör go li jong eshko bakoe. Roshko *maná* tjeng sira, ba bapkwö shäryak dbur sho shöylör go li roy, Aarón kjorkung pönglä weno pjlaro li buk eshko, ak kjwangyo goshko tjlökwö twara Sbörë tak lok li tjeng eshko bakoe. ⁵ Tjlökwö woyoshroklo bapkwö li kjing go Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo li jyäglo tjeng do pjök, ba sjägä jyäglo li tjeng tjlökwö woyoshroklo bapkwö kjing dokklo li kopshko, owa pjang nopga go li löya Sbörë lishko. Eni tjok ga llëye lër e kjishko wlo ame.

⁶ Llëbo uunkong ëre shäryara lok pjir irgo ga dbar kjwobi go ga syöshtagaga Sbö kong nopga kjishko li, ba pak li shärye dloyo öötongshko ga opzrëk jek kjër jong bäm go li roshko. ⁷ Gueniyo ëye opzrëk jek kjër jong këm kjwara obi li roshko llëm, syöshtagaga kësbangyo li eröe. Lu pjlobi go ga opzrëk jek eshko pjlaraso döe. Ga opzrëk wlo ga öng srëng söya tjeng ba tjok, llëbo owa shäryara om go li potjwlëkklo, llëbo owa shäryara nopgarë miyde löng llëm wleniyo li potjwlëkklo bakoe.

⁸ Llëbo uunkong ëre shäryara lok eni, tjlökwö twara Sbörë ba kong bäm go li kjishko. Ère go ga shji pïya Sbö Sëyarë ga tjlökwö bäm go li pjang obishko, Sbö u li jong obishko ga ëye opzrëk jek shto zrek anmoyö lishko ga äe. ⁹ Eerishko ga miydey e go ga öng llë tworoy, sho suroy Sbö kong eni ga shji opyë ber löng wotjlik pjlo bek ba bokso e go wlo llëme. ¹⁰ Tjlökwö tak lok bäm ëre go ga nopga oppino ië sorë, wë sorë, äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo. Gueniyo tjlökwö li beno tjwlö tjok, äär jong tjlökwö

tjaglën li tjweshko jä.

Cristo srëng

¹¹ Gueniyo ga Cristo öör tjän, ga öötong beno shäng syöshtagaga kësbangyo bi kjishko. Llëbo pjlu tjeng eerishko kës li söga erë. E parkë Sbö u jong pjlo bek, pjlu anmoyö lishko. Sbö u ëre shäryaga norë llëm, e kjok ëre so llëm bakoe. ¹² Cristo opzrëno jek eshkoshko ga öng srëng söra llëm, shwling ushko so srëng söra llëm, sögla wlënggla srëng söra llëm bakoe. Ba srëng onmo lira söra jek ba tjok, ga opzrëno jek shto zrek anmoyö jong eshko li roshko pjlaraso, ber sök eshko iyado wlo. Shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo iyado wlo eni. ¹³ Dënashko ga öng zröraba, sho suraba Sbö kong, llëbo owa shäryara li potjwlëkklo, ga shwling ushko so srëng, sögla srëng, sögla sho pjono dret, ba pjlungyo, e sguinaba nopga pogo llëbo owa li kjing go, ie ber löng äär Sbö poshrëk ga pjlu wlo. ¹⁴ Cristora pogo llëye dret Sbö bokso. Ga Sbö Sëya dbo go ga optwono Sbö kong, wolono, srëng kwono bi kjishko, owa pjang bi go li löya ber dret wlo. Dënashko ga shji löng wolon wlo, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo shäryara eni, shji ber löng parkë Sbö Sök Iyado li kong wlo. ¹⁵ Tjlökwö tjaglën li shäryaga beno Cristorë e kjishko. E wolono, nopga rokara Sbörë li döya ba shdungglo tak pjang tjlökwö bäm go li dbo dorko dwayo wlo, llëbo pjlu twe Sbörë ba nopga kong ber iyado wlo lara jlökoyo li kjre lok wlo.

¹⁶⁻¹⁷ Shji löng së obishko ga shji kjibokwo të, ber shji wolonoshko ga bi llëbo li ber ë kong li miydoklo wlo. Tjlökwö tjaglën ëre, e so kjibokwo e kjoyoe. Kjibokwo li tjwlö tjok wlo ga woyde ga ba taga wolono guing. Shäng së obishko ga kjibokwo li tjwlö llëme. ¹⁸ E kjishko ga tjlökwö twara Sbörë bäm go li, e tjwlö tjok wlo ga woydara ga öng llë zrökoba, srëng li kwongoba wlo. ¹⁹ Tjlökwö uunkong tara kjok llgwekklo kjibokwoyo go li lara Moisésdë nopga kong pjirshko ga sögla wlënggla srëng kjrara sira, shwling ushko so srëng kjrara sira, ga pjöyikong li rorwara di tjok. E irgo ga kjor so shkwë sho kjoyo kowo kjrara kjlöbö, pjirira öng wlëp

ushko so zok p̄jlo srëzrën go, p̄ora srëng ror-wak di tjok li go, ga sguina kjok l̄lgwekklo kjibokwoyo li kjing go, nopga uunkong li kjing go bakoe. ²⁰ Eshko ga t̄jlë ga «T̄jl̄okwo ëre lara Sbörë, beno ÿyado wlo, shäryëmi wlo. Srëng ëre kj̄ishko ga t̄jl̄okwo li ber t̄jwlo tjok»* le. ²¹ Srëng li sguina Sbö u jong eshko li kjing go, ba llëkso bokso tjeng eshko kës li kjing go bakoe. ²² Srëng kwono llëm ga owa pjang nopga go li löya Sbörë llëme. E kj̄ishko ga epga ichara kjok l̄lgwekklo lirë llëbo ie ber tjeng dboy Sbö kong wlo ga woyde ga shärye srëng go. Epga ichara ba shäryë eni llëbo uunkong tjok seke.

²³ Llëbo uunkong ëre, e llëbo tjeng kjok dogo li jyäglo. E kj̄ishko ga woydara ga ie ber tjeng dboy Sbö kong eni. Gueniyo llëbo tjeng kjok dogo li ber tjeng dboy Sbö kong wlo ga woyde ga shärye llëbo t̄jwlo ara, öng kjinmo li go. ²⁴ Sbö u jong kjok ëre kjing go li, e Sbö u j̄lökoyo li jyäglo, e shäryaga norë bakoe. Cristo opzrëno e roshko llëm, opzrëno jek Sbö u jong kjok dogo li roshko, ga beno shäng eshko Sbö bokshto, shji kjimte wlo. ²⁵ Lu p̄jlobi ga syöshtagaga kësksyo opzrëk jek shto zrek anmoyö li roshko, ga öng srëng söya jek ba tjok. Cristora opzrëno jek p̄jlaraso döe. ²⁶ Eni llëm kjwe ga woyde ga zrökoba kop ara, kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong. Gueniyo weno shäng p̄jlaraso ÿyado wlo, optwono wolono, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo. ²⁷ Shji nopga wolon p̄jlaraso wlo. E irgo ga shji l̄lgweya Sbörë wlo. ²⁸ Eni wleni ga Cristo wolono p̄jlaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo. Ga llono ga wen jek p̄jlara obi, gueniyo t̄jwe shäng owa pjang nopga go li löngga llëm, t̄jwe shäng ba koshagaga löng li döga shara.

10

Cristo wolono p̄jlaraso, nopga uunkong kj̄ishko

¹ Kjok l̄lgwekklo tara Moisésdë li, e llëbo wen t̄jwe p̄jlú li jyäglo eröe. Llëbo wen t̄jwe p̄jlú li, e oblë. E kj̄ishko ga lu p̄jlobi go ga nopga öng zrök, sho suk, p̄jë dret Sbö poshrëkklo, tak pjang kjok l̄lgwekklo

go sorë li eni ëmdë ga ëye ie ber p̄jlo bek Sbö bokso ga äe. ² Epga, owa pjang ba go li löna Sbörë beno dret ÿyado wlo kjwe ga beno löng pogo llëye dret Sbö bokso. Eni kjwe ga öng zröya, sho suya ame ga p̄jlúe. ³⁻⁴ Miga owa pjang oba go li löya Sbörë ber dret, sögla l̄lgwoklë srëng kj̄ishko llëm, shwling ushko so srëng kj̄ishko llëm bakoe. E kj̄ishko ga öng zröya, sho suya lu p̄jlobi go. E ber epga pogo llëbo owa tjok li miydoklo.

⁵ E kj̄ishko ga Cristo shrono shäng kjok ëre kjing goshko ga t̄jlë Sbö kong ga

«Öng zröraba, sho suraba bop kong li woydorop llëm,

llëbo twaraba bop kong li woydorop llëm bakoe.

E äska doyo poshäryorop bor kong.

⁶ Öng zröraba, sho suraba, p̄jono dret bop poshrëkklo li,

öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäryaraba li pot̄jwlëkklo li, e beno p̄jlú bop kong llëme.

⁷ E kj̄ishko ga t̄ja t̄jlë ga “Sbö, t̄ja shäng na, ga t̄ja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga, tak pjang bor kj̄ishko bop kjibokwo go sorë li eni” lër eni» le.*

⁸ Bäm go ga t̄jlë ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong li, llëbo twaraba bop kong li, öng zröraba, sho suraba, p̄jono dret bop poshrëkklo li, öng zröraba, sho suraba, llëbo owa shäryaraba li pot̄jwlëkklo li, e woydorop llëm, beno p̄jlú bop kong llëm bakoe» le eni. T̄jlëno eni, epga ichara kjok l̄lgwekklo lirë ba shäryë eni gueniyo.

⁹ E irgo ga t̄jlë ga «T̄ja shäng na, ga t̄ja shrono shäng llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga» le eni. Eni ga t̄jlökwo twara Sbörë bäm go li kjara, äska t̄jlökwo t̄jaglën li shärye wlo. ¹⁰ Eni ga Jesucristo wolono p̄jlaraso nopga uunkong kj̄ishko, woydara Sbörë sorë li eni. Ga shji iara Sbörë beno tjeng dboy ba kong e kj̄ishko.

¹¹ Syöshtagaga Sbö kong li, ba pak li shärye lok dbar kjwobi go, öng zröya, sho suya Sbö kong, owa pjang nopga go li löya Sbörë e kj̄ishko llëm gueniyo. ¹² Gueniyo syöshtaga bi kong lira wolono p̄jlaraso,

* **9:20** Éxodo 24.8. * **10:7** Salmo 40.6-8.

owa pjang nopga go li lõya ber dret wlo pjrshko ga oõtong sirkeno sök Sbõ orkwo këlëkong. ¹³ Eshko tek lëkong ga beno sök ba moskwoga zana Sbörë pjir guing, ga twara beno ba kong iche wlo li koshë. ¹⁴ Wolono pjaraso kuzong ga nopga ie ber tjeng dboy Sbõ kong li iara beno pjlo bek Sbõ bokso ÿyado wlo.

¹⁵ Sbõ Sëya tjlëno bi kong ëre kjishko bakoe. Tjlë ga

¹⁶ «Tjlõkwo tworor, beno ÿyado wlo bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjlõkwo lër ba kong jlõkoyo li eni.

Bor kjok ilgwekklo li tër ber pjang ba pjlugwo go,

tër ber pjang ba wotjlik li go bakoe» le. †

¹⁷ Ga tjlë obi ga

«Llëbo owa shäryara lok li, e woyoshrër ame» le. ‡

¹⁸ Eni ga owa pjang bi go li lõna Sbörë beno dret eni kuzong ga öng zröy, sho suy, llëbo owa shäryoroy li potjwlëkklo ame.

Shji mär Sbõ go ÿyado wlo

¹⁹ Eni ga pjeyoga, Jesús srëng li kjishko ga shji opzrëk jek shto zrek anmoyõ lishko ga pjlú, llëye bangkjrëy llëme. ²⁰ E wolono li, e irbo tja glën wleni, ga e go ga shji jek äär Sbõ sök lishko ga pjlú, shwong pjang kësbang li pjlör kalëkong.

²¹ Cristo oõtong beno shäng syöshtaga kësbangyo, shji Sbõ nopga kjishko. ²² Shji iara beno pjlo bek Sbõ bokso, bi wotjlik owa li kjing go srëng sguing wleni, bi doyo wak pjir di drëpdre go wleni bakoe. E kjishko ga shji to Sbõ shwoy, shji mär ba go jlõkoyo. ²³ Tjlõkwo laga bi kong jlõkoyo li, llëye le li shärye eni. E kjishko ga woyde ga llëye koshëy löng li lëy ga miydëy ga eni jlõkoyo. ²⁴ Shji ëng kjimtë kar kar, shji oblë woydë ara wlo, shji llëbo pjlú shäryë wlo bakoe. ²⁵ No kjone kjone tön ëng tjok ame. Shjira omshäryë eni llëm, shji tön ëng tjok, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo dey. ÿy ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li dörö ga woyde ga shäryëy eni jek këgong këgong.

²⁶ Tjlõkwo bek li miydoroy pjir ga shji jëk löng llëbo owa shäryë obi wleni ga llëbo zröy ber llëbo owa shäryoroy li potjwlëkklo wlo oblë drete. ²⁷ Shäryoroy eni wleni ga miydëy ga shji ber löng ilgweya, shdüya Sbörë iök pjë jong ri ri li go, ba wloyoga tjok li koshë erä. ²⁸⁻²⁹ Dënashko ga ëye, kjok ilgwekklo tara Moisésdë li kole woydë llëm ga ÿga pjökde, myare dö ga zröya lok jekdo, songe le llëme. Ba shdungglo li kjange. Gueniyo ëye, Sbõ Wa tjlõkwo li kole woydë llëm, e wolono, srëng kwono li iara beno tjwlö llëm, ga Sbõ Sëya wotjlino ba kjimtë lara, gueniyo kar läywara owa ga ba shdungglo li ber kjang e kjinmo. ³⁰ Miydëy ga Sbõ tjlëno ga «Ëye llëbo owa shäryono ga ilgweya ber tjarë, shdunga ber tjarë bakoe.» § Ga tjlëno obi ga «Tjlapga, e ber ba nopga baïya li ilgweya.» * ³¹ Sbõ sök ÿyado. Ëye lon ba wloshko, shdüya wlo ga e ba kong ga llëbo pjlú llëme.

³² Tjlõkwo kuromi, kjrromi kjwlëshko ga llëbo weno bomi kong owa kës li, e woyoshröziä. Eshko ga kuromi kjange.

³³ Olö ga pjây läywaraba owa nopga uunkong bokshto, pjây shdunaba ara eni bakoe. Ga bomi pjeyoga kong llëbo shäryaraba eni li ñnami ga pjây tönö ba tjok, llëye bangkjrromi llëme. ³⁴ Sbõ nopga löng kjërshko li † songe loromi. Bomi llëbo döröba bomi shjiryoshko ga kuromi löng wopjlú, miydoroy ga pjây llëbo tjeng kjok dogo pjlú anmoyõ, pjir llëm wleniyo kjishko.

³⁵ Eni ga pjây wosonkë llëm, pjây mär Sbõ go ÿyado dey. Shäryoroy eni ga pjây potjwlëya ara. ³⁶ Llëye wen bomi kong owa ga kumi kjange. Eni ga llëye woyde Sbörë li shäryoroy eni ga llëye twe ba nopga kong lara li, e kjrëmi jlõkoyo, ³⁷ tak pjang ba tjlõkwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Ëye tjwe le ga tjwe jlõkoyo, tjwe döröe.

³⁸ Ëye mär bor go ga era ber pjlo bek bor bokso.

Gueniyo mär bor go ame wleni ga tja ber shäng wopjlú ba tjok llëme.» ‡

† 10:16 Jeremías 31.33. ‡ 10:17 Jeremías 31.34. § 10:30 Deuteronomio 32.35. * 10:30 Deuteronomio 32.36; Salmo 135.14. † 10:34 Sbõ nopga löng kjërshko le li, e Sbõ nopga löng kjërshko mär Jesús go kjishko li loklo. ‡ 10:38 Habacuc 2.3-4.

³⁹ No kjone kjone mär ba go ame, ga llono ga ppir. Shji baïya dik llëme. Shji mär ber löng ba go, ga llono ga shji där.

11

Shji mär Sbö go

¹ Shji mär Sbö goshko ga llëye ïgöy llëm li, e koshëy, ga miydëy ga llono ga shäryë eni jlökoyo lëy. ² Bi tjlappaga tek dënashko so mär ba go kjïshko ga Sbö beno wopjlu ba tjok.

³ Shji mär Sbö go kjïshko ga miydëy ga kjok shäryara uunkong ba tjlökwo go, llëbo ïy löng li shäryara llëbo ïgöy llëm li go.

⁴ Dënashko ga Abel mär Sbö go kjïshko ga llëbo sura ba kong pjlú, llëbo sura Caíndë li kjinmo. Mär ba go kjïshko ga beno pjlo bek ba bokso, ga Sbö beno wopjlu ba tjok, llëbo sura li tjok bakoe. Ga wolono ëmdë ga mär ba go kjïshko ga shji opping ba go ga pjlú obi.

⁵ Dënashko ga Enoc mär Sbö go kjïshko ga to söra kjok ëre kjing go dwayo, wolono llëme. Wlënaba llëm, söra kjïshko. Söyde llëm obishko ga llëbo shäryara beno pjlú Sbö kong. ⁶ Ëye mär Sbö go llëm ga llëbo shärye ber pjlú ba kong ga äe. Ëye äär Sbö shwoy wlo ga woyde ga woyotjliya ga sök jlöe le guing, woyde ga woyotjliya ga ëye omwlëk ga potjwlëya jlöe le guing bakoe.

⁷ Dënashko ga Noé mär Sbö go kjïshko ga Sbö tjlëno ba kong llëbo ïyde llëm obi li kjïshkoshko ga tjlökwo kjrara, Sbö bangkjrara, ga kjoyong shäryara kësbang, ba pjeyoga dökklo. Eni ga nopga löng kjok ëre kjing go li iara beno löng shdüya Sbörë wlo, gueniyo Noéra iara beno pjlo bek ba bokso.

⁸ Dënashko ga Abraham mär Sbö go kjïshko ga ichara to kjok shto oblë twe ber ba kong lishkoshko ga kolara, ga to kjone miydara llëm ëmdë ga opshino jeke. ⁹⁻¹⁰ Ga mär Sbö go kjïshko ga öötong beno sök kjok twe ba kong lara lishko, no shto oblë so wleni. Kjok buk kjrina kjok dogo, shäryaga Sbörë ber ïyado wlo. Kjok li koshara Abrahamdë, äär ber sök eshko wlo. E kjïshko ga sök kjok ëre kjing go obishko ga beno sök kjok shto oblë oblë u shäryak öng kwota go roshko. Ba wa Isaac, ba tjër Jacob, e

omshäryono eni bako, tjlökwo lara Sbörë Abraham kong jlökoyo li twara ba kong lok eni bako kjïshko. ¹¹ Ga Abraham mär Sbö go kjïshko ga tjlablashko ga ba boy Sara kjrang ëmdë ga wa buk kjlara. Wa twe ba kong lara Sbörë ba kong jlökoyoshko ga tjlökwo kjrara domer lirë, miydara ga llëye le li shärye eni ïyado kjïshko. ¹² Eni ga luyo ara, wolon to ëmdë ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe.

¹³ Nopga uunkong ëre wolonoshko ga llëbo twe Sbörë ba kong le jlökoyo li kjrara lok llëme. Gueniyo mär Sbö go kjïshko ga ïna lok pjola dwayo wleni, ga beno löng wopjlu e kjïshko. Löng kjok ëre kjing go obishko ga tjle oba kong ga epga om go li shto oblë so wleni, kjok ëre so llëme le löng eni. ¹⁴ Miydëy e go ga to löng kjok wlëk, ber baïya jlökoyo wlo. ¹⁵ Tek opshino kjokyo baïya li woyotjliye löng kjwe ga san jek iröng obi ga pjlúe. ¹⁶ Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo pjlú anmoyö wleniyo li wlëyde löng. E kjïshko ga kjok shäryara Sbörë ba kong eni, ga «Pja borwa Sbö» le lok ba kongshko ga lökyokjre Sbörë llëme.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham mär ba go jlökoyore miyde Sbörë wlo ga ichara ba wa kjlaraso li zrök, sho suk ba kong, ba tjlikklo. Bäm go ga Sbö tjle ba kong jlökoyo ga «Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jlökoyo eröe»* le. Eni ëmdë ga mär Sbö go kjïshko ga wotjliyo ba zrök lara. ¹⁹ Wotjlik ga woshre Sbörë iröng obi ga pjlúe le, ga wlokjrrara iröng obi, wolono, woshrara iröng obi wleni.

²⁰ Dënashko ga Isaac mär Sbö go kjïshko ga tjlëno beno pjlú ba wapga Jacob, Esaú kong, llëye wen ba kong llono li kjïshko.

²¹ Dënashko ga Jacob mär Sbö go kjïshko ga wolon döröshko ga tjlëno beno pjlú José wapga kong. Eshko ga kojono shäng ba kjorkung go, ga Sbö poshrëra.

²² Dënashko ga José mär Sbö go kjïshko ga wolon döröshko ga Israel tjëyoga ichara beno ba doyo sök ba tjok, epga opshik jek Egipto kjokyo dwayo dbaryo lishko.

²³ Dënashko ga Moisés data, mekë, e mär Sbö go kjïshko ga chida li jnena öötong

* 11:17-18 Génesis 21.12.

moglo mya. Īna lok ga wolēsowa, ga tjlōkwo lara pjlurē li bangkjrara lok llēme.

²⁴ Moisés mār Sbō go kjīshko ga öötong këguē ga kuna pjlū wa walē lirē emdē ga woydara ga kowēba ba wa llēme.

²⁵ Woydara ga ber shāng wopjlū dbar kjwōbō, llēbo owa shāryara kjīshko llēme.

Eni ga opyono beno shāng shdungoba Sbō nopga tjok shara. ²⁶ Beno shāng potjwlēya

Sbōrē li koshē. E kjīshko ga ba kong ga shdungoba Cristo kjīshko li tjwlō ara, llēbo

tjwlō ara tjeng Egipto kjokyo kēs li kjinmo.

²⁷ Mār Sbō go kjīshko ga to Egipto kjokyo dwayo, pjlū iirkē ba kong li bangkjrara

llēme. Eshko ga miyde ga Sbō ĩgōy llēm li jēk shāng ba tjok. E kjīshko ga sano irōng

llēme. ²⁸ Mār Sbō go kjīshko ga Israel tjēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo

shrēkklo li shāryara, ga nopga ichara öng wlēp ushko so zrōk, ga srēng sguing u bāng

bāng worbo shakklo li go, Israel wapga domerga bām ĩyo li zrōya no pjiga lirē llēm

wlo. ²⁹ Dēnashko ga Israel tjēyoga mār Sbō go kjīshko ga dipzono tek Dlung Srēzrēn kjwo

na lēkong, jēk lōng kjok dogro kjing go wleni. Gueniyo Egipto sopga omshāryē eni

wlo larashko ga shteno lok drete. ³⁰ Ga Israel tjēyoga mār Sbō go kjīshko ga dbar

kjwobi go ga Jericó kjokyo kopjrina lok pjribri shtök öötong dbargwo kjāk (7). E

irgo ga kjok li kjēryo shāryak ak go li dloktong, sho ter lōno tōshko.

³¹ Eshko ga walē shāng kjlara ko Rajab, to shāng opsoynek domerga oblē oblē kong

wleniyo. Mār Sbō go kjīshko ga kjok ĩgaga öötong ba shwoy li wlokjrara. E kjīshko ga

nopga Sbō kolono llēm li zrōrabashko ga era zrōraba llēme.

³² ¿Llēye lēr obi ga pjlū? Dbar tjok obi kjwe ga Gedeón, Barac, Sansón, Jefté,

David, Samuel, Sbō tjlōkwo lagaga, e lanyotkēr bomi kong bakoe. ³³ Mār Sbō go

kjīshko ga llēbo shāryara ba kong oblē oblēe. Kjone kjone engkwono pjlupga dbo ara

wleniyo tjok, ga zanae. Kjone kjone nopga ichono pjlo bek. Kjone kjone, llēbo twe

Sbōrē ba kong lara jlōkoyo li kjrara. Kjone kjone dbong kjamo llino. ³⁴ Kjone kjone,

iök pjē jong trāk llēm ga sjēra. Kjone kjone

zrōkoba drōng go lēbashko ga dōktonge. Kjone kjone dbo llēm ga öötong beno dbo

ara. Kjone kjone engkwēshko ga dbokjrono ara. Kjone kjone, engkwagaga shto oblē

so zana songe. ³⁵ Walēga kjone kjone, ba pjeyoga wolono li woshrono irōng obi.

Kjone kjone shdunaba ara, ga zrōraba, gueniyo opdök woydē llēm, llono ga

woshre Sbōrē irōng obi li ber pjlū anmoyō ba kong wlo. ³⁶ Kjone kjone lāywaraba owa,

shporaba no shpokklo go bakoe. Kjone kjone pjiriraba drōng sho go, iaraba beno

lōng kjērshko. ³⁷ Kjone kjone zrōraba ak go. Kjone kjone zaraba tas do worbēshko.

Kjone kjone zrōraba drōng go. Kjone kjone to lōng llaw pogo, doyono öng kwota go,

dbur llēm, shdunaba ara, wosong ĩyado. ³⁸ Nopga eniyo tjwlō ara, nopga Sbō miydē

llēm wleniyo li kjinmo anmoyō. To lōng kjok dogro no llēmshko, dlup go bakoe.

Beno lōng guēng jong ööng roshko, klung ööng roshko bakoe.

³⁹ Nopga uunkong ēre mār Sbō go kjīshko ga Sbō beno wopjlū ba tjok, gueniyo llēbo

twe Sbōrē ba kong lara jlōkoyo li kjrara llēme. ⁴⁰ Shāryono eni, woydara Sbōrē ga

llēbo ber bi kong pjlū anmoyō kjīshko. Epga ie woydē ber pjlo bek ba bokso, gueniyo ie

woydē ber eni bi tjok bakoe.

12

Sbō, ba wapga llgweya

¹ Epga mār Sbō go kjīshko ga pak twara ba kong li shāryara lok pjire. Shji opping

mār Sbō go ba kjīshko ga pjlūe. E kjīshko ga pak twara bi kong li shāryēy äär jong

ba dbo go, shji sjen llēme. Llēbo lok bi go kwing ara, bi sēngglo wleni li döy, ga rayēy.

Llēbo owa, shji iche jēk pjlū llēm li rayēy bakoe. ² Jesús woyotjlīydē erōe. Bi iaga

ber lōng mār Sbō go li e, ga shji mār ber lōng ba go ĩyado ba kjīshko bakoe. Lök pjang

kjlōs goshko ga kura kjinge. Wolon eni li lökyo ara emdē ga lökyotkara llēme. Llono ga

ber shāng wopjlū sorē li woyotjlīyde pjang erōe. E irgo ga öötong sirkeno sök Sbō tjok,

ba orkwo kēlēkong. ³ Llēbo shāryara nopga owarē ba kong ara ga kura kjinge. Eni ga

e woyotjlīzī ĩyado, pjāy sjen llēm wlo, pjāy wosonkē llēm wlo bakoe.

⁴ Pjây drön löng ara, pjây opkjê llëbo owa lishko dwayo wlo, gueniyo pjây zröydëba e kjîshko llëm obi. ⁵⁻⁶ Gueniyo tjlökwo lara Sbörë beno ba wapga kong kjrina. E woyoderomi tjän. Tjlëno beno eni:

«Pja bor wa.

Ëye woyde Tjlapgarë ara ga llgweya, opping wlo.

Ëye kjrara beno ba wa wleni ga shdüya. E kjîshko ga pja llgweyashko ga ios ber tjwlö ara, pja opping wlo.

Pja wlöyashko ga

pja wosonkë llëme.»*

⁷ Wapga uunkong llgweya ba datarë, opping wlo. Eni ga llëbo wen bomi kong owashko ga miydozî ga pjây llgweya Sbörë shäng, pjây opping wlo. Shärye bomi kong eni, pjây ba wapga kjîshko. ⁸ Ba wapga llgweya uunkong. Eni ga pjây llgweya llëm wleni ga pjây ba wapga jlökoyo llëme. ⁹ Bi dataga löng kjok ëre kjing go li, shji llgweya, ga bangkjrëy e kjîshko. Eni ga shji llgweya bi Data, bi iaga beno löng së jlökoyo lirëshko ga woyde ga kolëy. ¹⁰ Shji llgwera bi dataga löng kjok ëre kjing go lirë dbar kwöbö, woydara ga ber pjlu bi kong kjîshko. Gueniyo shji llgweya Sbörëshko ga era pjlu bi kong iyado, shji äär ber löng pjlo bek baïya dik wlo. ¹¹ Shji llgwekobashko ga shji löng wopjlu llëm, shji löng woowa. Gueniyo shji oppino e go wleni ga shji ie ber löng jëk pjlo bek, wlëp bakoe.

¹² E kjîshko ga pjây opyos wokjang, pjây so no jëk ga dre dbo llëm, kjrëk kjrëk erä li kjoyo llëm wlo. ¹³ Pjây wotjlik jëk pjlo bek erä, nopga mär Sbö go jlökoyo llëm li opping jëk pjlo bek wlo, e raye llëm wlo.

Sbö tjlökwo kuy yötso

¹⁴ Pjây drön ëë, pjây ber löng wlëp nopga uunkong tjok wlo. Pjây jëk pjlo bek erä. Llëm ga Tjlapga ïmi llëme. ¹⁵ Sbö wopjlu li wlokjrozî pjây uunkongdë, rayëmi llëme. Pjây kjlara wotjlik owa wleni ga nopga ara iche wotjlik owa eni bako ga pjluë. Pjây sjëk, e shäryë eni llëm wlo. ¹⁶ Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Sbö bangkjrozïa. Shji opshäryë Esau dik llëm bakoe. Dënashko ga Sbö bangkjrara

llëm kuzong ga ba wa këguëyo shtoyo li soynena dli kjrina kjîshko. ¹⁷ Miydëmi pjlu ga e irgo ga woydara ga ba data tjle ber pjlu ba kong, gueniyo jlö lara llëme. Slatong ara ëmdë ga llëye shäryara li kjlopswe obi ga äe.

¹⁸ Pjây öötong löng Sbö shwoy, Israel tjëyoga dik llëme. Epga öötong löng dlup jong kwara lishko. Dlup li porwako llëm, pjë jong ri ri bakoe. Eshko ga kjok ro yët, pjluk ara bakoe. ¹⁹⁻²⁰ Wli pjlukyo kura lok. Eshko ga Sbö tjle ba kong lok ga «Ëye dlup jong ëre porwono ga e zrökko jekdo ak go, öng llë ëmdë ga omporwono ga e zrökko eni bakoe»†le. Kuya lok ga bangkjrara lok ara, tjlökwo beno ba kong kjang anmoyö kjîshko. E kjîshko ga kjloshtono lok ara, llëye le ba kong ame wlo. ²¹ Moisés ëmdë ga llëye ïna li bangkjrara ara bakoe. Tjle ga «Bangkjrër shäng dete erä»‡le.

²² Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo ko Jerusalén, e buk Siön dlupyo jong eshko li go. Kjok ëre, e Sbö Sök İyado li ï. Eshko ga ba parkagaga kjok dogo so tönö löng träk llëm, wopjluë. Pjâyda öötong löng kjok eshko wleni. ²³ Jesús tjlökwo kjrägaga woyde Sbörë ara wleniyo löng eshko uunkong, ko tak lok kjok dogo li epga. Ga pjây tönö beno tjeng ba tjok lok eshko Sbö bokshto wleni. Nopga uunkong llgweya li e. Nopga jëktong löng pjlo bek dënashko li iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga ba sëya li löng eshko. Ga pjây tönö beno tjeng ba tjok wleni. ²⁴ Pjây öötong löng Jesús shwoy wleni bakoe. Tjlökwo tjaglën shäryaga li e. Ba srëng kwona li kjrromi, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret e kjîshko wlo. Srëng ëre tjwlö ara, Abel ï li kjinmo.

²⁵ Pjây sjëke. Sbö tjle bomi kongshko ga kuzî yötso. Dënashko ga tjleño Israel tjëyoga kong kjok ëre kjing go dwayoshko ga kura lok llëm kuzong ga epga shduna. Eni ga tjle bi kong kjok dogo dwayoshko ga kuy llëm wleni ga jlökoyo ga shji shdüya bakoe. ²⁶ Tjlëno dënashkoshko ga klung iano jek dete erä. Gueniyo eerishko ga tjle bi kong jlökoyo ga «Llono ga klung iër ian jek obi, kjopkwo iër ian eni bakoe» le. ²⁷ Miydëy e go ga kjok shäryara kës li, e kje eshko,

* 12:5-6 Proverbios 3.11-12. † 12:19-20 Éxodo 19.12-13. ‡ 12:21 Deuteronomio 9.19.

gueniyo llëbo wir llëm li, era ber ÿyadoe.

²⁸ Sbö sök no pjluyo ÿyado kjokyo li, e wir llëme. Ga llono ga shji äär ber löng eshko ÿyado wlo. E kjishko ga shji wopjlú ba tjok dey, ga woyde ga poshrëy, bangkjrëy, woyde sorë li eni. ²⁹ «Bi Sbö, e iök kjok pjikklo wleni.»§

13

Kjibokwo pjirzlong

¹ Pjây ëng woydos ara kar kar, epenga dö wleni ÿyado. ² Nopga miydëmi llëm wleniyo äär bomi shwoyshko ga wlokjrozï löng wopjlúe. No kjone kjone omshäryono Sbö parkagaga kjok dogo so kong eni, miydara lok llëm gueniyo. ³ Nopga löng kjërshko li* woyoshrozï, pjây löng ba tjok eshko wleni. Nopga shdungoba löng li woyoshrozï, pjây shdungoba löng ba tjok wleni.

⁴ Pjây orkwosmok löng pjir, tjlökwo loromi ëng kong jlökoyo li bangkjrozïa. Pjây pë bomi lanma, bomi boy tjok eröe. Eye pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ga shdüya Sbörë.

⁵ Sbö tjlëno bi kong ga «Pjây rayër llëm,

 pjây kjimtër ÿyado»† le.

E kjishko ga shji dbur woydë ara llëm, pjây wopjlú tjeng li tjok dey. ⁶ Eni ga shji tjlë ga «Tjlapga, e bor kjimtaga.

E kjishko ga

 llëye shärye nopgarë bor kong li,
 e bangkjrër llëme»‡ lëy eni.

⁷ Sbö tjlökwo roy lara bomi kägäyogarë bomi kong. E kjishko ga epga woyoshrozïa. Epga jëktong löng mär Sbö go sorë li, e woyotjlizï, ga pjây omshäryos eni bakoe.

⁸ Jesucristo, e dënashko sorë ga eerishko ga eni, ga ber eni ÿyado. ⁹ E kjishko ga tjlökwo oblë lëba bomi kongshko ga jlö lëmi llëme. Shji dbo ara wlo ga woyde ga shji mär Sbö wopjlú li go, shji mär kjok llgwekklo, shji iche dli oblë oblë uë llëm li go llëme. Era llëno llëme. ¹⁰ Syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko parkë löng Sbö u jong li, öng zröya, sho suya Sbö kongshko ga sjëngna li ue lok ga pjlúe. Jesús, e bi kong öng zröraba,

sho suraba Sbö kong wleni, gueniyo e ber syöshtagaga li kong llëme.

¹¹ Syöshtagaga kësbangyo opzrëk jek shto zrek anmoyö roshkoshko ga öng zröra li srëng söya jek ba tjok, llëbo owa shäryara nopgarë li potjwlëkklo, gueniyo öng doyo beno tjeng li sökoba pjola, sukoba u llëmshko. ¹² Eni wleni ga Jesús, e söraba jek kjok eshko li kjoko shwo lëkong, ga shdunaba, zröraba u llëmshko bako, nopga ie ber löng pjlo bek Sbö bokso ba srëng go wlo. ¹³ Eye wolono eni ga lökyo ara lëba. Woyde ga shji to jek ba shwoy, shji läywëba owa e kjishko gueniyo. ¹⁴ Kjok ëre kjing go ga shji kjok buk ÿyado wlo drete. Gueniyo shji löng kjok eniyo tjwe li koshe.

¹⁵ E kjishko ga shji kjimtaga ber Jesúsde, Sbö poshrëy ÿyado wlo, shji mär Cristo go lëy ÿyado wlo bakoe. E ba kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni. ¹⁶ Gueniyo llëbo pjlú shäryozï ÿyado, oblë kjimtozï bomi llëbo li go ÿyado bakoe. Shäryoroy eni li, e Sbö kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁷ Sbö tjlökwo kjruga kägäyoga, e kolozïa. Epga iara Sbörë beno löng bomi daga, ga llono ga iche ba dboryë, llëbo shäryara kës li kjishko. Epga kolozï, ba pak li shärye lok wopjlú wlo. Eni llëm ga ba pak li ber kjang ba kong, ga era ber pjlú bomi kong llëme.

¹⁸ Pjây syöshtos Sbö kong borwa kjishko. Miydërwa pjlú ga tjawa opshäryë löng pjlo bek Sbö bokso lërwa eni borwa pjlúshko, ga tjawa drön ara, llëbo pjlú miydërwa li shäryërwa eni ÿyado wlo. ¹⁹ Rokër bomi kong ga pjây syöshtos Sbö kong, tja kjimte jek bomi ik wop ä iröng obi wlo.

²⁰ Bi Tjlapga Jesucristo wolonoshko ga woshrara Sbörë iröng obi, ga ba srëng kwona li go ga tjlökwo shäryara kjrina, ber ÿyado wlo. Öng wlëp ushko so daga kësbang li e. Shji iaga ber löng wlëp li e bakoe. Eni ga rokër ba kong ga ²¹ llëbo twe bomi kong uunkong, llëye woyde ga shäryëmi wlo li shäryëmi ga pjlú wlo. Rokër ba kong obi ga Jesucristo kjishko ga llëye shärye woydë borwa tjok li, e shärye eni. Jesucristo, e

§ 12:29 Deuteronomio 4.24. * 13:3 Nopga löng kjërshko le li, e nopga löng eshko mär Jesús go kjishko li loklo.
† 13:5 Deuteronomio 31.6. ‡ 13:6 Salmo 118.6-7.

poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlõ ara ãyado wlo. Ber eni.

²² Pjeyoga, kjibokwo toror bomi kong ëre, pjãy dbokjrë e go wlo, ga kjibokwo ëre tjlõkwoyo ara llëme. Eni ga rokër bomi kong ga tjlõkwo kjrozãa.

²³ Bi kjlara Timoteo, e döktong kjërshko dwayo tjãn. Lër bomi kong miydëmi wlo. Tjwe iröng maling ga sör jek bor tjok bomi ãk.

²⁴ «¿Yonde?» lëmi bomi kägäyoga kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga uunkong kong bakoe.

«¿Pjãy yonde?» le Italia sopga lirë bomi kong.

²⁵ Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjïshko ga pjãy kjimte ara.

Carta de Santiago Kjibokwo ëre tara Santiagorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Santiago. Woyotjlikoba ga e Jesús lëng lëba. E sök Jerusalën kjokyo, ga parkono shäng Jesús tjlokwo kragaga kës li kägäyo. Sbö tjlokwo lagaga Jesús äska li tön löng ëng tjokshko ga Santiago beno ba kägäyo, tak pjang Hechos 15 go sorë li eni.

Eshko dbaryo ga judioga ara löng ba kjok baïya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Kjibokwo ëre tara Santiagorë ba kong lok.

Shji löng së obishko ga shji mär Jesús go li kjishko ga shji shdungoba iyado li tara ba kong. Shji ie Sbörë ber löng shdungoba wlo, shji äär jëk löng pjlo bek ba bokso wlo li tara ba kong. Eni ga woyde ga llëbo wen bi kong owashko ga shji opshgawë e go llëm li tara ba kong bakoe.

Shji mär Jesús go jlökoyore miydëy sorë li tara ba kong. Woyde ga shji tjlä yötso li tara ba kong. Sbö bokso ga nopga uunkong tjwlo bek, eni ga woyde ga nopga dbur arare, de llëmde, shji jëk löng pjlu nopga uunkong tjok li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Santiagorë. Tja Sbö parkaga, Tjlapga Jesucristo parkaga bakoe.

Israel tjëyoga ktringgwo sak kjuwara kjingsho pjök (12) Jesús tjlokwo kragaga shdöktong löng kjok kjuwang jikong, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Miga lër bomi kong.

Llëbo wen bi kong owa ara, shji tjlikoba ara

² Pjeyoga, llëbo wen bomi kong owa oblë oblë Tjlapga Jesús kjishkoshko ga pjây wopjlu ara anmoyö. ³ Miydëmi pjlu ga pjây tjlikoba, pjây mär löng Tjlapga li go jlökoyo miydëba e go wlo. Shäryë enishko ga pjây opping llëbo owa kuk kjang. ⁴ Pjây oppino llëbo owa kuk kjang pjir ga pjây äär ber löng mär Sbö go, woyde sorë li eni. Eshko ga llëye woydëmi ame.

⁵ Pjây kjok miydë woydë wleni ga rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Shji kjimte woydë jlökoyo, ga kjok miydë rokëy ba kongshko ga shji wlöya llëme. ⁶ Gueniyo llëbo rokëmi ba kongshko ga woyotjlizi jlökoyo ga pjây kjimte, pjây kjimte llëme lëmi llëme. Eye llëbo rokë Tjlapga kong, ga wotjlik ga kjimte llëme le wleni ga e iöya bakwe pjlukdë llaw pogo dlung kjing go wleni. ⁷ Eye wotjlik eni ga kjimte Tjlapgarë llëme. ⁸ Nopga eniyo wotjlik oblë oblë iyado, llëye woyde li miyde löng llëme.

⁹ Sbö nopga llëbo ara llëm wleniyo, woyde ga löng wopjlu, Sbö kong ga tjwlo ara kjishko. ¹⁰ Sbö nopga löng dbur ara wleniyo, woyde ga löng wotöshko, llono ga löng ame kjishko, kjlo sho longgwo wleni. ¹¹ Dlo wen tëm kjlirkë dbo arashko ga kjlo sho zröngtëng, longgwo lon dret, ber wolësowa ame. Eni wleni ga nopga dbur ara wleniyo löng parkë dbur shak wopro ga wolon, ga ber llëye ame.

¹² Eye, llëbo owa wen ba kong kuya kjang ga era ber wopjlu, llëbo owa li kura jek pjir ga ie Sbörë ber sök së iyado ba tjok kjishko. Sbö tjläno jlökoyo ga eye omwoydë ga ie ber sök eni lara.

¹³ Shji wotjlik tjwe llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga Sbörë lëy llëme. Sbö wotjlik llëbo owa shäryë llëm, ga eye tjliya eni llëm bakoe. ¹⁴ Shji tjliya, llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga bi wotjlik owa lirë. ¹⁵ Eni ga shji wotjlik owa kuzong ga llëbo owa li shäryëy. E irgo ga llëbo owa shäryëy jek këgong këgong. Pjirshko ga shji wolon, llëbo owa li kjishko.

¹⁶ Pjeyoga, pjây jyäpgwëba lëba ga jlö lëmi llëme. ¹⁷ Llëbo pjlu li, llëbo pjlo bek li, e twaga Data Sbörë bi kong uunkong. Iök lok kjopkwo go kës li shäryaga erë. Iök li kälä kjlopswë ber oblë oblë iyado. Gueniyo Sböra kjlopswë llëme. ¹⁸ Shji iara beno löng së jlökoyo, ba tjlokwo bek li go. Llëbo tjeng kës shäryara li tjrëko ga kjrara bäm go li shji, shji ber ba nopga baïya wlo. E irgo ga oblë kjayde shara.

Tjlokwo kuy, ga kolëy

¹⁹⁻²⁰ Pjeyoga, tja kuzia. Eye tjlä bomi kong ga kuzi yötso. Pjây tjläshko ga woyotjlizi

yõtso guing. Shji iirkëshko ga llëye woyde Sbörë li shäryëy löng llëme. E kjishko ga shji iirkë maling llëme. ²¹ E kjishko ga llëbo owa tjeng kës li rayozïa. Llëbo pjlú llëm shäryëba ara li shäryëy ame. Tjlokwo lara Sbörë bomi kong, pjäy döya wlo li, e kjrozï wotöy dey.

²² Gueniyo tjlokwo li kumi dö llëm, kolozï bako, pjäy opjyäp gwë llëm wlo. ²³⁻²⁴ Domer shäng kjlara, opik kjok ikklo go. Gueniyo ga opïno pjir ga to ey dwayo, ga bokkwo sorë woyo ba kong ame. Eye, tjlokwo li kuya ga kole llëm ga e so domer e kjoyoe. ²⁵ Tjlokwo bek li, shji döya. Ga eye opping ba go, llëye kuya li kole, ga woyotjlïya iyado ga era kjimte Sbörë e kjishko.

²⁶ Eye Sbö bangkjre, Sbö tjlokwo sök le, gueniyo tjle owa wleniyo ga opjyäp gwë shäng om go. Sbö poshrëya le li tjwlö llëme. ²⁷ Shji Sbö bangkjre woydë jlökoyo ga shji woyde bi Data Sbörë jek löng pjlo beke. Woyde ga llupsëngga, syäpga löng song wleniyo li kjimtëy, ga shji opdë yõtso, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li shäryëy llëm wlo.

2

No kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëy llëme

¹ Pjeyoga, pjäy mär löng Jesucristo, bi Tjlapga tjwlö ara anmoyö li go kuzong ga pjäy wotjlïk ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi llëm dey. ² Pjäy tönö löng wlenishko ga ïmi ga nopga tjwe löng do pjök, kjlara sakkwo goshko sakkwo ioklo shäryak dbur sho shöylör go, doyono shäng shwong wolëso go, kjlara obi song wleniyo, doyono shäng shwong owa go. ³ Eni wlenishko ga kjlara dbur ara li wlokjrëmi pjlú, «Pja sök na shto pjlú ëre go» lëmi ba kong, gueniyo pjäy tjle kjlara song li kong ga «Pja ber sök kjweshko kjoko» lëmi ba kong, llëm ga «Pja sök töshko kjweshko» lëmi ba kong eni. ⁴ Shäyoromi eni wleni ga kjlara li woydëmi löng pjlú, oblë li kjinmo, woyotjlïmi löng owa, bomi wotjlïk owa li go.

⁵ Pjeyoga, tja kuzïa. Nopga song wleniyo kjok ëre kjing go li kjrara Sbörë, mär ber löng ba go wlo, äär ber löng no pjluyo sök

iyado lishko wlo, llëbo twe lara ba woydagaga kong jlökoyo li kjre lok wlo bakoe. ¿E eni llëmdo? Shji mär ba go li, e tjwlö ara, shji dbur ara li kjinmo. ⁶ Gueniyo nopga song wleniyo iëmi löng tjwlö llëme. ¿Bomi bokrotkaga, bomi rotaga, bomi söga äär no llgwezlong shtoyo bomi llëbo döya wlo li, e nopga dbur ara wleniyorë llëmdo? ⁷ Pjäy Cristo ï, ga ba ko tjwlö ara, gueniyo läywe lok owa erä.

⁸ Bi pjluyo Sbö, ba tjlokwo tak pjang eni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»* Kjok llgwekklo tjwlö kës bang li e. Pjäy omshäryë eni ga pjäy jek löng pjlo beke. ⁹ Gueniyo pjäy wotjlïk ga no kjone kjone tjwlö ara, oblë kjinmo lëmi wleni ga llëbo owa shäryomirë löng, ga kjok llgwekklo buk li sömi löng llëme. ¹⁰ Eye kjok llgwekklo li kolë uunkong, gueniyo diktong kjwara go wleni ga shdüya Sbörë, e diktong shäng uunkong go wleni. ¹¹ Sbö tjlëno ga «Shji pë oma boy oblë tjok llëme»† lara, «Shji no zrök llëme»‡ lara bakoe. Eni ga no zröromi wleni ga pjäy pono oma boy oblë tjok llëm ëmdë ga Sbö kjok llgwekklo li koloromi llëme.

¹² Tjlokwo bek li, shji döya. Ga pjäy llgweya Sbörë ba tjlokwo bek li go. Eni ga pjäy tjle pjlo bek, pjäy opshäryos pjlo bek bakoe. ¹³ Shäryozï eni, eye, oblë songe le llëm ga no llgwezlong dbaryo ga songe le Sbörë ba kong llëm bako kjishko. Eye, oblë songe le ga eshko ga sök wlëpe.

Shji mär Cristo go, shji llëbo pjlú shäryë

¹⁴ Pjeyoga, ¿ëbo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlú shärye llëm ga e llënorö? ¿Wotjlïk eni ga där lëmiro? ¹⁵ ¿ïmi ga bomi pjeyo shäng kjlara, shwong llëm, dli llëm wlenishko ga ¹⁶ pjäy tjle ba kong ga «Pja nom sök wopjlú bop ushko. Pja ber sök kjlikjli, pja ië pjlú bakoe» lëmi ba kong, gueniyo sënömi llëm ga e llënorö? ¹⁷ Eni wleni ga «Tja mär Cristo go jlökoyo» lëmi, gueniyo llëbo pjlú shäryëmi llëm ga e llëno llëme.

¹⁸ No kjone kjone tjle ga «Kjlara mär Cristo go, kjlara llëbo shäryë pjlúe» le eni. Tja tjle ba kong lok ga «Tja llëbo pjlú shäryë.

* 2:8 Levítico 19.18. † 2:11 Éxodo 20.14; Deuteronomio 5.18. ‡ 2:11 Éxodo 20.13; Deuteronomio 5.17.

¿Pja llëbo pjlú shäryë llëm ga pja mär Cristo go jlökoyo li miydër sorë? Tjara mär Cristo go jlökoyo li miydëp, llëbo pjlú shäryër shäng li go» lër ba kong eni. ¹⁹ Miydëp ga Sbö, e kjlarasoe lëp eni. Eni ga pjlúe. Gueniyo Ä sëyagara ommydë bako, ga Sbö bangkjre lok dete erä.

²⁰ Pja kjok miydë llëme. Ebo mär Cristo go jlökoyo le, gueniyo llëbo pjlú shärye llëm ga e llëno llëme lër shäng bop kong. ¿Woydëp ga llëbo lër bop kong jek obi, tjlökwo ëre kjrëp wlore? ²¹ Dënashko ga bi kjokë Abraham, ba wa Isaac shara, zröya, sho suya Sbö poshrëkklo wlo lara. Sbö kolara eni kjïshko ga e iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²² Miydëp e go ga Abraham mär shäng Sbö go jlökoyo lara dö llëm, llëbo pjlú shäryara bakoe. Ga llëbo shäryara li kjïshko ga beno shäng mär Sbö go jlökoyo. ²³ Eni ga Sbö tjlökwo tak pjang li beno jlöe. Tjlë ga «Sbö tjlökwo kjrara Abrahamdë, ga mär beno shäng ba go. E kjïshko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.» S Ga Abraham kowara Sbörë ba kjlarayo. ²⁴ Miydëp e go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär Cristo go lëy li kjïshko dö llëm, shärye eni, llëbo pjlú shäryëy bako li kjïshko.

²⁵ Eni wleni ga dënashko ga walë shäng kjlara ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Nopga kjok ïga wleniyo li shrono löng ba ushkoshko ga wlokjrrara, ga ichara to jek irbo oblë go, shakoba llëm wlo. E kjïshko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²⁶ Shji doyo tjok, gueniyo shji sëya dret ga shji löng së llëm, shji wolonoe. Eni wleni ga shji mär Cristo go jlökoyo lëy, gueniyo llëbo pjlú shäryëy llëm wleni ga e llëno llëme.

3

Bi kjoyorkwo

¹ Pjeyoga, no pinggaga llgweya Sbörë kjang, oblë kjinmo. E kjïshko ga pjây ara wotjlik äär ber no pingga llëme. ² Shji uunkong dir llëbo oblë oblë go. Gueniyo ëye dir ba tjlë li go llëm ga era pjlo bek, opdë dir llëm wlo ga pjlúe.

³ Kwomgla, e kjamo pjriy pjir, shji kole wlo. Eni ga söy llaw pogo ga pjlúe. ⁴ Kjoyong

këskës jëk tjeng dlung kjing go li woyotjliã. Këskës, bakwe pjlukdë dbo ara ëmdë ga söya ba sögarë llaw pogo, ba llgwekklo chirawa li go. ⁵ Bi kjoyorkwo ëre eni bakoe. Chirawa ëmdë ga shji krë ara e go. Iök sëya woyotjliã. Chirawa ëmdë ga kjok buk kësbang suya pjir ga pjlúe. ⁶ Bi kjoyorkwo ëre iök sëya wleni. Llëbo owa le oblë oblë. Bi doyo uunkong srer, tjlökwo le bi kjoyorkworë li go. Shji sreya pjir, iök ichara Äre, shji suya wlo wleni.

⁷ Äya kjloshko so oblë oblë wlëpyotkëy, ber löng tjëkso wlo ga pjlú, sënwa llë, dgur llë, llëbo dlung roy so bakoe. ⁸ Gueniyo bi kjoyorkwora iëy ber tjëkso ga äe. E llëbo owa slöy ga ä wleni, dgur kowo dyo owa, bi zrökklo wleni.

⁹ Sbö, e bi Tjlapga, bi Data bakoe. No shäryara so e kjoyoe. Ga bi kjoyorkwo li go ga Sbö poshrëy, gueniyo nopga läywëy owa e go bakoe. ¹⁰ Tjlökwo pjlú, tjlökwo owa, e tur kjamoyo kjwaraso go. Pjeyoga, e pjlú llëme. ¹¹ ¿Di pjlëblë, di kë ara, e tur tjwe di bokkwo kjwaraso go llëm llëmdo? ¹² Kjoyorkwo ko *higuera*, e botjyë *olivo* llëm, kjillgwo botjyë *higuera* llëm, ga di pjlëblë shjiy di bäng buk pjlek roy dwayo llëm bakoe.

Kjoyorkwo miydë kjoyorkwo

¹³ Pjây kjok miydë ara, wotjlik pjlú wleniyo lëmi ga pjây eni miydëba wlo ga pjây jëk pjlo bek, llëbo shäryëmi wotöy, woyotjlimi bomi kjok miydë li go guing.

¹⁴ Gueniyo pjây wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjïshko, pjây wotjlik ber löng bäm go wleni ga pjây kjok miydë llëm, pjây krë llë go wlo llëm bakoe. ¹⁵ Eëye wotjlik eni ga ba kjok miydë li twaga Sbörë llëm, e kjok ëre so i, twaga Äre om go ba kong. ¹⁶ Nopga wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjïshko wleniyo löng lishko ga llëbo owa shärye lok oblë oblëe. Nopga wotjlik ber löng bäm go wleniyo löng lishko ga nopga ëngkjwë ëng tjok ara.

¹⁷ Gueniyo kjok miydë twe Sbörë bi kong li, e eni llëme. Eëye kong kjok miydë eniyo twe Sbörë ga era jëk shäng pjlo beke. E ëngkjwë llëm, wotjlik oblë kong pjlú, oblë kole, oblë songe le, llëbo pjlú shärye oblë

kong ara, no kjone kjone tjwlō ara, oblē kjinmo le llēm, wotjlik bek iyado bakoe. ¹⁸ Nopga wotjlik ber lōng wlēp eng tjok le ga eshko ga jēk lōng pjlo bek erä.

4

Shji Sbō kolē

¹ ¿Pjāy englē kar kar, pjāy engkwē eng tjok kar kar ega miydēmi llēmdo? ¿Shāryēmi eni, pjāy ie bomi wotjlik owa lirē llēbo oblē oblē woydē ber bomi kong, pjāy ber lōng wopjlú wlo kjīshko llēmdo? ² Llēye woydēmi ber bomi kong li wlēmi llēme. E kjīshko ga oblē zrōmi, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Llēbo oma ī, e koīmi. E kjīshko ga pjāy englē kar kar, pjāy engkwē eng tjok kar kar, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Pjāy llēbo dret, rokēmi Sbō kong llēm kjīshko. ³ Ga llēbo rokēmi ba kongshko ga rokēmi bomi wotjlik owa li go, ber bomi kong pjlu wlo erä. E kjīshko ga llēbo twe bomi kong llēme.

⁴ Pjāy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jēk shäng walē oblē tjok kjoyoe. ¿Pjāy tōn nopga Sbō miydē llēm wleniyo tjokshko ga pjāy ber lōng Sbō moskwo miydēmi llēmdo? Ēye wotjlik jēk nopga owa wleniyo dik ga opyono beno lōng Sbō moskwo. ⁵ Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga Sēya twara Sbōrē beno pjang bi go li, shji ymoyotke ara, woyde ga shji jēk Sbō tjok jlōkoyo. ¿Tara pjang eni li tjwlō llēme lēmiro? ⁶ Gueniyo ba wopjlú li kjīshko ga shji kjimte ara anmoyō. E kjīshko ga Sbō tjlōkwo tak pjang li tjlē ga

«Ēye krē ä ga Sbō wotjlik owa ba kong.

Ēye wotōy ga kjimte ara, ba wopjlú li kjīshko.»*

⁷ Eni ga pjāy optwos Sbō kong, ga kolozīa. Jlō lēmi Ä kong llēm, ga e tōk pjolae. ⁸ Pjāy jēk lōng Sbō tjok ga Sbō jēk shäng bomi tjok bakoe. Pjāy llēbo owa shāryaga, llēbo owa shāryēmi lōng li rayozīa. Pjāy wotjlik lōng kjing pjok wleni ga bomi wotjlik owa li rayozī, pjāy ber lōng wotjlik bek wlo erōe. ⁹ Pjāy woydos, pjāy slarzung, pjāy kjloshtos bakoe. Pjāy jar ame, pjāy ber lōng slar eē shara. Pjāy wopjlú ame, pjāy ber lōng

woydē shara. ¹⁰ Pjāy opyos ber lōng wotōy Tjlapga bokso. Eni ga pjāy ie ber tjwlō ara.

¹¹ Pjeyoga, shji englē owa eng kong kar kar llēme. Bomi kjlara lāyworomi owa, llēm ga e owa loromi wleni ga Sbō kjok llgwekklo li owa loromi wleni. Eshko ga kjok llgwekklo li kolēmi lōng ame, pjāy opyono beno lōng tjwlō ara, kjok llgwekklo li kjinmo, kjok llgwekklo li pjlu, de oware ĩga wleni. ¹² Kjok llgwekklo twaga li kjlaraso. No llgwega li kjlaraso bakoe. Bi döga, bi shdungga li e. Bomi kjlara pjlu, de oware laga ber pjāydē llēme.

Shji krē llēme

¹³ Tja kuzīa. Pjāy kjone kjone tjlē ga «Eeri, bong ga shji to kjok shto oblē. Shji ber lōng eshko lu pjlara llēbo soynek, dbur shak ara wlo» lēmi eni. ¹⁴ Gueniyo llēye wen tjwe bomi kong bong li llē miydēmi lōng llēme. Pjäng sho lon tjwe tōy ga wop sira ga beno drete. Pjāy lōng sē li, pjāy so pjäng sho e kjoyoe. ¹⁵ Bek wlo ga pjāy tjlē ga «Woyde Tjlapgarēra, shji ber lōng wopjlú, llēbo shāryēy oblē oblē bakoe» lēmi eni dey. ¹⁶ Gueniyo pjāy krē ä iyado. Ēye krē ga llēbo owa shāryayde. ¹⁷ Ēye, llēbo pjlu shāryako li miyde, gueniyo shārye llēm ga llēbo owa shāryayde lōng.

5

Nopga dbur ara wleniyo llēbo owa shāryono

¹ Nopga dbur ara wleniyo, tja kuzīa. Pjāy slarzung, pjāy kjloshtos, llēbo wen tjwe bomi kong owa kjīshko. ² Eshko ga bomi llēbo tjeng kēs li sreno pjir, bomi shwong llē uara ba sēyarē drete. ³ Bomi dbur sho shōylōr, pjlu, e dyano tjeng. E ĩya Sbōrē, ga miyde e go ga ĩye kjimtoromi bomi dbur li go llēme. E kjīshko ga pjāy suya iök go, e bomi shdungglo wlo. ⁴ Nopga parkono bomi kong bomi kjokshko li potjwlēnomi llēme. E kjīshko ga kjloshtono lok Tjlapga kong bomi kjīshko, ga kurae. Tjlapga, llēye shārye woydē li shārye ga pjlu. ⁵ Kjok ĩre kjing go ga pjāy lōng owa llēm, llē pogo shāryoromi pjir, woydoromi sorē li eni. Öng sök shoryē li, e zrōkoba

* 4:6 Proverbios 3.34.

wlo li miyde sök llëme. Pjây löng eni bakoe. Llëye wen tjwe bomi kong li woyotjlîmi löng llëme. ⁶ Nopga pjlo bek li shdunomi, zröromi ara, ga opwlikono lok llëme.

Llëbo owa wen tjwe bi kongshko ga kuy wlêpe

⁷ Eni ga pjeyoga, Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshëmi löng wopro ga pjây ber löng wlêp, pjây woydë llëme. Dwla dgaga, ba dwla dgara pjirshko ga shunyo dbaryo li koshe sök wlêp, dwla li botjyë wlo. ⁸ Pjây ber löng wlêp eni bakoe. Pjây opyos wokjang, wosonkë llëm, Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li dörö kjîshko. ⁹ Pjeyoga, pjây ëng läywë owa ëng kong kar kar llëm, llëm ga pjây shdûya Tjlapga lirë. Bi llgwega shäng u bäng bäng tjän.

¹⁰ Pjeyoga, Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so li woyotjlîzîa. Tjlëno lok oba kong Tjlapga ko go, ga llëbo weno ba kong owa ara ba kjîshko, gueniyo kura lok löng wlêp, woydono lok llëme. ¹¹ No kjone kjone, kong llëbo weno owa ara, ga kura lok löng wlêpe. Epga kjimtara Sbörë ara lëy eni. Job, e woyotjlîzîa. Dënashko ga llëbo weno ba kong owa ara, ga kura sök wlêpe. E irgo ga kjimtara Tjlapgarë ara li miydëmi pjluë. Tjlapga, shji woyde ara, shji songe le ara bakoe.

¹² Pjeyoga, llëbo lër bomi kong tjwlô ara. Shji tjlë jlökoyo ë ko go llëme. Shji tjlë jlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok ëre so ko go llëm bakoe. Pjây tjlëshko ga «Ëng» loromi ga shäryozi eni, «Llëme» loromi ga shäryozi eni bako, pjây shdûya Sbörë llëm wlo.

Shji song wleni ga shji syöshtë Sbö kong sorë

¹³ Pjây kjone kjone löng woydë ga pjây syöshtos Sbö kong. Pjây kjone kjone löng wopjlú ga pjây tos, Sbö poshrëk wlo. ¹⁴ Pjây kjone kjone swlo ara ga tjlapgaga Jesús tjlökwo kjruga kägäyoga rokozî, syöshtë Sbö kong bomi kjîshko wlo, pjây poshtiya lok kjyo go Tjlapga ko go wlo bakoe. ¹⁵ Ga wotjlîk ga swlo li popte Tjlapgarë le lok jlökoyo ga swlo li popte, ga owa pjang ba go li löya ber dret bakoe. ¹⁶ E kjîshko ga pjây llëbo owa shäryono ga lozi ëng kong, ga pjây syöshtos ëng kjîshko, pjây popte Sbörë

wlo. Ebo pjlo bek li syöshtokdo Sbö kong ga llëbo rokara li shärye Sbörë ba dbo ara go. ¹⁷ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Elías, e so shji kjoyoe. E syöshtono Sbö kong jlökoyo, shunyo shrë llëm wlo, ga shunyo shrono llëm öötong'lu pjloglo mya kjingsho bëye. ¹⁸ E irgo ga syöshtono jek obi, ga shunyo shrono jek iröng obi, ga dwla llë lok klung kjing go li botjyono jek obi.

¹⁹ Pjeyoga, ëye diktong, tjlökwo bek li rayara ga woyde ga sömi tjwe iröng obi. ²⁰ Eshko ga ba kjimtaga li, e llëbo shäryono ba kong kësbang, wolon ame wlo, ga owa pjang ba go kës li löya Sbörë ber drete.

Primera carta de Pedro Kjibokwo ère tara Pedrorë Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlõ arayo li e. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tara Jesús tjlökwo kjragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

Eshko dbaryo ga Jesús tjlökwo kjragaga shdungoba ara. E kjishko ga kjibokwo ère tara Pedrorë, epga kjimte jëk pjlo bek wlo, epga shdungoba ara gueniyo. Epga kjrara Sbörë om go, eni ga woyde ga epga wotjlik ba doyo om go li go llëm, woyde ga ber löng shdungoba wlo ñyado dey, Jesús shdunaba sorë ga eni li tara ba kong. Shji shdungoba enishko ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyota tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ère taga tja Pedrorë. Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesucristo äska.

Nopga kjrara Sbörë ber baïya wlo, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Pjäy kjok ère so ame, pjäy shdöktong beno löng kjok shto oblë oblë, Ponto kjokyo, Galacia kjokyo, Capadocia kjokyo, Asia kjokyo, Bitinia kjokyo bakoe. ² Dënashko ga Data Sbö wotjlik bomi ië ber ba nopga baïya wlo le. E irgo ga pjäy kjrara, ga pjäy iara ba Sëyarë beno tjeng dboy ba kong. Pjäy beno löng Jesucristo kolë, ga pjäy dëra ba srëng kwona li go.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Sbö poshrëy, llëbo shäryara bi kong kësband li kjishko

³⁻⁴ Sbö, bi Tjlapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe lara kjishko ga Jesucristo wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi, shji wen ber tjaglën wleni ba kjishko wlo, shji ber löng llëbo jnena Sbörë tjeng kjok dogo twe bi kong wlo li koshë löng wopjlu wlo. Llëbo ère pjir llëm, srer llëm, an llëm

bakoe. Poshrëy ara e kjishko. ⁵ Shji mär Sbö go kjishko ga shji de ba dbo ara go, äär jong kjok pjir dbaryo lishko jä. Eshko dbaryo ga pjäy döya, woyotjlina dënashko sorë li eni.

⁶ E kjishko ga eerishko ga llëbo owa wen tjwe bomi kong dbar kjwöbö wlo ëmdë ga pjäy löng wopjlu ara anmoyö. Llëbo owa li, e bomi tjlikklo erä. ⁷ Dbur sho shöylör iëy iök roy, e roshko llëbo oblë tjok li pjë dret wlo, ber dbur sho erö wlo. Eni ëmdë ga llono ga dbur sho li pjë dret bakoe. Pjäy mär Sbö go li, e tjwlõ ara, dbur sho shöylör kjinmo. Ga llëbo owa wen tjwe bomi kong, pjäy mär ber löng Sbö go jlökoyore miyde Sbörë wlo. Eni ga Jesucristo tjweshko ga pjäy roy ber pjlu, ga pjäy ie Sbörë ber tjwlõ ara. ⁸⁻⁹ Jesucristo woydëmi ara, ñnoma llëm gueniyo. Eerishko ga ñmi löng llëm ëmdë ga pjäy mär löng ba go, pjäy döya wlo. Ga pjäy döya shäng. E kjishko ga pjäy wopjlu ara anmoyö, bomi wopjlu li sorë lëy ga äär llëme.

¹⁰ Dënashko ga Sbö tjlökwo lagaga, llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu kjishko li roy lara lok oba kong. Ga tjlökwo lagaga li oppino lok ara, shji där ber löng ñyado sorë li miyde lok wlo. ¹¹ Cristo Sëya ichak beno pjang ba go, ga llëbo owa wen tjwe Cristo kong li roy lara ba kong lok. Gueniyo shäryë llono, sorë, e miydara lok llëm, llëye tjwe pjlu anmoyö e irgo li miydara lok llëm bakoe. E kjishko ga oppino ara, e miyde lok wlo. ¹² Gueniyo Sbö tjlëno ba kong lok ga tjlökwo pjlu le löng li, e nopga löng eshko dbaryo kong llëm, e ber shji löng eerishko dbaryo li kong. Ga Sbö Sëya ichak kjok dogo dwayo li nopga ichono bomi shwoy, tjlökwo pjlu tara lok beno pjang li roy lë bomi kong, ga kuromi. Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga ommydë lok woydë bakoe.

Shji ber pjlo beke

¹³ E kjishko ga pjäy sjëk, pjäy wotjlis bëy, pjäy llëbo shäryë ga woyotjlizi yötso guing. Jesucristo tjweshko ga llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu li kjishko. E koshomirë eröe. ¹⁴ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjäy jëk löng bomi wotjlik owa li go. Gueniyo shäryëmi ame, Sbö kolozï shara, wappa ba data kolë pjlu wleni.

15 Pjāy kjrara Sbörë beno ba nopga baīya. Eni ga Sbö, e pjlo bek kuzong ga woyde ga pjāy ber löng pjlo bek baīya dik bakoe. 16 Ba tjlökwō tak pjang eni: «Pjāy ber löng pjlo bek, tja pjlo bek kjīshko.»*

17 Sbö, e bomi Data lëmi, gueniyo shji uunkong ilgweya beke. E kjīshko ga pjāy löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go obishko ga Sbö bangkjrozī īyado.

18 Dënashko ga pjāy jëk löng llëno llëm wleni, pjāy pina bomi datagarë sorë li eni. Gueniyo pjāy tjwlëna, dōra Sbörë. Pjāy tjwlëna dbur sho shōyīōr go llëm, dbur sho pjublún go llëm bakoe. Llëbo ëre ber īyado wlo llëme. 19 Pjāy tjwlëna Cristo srëng tjwlō ara li go. E so öng wlëp ushko so ilgwoklë poglo go llëye llëm wleniyo kjoyoe. 20 Kjok ëre shāryayde llëm obishko ga e kjrara Sbörë, ga eerishko ga öör wolono bomi kjīshko. 21 Ba kjīshko ga pjāy mär löng Sbö go. E woshrara Sbörë iröng obi, ga iara beno kësang, tjwlō ara. E kjīshko ga pjāy mär Sbö go, ga koshëmi löng wopjlúe.

22 Tjlökwō bek li kolëmi löng kjīshko ga llëbo owa shāryëmi löng dënashko li rayoromi pjire. Pjāy beno löng bomi pjeyoga woydë jlökoyō shara. E kjīshko ga pjāy ëng woydos ara kar kar jlökoyō. 23 Pjāy weno bukshko ga pjāy wolon wlo, bomi dataga ī dik. Sbö tjlökwō, era së, pjir llëme. Kjrromi kjīshko ga pjāy weno tjaglën wleni, ga pjāy iara beno löng wolon wlo ame, pjāy beno löng së īyado wlo shara. 24 Sbö tjlökwō tak pjang eni:

«Kjlo sho dan dogro,
ga nana longgwo lon pjire.
Nopga uunkong wolon,
kjlo sho wleni.
Nopga tjwlō ara li pjir,
nana longgwo wleni.

25 Gueniyo Tjlapga tjlökwō,
e pjir llëm, pjang īyado.»†
Tjlökwō pjlu lak bomi kong li ëre.

2

1 E kjīshko ga llëbo owa shāryëmi löng oblë kong li, e rayozī uunkong. Oblë jyāpgwëy

* 1:16 Levítico 11.44-45; 19.2; 20.7. † 1:25 Isaías 40.6-8. Isaías 28.16. ‡ 2:7 Salmo 118.22. § 2:8 Isaías 8.14.

ame. Shji llëbo pjlu shāryë, shji ikoba wlo dö ame, llëbo pjlu li shāryozī, woyotjlīmi bomi pjlu shko eni kjīshko shara. Shji wotjlīk owa oblë kong ba llëbo kjīshko ame. Oblë lāywëy owa ame bakoe. 2 Chida wen buk kwlë ga nä ië woydë sorë ga Sbö tjlökwō wlëzī eni bakoe. Eni ga pjāy döya Sbörë sorë li miydëmi jek këgong këgong. 3 Miydoromi pjlu ga Tjlapga wopjlú bomi tjok li, e pjlu anmoyō.

Akkwo u shakklo

4-5 Shji u shāryë akkwo go ga akkwoyō iëy töshko bām go, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iëy ba kjing go jem jong ëng kjing go. Sbö shäng u shāryë wleni. Pjāy jëk löng Jesucristo tjok. Era so ak iak beno buk bām go u shakklo kjangyo wleni li kjoyo, gueniyo e sök së. E woydara nopga ararë llëm, gueniyo kjrara Sbörë beno ba kong tjwlō ara anmoyō. Ga pjāy mär löng Jesucristo go kjīshko ga pjāy iara Sbörë beno löng syöshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, pjāy ber löng syöshtë ba kong wlo. Pjāy so akkwo iak jem jong ëng kjing go li kjoyo, gueniyo pjāy löng së bakoe. 6 Sbö tjlökwō tak pjang eni:

«Akkwo iër buk kwara Sión* kjokyo li īzīa.

E tjwlō ara anmoyō.

Kjrromi, ioror beno buk u shakklo bām go li e.

Ëye mär ba go ga

llëye koshe li wlëya jlökoyō.»†

7 Pjāy mär löng ak lër shäng li go. Bomi kong ga tjwlō ara anmoyō. Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlökwō go, ëye mär ba go llëm li kjīshko. Tjlëno beno eni:

«Akkwo woydara u shāryagagarë llëm li,
e iak beno buk bām go, u shakklo
kjangyo wleni.»‡

8 Ga tjlë obi ga

«Ak li, e no llrinyoklo, no sabyoklo bakoe.»§
Eppa sabyë, tjlökwō roy pjlu li kole lok llëm
kjīshko, lara Sbörë dënashko ba kjīshko sorë
li eni.

Nopga kjrara Sbörë beno baīya

9 Dënashko ga pjāy jëk löng kjok ro sī roy* wleni, gueniyo pjāy kjrara Sbörë beno

* 2:6 Sión kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. † 2:6 2:9 Kjok ro sī le li, e llëbo owa loklo.

ba nopga baŷya, syōshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, llēbo pjlú shāryara li roy lēmi wlo. Pjāy jēk beno lōng kjok shjiy roy† wleni shara.

¹⁰ «Dēnashko ga pjāy tjēyo kjrinaso llēm, gueniyo eerishko ga pjāy Sbō ī shara. Dēnashko ga pjāy songe lara llēm, pjāy kjim-tara llēm, gueniyo eerishko ga pjāy songe le, pjāy kjimte bakoe.»‡

¹¹ Pjeyoga, pjāy lōng shto oblē so wleni kjok ēre kjing go. E kjīshko ga rokēr bomi kong ga pjāy wotjlīk tjwe owa ga shāryēmi llēme. Wotjlīk owa li, e bomi wloyo. ¹² Pjāy jēk lōng pjlo bek nopga Sbō miydē llēm wleniyo bokso. Eni ga pjāy rote lok ara ēmdē ga llēbo pjlú shāryēmi lōng li ŷya lok, ga Sbō tjweshko ga e poshrēya lok ara bomi kjīshko.

Kjok llgwegaga kolozā

¹³ Tjlapga kjīshko ga kjok llgwegaga kjok ēre kjing go lōng kēs li kolozā. Bomi pjluyo kolozā. ¹⁴ No ichagaga bomi kjokshko li kolozī bakoe. Epga parkē lōng nopga llēbo owa shāryē li shdunga, nopga llēbo pjlú shāryē li poshrēga bakoe. ¹⁵ Woyde Sbōrē ga pjāy llēbo pjlú shāryē, Sbō tjlōkwo li llēno llēme le nopga wotjlīk llēm wleniyorē ame wlo. ¹⁶ Dēnashko ga pjāy parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo dik. Gueniyo pjāy dōra Sbōrē kjok llgwekklo tara Moisésdē li dbo dorko dwayo. Eni ga pjāy jēk lōng nopga ichaga ērē llēm wleni, gueniyo pjāy llēbo owa shāryē e kjīshko llēme. Pjāy jēk lōng nopga ichaga Sbōrē wleni dey. ¹⁷ Nopga uunkong bangkjrozī beke. Bomi pjeyoga Jesús tjlōkwo kjruga woydozī ara. Sbō bangkjrozā. Bomi pjluyo bangkjrozī bakoe.

¹⁸ Parkagaga tjwlēk lōng pjir wleniyo, bomi sogoga kolozī, bangkjrozī bakoe. Wotjlīk bomi tjok pjlūre, de oware, e kolozī, bangkjrozī bakoe. ¹⁹ Shji shdun-goba llē kjīy llēm, ga kuy kjing Sbō kjīshko ga Sbō ber wopjlú bi tjok eshko. ²⁰ Pjāy shdun-goba llēbo owa shāryoromi kjīshko, ga kumi kjing ga e llēno llēme. Gueniyo pjāy shdun-goba llēbo pjlú shāryoromi kjīshko, ga kumi kjing ga Sbō ber wopjlú bomi tjok eshko.

²¹ Pjāy rokara Sbōrē e kong wlo. Cristo, e shdunaba bomi kjīshko, ga woyde ga pjāy omshāryē baŷya dik eni bakoe. ²² E llēbo owa shāryono llēm, e jyōrkono ē kong llēm bakoe. ²³ Äyoshtēba owashko ga dboryara llēme. Shdunobashko ga kroyoywara llēm bakoe. Opyono beno tjeng Sbō wloshko, era kjok llgwek beke. ²⁴ Cristo om go li doyo lōraba pjang kjlōs goshko ga owa shāryoroy li, e beno pjang ba go. Shāryara eni, shji ber lōng llēbo owa shāryē ame wlo. Woydara ga shji ber lōng sē tjaglēn wleni, shji jēk lōng llēbo pjlú shāryē wlo shara. Shpok bāng beno lok ba go li kjīshko ga shji poptara beno lōng swlo ame. ²⁵ Dēnashko ga pjāy uunkong jeno lōng, ōng ushko so jeno sök dik. Gueniyo eerishko ga pjāy to tek irōng bomi daga, bomi wlikaga li shwo lēkong.

3

Shji orkwosmok lōng pjir ga shji jēk ēng tjok sorē

¹⁻² Walēga orkwosmok lōng pjir, bomi lanmaga kolozī eni bakoe. Kjone kjone lōng tjlōkwo kjroydē llēm obi wleni ga ŷya lok ga bangkjre mi pjlú, llēbo uunkong shāryēmi pjlú bakoe. Eni ga tjlōkwo li kjre bebi kjwe, tjlōkwo li lēmi ba kong guing llēme. ³ Woydēmi ga pjāy opyē wolēsowa wleni ga pjāy kākzong poshāryē oblē oblē llēm, pjāy doyē shwong tjwlō ara go llēm, pjāy doyē llēbo wolēsowa shāryak dbur sho shōylōr go llēm bakoe. ⁴ Pjāy wolēsowa Sbō bokso ŷyado wlo ga woyde ga pjāy wlēp, wotōye. Llēbo wolēsowa eni li wen tēm bomi pjlúshko dwayo, e pjir llēm, ga Sbō kong ga tjwlō ara. ⁵ Dēnashko ga walēga mār lōng Sbō go li ber wolēsowa wlo ga omshāryono eni bakoe. Ba lanmaga kolara lok. ⁶ Sarara, ba lanma Abraham kolara, ga kowara ba tjlapga. Eni ga pjāy jēk pjlo bek, llēye bangkjre mi llēm ga pjāy ba wapga wleni.

⁷ Domerga orkwosmok lōng pjir, pjāy wotjlīk bomi boyga tjok pjlú eni bakoe. Epga bangkjrozī, pjāy dbo ara ba kjinmo kjīshko. Sbō wopjlú li kjīshko ga pjāy iara beno lōng sē jlōkoyo, bomi boyga tjok. E

† 2:9 Kjok shjiy li, e llēbo pjlú loklo. ‡ 2:10 Oseas 1.6, 9; 2.23.

kjishko ga epga bangkjrozĩa. Shäryozĩ eni, bomi syõ li kuya Sbörë wlo.

Shji jëk ëng tok sorë

⁸ Era eni ga pjây jëk löng wopjlu ëng tjok, pjây wotjlis jong kjwaraso wleni. Oblë songe lozi ëng kong, pjây ëng woydos ara kar kar epenga dö wleni, pjây wotjlis ëng tjok pjlú, pjây wotöy ëng tjok bakoe. ⁹ Llëbo owa shäryaraba bomi kongshko ga pjây kar omshäryë eni llëme. Pjây lanyotkaraba owashko ga pjây kar omlanyotkë eni llëm bakoe. Eshko ga kong llëbo pjlú shäryozĩ dey. Pjây rokara Sbörë e kong wlo, llëbo pjlú shärye bomi kong wlo. ¹⁰ Sbö tjlökwo tak pjang eni:

«Woydëmi ga pjây löng wopjlu dbar kjwobi go ga

 pjây opdë llëbo owa lë llëm,

 pjây jyörkë llëm bakoe;

¹¹ llëbo owa shäryëmi ame, llëbo pjlú shäryomirë shara; pjây drön ëë, pjây ber löng wopjlu oblë tjok wlo.

¹² Eye jëk pjlo bek ga ïya Sbörë sök wopjlu, ba syõ li kuya bakoe.

Gueniyo eye jëk owa ga Sbö wotjlik owa ba kong.»*

¹³ ¿Pjây drön ara, llëbo pjlú shäryëmi wlo erä ga llëbo owa shäryëba bomi kong llëm llëmdo? ¹⁴ Gueniyo pjây shdungoba llëbo pjlú shäryoromi kjishko ëmdë ga pjây kjimte Sbörë. Pjây kroyoywëbashko ga bangkjrëmi llëm, pjây woydë e kjishko llëm bakoe.

¹⁵ Cristo bangkjromirë bomi pjlúshko dey, e bomi Tjlapga kjishko.

Pjây poshäryos, pjây löng sjëk ïyado, pjây löng llë koshë lëba bomi kongshko ga dboryëmi ga pjlú wlo. Eshko ga epga bangkjrozĩ, dboryozĩ wotöye. ¹⁶ Llëbo pjlú miydëmi li shäryozĩ eni. Eni ga eye, pjây läywe owa, pjây tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga lökkjrë lok om go, llëbo lara lok owa li kjishko. ¹⁷ Shji shdungoba woyde Sbörë wleni ga woyde ga shji shdungoba llëbo pjlú shäryoroy kjishko, llëbo owa shäryoroy kjishko llëme. ¹⁸ Cristo wolono pjaraso, beno owa pjang shji uunkong go li potjwlëkklo. Kjlara pjlo bek li wolono,

oblë pjlo bek llëm li kjishko, pjây söya äär Sbö shwoy wlo. Ba doyo li zröraba, gueniyo woshrara Sbö Sëyarë iröng obi, ¹⁹ ga kjim-tara tjlökwo lë sëyaga löng kjërshko li kong. ²⁰ Dënashko ga Noë shäng kjoyong kësbang li shäryëshko ga koshe Sbörë sök wopjlúe. Eshkoshko ga sëyaga lira Sbö kolono llëme. Nopga döktong shtena dirë llëm li beno doglo kjwong (8) erä. ²¹ Di li, e shji we jer di roshko li loklo. Shji we, shji wotjlino jëk löng pjlo bek Sbö bokso lëy wlo, shji doyo ber drëpdre wlo llëme. Eni ga shji döya Sbörë, Jesucristo woshrara iröng obi kjishko. ²² Era to jem kjok dogo, öötong sök Sbö orkwo këlkong. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so, sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, e beno tjeng uunkong ba wloshko.

4

Shji llëbo shäryë Cristo dik

¹ Miydëy pjlú ga llëbo weno Cristo kong owa kjok ëre kjing go, ga bangyo kura ara. E kjishko ga pjây opyos wokjang, pjây wotjlik baïya dik bakoe. Eye shdunaba ga wotjlik llëbo owa shäryë ame, ² jëk löng ba wotjlik owa li go ame, ber löng wotjlik llëye shärye woydë Sbörë li shäryë erä. ³ Nopga Sbö miydë llëm wleniyo llëbo owa shäryë ara. Wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok erä, llëbo owa shärye lok woydë oblë oblë, nelötkë, bërckë, llëbo owa shärye ara ëng tjok, sböpga jyäglo zrëyo buk li poshrëya lok bakoe. Pjây omshäryono eni tek dëna tjan, gueniyo shäryëmi löng eni ame. ⁴ Eerishko ga epga wotjlik lok ga pjây opzrëk llëbo owa shäryë ba tjok llëm ega le, ga pjây läywe lok owa e kjishko. ⁵ Gueniyo Sbö poshäryak sök pjir, llono ga epga iche ba dboryë, llëye shäryara kës li kjishko wlo. Nopga löng së li, nopga wolono löng li, e llgwega erë. ⁶ E kjishko ga Sbö tjlökwo roy pjlú laraba nopga wolono löng li kong, löng së obishko. Eni ga eye omtjlokwo kjrono ga ba doyo wolono ëmdë ga llgwera Sbörë pjirshko ga ba sëyara ber löng ïyado, Sbö ï dik.

⁷ Llëbo tjeng kës pjir dbaryo li äätoe. E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlik llë pogo

* 3:12 Salmo 34.12-16.

llëm, pjây wotjlik bek erö, pjây syöshtë ga pjlú wlo.

⁸ Llëbo lër bomi kong tjwlö ara. Oblë woydëy ara ga llëbo shärye bi kong owashko ga owa li iëy ber tjwlö llëm ga pjlúe. E kjishko ga pjây ëng woydos ara anmoyö.

⁹ Pjây ëng wlokjros kar kar bomi ushko löng wopjlú, ga pjây kjloshtë e kjishko llëme.

¹⁰ Pjây kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbörë, pak oblë oblë shäryëmi ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bomi kong li go ga pjây ëng kjimtos kar kar, Sbö wopjlú li ikoba wëllë wlo. ¹¹ Èye beno shäng tjlä wlo ga woyde ga Sbö tjlökwö layde. Èye beno oblë kjimté wlo ga oblë kjimte dbo twara Sbörë li go dey. Llëye shäryëmi dö ga shäryozï, Sbö poshrëya nopga mär löng Jesucristo go lirë wlo. E poshrëkko ïyado. E dbo ara ïyado. Ber eni.

Shji mär Cristo go kjishko ga llëbo owa wen tjwe bi kong

¹² Pjeyoga, llëbo owa wen tjwe bomi kong arashko ga pjây opshgawë e go llëm, e llëbo ïmirë llëm wleni lëmi llëm bakoe. E bomi tjliklo eröe. ¹³ Dënashko ga llëbo weno Cristo kong owa ara. Eni ga llëbo wen tjwe bomi kong baïya dikshko ga woyde ga pjây löng wopjlúe. Gueniyo Cristo tjwe iröng obishko ga pjây wopjlú ara anmoyö, ba dbo kälä pïya nopga uunkong kong kjishko.

¹⁴ Pjây läywëba owa Cristo kjishko wleni ga pjây ber wopjlú, Sbö Sëya pjlú li shäng bomi tjok kjishko. ¹⁵ Èye oblë zröno, lürkono, llëbo owa shäryono oblë kong, llëbo ba tjok llëm ga opzrëno eshko ga e shdungko. Gueniyo pjây opshäryë eni llëme. ¹⁶ Pjây shdungoba, pjây mär Cristo go kjishko ga llëye lökyokjrëmi llëm, Sbö poshrëmi dey, pjây nopga baïya kjishko. ¹⁷ No llgwezlöng dbaryo li öötongshko ga Sbö nopga llgweya bäm go. ¿Shji llgweya bäm go eni ga èye Sbö tjlökwö pjlú li kjrono llëm ga pjir sorë lëba?

¹⁸ Sbö tjlökwö tak pjang eni:

«No pjlö bek ëmdë ga dâr llëm seke.

¿Era llëye shäryë nopga owa li tjok?»*

¹⁹ Llëye le Sbörë li shärye eni ïyado. Eni ga pjây shdungoba, woyde Sbörë ber eni

kjishko ga pjây mär ber löng bomi shäryaga li go, llëbo pjlú li shäryozï ïyado bakoe.

5

Tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo

¹ Tjlapgaga Jesús tjlökwö kjraga kägäyo, pjây poshdun shara. Tja Jesús tjlökwö kjraga kägäyo bomipjöy dik. Llëbo weno Cristo kong owa li, e ïnor. Ga tjwe iröng obishko ga ba dbo kälä pïya nopga kong li, e ber bor kong bakoe. Eni ga llëbo rokër bomi kong. ² Sbö nopga tjeng bomi wloshko li, e so öng wlëp ushko so kjoyoe. Eni ga epga dozï yötso. Shäryozï löng wopjlú, bomi woshko, woyde Sbörë ga shäryëmi eni kjishko. Shäryëy, shji ichëba guing llëm, shji dbur shak wlo erö llëm bakoe. ³ Nopga ichëy dbo go llëme. Llëbo shäryozï pjlö bek ba bokso, epga omshäryë eni bako wlo. ⁴ Eni ga no daga kägäyo li tjweshko ga bomi sëngglo tjwlö ara srer llëm wleniyo li twe bomi kong.

Dwlasga, kjogloga

⁵ Dwlasga, kjogloga, bomi kägäyoga koloziä.

«Èye krë ä ga Sbö wotjlik owa ba kong.

Èye wotöy ga era kjimte wopjlúe.»*

E kjishko ga pjây uunkong ber löng wotöy ëng kong ïyado. ⁶ Sbö dbo ara. E kjishko ga pjây opyos ber löng wotöy ba bokso, llono ga pjây ie ber löng tjwlö ara wlo. ⁷ Pjây de Sbörë. E kjishko ga bomi woydë kës li iozi ber tjeng ba wloshko.

⁸ Pjây sjëke. Llëbo shäryëmi ga woyotjlizi yötso guing. Ä, bomi moskwö li to shäng kjone pogo dbong to sök pjirö, dli shak, ue wlo wleni. Pjây wlëya woydë to shäng eni le. ⁹ Miydëmi pjlú ga llëbo owa wen tjwe bomi kong li, e wen tjwe bomi pjeyoga löng kjok kjwang jikong li kong eni bakoe. E kjishko ga pjây drön ëë, jlö lëmi Ä kong llëm wlo, pjây mär Jesús go jlökwö wlo.

¹⁰ Pjây rokara Sbörë ber löng së ïyado ba tjok wlo, pjây töno beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga llëbo weno bomi kong owa dbar kjwöbö li pjirshko ga pjây ie ber löng pjlö bek, wokjang, dbo ara, llëye

* 4:18 Proverbios 11.31. * 5:5 Proverbios 3.34.

bangkjrëmi llëm bakoe. ¹¹ E dbo ara ãyado. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Domer sök kjlara jũshko ko Silvano,[†] e bor kjarayo parkë pjlu wleniyo. Tja kjimtaga erë kjibokwo ère të. Toror sira dö, gueniyo ichër jek bomi kong, pjây dbokjrë e go wlo, pjây wosonkë llëm wlo, pjây woyde Sbörë sorë li miydëmi pjlu wlo bakoe. Pjây mär ber löng tjlokwo ère go jlökoyo.

¹³ Jesús tjlokwo kragaga löng Babilonia kjokyo li, «¿Pjây yonde?» le bomi kong. Epga kjrara Sbörë bomipjõy dik.

«¿Pjây yonde?» le Marcosdë bomi kong bakoe. E bor kong ga bor wa wleni.

¹⁴ Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjlúe. Rokër Sbö kong ga pjây tönö beno tjeng Cristo tjok li ie ber löng wlëpe.

[†] 5:12 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

Segunda Carta de Pedro Kjibokwo ëre tara Pedrorë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlõ arayo li e. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tarashko ga miyde ga e wolon dörö, tak pjang 2 Pedro 1.12-15 go sorë li eni. E kjïshko ga kjibokwo ëre tara Jesús tjlökwo kragaga shdung löng li kong. Woydara ga Jesús tjlökwo bek li woyotjlïya lok ñyado, epga mär ber löng Jesús go wlo, epga jëk löng pjlo bek wlo bakoe. No kjone kjone to löng tjlökwo bek llëm li lë, Jesús tjlökwo kragaga li jyãpgwe e go wlo li tara ba kong. Llëye shäryëy ba tjok li tara ba kong. Llono ga epga shdüya Sbörë li tara ba kong. Llëye wen kjok pjir lëshko li tara ba kong bakoe.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Simón Pedrorë. Tja parkë Sbö tjlökwo roy laga Jesucristo äska. Bi Sbö, bi döga Jesucristo li, e pjlo beke. E kjïshko ga tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga iara lok beno löng mär ba go. Era tjwlõ ara.

Nopga mär löng ba go borwatoy dik, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

² Sbö, bi Tjlapga Jesucristo, e miydëmi pjlu kuzong ga rokër ba kong lok ga ba wopjlu li kjïshko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng wlëp bakoe.

Shji jëk pjlo beke

³ Sbö, e pjlu, kësbang, tjwlõ ara bakoe. Eni ga shji rokara ber löng së ñyado wlo, shji jëk löng pjlo bek wlo bakoe. Shäryëy eni wlo ga ba dbo ara go ga shji ichara beno löng ba miydë pjluë. Llëye woydëy oblë llëme. ⁴ Eni ga tjlëno bi kong jlökoyo ga llëbo twe bi kong kësbang, tjwlõ ara. E go ga pjây wotjlik löng pjlo bek Sbö dik ga pjlu, pjây wotjlik

löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo to löng ichaga ba wotjlik owa lirë dik ame.

⁵ E kjïshko ga pjây mär ba go dö llëm, pjây jëk pjlo bek bakoe. Gueniyo erö llëm, pjây oppïs llëye woyde Sbörë li go bakoe. ⁶ Gueniyo erö llëm, llëye shäryëmi wlo ga woyotjlizi yötso guing. Gueniyo erö llëm, llëbo wen bomi kong owashko ga kuzi kjange. Gueniyo erö llëm, llëye woyde Sbörë shäryëmi wlo li, e shäryozia. ⁷ Gueniyo erö llëm, pjây jëk löng ëng tjok epenga dö wleni. Gueniyo erö llëm, bomi pjeyoga oblë woydozi ara bakoe. ⁸ Shäryëmi eni jek këgong këgong ga bi Tjlapga Jesucristo miydëmi pjlu li ber bomi kong tjwlõ ara, pjây llëno llëme lëba ga äe. ⁹ Gueniyo ëye llëbo lër bomi kong ëre shäryë llëm ga e no kjok ñgö yötso llëm wleni, e no kjok ñgö llëm wleni bakoe. Owa pjang ba go tek dënashko li löna Sbörë ba kong beno dret li, e woyojerae.

¹⁰ E kjïshko ga pjeyoga, pjây drön ëë, jëk löng pjlo bek wlo, pjây rokara, kjrara Sbörë li miydëba e go wlo. Shäryëmi eni ga pjây dir llëm, Sbö rayëmi llëm, ¹¹ ga llono ga pjây äär bi Tjlapga, bi döga Jesucristo li sök no pjluo ñyado lishko ga pjây wlokjre wopjluë.

Sbö tjlökwo weno sorë

¹² E kjïshko ga tjlökwo bek ëre woyoshrër bomi kong ñyado, e kuromi, ga sömi löng pjlu gueniyo. ¹³ Tja sök së obishko ga e woyoshrër bomi kong ñyado. Miydër ga bor pak li e. ¹⁴ Gueniyo tja wolon döröe. Lara Tjlapga Jesucristorë bor kong eni tjan. ¹⁵ E kjïshko ga llëbo shäryër shäng ara, tja wolono irgo ga pjây ber löng tjlökwo ëre woyotjlik ñyado wlo.

¹⁶ Tjlapga Jesucristo dbo ara, ga llono ga tjwe iröng obi. E lororwa bomi kong eni, ñnorwa om go ga e kësbang, tjwlõ ara kjïshko. Tjlökwo ëre shirorwa borwa woshko llëme. ¹⁷ E iaga Data Sbörë beno kësbang, tjwlõ ara. Tjlëno ba kjïshko ga «Bor Wa li kjwe. Woydër ara. Tja wopjlu ba tjok»* lara eni. ¹⁸ Sbö tjlëno eni li kurorwa ter kjok dogo dwayo. Eshko ga tjawa löng Tjlapga li tjok dlup jong zrek lishko.

* **1:17** Mateo 17.5; Marcos 9.7; Lucas 9.35.

¹⁹ Miydëy e go ga tjlökwo lara Sbö tjlökwo lagagarë dënashko li, e jlõe. Kjuk ro sîshko ga shji iök borkek shjiy, äär jong kjok shröng jä, Dbar Kjuklo wenshko. Tjlökwo tara lok li, e beno bi kong iök shjiy eni wleni bako, äär jong Cristo tjwe iröng obishko jä. E kjîshko ga tjlökwo li woyotjlîzi yötso. ²⁰ Miydozi ga tjlökwo tara Sbö tjlökwo lagagarë beno lok Sbö kjibokwo go kës li, e laga epgarë om go llême. ²¹ Llëbo tara lok li shira ba woshko llëm bakoe. Tjlökwo lara Sbörë ba kong ba Sëya go li, e tayde lok eröe.

2

Nopga, «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llëm wleniyo

¹ Dënashko ga Israel tjëyoga tjrëko, no kjone kjone to löng tjlë ga «Tja Sbö tjlökwo laga» le, gueniyo ichaga Sbörë llême. Eerishko ga no kjone kjone omshäryë eni bakoe. Oba pïya lönglütshko, ba wotjlîk owa li go jlö wleni, miga jyö. Epga tjwläna, döra Tjlapga Jesúsde pjir ëmdë ga opyono beno löng ba moskwo. Shärye lok eni, nopga mär Jesús go ame wlo. E kjîshko ga wop ä ga shdüya Sbörë. ² Nopga ara llëbo owa shäryako llëm wleniyo shäryë baïya dik. E kjîshko ga tjlökwo bek li läywëba owa. ³ Epga wotjlîk löng dbur töng ba kong eröe. E kjîshko ga pjây jyäpgwe lok tjlökwo shiya ba woshko li go. Gueniyo epga shdüya sorë li lara Sbörë tek dënashko pjir tjän. Ga llono ga shdüya jlökoyo.

⁴ Sbö parkagaga kjok dogo so llëbo owa shäryono kjîshko ga shduna Sbörë, dbura jer iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, pjirira dröng sho go, beno löng kjok ro sî roy, ba llgwezlong dbaryo tjwe li koshë. ⁵ Dënashko ga nopga llëbo owa shäryono kjîshko ga shduna, pira di go drete. Gueniyo Noé, era Sbö tjlökwo bek li laga. E kjîshko ga döra beno ba pjeyoga doglo kjäk (7) li tjok. ⁶ Sodoma sopga, Gomorra sopga, e llëbo owa shäryono kjîshko ga shduna, ba kjok li sura iök go, pjono beno pjlung sho erä. ⁷⁻⁸ Gueniyo Lot, era pjlo bek. E kjîshko ga döra. Sök nopga Sbö kolë llëm wleniyo li tjrëko obishko ga llëbo shärye lok owa li ña, kura sök dbar kjwobi go, ga wosonkono sök ara e kjîshko.

⁹ Miydëy e go ga llëbo wen nopga pjlo bek li kong owashko ga döya Sbörë ga pjluë. Gueniyo nopga owa li shdüya löng iyado, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko. ¹⁰ Eÿe jëk löng ba wotjlîk owa li go, ga Sbö kole llëm ga shdüya eni bakoe.

Nopga eniyo llëbo owa shäryëshko ga llëye bangkjre lok llême. Epga krë ara bakoe. Ba kong ga kjok dogo sopga läywe owa li, e llëye llême. ¹¹ Sbö parkagaga kjok dogo so tjwlä ara, dbo ara, no kjinmo. Eni ëmdë ga kjok dogo sopga oblë li läywe Sbö bokshto eni llême. ¹² Nopga eniyo omläywë owashko ga llëye läywe löng li, e llë miyde löng llême. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjlîya llême. Wotjlîk tjwe llë ga shäryayde eröe. Ga llono ga pjir öng dik bakoe. ¹³ Llëbo shäryara oblë kong owa li kjîshko ga kar shdüya Sbörë eni bakoe.

Löng wopjlu wlo ga woyde ga wotjlîk tjwe llë li shäryë. Ìkoba wëlä ëmdë ga llëbo owa shärye lok dbashko, ga lökyokjre llême. Ga woyde lok ga pjây omshäryë eni ba tjok bakoe. Epga bomi kong ga llëbo owa wleni, ië lok bomi tjok li ber lökyo ara bakoe. ¹⁴ Walë ë pogo ñya ga wotjlîk pë ba tjok erä. Sjen llëbo owa shäryë llême. Nopga mär Sbö go jlökoyo llëm ga jyäpgwe ara. Wotjlîk dbur töng ba kong erö bakoe. Epga shdungko jlökoyo. ¹⁵⁻¹⁶ Dënashko ga domer shäng kjlara ko Balán, e Bosor wa. Balán, e wotjlîno dbur shak llëbo owa li go erä. Pjlara ga to shäng llëbo owa shäryë wloshko ga wlona Sbörë, öng so kwomgla kjoyo dre töshko tjlë llëm wleniyo, e ichara kjlara tjlë ba kong no dik, llëbo owa li shärye ame wlo. Eerishko ga nopga owa lër shäng li, irbo pjlo bek li rayara, beno jëk löng Balán irbo owa li go shara.

¹⁷ Epga so di bäng dano pjir kjoyo, so pjäng sho bakwe pjluë llaw pogo kjoyo bakoe. Ga llono ga pjir ber löng kjok ro sî anmoyö li roshko. ¹⁸ Epga tjlëshko ga llëye le li tjwlä ara le, gueniyo tjwlä llëm, llëno llême. Ga nopga wotjlîk llëbo owa shäryë ame le kjwlä wleni li jyäpgwe, jëk ber löng ba wotjlîk owa li go wlo. ¹⁹ «Pjây döktonge. Llëye shäryëmi woydë li shäryëmi ga pjluë» le lok ba kong. Gueniyo epga om go tjeng llëbo owa shärye löng li dbo dorko.

Shji ichaga llërë ga shji ber l'öng parkagaga tjw'lek l'öng pjir wleniyo ba kong.

²⁰ Ëye bi döga Tjlapga Jesucristo miydë llëm ga e songe. Gueniyo miydarashko ga e döktonge. Eshko ga beno l'öng llëbo owa shäryë ame. Gueniyo opyë llëbo owa shäryë obi wleni ga ber tjeng llëbo owa shäryë l'öng li dbo dorko iröng obi. Eshko ga ber l'öng song anmoyö. ²¹ Irbo pjlo bek twara Sbörë ba kong, jëk ba go wlo li miydara, rayara kuzong ga e beno song jlöe. Miydara llëm kjwe dey. ²² Epga beno l'öng llëbo tak pjang Sbö tjlokwo go wleni. Tjlëno beno eni:

«Shjiti yarwono sök ga
döni ga tek tjwe ba uë iröng obi.*
Köchi wak sök drëpdrë ga
opdik buk tjã tjã di shäng roy jek obi.»

3

Tjlapga Jesús dbaryo döröe

¹ Pjeyoga, kjibokwo tër bomi kong ëre tjok ga kjwo pjök tjän. E goshko ga pjây poshdun wotj'lik bëy wlo. ² Tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagagarë dënashko li beno buk bomi kong. Ga tjlokwo lara bi Tjlapga, bi döga Jesús lirë, e lororwa tjawa Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äskarë bomi kong bakoe. Woydër ga tjlokwo uunkong ëre woyoshrozï iyado.

³ Woydër ga llëbo ëre miydëmi bäm goshko. Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjlokwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk l'öng ba wotj'lik owa li go. ⁴ Eshko ga tjlä ga «¿Cristo tjwe iröng obi lara llëmdo? ¿Eni ga tjwayde llëm ega? Borwa tjlapgaga tek dënashko so wolono pjir, ga kjok ëre shäryak dämärshko tek lëkong ga llëye kjlopswoydë llëme» le. ⁵ Gueniyo llëye shäryara Sbörë dämärshko li miyde woydë llëme. Eshko ga kjopkwo shäryara, ga kjok dogro ichara wen tëm dlung roy dwayo, beno buk dlung li tjrëko. Uunkong ëre shäryara ba tjlokwo go. ⁶ E irgo ga kjok buk eshko li pira di go drete. ⁷ Ga Sbö tjlä ga kjopkwo pjang eerishko li, kjok ëre, e ber, äär jong no l'gwezlong dbaryo lishko. Eshko ga suya iök go, ga nopga owa li pjiya dret bakoe.

* 2:22 Proverbios 26.11.

⁸ Pjeyoga, Tjlapga kong ga dbar kjwara, e lu kop sak dbäw dbäw (1,000) wleni, ga lu kop sak dbäw dbäw (1,000), e ba kong ga dbar kjwara wleni bakoe. E woyojemi llëme. ⁹ Tjlapga Jesús tjlëno bi kong jlökoyo ga llono ga tjwe iröng obi. Gueniyo no kjone kjone wotj'lik ga tjwe wor anmoyö le. Shji songe le, ga woyde ga shji uunkong, llëbo owa shäryë l'öng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy, ëye pjir llëm wlo. E wopro ga sök bi koshë wopjlúe. Tjwe maling llëm e kjishko.

¹⁰ Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy l'öng llëmshko, oba tjwe lürkë wleni. Eshko ga llëbo kuy pjlok ara kjok dogo, ga llëbo tjeng kës kjopkwo go li suya iökde dret, ber ïgöy ame. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li suya dret eni bako, kjok ëre kës li tjok.

¹¹ Llëbo uunkong pjir ber eni. E kjishko ga woyde ga pjây jëk pjlo bek, woyde Sbörë sorë li eni. ¹² Eerishko ga pjây l'öng Tjlapga Jesús tjwe dbaryo iara Sbörë li koshë. Woyde ga pjây drön llëbo shäryë, tjwe maling wlo. Eshko ga kjopkwo, llëbo tjeng kës kjopkwo go, e suya iökde drete. ¹³ Gueniyo kjopkwo shärye tjaglën, kjok shärye tjaglën bako, lara Sbörë bi kong jlökoyo sorë li eni. Eshko ga llëbo pjlo bek erä. E koshoydë l'öng wopjlúe.

¹⁴ E kjishko ga pjeyoga, llëbo ëre koshëmi l'öng wopro ga pjây drön jëk pjlo bek, pjây pogo llëye dret Sbö bokso wlo. Pjây jëk l'öng ëng tjok wlëp bakoe. ¹⁵ Woyoshrozï ga shji koshe Tjlapgarë sök wopjlú, shji döya wlo. Bi kjlara Pablo omtono bomi kong eni bako, kjok miydë twara Sbörë ba kong li go. ¹⁶ Ga tjlokwo tara bomi kong sorë ga tara nopga oblë oblë kong eni bako, kjibokwo tara kjwobi li go. Gueniyo tjlokwo tara kjone kjone llë loklo miydëy wlo ga kjange. No kjone kjone kjok miydë ara llëm, mär Sbö go jlökoyo llëm bakoe. Eni ëmdë ga tjlokwo li llë loklo miyde lok pjluë le, gueniyo llë loklo le li eni llëme. Shärye Sbö tjlokwo oblë oblë tjok eni bakoe. E kjishko ga epga oppjik lok om go.

¹⁷ E kjishko ga pjeyoga, nopga eniyo sorë miydëmi l'öng pjir tjän kuzong ga pjây sjëk ba tjok, pjây jyäpwe nopga Sbö kolë llëm wleniyo lirë llëm wlo, pjây jëk l'öng ba

wotjlik owa li go llēm wlo, tjlökwo bek li rayēmi llēm wlo bakoe. ¹⁸ Woyde ga pjāy kjimte bi Tjlapga, bi döga Jesucristo lirē jek kēgong, ba wopjlú li kjīshko. Woyde ga e miydēmi jek kēgong bakoe. E iēy ber kēsbang, tjwlō ara ñyado wlo. Ber eni.

Primera Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tara Jesús tjlokwo kragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.) Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Shji woyde Sbörë ara li tara ba kong. Shji ëng woydë ara kar kar wleni ga miydëy e go ga shji Sbö nopga jlökoyo, eni ga woyde ga shji ëng woydë eni iyado li tara ba kong. Cristo wloyoga to löng tjlokwo bek llëm li lë, Jesús tjlokwo kragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Eye tjlä Sbö Sëya gore, de llëm, e miydëy sorë li tara ba kong bakoe.

Tjlokwo li weno borwa kong

¹ Shäng kjlara ko Tjlokwo.* Kjibokwo ëre tërwa bomi kong ba kjishko. Kjok ëre dämär, llëye llëm obishko ga sök tjän. Bi iaga ber löng së jlökoyo li e. E kurorwa wëlä, ñorwa borwa bokkwo go, porwororwa borwa orkwo go bakoe. E roy lorwarë bomi kong. ² E weno borwa kong, ga llëye ñorwa li lorwarë bomi kong. Eni ga lërwa bomi kong ga Sök Iyado li e. Dënashko ga sök Data Sbö tjok, gueniyo weno borwa kong dbar kjwöbö. ³ Tjawa jëklöng wlëp Data Sbö tjok, ba Wa Jesucristo tjok bakoe. Eni ga llëye ñorwa, kurorwa li lërwa bomi kong, pjäy jëklöng wlëp borwa tjok eni bako wlo. ⁴ Ga tjlokwo ëre tërwa bomi kong, tjawa ber löng wopjlú anmoyö wlo.

Shji jëk pjlo bek, Sbö dik

⁵ Jesucristo tjlokwo lono borwa kong, ga llëye lara li ëre: Sbö, e pjlu, pjlo bek, llëye owa drete. ⁶ Shji löng wlëp ba tjok lëy, gueniyo shji jëklöng pjlo bek llëm ga shji löng jyörkë, ga shji mär löng tjlokwo bek li go llëme. ⁷ Gueniyo shji jëklöng pjlo bek

baïya dik ga shji löng wlëp ëng tjok, ga owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret, ba Wa Jesucristo srëng kwono li kjishko.

⁸ Shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga shji opjyäpgwë löng om go, ga tjlokwo bek li miydëy löng llëme. ⁹ Gueniyo Sbö, e pjlo bek, llëye lara li shärye eni iyado. Eni ga llëbo owa shäryoroy li owa jlöe loroy, ga rayoroy wleni ga owa pjang bi go li löya ber dret, ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰ Gueniyo shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga Sbö, e jyö äe löydë, ga ba tjlokwo li miydëy löng llëme.

2

¹ Pjäy bor wapga wleni, tjlokwo ëre tër bomi kong, pjäy llëbo owa shäryë llëm wlo. Gueniyo shji kjlara llëbo owa shäryono wleni ga shji wlike Jesucristorë. E pjlo bek iyado, ga lan Data Sbö tjok bi kjishko. ² E wolono, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ga pjlu wlo, owa pjang nopga löng kjok ëre kjing go uunkong go li löya ber dret ga pjlu wlo bako, shji ber löng shdungko ame wlo.

Tjlokwo tjaqlën wleni

³ ¿Sbö miydëy pjlu miydëy sorë? Tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li shäryoroy eni ga miydëy e go ga e miydëy pjlu. ⁴ Gueniyo ëye Sbö miydë pjlu le, gueniyo kole llëm ga shäng jyörkë, ga tjlokwo bek li miyde shäng llëme. ⁵ Gueniyo ëye Sbö tjlokwo kolë ga Sbö woyde jlökoyo. Shji mär ba go jlökoyore miydëy eni: ⁶ Eye tönö ba tjok le ga woyde ga jëk pjlo bek, Jesucristo jëktong sorë ga eni.

⁷ Pjeyoga, tjlokwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlokwo tjaqlën totë llëme. Dämärshko ga tjlokwo ëre twaraba bomi kong, ga kuromi tjän. ⁸ Gueniyo eerishko ga beno tjaqlën wleni. Cristo jëktong pjlo bek, ga pjäy jëklöng pjlo bek bakoe. E go ga tjlokwo ëre llë loklo miydëba wëläe.

⁹ Eye jëklöng shäng kjok shjiy roy wleni le, gueniyo oblë iywa shjiktëng ga jëklöng shäng kjok ro sï roy wleni obi. ¹⁰ Gueniyo ëye ba kjlara woydë ara ga jëklöng shäng kjok shjiy roy wleni, ëye iche dir llëm bakoe. ¹¹ Gueniyo

* 1:1 Tjlokwo le li, e Jesucristo loklo.

ëye ba kjlara ïywõ shjiktëng ga jëk shäng kjok ro sî roy wleni, ga llëye ïga llëme. E kjïshko ga jongya kjone miyde shäng llëme.

¹² Pjây bor wapga wleni,
owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret,
llëye shäryara Jesucristorë li kjïshko.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

¹³ Pjây këkboga,
kjok ëre shäryayde Sbörë llëm obishko
ga Jesucristo sök tjän,
ga pjây ommydë eni tjän.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

Pjây dwlasga,
Ä zanomie.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

¹⁴ Pjây bor wapga wleni,
Data Sbö miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

Pjây këkboga,
sök së tek dämärshko dwayo li miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

Pjây dwlasga,
pjây wokjang,
Sbö tjlökwo miydëmi löng,
Ä zanomi bakoe.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjïshko.

¹⁵ Llëbo tjeng kjok ëre kjing go Sbö wloyo wleniyo, e woydako llëme. Ëye omwoydë ara ga Data Sbö, e woyde llëme. ¹⁶ Llëbo eniyo, e laga Data Sbörë llëme. No wotjlik owa, llëbo ïna pjlu li woyde ber ba kong, no krë ara ba llëbo kjïshko bakoe. ¹⁷ Llëbo uunkong eniyo li pjir, ba woydaga li tjok. Gueniyo ëye Sbö kolë ga ber sök së ïyado.

Cristo wloyoga

¹⁸ Pjây bor wapga wleni, kjok pjir dbaryo li döröe. Cristo wloyo tjwe kjlara li roy kuromi, ga Cristo wloyoga oblë weno löng ara tjän. Miydëy e go ga kjok pjir dbaryo li döröe. ¹⁹ Dënashko ga epga löng bi tjok, gueniyo tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëm, e rayarae. Tjlökwo li kjrara lok jlökoyo kjwe ga beno löng bi tjok. Gueniyo e rayara kuzong ga miydëy e go ga tek dënashko ga tjlökwo li kjrara lok jlökoyo llëme.

²⁰ Jesucristo, e iak beno shäng dboy Sbö kong. Ga pjây go ba Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga tjlökwo bek li miydëmi

löng pjluë. ²¹ Tjlökwo miydëmi llëm wleniyo totë bomi kong llëme. Tjlökwo bek li miydoromi tjän, ga miydëmi ga tjlökwo bek lishko ga jyö eshko drete. Tjlökwo ëre tër bomi kong e kjïshko. ²² Ëye jyörkë ga ïgöy wëllëe. Ëye no pjluo iche le Sbörë li, e Jesús llëme le oba kong ga jyörkaga li e. Nopga eniyo mär löng Data Sbö go llëm, mär löng ba Wa go llëm bakoe. E kjïshko ga epga Cristo wloyo. ²³ Ëye tjläno ba Wa kjïshko eni ga sök Data Sbö tjok llëme. Ëye mär ba Wa go le oba kong ga era sök Data Sbö tjok.

²⁴ Tjlökwo kuromi dämärshko li woyotjläzi ïyado. Shäyromi eni ga pjây mär löng Sbö Wa go, Data Sbö go bakoe. ²⁵ Ga llono ga shji ie Sbö Warë ber löng së ïyado Sbö tjok, lara jlökoyo sorë li eni.

²⁶ Tjlökwo ëre tër bomi kong, nopga to löng bomi jyäpgwë le li kjïshko. ²⁷ Gueniyo pjâyda go Sbö Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga shäng bomi tjok ïyado. Tjlökwo bek laga li e, ga pjây pïya llë pogo go. E kjïshko ga pjây pingga woydë oblë ame. Eni ga pjây mär ber löng Jesucristo go, pjây pina ba Sëyarë sorë li eni.

Sbö wapga

²⁸ Pjây bor wapga wleni, pjây mär ber löng ba go ïyado, wen tjwe iröng obishko ga shji löng wlëp ba tjok wlo, shji ber lökshko llëm wlo bakoe.

²⁹ E pjlo bek li miydëmi wleni ga miydozi ga nopga jëk pjlo bek kës li, e Sbö wapga.

3

¹ Shji kowe Data Sbörë ba wapga, ga shji ba wapga jlökoyo. Miydëy e go ga shji woyde ara anmoyö. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo, shji Sbö wapga li miyde lok llëme. ² Pjeyoga, shji Sbö wapga shara, llono ga shji sorë miydëy llëm obi gueniyo. Gueniyo Jesucristo wen tjweshko ga e sorë ïy wëllë eshko. Eni ga shji ber baïya dik shara. ³ Ëye löng ba koshë eni ga eerishko ga jëk woydë pjlo bek, baïya dik.

⁴ Sbö tjlökwo kolëy llëmshko ga shji löng llëbo owa shäryë. E kjïshko ga ëye llëbo owa shäryë ga Sbö tjlökwo kole shäng llëme.

⁵ Gueniyo miydëmi pjlu ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go, owa pjang bi go li löya ber

dret wlo. Ga llëye owa shäryara llëme. ⁶ Ëye mär ba go ga llëbo owa shärye enido llëme. Ëye llëbo owa shäryë enido ga Jesucristo miyde löng llëm, kar miyde llëm bakoe.

⁷ Pjây bor wapga wleni, pjây jyäp gwëba llëme. Jesucristo llëbo shäryë pjlo bek ïyado. E kjïshko ga ëye llëbo shäryë pjlo bek ga e pjlo bek, baïya dik. ⁸ Gueniyo Ära llëbo owa shäryë ïyado tek dämärshko dwayo. E kjïshko ga ëye llëbo owa shäryë ga e Ä ï. Sbö Wa öör kjok ëre kjing go, llëbo shärye Äre li pjiga. ⁹ Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame, e iara Sbörë beno shäng së jlökoyo baïya dik kjïshko. Eni ga e Sbö wa kjïshko ga llëbo owa shärye enido ga äe. ¹⁰ Ëye Sbö ware, de Ä wa, e miydëy eni: Ëye llëbo shäryë pjlo bek llëm ga e Sbö wa llëm; ëye ba kjlara woydë llëm ga e Sbö wa llëm bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

¹¹ Tjlökwo kuromi tek dämärshko dwayo li ëre: Bek ga shji ëng woydë ara kar kare. ¹² Dënashko ga domer shäng kjlara ko Caïn, e Ä ï. Caïn li llëbo owa shäryono, gueniyo ba lëngda llëbo shäryono pjlo bek. Ba lëng li zröra e kjïshko. Shji opshäryë baïya dik llëme. ¹³ Pjeyoga, nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây ïywa lok shjiktëngshko ga pjây opshgawë e go llëme. ¹⁴ Dënashko ga shji wolono löng wleni, gueniyo eerishko ga shji löng së jlökoyo. Miydëy ga shji eni, bi pjeyoga woydëy ara kjïshko. ¹⁵ Ëye ba kjlara ïywö shjiktëng ga e no zröga wleni. Ga miydëmi pjlu ga ëye no zrök ga äär ber löng së ïyado Sbö tjok llëme.

¹⁶ Shji oblë woydë sorë li miydooroy Jesucristo go. E optwono wolono bi kjïshko. Bek ga shji optwë wolon bi kjlara kjïshko eni bakoe. ¹⁷ Shji llëbo ara, ga bi kjlara llëbo dret wleni ga woyde ga songe lëy, ga kjimtëy. Shäryoroy eni llëm ga Sbö woydëy llëme. ¹⁸ Pjây bor wapga wleni, shji oblë woydë ara lëy dö llëm, oblë kjimtozï wopjlu go dey, shji kjimte Sbörë sorë ga eni. ¹⁹⁻²⁰ Shäryëy eni ga miydëy e go ga shji mär löng Sbö tjlokwo bek li go. Sbö tjwlö ara, bi wotjlik li kjinmo, ga shji miyde pjire. E kjïshko ga shji llëbo owa shäryono lëy bi

pjlúshko ëmdë ga miydëy ga shji löng wlep ba tjok.

²¹ Pjeyoga, shji löng llëbo owa shäryë llëme lëy bi pjlúshko ga shji löng wlep ba tjok. ²² Eshko ga llëye rokëy ba kong dö ga twe bi kong pjir, ba tjlokwo kolëy löng pjlu kjïshko, llëye woyde li shäryëy löng eni kjïshko bakoe. ²³ Ba tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Shji mär ba Wa Jesucristo go, ga kolëy bakoe; shji ichara erë ëng woydë ara kar kare. ²⁴ Ëye ba tjlokwo kolë ga mär ba go jlökoyo, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shäng bi tjok jlökoyo.

4

Nopga tjle Sbö Sëya gore, de sëya oblë go, e miydëy sorë

¹ Pjeyoga, nopga ara to löng tjle ga «Tjawa tjle Sbö Sëya go» le lok eni. Gueniyo nopga ara eniyo ichaga Sbörë llëme. E kjïshko ga epga uunkong li tjlokwo kjrëy llëm, woyde ga e tjliy bäm go guing. ² Ëye tjle Sbö Sëya go jlöre miydëy eni: Ëye tjle ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go no wleni le ga e ichaga Sbörë; ³ ëye omläywë eni llëm ga e ichaga Sbörë llëm, e ichaga Cristo wloyo lirë. Cristo wloyo, e tjwe li roy kuromi tjän, ga eerishko ga shrono shäng kjok ëre kjing go.

⁴ Pjây bor wapga wleni, pjây Sbö ï, ga pjang bomi go li dbo ara, Cristo wloyo shäng kjok ëre kjing go li kjinmo. E kjïshko ga Sbö wloyoga tjeng kës li zanomie. ⁵ Epga kjok ëre so, ga tjle nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik e kjïshko, ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omkuk löng wopjluë. ⁶ Gueniyo shjira Sbö ï, ga ëye Sbö miydë ga shji kuya löng wopjlu, gueniyo ëye Sbö ï llëm ga shji kuya llëme. Ëye tjle Sbö Sëya bek li gore, de jyö sogo li go, e miydëy e go.

Shji woyde Sbörë ara, shji oblë woydë ara bakoe

⁷⁻⁸ Pjeyoga, bi kjimtaga oblë woydë ara wlo li, e Sbö. E kjïshko ga bek ga shji ëng woydë ara kar kare. No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Miydëy e go ga ëye oblë woydë ara ga e Sbö wa, ga Sbö miyde bakoe. Ëye oblë woydë llëm ga Sbö miyde llëme. ⁹ Shji

woydara Sbörë eni: Ba Wa kjarasaso ichara öör kjok ëre kjing go bi kjimtë, shji ber löng së jlökoyo ba kjishko wlo. ¹⁰ Shji woydara Sbörë ara anmoyö. Ba Wa ichara, optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret ga pjlú wlo, shji ber löng shdungko ame wlo. Shji Sbö woydë ara li äär e go llëme.

¹¹ Pjeyoga, shji woydara Sbörë ara eni kuzong ga bek ga shji ëng woydë ara kar kar bakoe. ¹² Ëye Sbö ïno llëme. Gueniyo shji ëng woydë ara kar kar ga Sbö shäng bi tjok. Eni ga shji Sbö woydë jlökoyo li ikoba wëlle.

¹³ Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shji mär löng ba go jlökoyo, e shäng bi tjok bakoe. ¹⁴ Data Sbö, ba Wa ichara öör kjok ëre kjing go, ber no döga wlo. Tjawa omïno, ga llëye ïnorwa li lorwarë löng oba kong. ¹⁵ Jesús, e Sbö Wa. Ëye tjlokwo ëre kjrono ga mär shäng Sbö go, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁶ Eni ga miydëy ga shji woyde Sbörë ara jlökoyo, shji mär löng ba go bakoe.

No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Ëye oblë woydë ara ga mär shäng Sbö go, Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁷ Shji oblë woydë jlökoyo, shji opshäryë Jesucristo dik kjok ëre kjing go wleni ga no llgwezlong dbaryoshko ga shji ber löng wlëp, llëye bangkjрэy llëme. ¹⁸ Shji oblë woydë eni ga llëye bangkjрэy llëme. Shji shdüya Sbörë li bangkjрэy wleni ga miydëy e go ga shji löng oblë woydë jlökoyo llëme.

¹⁹ Shji woydara Sbörë ara bäm go. E kjishko ga Sbö woydëy ara, oblë woydëy ara bakoe. ²⁰ Ëye tjlä ga «Tja Sbö woydë ara» le, gueniyo ba kjarara iywa shjiktëng ga shäng jyörkë. Ba kjarara li ïga wëlle, gueniyo Sböra ïga llëme. ¿Eni ga ba kjarara li woyde llëm ga Sbö woyde sorëro? ²¹ Ba tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Sbö woydozi ara, bomi kjarara woydozi eni bakoe.

5

Shji mär Sbö Wa go

¹ Ëye, no pjluyo iche lara Sbörë li, e Jesús le ga e Sbö wapga jlökoyo. Ëye Data Sbö woydë ara ga ba wapga woyde eni bakoe.

² ¿Gueniyo ba wapga woydëy ara li miydëy

sorë? Shji Sbö woydë ara, ga ba tjlokwo kolëy. Miydëy e go ga ba wapga woydëy ara bakoe. ³ Shji Sbö woydë jlökoyo wleni ga ba tjlokwo kolëy. Ga ba tjlokwo, e kjang bi kong llëme. ⁴ Sbö wapga uunkong li, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e zana lok pjire. Shji mär Jesús go ga owa li zäy. ⁵ ¿Llëbo owa li zangga ërë? Ëye, Jesús, e Sbö Wa jlöe le ga llëbo owa li zangga beno epgarë döe.

⁶ Jesucristo öör shäng kjok ëre kjing go. E wara Juandë di go, ga wolonoshko ga srëng kwono. Miydëy e go ga e Sbö Wa. E waraba dö llëm, e srëng kwono bakoe. Jesús, e ë le Sbö Sëyarë bi kong bako, ga tjlokwo bek li layde döe. ⁷⁻⁸ Eni ga Jesús, e Sbö Wa jlöe miydëy llëbo kjringswo mya go: Sbö Sëya go, di li go, srëng li go bakoe. ⁹ Tjlokwo le nopgarë bi kongshko ga tjlokwo kjрэy, tjwlö ara bi kong kjishko. Gueniyo tjlokwo le Sbörë li tjwlö ara e kjinmo. Ga ba Wa roy laga li, e Sbö om go. ¹⁰ Ëye mär Sbö Wa go ga tjlokwo lara Sbörë li kjarara jlökoyo. Ëye mär ba go llëm ga Sbö jyö äe layde, ba Wa roy lara li tjlokwo kjarara llëm kjishko. ¹¹ Llëye le Sbörë li ëre: Shji kong ba Wa twara, shji ie ber löng së iyado ba tjok wlo le eni. ¹² Eni ga ëye mär ba Wa go ga sök së jlökoyo. Ëye mär ba go llëm ga wolono shäng wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Pjäy mär löng Sbö Wa go, kjibokwo ëre tër bomi kong, pjäy iara Sbörë beno löng së iyado ba tjok li miydëmi pjlú wlo. ¹⁴⁻¹⁵ Eni ga llëbo woyde Sbörë wleniyo rokëy ba kongshko ga miydëy ga shji kuya. Ga miydëy ga shji kuya wleni ga llëbo rokoroy ba kong li shärye bi kong eni. E kjishko ga rokëy ba kongshko ga llëye bangkjрэy llëme.

¹⁶ Ëye ba kjarara ik shäng llëbo owa shäryë ga woyde ga syöshtë Sbö kong ba kjarara li kjishko. Llëbo owa lër shäng li, shji ie ber shdungko iyado wlo llëm wleniyo lotë. Llëbo owa, shji ie ber shdungko iyado wlo wleniyo tjok. Ëye llëbo owa eniyo shäryono ga shji syöshtë ba kjishko llëme. ¹⁷ Llëbo owa shäryoroy llë pogo ga e owa. Gueniyo llëbo owa, shji ie ber shdungko iyado wlo llëm wleniyo tjok.

¹⁸ Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame. E de Sbö Warë. E kjïshko ga llëye shärye Äre ba kong ga äe. ¹⁹ Miydëy ga shji Sbö wapga. Miydëy ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo li ichaga Äre. ²⁰ Miydëy ga Sbö Wa öör shâng kjok ëre kjing go, ga shji kong kjok miydë twara, Sbö bek li miydëy pjlú wlo. Shji mär löng Sbö bek li go, ba Wa Jesucristo go bakoe. Sbö bek li e. Bi iaga ber löng së iyado ba tjok li e bakoe.

²¹ Pjây bor wapga wleni, shji sböpga jyäglo poshrëk llëme.

Segunda Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwö laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlökwö bek llëm li lë, Jesús tjlökwö kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë, Jesús tjlökwö kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

1-2 Kjibokwo ëre taga tja bomi tjlapgarë.

Sbö tjlökwö kfragaga, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy kjrara Sbörë. Tjlökwö bek li kjrroy beno tjeng bi pjlúshko, ga ber tjeng eshko iyado. E kjishko ga pjäy woydër ara, pjäy woyde tjlökwö bek miydagaga löng lirë eni bakoe.

³ Rokër Data Sbö kong, ba Wa Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga shji mär Sbö tjlökwö bek li go, ga shji ëng woydë ara kar kar wopro ga shji kjimte lok ara, shji songe le iyado, shji ie lok ber löng wlëp bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁴ Roy kuror ga pjäy jëk löng tjlökwö bek li go, shji ichara Data Sbörë sorë li eni. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö. ⁵ Eni ga pjeyoga, tjlökwö tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlökwö tjaglën totë llëme. Dämärshko ga tjlökwö ëre twaraba bi kong. Lër bomi kong ga pjäy ëng woydos ara kar kare. ⁶ Ga shji ëng woydë wlo ga woyde ga tjlökwö lara Sbörë bi kong shäryëy wlo li shäryëy eni iyado. Shji ëng woydë laga Sbörë bi kong tek dämärshko dwayo.

⁷ Nopga ara to löng kjok ëre kjing go oba jyäpgwë. Tjlë ga «Jesucristo shrono kjok ëre kjing go no wleni llëme» le löng eni. Eye tjlä eni ga e Cristo wloyo. ⁸ Pjäy pak shäryono ara, ga pjäy potjwlëkklo tjok. Gueniyo pjäy sjëk, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo, bomi potjwlëkklo li jer llëm wlo.

⁹ Eye oblë ping woydë, shji pina Cristorë sorë li kjinmo le wleni ga shäng mär Sbö go llëme. Eye jëk shäng tjlökwö pina ba kong li go ga mär shäng Data Sbö go, ba Wa go bakoe. ¹⁰ Eye äär bomi shwoy ga Cristo tjlökwö bek ëre le bomi kong llëm ga wlokjrëmi bomi ushko llëm, «Miga» le bomi kongshko ga «Kjobe» lëmi ba kong ëmdë llëm bakoe. ¹¹ Eye omwlokjrono ga shäng ba pak owa li shäryë ba tjok wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja llëbo lë woydë ara bomi kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. Pjäy in woydë, shji lan ëng tjok wlo, shji ber löng wopjlú anmoyö wlo.

¹³ Bomi pjeyoga Jesús tjlökwö kfraga, kjrara Sbörë wleniyo li, «¿Pjäy yonde?» le bomi kong.

Tercera Carta de Juan Kjibokwo ëre tara Juandë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjabla tjan.

Domer shäng kjlara obi ko Gayo. Pjlara ga nopga ichara Juandë Jesús roy pjlú lë ba kong. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótfefes, e domer tjwlö ara wleniyo. E kjishko ga nopga ichara Juandë li wlokjre woydë llëme. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë Gayo kong, ber shäng sjëk Diótfefes tjok wlo. Gueniyo nopga ichara li wlokjrara Gayorë wopjlú kuzong ga Juan beno shäng wopjlú ba tjok, ga woyde ga wlokjre eni jek obi li tara ba kong.

¹ Kjibokwo ëre taga tja bomi tlapgarë.

Gayo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor kjlara, pja woydër ara jlökoyo.

² Pja bor kjlara. Miydër pjlú ga pja jëk shäng pjlú Sbö tjok. Eni ga rokër Sbö kong ga pja kjimte, bop doyo ber pjlú eni bako wlo. ³ Pja roy söra bi pjeyoga kjone kjonerë bor kong. Kuror ga pja mär shäng Jesús go jlökoyo, pja jëk shäng tjlökwo bek li go bakoe. E kjishko ga tja wopjlú anmoyö.

⁴ Roy kur ga bor wapga wleni jëk löng tjlökwo bek li goshko ga tja wopjlú anmoyö.

⁵ Pja bor kjlara. Tlapga Jesús tjlökwo kragaga kjimtëp enido, pjeyoga miydëp llëm ëmdë ga kjimtëp bakoe. ⁶ Epga kjimtorop sorë li lara lok Jesús tjlökwo kragaga löng li kong. Epga äär eshko obishko ga kjimtos jek eni obi, woyde Sbörë sorë li eni.

⁷ To löng Jesucristo pak shäryë, kjimtara nopga Sbö miydë llëm wleniyo lirë llëme.

⁸ E kjishko ga woyde ga bi pjeyoga eniyo tjwe bi shwoy ga wlokjrëy löng wopjlú, tjlökwo bek li shdär jek këgong wlo.

⁹ Kjibokwo ichoror jek Jesús tjlökwo kragaga löng li kong kjwara. Gueniyo domer shäng kjlara eshko ko Diótfefes. Tjawa kole woydë llëm, nopga oblë ichë ä kjishko.

¹⁰ Tjawa jyöyotke ara. Bi pjeyoga wlokjre woydë llëm bakoe. Eye omwlokjrono ga iche tön tjlökwo kragaga löng li tjok ame. E kjishko ga tja jek äär eshko ga wlon kluwe.

¹¹ Pja bor kjlara. Ip ga no oblë llëbo owa shäryë ga pja omshäryë eni llëme. Llëbo pjlú shäryopdë eröe. Eye llëbo pjlú shäryë ga e Sbö i. Eye llëbo owa shäryë ga Sbö miydë llëme. ¹² Domer shäng kjlara ko Demetrio. Era pjlúe le nopga uunkongdë eni. Tjawa omlë eni bakoe. Miydëp pjlú ga tjawa tjlë beke. Ga miydër pjlú ga tjlökwo le shäng li, e beke.

Kjibokwo pjirzlong

¹³ Tja llëbo lë woydë ara bop kong, gueniyo tër woydë kjibokwo go llëme. ¹⁴ Pja in woydë wop ä, shji lan ëng tjok wlo.

¹⁵ Rokër Sbö kong ga pja ie ber sök wlëpe. Bop pjeyoga löng jüshko li, «¿Pja yonde?» le lok bop kong.

Bop pjeyoga löng eshko bop tjok li, «¿Yonde?» lëp kjlara kjlara kong bakoe.

Carta de Judas Kjibokwo ëre tara Judasdë Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Judas. Kjone kjone tjlë ga e Jesús oppingga tak pjang Lucas 6.16 go, Hechos 1.13 go bakoe'le. Kjone kjone obi tjlë ga e Jesús lëng, Santiago dik, tak pjang Mateo 13.55 go, Marcos 6.3 go bakoe'le. Gueniyo miydëy pjlú ga kjibokwo ëre taga, e Judas Iscariote llëme.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlokwo bek llëm'li lë, Jesús tjlokwo kfragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Judasdë, Jesús tjlokwo kfragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Judasdë. Tja Jesucristo parkaga. Tja Santiago lëng.

Nopga rokara Sbörë löng'li, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy woyde Data Sbörë ara, ga pjäy de Jesucristorë.

² Rokër Sbö kong ga pjäy songe le iyado, pjäy ie ber löng wlëp, pjäy woyde ara bakoe.

Nopga wotjlik owa wleniyo

³⁻⁴ Pjeyoga, woydoror ga shji dëra Sbörë beno löng sorë'li roy lër bomi kong kjibokwo ëre go. Gueniyo kur ga tjlokwo ichër jek bomi kong oblë kjluwe. No kjone kjone wotjlik ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ba wopjlú li kjishko kuzong ga shji llëbo owa shäryë ga pjlúe'le. Epga opyono beno löng bi Tjlapga, bi pjluyo Jesucristo li wloyo. Nopga eniyo, e shdungko. E tak beno pjang Sbö tjlokwo go eni dëna tjan. Ga eerishko ga nopga eniyo kjone kjone opzrëno löng bomi tjrëko, pjäy jyäpgwe wlo le. E kjishko ga rokër bomi kong ga tjlokwo roy pjlú li wlikozia. E twaga Sbörë beno ba nopga kong pjaraso, ber iyado wlo.

⁵ Llëbo kjone kjone woyoshrër woydë bomi kong, e miydëmi löng pjir gueniyo. Dënashko ga Israel tjëyoga shira Tjlapgarë tek Egipto kjokyo dwayo irgoshko ga kjone kjone mär ba go llëm'li pjira drete.

⁶ Dënashko ga ba parkagaga kjok dogo so kong pak twara Sbörë oblë oblë. Gueniyo

kjone kjone omrayono. E kjishko ga pjrira Sbörë dröng sho go, iara beno löng kjok ro sï roy, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko. ⁷ Dënashko ga Sodoma sopga, Gomorra sopga, kjok shto oblë oblë löng ba soshko sopga, e pono no orkwosmono ba tjok llëm'li tjok ara, ga llëbo shäryako llëm'li shäryara lok oblë oblë bakoe. E kjishko ga shduna Sbörë iök go, beno nopga owa shdüya iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo'li go iyado wlo li miydoklo.

⁸ Nopga owa löng bomi tjrëko'li, e llëbo shäryë eni bakoe. Llëbo shärye löng owa ba doyo go, lara Sbörë ba kong yoshko'le kjishko. Wotjlik lok ga ichaga ërë llëme'le, ga kjok dogo sopga läywe lok owa bakoe. ⁹ Sbö parkaga kjok dogo so kägäyo Miguel ëmdë ga ënglono kar kar Ä tjok, Moisés doyo li kjishkoshko ga Ä läywara owa sira ëmdë llëme. Eshko ga tjlë ba kong ga «Pja wlongga ber Tjlapgarë»'le ba kong eni eröe.

¹⁰ Gueniyo nopga ërera, llëbo läywe lok owa oblë oblë, gueniyo llëye läywe löng'li, e llë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjlüya llëme. Wotjlik tjwe llë'li shäryayde eröe. Ga ba pjikklo'li e.

¹¹ Epga opshäryë owa, Caín dik.* Llëbo shärye llë pogo, dbur shak wlo, Balán dik.† Ga Sbö kole lok llëm kjishko ga llono ga pjir, Coré dik.‡ ;E kjishko ga epga song jlöe!

¹² Pjäy tön, ië ëng tjok, pjäy wopjlú Sbö tjok kjishkoshko ga llëbo shärye lok owa'li lökyokjre lok llëm, gueniyo bomi kong ga llëbo owa wleni, e ber lökyo ara bomi kong bakoe. Epga opwoyotjlik löng om go erö, öng daga opsëng om go erö wleni. Llëbo'le lok ara, gueniyo llëbo pjlú shärye lok llëm, pjäng sho roshko di llëm, bakwe pjlukdë llaw pogo wleni. Eye kjimte llëme. Kjor bo kjrozlong dbaryo ga kjor llë botjyono llëm ga e llëno llëm, kjëtong jong wleni. Eshko ga shiy ba sleng tjok. Enira kjëtong jlökoyo. Nopga ëre so e kjoyo bakoe. Eye kjimte llëme. ¹³ Epga so dlung iöya dbo ara kjoyo, llëbo owa shärye'li igöy wëllë, dlung bung sho wleni. Epga so dbala jëk ba irbo bäng llëm kjoyoe. Epga löng shdungko kjok ro sï anmoyö'li roy iyado wlo.

* 1:11 Génesis 4.1-16. † 1:11 Números 22.2-24.25. ‡ 1:11 Números 16.1-50.

¹⁴ Dēnashko ga domer shäng kjlara ko Enoc. E tjok ga Adán tjëyoga tek beno ba irgo li öötong kjringgwo tjer (6).[§] Eshko dbaryo ga Enoc tjlēno nopga ëre kjishko. Tjlē ga «Tja kuzĩa! Llono ga Tjlapga Jesús tjwe ba parkagaga kjok dogo so ara tjok, shtëy ga äär llēme. ¹⁵ E tjwe nopga uunkong llgwega, nopga owa li shdungga, llēbo owa shäryara kës li kjishko, tjlökwo lara lok owa ba kjishko kës li kjishko bakoe» le. ¹⁶ Nopga ëre kjloshtë llë pogo kjishko, llë pogo lāywe owa bakoe. Jëklöng ba wotjlík owa li go erä. Krë lok ara om goshko, ga oblë jyäpgwe lok tjlökwo wolëso go, llëye woyde li wlëya wlo.

pjluyo kësbang, tjwlö ara, dbo ara ñyado. Ber eni.

Pjäy sjëke

¹⁷ Pjeyoga, llëye lara Sbö tjlökwo roy lagaga bi Tjlapga Jesucristo äskarë bomi kongli, e woyoshrozĩa. ¹⁸ Tjlēno lok ga «Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjlökwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlík owa li go» lara lok eni. ¹⁹ Nopga eniyo löng bomi tjrëko, bomi shdögaga ber löng dboy dboy wlo li epga. Epga go Sbö Sëya llëm, jëk löng ba wotjlík owa li go erä.

²⁰ Gueniyo pjeyoga, pjäy ëng kjimtos mär Sbö go jek këgong këgong. Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga pjäy kjimtaga ber ba Sëyarë.

²¹ Pjäy woyde Sbörë ara, ga pjäy songe le bi Tjlapga Jesucristorë bakoe. E kjishko ga llono ga pjäy ie Sbörë ber löng së ñyado ba tjok. E koshëmi löng wopro ga tjlökwo ëre woyoshrozĩa. ²² Ëye, tjlökwo kjrëy wlo li kjone dey miyde llëm ga e songe lozĩa.

²³ Ëye, tjlökwo bek llëm li kjre woydë kjwlë ga dözi, nopga tek shiy iök roy dwayo wleni. Llamoga songe lozi, gueniyo pjäy sjëk, pjäy opshäryë baïya dik llëm wlo. Woyotjlizi ga llëbo owa shäryara li kjishko ga ba shwong ëmdë ga beno owa, porwako llëm wleni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁴⁻²⁵ Sbö bi döga, e eröe. Pjäy kjimte dir llëm wlo ga pjlúe. Pjäy ie äär ber löng ba bokshto ga pjlú bakoe. Eshko ga pjäy pogo llëye dret, pjäy wopjlú anmoyö bakoe. Bi Tjlapga Jesucristo kjishko ga e iëy ber bi

§ 1:14 Enoc, e Jared wa. Jared, e Malalel wa. Malalel, e Cainán wa. Cainán, e Enós wa. Enós, e Set wa. Set, e Adán wa, tak pjang Génesis 5.3-18 go sorë li eni.

Apocalipsis

Llëbo ëre pina Jesucristorë Juan kong, shji yo ñno wleni Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Eshko dbaryo ga Juan iaraba beno shäng dlung tjrëko ko Patmos lishko, ba shdungglo, Jesús roy pjlú lara kjishko. Pjlara ga Jesucristo weno ba kong. Eshko ga llëbo pina ba kong, shji yo ñno wleni, ga ichara ba të, llëbo li miyde nopga uunkongdë wlo.

Bäm go ga ichara kjibokwo të Jesús tjlökwo kfragaga kkringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

E irgo ga llëbo wen llono li pina ba kong. Nopga owa li shdüya Sbörë sorë li pina ba kong. Ä ängkjwë Sbö nopga tjok sorë li pina ba kong. E zäya Jesúsde sorë li pina ba kong. Llono ga nopga uunkong ber löng sorë li pina ba kong bakoe.

Llëbo ñna Juandë kës ëre tara beno Jesús tjlökwo kfragaga kong.

¹ Llëbo ëre pina Sbörë Jesucristo kong, pñya ba parkagaga kong wlo, llëbo wen dörö li miyde lok wlo. Eni ga tja Juan kong ga ba parkaga kjok dogo so ichara Jesucristorë ter shrono shäng bor kong, llëbo ëre pñya bor kong wlo. ² Llëbo ñnor li tër uunkong bomi kong, Sbö tjlökwo roy lara Jesucristorë bor kong li tër bomi kong bako, ber ba miydoklo wlo. ³ Eye kjibokwo ëre lë oblë kong ga ber wopjlúe. Eye tjlökwo ëre kuk, ga kole ga ber wopjlú bako, dbar lër shäng li dörö kjishko.

⁴⁻⁵ Kjibokwo ëre taga tja Juandë.

* **1:4-5** Sök İyado le li, e Data Sbö loklo. † **1:4-5** Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo. ‡ **1:8** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm İyo, tjlökwo toklo ko A wleni. § **1:8** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Omega, e ba pñirshko, tjlökwo toklo ko Z wleni. * **1:10** Tjlapga Jesús Dbaryo le li, e dbar sondëshko loklo, e woshrrara Sbörë e dbaryo kjishko.

Jesús tjlökwo kfragaga kkringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Rokër Sök İyado li* kong, sëyaga doglo kjäk (7) tjeng ba pñlu sökklo jong li bokshto li† kong, Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pñay kjimte lok ara, pñay ie ber löng wlëp bakoe. Jesucristo, e Sbö tjlökwo kura li laga jlkoyoy, woshrrara bäm go li e, pñlupga löng kjok ëre kjing go ichaga li e bakoe. Shji woyde ara, owa pjang bi go li löna beno dret, ba srëng kwona li go, ⁶ ga shji iara beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, ba Data, borwa pñluyo li kong. E kjishko ga Cristo iëy ber kësbang, tjwlö ara, dbo ara İyado wlo. Ber eni.

⁷ Tja kuzña. Llono ga Cristo ter pjang sho roshko, İga uunkongdë, ba shorkegaga löng dënashko li omïk bakoe.

Eshko ga tjëyoga löng kës li ber löng woydë ara ba kjishko.

Ber eni.

⁸ Tjlapga Sbö tjlë ga «Tja so tjlökwo toklo ko Alfa‡ kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko Omega§ kjoyo bakoe. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. Sök İyado li tja. Llëye shäryër woydë li shäryër ga pñlúe» le.

Domer weno shäng kjlara, so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyoe

⁹ Tja Juan, tja bomi kjlara Jesús tjlökwo kfraga. Shji mär bi pñluyo Jesús go kjishko ga shji shdungoba, gueniyo kuy kjang. Sbö tjlökwo roy lara Jesúsde bor kong li lër shäng oba kong kjishko ga tja icharaba beno sök dlung tjrëko ko Patmos lishko.

¹⁰ Pjlara ga Tjlapga Jesús dbaryo* ga tja go Sbö Sëya jlkoyoy. Eshko ga ybö kuror bor irgo pjlara dbo ara, pñluk wli bakworoy wleni. ¹¹ Tjlë bor kong ga «Llëye İp li tos ber pjang kjibokwo go. E irgo ga ichos jek Jesús tjlökwo kfragaga kkringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo

li kong. Ichos jek Éfeso kjokyo, Esmirna kjokyo, Pérgamo kjokyo, Tiatira kjokyo, Sardis kjokyo, Filadelfia kjokyo, Laodicea kjokyo bakoe» le.

¹² Eshko ga tja bojongö ñn iröng, eye ybö kuror tjlë'li è miydër wlo. Eshko ga ñn ga iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7), ¹³ tjrëko shäng kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, doyono shäng shwong kur may äär ba kju kjing go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go. ¹⁴ Ba kägä, ba käkzong, e kjwo pjlublún so pjäng sho kjoyoe. Ba bok roy so iök lok ri ri kjoyoe. ¹⁵ Ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo li iak jong iök pjë jong ri ri roshko li kjoyoe. Ba ybö dbo ara, di kës pjlublunyo dik. ¹⁶ Orkwo këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7). Dröng tur jong ba kjak roy kjwangna, kowo stek kar kar. Ba bokkwö kälä lletlet, dlo wleni.

¹⁷ Ñn jek drëng ga tja jek rish buk ba dre zlong, shji wolono buk wleni. Gueniyo eshko ga tja porwara ba orkwo këlëkong go, ga tjlë bor kong ga «Llëye bangkjrëp llëme. Llëye llëm obishko ga tja sök tjän. Llëbo uunkong pjitong dret ga tja sök obi. ¹⁸ Sök İyado li tja. Tja wolono, gueniyo tja sök së İyado wlo. Shinmoga shtoyo u bäng bäng dökklo tjeng bor wloshko, epga woshrër iröng obi ga pjlúe.

¹⁹ »Llëye ñnop li tozong. Eni tjok ga llëye shäryë'li tos, llëye wen tek iröng'li tos bakoe. ²⁰ Dbala ñnop tjeng kjwo kjäk (7) bor orkwo këlëkong ère, iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) ère, e llë loklo lër bop kong. Iök shjiy bapkwö kjwo kjäk (7) ère, e bor tjlökwo kjruga kjringswo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë li jyäglo. Dbala kjwo kjäk (7) ère, e roy sögaga kjok dogo so doglo kjäk (7), parkë löng bor tjlökwo kjruga kjringswo kjäk (7) kong li jyäglo bakoe.

2

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjruga löng Éfeso kjokyo li kong

¹ »Roy söga kjok dogo so shäng kjlara, bor tjlökwo kjruga löng Éfeso kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»«Shäng kjlara, orkwo këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7), jek shäng iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) li tjrëko. E tjlë bomi kong ga ² 'Pjäy jek löng sorë, e miydër. Pjäy parkë bor kong kjang, llëbo weno bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. No kjone kjone tjlëno ga «Tja Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska» lara eni. Eshko ga tjlïnomi yötso, ga miydoromi ga jyö erä. Eshko ga ioromi beno jek löng bomi tjok ame. ³ Bor kjïshko ga llëbo weno bomi kong owa ara, gueniyo kuromi kjang, pjäy wosonkono llëm bakoe.

⁴ »'Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa kjrina. Pjäy mär löng bor go kjwlëshko ga pjäy èng woydono ara kar kare. Gueniyo pjäy opshäryë eni ame. ⁵ Pjäy opshäryono dämärshko sorë li woyotjlizä. Llëbo shäryëmi löng owa li, e owa jlöe lozï, ga rayozï, ga llëbo shäryoromi dämärshko, Sbö tjlökwo kjromi kjwlëshko li shäryozï eni iröng obi. Shäryëmi eni llëm ga tja jek bomi iök shjiy bapkwö jong li kjë bomi shjiryö. ⁶ Gueniyo llëbo ber pjlú bomi kong, llëbo owa shärye nicolaïtagarë löng li İywor shjiktëng, ga pjäy omiywö shjiktëng eni bakoe.

⁷ »'Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kjruga kong li kuya yötso. Sbö kjok bukshko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ga eye llëbo owa li zano ga ichër kjor bo li uë'le.»

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwo kjruga löng Esmirna kjokyo li kong

⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwo kjruga löng Esmirna kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»«Shäng kjlara, llëye llëm obishko ga sök tjän, llëbo uunkong pjitong dret ga sök obi. Era wolono, ga woshrono iröng

obi. E tjlē bomi kong ga ⁹ 'Pjāy shdun-goba sorē, e miydēr. Pjāy song jlōe. Gueniyo jlōkoyo ga pjāy song llēm, pjāy llēbo ara wleni. Pjāy jyōyotke nopgarē sorē li miydēr. Epga tjlē ga "Tjawa judíoga" le, miga jyō, epga Ä nopga erä. ¹⁰ Llēbo wen tjwe bomi kong owa li bangkjrēmi llēme. Lēr bomi kong ga pjāy kjong kjong ie Ärē om go ber löng no shdūzlong uyo roshko, pjāy tjlīya wlo, llēbo owa shäryēmi wlo le, ga pjāy shdūya song äär jong dbar sak kjwara (10). Gueniyo tja rayēmi llēm, äär jong pjāy wolono guing. Shäryoromi eni ga pjāy iēr ber löng sē İyado Sbō tjok.

¹¹ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlōkwo le Sbō Sēyarē bor tjlōkwo kjrägaga kong li kuya yōtso. Ëye llēbo owa li zano ga nopga wolono tjeng li wolon jek obi wlenishko ga llēye wen ba kong llēme' le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlōkwo kjrägaga löng Pérgamo kjokyo li kong

¹² »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlōkwo kjrägaga löng Pérgamo kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, dröng tjeng kjwangna, kowo stek kar kar. E tjlē bomi kong ga ¹³ 'Miydēr ga pjāy löng lishko ga nopga pjluyo li Ä erä. Eni ëmdē ga pjāy mär löng bor go İyado. Dēnashko ga domer shäng kjlara eshko ko Antipas. E parkono bor kong pjlúe. E zrōraba bomi tjrēkoshko ga tja rayoromi llēme.

¹⁴ " 'Gueniyo bor kong ga pjāy löng llēbo shäryē owa. Dēnashko ga Balac pina Balándē Israel tjēyoga jyāpgwē ara. Epga ichara öng sho twaraba sbōpga jyāglo kong li uē. Epga ichara pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok. Pjāy kjone kjone jēk löng tjlōkwo ère go. ¹⁵ Pjāy kjone kjone jēk löng tjlōkwo owa le nicolaitagarē li go bakoe. ¹⁶ E kjīshko ga llēbo owa shäryēmi löng li, e owa jlōe lozī, ga rayozīa. Llēm ga tja jek bomi shwoy, ga tja ëngkwē bomi tjok, dröng tur jong bor kjak roy li go.

¹⁷ " 'Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlōkwo le Sbō Sēyarē bor tjlōkwo kjrägaga kong li kuya yōtso. Ëye llēbo owa li zano ga kong dli ter kjok dogo dwayo miydēba kjok ère kjing go llēm wleniyo li* twēr ber ba kong. Kong akkwo kjwo pjlublún twēr kjwara bako, goshko ko jyā tak pjang tjaglën, miydaga ère llēm, miyde ba kjräga lirē eröe' le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlōkwo kjrägaga löng Tiatira kjokyo li kong

¹⁸ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlōkwo kjrägaga löng Tiatira kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Sbō Wa, ba bok roy so iök lok ri ri kjoyo, ga ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo krung beno shjiy kjoyo bakoe. E tjlē bomi kong ga ¹⁹ 'Pjāy jēk löng sorē, e miydēr. Pjāy ëng woýdē ara, pjāy mär bor go, pjāy parkē bor kong pjlú, llēbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. Miydēr ga eerishko ga pjāy löng llēbo pjlú shäryē ara, pjāy mär bor go bäm go li kjinmo bakoe.

²⁰ " 'Gueniyo bor kong ga pjāy löng llēbo shäryē owa kjrina. Walē shäng kjlara ko Jezabel. E tjlē ga "Tja Sbō tjlōkwo laga" le, gueniyo jyō erä. Tjlōkwo le shäng li go ga bor parkagaga jyāpgwe ara. Epga iche pē no orkwosmono ba tjok llēm li tjok. Epga iche öng sho twaraba sbōpga jyāglo kong li uē bakoe. Eni ëmdē ga e slomi llēme. ²¹ Kong dbar tworor kop ara, llēbo owa shärye shäng li, e owa jlōe le wlo, gueniyo raye woýdē llēme. ²² E kjīshko ga iēr ber buk swlo ara, ba bukklo kjing go. Ëye pē ba tjok, ga llēbo owa shärye löng li raye llēm ga shdun ara bakoe. ²³ Walē li wapga zrör drete. Eshko ga bor tjlōkwo kjrägaga löng kēs li ommydē ga wotjlīk llē li, llēye woýde löng li, e miydēr pjlú, ga pjāy kjlara kjlara potjwlën, llēbo shäryoromi li kjīshko.

²⁴ " 'Gueniyo pjāy kjone kjone jēk löng Jezabel tjlōkwo li go llēme. Pjāy oppino kjok miydē Ä İ miydēba llēm wleniyo lēba

* **2:17** Dli ter kjok dogo dwayo le li, ko maná.

li go llëm bakoe. Pjãyda ichër llëbo oblë shãryë llëme. ²⁵ Pjãy mär ber löng tjlökwö kjroromi li go erä.

²⁶ "Ëye llëbo owa li zano, ga tja kolara äär jong ba dbo go ga kong dbo twër, tjëyoga uunkong iche wlo, ²⁷ dbo twara bor Datarë bor kong sorë ga eni. Ga "epga iche kjang; köle lok llëm ga shdüya ara, klung sbi dloroy pjäs wleni."† ²⁸ Ga kong dbala ko Dbar Kjoklo li twër ber ba kong bakoe. ²⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwö le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kjragaga kong li kuya yötso'le."

3

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kjragaga löng Sardis kjokyo li kong

¹ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kjragaga löng Sardis kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, wloshko tjeng Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* dbala kjwo kjäk (7) bakoe. E tjlä bomi kong ga 'Pjãy jëk löng sorë, e miydër. Pjãy löng së lëba, gueniyo pjãy wolono löng wleni. ² Pjãy wollenzong! Pjãy dbo beno sira dö, ga jetoe. E kjishko ga pjãy dbokjrozong. In ga pjãy jëk löng pjlo bek bor Sbö bokso llëme. ³ Tjlökwö kuromi, kjroromi li, e woyoshrozï, kolozï iröng obi. Llëbo owa shãryëmi löng li, e owa jlöe lozï, ga rayozïa. Pjãy wollen llëm ga tja koshëmi löng llëmshko ga tja jek bomi shwoy, no lü ä wleni.

⁴ "Pjãy kjlöbö, bomi shwong shtimirë wliwli wleni llëm obi. Pjãyda omshãryono eni kjishko ga pjãy iër ber jëk löng bor tjok, doyë shwong ko pjublún go. ⁵ Ëye llëbo owa li zano ga doyë shwong ko pjublún go, baïya dik. Ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyo li go. Ga ëye llëbo owa li zano ga ba ko löng kjibokwo li go dwayo llëme. Ba kjishko ga tja tjlä bor Data, ba parkagaga kjok dogo so kong ga "Kjwe botoya" lër ba kong lok eni. ⁶ Ëye kwomgwo tjok

ga woyde ga tjlökwö le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kjragaga kong li kuya yötso'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kjragaga löng Filadelfia kjokyo li kong

⁷ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kjragaga löng Filadelfia kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»"Shäng kjlara, e eröe. Tjlökwö bek laga li e bakoe. Pjlu David u bäng bäng dökklo tjeng ba wloshko. U bäng bäng döra ga bängzaga ërë llëm, u bäng bäng bängzara ga döga ërë llëm bakoe. E tjlä bomi kong ga ⁸ 'Pjãy jëk löng sorë, e miydër. İzïa. U bäng bäng döror jong bomi boksho, bängzaga ërë llëme. Miydër ga pjãy dbo ara llëm, gueniyo bor tjlökwö koloromi, tja rayoromi llëm bakoe. ⁹ Pjãy löng lishko ga nopga löng kjlöbö, tjlä ga "Tjawa judiöga" le, miga jyö, epga Ä nopga erä. Llono ga epga ichër kjök tjok bomi boksho, ga tjlä lok bomi kong ga "Nopga woyde Jesúsde ara li pjãy" le bomi kong eshko. ¹⁰ Dbar tjwe kjwara ga llëbo wen nopga löng kjok kjwang jikong li kong owa, epga tjlin wlo. Dënashko ga tja tjläno bomi kong ga "Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzï kjang, tja rayëmi llëme" loror bomi kong eni, ga tjlökwö li koloromi. E kjishko ga dbar owa li tjweshko ga pjãy dër yötso, pjãy dër wlo.

¹¹ "Tja äär malinge. Llëye tjeng bomi tjok li jnezï, bomi potjwlëkklo li döga ërë bomi shjiryö llëm wlo. ¹² Ëye llëbo owa li zano ga iër ber shäng Sbö u shwleyo wleni, ga ber shäng eni iyado. E go ga bor Sbö ko li tër, bor Sbö kjokyo ko li tër, bor ko li tër bakoe.† Ba kjokyo li, Jerusalén kjokyo tjaglën li e. E ter kjok dogo dwayo. ¹³ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwö le Sbö Sëyarë bor tjlökwö kjragaga kong li kuya yötso'le."

Kjibokwo tak pjang Jesús tjlökwö kjragaga löng Laodicea kjokyo li kong

¹⁴ »Roy söga shäng kjlara obi, bor tjlökwö kjragaga löng Laodicea kjokyo li kong.

† 2:27 Salmo 2.9. * 3:1 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo. † 3:12 Sbö ko li tak lok ba go, epga baïya kjishko.

Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Shäng kjlara, ‘Ber eni’ laga li e. Llëye le li shärye eni iyado. Llëye ina li le jlökoyo. Llëbo shäryara Sbörë kës ichaga li e bakoe. E tjlë bomi kong ga ¹⁵ ‘Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy zengteng anmoyō wleni llëm, pjäy kjlik ara anmoyō wleni llëm bakoe. Woydër ga pjäy kjlik wleni, llëm ga pjäy zengteng wleni. ¹⁶ Gueniyo pjäy kjlikjli wleni erö kjishko ga pjäy tjwër bor kjak roy dwayo wleni.† ¹⁷ Pjäy tjlë ga “Tjawa dbur sho ara. Llëbo wlënorwa ara. Llëye oblë woydërwa llëme” lëmi eni. Gueniyo pjäy song jlö, pjäy llëye dret, pjäy kjok igö llëm, pjäy shwong llëm bakoe. ¿Pjäy opkugö löng llëmde? ¹⁸ E kjishko ga lër bomi kong ga dbur sho shöylör suk pjir beno pjlu wleniyo tjwlëzi bor kong, ber bomi kong wlo, pjäy ber löng dbur ara jlökoyo wlo. Shwong ko pjluublün tjwlëzi bor kong, ber bomi kong wlo, pjäy doyë e go wlo, pjäy löng kjlop dret li lökyo jnemi e go wlo. Ga bokkwo dwloyo tjwlëzi bor kong, ber bomi kong wlo, pjäy kjok igö pjlu wlo.

¹⁹ ” ‘Eye woydër li jëk owashko ga wlon, ga poshdun, opyë jëk pjlo bek iröng wlo. Eni ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozi, ga rayozia. ²⁰ Kuzia. Tja shäng na bomi u bäng bäng bomi rokë, tja iëmi opzrëk jek bomi tjok wlo. Eye, tja kura, ga u bäng bäng li döra bor kong ga tja opzrëk jek ber sök ba tjok, ga tjawa ië eng tjok.

²¹ ” ‘Llëbo owa li zanor, ga tja öötong sök bor Data tjok, ba pjlu sökklo kjing go. Eye llëbo owa li zano ga kong dbo twër äär ber sök bor tjok, bor pjlu sökklo kjing go eni bako wlo. ²² Eye kwomgwo tjok ga woyde ga tjlökwo le Sbö Sëyarë bor tjlökwo kragaga kong li kuya yötso’ le.”»

4

Pjlu sökklo jong kjwara kjok dogo

¹ E irgo ga ñnor jek obi, ga ñn ga u bäng jong oojong kjwara kjok dogo. Ga ybö kuror

pjlara pjlu wli bakworoy wleni li tjlëno bor kong obi. Tjlë ga «Pja tëmö. Llëye wen ëre irgo li pin bop kong» le. ² Jekdo eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo. Eshko ga pjlu sökklo ñn jong kjwara kjok dogo, kjing go ëbo sök kjlara. ³ Sök li so akkwo wolësowa ko *jaspe*, *cornalina*, e kjoyoe. Sökklo li sor go, donku pjang pjribri, kälä kësöng, akkwo wolësowa ko *esmeralda* kjoyoe. ⁴ Sökklo li sor go, pjluPGA sökklo lok sak pjök kjingsho pkëng (24), tjlapga kjok llgwegaga wleniyo sök kjlara kjlara sökklo li kjing go, doyono sök shwong pjluublün go, pjlu dlu ioklo shäryak dbur sho shöylör go jong ba dlu kjing go. ⁵ Sökklo jong roworbëshko li roy dwayo, llgwöng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara bakoe. Sökklo li bokshto ga iök pjë lok ri ri ba bapkwö roy kjwo kjäk (7). Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) li* e. ⁶ Ga llëbo ñn buk sökklo li bokshto oblë, so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roigöy wëlee.

Sökklo li worbo go pjlor kar kar, äya löng së wleniyo tjeng kjlara kjlara. Doglo pkëng (4) li bokkwo lok llaw pogo, bäm lë, iröng lë bakoe. ⁷ Kjlara so dbong kjoyo, kjlara so sögla kjoyo, kjlara bokkwo so no kjoyo, kjlara so döbung dbuk pjang kjoyoe. ⁸ Kjlara kjlara sjägä lok ko tjer (6), ga bokkwo lok llaw pogo, sjägä li dorko bakoe. Shkë dba ga tjlë löng iyado. Tjlë ga

«Tjlapga Sbö, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Pja eröe. Pja eröe. Pja eröe.

Pja sök iyado» le lok eni.

⁹ Sök pjlu sökklo kjing go li sök iyado. E poshrëya äya löng së lirë ara, e ie lok ber kësöng, tjwlö ara. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjawa wopjlu bop tjok iyado» le eni. Le lok enishko ga ¹⁰ tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng li kjök tok sök li bokshto. Ga poshrëya lok eni wopro ga ba pjluPGA dlu ioklo ie ba sökklo li bokshto, ga tjlë lok ga

¹¹ «Borwa Tjlapga, borwa Sbö,

† **3:16** Eshko dbaryo ga di bäng tjeng kjlik ara anmoyō, ga nopga dwlomnek di kjlik li go. Di bäng tjeng obi zengteng anmoyō, ga di eniyo li ie lok, ber löng wopjlu wlo. Gueniyo di bäng tjeng kjlikjli llë, e ba kong ga llëno llëme. * **4:5** Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

llëbo tjeng kës li shäryaga pjarë,
woydorop eni kjïshko.
Ga beno löng sê li laga pjarë bakoe.
E kjïshko ga pja tjwlo ara,
pja iërwa ber kësbang, tjwlo ara wlo,
pja bangkjrërwa wlo,
dbo ara li ber bop kong wlo bakoe» le
lok eni.

5

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, kjibokwo

¹ Eshko ga ïn ga sök pïlu sökklo kjing go li orkwo këlëkong kjibokwo tjeng kjwara, tak pjir kjwo kar kare. Kjibokwo li dira pjir, ga kjarbo smona kjibokwo smokklo go kjwo kjäk (7), roshwing llëm wlo. ² Ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kjlara, dbo ara wleniyo. E tjlëno dbo go, tjlë ga «ÿEye tjwlo ara, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go li döya wlo, kjibokwo li roshwïya wlo?» le. ³⁻⁴ Gueniyo ëye tjwlo ara, kjibokwo li roshwïya, ÿya wlo dret, ëye sök kjok dogo eniyo llëm, ëye sök kjok ëre kjing go eniyo llëm, ëye sök klung ëre dorko eniyo llëm bakoe. E kjïshko ga tja slar ëëe. ⁵ Gueniyo tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjlara tjlë bor kong ga «Pja slar ame. Judá tjëyo li dbongyo sök kjwe ÿzong. Kjwe David tjëyo. Llëbo owa li zana pjire. E kjïshko ga kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo kjwe döya ga pïlú, kjibokwo kjwe roshwïya ga pïlú bakoe» le.

⁶ Eshko ga ïn ga Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li kojono sök pïlu sökklo lishko, äya löng sê doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo löng li, e tjrëko. Ga ïn ga zröraba kjoyoe. Öng li sjö kjwang kjäk (7), bokkwo kjwo kjäk (7), e Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),* ichak kjok kjwang jïkong li loklo. ⁷ Eshko ga jek pïlu sökklo li zlong, ga sök pïlu sökklo kjing go li, kjibokwo tjeng ba orkwo këlëkong li kjrara Öng lirë ey dwayo. ⁸ Kjararashko ga äya löng sê doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) li, e kjök tono tjeng Öng li boksho. Kjlara kjlara wloshko kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿe or

go wleniyo tjeng kjwara, wloshko di ioklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwöbö, roshko llëbo lö pïlëblëe. Llëbo lö pïlëblë li, e Sbö nopga syö li loklo. ⁹⁻¹⁰ Eshko ga tono lok tÿeko tjaglën, tÿekwoyo eni:

«Pja zröraba,
ga bop srëng kwonop li go ga nopga tjwlenop Sbö kong.
Nopga tjwlenop li tjëyoga oblë oblë uunkong, tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe.

Nopga li iorop beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, borwa pïluyo li kong,
ga ber löng nopga löng kjok ëre kjing go li ichaga ÿyado wlo.

E kjïshko ga pja tjwlo ara,
kjibokwo kjwe kjrëp wlo,
kjibokwo smokklo iak lok ba kjarbo go li döp wlo bakoe» le.

¹¹ Eshko ga ïnor jek obi, ga ïn ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng träk llëm, shtÿe ga äär llëm wleni. Löng pïlu sökklo li, äya löng sê li, tjlapgaga li, e pïlor kalëkong pjribrie. ¹² Ga tjlëno lok dbo ara. Tjlë ga

«ÿÖng zröraba kjwe tjwlo ara,
dbo ara li ber ba kong wlo,
llëbo tjwlo ara tjeng kës li ber ba kong wlo,
kjok miydë ara li ber ba kong wlo,
bangkjrëba wlo,
iëba ber kësbang, tjwlo ara wlo,
poshrëkoba wlo bakoe!» le.

¹³ Eshko ga llëbo tjeng kës shäryara Sbörë kjok dogo, kjok ëre kjing go, klung ëre dorko, dlung tjrëko, e tjlëno lok uunkong bakoe. Tjlë ga

«ÿSök pïlu sökklo kjing go kjwe, Öng kjwe,
e poshrërwa ÿyado,
bangkjrërwa ÿyado,
iërwa ber löng kës kës, tjwlo ara ÿyado,
dbo ara li ber ba kong ÿyado bakoe!» le.

¹⁴ Ga äya löng sê doglo pkëng (4) li tjlë ga «Ber eni» le, ga tjlapgaga li kjök tono, ga sök pïlu sökklo kjing go li, Öng li, e poshrëra lok.

* 5:6 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) le li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li loklo.

6

Kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go

¹ E irgo ga ñn ga Öng Wlêp Ushko So Llgwoklê li, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo go kjwo kjäk (7) li döra kjwara. Ga kur ga äya löng sê li kjlara tjläno dbo go, kjrik wleni. Tjlê ga «¡Pja tegö!» le. ² Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla sök kjlara kjlo pjlublún. Kjlara sök ba kjing go wloshko sböng tjeng kjwangna. Ga kong pjlú dlu ioklo twaraba kjwara. E irgo ga jek sök kwomgla li kjing go, oba zang wlo le wleni.

³ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. ⁴ Eshko ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo srêzrên. Kjlara sök ba kjing go. Ga kong dröng twaraba kjwangna kêsbange. Ga kong dbo twaraba llêbo wlêp kjok êre kjing go li pjiya wlo, nopga ber löng êng zrök wlo.

⁵ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo mya. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo sî. Kjlara sök ba kjing go, wloshko llêbo tjlikklo tjeng kjwara. ⁶ Ga kur ga ëbo tjläno äya löng sê doglo pkêng (4) löng lishko dwayo. Tjlê ga «Nopga iëy ber löng parkê dbar kjwara, dwla kjrina bayo gök tjung wleni* äska dö, llêm ga dwla kjrina obi bayo gök tjung wleni kjwo mya äska döe. Gueniyo kjoyo, kjillgwo bo dyo, e iëy srer llême» le.

⁷ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlä ga «¡Pja tegö!» le. ⁸ Ga ñnor jek obi, ga ñn ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo shwêshwê. Kjlara sök ba kjing go ko Shinmo Kägäyo, ga kjlara obi jek shäng ba irgo ko Shinmo Shtoyo. Kjok kjwang jikong li shdöktong beno kjringswo pkêng (4), ga epga kong dbo twaraba nopga löng kjok kjrina li zrök pjir wlo. Ga zröra dröng go, pjli go, swlo go, äya kjloshko so go bakoe.

⁹ E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo

shkëng (5). Eshko ga ñn ga shinmoga sëya löng llêbo lö pjlêblê sukklo jong eshko li dirko. Epga löng sê obishko ga Sbö tjläkwo kjrara lok, ga lara oba kong, ga zröraba e kjishko. ¹⁰ Eshko ga epga tjläno dbo go. Tjlê ga «Tjlapga, llêye shäryêp woýdê li shäryêp ga pjlúe. Pja eröe. Pja pjlo bek bakoe. ¿Äär jong llono ga nopga löng kjok kjing go li shdum, tjawa zröra lok li kjishko?» le. ¹¹ Eshko ga kjlara kjlara kong shwong twaraba ko pjlublún, ga ëbo tjlä ba kong lok ga «Koshozi sira obi, bomi pjeyoga Sbö parkagaga zrökoba bomipjôy dik wlo li, e zröraba pjir guing» le.

¹² E irgo ga kjibokwo smokklo döra Öng lirê kjwara obi. Eshko ga ñnor jek obi, ga ñn ga yo tjwe pjang kêsbang kjrina, dlo kworkwono beno pjang yêt, shwong ko yêt wleni, mok kworkwono beno pjang srêzrên, srêng wleni, ¹³ dbala lono ter lok kjok êre kjing go, kjor ko *higuera* bakwara pjlukdêshko ga bo lono wleni, ¹⁴ kjok dogo jek jêktêng erä, kjibokwo diroy wleni, ga dlup llê, di tjreko llê, dlung tjreko llê, e opkwono lok kjok shto oblê uunkong.

¹⁵ Eshko ga pjlupga löng kjok êre kjing go, nopga tjwlo ara wleniyo, êngkjwaga kägäyoga, nopga uunkong parkagaga tjwlek löng pjir wleniyore, de llême, e töktong löng uunkong guêng lok ööng roshko, ak kêskes tjeng dlup dirko bakoe. ¹⁶ Ga tjlä löng dlup kong, ak kong ga «Pjäy tarzong borwa kjing go. Tjawa jnezî bomi dorko, tjawa wlêya sök pjlu sökklo kjing go lirê llêm wlo, tjawa shdüya Öng lirê ba iir ara li go llêm wlo bakoe. ¹⁷ Borwa shdüzlöng dbaryo laraba li öötonge. Eye omkuk kjang ga äe» le löng eni.

7

Nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkêng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkêng (144,000) iak lok llêbo jyäglo go

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkêng (4), kojono löng kjok pjir worbo kjringswo pkêng (4) lishko, ga pjluk tek eshko dwayo li bänkira, kjok

* 6:6 Göc tjung wleni, e bayo litro kjwara dik.

llë, dlung llë, kjor llë, e pjiya llëm wlo.
 2 Epga kong dbo twaraba, kjok ëre pjiya wlo, dlung bakoe. Ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi tek tjwe shäng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo, wloshko Sbö Sök İyado li jyäglo. Ga tjlëno parkagaga doglo pkëng (4) löng li kong. Tjlë ga 3 «Kjok llë, dlung llë, kjor llë, e pjimi llëm, äär jong llëbo jyäglo ioroy Sbö parkagaga löng kës li bokdo go guing» le. 4 Eshko ga kur ga Israel tjëyoga iak lok llëbo jyäglo go li doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000).

5 Judá tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Rubén tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Gad tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

6 Aser tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Neftalí tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Manasés tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

7 Simeón tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Leví tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Isacar tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

8 Zabulón tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

José tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Benjamín tjëyoga iak lok doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök (12,000).

Nopga ara doyono löng shwong ko pjlublún

9 E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn eshko pjlu sökklo li, Öng li, e bokshto ga nopga löng träk llëm, shtëy ga äär llëm wleni. Tjëyoga oblë oblë uunkong löng eshko. Nopga kjok oblë oblë uunkong so löng eshko. Nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong löng eshko bakoe. Doyono löng shwong pjlublún go, kjlara kjlara wloshko mek korga. 10 Ga tjlëno dbo go. Tjlë ga

«ïBorwa Sbö, e sök pjlu sökklo kjwe kjing go!
 ïNo döga li kjwe!

ïNo döga li Öng kjwe bakoe!» le.

11 Sbö parkagaga kjok dogo so kojono löng pjlu sökklo li, äya löng së doglo pkëng (4) li, tjlapgaga li, e pjlor kalëkong pjribri li, e kujono bokdo kjlay klung go, ga Sbö poshrëra lok. 12 Tjlë ga

«ïBer eni!

ïBorwa Sbö,

e poshrërwa İyado,

e iërwa ber kësbang, tjwlö ara İyado,
 kjok miydë ara li ber ba kong İyado,

“Tjawa wopjlu ba tjok” lërwa İyado,
 dbo ara li ber ba kong İyado bakoe!

ïBer eni!» le.

13 Eshko ga tjlapgaga löng li kjlara tjlë bor kong ga «¿Löng shwong ko pjlublún kjwe ë, kjone so, e miydëpde?»

14 «Tjlapga, kjwepga ë miydër llëme» lër ba kong.

Kuya ga tjlë bor kong ga «Kjwepga to jek löng song jlö, llëbo weno owa kësbang dbaryo, gueniyo ba shwong, e kwoshkwara Öng kjwe srëng li go beno pjlublüne.

15 E kjishko ga löng Sbö pjlu sökklo kjwe bokshto, ga beno löng parkë ba u roy shkë dbae. Ga kjwepga daga beno Sbörë om go. 16 Beno löng pjli kuk ame, wodogro ame, suya dlorë ame, barwe kjok kjlikdë ame bakoe. 17 Öng sök pjlu sökklo jong kjweshko go kjwe ber ba daga, kjwepga söya äär di shji ie ber löng së jlökoyo wleniyo buk lishko. Ga ba boryo kröya Sbörë, ber löng slar ame wlo» le.

8

Llëbo lö pjlëblë bapkwö

¹ E irgo ga kjibokwo smokklo dōra Öng lirē kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo kjäk (7). Eshko ga kjok dogo beno kjing wop tjoke.

² E irgo ga ĩn ga Sbō parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7) löng Sbō bokshto li kong wli twaraba kjwara kjwarae. ³ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so tek shäng kjlara obi, wloshko llēbo lõ pjlēblē bap-kwo shäryak dbur sho shōylör go, ga öötong shäng llēbo lõ pjlēblē sukklo shäryak dbur sho shōylör go jong li zlong. Eshko ga kong llēbo lõ pjlēblē twaraba ara, suya Sbō nopga syō li tjok, llēbo lõ pjlēblē sukklo jong pjlū sökklo bokshto li kjing go wlo. ⁴ Ga llēbo lõ pjlēblē li yō jem pjang Sbō parkaga li orkwo dwayo Sbō bokshto, Sbō nopga syō li tjok.

⁵ Eshko ga iök sēya kjrara Sbō parkaga lirē kjwöbö, llēbo lõ pjlēblē sukklo li dwayo, ga iara llēbo bapkwo li roy, beno tjunge. E irgo ga iök sēya tjeng ba bapkwo roy li dbura jer kjok ère kjing go. Eshko ga kjrik ri ri le ara, llgwöng tur jong lletlet llaw pogo, yo iano bakoe.

Wli

⁶ E irgo ga Sbō parkagaga doglo kjäk (7) li poshäryono löng pjir, ba wli li bakwē wlo.

⁷ Sbō parkaga bām li, ba wli bakwara, ga iök lono ter kjok ère kjing go, di zeng kjwolong tjok, srēng tjok bakoe. Ga kjok kjwang jikong li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjok kjrina li sura pjir, kjor llē, kjlo sho llē tjeng eshko li tjok.

⁸ E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga llēbo so dlup kēsbang pjē jong ri ri kjoyo, e dburaba jer dlung roshko. Ga dlung kjwang jikong li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dlung kjrina li kworkwono beno srēng erōe. ⁹ Ga llēbo tjeng sē ba roy li kjētong dret, kjoyong jēk tjeng ba kjing go li pjitong dret bakoe.

¹⁰ E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di llē, di bäng llē, e shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dbala lono kjwara kēsbang, iök ri ri wleni, di kjrina li kjing go. ¹¹ Dbala li ko Kēä, ga di kjrina li iara beno tjeng kēä. Di sreno li kjishko ga nopga wolono arae.

¹² E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, ga dlo kälā shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yēt, mok kälā shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yēt, dbala kälā shdöktong beno kjringsgwo mya, ga kjrina li kworkwono beno yēt bakoe. E kjishko ga dba li shdöktong beno kjringsgwo mya, ga dbar kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yēt, shkē li shdöktong beno kjringsgwo mya bako, ga shkēr kjwobi go ga kjrina li beno kjok ro yēt bakoe.

¹³ Eshko ga ĩnor jek obi, ga ĩn ga döbung kuror dbuk pjang kjwara kjok dogo, tjlēno pjang dbo go. Tjlē ga «Pjäy nopga löng kjok kjing go, Sbō parkagaga kjok dogo so doglo mya obi löng ba wli bakwē wlo! ;E kjishko ga pjäy song jlō, pjäy song jlō, pjäy song jlōe!» le.

9

¹ E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo shkēng (5). Eshko ga ĩn ga dbala lono ter kjwara kjok dogo dwayo, kjok ère kjing go. Dbala li kong u bäng bäng dökklo twaraba kjwara, pjlēbgwo jong rong anmoyō li dökklo. ² Ga pjlēbgwo li kop dörashko ga yō tēm tur jong ba roy dwayo, llēbo sukklo kēsbang anmoyō wleni. ³ Eshko ga yō jem pjang li roshko dwayo sekwa ter tur jong trāk llēm, shdöktong kjok kjwang jikong, ga kong dbo twaraba nopga ue wlo, no ue dyerē wleni. ⁴ Gueniyo ichara kjlo sho llē, kjor korga llē, llēbo kēsōng llē, e uē llēme. Ichara nopga Sbō jyäglo lok ba bokdo go llēm wleniyo li uē erōe. ⁵ Gueniyo ichara beno löng nopga li zrök llēm, beno löng ba shdung ara, äär jong moglo shkēng (5). Ue lokshko ga kuya ga uara dyerē wleni. ⁶ Eshko dbaryo ga nopga löng li wolon woydē, gueniyo wolon llēme. Wolon woydē ara emdē ga wolon ga äe.

⁷ Sekwa lēr li, e so kwomgla doyak pjir, jongya engkwē wlo li kjoyoe. Ba kē kjing go llēbo pjang so pjlupga dlu ioklo shäryak dbur sho shōylör go li kjoyo, ba bokkwo so no bokkwo kjoyo, ⁸ ba kākzong so walē kākzong kjoyo, ba kowo so dbong kowo kjoyo bakoe. ⁹ Ba worbu wlikoklo

so worbu wlikoklo shäryak dröng sho go kjoyo, ba sjägä, e pjluk so jëkklo ara dopshira kwomglarë jëk löng ëngkjwë wlo li kjoyo, ¹⁰ ba pjlak, e dbo go jong swlet, so dyë shju kjoyo, ga ba pjlak li go ga nopga shduna ara, äär jong moglo shkëng (5). ¹¹ Sekwa li pjluyo sök kjlara. Hebreo tjlökwö go ko Abadón. Grecia so tjlökwö go ko Apolión.* E Ä parkaga, parkë shäng pjlëbgwo jong rong anmoyö li daga.

¹² Llëbo owa anmoyö bäm li jek tjän. Gueniyo beno kjring pjök obi.

¹³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara. Llëbo lö pjlëblë sukklo shäryak dbur sho shöylör go jong Sbö bokshto li goshko sjö iak lok kjwang pkëng (4). Eshko ga ybö kuror pjlara sjö lok li go dwayo. ¹⁴ Tjlë parkaga wli bakwaga li kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), pjrik löng di kësbang ko Éufrates pjangshko li, e döba» le. ¹⁵ Sbö parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li, e iak beno pjrik löng eshko, ba dlöyo, dbaryo, mokyö, luyö li öötong guing, nopga zrök ara eshko wlo. Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjringgwo mya. Ga parkagaga tjeng doglo pkëng (4) li döktong, ga nopga kjrina li zröra lok drete.

¹⁶ Eshko ga ëngkjwagaga jëk löng kwomgla söga ara. Kur ga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw dbäw pjloglo pjök (200,000,000). ¹⁷ Kwomgla, ba söga, e ñor, shji yoïno wleni li, ga so eni. Ba worbu wlikoklo kjwo srëzrën, ding ding, shöylör bakoe. Kwomgla kägä li so dbong kägä kjoyoe. Iök tur jong ba kjak roy dwayo, yö tjok, akkwo ko *azufre* tjok bakoe. ¹⁸ Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjringgwo mya. Ga kjrina li wolono dret, llëbo tur ba kjak roy ëre kjishko. ¹⁹ Kwomgla li dbo ara tjeng ba kjakshko, ba pjlakshko bakoe. Ba pjlak li kägä tjok, so dgur kjoyo, ga nopga shduna lok ara e go.

²⁰ Nopga zröra llëbo owa lirë llëm, beno löng së li, llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Ä sëyaga poshrëk,

llëbo jyäglo oblë oblë li poshrëk bakoe. Llëbo jyäglo li shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjlublün go, dröng sho so klung sho kjoyo go, ak go, kjorkwang go bako, gueniyo kjok ïga lok llëm, kjok kuga lok llëm, jëk llëm bakoe. ²¹ Enido ga nopga li beno löng llëbo owa shärye oblë oblë, oba zröya, oba ie ybi go, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë bakoe. Llëbo owa shäryara kës ëre, e rayara lok llëme.

10

Sbö parkaga kjok dogo so, wloshko kji-bokwo chirawa

¹ E irgo ga ñn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo ter pjang kjlara obi kjok dogo dwayo, doyono pjäng sho go wleni, donku pjang ba dlu kjing bakoe. Ba bokkwo so dlo kjoyo, ba dre so iök kjoyo. ² Wloshko tjeng kjibokwo kwara chirawa, roshwing pjir ba orkwo kjing go. Ba dre këlëkong iara dlung kjing, ga mlëkong iara klung kjing. ³ Eshko ga öö le dbo go, dbong kjluno wleni. Lara pjirshko ga kjrik kjwang kjäk (7) li dloktong, ri ri le kjwang-nashko kjwangnashko. ⁴ Tjlökwö lara kjrik kjwang kjäk (7) lirë tër wlo loror, gueniyo kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlë bor kong ga «Jnes ber tjeng bop pjlúshko. Tëy llëme» le.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing li, orkwo këlëkong poyono jem kjok dogo, ⁶⁻⁷ ga tjlëno jlökoyö. Tjlë ga «jllëye koshëy ame! Llëye shärye wlo li, e laga Sbörë, ga lara ba tjlökwö lagaga kong dënashko. Maling ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi li, ba wli bakwe. Ga llëbo lara Sbörë kës li, e shärye eshko» le. Tjlëno enishko ga tjlëno jlökoyö, Sök Ìyado li ko go. Kjok dogo, klung ëre, dlung, e shäryaga li e, llëbo tjeng kës eshko li tjok.

⁸ E irgo ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara jek obi, tjlë bor kong ga «Pja nom, ga kjibokwo roshwing pjir tjeng Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing wloshko li kjrëba» le.

⁹ Eni ga tja jek öötong Sbö parkaga li zlong, ga kjibokwo li rokoror ba kong.

* **9:11** Hebreo tjlökwö Abadón, Grecia so tjlökwö Apolión, e no pjiga loklo.

Kuya ga tjlë bor kong ga «Kjrozong. Uozong. Zrërop bop kjak roy ga kup ga pjlëblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bop bögwö roshko ga bop bögwö li ie ber kë ara» le.

¹⁰ Eni ga kjröror ba wloshko dwayo, ga uoror. Tjeng bor kjak royshko ga pjlëblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bor bögwö roshko ga bor bögwö li iara beno kë ara.

¹¹ Eshko ga ëbo tjlë bor kong ga «Llëbo wen tjëyoga oblë oblë tjok li, llëbo wen kjok shto oblë oblë sopga tjok li, llëbo wen nopga tjlë tjlökwo oblë oblë tjok li, llëbo wen pjlupga oblë oblë tjok li, e los jek obi» le.

11

Sbö tjlökwo lagaga do pjök

¹ Eshko ga tja kong kjorkwang twara ëborë kjlara, llëbo tjlëkklo wleni, ga tjlë bor kong ga «Pja kojös, pja nom Sbö u tjlëk, öng sho sukklo jong ba zlong bäng li tjok, ga löng ba poshrëk eshko li shtëp bakoe.

² Gueniyo ba u bäng kjako li tjlëp llëm, e twak beno tjeng nopga judío llëm wleniyo li kong. Sbö kjokyo Jerusalén, e twak beno tjeng ba wloshko, epga jek löng, tek löng e roshko moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo. ³ Eshkoshko ga nopga ichër do pjök, bor tjlökwo roy lë oba kong dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260) wlo. Ga shärye lok eni, doyono löng sopokklo shwongyo go» le.

⁴ Kjok ëre Tjlapgayo li bokshto ga kjor lok do pjök ko olivo, iök shjiy bapkwö lok do pjök bakoe. Kjor li, iök bapkwö li, e nopga do pjök li jyäglo. ⁵ Eye tjwe ba shdung lëshko ga iök to tur nopga do pjök li kjak roy dwayo, ga ba wloyoga tjwe löng li pjiya drete. Eye ba shdung woydë ga wolon eni kjluwe. ⁶ Epga kong dbo twaraba, shunyo slong, äär jong Sbö tjlökwo lara pjir guing. Ga kong dbo twaraba obi, di kjlopswë ber srëng wlo, swlo oblë oblë ichë tjwe kjok ëre kjing go wlo bakoe.

⁷ Sbö tjlökwo lara lok pjir irgo ga äya owa sök pjlëbgwo jong rong anmoyö lishko li shrono shäng ëngkwono ba tjok, ga epga zröra. ⁸ E irgo ga ba doyo beno tjeng kjok tjwlo ara li irbo bäng go, Tjlapga Jesús

zröraba pjang kjlös go dënashko kjokyo lishko. Kjok eshko li, e so Sodoma kjokyo, Egipto kjokyo, e kjoyoe. ⁹ Ga nopga tjwe shinmoga tjeng li ik ara, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe. Öör löng eni äär jong dbargwo mya kjingsho bëy, gueniyo eye wotjlëno ba doyo tjeng li jnek llëme. ¹⁰ Eshkoshko ga nopga löng kjok ëre kjing go beno löng wopjlu, ga llëbo twara lok ëng kong, ba sëngglo, shinmoga wolono dbaryo li shrëk wlo. Shäryara lok eni, löng së obishko ga nopga li shduna Sbö tjlökwo lagaga lirë ara kjishko.

¹¹ Gueniyo öötong dbargwo mya kjingsho bëyshko ga woshrara Sbörë iröng obi, ga kojongö löng. İya nopga löng lirë ga bangkjre lok ara anmoyö. ¹² Eshko ga ybö kura nopga do pjök lirë ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ba kong ga «Pjäy tëmö» le. Ga İya ba wloyogare löng wopro ga to jem kjok dogo, pjäng sho roshko.

¹³ Jekdo eshko ga yo to jem kësbang. Kjok eshko li shdöktong beno kjringswo sak kjwara (10), ga kjrina lishko ga u lok li toktong pjir, ga nopga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Beno löng së li, Sbö sök kjok dogo li bangkjrrara lok ara, ga iara lok beno kësbang, tjwlo ara bakoe.

¹⁴ Llëbo owa anmoyö pjök li jek tjän. Gueniyo kjrina obi li tjwe döröe.

Wli kjwara obi

¹⁵ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Eshko ga ëbo tjlëno lok dbo ara kjok dogo. Tjlë ga

«Bi Tjlapga, ba Cristo,
e öötong beno löng nopga löng kjok
kjing go li pjluyoga,
ga iche lok İyado» le.

¹⁶ E irgo ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng Sbö bokshto, ba pjlu sökklo kjwara kjwara kjing go li kjök tonö, ga Sbö poshrëra lok, ¹⁷ tjlë ga

«Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.
Pja sök iyado.

Bop dbo ara go ga pja öötong sök nopga löng
kës li ichaga.

Tjawa wopjlu bop tjok e kjishko.

¹⁸ Tjeyoga löng kës li iirkono ara bop kong-
shko ga

pja iirkono ara ba kong'lok bakoe.

Shinmoga llgwezlong dbaryo li öötonge.

Bop parkagaga, bop tjlokwo lagaga, ba
potjwlëzlong dbaryo li öötong bakoe.

Bop nopga tjwlö ara, tjwlö chira, bop
ko bangkragaga löng kës,

epga potjwlëp pjire.

Ga kjok pjiga li pjip drete» le.

¹⁹ Eshko ga Sbö u jong kjok dogo li u
bäng roshwinaba jong ojong, ga roshko
ba tjlokwo woyoshroklo bakwo buk li inor.
Eshko ga llgwläng tur jong lletlet llaw
pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang, di zeng
shrono ter kjwolong ara bakoe.

12

Walë, äya so Ööka kjoyo

¹ E irgo ga llëbo jyäglo weno pjang
kësbang kjok dogo. Walë shäng kjlara
eshko, doyono shäng dlo go wleni, mok
pjang ba dre dirko, ga dbala tjeng ba
kä kjing kjwo sak kjwara kjingsho pjök
(12), pjlú dlu ioklo wleni. ² Walë li shäng
kjlaraso llëm, ga ay le ara, chida buk döro
kjishko. ³ Eshko ga llëbo jyäglo weno pjang
kjrina obi. Äya kësbang sök kjlara kjlo
srëzrën, so Ööka kjoyoe. Äya li kägä kjwo
kjäk (7), pjlú dlu ioklo iak jong kjwara
kjwara li kjing go, sjö kjwang sak kjwara
(10) bakoe. ⁴ Dbala shdöktong beno kkring-
gwo mya. Ga kjrara kjrina ba pjlak go, ga
dbura ter lok kjok ëre kjing go. Eshko ga
öötong sök walë li bokshto, chida li wen
bukshko ga ue jekdo wlo le.

⁵ E irgo ga chida buk kjlara domer. Llono
ga tjeyoga löng kës li iche kjange. Gueniyo
eshko ga chida li kjara Sbörë ey dwayo,
ga söra jek öötong kjok dogo beno sök ba
tjok. ⁶ Walë lira töktong jek öötong sök
kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro
no llëmshko lishko, ga dara Sbörë eshko

dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw
pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260).

Miguel ëngkwono äya so Ööka kjoyo li tjok

⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ko
Miguel, e töno ba pjeyoga Sbö parkaga kjok
dogo so tjok, ga ëngkwono lok äya li tjok, äya
pjeyoga kjok dogo so li tjok bakoe. ⁸ Ga äya
li jenoe. E kjishko ga epga beno löng eshko
kjok dogo ame. ⁹ Äya li dburaba ter kjok ëre
kjing go, ba pjeyoga kjok dogo so li tjok. Äya
li, dgur dënashko li e. E kowëba Ä. Nopga
Sbö miydë llëm wleniyo jyäpgwaga li e.

¹⁰ Eshko ga kur ga ëbo tjläno dbo go kjok
dogo. Tjlë ga

«Eeri ga ba nopga döra Sbörë pjire.

Bi pjeyoga rotaga shkë dba bi Sbö bokshto
li,

e dburaba jer kjok ëre kjing go.

E go ga Sbö dbo ara, Cristo dbo ara,
e iy wëlle.

Ga Sbö beno sök bi pjluyo.

¹¹ Ä zana bi pjeyogarë pjir,

Öng Wlëp Ushko So llgwoklë srëng li
go,

Sbö tjlokwo lara lok li go bakoe.

“Tjawa mär Öng li go” le lok,
ga wolon li bangkjre lok llëme.

¹² E kjishko ga pjây löng kjok dogo,
pjây wopjlu.

Gueniyo pjây löng kjok kjing go,
pjây löng dlung roy,
pjây song jlöe.

Ä to jer öötong shäng bomi shwoy,
ga iirkë ara,

dbar ba kong beno sira dö kjishko.

Pjây löng song jlö e kjishko» le.

¹³ Äya so Ööka kjoyo li lono ter kjok ëre
kjing go eni. Miydarashko ga to shäng
chida li mekë irpjang. ¹⁴ Gueniyo walë
li kong, sjägä twara Sbörë ko pjök, këskës,
döbung sjägä wleni. E irgo ga sjägä li go ga
dbuktong to, öötong sök kjok shäryara Sbörë
ba kong kjok dogro no llëmshko lishko,
shaya dgur lirë ga ä lishko, ga dara Sbörë
eshko, lu pjloglo sak mya kjingsho bëy.

¹⁵ E irgo ga di ichara dgur lirë tur ba kjak
roy dwayo, di kës wleni, walë li söya di lirë
wlo le. ¹⁶ Gueniyo walë li kjimtara klung
lirë, jyä dloktong, ga di jer li dwara pjire.

¹⁷ E kjĩshko ga äya li iirkono ara walë li kong, ga to ëngkjwë ba tjëyoga tek beno ba irgo li tjok. Nopga Sbö tjlökwo kolaga mär löng Jesús go li epga. ¹⁸ Äya lira beno sök dlung sor go erä.

13

Äya weno tēm dlung roy dwayo kjlara

¹ E irgo ga ñn ga äya wen tēm sök kjlara obi, dlung roy dwayo. Äya li kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), pjlupga dlu ioklo iak jong kjwangna kjwangna li kjing go. Ko jyā tak pjang kägä kjwara kjwara li go, Sbö läywoklo owa wleni. ² Äya li so dbong kjoyo, ba dre so äya kjloshko so sok kësband zok ara li dre kjoyo, ba kjak so dbong kjak kjoyo bakoe. Eshko ga iara Äya so Ööka kjoyo lirë beno sök ba pju sökklo kjing go, ga kong dbo twara, oba iche wlo. ³ Ñn ga äya li kägä kjwara zak jong ba skato, gueniyo pjano iröng. İya nopga löng kjok ëre kjing go lirë ga yëy le lok erä, ga uunkong tōno lok ba tjok. ⁴ Äya so Ööka kjoyo li poshrëra lok, dbo twara Äya li kong kjĩshko. Äya weno tēm dlung roy dwayo li poshrëra lok bakoe. Tjlë lok ga «¿Ëye äär äya kjwe dikdo? ¿Ëye äya kjwe zangdo?» le lok eni.

⁵ Äya li iara Äre krë ara wlo, tjlë tjlökwo Sbö läywoklo owa wleni wlo, oba ichë moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo bakoe. ⁶ Eshkoshko ga Sbö läywara owa jlökoyoy, Sbö ko, ba u, nopga löng kjok dogo, e läywara owa uunkong. ⁷ E kong dbo twara Äre to ëngkjwë Sbö nopga tjok wlo, ga epga zanae. Ga kong dbo twara Sbörë, kjok shto oblë oblë uunkong sopga, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong, e iche wlo. ⁸ Nopga löng kjok ëre kjing go kës ko tak pjang Öng Wlëp Ushko So llgwoklë zröraba li kjibokwoyo go llëm wleniyo, Äya li poshrëra lok. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së İyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak lok kjibokwo ëre go tjän.

⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso.

¹⁰ Ëye shakoba, sökoba kjok shto oblë wlo ga

shakoba, sökoba kjok shto oblë.

Ëye zrökoba dröng go wlo ga zrökoba dröng go.

Miydëy tjlökwo ëre go ga llëbo wen Sbö nopga kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Sbö raye llëm bakoe.

Äya weno tēm klung roy dwayo kjlara

¹¹ E irgo ga ñn ga äya wen tēm sök kjlara, klung roy dwayo. Äya li sjö kjwang pjök, so öng wlëp ushko so llgwoklë sjö kjoyo, gueniyo tjlë äya so Ööka kjoyo li dik. ¹² Era parkono Äya zak pjano li dbo go, ga nopga löng kjok ëre kjing go kës li iara ba poshrëk. ¹³ Eshko ga llëbo İydëba llëm wleniyo shäryara kësband oblë oblë ara, kjrina li, iök ichara ter kjok dogo dwayo shrono kjok ëre kjing go oba bok-shto. ¹⁴ Llëbo eni li shäryara äya bäm İyo li kong. E go ga nopga löng kjok kjing go li jyäpgwara uunkong. Ga epga iara äya bäm İyo li jyäglö shäryë kjlara, ie lok ber kësband, tjwlö ara wlo. Äya bäm İyo li kjupashko ga zaraba dröng go, gueniyo wolono llëm, pjano iröng obi. ¹⁵ Äya weno tēm klung roy dwayo li kong dbo twaraba, äya jyäglö shäryara nopgarë li iche tjlë wlo. Eshko ga ëye äya jyäglö li poshrëra llëm ga ichara zrökoba wlo. ¹⁶ Ga nopga iara uunkong llëbo jyäglö ie ba bokdo go, llëm ga ba orkwo këlëkong go. Nopga tjwlö ara wleniyo, nopga tjwlö chira wleniyo, nopga dbur ara wleniyo, nopga song wleniyo, parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, nopga eni llëm wleniyo, e iara uunkong ba shäryë eni. ¹⁷ Eni ga ëye llëbo jyäglö li iak lok llëm ga llëye tjwlëya ga ä, llëye soyneya ga ä bakoe. Llëbo jyäglö li, e äya ko li loklo, ba ko li shtoroy ga äär bayo kjöm li loklo bakoe.

¹⁸ Ba ko li shtëy ga äär bayo kjöm li miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Ëye kjok miydë ara ga shte ga pjlú, ga äär ber sak dbäw pjloglo tjer kjingsho sak tjer kjingsho tjer (666). Era domer kjlara li loklo.

14

Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë, nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000)

¹ E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn ga Öng Wlëp Ushko So Ilgwoklë li sök Sión dlupyo go bor bokshto. Eshko ga yorkaga nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000), uunkong li bokdo go Öng li ko jyā tak pjang, Öng Data li ko jyā tak pjang bakoe. ² Eshko ga kur ga llëbo ter pjluk jong kjok dogo dwayo, pjluk li so di kës pjluublunyo li pjlukyo kjoyo, so kjirik ri ri li pjlukyo kjoyo, so kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿy or go wleniyo tÿba löng li kjoyo bakoe. ³ Ga nopga löng li tono lok tÿkwo tjaglën, pjlu sökklo jong kjok dogo li bokshto, äya löng sÿ doglo pkëng (4) li bokshto, tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo li bokshto bakoe. Gueniyo nopga doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak dbäw kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (144,000) li tokdo eröe. Nopga döktong löng kjok ëre kjing go li epga. Æye oblë tÿ ba tÿkwo li go ga äe. ⁴⁻⁵ Epga llëbo owa shäryono walëga tjok llëm, jyörkono llëm bakoe. Beno löng pogo llëye dret Sbö bokso erä. Ga to löng Öng li irgo, jek kjone lishko. Epga döriba nopga löng kës li tjrëko dwayo, ga twaraba Sbö kong, Öng li kong, ba sëngglo, bo kwirkono bäm ïyo li kjararaba, twaraba ba kong wleni.

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo mya

⁶ Eshko ga ïn ga Sbö parkaga kjok dogo so dbuk pjang kjlara, tjlokwo pjlu ber ïyado wlo li söya tjeng nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga kong, tjÿyoga oblë oblë uunkong kong, nopga tjlä tjlokwo oblë oblë uunkong kong bakoe. ⁷ Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Nopga ilgweya Sbörë dbaryo li öötonge. E kjishko ga Sbö bangkjrozī, iozī ber kësbang, tjwlō ara, poshrëzī bakoe. Kjok uunkong shäryaga li e, kjopkwo, kjok ëre, dlung, di wen lok kjone pogo bakoe» le.

⁸ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara, tjlä ga «ÿE pji-tonge! ÿBabilonia kjokyo tjwlō ara li pji-tonge! Tjÿyoga oblë oblë pinggaga llëbo owa shäryë oblë oblë li e. Epga ichara Sbö rayë bakoe. E pjitong e kjishko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara obi. Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «ÿye äya li poshrëk, ÿye ba jyāglo li poshrëk, ÿye bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyāglo li jyā tak pjang ga ¹⁰ Sbö iirkono ara ba kong. E kjishko ga ÿye Sbö iono ber iirshko ga shdüya sorë ga epga shdüya eni bakoe. Epga suya akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri li tjok, Sbö parkagaga kjok dogo so bokshto, Öng li bokshto bakoe. ¹¹ Epga shdüya eni ïyado, ba iök li sjer llëm shkë jik, dba jik. Shäryë eni, äya li poshrëra lok kjishko, ba jyāglo li poshrëra lok kjishko, bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyāglo li jyā tak pjang kjishko bakoe» le.

¹² Miydÿy tjlokwo ëre go ga llëbo wen Sbö nopga, ba kolagaga li kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Jesús raye llëm bakoe.

¹³ Eshko ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä ga «Tjlokwo ëre tozong. Eeri jek lëkong ga ÿye mär beno löng Tjlapga Jesús go wolonoshko guing ga ber wopjluë» le.

Kuya Sbö Sëyarë ga tjlä ga «ÿng, eni. Epga sjeno parkorbo, ga potjwlëya Sbörë ba pak li kjishko» le.

Dwla bo skozlong dbaryo, kjillgwo bo skozlong dbaryo

¹⁴ Eshko ga ïnor jek obi, ga ïn ga pjäng sho wen pjang kjrina pjluublün, kjing go sök kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, dlu kjing go pjlu dlu ioklo pjang kjwara shäryak dbur sho shöylör go, wloshko dröng tjeng kjwangna zöngë. ¹⁵ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara, Sbö u jong li roy dwayo, ga tjläno sök pjäng sho kjing go li kong dbo go. Tjlë ga «Dwla bo kwirkono tjän, ga dwla bo skozlong dbaryo öötonge. E kjishko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom dwla bo tjeng li skok» le. ¹⁶ Kuya ga ba dröng li go ga dwla

bo tjeng kjok ère kjing go kës li zakza tas erä.

¹⁷ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara obi, Sbö u jong kjok dogo li roy dwayo, wloshko dröng tjeng kjwangna zöng bakoe. ¹⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so wen shäng kjlara obi. E parkë shäng iök pjë jong ri ri llëbo lõ pjlëblë sukklo kjing go li dë, sjer llëm wlo. Eshko ga tek shäng öng sukklo jong li shwoy dwayo, ga tjlëno wloshko dröng tjeng li kong dbo go. Tjlë ga «Kjillgwo bo kwirkono tjän. E kjishko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom jer kjok kjing go, kjillgwo bo tjeng li töng» le. ¹⁹ Kuya ga ba dröng li go ga kjillgwo bo tjeng kjok ère kjing go kës li zakza tas, ga dbukza jer kjillgwo bo llruzlong shtoyo li roshko. E no shdüzlong shtoyo li loklo, èye Sbö iono iirshko ga shdüya tjeng lishko. ²⁰ Kjillgwo bo llruzlong shtoyo li jong kjok eshko li worbo go. Eni ga kjillgwo bo li llrura eshko, ga ba srëng li tur jer jong e roy dwayo di kësbang wleni, öötong kjlay kwomgla kjëngso go, äär jong pjolae. Shji äär ba pjarbo wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjwara (10) dik.*

15

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), no shdungglo kkringgwo kjäk (7)

¹ E irgo ga ïn ga llëbo jyäglo wen pjang kësbang kjok dogo kjrina obi. Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kkringgwo kjäk (7) ba tjok. Sbö iir li pjir e go. ² Eshko ga llëbo ïn buk so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roshko iök. Dlung li sor go nopga kojono tjeng ara, äya li zana lok, ba jyäglo li zana lok, ba ko li shtoroy ga öötong kjöm li zana lok bakoe. Kong kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo twara Sbörë kjwara kjwara tjän, ga beno tjeng ba wloshko. ³ Eshko ga tono lok Sbö parkaga tek dënashko so Moisés li tækwo, Öng li tækwo bako, tækwoyo eni:

«Tjlapga Sbö,
llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjlúe.

* **14:20** Shji jëk dbargwo sak kjwara dik le li, e kilómetro kkringgwo sak dbäw pjloglo mya (300) loklo.

Bop pak shäryorop li,
e kësbang, wolëso.

Llëbo bek li,
e shäryopdë.

Tjëyoga kës pjluyo ïyado li pja eröe.

⁴ Tjlapga, èye, pja bangkjre llëmyo drete.

Èye, bop ko ie ber kësbang, tjwlö ara llëmyo drete.

Pja eröe.

Èye oblë eniyo drete.

Bop pak pjlo bek li beno wëllë,

tjëyoga tjeng kës li äär bop poshrëk e kjishko.»

⁵ E irgo ga ïnor jek obi, ga ïn kjok dogo ga Sbö u jong eshko li jong ojong. ⁶ Ga Sbö parkagaga kjok dogo so opshino tek ba roy dwayo doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kkringgwo kjäk (7) ba tjok. Doyono löng shwong ko pjlublún, drëpdrë, pjlú, tjwlö ara wleniyo go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlú kjing go.

⁷ Eshko ga äya löng së doglo pkëng (4) kjlara, epga kong di ioklo twara kjwara kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, roshko Sbö Sök ïyado li iir. ⁸ Ga Sbö u jong li dlino jong yö sho go, Sbö dbo kälä tjeng eshko kjishko. Eni ga èye opzrëk jek ba roy ga ä, äär jong no shdungglo kkringgwo kjäk (7) söya Sbö parkagaga doglo kjäk (7) lirë tjeng ba tjok li shäryono pjir guing.

16

Di ioklo kjwo kjäk (7) roshko Sbö iir

¹ Eshko ga ybö kuror tek Sbö u jong li roy dwayo pjlara, tjlëno Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li kong. Tjlë ga «Pjäy nom Sbö iir tjeng di ioklo kjwo kjäk (7) roshko kjwe kwong kjok kjing go» le. ² Kuya lok ga Sbö parkaga bäm ïyo li, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter kjok ère kjing go, ga nopga jyä tak lok äya jyäglo go, äya poshrëgaga löng li, e poglo go üta weno ara, bang ara.

³ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter dlung kjing, ga dlung dyo li kworkwono beno

oblë, so shinmoga srëngyo kjoyo, ga llëbo tjeng kës dlung roy li kjëtong drete.

⁴ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter di llë, diwa llë, e kjing, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di li kworkwono beno srëng. ⁵⁻⁶ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so kuror kjlara. Di llë ichaga li e. Tjlë ga «Sbö, pja sök iyado.

Pja eröe.

Nopga löng li,

bop nopga srëng li shira,

bop tjlökwö lagaga srëng li shira bakoe.

E kjishko ga

iorop beno löng srëng ië, ba shdungglo.

Kjok llgwerop eni li,

e beke» le.

⁷ Eshko ga kur ga llëbo lö pjläblë sukklo jong li öö le, tjlä ga

«Eng, Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Kjok llgwerop sorë li,

e beke» le.

⁸ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek dlo kjing, ga dlo li kong dbo twara, nopga löng li suya ba kälä dbo ara li go wlo. ⁹ Eshko ga nopga löng li sura dlo kälä lirë ara. Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, Sbö iara beno kësbang, tjwölö ara llëm bakoe. Llëbo owa li ichara Sbörë ba kong kuzong ga beno löng Sbö ko li läywë owa erä.

¹⁰ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona ter äya pjlu sökklo jong li kjing go, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga äya li kjokyo ro zoktong beno yët erä. Nopga löng li bang ara kuzong ga beno löng ba kjyorkwo uë. ¹¹ Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Sbö sök kjok dogo li läywë owa erä, ba bang ara li kjishko, ba üta li kjishko bakoe.

¹² E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jer Éufrates diyo li kjing, ga di li dano beno dogro, pjrupga tek dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li jek dipzë ba ëngkjwagaga tjok di

kar ga pjlu wlo. ¹³ Eshko ga ïn ga sëyaga owa wen tjeng doglo mya, so kjläk kjoyoe. Kjlara opshino tek äya so Ööka kjoyo li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek ba pjeyo äya owa li kjak roy dwayo, kjlara opshino tek äya dboryaga owa wleniyo li kjak roy dwayo bakoe. ¹⁴ Eshko ga sëyaga owa li to löng llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryë oblë. Ga pjrupga löng kjok kjwang jikong li töna lok, ëngkjwë Sbö tjok, no llgwezlong dbaryo lishko. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

¹⁵ Cristo tjlökwö woyoshrozïa. Tjlëno ga «ïPjäy sjëke! Tja tjwe, oba tjwe lürkë ä wleni. Eye sök bor koshë jlökoyo, sök së, ba shwong shäryak tjeng pjir ba tjok wleni ga ber wopjluë eshko. Eshko ga to shäng kjwor wleni llëm, llëye lökyotke llëm bakoe» lara eni.

¹⁶ Eni ga pjrupga li töna lok pjir, söra lok öötong löng kjok kjrinashko. Hebreo tjlökwö go ga kjok eshko li ko Armagedón.

¹⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek aan, pjruk jek pjang li kjing, e tjok ga öötong pjloglo kjäk (7). Ga ëbo tjläno dbo go pjlu sökklo jong Sbö u jong li roy dwayo. Tjlë ga «Uunkong li shäryono pjire» le. ¹⁸ Eshko ga llgwllëng tur jong lletlet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang kësbang, dbo ara bakoe. Nopga iara Sbörë beno tjeng kjok ëre kjing go tek lëkong ga yo ïydë eni llëme.

¹⁹ Babilonia kjokyo tjwölö ara li, e shdöktong beno ktringgwo mya, ga tjëyoga oblë oblë li kjokyo pjitong dret bakoe. Babilonia soga shduna Sbörë ba iir ara li go eni, llëbo owa shäryara lok ara li kjishko. ²⁰ Dlung tjräko llë, di tjräko llë, dlup llë, e jer piktong drete. ²¹ Ga di zeng shrono ter kjwolong nopga beno löng li kjing go. Kjwara kjwara kwing ara kwing dunggwo kjwo sak dbäw (100) wleni dik.* Eshko ga nopga löng li shduna Sbörë kjang anmoyö eni kuzong ga Sbö läywe lok owa erä.

17

Walë owa kjlara, äya kjlara

* **16:21** Dunggwo kjwo sak dbäw (100) dik, e kwing libra sak dbäw (100) wleni dik.

1-2 Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo kjlara tek shrono shäng bor zlong, ga tjlä bor kong ga «Kjok buk kjrina, di arashko. Walë sök kjlara eshko, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Pjlupga löng kjok ëre kjing go li pono ba tjok, ga ba nopga tjeng kës li ichara llëbo owa shäryë oblë oblë, ichara Sbö rayë bakoe. Eni ga pja tek bor tjok, walë li shdüya Sbörë li ip wlo» le.

3 Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jek kjok dogro no llëmshko. Eshko ga in ga walë sök kjlara, äya sök kjlara li kjing go. Äya li kjlo srëzrën, kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. Ba doyo li go, ko jyä tak lok oblë oblë llaw pogo, Sbö läywoklo owa wleni. 4 Walë li doyono sök shwong ko dingding shwëshwë go, shwong ko srëzrën go bakoe. Shwong li go, llëbo wolësowa smok lok ara, dbur sho shöylör, akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo oblë oblë bakoe. Wloshko di ioklo tjeng kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, llëbo owa shäryara li, llëbo shäryako llëm shäryara li, e tjeng ba roshko. 5 Llëbo jyä tak pjang ba bokdo go, gueniyo llë loklo miydëba llëme. Tak pjang eni: «Babilonia kjokyo tjwlö ara li tja. Walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo pingga li tja. Nopga ichaga llëbo shäryako llëm shäryë li tja bakoe.» 6 In ga walë li sök nelö, srëng iono ara kjishko. Sbö nopga to löng Jesús roy lë oba kong zröra li, e srëngyo iayde. In ga yëy lër erä.

7 Eshko ga Sbö parkaga li tjlä bor kong ga «¿Pja opshgawë ega? Walë jek sök äya kjing go li llë loklo lër bop kong. Äya kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), e llë loklo lër bop kong bakoe. 8 Äya inop li dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame. Gueniyo llono ga wen tëm pjlëbgwo jong rong anmoyö li roy dwayo, ga to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo. E kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go ko tak pjang Sbö kjibokwoyo go llëm wleniyo kës li, äya li iya lok ga yëy le lok erä. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go tjän.

9 »llëbo ëre llë loklo miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Äya kägä kjwo kjäk (7) li, e dlup lok kjwo kjäk (7) loklo, ga walë li sök ba kjing go. 10 Ba kägä kjwo kjäk (7) li, e pjlupga doglo kjäk (7) loklo bakoe. Pjlupga shkëng (5) jüni wolono tjän, kjlara sök eerishko, ga kjlara obi tjwayde llëm obi. Shrono ga ber sök wop sira döe. 11 Äya dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame li, e pjlupga kjlara obi loklo, e tjok ga äär doglo kjwong (8). Pjlupga doglo kjäk (7) kjlara woshrono iröng obi li e, gueniyo to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo bakoe.

12 »Sjö kjwang sak kjwara (10) inop li, e pjlupga doglo sak kjwara (10) wentë llëm obi li loklo. Llono ga kong dbo twëba, parkë ber löng no pjluyoga äya li tjok wop sira bakoe. 13 Eshkoshko ga wotjlik lok kjrinaso, ga ba dbo li twe lok äya li kong, ba nopga tjeng kës li iche wlo. 14 Ga ëngkjwë lok Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li tjok. Gueniyo Öng li, no kägäyoga uunkong kägäyo li e, pjlupga uunkong pjluyo li e bakoe. E kjishko ga epga zäya. Ba nopga rokara, kjrara, mär löng ba go iyado li löng ba tjok eshko.

15 »Walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë tjok wleniyo li inop sök di arashko. Di li, e tjëyoga oblë oblë li loklo, nopga tjlä tjlökwö oblë oblë li loklo bakoe. 16 Sjö kjwang sak kjwara (10) lok äya go li, walë owa li iya lok shjiktëng, shdüya lok ara, ga ie lok ber shäng kjwor. E irgo ga sho ue lok, ga doyo suya lok iök go. 17 Epga wotjliño kjrinaso li, ba dbo twara äya kong li, e laga Sbörë, lara eni tek dënashko kjishko. Ga shärye lok eni, äär jong llëye lara Sbörë li shäryono pjir guing.

18 »Walë inop li, e kjok tjwlö ara loklo, pjlupga löng kjok ëre kjing go ichaga sök lishko» le.

18

Babilonia kjokyo pjitonge

1 E irgo ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shäng kjlara obi, kjok dogo dwayo. E dbo ara, ga kjok ëre kjing iara ba kälä ara lirë beno buk shjiye. 2-3 Eshko ga tjläno dbo go. Tjlä ga

«¡E pjitonge!
 ¡Babilonia kjokyo tjwlō ara li pjitonge!
 Tjēyoga oblē oblē, llēbo owa oblē oblē pina
 ba kong li,
 e shāryara lok pjir,
 Sbō rayara lok bakoe.
 Pjlupga lōng kjok ère kjing go kjlobi li,
 e pono ba tjok wleni.
 Llēbo soynega kjok ère so li,
 e dbur shano ara,
 kjok eshko sopga dbur zano ara
 kjīshko.
 E kjīshko ga kjok eshko li kworkwono beno
 buk Ä sēyaga shtoyo shara,
 sēyaga owa oblē oblē lōng eshko.
 Sēnwa owa, woydēy llēm wleniyo,
 e usho shāryē lok eshko bakoe»* le.
 4 Eshko ga kur ga ybō ter kjok dogo
 dwayo pjlara, tjlē ga
 «Bor nopga, pjāy opshis kjok kjweshko
 dwayo,
 llēbo owa shārye nopga lōng kjweshkorē
 li shāryēmi llēm wlo,
 kjwepga shdūya Sbōrēshko ga pjāy
 shdūya eni llēm bako wlo.
 5 Nopga lōng kjweshko li go owa ara,
 kjlay kjok dogo.
 Kjwepga shdūya Sbōrē ara,
 llēbo owa shāryara kēs li kjīshko» le.
 6 Eshko ga ybō li tjlēno nopga shdunggaga
 li kong. Tjlē ga
 «Nopga kjwe llēbo shāryono oblē kong owa
 sorē ga
 shāryozī ba kong eni pjloglo pjök.
 Oblē shduna sorē ga
 nopga kjwe shdūzī eni pjloglo pjök
 bakoe.
 7 Llēbo shāryara ba kong om go ara, dbur
 zano ara,
 ber lōng wopjlú wlo.
 Eni ga llēbo shāryozī ba kong owa bayo eni,
 ber lōng woydē ara wlo.
 Eerishko ga to lōng krē ara. Tjlē ga
 “Tjawa pjlú boy wleni, tjawa äär ber
 syā wleni llēm,
 llēye wen borwa kong owa wlo drete”
 le.
 8 Eni kuzong ga dbar kjwara ga llēbo wen
 ba kong owa oblē oblē,

kjone kjone wolon,
 kjone kjone slar ara,
 kjone kjone pjli kuk ara bakoe.
 Epga shdūya Tjlapga Sbōrē, ba dbo ara go,
 ga ba kjok buk kēs li suya iök go, ber
 dret wlo» le.
 9 Pjlupga lōng kjok ère kjing go pono walē
 li tjok wleni li, llēbo shāryara ba kong om go
 ara, dbur zano lok ara bakoe. Shāryara lok
 eni, ber lōng wopjlú baīya dik wlo. Eni ga
 kjok li pjē jong ri rishko ga ba yō sho jem
 li īya lok ga slar ara, kjloshtë ara ba kjīshko.
 10 Eshko ga walē li shdūya Sbōrē ara eni li
 īya ga bangkjre lok ara. Ber lōng kjloshtë
 ara pjolae. Tjlē lok ga
 «¡Babilonia sopga, pjāy tjwlō ara, dbo ara,
 gueniyo pjāy shduna ara, ga pjāy pji-
 tong malinge!
 ¡Pjāy song jlōe!
 ¡Pjāy song jlōe!» le lok eni.
 11 Eshko ga llēbo soynegaga kjok ère so
 li slar ara, kjloshtë ara, llēbo tjwlēkoba
 eshko ame kjīshko. 12 Dbur sho shōylōr,
 dbur sho pjlublún, akkwo wolēsowa tjwlō
 ara wleniyo oblē oblē, e tjwlēkoba eshko
 ame. Shwong ko pjlublún, pjlú tjwlō ara
 wleniyo, shwong ko dingding shwēshwē,
 shwong pjlú wleniyo ko *seda*, shwong ko
 srēzrēn, e tjwlēkoba eshko ame. Kjork-
 wang lō pjlēblē wleniyo oblē oblē, llēbo
 wolēsowa oblē oblē shāryak llēbo ko *marfil*
 go, shāryak kjorkwang tjwlō ara wleniyo
 go, shāryak drōng sho so klung sho kjoyo go,
 shāryak drōng sho go, shāryak ak ko *mármol*
 go, e tjwlēkoba eshko ame. 13 Dli mokyo
 oblē oblē, llēbo lō pjlēblē suy wlo, dwlo
 poshtikklo lō pjlēblē oblē oblē, poshtikklo
 lō pjlēblē wleniyo oblē oblē, kjillgwo bo
 dyo dbo ara, kjoyo pjlú wleniyo, pjlung
 shosho pjlú wleniyo, e tjwlēkoba eshko
 ame. Sōgīa, ōng wlēp ushko so, kwomgla,
 jēkklo dopshiga kwomglarē wleniyo, park-
 agaga tjwlēk lōng pjir wleniyo, nopga oblē
 oblē, e tjwlēkoba eshko ame.
 14 Eshko ga llēbo soynegaga li tjlē lok ga
 «¡Babilonia sopga,
 llēbo woydoromi ara li,

* **18:2-3** Tek dēnashko ga kjibokwo ère jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «... e usho shāryē lok eshko, ga āya owa, woydēy llēm wleniyo, e lōng eshko bakoe.»

e pjitong drete.
 Llëbo oblë oblë tjwlō ara bomi kong li,
 e pjitong dret bakoe.
 ¡Pjây song jlōe!
 ¡Pjây song jlōe!» le lok eni.
¹⁵ Eshko ga epga shdūya Sbörë ara eni li
 İya llëbo ëre soyNEGAGA lōng lirë ga bangkjre
 lok ara. Ber lōng slar ara, kjloshtë ara
 pjolae. ¹⁶⁻¹⁷ Tjlë lok ga
 «¡Babilonia sopga,
 pjây doyono lōng shwong ko pjlublún,
 pjlú tjwlō ara wleniyo go,
 shwong ko dingding shwëshwë go
 shwong ko srëzrën go bakoe!
 ¡Pjây obrikkwo wolësowa oblë oblë
 shäryak dbur sho shōylör go,
 shäryak akkwo wolësowa tjwlō ara
 wleniyo oblë oblë go bakoe!
 Gueniyo llëbo tjwlō ara tjeng kës li pjitong
 malinge!
 ¡Pjây song jlōe!
 ¡Pjây song jlōe!» le lok eni.
 Eshko ga kyyong kës kës sōgaga, ba
 kägäyoga, nopga jëk lōng kyyong kës kës go,
 e ber lōng pjola bakoe. ¹⁸ Ga kjok li pjë jong
 ri rishko ga ba yō sho jem li İya lok ga slar
 ara ba kjishko. Tjlë lok ga «Kjok oblë äar
 tjwlō ara, kjok kjweni dik llëme» le lok eni.
¹⁹ Eshko ga klung sho iara ba kä kjing go,
 lōng woydë ara li loklo, ga slar ara, kjloshtë
 ara. Tjlë lok ga
 «Babilonia sopga,
 pjây dbur ara kjishko ga
 kyyong kës kës sogoga kës li dbur shano
 ara.
 ¡Gueniyo pjây pjitong malinge!
 ¡Pjây song jlōe!
 ¡Pjây song jlōe!
²⁰ ¡Gueniyo kjok dogo so,
 Sbō nopga,
 Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús äska,
 Sbō tjlōkwo lagaga,
 pjây shduna lok ara kuzong ga
 epga shduna Sbörë ara bakoe!
 ¡Pjây lōng wopjlu e kjishko!» le.
²¹ Eshko ga Sbō parkaga kjok dogo so dbo
 ara wleniyo kjlara apkwo kjrono kjwara
 kës bang, bayo dwla kjwokäkklo apkwoyo
 wleni, ga dbura jer dlung roy, ga tjlä ga
 «Apkwo dburor li piktong dret,

beno İgöy ame.
 Babilonia kjokyo li pjir dret,
 ber İgöy ame eni bakoe.
²² Kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tēy or
 go wleniyo, dbonmo, wli,
 e tēba eshko ame,
 ga ēye tē eshko ame bakoe.
 Ęye parkë eshko ame,
 ga oba parkë lōng li pjlukyo kuy eshko
 ame bakoe.
²³ İök shjiy eshko ame,
 ēye orkwosmok eshko ame bakoe.
 Dënashko ga llëbo soyNEGAGA kjok eshko so
 li tjwlō ara.
 Ga tjëyoga oblë oblë jyäpgwara ba nop-
 garë ba ybi sho li go.
²⁴ Sbō tjlōkwo lagaga, Sbō nopga, nopga
 oblë,
 e zröraba ara kjok eshko» le.

19

Shji Tjlapga poshrëk ara

¹⁻² E irgo ga kur ga nopga träk llëm, öö le
 ara kjok dogo. Tjlë lok ga
 «¡Shji Tjlapga poshrëk ara!
 Walë to shäng opsoyneK domerga oblë oblë
 kong wleniyo li,
 nopga lōng kjok kjing go li ichara llëbo
 owa shäryë oblë oblë,
 ichara Sbō rayë bakoe.
 Sbō nopga zröra ara kjishko ga
 walë li shduna Sbörë.
 Kjok İlgwera sorë li,
 e beke.
 Bi Sbō,
 e kës bang, tjwlō ara, dbo ara bakoe.
 Bi döga kjlaraso li e» le.
³ Ga öö le lok obi, tjlä ga
 «¡Shji Tjlapga poshrëk ara!
 Walë li doyo pjë ber buk İyado,
 pjë yōyo jem jong li slan llëme» le.
⁴ Eshko ga tjlapgaga kjok İlgwega
 wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24)
 li, e kjök tono, ga Sbō sök pjlú sökklo kjing
 go li poshrëra. Tjlë lok ga
 «¡Ber eni!
 ¡Shji Tjlapga poshrëk ara!» le.
⁵ Eshko ga ëbo tjläno pjlú sökklo jong
 lishko dwayo. Tjlë ga
 «¡Sbō parkagaga,

Sbö bangkjrägaga,
pjây tjwłõ arare, de llëmde, e llëno
llëme.

Bi Sbö poshrëzĩ pjây uunkongdë!» le.

⁶ Eshko ga kur ga nopga träk llëm, öö le
ara, pjłuk li so di kës pjłublunyo li pjłukyo
kjoyo, so kjrik ri ri li pjłukyo kjoyo bakoe.
Tjłë lok ga

«¡Shji Tjłapga poshrëk ara!

Bi Tjłapga Sbö,

llëye shärye woydë li shärye ga pjłúe.

Öötong sök nopga uunkong pjłuyo tjän.

⁷ Shji wopjłú e kjışhko,

iëy ber kësbang, tjwłõ ara bakoe.

Öng Włëp Ushko So Iłgwoklë orkwos-
mozlong dbaryo li öötong,

ba boy poshäryono pjir,

sök ba koshë.

⁸ Kong shwong twara Sbörë doyye e go wlo.

Shwong li ko pjłublún, pjłú tjwłõ ara,
drëpdrë, stek wleniyo» le.

(Shwong le li, e llëbo pjło bek shäryara Sbö
nopgarë oblë oblë li loklo.)

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjłë
bor kong ga «Tjłõkwo ëre tozong. Eye mana
Sbörë tek Öng Włëp Ushko So Iłgwoklë orkwos-
mozlong dliyo li uë ga ber wopjłúe» le.
Ga tjłë obi ga «Tjłõkwo ëre lara Sbörë li, e
beke» le.

¹⁰ Kur ga tja kjök tono parkaga li bokshto,
ga poshrër loror. Gueniyo tjłë bor kong
ga «¡Kjwe shäryëp llëme! ¡Tja parkaga Sbö
kong eröe! ¡Pja, bop pjeyoga măr lōng Jesús
tjłõkwo go li, pjây eni bakoe! ¡Eye Jesús
tjłõkwo roy lë ga e Sbö tjłõkwo laga! ¡E
kjışhko ga Sbö poshrëpdë dey!» le.

*Kjłara sök kwomgla kjło pjłublún kjing
go*

¹¹ Eshko ga kjok dogo roshwino beno
jong oojong, ga ĩn ga kwomgla sök kjłara
kjło pjłublún. Kjing go sök kjłara. Llëye le
li shärye eni iyado lëba, tjłõkwo bek laga li e
lëba bakoe. Kjok Iłgweya bek, ga ëngkjwë
ba wloyoga tjok bek bakoe. ¹² Ba bokkwo
so iök pjë lok ri ri kjoyo, ba kã kjing go
pjłupga dlu ioklo lok ara. Ko jyã tak pjang
ba go kjwara, miydaga erë om go eröe.

¹³ Doyono sök shwong pöraba srëng go pjir
li go. E ko Sbö Tjłõkwo. ¹⁴ Ængkjwagaga

kjok dogo so uunkong li jek lōng kwomgla
kjło pjłublún kjing go ba irgo, doyono
lōng shwong ko pjłublún, pjłú tjwłõ ara,
drëpdrë, stek wleniyo go. ¹⁵ Drōng tur jong
sök kwomgla kjing go li kjak roy kjwangna,
kowo stek, tjëyoga oblë oblë tjeng kës li
pjiya e go wlo. Llëye shärye woydë Sbörë
li shärye ga pjłú, ga iirkono ara nopga lōng
li kong. E kjışhko ga domer li ichara ba
shdung kjang, shji kjillgwo bo shglëroy bi
dre go wleni. Jłõkoyo ga epga iche kjange.
¹⁶ Ko jyã tak pjang kjrina, ba shwong pjang
li go, ba kworbo do li go bakoe. Ko li
tak pjang eni «Pjłupga Uunkong Pjłuyo, No
Kägäyoga Uunkong Kägäyo.»

¹⁷ Eshko ga ĩn ga Sbö parkaga kjok dogo
so shäng kojong kjłara, dlo kjing go. Ga
tjłëno sënwa sjëng uaga dbuk lok kjok dogo
kës li kong dbo go. Tjłë ga «Pjây tōnzong,
Sbö dliyo kësbang li uëmi wlo. ¹⁸ Eshko ga
pjłupga doyo sho, ëngkjwaga kägäyoga doyo
sho, nopga tjwłõ ara wleniyo doyo sho,
kwomgla doyo sho, ba sögaga doyo sho, e
uëmi ga pjłú, nopga uunkong tjwłëk lōng
pjir wleniyore, de llëmde, tjwłõ arare, de
chirare, uunkong li doyo sho uëmi ga pjłúe»
le.

¹⁹ Eshko ga ĩn ga pjłupga lōng kjok ëre
kjing go, ba ëngkjwagaga kës li tōna lok äya
owa li tjok, ëngkjwë sök kwomgla kjing go li
tjok wlo, ëngkjwë ba ëngkjwagaga jek lōng ba
tjok li tjok wlo bakoe. ²⁰ Eshko ga äya owa li
shara ba wloyoga lirë, ga dbura jer akkwo
ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roshko,
ba dboryaga owa wleniyo li tjok. Shto, e
kësbang, so dlung kjoyoe. Kjupäbäshko ga
ba dboryaga li, llëbo İydëba llëm wleniyo
shäryara oblë oblë ba kong, ga nopga jyã
tak lok äya jyãglo go, äya poshrëgaga lōng
li, e jyãpgwara e go. ²¹ Ga ëngkjwë lōngshko
ga nopga tōno tjeng äya owa tjok li, e zrōra
dret, drōng tur jong sök kwomgla kjing go
li kjak roy li go. Eni ga sënwa li lono ba sho
beno tjeng li uë, beno lōng bökö tjung ara,
no sho li go.

20

Lu pjloglo sak dbäw dbäw (1,000)

¹ Eshko ga ĩn ga Sbö parkaga kjok dogo
so to ter kjok dogo dwayo kjłara, wloshko

tjeng pjlëbgwo jong rong anmoyõ li dökklo, no shakklo shäryak dröng sho go tjeng pjlara kësbang bakoe. ²⁻³ Ga äya so Öoka kjoyo li shara, ga pjrira, ber buk eni lu pjlöglö sak dbäw dbäw (1,000) wlo. E irgo ga dbura jer pjlëbgwo jong rong anmoyõ li roshko, kjing bängzara yõtso, tjëyoga oblë oblë jyäpgwe llëm, äär jong lu pjlöglö sak dbäw dbäw (1,000) wlo. Eshko ga döya jek pjlara obi, wop sira wlo. Äya li, e Ä om go.

⁴ Eshko ga ïn ga nopga sirkeno tjeng kjlöbö, pjlü sökklo tjeng li kjing go. Epga kong dbo twara Sbörë nopga ilgwek wlo. Dënashko ga nopga kä zaraba ara, Jesús roy lara kjishko, Sbö tjlokwo roy lara kjishko bakoe. Äya owa li poshrëra lok llëm, ba jyäglo li poshrëra lok llëm, bokdo, orkwo, e tak lok ba jyäglo go llëm bakoe. Nopga eniyo li sëyaga ïnor tjeng eshko, nopga sirkeno tjeng li shwoy. Eshko ga woshrra Sbörë iröng obi, ga beno löng nopga ichë Cristo tjok lu pjlöglö sak dbäw dbäw (1,000).

⁵ Nopga woshrra Sbörë bäm go li epga. Llamo woshrra llëm, äär jong lu pjlöglö sak dbäw dbäw (1,000) li pjitong guing.

⁶ Woshrra Sbörë bäm go li ber wopjlü, iak beno tjeng dboy Sbö kong bakoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obishko ga llëye wen ba kong llëm, ber löng syöshtaga Sbö kong, Cristo kong, ga nopga iche ba tjok lu pjlöglö sak dbäw dbäw (1,000) bakoe.

Ä zanabae

⁷ Äär lu pjlöglö sak dbäw dbäw (1,000) lishko ga Ä döra ba shdüzlong shtoyo jong li dwayo, ⁸ ga opshino to shäng oba jyäpgwë kjok kjwang jikong, töya ëngkjwë wlo. Tjëyoga jyäpgwara li ko Gog, Magog bakoe. Epga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni. ⁹ Eshko ga töno löng kjok kjwang jikong dwayo, ga Sbö nopga löng li kjokyo kopjrina lok pjribrie. Kjok woyde Sbörë ara li eshko.* Gueniyo ga iök ichara Sbörë lon kjok dogo dwayo, ga epga pjira drete. ¹⁰ Eshko ga Ä, nopga jyäpgwaga li shara, dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roy, ba pjeyoga äya owa li, ba dboryaga li, e dbura beno tjeng dënashko

lishko. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Ga mya jikong li shdüya ber löng eshko shkë dba, iyado wlo.

Nopga ilgweraba löng pjlü sökklo jong kjwara kësbang, pjlublün li bokshto

¹¹ Eshko ga ïn ga pjlü sökklo jong kjwara kësbang, pjlublün, kjing go ëbo sök kjlara. Eshko ga kjok uunkong töktong ba bokshto dwayo, kjok dogo, klung bakoe. Beno ïgöy ame. ¹² Ga ïn ga nopga wolono tjeng kës li löng pjlü sökklo jong li bokshto, nopga tjwlo ara, nopga tjwlo chira bakoe. Eshko ga kjibokwo tjeng li roshwinaba. E irgo ga kjibokwo roshwinaba kjwara obi. Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo e go. Ga nopga wolono tjeng li ilgweraba, llëbo shäryara dö, tara beno tjeng kjibokwo tjeng kës roshko li kjishko. ¹³ Nopga wolono beno tjeng dlung roy ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng sakshko ga löng eshko. Nopga wolono beno tjeng shinmoga shtoyo ga löng eshko. Ga kjlara kjlara ilgweraba, llëbo shäryara dö li kjishko. ¹⁴⁻¹⁵ Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbö kjibokwoyoy li go. Gueniyo eye ko wlënaba tak pjang e go llëm ga dburaba jer beno tjeng iök pjë jong ri ri shtoyo li roy, shinmoga shtoyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko.

21

Jerusalén kjokyo tjaglën

¹ E irgo ga ïn ga kjopkwo pjang tjaglën, klung buk tjaglën bakoe. Kjopkwo këguë li, klung këguë li, dlung këguë li, e jeno uunkong, llëbo këguë li beno ame. ² Ga ïn ga kjok ter pjang kjrina, Sbö sök kjok dogo lishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén, e shäryak tjaglën, kjok iak beno buk dboy Sbö kong li e. Kjok li shäryak wolësowa, walë poshäryono orkwosmok döro wlo wleni. ³ Eshko ga ybö kuror tek pjlü sökklo jong lishko dwayo pjlara, tjlä ga «Sbö ber sök nopga löng lishko shara. E ber sök ba tjok, ga epga ber ba nopga. Sbö om go li ber sök ba tjok, ga ber ba Sbö. ⁴ Ba boryo kröya

* **20:9** Kjok woyde Sbörë ara le li, e Jerusalén kjokyo loklo.

Sbörë, ber löng slar ame wlo. Eshko ga llëbo këguë li pjitong kjishko ga ëye wolon ame, slar ame, poglo bang ame bakoe» le.

⁵ Eshko ga sök pjlü sökklo kjing go li tjlë bor kong ga «llëbo kës shäryër shäng ëre tjanglën eröe. Tjlökwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pjlüe. E kjishko ga tozong. ⁶ Uunkong li shäryono pjire! Tja so tjlökwo toklo ko *Alfa** kjoyo, tja so tjlökwo toklo ko *Omega*† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe. Di ichër tur di bokkwo roy dwayo, ëye omiono ga ber sök së iyado bor tjok. Ëye di ëre ië woydë ga kong twër, ga tjwlö shir llëme. ⁷ Ëye llëbo owa li zano ga llëbo kës ëre ber ba kong, ga tja ber ba Sbö, e ber bor wa bakoe.

⁸ »Gueniyo nopga kjok bangkjrë wleniyo, nopga mär bor go llëm wleniyo, nopga llëbo shäryako llëm li shäryë wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok wleniyo, nopga parkë ybi wleniyo, nopga llëbo jyäglo poshrëk wleniyo, nopga lürkë ä wleniyo, era dbukoba jer ber löng akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roshko. Shto e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obi wleni eshko» le.

⁹ Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo, roshko no shdunglo tjeng kjringsho kjäk (7) kjlara li tek shrono shäng bor zlong, ga tjlë bor kong ga «Pja tek bor tjok, ga walë orkwosmok Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë tjok wlo li pin bop kong» le. ¹⁰ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jem dlup jong kësbang, kjókshko li kjing go. Eshko ga kjok pina bor kong kjrina, ter pjang Sbö sök kjok dogo lishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén. Kjok iak beno buk dboy Sbö kong li e. ¹¹ Sbö sök eshko kjishko ga kjok li kälä bolo ara, so akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo kälä kjoyo, so akkwo ko *jaspe* kälä kjoyo, roigöy wëlä, so batlë sho kjoyoe. ¹²⁻¹³ Kjeryo shäryak pjribri kjókshko, kjër li shklukyo kjringsho pkëng (4), ga

kjër li pjlor kar kar, u bäng bäng lok kjwo mya mya, uunkong ga kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12). U bäng bäng daga Sbö parkaga kjok dogo sorë kjlara kjlarae. U bäng bäng kjwara kjwara li go Israel tjëyoga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tjang pjang kjrina kjrina eshko. ¹⁴ Kjok li shakklo kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), kjwara kjwara li go Sbö tjlökwo roy laga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko jyä tak pjang kjrina kjrina eshko.

¹⁵ Parkaga lan shäng bor tjok li, wloshko llëbo tjlökklo shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwangna, kjok li, u bäng bäng li, kjër li, e tjlüya e go wlo. ¹⁶ Kjok li tjlüya ga pjlor kar kar bam beke. Ga tjlüna llëbo tjlökklo li go ga beno kësbang anmoyö. Shji jëk shkluk kjrina dwayo äar shkluk kalëkong wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik.‡ Ga jem kjomo lëkong ga wop eni bakoe. ¹⁷ Kjër li tjlüna, llëbo tjlüna norë wleni ga shtëgro orkwo jyäglo§ pjloglo sak dbäw kjingsho sak pkëng kjingsho pkëng (144). ¹⁸ Kjër li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Kjok li shäryak dbur sho shöylör go, ga roigöy wëlä, so batlë sho kjoyoe. ¹⁹ Kjok li shakklo shäryak lok akkwo wolësowa tjwlö ara wleniyo oblë oblë go. Ba shakklo bäm li shäryak akkwo ko *jaspe* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *zafiro* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ägata* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *esmeralda* go. ²⁰ Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ónice* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *cornalina* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisolito* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *berilo* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *topacio* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisopraso* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *jacinto* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *amatista* go. ²¹ U bäng bäng kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjarashko kjarashko shäryak akkwo kjwara kjwara go. Akkwo li wolësowa tjwlö ara wleniyo ko *perla*. Irbo kësbang jek buk kjok roshko li

* **21:6** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Alfa, e ba bäm İyo, A wleni. † **21:6** Grecia so tjlökwo go ga tjlökwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, Z wleni. ‡ **21:16** Shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik le li, e kilómetro kjringsho sak dbäw dbäw pjloglo pjök kjingsho sak dbäw pjloglo pjök (2,200) loklo. § **21:17** Orkwo jyäglo pjlara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

shäryak dbur sho shöylör go, roïgöy wëlä, so batlä sho kjoyoe.

²² Tjlapga Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjlúe. Kjok eshko ga ba u, e poshrëkoba eshko wlo ñnor llëm, sök om go eshko kjishko, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklä li sök eshko kjishko bakoe. ²³ Kjok eshko ga dlo kälä shjiy li, mok kälä shjiy li, e woyde llëme. Kjok li ber shjiy, Sbö dbo kälä shjiy li go, Öng li dbo kälä shjiy li go bakoe. ²⁴ Ga tjëyoga oblë oblë löng kjok ëre kjing go li jëk löng iök shjiy li go, ga ba pjluyoga, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁵ Dba ga kjok eshko li u bäng bäng lok ojong iyado, ga eshko ga shkë dret, kjok shjiy iyado. ²⁶ Tjëyoga oblë oblë, ba llëbo tjwlö ara li tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁷ Ga llëye ber Sbö boksho ga ä li, e äär eshko llëm, ëye wotjlik owa wleniyo llëm, ëye jyörkë ä wleniyo llëm bakoe. Nopga ko tak lok Öng li kjibokwoyo go li, epa äär eshko eröe. Ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go.

22

Di pjang pjlara, di li, shji ie ber löng së iyado

¹ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so li, tja kong di pina pjlara, di li ioroy ga shji ber löng së iyado Sbö tjok. Di li tur ter Sbö, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklä, e löng lishko dwayo, ² ga jer buk irbo kësbang jek buk kjok roshko li tjrëko. Di pjang li kjwo kar kar, kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Lu pjlobi go ga kjor li botjyë pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12), mok kjlarashko kjlarashko botjyë iyado. Kjor li korga, e tjëyoga oblë oblë li dwlomnekklo.

³ Eshko ga ëye ie Sbörë ber shdungko ame. Sbö sök eshko, Öng li sök eshko bakoe. Ga poshrëya ba parkagaga löng lirë iyado. ⁴ Sbö bokkwo iya lok om go, ga Sbö ko li tak pjang uunkong li bokdo go. ⁵ Eshko ga shkë drete. Iök shjiy woyde lok llëm, dlo woyde lok llëm bakoe. Kjok shjiy laga ber Sbörë om go. Ga ber löng nopga ichaga iyado.

Jesús tjwe maling iröng obi

⁶ Eshko ga Sbö parkaga li tjlä bor kong ga «Tjläkwo loror li, e bek, nopga mär ba go ga pjlúe. Dënashko ga Sbö tjläno ba tjläkwo lagaga kong om go. Ga ba parkaga ëre ichara, llëbo wen dörö li pin ba parkagaga löng li kong wlo» le.

⁷ Eshko ga Jesús tjlä bor kong ga «¡Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Ëye tjläkwo tak pjang kjibokwo ëre go li kolë ga era ber wopjlúe» le.

Kjibokwo pjirzlong

⁸ Tja Juan, llëbo uunkong ëre ñnor, kuror tjarë om go. Llëbo uunkong ëre ñnor, kuror pjir ga tja kjök tono Sbö parkaga li boksho, ga poshrër loror.

⁹ Gueniyo tjlä bor kong ga «¡Kjwe shäryëp llëme! ¡Tja parkaga Sbö kong eröe! ¡Pja, bop pjeyoga Sbö tjläkwo laga li, bop pjeyoga kjibokwo ëre kolaga li, pjây eni bakoe! ¡Sbö poshrëpdë dey!» le.

¹⁰ Eshko ga tjlä bor kong ga «Tjläkwo tak pjang kjibokwo ëre go li dbaryo äätoe. E kjishko ga tjläkwo li jnep ber lütshko llëme.

¹¹ Ëye löng llëbo owa shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; ëye löng llëbo shäryako llëm li shäryë ga owa li shärye eni jek këgong; ëye löng llëbo pjlú shäryë ga pjlú li shärye eni jek këgong; ëye iak beno tjeng dboy Sbö kong ga ber eni jek këgong bakoe» le.

¹² Eshko ga Jesús tjlä bor kong ga «¡Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Bor nopga potjwlëkklo tek sör bor tjok, ga kjlara kjlara li potjwlën eshko, llëbo shäryara dö li kjishko. ¹³ Tja so tjläkwo toklo ko Alfa* kjoyo, tja so tjläkwo toklo ko Omega† kjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pjirshko ga ber sök li tja bakoe.

¹⁴ »Kjok tjaglën lishko ga kjor jong kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ëye shwong kwoshkwono beno drëpdre wleni ga ie Sbörë ber wopjlú, kong dbo twe opzrëk kjok eshko wlo, kjor bo li ue wlo bakoe. ¹⁵ Gueniyo nopga owa lira ber löng kjoko. Nopga parkë ybi wleniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok wleniyo, nopga oblë zrök wleniyo, nopga

* **22:13** Grecia so tjläkwo go ga tjläkwo toklo ko Alfa, e ba bäm iyo, A wleni. † **22:13** Grecia so tjläkwo go ga tjläkwo toklo ko Omega, e ba pjirshko, Z wleni.

llëbo jyãglo poshrëk wleniyo, nopga lûrkë ä wleniyo, epga ber löng kjoko erä.

¹⁶ »Tja Jesús, bor parkaga kjok dogo so ichoror, tjlökwo ëre lë bop kong wlo, roy shdöp bor tjlökwo kragaga löng kës li kong wlo. David tjëyo tjwlo arayo li tja. Dbala ko Dbar Kjoklo li kãã bolo ara, tja so e kjoyoe» le.

¹⁷ Sbö Sëya, Öng boy, e tjlë ba kong ga «¡Pja tegö!» le.

Ëye omkuno ga tjlë ba kong ga «¡Pja tegö!» le.

Di buk pjlara, di ioroy ga shji wolon llëme. Ëye wodogro wleni ga tjwe di li ië ga pjlú, ga tjwlo shiya ërë llëme.

¹⁸ Ëye tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre kuk ga kong llëbo lër wëlä, miyde lok wlo. Tja

tjlë ba kong ga «Ëye kjibokwo ëre kjingsho tjlökwo iono obi ga llëbo owa wen nopga owa kong tak lok kjibokwo ëre go li kjingsho ie Sbörë obi ba kong bakoe. ¹⁹ Tjlökwo tak pjang kjibokwo ëre go kjrina, tjlë ga kjor jong kjlara Sbö kjokshko, ba bo uoroy ga shji wolono llëme le eni. Ëye kjibokwo ëre tjlökwo löno kjwara dö ëmdë ga kong dbo twe Sbörë, kjor bo li ue wlo llëme» lër ba kong eni.

²⁰ Tjlökwo ëre laga tjlë ga «Ëng, tja tjwe maling iröng obi» le.

Ber eni, Tjlapga Jesús. Pja tegö.

²¹ Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga Sbö nopga kjimte ara. Ber eni.